

Dimitrie Cantemir

Istoria
Ieroglifică

Istoria ieroglifică

de [Dimitrie Cantemir](#)

Istoriia ieroglifică

În douăsprezece părți împărțită,
așijderea cu 760 de sentenții frumos
împodobită,
la începătură cu scară a numerelor
dezvălitoare.

Iară la sfârșit cu a numerelor
streine
tâlcuitoare,

Alcăduită de
dimitriu
cantemir

Izvoditoriul cititorului, sănătate

Precum de toată probozirea vrednic să fiu, o, iubitele, foarte bine cunosc (că ostenința cheltuită nu să jelește, fără numai când în urmă vreun folos cumva nu aduce); de vreme ce acea aievea ale lucrurilor pre aceasta vreme trecute istorie, precum ieste a să șirui și după cursul vremilor, careași la locul său a să alcătui mai pre lesne mi-ar fi fost, cu care chip mai mult a te îndulci și de știința lor mai de sațiu a te îndestuli ai fi putut. Și așe, nici truda mea până într-atâta în deșert fără mulțămită și fără folos ar fi rămas. Ce întâi sfârșirea undelemnului și piierderea vremii mele bucuros mărturisesc. Apoi giudecătoriu asupra mele și drept sămăluiuitoriu să fii te poftesc. Că câteva și nu iușoare pricini sint carile spre ieroglifica aceasta istorie condeiul a-mi slobodzi tare m-au asuprit. Întâi: că cu pomenirea istoriei/ nu

mai mult a streinelor decât a hireşelor
case fapte să dezvălesc. Alor noastre de
proaste a le huli (adevărul să mărturisim),
frageda fire nu-mi primeşte. De bune a le
lăuda şi după pofta adevărului, precum
sint lumii a le obşti, ascunsul inimii şi
stidirea ne pedepseşte. Ale streinilor
(carii mai cu toţii încă între vii sint) cele de
laudă vrednice vrednicii, macar că cu
dânsele condeiul a-mi împodobi foarte
priimitoriu aş fi fost, însă alalte, carile din
calea laudei abătute sint, numere,
nevoinţe şi fapte, aşe de tot dezvălitate în
mijlocul teatrului cititorilor a le scoate şi
faptele într-ascuns lucrate fără nici o
siială în faţă a le lovi, nici cinsteş, nici de
folos a fi am putut giudeca. A doa: că
istoriia aceasta nu a vreunor ţări
/oatholioch/ ce a unor case numai şi
/merio/ ieste. De care lucru, pentru
asupreală mai sus pomenită, pre
fietecare chip supt numele a vreuniia din
pasiri sau a vreunuia din dobitoace a
supune, şi firea chipului cu firea dihaniii

ca să-și răducă tare am nevoie. A tria și cea mai cu deadins pricină ieste că nu atâta cursul istoriei în minte mi-au fost, pre cât spre deprinderea ritoricească nevoindu-mă, la simcea groasă ca aceasta, *pre* prea aspră piatră, multă și îndelungată ascuțitură să-i fie trebuit am socotit. Din carea une sentenții (putea-le-am dzice cuvinte alese), carile (de ochiul zavistiei supt scutul umilinții aciuându-mă) din tâmpa priietinului tău pricepere născându-să și prin ostenința a câtăva vreme dobândindu-să, prin voroavă îndelungată a le sămăna și la loc cu cuviință după voroavă a le alătura am silit, pre carile prin parenthesesii (...) încuiate și pre margine câte cu doaă puncturi roșii înșămnate le vii videa. Deci stâlpul voroavei neamestecat a ținea de vii pofti, după obiceiul parenthesesii, din mijloc țircălamul carile sentenția cuprinde, cu ochii rădicând, cursul istoriei/ necurmat și stâlpul voroavii

nefărâmat vii afla.

Pentru acestea dară, iubitele, întâi o iertăciune dăruindu-mi, încă pentru una să mă rog rămâne, pre carea (de vreme ce brudiii noastre limbi cunoscătoriu ești) de la tine pre lesne a o dobândi curând nedejduiesc. Căci în une hotare loghicești sau filosofești a limbi streine, elinești, dzic, și lătinești cuvinte și numere, cii și colea, după asupreală voroavii aruncate vii afla, carile înțelegerii discursului nostru nu puțină întunecare pot să aducă. Ce după a ta voioasă snmpaqian pre acestea cu osăbită scară, după numărul fețelor însămnată, pre cât mai chiar a le descoperi s-au putut, după înțelegerea limbii noastre a ți le tâlcui mi-au căutat. Deci fietecare cuvânt strein și neînțeles, oriunde înainte ți-ar ieși, după rândul azbuchelor și după numărul fețelor, la scară îl cearcă, că așe pofta să ți să plinească nedejduiesc.

Așijderea în minte să-ți fie, te rog, că, ca moimâța omului, așe eu urmele lui Iliodor, scriitoriului *Istoriei ethiopicești*, călcând, mijlocul istoriei la început și începutul la mijloc, iară sfârșitul scaunul său păzindu-și, pre cât slăbiciunea mea au putut, pre picioare mijlocul și capul să stea am făcut . Cătră aceasta, macar că tot trupul istoriei unul și nedespărțit ieste, însă în doaăsprădzece părți a-l împărți am socotit, precum pentru mai lesne alcătuirea scării, așe pentru mai pre iușor pecetluirea istoriei în ceara pomenirii alegând.

Acestea dară de la mine, orcum și cât de proaste ar fi, cu /*thirroz*/ înainte ți să pun. Iară de la tine, ce din bună vrerea ți-ar izvorî, într-îmbe părțile învoind și priimind, sănătate și toate cele sufletului și trupului folositoare îți poftesc.

Iarăși cătră cititoriu

Vii ști, iubituie, că nu pentru cei carii într-aceste pomenite limbi pedepsiți sint scara acii am supus, ce, pentru ca de împrumutarea cuvintelor streine cei mai nedepriși lovind, vreare-aș ca așe a le înțalege și în dialectul strein să să deprindză. Că așe unul după altul nepărăsit urmând, spre cele mai adânci învățături, prin hirișă limba a noastră a purcede a să îndrăzni, cu puțință ar fi, precum toate alalte limbi de la cea elinească întâi îndămănuându-să, cu deprinderea îndelungă și a limbii sale suptiere și a cuvintelor înșămnare ș-au agonisit. Așe cât, ce va să dzică; /*hypotheais*/ înțalege latinul, leahul, italul și alții, *hypothesis*, macar că cuvântul acesta singur a elinii numai ar fi. Într-acesta chip, spre alalte învățături grele, trebuitoare numere și cuvinte, dându-te, a le moldoveni sau a le români silește, în moldovenie elinizește și în elinie moldovenisește.

Însă cu atâta îndestulit să nu fii, foarte bine cunoscând pre Dumnădzău a toate darurile deplin dăruitoriul, amândoi noi a-l ruga rămâne ca toată învățătura logicăi pre limba noastră în curând să videm, carea învoind Puternicul, în curând de la noi o nedejduiește.

Scara a numerelor și cuvintelor streine tâlcuitoare

A

avocat

(lăt.) Cella ce trage pentru altul pâra cu plată.

agona

(el.) Lupta carea face trupul cu sufletul în ceasul morții.

acouthos

(el.) Și așe urmadză, în urmă, mai apoi.

activitas

(lăt.) Făcătorii, lucrarea lucrului.

alaiu

(turc.) Petrecanie, tocmață de oaste, șicuire.

alofilii

(el.) Cei de alt neam, streinii.

ananheon

(el.) Atâta de treabă, cât fără dânsul
a fi nu poate.

anatomic

(el.) Cea ce știe meștersugul
mădulelor trupului, despicătoriu
de stârvuri.

anthrax

(el.) Piatră scumpă roșie, rubin
mare, carvuncul.

anagnostis

(el.) Cea ce, citind, alții ascultă.

anonim

(el.) Cea ce, izvodind ceva, numele
nu i să știe, fără nume.

antepathia

(el.) Împoncișere, nepriimirea firii,
ura și urăciunea din fire.

antifarmac

(el.) Leac împotriva otrăvii.

antidot

(el.) Leac împotriva boalei ce să dă.

apothecariu

(el.) Cea ce șede la prăvălie, și,
mai cu deadins, cea ce vinde ierbi,

doftorie.

apofasisticos

(el.) Ales, de istov, cuvânt carile
într-alt chip nu să mai poate
întoarce.

atheofovia

(el.) Nefrica dumnădzăiască.

apelpisia

(el.) Deznedejduirea, scăparea a
toată nedejdea.

aplos

(el.) Chiar, de-a dreptul, prost, curat.

aporia

(el.) Întrebare cu prepus, carea
poftește dezlegare.

apofthegma

(el.) Cuvânt, voroavă aleasă,
filosofască.

alhimista

(arăp.) Cela ce silește a face din
aramă aur, cela ce știe a preface
formele materiii.

argument

(lăt.) Dovadă, cuvânt, voroavă

doveditoare.

armistiție

(lăt.) Vreme pusă, în carea, de războiu său de pace, solii și mijlocitorii să aleagă.

aromate

(el.) Toate sămințele, ierbile și unsoarele frumos mirositoare.

articule

(lăt.) Încheietura osului și a voroavii capete.

arete

(lăt.) Un fel de bolovani cu carii, bătând, zidiurile cetăților sfărâmă.

anevsplahnos

(el.) Nemilostiv, carile nu știe a să milostivi.

Asia

(el.) A patra parte a lumii, carea ține părțile răzsăritului.

astrolav

(el.) Cinie de aramă sau de lemn în carile drumul stelelor să arată.

atomistii

(el.) Filosofii carii sint din ceata epicurilor și dzic că toate în lume sint tâmplătoare.

atomuri

(el.) Lucrul carele într-alt chip sau parte nu să mai poate despărți, despica, tăia; netăiat.

afthadia

(el.) Obrăznicie, îndrăzneala fără socoteală, nebunească.

aftocrator

(el.) Singur țiitoriu, carile la stăpânire altă soție nu are.

axioma

(el.) Dzisă filosofască carea în loc de canon, de pravilă să țină.

atheist

(lăt.) și (el.) Fără Dumnădzău, om carile vreunui dumnădzău nu să închină.

Afroditis

(el.) Steaoa carea întâi să arată de cu sară, steaoa ciobanului; boadza

dragostelor, a curviii.

afrodisău

(el.) Cela ce împlă după curvie,
muierareț.

ahortatos

(el.) Nesăturat, nesățios, lacom
peste măsură.

anomalia

(el.) Îndrăptnicie, lucru, cuvânt
carile merge împotrivă.

apsifisia

(el.) Nebăgarea în samă, ținerea în
nemică.

austru

(el.) Vântul despre amiadzădzi,
Notos.

B

barbara

(lăt.) leste o formă de siloghismuri,
carile să face din toate protasele
adeveritoare și pătrnicești.

blagoutrobnii

(slov.) Milos, milostiv, duios.

boala hronică

(el.) Boala carea ține cu ani, cum
ieste oftica, dropica și alalte.

V

vase priimitoare

(mold.) Stomahul, rindza, mașele și
toate mărunțiile în carile întră
bucatele.

vasuri

(el.) Temelie pre carea să pune
stâlpul.

vatologhie

(el.) Chip poeticesc, când aceleași
cuvinte cu întoarsă orânduială le
poftorește.

G

galactea

(el.) Drumul carile să vede pe ceriu.

gheneralis

(lăt.) De neam, cel mai de frunte; cel ce cuprinde chipurile supt sine.

gheomandia

(el.) Vraja, când vrăjesc pe crăpăturile pământului.

gnomon

(el.) Ceasornic de soare, umbra soarelui carea arată ceasurile.

D

diathesis

(el.) Orânduiala firii, năstăv, abaterea firii, în ce să pune firea.

dialectic

(el.) Cea ce știe a să întreba după canoanele loghicăi.

dialog

(el.) Voroavă carea ieste tocmită cu întrebare și răspundere.

dimocratie

(el.) Stăpânire în carea cap ales nu ieste, ce toată țara poate intra la sfat.

disidemonie

(el.) Jărămonii și aflările omenești în loc de dumnăzăiești cinstite.

discolii

(el.) Nevoi, lucruri aspre, grele, de neputut.

dihonie

(el.) Neunirea sfatului, împărechere.

duhul vinului

(mold.) Vinars, vin prefăcut.

E

evghenie

(el.) Neam bun, nemișie, de bună naștere.

erdemon

(el.) Demon bun, înger, bunăvoia dumnădzăiască.

evlavie

(el.) Cînstă cu stidire, rușinarea de chip.

Evropa

(el.) Una din părțile pămîntului, cea mai mică, despre apus.

evsevie

(el.) Bună credință în Dumnădzău, pravoslavie.

Ethna

(el.) Numele unui munte în Sichiliia, carile, din sine aprindzindu-să, arde.

eclipsis

(el.) Întunecarea soarelui sau a lunii.

ek ton hrismon

(el.) Cel ce iese din tainele hrismurilor, prorociilor.

eleghii

(el.) Un fel de stihuri amestecate.

Elada

(el.) Țara Elinească, Greția, despre Evropa.

energhie

(el.) Putința a face, făcătoare,
lucrare.

enthimema

(el.) Siloghism ritoricesc.

exighisis

(el.) Tâlcuire, tălmăcire, dezvălirea
voroavii ascunse.

experienția

(lăt.) Dovadă, ispită carea să face
cu lucrul, cu simțirea.

exțentrum

(lăt.) Loc carile ieste dinafară de
mijloc.

epifonema

(el.) Cuvânt carile de câteva ori în
gura mare să strigă.

epithimia

(el.) Pofta, vrerea a avea ce nu are.

epiorchie

(el.) Călcarea giurământului.

epitrop

(el.) Namestnic, cela ce în ceva
locul altuia ține.

epihirima

(el.) Ori de ce să apucă cineva a face, începeri.

erese

(el.) Stricarea legii; cel ce deșchide învățătură minciunoasă.

ermafroditis

(el.) Cel ce ieste și bărbat și femeie sau împlă în pofta a două părți.

etimologia

(el.) Tâlcuirea a hireșului nume.

Z

zizanie

(el.) Neghină, sămânță sălbatecă în cea bună.

Zefs

(el.) Bodzul carile să crede a fi părintele tuturor bodzilor. Planeta a dzilei gioi, de neamul său dzic să fie fost din ostrovul Critului.

zilotipie

(el.) Temerea iubovnicului cătră

ibovnică și împotrivă.

I

izgnanie

(slov.) Izgonire cu de-a sila,
trimetere în streinătate.

ithica

(el.) Învățătură carea tocmește
obiceile oamenilor, cetăților.

idea

(el.) Chipul a fietecui lucru, pre
carile mintea plăzmuindu-l, ca cum
ieste îl înformuiește.

idol

(el.) Chip de bodz în piatră săpat
sau în metal vărsat.

ielcovan

(turc.) Gonitoriu de vânt să cheamă,
un fel de pasiri carile nepărăsit în
sus și în gios pe mare zboară.

ieroglifia

(el.) Chipuri de pasiri, de dobitoace

și de alte jigăanii și lighioi cu carile vechii în loc de slove să slujia.

interiecție

(lăt.) La gramatică, una din cele opt părți a cuvântului.

iroas

(el.) Cea ce, după multe și vestite vitezii, capul pentru moșie ș-au pus.

ironic

(el.) Cuvânt cu carele lăudăm pe cel de hulă și hulim pe cel de lăudat în șagă.

isimeria.

(el.) Ceasul în carile dzua cu noaptea sint de-a tocma.

C

cabala

(evr.) Învățătură disidemonească cu carea evreii Sfânta Scriptură după voie tâlcuiesc.

cacodemon

(el.) Demon rău, îngerul Sataniei;
urgie dumnădzăiască.

catholichi

(el.) A tot, peste tot, sobornic, a
toată lumea.

capitului

(lăt.) Zacele, condeie, capete.

categorii

(el.) Sint dzece forme supt carile
Aristotel toate ființele lucrurilor
cuprinde.

catalog

(el.) Izvod, catastih, înșămnarea
numerelor după orânduială.

cataracte

(el.) Praguri în apă, pre carile apa
să răstoarnă, sau zăstălniță la mori.

chentru

(el.) Ținta, punctul carile este tocma
în mijlocul lucrului rătănd.

colachie

(el.) Lingușitură, voroavă după
plăcere.

comodie

(el.) Figuri, voroave carile scornesc
râsul și închipuiesc istoriile
adevărate.

comitis

(el.) Stea cu coadă. Stea să naște și
piiere.

condiții

(lăt.) Aședzământuri, legături,
tocmele de pace.

corespondenții

(lăt.) Unul cu altul pre taină
răspunsuri a avea. Blende.

cfartana

(lăt.) Frigurile a patra dzi.

cfidditas

(lăt.) Ceința, singură ființa lucrului,
ceia ce ieste.

L

labyrinth

(el.) Temniță supt un munte în
ostrovul Critului săpată cu acela

meșterșug ca ori pre cine slobod
într-însa să nu mai poată ieși.

lacherda

(el.) Un fel de pește în mare.

laringa

(el.) Gâtul, gâtlejul, gâtlanul.

lembic

(el.) Căldare cu carea scot rachiu
sau apă de flori.

lemarghia

(el.) Lăcomiia la mâncare, lăcomiia
pântecelui.

liră

(el.) Alăută.

Liviia

(el.) Țara pe marginea Nilului,
pân'la ocehanul despre
amiadzădzi.

M

mateologhia

(el.) Voroavă în deșert, buiguire,

cuvânt fără socoteală.

materie

(lăt.) Orice supt formă s-ar supune,
precum materia lumănării ieste
ceara, săul.

megalopsihia

(el.) Mărima sufletului,
neînspăimare.

Mediterană

(lăt), Marea de la Stâlpii lui Iraclis
până la Elispont.

melanholie

(el.) Boală de voia rea, pătimirea
întristării, fierea neagră.

melodie

(el.) Cântare alcătuită, dulce,
frumos tocmită.

merichi

(el.) Părtnicească, partnică, de
parte.

Mesopotamia

(el.) Țara carea între Tigris și între
Evfrath apele să cuprindă,
Vavilonul.

metalon

(el.) Orice materie vârtosă iese din pământ, precum ieste aurul, argintul, arama, custoriul.

metamorfosis

(el.) Schimbarea feții, preobrajenie, schimosire.

meteris

(turc.) Șanț, hendec, groapă în carea să aciudadă oamenii la războiu, la cetate.

metafizic

(el.) Cea ce are știința a celor peste fire.

metafizica

(el.) Învățătura carea arată lucruri mai sus de fire.

mihanii

(el.) Cinii cu carile să slujesc la vremea războiului, meșterșuguri pentru luarea cetății.

mehlem

(arăp.) Unsoare cu carea să slujesc țirulicii la rane.

mehenghiu

(arăp.) Piatră pe carea ispitesc
aurul, argintul de bun.

modul

(lăt.) Chipul, mijlocul, leacul lucrului
greu.

monomahia

(el.) Bataia, războiul numai a doi,
poidinoc.

Monocheroleo-pardalis

(el.) Inorog — leu — pardos, din trii
numere într-un nume alcătuite.

monarhie

(el.) Stăpânire carea singură
stăpânește, precum ieste a
Turcului, a Neamțului, a Moscului.

Musele

(el.) Șapte surori, carile să dzic
boadzele cântării și a dăscăli să fie.

N**navarh**

(el.) Mai-marele corăbii, reis.

nafaca

(turc.) Obroc, mirtic, carele să dă în toate dzilele.

nedierisit

(el.) Nedespărțit, lucru carile într-altă parte nu să poate abate.

neistelit

(slov.) Netămaduit, nevindecat, lucru crile nu poate avea leac.

necromandia

(el.) Vrajea carea să face asupra trupurilor moarte; la toate limbile în loc de păcat să ține.

O

onirocrit

(el.) Izbânditoriu de vise.

omofil

(el.) Tot de un neam, de o săminție, tot de un fel.

orizon

(el.) Zarea pământului, marginile cerului, unde să pare că să împreună cu pământul.

omonie

(el.) Împreunarea, unirea sfatului, învoința inimilor.

ohendra, ehidna

(el.) Viperă, năpârcă, neam de șerpe prea veninat, carea crăpând îi ies pui prin pânțe.

P

padzerh

(agem.) Un fel de piatră carea în șerpe și în inima cerbului rar iese.

palat

(el.) Curte domnească, împărătească.

palestra

(el.) Armă de războiu, arc cu zemberec, carile ca sinețul de la obraz să sloboade.

palinodie

(el.) Cântarea, cuvântul carile de multe ori același să poftorește.

paradigma

(el.) Pildă, asămănare a cuvântului, arătare prin chipurile știute.

paradosis

(el.) Învățătura nescrisă, din gură în gură lăsată, ce învață fiul de la părinte.

parahorisis

(el.) Lepădare, întoarcerea feții de cătră cineva, ales dumnădzăiască.

paremie

(el.) Ciumilitură, cuvânt alta tâlcuind, dzicătoare.

parisie

(el.) De față, înainte a tot norodul, la ivală.

parigorie

(el.) Mângâiere, leacul întristării.

parola

(ital.) Cuvânt, cuvânt dat, stătătoriu, neîntors.

perigrapsi

(el.) A șirui, a scrie, a înșămna lucrul precum ieste.

period

(el.) Drumul carile, întorcându-să, iarăși de unde au ieșit să întoarce, încungiurare, împregiurare.

peristasis

(el.) Stare împrejur, orice pe lângă altul să țină.

Pithianul

(el.) De la Pithii, din locul unde era vrajea lui Apolon.

Pithii

(el.) Un loc în carile vestit era Apolon cu vrajea.

pilula

(lăt.) Pirulă, gogoasă, bubușlie, carea dau doftorii de înghit pentru leacul.

piramide

(el.) Mormânturile împăraților Eghiptului, cu mari cheltuiele, ca carile nu să mai pot face.

platan

(el.) Un fel de copaciu carile să face prea mare și trăiește prea mult, să samănă cu paltinul.

planeta

(el.) Stea rătăcită, carea împlă împotriva altora.

pleonexie

(el.) Poftă, lăcomie spre averea tuturor.

polipichilie

(el.) Pestriciune, lucrul carile are multe fețe, flori.

politie

(el.) Tot nărodul cetății, târgul, cetatea; fruntea, boierimea oamenilor.

pompa

(lăt.) Petrecanie, alaiu, tocmala, slava, șicuirea oștii împărăției.

porii

(el.) Găurici prin pielea omului, prin carile ies sudorile.

porfiră

(el.) Un fel de marmure scumpă, vărgată în tot felul de flori, și o haină mohorâtă, carea numai împărații purta.

praxis

(el.) Facere după învățătură, urmarea lucrului.

poslanie

(slov.) Carte trimisă, scrisoare, răvaș.

prezenție

(lăt.) Starea de față, aflarea denainte, denainte la obraz.

prezentuiește

(lăt.) Arată, de față îl scoate, înainte îl pune.

pretenție

(lăt.) Întinderea înainte, lucrul carile arată socoteala sfârșitului mai denainte.

privat

(lăt.) Deosăbit, înstreinat, chip carile nu iese dintre dânșii.

privileghii

(lăt.) Ispisoacele, uricele, lăgăturile, aședzământurile mai-marilor.

provlima

(el.) Întrebare, cuvânt carile, înainte puindu-să, cere răspuns și dezlegare.

proimion

(el.) Predoslovie, capul voroavii, în carile tot chipul cazanii să arată.

providet

(lăt. și slov.) Cela ce cu înțălepciunea lucrurile, până a nu fi, cum vor cădea cu mintea le află.

prodrom

(el.) Povață, înainte-mărgătoriu.

prothimie

(el.) Voia inimii, liubov, nevoința din suflet.

probă

(lăt.) Ispită, dovadă, căutare, lucru adevărit.

prognostic

(el.) Cunoștință înainte, gâcitoare,

găcire.

profesui

(lăt.) A da învățătură, a mărturisi ce slăvește, a propovedui.

procathedrie

(el.) Șederea mai sus, scaunul cel mai de sus, capul mesii.

polos arctic

(el.) Stea carea nu să clătește, fusul, carile de la noi să vede.

polos antarctic

(el.) Stea neclătită, împotriva ceștii ce să vede de la noi.

provatolicoelefas

(el.) Oaie-lup-fil, nume din trii numere alcătuit.

pronie

(el.) Mai denainte cunoștința dumnădzăiască, orânduiala vecinică.

propozit

(lăt.) Cuvântul pre carile înainte îl punem, pentru ca mai pre urmă să-l

dovedim, lucrul de carile ne
apucăm.

protasis

(el.) Înainte punere, din trii să face
un siloghizm dialecticesc.

publică

(lăt.) Politie, sfatul a toată cetatea,
boierimea.

R

referendar

(lăt.) Purtătoriu de răspunsurile
împărătești. Boieria carea duce și
aduce răspunsurile. Talhâsciu.

rețeta

(ital.) Izvodzel de leacuri, carile
trimăt doftorii la spițeri, să facă
leacul asupra boalei.

ritor

(el.) Cea ce știe meșterșugul a
vorovi bine; bun de gură.

romfea

(el.) Sabie dintr-îmbe părțile
ascuțită; paloș lat și drept.

S

savoane

(el.) Pândzele în carile învălesc
trupurile morților.

salamandra

(el.) Un fel de jiganie, pentru carea
băsnuiesc poeticii că lăcuiește în
foc.

sam

(arăp.) Un fel de vânt otrăvit, carile,
lovind pe om, îndată să face cenușă
și hainele-i putredzesc.

samsun

(arăp.) Coteiu mare și foarte vârtos,
carile pe urs biruiește.

senator

(lăt.) Sfetnic, boier de sfat, boier
mare.

sentenție

(lăt.) Sfatul cel mai de pre urmă.
Cuvânt carile într-alt chip nu să mai
poate muta, ales.

sicofandie

(el.) Clevetă, clevetuire, trecerea cu
cuvântul.

scandal

(el.) Scandală, bântuire, supărarea,
împiedecarea vocii.

schithii

(el.) Tot neamul tătărăsc, tătărămea.

schipticesc

(el.) Cuvânt carile pururea supt
prepus rămâne; era filosofi
schipticii, carii în toate prepus avea.

schiptr

(el.) Bețișor scurticel, carile obiciuiți
sint împărații în mână a-l ținea.

solichismos

(el.) Cuvânt carile nu iese după
canoanele gramaticăi.

stemă

(el.) Coronă, cunună, port
împărătesc de cap.

stihie

(el.) Începătura lucrului de materie unii dzic să fie patru, alții trii, alții mai multe, alții numa una.

strofi

(el.) Voroavă șuvăită, în multe părți întorcătoare, și înșelătură.

sofisma

(el.) Știință înșelătoare, știință minciunoasă în locul a ceii adevărate vândută.

sfigmos

(el.) Vână moale carea pururea să bate, de pre a căriia clătire aședzimântul firii să cunoaște.

sferă

(el.) Glonț, chipul din toate părțile rătund, precum ieste pământul, ceriul.

shizma

(el.) Rumptură, scăderea credinței în pravoslavie

shimate

(el.) Chipuri, fețe, arătările

obrazului.

siloghismos

(el.) Socoteală adevărată, carea la dialectici din trii protase să face.

simptomatic

(el.) Din tâmplare, din cădere, carile nu din tocmala înainte mărgătoare s-au făcut.

sinod

(el.) Sobor, adunarea a multe capete, sfatul de obște.

simperasma

(el.) Încheierea voroavei, trecerea din necunoștință la cunoștință.

simbathia

(el.) Învoința firilor; împreună pătimire.

sinonim

(el.) Tiz, fârtat, a căroră ființa neamului alta, iară numele unul.

simfonie

(el.) Tot un glas, tocmirea la cuvânt, la glas.

sinhorisis

(el.) lertare, slobodzenie, darea voii.

sistatichi

(el.) Aședzătoare, întăritoare,
stăruitoare.

sistima

(el.) Aședzătură, stăruitură, stare.

sirina

(el.) Fată de mare, carile dzic că cu
cântecul adoarme pe călători.

siurmea

(el.) Un fel de piatră vânăță, cu
carea văpsăsc genele.

T**talant**

(el.) leste măsura carea trage 6.000
de dramuri. Talantul mare trage 80
de mine, iară mina, 100 dramuri.

temperament

(lăt.) Aședzământul, stâmpărarea
firii, întregimea sănătății.

tiranie

(el.) Stăpânire asupritoare,
vrăjmășie, silă.

titul

(el.) Cinstea numelui, nume vestit,
tituluș.

topicesc

(el.) De loc, de moșie, de țară, de
pământ.

traghelaf

(el.) Capră-cerb, adecă, dobitoc
carile nu să află.

tragodic

(el.) Cântec, verș de jele, hăolitură,
bocet.

tractate

(lăt.) Tragere, zbaterea cuvintelor,
ales de pace

trigon

(el.) Chipul, figura în trii colțuri, în trii
unghiuri.

tripos

(el.) Cu trii picioare. Scaun în trii
picioare.

tropuri

(el.) Chipuri, mijloace, lesniri,
împodobiri ritoricești,

tropicesc

(el.) Cea ce să ține cu sau de
tropuri.

tropic

(el.) Să cheamă dunga ceriului din
carea soarele să întoarce, veri la
suit, veri la coborât, Racul,
Capricornul.

F**fantazie**

(el.) Părere, închipuirea minții.

figură

(lăt.) Chip, formă, schizmirea
trupului.

filaftie

(el.) Trufie, dragostea, iubirea sa.

filoprosopie

(el.) Fățarnicie, căutarea voii pe

strâmbătate.

fizic

(el.) Cea ce știe știința firii.

fiziognomie

(el.) Știința firii de pre chipul obrazului și a tot trupului.

fâșchie

(turc.) Gunoiu, balegă de cal, baligă.

filohrisos

(el.) lubitoriu de aur, lacom la avuție.

Th

teatru

(el.) Locul privelii în mijlocul a toată ivala.

theologhicesc

(el.) Lucru carile cu voroava dumnădzăiască să ține; cel ce ieste din theologhie.

theorie

(el.) Privală, știința, vederea,
cuprinderea minții.

therapevtis

(el.) Cel ce face după voie; slugă,
cel ce aduce altuia odihnă.

thronul

(el.) Scaun de cinste împărătesc,
stăpânesc.

H

harmonie

(el.) Cântare dulce, după meșterșug
tocmită.

himera

(el.) Dihanie carea în lume nu să
află, ciuda nevădzută, neaudzită,
afar din ființă.

hirograf

(el.) Scrisoarea a hirișei mâni, zapis
cu mâna lui scris.

hiromandie

(el.) Vraja carea pe crăpăturile și

în frânturile mâinii să face.

hersonisos

(el.) Ostrov carile cu dosul să țină de uscat, cotitură, scruntariu.

hrismos

(el.) Vrajă, prorocie, descoperirea a tainelor, până a nu fi.

O

oxia, varia și alalte

(el.) Caută pre rândul la gramatică.

organ

(el.) Cinie, măiestrii, lucruri cu carile să fac alte lucruri.

Ț

țircumstanții

(lăt.) Peristases, el. Lucrurile ce stau pre lângă altele.

țirulic

(leș.) Vraciu carile tămăduiește

ranele, frânturile.

OE

oeira

(turc.) Un fel de copaciu ca molidvul, cu a căruia surcele săracii în loc de lumânare să slujesc.

Ș

șerbet

(arăp.) Băutura de doftorie și tot ce să bea.

la

iasimin

(agem.) Un fel de copăcel, să suie ca vița și face flori albe cu puțin ghiulghiuli amestecate, prea frumos mirositoare.

Ps

psifisi

(el.) A însămna spre cinste, spre suirea stepenii, alegere.

Y

ypervolicești

(el.) Laude peste puțința firii, când dzucem: frumos ca soarele, mânios ca focul, înger pemintean.

ypoghei

(el.) Cei ce lăcuiesc pe fața pământului dedesupt și vin talpele noastre la talpele lor.

ypothetică

(el.) Întrebare supusă, carea dzicem; de va fi așa, va fi așa.

ypohimen

(el.) Lucrul ce dzace supt altul, ca cum ieste materia supt formă, lâna supt văpsală.

ypohondriac

(el.) Boala carea smintește fantazia, slăbiciunea părților trupului carele sint pregiur inimă.

ypothesis

(el.) Supunere, lucrul pre carele altele să sprișinesc. Așijderea, ypothesis se înțelege arătarea și materia, carea cele mai de treabă capete supt dânsa strânge. Iar la ritori să înțelege întrebare hotărâtă și sfârșită, pre lângă carea toate marginile întrebării să învâртежesc.

Partea I

Mai dinainte decât temeliile

Vavilonului [1] a să zidi și Semiramis într-
însul raiul spândzurat [2] (cel ce din șapte
ale lumii minuni unul ieste) a sădi și
Evfrathul [3] între ale Asiii ape vestitul prin
ulețe-i a-i porni, între crierii Leului [4] și
tâmpilele Vulturului [5] vivor de chitele și
holbură de socotele ca aceasta să scorni.
Leul dară de pre pământ (carile mai tare
și mai vrăjmașă decât toate jigăniile câte
pre fața pământului să află a fi, tuturor
știut ieste) și Vulturul din văzduh (carile
precum tuturor zburătoarelor împărat
ieste, cine-și poate prepune?) în sine și
cu sine socotindu-să și pre amănuntul în
samă luându-să, după a firii sale simțire
așe să cunoscură, precum mai tari, mai
iuți și mai putincioasă dihanie decât
dânșii alta a fi să nu poată.

Însă singuri cu a sa numai știință și
simțire neîndestulându-să, cu a tuturor a
altor ale lumii jigănie și pasiri a lor
socoteală să adeverească și să
întărească vrură, ca precum într-acesta
chip să fie cătră toate dovedind și din
gura tuturor mărturisire luând și împărăția
ce-și alesese și socoteala ce în gânduri
își pusese în veci nemutată și
neschimbată să rămâie.

Aședară, Leul — jiganiile [\[6\]](#) în patru
picioare clătitoare, iară Vulturul — pre
cele prin aier cu pene și cu aripi
zburătoare ca la un sfat îndată le
chemară și în clipală le adunară.

Deci denaintea Leului mai aproape
acelea jigănie sta, carele sau în colți, sau
în unghi, sau într-alta a trupului parte
arme de moarte purtătoare poartă,
precum ieste Pardosul [\[7\]](#), Ursul [\[8\]](#), Lupul
[\[9\]](#), Hulpea [\[10\]](#), Ciacalul [\[11\]](#), Mâța

Sălbatecă [12] și altele ca acestea, carile de vărsarea singelui nevinovat să bucură și viața hireșă în moartea streină le stăruiește. Iară înaintea Vulturului mai aproape sta pasirile [13], carile sau în clonț, sau în unghi lance otrăvite, aducătoare de rane netămăduite au, precum ieste Brehnacea [14], Soimul [15], Uleul [16], Cucunozul [17], Coruiul [18], Hârățul [19], Bălăbanul [20], Blendăul [21] și altele asemenea acestora, carile într-o dzi singe de nu vor vărsa și moartea nevinovatului de nu vor gusta, a doa dzi perirea sa fără greș o știu. Acestea într-acesta chip fietecarea în partea împăratului său și la ceata monarhiii [22] sale locul cel mai de frunte și stepăna cea mai denainte ținea. Așe dară era orânduiala dintâi.

Iară orânduiala a doa la Leu o ținea câinii, [23] ogarii, [24] coteii, [25] mâțele de casă, Bursucul, [26] Nevăstuica, [27]

Guziul, [\[28\]](#) Șoarecele, [\[29\]](#) și alte chipuri asemenea acestora, carele pre cât sint vânătoare, pre atâta să pot și vâna, și pre cât iele pre altele în primejdiia morții pot duce, pre atâta și nu mai puțin de la alții lor li să poată aduce. [\[30\]](#) Iară de la Vultur, a doa tagmă, cuprindea Corbul, [\[31\]](#) Cioara, Pelicanul, Coțofana, Puhacea, Cucuvaia, Caia și altele lor asemenea, carele mai mult de prada gata cu truda altora agonisită, fie macară și împutiță, decât de proaspătă, cu a lor ostenință gătită, să bucură. [\[32\]](#)

Iară a triia tagmă și cele mai de gios prapuri (căci acestea în scaune a ședea nu să învrednicesc) le ținea jiganiile și pasirile, carile în sine vreo putere nu au, nici duh vitejesc sau inimos poartă, ce pururea supuse [\[33\]](#) și totdeauna în cumpăna morții dramul vieții li să spândzură (că sufletul supus de ținchiul negrii de departe stă), precum ieste Boul,

[34] Oaia, Calul, Capra, Râmătoriul,
Iepurile, Cerbul, Căprioara, [35] Lebăda,
[36] Dropiia, Gânsca, Rața, Curca,
Porumbul, Găina, Turtureaoa și alalte,
cineși după neamul și chipul său.

Ce pre acestea nu pentru altă ceva le-
au adunat, ce numai pentru ca nu cumva
vreuna să dzică că de acea adunare știre
n-au avut, nici în ceva pricină să poată
pune, ca cum la acea adunare neaflându-
să, sfatul cel de pre urmă ce s-ar fi ales n-
au înțeles.

Așe cât toate firile de duh purtătoare,
carile întru monarhiia acestor doaă stihii
să află, precum vrana macar de față n-au
fost, să nu să numască, nici din hirograful
de obște numele să le lipsască.

Adunarea dară a cestor doaă monarhii
și orânduiala a cestor doaă soboare într-
acesta chip după ce să orândui și să
tocmi, dintr-îmbe părțile cuvânt mare și

poruncă tare să făcu, ca olăcari cu cărți în
toate părțile și alergători în toate olaturile
să să trimață, ca prin toate țările și
orașurile crainicii strigând, de această
mare a marelor monarhii adunare, tuturor
în știre să dea, și cu de-adinsul iscotind,
să poată cunoaște de ieste lipsind vreun
chip din vreun feliu din duhurile
purtătoare și de nu să află [\[37\]](#) cu toții la
această a tuturor adunare și de obște
împreunare. Așijderea îngrozături și
înfricoșeturi să să dzică porunciia unuia
ca aceuia, carile la acel sobor a să obști
ar tăgădui sau alt feliu de pricini spre
apărare ar scorni și celuia ce cât de puțin
în ceva împotrivire ar arăta, plata cu
pedeapsa morții și cu prada casii i să
punea.

Aședară, cu cuvântul deodată și
porunca li să pliniia și precum s-ar dzice
cuvântul, deodată cu gândul
pretiutinderile și pre la toți sosiia (că
vestea aspră tare pătrunde urechile și

inima înspăimântată îndată simte sunetul) de vreme ce de alergăturile iuților olăcari și de tropotele picioarelor a neobosiților alergători toată pulberea de pre toată calea, în ceriu să rădica. Toate văile adânci de tari strigări tare să răzsuna, toate a munților înalte vârvuri de iuți chiote și groase huiete în clipă să covârșii și toți câmpii pustii și necălcați de groznice strigări și de fricoase laudări să împlea.

Nu era dară, nici să putea afla ureche în văzduh și pre pământ carea, de strașnic sunetul veștii și de groznic cuvântul poruncăi aceștia, să nu să sfredelească; nu era, nici să afla într-aceste doaă stihii dihanie, carea de vârtutea și puterea învățaturii aceștia cu mare frică, cu neîncetat tremur și cu nespusă groază să nu să clătească (că cu cât vestea oțărâtă mai de năprasnă vine, cu atâta mai mare tulburare și grijă scornește). De care lucru într-alt chip a fi

nu putu, fără numai cu toatele deodată, cu cuvântul, porunca cu fapta plinire și la locul înșămnat și sorocul pus să găsiră.

Aședară, a marilor acestora împărați poruncă tot deodată și dându-să și plinindu-să, toate jiganiile uscatului și pasirile văzduhului în pripă să adunară și fietecarea, după chipul și neamul său, la ceata monarhiii sale să alcătuiră. La care adunare cineși în partea împăratului și oblăduitoriului său dându-să, și una de alta deosăbindu-să, lucru ca acesta a fi să tâmplă (că mai totdeauna obiciuit lucru ieste, la adunări mari ca acestea, oarecare amestecături și împoncișituri a să face, și de multe ori pentru mici și în samă nebăgate pricini, cu cât ieste mai mare adunarea, cu atâta mai mare se face și împărechiere).

Deci, precum s-au pomenit, fietecarea cu ceata sa, în partea monarhului să alegea, și una după alaltă la orânduiala

sa să alcătuia. Iar mai pre urmă decât toate, Liliacul [\[38\]](#) urma, carile cu aripile ce zbura și cu slobodzeniia prin aier ce îmbla, spre ceata zburătoarelor, adecă supt stăpânirea Vulturului a fi îl arăta, iară amintrilea într-însul alalte hirișii socotindu-să, în neamul jiganiilor, supt domnia Leului îl da. Care lucru pricina cercetării, apoi și gâncevii între doaă monarhii fu: fietecarea socotind că chip ca acela șie supus a fi s-ar cuvini și de nu s-ar și cuvini, să i să cuvie a sili, i s-ar cuvini (căci lăcomiia slăvii nu bunătatea sau folosul lucrului privește, în carile să slăvește, ce numai pre altul mai gios decât sine a pune socotește, fie macară și fără de folos; încă de multe ori și pagubă de i s-ar aduce, sau necunoscând și nevrând, sau vrând și cunoscând, priimește).

Pentru care lucru, într-îmbe părțile feliu de fel de voroave scornindu-să, cu multe chipuri de cuvinte grețose urechile

amânduror împăraților împlăea. Căci
fietecarile cu inima spre partea
împăratului său trăgând și cu sufletul spre
adaogerea monarhiei sale stăruind, lor
biruința socotea și precum așe să fie cu
cale, adevăria. Iară amintrile de s-ar
cumva tâmpla, dzicea că scăderea cinstitii
(care lucru mai vârtos decât alalte inimile
stăpânitorilor împunge) și micșurarea
slăviei numelui monarhiei sale a fi și a să
face aievea striga (O, oarba jiganiilor
poftă, lucrul din potrivă nesocotind, că
mintea și socoteala slăviei la aceasta să
sprijenește, că ea cearcă pre cea ce nu o
cunoaște, vorovește cu cea ce nu o
aude, cu acela are a face carile nu au
vădzut-o, după acela merge carile de
dânsa fuge, pre acela cinstește carile
puțin în samă o bagă, pre acela ce nu o
poștește îl poștește, celuia ce nu o va
înainte îi iese, și celui necunoscut pre
samă să dă. Iară hirișia slăviei cea mai cu
de-adins ieste ca să părăsască pre cel ce
o cinstește, și cu acela să rămâie carile o

necinstește).

Amândoi, dară; împărății nu puțin fură clătiți de împotrivă cuvinte ca acestea și fietecările în valurile chiteleurilor ni în sus, ni în gios sălta (că inima neaședzată, ales pentru lăcomiia cinstii, în mai mari valuri înoată, decât corabiia în ocean), de vreme ce pre o parte socotiia că de vor scoate întrebarea aceasta la ivală, oricarile pofta inimii sale ar izbândi, nu puțină întristare și a voii frângere celuialalt a aduce s-ar socoti. Iară pre altă parte, pofta lăcomiiei și jelea mărimii numelui și a lățimii împărăției/ ca cu o nepotolită și nestânsă de foc pară îi pârjoliia (că focul poftii nu mai gios în stepăna arsurii iese decât metalul înfocat) și întralt chip stâmpărarea aceii înfocări și potolirea aceii arsurii a fi sau a să face nu socotiia, fără numai ce va și ce poruncește, aceia să să facă. Ce această sentință, precum amândoi în inimă o avea, așe unuia cătră altul, precum

cererea nu i să va trece, adeveriți era (căci iute ieste aduľmăcarea adeveriții unde a sufletului pătimire într-altul de pre a sa o măsură cineva). Și așe, acești doi împărați într-un nepovestit chip cu duhurile în sine tare să lupta, și precum unul nu biruia, așe altul nu să biruia; ce numai ca cum preste puterea simțirilor ar fi, între sine o luptă nesimțită simția, și precum spre biruință ceva nu nedejduia, așe precum nu să va birui nedejduia. Puterea a cunoștinții sfârșitului într-amândoi lipsia, și cineși după pofta sa în ceva a să îndestuli sau a să odihni neputând, cu sufletele numai, tând biruia, tând să biruia (că precum îndreptariul nu mai mult pre lucrul strâmb de strâmb dovedește decât pre sine de drept). Așe și ei, unul de pre măsura altuia, cât și ce ar putea, să măsura și să pricepea. Într-acesta chip ei singuri și e adevेरindu-și din toată socoteala carea înainte își punea, departe de la țenchiu-i să abătea.

Câtăva vreme dară războiu ca acesta, ca cum duhnesc s-ar putea dzice, între acești doi monarhi vrăjmași să bătea, și unul a altuia pofta nesimțitoare tare pătrundea, atâta cât prin neștiință, a amânduror știința să împreuna și până mai pre urmă a amânduror sentința și alegerea sfatului la un săvârșit să împrăstie și să lipie (că sufletele înțelepte macar și asupra vrăjmășii socotelii drepte să pleacă). Adecă fitecarile lucrul acesta într-acela chip să să caute și să să aleagă socotia, în carile nici cinstei în ceva betejire, nici spre a necinstitii obrăznicire să să dea, ce ca cum încă la urechile lor scrâșnetul strâncenoaselor acestora voroave încă n-ar fi agiuns și ca cum ideea [sic] acestui primejdios sfat în mintea lor încă nu s-ar fi cuprins (că de multe ori a lucrurilor propuse acoperire vârtoase leacuri aduce ranelor, carile la ivală de s-ar scoate, așeși de tot s-ar face netămăduite). Așijderea (mai cu iușor ieste a să suferi

obrinteala ranii la aier scoasă decât patima sufletului cătră împotrivnicul său arătată). Și așe, fietecarile pre sfetnicii săi deosăbi chemând, într-acesta chip le porunciră, dzicând (pentru lucrurile mici mari gâlceve a scorni, a înțelepților lucru nu ieste, macară că aceasta și la cei înțelepți de multe ori s-au vădzut). Deci socotim, precât în putință va fi, sau noi de la dânsese, sau pre dânsese de la noi să le abatem (că pre câtă vrednicie ieste cineva în vrajbă a nu intra, pre atâta ieste, și nu mai multă din vrajă a ieși). De care lucru dzicem, în descâlcitura gâlcevii aceștiia, puterea monarhiii noastre lângă noi să oprim și pre dimocratiia voastră epitrop monarhiii noastre să punem.

Carea lucrul acesta să-l scuture, să-l iscodească și ce ar fi dintr-îmbe părțile mai cu cale și mai cu cuviință, aceia să aleagă și să isprăvască, așe ca până înaintea feții noastre a nu ieși, din toate nodurile să să dezlege, ca oricând ar vini,

ori într-a cui parte acea mică jigăniuță ar trece, ca cum din veci și din bătrâni așe ar fi fost obiciuit, iară nu ceva nou și de curând s-au scornit (căci amintrilea pricina clătirii dându-să, odihna și liniștea fără tulburare și strânciunare a fi nu poate).

Lăudară sfetnicii sfatul împăraților lor și cu mare minune mintea și înțelepciunea lor cu nespuse măririi în ceriu rădicară, pentru căci în chivernisala lucrurilor publicăi sale nu atâta celea ce pot, pre cât celea ce nu pot ocolesc, și nici cu puțința își slobod mândriia, nici cu neputința își ațiță mâniia (că neputința aduce mâniia, și mâniia așteaptă izbânda); ce precum cu puțința spre umilință și blândețe, așe cu neputința spre a gâlcevii potolire s-au slujit (căci la cei mai puțin domoliți neputința prinde obrazul puținții și de lucrurile de neputut să apucă) (iară împotrivă, cei ce la poarta vrednicii slujesc, adese s-au vădzut că

mai cu fericire le isprăvește neputința cu
părăsirea decât putința cu prepus, cu
începerea. Căci neputința neîncepând,
de nu-și folosește, încaileă nu-și strică.
Iară putința în mândria sa amăgindu-să,
lucruri peste putința sa începe și la
săvârșit a le duce nu poate, carea fără
greș în loc de folos pagubă îi aduce).
Aședară, senatorii, după ce cu
nesăvârșite (precum s-au dzis) și
vecinice laude cineși pre împăratul său
binecuvântară, cu toții la locul și la
scaunele sale să întoarsără.

După aceia, unii cătră alții vești pentru
adunarea de obște a dimocrației a trimete
începură. Pentru ca cel tăcut între inimile
împăraților făcut sfat înaintea tuturor să-l
puie și fără betejirea și julirea cinstitii, a
slăvii numelui împăraților lor la ivală să-l
scoață, în care descoperire sentinția
sfatului monarhilor săi să să aședze și să
să adeveredze. ăÎnsă acesta lucru
asemenea să făcu celora cărora de mare

căldura văzduhului denafară, cea în
trupul său născută din fire căldură, tare
spre clătire li să pornește și setea vârtos
li să pricinește. Căriia leacul o umedzală
limpide și rece fiind, ca aceia lipsind, alta
împotrivnică, adecă limpede umedzală,
dară călduroasă de față aflându-să
(precum ieste duhul vinului sau alta
acestui asemenea) și de limpegiune
numai și umedzală amăgindu-să (puțin
pentru hirișiiia răcelii și a căldurii grijă
purtând), pentru ca setea să-și stâmpere
mai pre larg decât s-ar cădea o înghite,
ce aceasta mai pre urmă în vasele
priimitoare mărgând și după a sa fire cu
cea din naștere a trupului căldură
împreunându-să (căci amândoa surori a
unui părinte, a soarelui sint),
scăpărăturile scânteilor dintâi puțin clătite
încă mai iute clătindu-le și pomindu-le
(ca cum ieste osiia neunsă în butea roții
uscate), din scântei scăpărătoare pară
ardzătoare să face. Din carea mai mare
pârjol de sete să ijdărește și în materiia

mai denainte gătată cu iuțimea
pătrundzind, mai mult setea să spudzește
și să lățește (căci după socoteala unor
filosofi, toată materiia focului iuțime și
forma-i iute clătire ieste), căriia ceva
împiedecare nepuindu-să, fără nici un
prepus toată umedzala din fire ar usca și
după cea de săvârșit uscăciune cea de
pierire putregiune cu bună samă ar urma.

Într-acesta chip fu și învățătura
împăraților, intrând în urechile supușilor.
Căci ce mai denainte cu lumina stidirii
fețelor împăraților într-inemile gloatei
întunecat (căci lumina mare pre cea mică
întunecă) și nearătat era, acmu cu lipsa
ei, toate fără nici o siială și stidire la ivală
ieșiia (că precum lumina soarelui să are
cătră alalte stele, așe chipul împăratului
cătră senatori și alalți supuși ieste. Și
precum în prezenția lui toate să fac
nevădzute, iară în lipsa lui cea cât de
mică și de departe lumineadză și
scânteiază, așe înaintea feții împăratului

toate chipurile supușilor să micșorează și toată gura slobodă să înfrânează. Iară în dosul lui și cel mai mic în palatul lui, precum schiptrul împăratului în mână sa poartă să arată). Că după ce trâmbița pozvoleniii dimocratii în audzul tuturor cântă, dintr-îmbe părțile fietecare dihanie glas de sfat și bolbăitură de învățătură începu a da. Și așe, câți mai denainte era ascultători, atâtea atuncea să făcură învățători, dintr-a căroră cuvinte și sfaturi altă ceva nu să înțelegea, fără numai chiote netocmite și huiete neaudzite că precum nenumărate picăturile ploii din nuori cu replegiune pre pământ cădzind un huiet oarecare dau, iară vreun glas tocmit nicicum, și precum a unui organ de muzică toate coardele deodată lovindu-să, o răzsunare oarecarea dau, însă vreo melodie tocmită și după pravilele muzicai alcătuită nicicum nu să aude (carea puterii audzului mai mult îngrețșere aduce decât plăcere), așe ieste și voroava a mulți și tot deodată.

Într-acesta chip și șiganiile acestea într-atâta voie slobodă vădzându-să, cu toatele socotia că carea mai tare va putea striga, aceiia învățătură să va asculta. Așijderea deosăbi ce ar fi fost destulă și încă de prisosală gâlceava pentru alegerea aceii pasiri dobitocite sau jiganii păsărite, încă mai mare era dihonii și zarva carea între dânsule să făcea, cine ar giudeca și cine s-ar giudeca, carea ar sfătui și carea s-ar sfătui (precum aievea ieste că unde lipsește începătura stăruitoare, toate mijloacile începăturii nestăruitoare să să facă). Ce, pentru ca într-un cuvânt să dzic, toate spre tulburare și neaședzare să întorsese, ase cât ce s-ar fi spre binele și folosul de obște nedejduit, spre răzsipa și prăpădeniia tuturor să făcea.

Îmbe părțile amânduror monarhiilor într-acesta chip împărechindu-să și fără nici o ispravă din cuvinte deșerte numai

oproschându-să și ce mai cu cuviință de
grăit și de făcut ar fi nedomirindu-să.

Totdeodată și fără veste, în mijlocul
theatrului, jiganiia carea Vidră^[39] să
cheamă, cu mare obrăznicie sări și într-
acesta chip proimiul voroavei sale
începu: „Vestită axiomă între cei fizicești
filosofi ieste că cel de asemenea iubește
pre cel și de-asemenea (iubirea dară
cătră cel și de-asemenea va să arete
neiubirea cătră cel și de-asemenea).
Aședară, pasirea zburătoare oricând
pricina pasirii și de-asemenea ar grăi,
totdeauna mai cu priință partea i-ar ținea
decât pravila dreptății ar pofti. Așijderea,
oricând dobitoc pentru dobitoc în pricină
ar vorovi, mai cu iubirea firii l-ar ocroti
decât dreptatea giudecății ar suferi. Și
așe într-îmbe părțile mai mult fățarnicie
decât omenie, sau mai mult asupreală
decât dreapta socoteală s-ar face. De
unde urmadză ca supt poala priinții sau a
nepriinții pururea chipul adeverinții

ascuns și acoperit să rămâie (că precum în teaca strâmbă sabia dreaptă, nici în teaca dreaptă sabia strâmbă a intra nu poate, așe unde ieste luarea feții sau strămurarea priinții, toată nedejdea giudecății drepte afară să scoate). Pentru care lucru, eu, cu proasta mea socoteală, așe mai de folos a fi ași afla, ca gâlceava a atâtea guri în zădar să părasim și un chip ca acela să găsim, carile într-îmbe părțile a face să nu aibă, pentru ca priința firească mai mult într-o parte sau într-altă parte să nu-l năstăvască, ce numai orice ar pofti dreapta socoteală, aceia să dzică, să facă și cu giudecata să aleagă (că dreptul giudecătoriu întâi pre sine de drept, apoi pre altul de strâmb giudecă, și întâi ascunsul inimii sale de fățarnicie curățește, apoi pre altul sau din nevoie îl izbăvește, sau după a lui vină îl osindește).

Așijderea ași sfătui, ca ori în ce chip s-ar putea, cu un ceas mai înainte hotar și

săvârșit gâlcevii aceștia să punem (că gâlceava lungă atocma ieste cu boala hronică), ca nu cândai mai îndelung scuturându-să și cernându-să voroava cătră acestea, încă mai multe shismate și ereze să să scornească, pre carile sau prea cu mult greu, sau nicicum vreodată a le potoli veți putea."

Acestea încă vorovind Vidra și încă bine sfârșit cuvântului său nepuind, preste a tuturor nedejde pasirea carea să cheamă Bâtlan cu mare mânie și probozală a o țistui începu și groznice semne din ochi și din cap să tacă îi făcea, și cătră acestea o aporie ipothetică dzicând, scornia: „Tu, o, Vidro, di ai fi sau din pasirile zburătoare, sau din dobitoacele pre uscat îmblătoare, ar putea cineva dzice că doară a îmbe părților în ceva mai denainte știința ai fi avut. Iară acmu, jiganie în neam prepus, dintr-altă stihie și supt altă monarhie supusă fiind, cum socotești că pentru

lucrurile ție în rădăcina lor necunoscute
învățătura cea mai bună și sfatul cel mai
ales a da vii putea? Ce mai bine ar fi,
precum mi să pare, pentru lucrurile carile
în înaintea mărgătoare simțirea nu le-ai
avut a le ști și a le cunoaște, să nu te
fălești (că precum toată știința din povața
simțirilor să află, toată lumea știe, căci nu
orbul, ce cel cu ochi giudecă de văpsele,
și cel cu urechi, iară nu cel surd, alege
frumsețea și dulceața viersului). Au nu tu
odânăoară prin fundul mării prinblându-te
și spre vânarea peștelui șiipurindu-te, eu
din fața apei te ogliindiiam? Ce poate fi că
sau nechemată ai vinit la locul ce nu ți s-
au cădzut, sau, de te-au chemat cineva
prin greșala neștiinții aceasta s-au făcut.
Căci Câinele Mării și Vidra cu jigăniile
uscatului ce treabă sau ce amestec pot
avea ? Au doară vii să dzici că din fire
așe iești tocmită, ca de pre uscat fiind,
putere să aibi prin multă vreme în apă,
fără a aierului trebuință a te zăbăvi să
poți ? Ce aceasta mai vârtos împotriva ta

face, căci au putea-va racul jiganie de pre uscat a să numi, căci cu dzilele prin otavă să paște și din aier vreo înădușală sau putregiune nu i să naște? De care lucru, precum mi să pare, negreșit socotesc că cum cu mare obrăznicie la adunare nechemată te-ai aflat, așe mai cu mare nerușinare, de nime neîntrebată, sfat, și acesta spurcat, ai dat (că pre cât iese de folos la vremea de trebuință cuvântul cuvios, cu atâta iese de împruțicios cuvântul aceluia carile de nime neîntrebat tuturor dă sfat). În inima ta aceasta ascuns având ca cu o voroavă vicleană și cu un obraz ce nu știe a să rușina, doaă vicleșuguri să poți așterne și cu doaă răutăți să te poți acoperi: Una, că chip după învățătura ta cercându-să, pre tine să te afle și apoi cu sfatul și alegerea a monarhii mari ca acestea, giudecătoare și alegătoare tuturor împotrivirilor lor puindu-te, lumea să dzică precum tu decât toate alalte mai cu minte și mai cu socoteală să fii. De ciia, tu, jiganie

mijlocie și de neam cu prepus fiind,
prostiia în evghenie să ți să întoarcă (căci
toată evgheniia la muritori în lauda
numelui videm că să stăruiește). A doa,
că macară cum mai mult dobitoacelor în
patru picioare asămănându-te (precum
singură tu cu al tău cuvânt te-ai legat)
(căci la cel cunoscătoriu mai tare să țin
și ieste legătura hireșului cuvânt decât
frenghiia întreită de la altul înfășurată),
mai mult în cumpăna dobitoacelor
greuimea dreptății să pleci, și după
fățarniciia priinții, iară nu după pofta
dreptății, giudecata să abați.

Însă eu, o pasire și de neam și de
minte proastă fiind (căci nici în carne vreo
dulceață, nici în pene vreo frumseță port),
mai mult a grăi nici pociu, nici mi să cade,
fără numai ce și cât într-adevăr am înțeles
și am știut, aceia din prostiia inimii am
grăit. Iară giudecata fie a înțelepților.

Toate gloatele de cu socoteală

cuvintele a prostului Bâtlan nu numai cât să mirară, ce încă și foarte plăcându-le, cu mari laude le lăudară, căci nu puțin prepus în inimile tuturor intra pentru a Vidrei fără veste voroavă, nepoftită învățătură și necerșută sfătuitură. Și așe, îndată despre partea pasirilor, într-o inimă și într-o gură, cu toatele alegere făcură că precum Vidra nicicum în ceata zburătoarelor nu să poate numi, așe și din monarhiia dobitoacelor trebuie a lipsi. La care sentenție mai multă sfadă și voroavă strânciunată s-ar fi scornit și mai multă ocară s-ar fi lucrat de n-ar fi fost Brebul [\[40\]](#) lucrul cu un ceas mai înainte spre descoperirea adevărului apucat.

A Brebului dară voroavă într-acesta chip fu: „Vidra odânăoară din neamul nostru și era și să ținea și cu noi de-a valoma și hrana și traiul îi era (precum și fața și floarea părului o vădește, macar că statul trupului de mojie i s-au schimosit și s-au logoșit). Pre carea noi vădzind-o

că cu vremea mărima sufletului carea la noi ieste, precum toată lumea știe că partea trupului cea roditoare, carea în cevaș macară betejindu-să, de grabnică moarte aducătoare ieste, pentru a vieții sprijeneală a o rumpe și de la noi a o lepăda, nici ne îndoim, nici ne ferim.

Aceasta dară a sufletului vitejie, precum am dzis, vădzind că la dânsa din dzi în dzi scade, apoi și alte lucruri de vicleșuguri, îngăimele de amăgele și fapte pline de răutate, precum sint sicofandiile, cleветеle, minciunile, cătră carile și furtușagul adăogea și lucruri de ocară și blăstămățești, iară nu de numele neamului nostru vrednice făcea, macar că și de multe ori am certat-o și am dojenit-o, ce în zădar (că precum ieste suflarea la cărbunele acoperit, așe ieste certarea la inima într-ascuns dată răutății). Pentru care pricini, din tabla neamului și a rudeniii noastre de tot am ras-o și așeși de tot din hotarele noastre am izgonit-o (căci mai mult folos aduce

publicăi din sine un chip rău a izgoni
decât dzece bune în sine a priimi, că
precum aluatul mic într-o covată mare
toată frământătura dospește, așe un om
rău într-o publică pre toți cu răutatea lui
amestecă și-i tulbură). După aceia ea în
ceata altor jiganii a să da, sau temându-
să sau rușinându-să, sau poate fi și de
trufie înflândusă (căci mândriia, de tot
oarbă fiind, precum peste cei mari, așe și
peste cei mici dă), de lăcașul stătătoriu
de pre uscat s-au părăsit și prin
adâncurile apelor orbăcăind, cu piticei
foamea a-și potoli și ca valurile ce în
spinare poartă, cea mai multă viață
tulburată și neaședzată a-și petrece ș-au
ales (că cine neamului său ieste urâcios
cum poate fi streinilor dragăstos? Și a
căruia răutăți pământul său a le suferi n-
au putut, cel strein cum le va putea
răbda?). Pre carea, de atâta vreme în
perire și rătăcire știind-o, iată acmu între
gloate amestecată o vedem.

Povestea Vidrii, noi, Brebii, din moșii, strămoșii noștri, așe am apucat-o, așe o mărturisim și așe o întărim. Iară voia fie a celor mai mari."

Cu toții priimiră marturiia Brebului și cu toții într-un sfat aleasă că Vidra dintr-amândoaă monarhiile afară să să gonească și nici într-un neam de a lor să nu să mai numască (că precum celui bun toți streinii rude, tot bătrânul părinte, tot vârstnicul frate și tot locul moșie, așe celui rău toate rudele streine și toată moșia nemernicie îi ieste) și cum mai curând dintre adunări să lipsască, dzisără, ca nu cumva între dânșii mai multă zăbavă făcând, mai pre urmă și aceasta vreo pricină mai spre mare vrajbă între monarhii să să scornească.

Vidra, sau pentru vicleșugul ei sau pentru veche pizma altora (că pizma veche ieste ca cariul în inima copaciului), sau la vremea rea pentru bună sfătuirea

ce dedese (că, precum să dzice, toate vremea sa au și, fără vreme, și pâinea face greutate stomahului, carea cea mai de treabă și mai de aproape hrană-i ieste), sau ori în ce chip ar fi fost, acmu vădzindu-să osindită și dintre toate cetele cu mare ocară și dosadă izgonită, așijderea pentru binele ce sfătuisă, precum cu rău i să plătește simțind, mintea de i-au fost rea, încă mai rea a fi socoti, iară de i-au fost bună, spre rea socoteală o întoarsă (că nemulțemita pentru mari slujbe și de binefaceri din nedejde în nenedejde îl bagă, nenedejdea în nebunie îl împinge, și așe, din slugă credincioasă neprietin de cap îl face), carea într-acesta chip voroava întoarsă: „De vreme ce pre mine din ceata celor cu patru picioare mă lepădați — că în partea zburătoarelor sau să fiu, sau să fiu fost nici chipul, nici firea mă arată — iată că urmadză ca în monarhiia celor de apă să mă dau. [\[41\]](#)

Fie dară și așa (Că limba gloatelor ieste vrajea bodzilor, și mai lesne ar fi cuiva apa curătoare a popri decât limbilor multe a stapâni). Și iată că dintr-adunările voastre, vrând-nevrând, îm caută a lipsi. Însă oarce, ce rădăcina adevărului atinge, a grai nu voi părăsi. Bâtlanul, pasire de apă sau pește de aier fiind, căci și în fundurile apelor prin multă vreme și prin aier nu mai puțin decât alalte pasiri mare slobodzenie are, însă adevărul ce ieste să dzic: adevărat pasire ieste, macară că carnea la gust îi ieste ca a delfinului și macară că precum prin aier cu slobodzenie poate zbura, ase și prin fundul apii să poate primbla. Însă de multe ori mi s-au tâmplat a-l videa în novoadă ca peștii încâlcit și de multe ori și înecați și de tot înădusiți din mreje îi scot, căci lăcomiia astupându-i ochii, după pești fără sine alergând, în loc de vânat el să vâneadză. Care lucru din toată ipopsiia peștelui îl scoate. Și macar că precum aievea ieste tuturor că el mie

nepriietin de moarte mi s-au arătat, însă adevărul ce ieste a tăgădui nici poci, nici mi să cade (căci nu puțină vrednicie ieste și pentru nepriietin adevărul a mărturisi). De care lucru poci să dzic că el câte pentru mine au grăit și au mărturisit să fie și adevărate. Însă nu atâta de grea era pricina vinovății mele, ca cu izgnanie ca aceasta să fiu osândit, căci canon de obște ieste, carile dzice (pedepsitului nu trebuie a i să adaoge pedeapsa).

Căci destulă era nesuferita mea izgnanie și din rudele și moșiile mele înstreinare, și ce ar fi mai mult trebuit pedeapsa încă mai înainte a urni, adecă precum din rudele dobitoace, așe și din streinele pasiri izgonit să fiu (ce precum să dzice cuvântul, că nevinovăția unuia oțapoc stă în ochiul altuia.). Ce la cuvântul ce vream să dzic să mă întorc.

Iată că cu pâra Bâtlanului și numai cu o mărturie a Brebului (și aceasta

împotriva a legii tuturor legilor, cu o mărturie numai sentința vinovatului cea de pedeapsă a să da), dintr-îmbe iz voadele m-ați lepădat. Dară ași pofti să știu cu ce privilegie puteți strica axioma vechilor filosofi și matematici, carii dzic (carile sint tot într-un chip cătră altul al triilea, tot într-un chip sint între sine)? (Căci Vidra ănu puțin e nu puțin făclii topise asupra cărților filosofești). Și de vreme ce eu, căci în prepusul dobitoacelor și a pasirilor am cădzut precum să fiu de apă, cu cât dară, rogu-vă, mai vrednic iese să să numască pasire carile fără prepus dobitoc iese și căci să să numasca dobitoc carile fără prepus pasire iese? (Nici vă mierați de ale mele împleticite protases, căci simperazma va ieși arătătoarea adevărului). Și așe doaă fire într-un ipohimen neputând sta, iată că fire ca aceasta, oricare ar fi, nici pasire, nici dobitoc ar fi, și căci acela mai mare dreptate înaintea nu a fețelor, ce a

fațarnicii voastre ai afla? Și eu până într-atâta de la toți de la voi m-am așe de greu osândit?" L-a aceasta cu toții întâi să zâmbiră, apoi răsă, iară mai pre urmă cu chicote hohotiră, dzicând: „Vidra, cu neamul, și gândul și cuvântul ș-au pierdut! Că cine poate macar cu mintea doaă firi într-un ipohimen cuprinde? Sau cine vreodată pasire dobitocită sau dobitoc păsărit au vădzut? Vidra dzisă. „Într-acesta chip și eu mai denainte pentru himera filosofilor nu săvârșiiam a mă mira și peste puțință a fi în fire, precum și voi acmu, socotiam. Ce de vreme ce Brebul s-au făcut pește, cu cât mai pre lesne va fi pasirea zburătoare a să face dobitoc ca cele în patru picioare îmblătoare.

Și încă mai aievea de viți vrea spre aceasta să vă pricepeți. Întâi a ști vi să cade că ce hotărâre are trigonul la mathematecă, aceiași are siloghismul la logică, a căroră hotărâre mai sus v-am

pomenit.

Acmu, dară, binișor socotiți că, de vreme ce eu am putere din fire dăruită, precum aerul a trage, așe a nu-l trage în voie să-mi fie, și pentru căci în doaă stihii poci lăcui, dintr-aceleși mă izgoniți și altă pricină în mine, precum mi se pare, a afla nu puteți, fără numai căci din fire cu oarece mai mult decât alalte dobitoace sint dăruit, eu dară, căci așe pociu, în vinovăție ca aceasta am cădzut.

Dar încă cel ce nici într-o parte deplin și nici a unii firi, celea ce i să cad hirișii nu va avea, oare de acela ce viți putea giudeca? Că, precum am dzis, simperasma trebuie să urmege protaselor.

Ca aceasta minune între voi, o, jiganiilor și pasirilor, ieste cămila [\[42\]](#) nepăsărită și pasirea necămilită, căriia unii, alcătuindu-i numele, Struțocamilă

[43] îi dzic. Aceasta precum hirișă Cămilă să nu fie penele o vădesc, și iarăși hirișă pasire să nu fie nezburarea în aer o pârește și vântul, carile nu o poate ridica. Că precum tuturor știut ieste că toată hotărârea pasirii ieste a fi dihanie cu pene, zburătoare și oătoare. Deci dihaniia ieste neamul, iară zburătoare deosăbirea, care deosăbire așeși de tot de la Struțocamilă lipsește. Aședară aieva fiind, au putea-va cineva cu mintea întreagă a dzice să îndrăznească, precum toată hotărârea pasirii în Struțocamilă să cuprindă ? Și așe urmadză că sau pre mine încă nu m-ați cunoscut, sau și pre aceasta dihanie precum și ce ieste să o cunoașteți. Și așe rădăcina adevărului întingând, sau arătați (că pizma veche vă împinge la lucruri noăa), sau mărturisiți că în capete de hârtie purtați crieri de aramă. Iară cel mai de pre urmă al mieu cuvânt ieste că adunarea aceasta chedzi răi ș-au vrăjit,

de vreme ce numele fiindu-i adunare, altora cu lucrul ieste strămutare și slava titului de monarhie, iară fapta îi ieste de tiranie ". Acestea Vidra cu lacrimi dzicând, după poruncă în izgnanie la marginile gârlelor [\[44\]](#) să dusă.

leșind ea de acoloa, îndată în mijlocul gloatelor ieși Căprioara de pustiiul Aravii, [\[45\]](#) carea, după siloghizmul [\[46\]](#) Vidrii, lucrul cu ispita într-acesta chip dovedia, dzicând: „Vidra pentru Struț au pus socotele loghicești, dară eu să vă spui ce au vădzut ochii arăpești.

Eu și Struțocamila împreună la pustiile Aravii lăcuim. În părțile acelea câmpii niciodată cu pajiște nu înverdzesc, ce pururea cu mari năsipișuri gălbenesc. Că de s-ar și naște vreun fel de buruiană, de mari holburule, carile vântul austrului scornește, să acopăr.

Căci într-alt chip cineva să-i numască

nu va putea, fără numai sau munți
clătitori, sau câmpi nestători le va dzice.
Deci cu vânturile pre acolo mutându-să și
locurile, alt feliu de copaciu sau de
buruiănă de mare grămădirea năsipului
aceluia neacoperită să rămâie nu poate,
fără numai înalții copaci carii finici să
cheamă, în carii nici odânăoară
Strutocamila urcată a videa nu mi s-au
tâmplat. Și nu numai în vârvul finicului
(carile într-acele părți odihna și aciuarea
a tuturor zburătoarelor ieste), ce așeși
nici un cot de la fața pământului în aer
ridicându-să nu l-am vădzut. Încă și alta
(carea mai mult ieste de mierat), că de
multe ori arapii asupra noastră gonitoare
scornind, pre amândoi o dată din năsipuri
ne scorniia, unde cu puterea răpegiunii
picioarelor din fierăle suliiților, din
simcelele țidelelor și din vrăjmași colții
ogarâlor scăpam. Iară Strutocamila și de
mine înapoi rămânea, și cu penele și
aripile ce avea în primejdia morții cădea.
Căci cu alergarea ogarul o agiungea, și

în aer, de greuime, neputându-să rădica, decât un iepure mai slabă și mai peminteană a fi să arăta. De care lucru socotesc ca cuvintele Vidrii adevărate sint."

lară în monarhiia pasirilor era pasirea carea să chiamă Corb, carea macară că din tagma a doa era, însă, cu o întâmplare, pre acea vreme epitrop Vulturului [\[47\]](#) era. Acesta toate lucrurile în monarhiia pasirilor a face sau a desface în voia sa avea, nici glas sau cuvânt împotriva lui cineva a scorni a îndrăzni putea (că în vremile vechi poftele stăpânilor pravile de lege supușilor era). Aceasta pasire precum tuturor dobitoacelor moartea le poștește cine poate să nu știe? Și precum pre dinafară neagră, din hereghie, încă mai poneagră pe dinluntru era de pizmă și de mânie (căriia ce să-i fie fost pizma și pricina pizmei la locul său pre larg să va dzice) (că precum arșița soarelui pelița mută din

albă în neagră, așe pizma inimii mută gândul din bun în rău). Deci Corbul, precum a Vidrii, așe a Căprioarei cuvinte macar că le audziia, însă cu greu și cu greață le suferiia (că cuvântul bun și neplăcut ieste ca doftoriiia grețoașă, însă folositoare în trupul bolnavului. Ce la cel înțelept așe, iară la cel nebun ieste ca otrava în mănuntăile sănătosului). Le suferiia Corbul acestea pentru a vremii neîn dămânare, iară cumplită amărăciune nu numai în glas ce meniia, ce încă și în pânțece dospia. Și câtăva vreme un siloghism alcătuit în *barbara* împotriva Vidrii a face siliia, mai vârtos că la dânsul viersul grumadzului într-această formă a suna să părea și încă mai ales că el alt gând asupra proastei dihanii Strutocamilii având (precum mai în urmă aievea va fi). Și siloghizmul Vidrii de tot a strica în minte având, forma aceasta numai după socoteala loghicilor, nedierisită și nestricată și în tot chipul adevărată a fi credea. Deci așe Corbul, după ce multe

sudori vărsă, până hotarul mijlocitoriu
află, siloghizmul din protase într-acesta
chip încuie: „Toată dihaniia cu doaă
picioare, cu pene și oătoare ieste pasire.

Dară tot Strutocamila ieste cu doaă
picioare, cu pene și oătoare. Iată dară că
tot Strutocamila fără nici un prepus ieste
pasire."

Iar după încheierea siloghizmului
acestuia, palinodiia ritoricească a poftori
începu și vatologhiia poeticească prin
multă vreme crângăi: „Pasire ieste
Strutocamila, pasire ieste; și iarăși dzic:
pasire ieste Strutocamila, dihaniia
aceasta, Strutocamila, ieste pasire.
Pasirea aceasta și dihaniia aceasta ieste
Strutocamilă."

Apoi iarășile hotarale loghicești în sine
înturna, dzicând: „Pasirea să oaă, oaăle
sint a pasirii. Struțul să oaă, oaă are
Struțul. Iată dară că pasire ieste Struțul."

Apoi iarăși ca dintâi, numai întraltă formă
siloghizmul înturna:"Pasirea are pene,
Strutocamila are pene. Iată dară că
Strutocamila ieste pasire.

Aședară, Strutocami la, precum până
acmu adevărat pasire au fost, așe și de
acmu înainte pasire a fi vrednică ieste, și
încă nu fietece pasire, ce așeși slăvită,
lăudată și în buni chedzi luată, de vreme
ce, deosăbit de deafirimea trupului ce
poartă și în basna veche va să dzică,
că oarecare evghenie în neamul său are.
Însă ca asina despre maică [\[48\]](#) partea
Vulturului spre sămnul monarhiei să fie
având." Toți Șoimii, Uleii și Coruii și
alalte de stârvuri iubitoare pasiri frumos
crângăitul Corbului lăudară și cu multe
lingușituri și colachii învățătura-i și
înțelepciunea-i preste nuări rădicară (că
mai toți supușii de frică obiciuiți sint, nu
ce adevărul, ce ce stăpânul poștește,
acea să laude și să fericească) și
fietecarile în sine și cu sine socotiia,

precum alt siloghizm împotriva acestuia arătătoriu nici a să afla, nici în mintea altuia a să naște ieste cu puțință. Ca acestea pasirile iele în de iele prin limbi purtând, oricareă împletecitură cuvintelor audziia, de dovadă ca aceasta amușii (că macar că rea ieste amușirea din lipsa organelor de voroavă tocmitoare, dară încă mai rea ieste când purcede din lipsa și neștiința cuvintelor trebuitoare) și acmu mai mai tot cuvântul să curma și tot răspunsul împotriva Corbului și toată gura mai mai să astupa (că precum știința lucrurilor ieste lumina minții, așe neștiința lor ieste întunecarea cunoștinții).

Și acmu cu toatele mai mai după voia Corbului să lăsa, de toată împotrivirea să părăsiia și toată întrebarea cu atâta să potoliia, de n-ar fi Ciacalul către Hulpe cum mai curând alergat. Carile, la dânsa lipindu-să: „Frate Hulpe, dzisă, poți răbda ca între pasiri dihanie mai cu socoteală și mai cu meșterșugul logicăi decât între

noi să să afle? (că nu ieste în lume
cuvânt atâta de isteț, sau lucru așe de cu
preț, ca carile vreodată să nu mai fie fost
sau a nu mai fi de acmu înainte să
poată)". La aceasta întrebare a Ciacalului
râsă Hulpea pe supt mustăți și în grabă
greu răspunsă (căci la întrebarea
grabnică, greu sfat a da, sămn de minte
ascuțită ieste) și dzisă: „De n-ași avea
frica Vulturului, când ceva din colții miei
pe ciolanele stârvului ar rămânea,
atuncea și Corbul de uscate vinele
goalelor ciolane clonțul ș-ar ciocăni. Ce
doaă lucruri sint carile la ivală a mă pune
mă opresc: unul, căci că din fire mai
bucuroasă sint cu meșterșugul decât cu
tăriia a mă sfădi, altul, căci totdeauna
voia Vulturului a căuta m-am obiciuit,
pentru căci adese la un ospăț și la o
masă amândoi a ne ospăta s-au tâmplat.
Și așe adese în mâncări și în băuturi
împreunarea spre cinstea politicească și
dragostea în față prietinească a arăta mă
silește (căci dragostea cumpărată pre

bani sau pre mâncări și băuturi în sfârșitul
acelora și ea să sfârșește. Iară dragostea
din suflet adevărată în sărăcie și în
foamete slujba vredniciei își arată). Deci,
de vii vrea să mă ascuți, supt piielea
Ciacalului pune meștersugurile Vulpiei și
gura ta grăiască, fie duhurile
împingătoare ale mele."

Ciacalul, acestea de la Vulpe audzind,
dzisă: „Eu după cuvântul tău și în fundul
mării a mă afunda și în mijlocul focului a
mă arunca și nicicum vieții mele a cruța
nu mă voi feri. Numai precum toți cei cu
socoteală în lume, așe și eu, nu numai
pentru agonisirea, ce și pentru paza
cinstei mă nevoiesc (căci spre agonisirea
și câștigarea cinstei sudorile trupului
destule sint, iară spre paza nebetejirii ei
lacrimi de singe trebuiesc) (că cu multul
mai pre lesne ieste cetatea cinstii a
dobândi decât pre aceeași despre
nenumărații neprietini a o străjui și
nebiruită a o păzi). De care lucru

socotesc că macară cu duhurile tale vitejește cinstea cuvântului spre stricarea siloghizmului Corbului voiu agonisi, și hrizmurile ce sint în triposul lui Apolon întemeiate pre lesne îm va fi a le fărâma și în toate stramțile a le destrăma, numai spre cele mai următoare una mă face mai tare și cu tot deadinsul a socoti, adecă cuvântul carile îm dzisăși, precum cinste Corbului de frica Vulturului dai. Deci de-ți ieste gândul într-această socoteală și de vii să-i păzești cinstea nebetejită, mie lucrul acesta până mai pre urmă fără primejdie să-m fie socotesc că nu va putea (că de multe ori s-au tâmplat într-înima ce întră frica neprietinului afară scoate dragostea prietinului). De care lucru, sau vrând, sau nevrând, într-o parte dându-te, eu fără nici un agiutoriu în gura și vrajba precum a Corbului, așe a altora carii caută în gura Corbului voiu cădea. Și așe atuncea te vii arăta că cu mâna altuia șerpele din bortă să scoți ai vrut și pre mine clește împotriva jeraticului m-ai

facut." Hulpea dintâiaș dată cu blăstămi
și cu giurământuri pre Ciacal dintr-
acestea prepusuri a scoate începu (că
giurământurile între muritori pentru altă
nu s-au scornit, fără numai supt numele
marelui Dumnedzău, demonul mai pre
lesne meșterșugurile sale să-și lucredze)
(că unde ieste inima curată, nici întâi
giurământul, nici pre urmă vicleșugul sau
călcarea giurământului încape). Hulpea,
dară, începătura voroavii într-acesta chip
făcu: „lubite prietine, nu cu divă îți pară
pentru căci dziș că cinstea Corbului
pentru frica Vulturului păzăsc (căci
lucrurile între muritori nu atâtea să
isprăvesc ce le poștește voia, ca câte să
lucrează ce le dă mâna și vremea).
Pentru care lucru nu numai a Corbului și
a Vulturului, ce de multe ori și a
Cucoșului voie caut, și după
îndămânarea vremii cinste și
inchinăciune a-i da pociu, după vânt
întorcând vetrelele (că nebun corăbier s-
ar socoti a fi acela carile pândzele

împotriva vântului a deschide ar
îndrăzni), însă adevărit trebuie să fii că cu
tot neamul pasirilor dragoste adevărată a
avea nu pociu (Și unde dragostea
adevărată nu ieste, acoloa cinstea ieste
de frică; și unde cinstea să face de frică,
acolea îndămâna vremii să cearcă și să
așteaptă, în carea nici frică să-i mai fie,
nici cinstea carea de frică îi da, de
bunăvoie în ocară să i-o întoarcă).

Că pentru acesta lucru întâi din fire
plecare, apoi de la părinți blăstămare am
luat, ca nici odânăoară cătră cineva de tot
inima să nu-m deșchidz (că cu anevoie
un gând în doaă inimi a să ascunde
poate, pre carile una și mai nici una de
abiia și mai nici de abiia îl poate stăpâni)
și cu vreo pasire prieteșug adevărat să
nu leg, fără numai cu Vulturul și Corbul,
pentru adese hrana împreună, oarece
chivernisală poliliticească să fac. Iară
amintrilea oricând cu vreo primejdie
simptomatecă penele le-ar cădea, sau de

vremea schimbării tuleielor puterea aripilor și a zburării le-ar scădea, fără nici un prepus adevărat să fiu în porunci, precum acestora, oricât de macră și de vânoasă carnea le-ar fi, decât stârvul imputit tot mai dulce ieste. Aceasta, dară, a ști și să cade, o, iubite frățioare, că precum să dzice din bătrâni un cuvânt și precum și noi cești mai tineri acum cu simțirile le-am dovedit (că de multe ori clonțul Corbului și a Vulturului ochiul Vulpei s-au vădzut scobind). De vreme ce pasirile acestea din fire nu numai dobitoacelor, ce și pasirilor, nu numai tuturor dihaniilor pre picioare îmblătoare, ce și lighioilor pre pânțece târâtoare și nu numai tuturor viilor, ce încă și tuturor morților neprietini de cap sint (că cine numai al său bine și fericire cearcă, a tuturor răul și bezcisniciia poștește), și precum de sângele fierbinte, așe de stârvurile imputite totdeauna înșătate și nesăturate sint. Așijderea, nici între vitioan și gras vreo deosăbire sau

alegere fac, nici între mare și mică bucata sau înghițitura mai de sațiu sau mai de nesațiu a fi socotesc (căci lacomul și sătul flămând ieste, și lăcomiia nici în hotărările gheometricești să oprește, nici de extențurile astrologhicești să covârșește, nici caută materia și forma filosofască, nici cunoaște deosăbirea și alcătuirea loghicească, nici în ritorică tropul îndestulirii au ascultat, nici în gramatică graiul fără chip și cuvântul „agiuje” au învățat, ce, precum să vede, nu ucinică, ce didascală alhimistilor ieste, cărora nici adânc fundul mării, nici neștrăbătută a pământului grosime, nici pre supt rădăcinele munților și stâncilor a metalilor șuvăite vine, nici depărtarea locului, nici primejdiiia mărșului, nici nevoia agiunsului și așeși nici iuțimea și arsura focului de la acel din fantazie născut și din crieri prefăcut aur îi poate opri). De care lucru singur poți socoti, o priietine, de ieste cu puțință lacomul a cuiva într-adevăr dragostea să păzască și

vreodânăoară a altuia folosul și precopsala să poftească.

Într-acesta chip Vulturul și Corbul fiind și întraceastă rea diathesin aflându-să, cum cineva în lume atâta de fără crieri s-ar afla, ca nu numai pofta spre săvârșirea răului să le facă, ce macar așeși din gând spre aceasta să gândească (că cel ce spre rău cu lucrul agiutorește și cel ce fapta rea cu gândul o priimește și o învoiește totuna sint). Aședară, iubita mea, în toate împotrivnicele fortune nedespărțită soție, din toate prepusurile ieșind, curata mea cătră tine inimă precum ieste, cunoaște (precum Hulpea mai mult în șuvăiți decât în fugă nedejduiește, așe inima vicleană mai mult acoperit decât aieve grăiește) și spre ridicarea a cădzutei cinstei a tot neamul dobitoacelor și jigăniilor, pre cât poți în lucru și în cuvânt, te nevoiește (că toată slava și lauda numelui cea mai de frunte ieste, când cineva cu ostenințele carile

pentru moșia sa sudorile și-au vărsat și pentru neamul său toate primejdiile în samă n-au băgat).

Iară eu cu curată inimă mă giuruiesc că în toate agiutoare și împreună lucrătoare și ce ieste capul lucrului spre toate primejdiile priimitoare și suferitoare voi fi.",

Săracul Ciacalul, macar că și el de viclean ieste lăudat, însă „cu bucățeaoa dulce a Vulpii înghiți și undița otrăvii amară (căci precum decât dreptul să poate afla altul și mai drept, ase și decât Vicleanul ieste altul și mai viclean). Și așe el înșelându-să și de la Vulpe ce va grăi foarte bine învățându-să, în mijlocul teatrului cu mare îndrăzneală ieși și înaintea tuturor gloatelor cuvinte ca acestea făcu :

„Vidra, neam cu prepus, cuvânt fără prepus au grăit și sfat adevărat prietinesc

au sfătuit (ce unde urechile adevărului sint astupate, acolo toate hrizmurile să par basne). Însa fietecarile dintre noi, cu cea stângă numai, iară nu și cu cea dreaptă ureche ascultându-l, nu numai cât că cuvântul nu ș-au întărit, ce încă mare grămadă de ură asupra ș-au grămădit (că mare scârșnetul roatelor astupa voroava cărăușilor) și în loc ce mulțumită pentru dezvălire a adevărului i s-ar fi cădzut, nu numai din țară-și s-au izgonit, ce încă și din izvodul neamului său s-au lipsit, și aceasta nu dintr-altă pricină, precum mi să pare, au purces, fără numai din vechea și rânceda pizmăluire. Iară încăși, oricum ar fi, atâta cunosc, că toate cu folos voroava Vidrii și ei în stricare, și altora spre mai mare neascultare și neaședzare s-au făcut (că vântul vivorât sau aerul tare clătit, tocmit și frumos viersul muzicăi alcătuit, de la cât de ascuțitele la audzire urechi abătându-l, neaudzit îl face). Și iarăși (ca mai aproape de țenchiul voroavei mele

să mă lipăsc) obiciuită ieste minciuna
haina adevărului a fura, cu carea,
îmbrăcându-să și împodobindu-să, să
vede ca în hrizmurile lui Apolon Pithianul
dă și în triposul cel neclătit stăruită și
aședzată a fi să pare. Dară lin suflând
austrul adevărinții și într-o parte dând
poalele hainei adevărului, grozavă
goliciunea minciunii descoperindu-să să
arată (că din trii picioare a scăuieșului
minciunii, unul școțându-să, în vicleșug
rădzimatul fără greș pohârindu-să, cu
bună samă cu capul în gios să dă). În
care scăuieș și siloghizmul dumisale
Corbului spre dovada și întemeierea
vredniciii Strutocamilii întemeiat și
alcătuit a fi să vede.

Însă lucrul după socoteala adevărului
cu multul într-alt chip să are.

Hirișii dară a lucrurilor de la câțiva, în
câteva chipuri să hotărește. Iară cea mai
adevărată și mai ghegeneralis ieste

aceasta: Hirișia să cuvine totului,
fietecăruia și pururea. Deci cea mai
deplin, cea mai adevărată și cea mai
gheneralis hirișia pasirii ieste a zbura.
Căci toate pasirile și fietecare pasire și
pururea au putere a zbura, și nu atâta pre
pasire penele și oatul o face pasire, și
dintr-alte dihanii o deosăbește, pre cât o
face și o deosăbește zburatul, căci
amintrilea și șerpele să oaă, dară pasire
nu ieste. De ciia pasirile toate după
hirișia lor cea mai chiară numele
neamului ș-au agonisit, de unde elinește
puŃnuou ptinon, evreiește, hof, arăpește
tair, lătineste *volatilis* să cheamă, carile în
limba noastră s-ar dzice zburătoare.
Aceasta, dară, hirișă hirișia pasirilor fiind
de carea Strutocamila lipsindu-să
(precum alegerea tuturor priimește), iată
că Strutocamila hirișă pasire a să numi și
a fi nu poate. Că amintrilea, Strutocamila
de-ar fi adevărată pasire, adevărata a
pasirilor hirișie i s-ar cuvini, adecă tot
struțul, ca toată pasirea și pururea să

poată zbura. Aceasta, dară, lipsindu-i, iată, dară, că pasire nu ieste. În cea sistatichi diafora hirișiiia lucrului locul cel mai de sus poate ținea după deosăbire, precum cele cinci glasuri a lui Porfirie poftesc, adecă neamul a fi dihanie, chipul pasire, deosăbirea zburătoare, hirișiiia piuitoare, tâmplarea în pasire iarăși supt hirișie să cuprinde, că pasirea ver ar piui, ver n-ar piui, ființa pasirii nu să strică.

Deci, precum am și mai dzis, hirișiiia cea mai mare în cea stăruitoare deosăbire fiind, carea în Strutocamilă cercându-să și neaflându-să, iată, dară, că pasire a fi nu poate. Că precum a omului dintr-alte neamuri de dobitoace deosăbirea îi ieste socoteală și hirișiiia râsul, așe în pasire să socotește zburatul și piuitul. Și de s-ar da în lucrurile firii vreun dobitoc cu pene, cu patru picioare, ce numai dreapta socoteală deplin ca omul să aibă, acela dobitoc adevărat om ar fi. Așijderea împotrivă, de s-ar afla un dobitoc în doaă picioare, cu cap și nas și cu toată alaltă

forma omului, numai să aibă aripi și să zboare, iară socoteala și râsul să-i lipsască, adevărat dobitocul acela pasire, iară nu om, ar fi. De care lucru aievea iese că la fietece dihanie deosăbirea și hirișia i să socotește, iar alaltă formă a chipului nicicum, macar pasire cu patru picioare, macar dobitoc cu două aripi, macar cu mâni cu cinci degete, cu unghi și fără păr și fără pene și fără socoteală, acestea toate nicicum hirișă deosăbirea pot stăruia că, veri mânuile omului ar fi la moimâță, veri obrazul moimâții la arap, moimâța în deosăbirea dobitocului, fără socoteală, socotelii uimitoare, iară arapul în deosăbirea dobitocului cu socoteală rămâne și pururea iese. Acum dară ce mai multă dovadă din socoteala loghicească trebuie, și ce mai înainte proasta mea socoteală un picior din triposul lui Apolon a scoate silește, și cea mai de folos o protasin din siloghizmul dumisale Corbului în barbara alcătuit a

trage să nevoiește (căci experiența și ispita lucrului mai adevărată poată fi decât toată socoteala minții, și argumenturile arătării de față mai tari sint decât toate chitelele).

Că au nu Vidra, săraca, toată dovada ispitii cum să cade ne prezentuiește? De vreme ce ea toate hirișile a dobitocului în patru picioare având și căci numai une tâmplări (carile precum nici fac, așe nici strică ființa) mai deasupra i-au vinit, adecă și cu văzduhul, și cu apa în locul văzduhului a să sluji firea au agiutorit-o, pentru adaogerea, iară nu pentru scăderea puterilor firii din catalogul jiganiilor ați lepădat-o. Au doară de s-ar afla vreuna dintre noi în para focului nebetejită, ca salamandra, a viețui să poată, pentru căci de la fire cu această putere dăruită ar fi, eu dzic că și pe aceia pentru mai multe vredniciile firii sale din monarhiia noastră ați izgoni-o. Care lucru de l-ați face, mă credeți, fraților, că prost l-

ați socoti (că cine-i mai cu multe vrednicii, veri din fire, veri din ostenință, împodobit, acela mai mare cinste trebuie să aibă și mai tare de la toți să să iubască să cade).

De care lucru drept și cu cale socotesc a fi, ca poței adevărului, iară nu glasului Corbului, ascultători să fim. Aședară, aieva ieste că precum pofta adevărului, așe încheierea voroavei mele aceasta va să fie, adecă că de vreme ce Vidra, pentru pricinele carile s-au pomenit, cu sfatul tuturor s-au ales ca din tabla amânduror monarhiilor să să radză, așe și numele Strutocamilei, precum dintr-a în patru picioare îmblătoarelor, așe dintr-a cu aripi zburătoarelor dihanii izvod să să șteargă, dintr-a celor de pre stihia pământului izvod să să șteargă, dzic, căci pene are și să oaă, iară dintr-a celor din stihia văzduhului, căci nu zburătoare, ce pedestră ieste. Iară amintrilea, de va cineva împotriva firii și în pizma adevărului socoti (căci voia slobodă

obiciuită ieste mai mult spre rău și împotriva adevărului decât spre bine și spre plăcerea adevărinții puterea sa a-și arăta) și pre Strutocamilă în monarhiia și în partea sa a o trage s-ar nevoi, același nu mai puțin pe Vidra între dobitoace a o numi ar trebui. Pre Strutocamilă, dară, lipsa slujbelor firii dintre pasiri afară o scoate, iară dintre dobitoace toate hirișiile o gonesc, pre carea noi, pedestrele, așeși macar vreodânăoară nici am numit-o, nici am pomenit-o, nici între noi cumva a încăpea am gândit-o. Și așe de va fi și a voastră socoteală, precum a adevărului poștește orânduială, ca nici pre pământ, nici în văzduh, nici în apă și nici în foc și așeși, nici undeva loc de traiu a avea va putea, ce doară în a cincilea sthie lăcaș de-și va dobândi (că obiciuită ieste fortuna, pre cel ce multe haine poștește a cerca și de cele ale sale a-l dezbrăca)".

Aceste ale Ciacalului cu îndrăzneală cuvinte și socoteli de argumenturi

nebiruite nu numai cât urechile tuturor
împlură, ce încă și inimile de dânsule, ca
cu o ascuțită lance li să împunsără, și ce
să răspundă cu toții în îngăimare sta, și
despre ce parte a cuvântului întâi s-ar
apuca să miera. Tărimea argumenturilor
îi spăria, îndrăzneala voroavei îi
îmblăzniia și ce ieste mai cu greu,
neștiința lucrului și a adevărului așeși de
tot din țircălamul minții îi izgonia (că pre
cât lumina soarelui a lucra poate în
organele vadzătoare, pre atâta
agiutorește mai denainte știința în mintea
adulmăcătoare). Așe ei, tușind, scuișând
și cuvintele prin limbi-și învăluind, Lupul
(carile nu proastă între toate jiganiile să
numia) cuvinte cioplite și supt pilde
oarecum acoperite, însă tocmai la
țenchiul adevărului dusă și nemerite, într-
acesta chip a grăi începu :„(De multe ori
împărații să văd preste vrerea lor a
proroci, căci sufletele lor, oarecum de
mărimile și greuimele lucrurilor, mai de
multe ori și mai adese atingându-să, și

preste simțirea lor să par a prosgnostici). A cării păreri aieve acmu să făcu dovada, de vreme ce dintâiaș dată chiar amândoi dzisără (de veți pomeni pricina ce să scornisă pentru mică și de nemică jigăniuța, ce să cheamă Liliac) și amândoi în gura mare spusără (că din pricinile mici mari gâlceve să scornesc și țințariul să face armăsariu). Au nu, dară, pentru aceasta mai denainte să feriiă și acestea pre carile noi acmu cu ochii trupului de față le privim, pre acele ei, încă până a nu fi, cu ochii sufletului le oglindiia? Noi, dară, atuncea cuvântul lor în puțin socotind, acmu să vede ca de capul viperii ei cu socoteala ferindu-ne, noi cu nesocoteala în coada scorpii am cădzut, neferindu-ne (însă precât semnele cuvintelor împungătoare, chipul inimii pizmuitoare au arătat). La arătare s-au făcut că nu spre aședzarea gâlcevii proaspete, ce spre obrinteala pizmei împuțite și cuvintele, și lucrurile s-au început, carile ranelor trupului monarhiilor

nu tămăduire, ce burzuluire aduc (că precum otrava cumplită stomahul otrăvind, tot trupul putredzește, așe pizma veche spre izbândă a aduce, tot statul monarhiei răzsipește) (și precum un mădulariu cu netămăduită boală pătimind, princet, princet, tot trupului moarte pricinește, așe în toată publica cu rău gând și cu pizmă asupra altora îmblând, cu vreme toată monarhiia cu capul în gios prăvălește). Întâi fost-au trebuit pre cei ce aducători și pricinitori gâlcevii ar fi fost fără nici o zăbavă dintre mijlocul nostru să-i fim scos, și, până a nu pătrunde gâlceava aceasta inimile și sufletele tuturor, să fim ales ce-i de scădere și de folos (că precum cineva, pentru mântuința a tot trupul și pentru paza vieții, fier, foc, și tăierea a unui sau și a doaă mădulare ardere, tăiere și de tot de la sine lepădarea, macar că cu mari chinuri și dureri, însă suferă și primește, așe și în statul publicăi, unul nestătătoriu

și de răscoale și gâlceve scornitoriu să socotește, carile ca un rău și beteag mădulariu din trupul monarhiei curmat și tăiat a fi să cade).

Că ce folos noaă și ei Vidra cu sfatul fără vreme au adus? Și ce treabă au avut Bâtlanul cu atâtea cuvinte inima Vidrii a amărî și a dosedi? Pre Breb la mărturie cine l-au chemat? Și cine cu ce treabă l-au ascultat? Numele Strutocamilei, siloghizmul Corbului, împotrivă voroava Ciacalului la propozitul adunării aceștia ce folos au adus? Vânătoarea arapilor, fuga Căprioarii și primejdiia Strutocamilei la acesta sinod ce amestec au avut? Ce adevărul ieste acesta (că zavistiia ieste jiganie cu multe capete și cu toatele înghit pizmă și deodată borăsc gâlceavă și vrajbă). Căci Bâtlanul socotind că Vidra prin gârle vânatul peștelui îi împuțineadză, i s-au părut că i să va deșerta vreodată gușea de putregiune de pește și mașile de viermi de putregiune

(căci lăcomiia Bâtlanului lumii ieste vestită). Brebul așijderea ieste jiganie carea, puterea organelor născătoare pierdzindu-și, în firea și îndrăpnicia hadâmbilor cade, carile vreunui de duh purtătoriu, pre câți soarele încăldzește, priietin adevărat să-i fie, sau binele să-i poftească nici s-au vădzut, nici s-au audzit (că năcazul lipsii la unul scornește zavistiia prisoselii la altul). Și așe mărturiia lui asupra Vidrii de păcura zavistiii neimată și neîntinată să să socotească nu să poate (că mai lesne ieste cineva o mie de ani în fântânele cătranului să lucredze și cu cătran să nu să pice decât un ceas zavistnicul cu cela căruia zavistuiește voroavă să facă și cuvânt pizmos din gură-i să nu-i iasă). Au doară căci odânăoară un blănariu în meșterșug isteț pre altul în conoștință prostatec au amăgit și în loc de piele de breb i-au vândut blană de vidră? Au numai spicul părului și floarea pieii amânduror asămănându-să, pre Vidra

precum odănaoară Breb să fie fost o
dovedește? Ba mă credeți că, de s-au
amăgit ochii prostatecului, nici Vidra, nice
piielea Vidrii ființa sa ș-au schimbat. Că
firea în lucruri nu în celea ce-și răduce, ce
în celea ce ieste să socotește. (Că
tâmplările precum vin, așe să și duc,
deasupra ipohimenului, nicipum ființa-i
stricând), ce toate acestea altă nu fac,
fără numai (din zavistie împoncișere, din
împoncișere nădușală și asupreală, din
asupreală gânduri de șuvăială și cuvinte
de răzsufare să scornesc), precum
Bâtlanul asupra Vidrii cu Brebul în pâra și
mărturie s-au împreunat, Ciacalul și
Căprioara partea Vidrii fiind, siloghizmul
Corbului au răzsipit și mii de mii de ocări
împotriva Strutocamilii au scornit.

Aceasta iarășile mai mult prin mijlocul
gloatelor de să va tăvăli, sau ea, sau alta
în locul ei, de năcaz împingându-să,
asupra alțiiia altă ceva mai mult și mai de
ocară poate să gârâiască. Și așe în toată
gâlceava întorcându-să, o clătire

nestătută și neobosită între toți să va scorni.

Și de ciia urmadză între împărați nu numai pentru Liliac scânteile împotrivirii a scântia, ce încă și pentru Fili și Inorog pârjolul mâinii și pojarul izbândii a să ațîța. Care lucru, numele adunării fericite în porecla răzsipei nefericite fără greș va muta.

Așijderea că lucruri mici ca acestea, iată că și spre mari gâlceve cresc, și, de să vor cumva putea așădza, încă vreun sămn de nedejde ca acela până acmu nu să arată. Dară de va agiunge giudecata cineva între doi monarhi a căuta și inimile a doi împărați a împăca, oare cum aceasta la săvârșit a aduce va putea? Și cine în mijlocul lor a întra va îndrăzni? (Că mai greu nu ieste de giudecat decât pâra între doi priietini — ales împărați fiind— a căuta, căci cineva între doi nepriietini pâra alegând, pre unul priietin

poate să facă, iară dintre doi prietini unul să face așeși de tot neprietin). (Că din fire moritorii așe sint tocmiți, nu numai în războaie și nu numai în gâlceve și așeși nici în glume și jocuri a să birui de la altul primăsc.) Apoi din gura Ciacalului cineva poate a vrăji că, precum socotesc, gura numai era a lui, iară duhurile până într-atâta îndrăznitoare și cuvintele așe la inimă lovitoare a altuia sint, carile ca toate grosimea fumului ce iese mare văpaie pre urmă a izbucni arătătoare sint".

Aceasta Vulpea audzind, tare în ascunsul științii sale să împunsă și, pentru ca nu mai în mult voroava Lupului să să trăgănedze, cu scurtă voroavă cuvintele într-altă parte sili a le abate (însă firea totdeauna pre meșterșug biruiește și din plinirea inimii cuvântul și fără veste izbucnește). Într-acesta chip și Vulpea făcu, că în loc ce gândiia, spre potolirea cuvintelor să grăiască, cu iarbă

pucioasă focul vru să potolească și cu iască scânteia sili să înadușască, și într-acesta chip cu mare glas cuvântul din gura ca piatra din praștie își slobodzi (că cuvântul slobodzit mai iute decât fierul împănat să duce, și piatra în fundul mării aruncată precum vreodată tot a mai ieși tot să nădăjduiește, iară cuvântul grăit, precum va fi puțință a să dezgrăi, toată nedejdea lipsește):

„Și oare cine, dzisă, vreodânăoară au dzis că glasul Corbului ieste spre chedzi buni? Carile macar siloghizmul lui Aristotel, macar sofisticul lui ... ar avea în gură? Și cu atâta de acmu înainte grăiască și altul, de vreme ce eu nu din cap, ce din coadă, nu denainte, ce dinapoi încheierea siloghizmului fac, adecă (mai prelesne ieste soarelui răzsărit radzele luminii de pre fața pământului a-și opri decât adevărul în veci cu minciuna a să coperi"). Toate zburătoarele să tulburară și de dulce

otrava Hulpii tare să amețiră. Căci bine cunoscură că toată puterea siloghizmului Corbului să curma și apărarea carea spre partea monarhiei sale făcea în deșert ieșii. Pre lângă a Vulpei de cuvânt împunsătură toată a Lupului uitară învățatură.

Iară în monarhia pasirilor era o pasire carea să cheamă Cucunos; aceasta ieste din fire cu socoteală înaltă, cuvântul vreo dată gios să-i rămâie nu primește, însă multe grăiește, dară puține isprăvește, la mânie iute, la foame nesăturată ieste: dzic că vițelul întreg de-abia îi ieste de gustarea dimineții. Iară la ospățul prânzului cu taurul și cu cămila nu să satură. Despre partea stomahului așe, iară despre partea sufletului cu multul mai mult nesățios și nesaturat ieste; prin olaturile ei altă jiganie nu numai cât a nu viețui, ce nici a trece fără primejdie poate (că mai pre lesne socotesc și mai fără primejdie cineva călătorie pre lângă

vârtopile zmeilor și bârlogurile leilor a face să poată decât prin hotărâle aceluia a trece carile pururea de foamea lăcomiiei să chinuiește). Aceasta pasire, dară, cu mare mânie, mai mult din stomahul tulburat decât din rostul fără sfat, într-acesta chip cuvintele deodată cu balele își stropiia : „Fi-s-ar cădzut, o, prietiniilor, Lupul pildele sale ciobanului să le vândză și Vulpea prisăcariului bătrân ciumiliturile să-și arete. Iară de ieste glasul Corbului spre sămn rău luat, cine va fi acela carile să nu poată cunoaște (că când unuia veste rea de la cineva îi vine, aceiași veste altuia altul de bună îi o duce), ce fie glasul Corbului rea veste în urechile Lupului, Ciacalului, sau măcară și singur Leului, însă sint alte urechi carile, cu dragoste priimindu-l, cu dulce în cămara inimii sale îl ascund. Iarăși și amintrilea, că deși peste tot și tuturor glasul Corbului ieste neplăcut, avem între noi Coțofana [\[49\]](#), căriia din

limbă-i fericire și din gură-i bună veste îi cură. Dară și cu aceasta ce să isprăvește? Până când dară, o, pasirilor, în glogozala în zădar vă îngăimați și statul vredniciei voastre în samă nu băgați? Până când vor urla, vor lătra și vor scânci jigăniile și dobitoacele acestea, carile pururea supt umbra noastră împlă și ochii noștri totdeauna în spinarea lor privăsc? Până când ce firea singură arată, voi aceasta nu cunoașteți vreodată? Că din fire așa ieste orânduit, ca tot dobitocul și toată jiganiia în patru picioare cu capul spre pământ plecată să îmble, și toată pasirea prin aier zburând și pe deasupra lor trecând, uneori cu umbra să le ocrotească, iară alteori cu unghiile și cu pintinii să le loască (că pururea și mai totdeauna pre stârvul dobitocului pasirea să pune, iară de penele sau tuleiele pasirii rar dobitoc să îneacă). De care lucru, socotesc că cinstea și vrednicia monarhiei noastre puțin de la ai săi socotindu-să, spre

deșchiderea gurii a jigăniei ca acestea
pricină s-au dat. Deci guri ca acestea nu
cu siloghizmuri loghicești, ce cu porunci
împărătești sint să să astupe. Precum
marele nostru împărat și nebiruitul
monarh, Vulturul, sămnul biruinții
Corbului au dat, Corbul dară și epitropul
Vulturului, *așe va, așe poruncește, așe
să să facă.*

Cu a ceștia sentenție putere și eu
acmu sprijenindu-mă, cuvânt și sfat ales
dau. Vidra dintr-amândoaă monarhiile
afară să fie, Strutocamila ori în care izvod
îi va plăcea, într-acela să să scrie.
Strutocamiliu, după chipul ce din fire are
și din ocrotirea Corbului cea tare, între
alalte dihanii și cornul cel de putere să i
să dea, căci partea Corbului clironomiia
Vulturului are.

Iară cine acestora împotrivă ar gândi,
ar grăi sau ar face, pedeapsa moarte
groznică să-i fie. Acesta ieste cuvântul

Corbului și bună plăcerea Vulturului (că când grăiesc preoții lui Apolon de la Delfis, atuncea tac toate vrăjile de la Memfis)."

Atuncea toate pasirile și dihaniile zburătoare, socotind că nici cuvânt împotrivă, nici socoteală de asemenea Coconozului să va mai putea afla, cu toatele într-o gură: „Facă-să, facă-să, și voia și porunca împăratului și epitropului plinească-să!" strigară.

Însă, precum dzice dzicătoarea (că răspunderea moale frânge mâniia, și trestia înduplecată de vivor nu să frânge) (așijderea, potolindu-să mâniia, cuvântul cel moale, tare și vârtos a fi să arată, și, trecând vivorul, trestia iară la locul său rămâne dreaptă), într-acest chip smerit chipul jigăniuții (carile să cheamă povața Leului și adulmăcătoriu vânatului îi ieste) și moale glasul lui, precum dârdze cuvintele Cucunozului într-altă parte

abătu, așe cu prea suptire meșterșug
toată învăluiala desfăcu și Strutocamila
cine și ce ieste singură pre sine să să
vădească îndemnă (că mai de credzut
ieste un cuvânt de mărturisire a gurii
hirișe decât o mie de mărturii a altora
streine).

Aceasta jigăniuță într-acesta chip
scurte, dară cu virtute cuvintele sale
începu:

„Singura a mea a trupului slăbiciune și
micșurare a sufletului supus și a voii
legate aratătoare ieste (că obiciuiți sint
muritorii cu înălțimea statului, cu frâmsețe
trupului și cu ghizdăvia feții, ca cu un
lucru prea mare de la fire dăruit a să
lăuda și încă mai mult între alții nu numai
arcoasă sprâncenele-și a-și râdica, ce și
sfaturile preste cuviință a-și da și
socoteala preste măsură a-și râdica).

Așijderea, împotrivă ieste de socotit

(că în cei mai mulți mărimea și greutatea trupului sămnuie micșorimea sufletului și iușurimei minții ieste). Și iarășile cine în lume aceasta dovedit nu-și va avea (că vredniciia sufletului nu de pe frâmsețea trupului să măsură. Căci nebunul la chip frumos și trupului grea pedeapsă și numele la mare ocară ș-au scos. Iară înțeleptul grozav și ghibos nici au gândit vreodată, nici au făcut lucru fără folos).

Deci precum cu cea mai mică și cea mai de nemică între toate jigăniile să fie aieva ieste. De care lucru mie nu cuvânt între voi a grăi ce nici împins de flegmă a tuși macară nu mi s-ar cădea. Însă de vreme ce voia și porunca a marilor împărați au fost ca în adunarea de obște și sfaturile de obște să fie, cu a lor poruncă sprijenindu-mă, supunerea trupului în slobodzeniia sufletului acum îmi întorc (că spre închisoarea și legarea trupului un lanțuh și o vartă destule sint, iară spre strânsoarea sufletului și spre

opreala voii slobode nici mii de mii de lanțuțe, nici dzăci de mii de închisori pot ceva face).

De care lucru într-acesta chip dzic (că unde pravila în silă și în tărie, iară nu în bună socoteală și dreptate să sprijinește, acolo nici o ascultare a supușilor trebuitoare nu iese). O, cinstiților și dintr-îmbe părțile vestiților senatori, ce poate fi aceasta între voi din toate părțile neaședzată, iară altă dată mai mult decât să cade simață voroavă? (Nime în lume atâta de ascuțit la minte și iute la giudecată a afla să poate, carile în toată alegerea negreșit și nesmintit să fie) și (macară că aspru lucru iese pentru cele șie cunoscute dreapta giudecată a face cât mai vârtos cu greu și așeși peste putința a toată firea va fi, pentru cele șie mai denainte nicicum știute sau cunoscute, de bune sau de rele, de vrednice au blăstămate, deosăbire a face). Că după a mea socoteală dzic (că

mai pre lesne ieste cuiva fără organul
ochiului și fără lumina soarelui între alb și
între negru a deosăbi decât fără
cunoștința lucrului de vrednic sau de
nevrednic a-l alege). Într-acesta chip
poate fi să fie și sentenția carea
dumnealui Cucunozul spre vredniciia
Strutocamilii au lăsat. De care lucru dzic
(că nime mai mult a altuia decât al său
giudecătoriu și nime mai mult pre altul
decât pre sine a să cunoaște poate, când
spurcata lipsește filaftie). De unde
urmadză mai cu cuviință a fi de toată
voroava dezmățată părăsindu-vă, pre
Strutocamila de față să chemați și pre
dânsa pentru sine ce dzice și ce
socotește să o întrebați. Și orice răspuns
ar da, pre acela în ciurul alegerii cu
dreapta bunei socotele să-l zbateți. Și
așe atuncea pre lesne deosăbirea între
grăunțe și între pleave a face viți putea".

La acesta sfat nu numai cât Coconozul
nu avu împotrivă ceva a răspunde, ce

încă și tuturor gloatelor foarte plăcut fu și toate capetele mari și deșerte celui mic și plin să plecară (că sfatul carile poate da săracul învățat și înțelept toți împărații nebuni și neispitiți nu-l pot nemeri). (Că știința înțelepciunii nu în scaunele trufașe și înalte, ce în capetele plecate și învățate lăcuiește.) Și așe, Strutocamila în mijlocul teatrului chemară. Căriia întrebarea pentru sine înainte-i pusă: „Și ce? Și cine iese?” o întrebare.

Iară Strutocamila răspunsă, dzicând: „Eu sint un lucru mare și voiu să fiu și mai mare, căci aceasta chipul îmi vrăjește, de vreme ce tuturor celor ce mă privăsc mierare și ciudesă aduc. În palaturile împăraților de pururea mă aflu, puterea stomahului atâta îmi iese de vârtoasă, cât și pre fier, și pre foc a amistui poate. Acestea vrednicii la mine aflându-să, au nu toate laudele Cucunozului și sămăluirile Corbului mi să cuvin? Așijderea, agiutorind priința și ocroteala

Vulturului, de m-ași putea în aer înălța
decât toate zburătoarele, așeși și decât
Vulturul, mai arătoasă ași fi ". Toate
dihaniile, la răspunsul ei, râsul cu hohot
își clătiră, numai Corbul și Cucunozul
stomahul își tulburară.

Deci unii de mânie și de năcaz pre
nări pufniia, alții de rușinea în inimă
ascunsă pre obraz să aprindea, iară alții
cu batgiocură în laude și cu mascara în
pofală o lua (că cu cât știința rea într-
ascunsul inimii nacăjește, cu atâta la
ivala tuturor ieșind, rușinea în față îi
pedepsește).

Iară unul dintre gloate (din ceata
dobitoacelor poate) glas ca acesta ridică:
„O, prietini și frați, la aceasta adunare
împreunați! Dumneaiei Strutocamila,
precum în părțile de gios (și poate fi sau
supt, sau aproape supt brâul ars) să
naște și trăiește, tuturor știut ieste. În
capul ai căriia soarele lucru împotrivă au

lucrat. Că de s-ar fi născut în părțile crivățului și să fie trăit în părțile austrului, căldura soarelui umedzala crierilor i-ar fi mai uscat, și așe tidva capului spre îndesarea crierilor și cuprinderea înțelegerii o ar fi silit. Ce ea poate fi din fire capul uscat având, în carile de au și fost vreo umedzală firească, arșița soarelui și căldura austrului porii pieii și încheiturile osului tidvei mai mult decât au trebuit i-au deșchis. Și așe, puterea căldurii cu puțină umedzală și a crierilor materie pre o parte îi scotea, iară pre altă parte, în locul crierilor lor, vântul sau aierul clătit întra și [și] lăcaș vecinic în căpățină-i își afla (căci, precum fără prepus știți că în fire loc ceva deșert a să da nu să poate) și ase din vântul strâns, vânt sloboade (că cineva ce nu are, a da nu poate). Însă, oricum ar fi, prostimei ei iertăciune a să da să cade, de vreme ce poate fi că categoriile loghicăi n-au citit și în cărțile științii nu s-au zăbăvit (că celor ce multe lumânări în citeala cărților

topesc, ochii trupului la vedere să tâmpăsc. Iară celora ce niciodată pe slove au căutat, macar că vederea ochilor mai ascuțită ș-au păzit, însă neștiința în întunericul și în tartarul necunoștinții i-au vârât). Iar amintrile de ar fi fost, după categoriia ce o ați întrebat, după aceea ar fi și răspuns.

Ce acum ea la întrebarea ceinții, dă răspunderea câtinții și feldeinții.

Așijderea voi o întrebați ce ieste, iară ea vă răspunde cât ieste și în ce felu ieste (că răspunderea când nu să dă după întrebare, puțin deosăbește din voroava mutului cu a surdului). Și iarăși voi o întrebați ce dzice pentru sine, iară ea vă răspunde ce cere, poștește și pune în sine.

De care lucru socotesc urechile de grețoasă cuvintele ei cu alt chip să vă curățiți (că pre cât greu bucatele vârtoasă

stomahului slab aduc, pre atâta nesuferire aduce și cuvântul nealcătuit la urechea bine ascultătoare). Adecă, întâi, de ieste cu puțință, așeși de tot și întrebarea voastră și răspunderea ei de tot să să curme (că sufletul înțelept pre cât gura cuvinte rele a nu grăi, pre atâta și urechile voroave fără folos a nu audzi își oprește).

Iară aceasta de nu ieste cu puțință, ași sfătui ca nu după a voastră cunoștință, ce după a ei prostime și neștiință să o întrebați, nici ce și cine ieste, căci bine știți (că tot capul și sfârșitul filosofiei ieste cineva pre sine ce ieste a să cunoaște), ce cum o cheamă o întrebați.

Și de-și va ști numele, precum oarece sămn de cunoștință să fie având ieste nedejde, de nu mai multă, încailea cât fietecare dulău numele de pe sunetul glasului își simpte. Iară de nici a numelui hiriș însămnarea în fantazie nu va fi păzit,

așeși de tot nedejdea curmați, precum de la cel neștiutoriu știință a vâna viți putea (căci vânătoriul științii socoteala, iară măiestriile simțirea ieste)".

Aședară, după socoteala și sfatul acestui înțelept și anonim sfetnic, „Cum te cheamă?” pre Strutocamilă întrebară. Iară ea răspunsă: „Eu pe mine niciodată nu mă chem (au în locul numelui gramatica n-ați citit, unde arată că *mă* în locul numelui, *eu*, de căderea chemătoare să lipsește?), ce alții pre mine, «o, dumneata» mă cheamă”. Iarăș o întrebară: „Dară numele îți ieste, o, au pe alt nume te cheamă?” Iară ea răspunsă: „Când strigă cătră mine cineva, atuncea audzu, precum și pe voi acmu, când m-ați chemat, v-am audzit. Deci acmu, va rog, spuneți-mi, ce m-ați chemat?”

Cu toții deodată cunoscură (că nu în chipul arătos, nici în dobitocul căpăținos, ce în capul pedepsit și cu multe nevoi,

domirit crierii cei mulți sălașluiesc), în care chip și tâmpă mintea săracăi

Strutocamilii se arată. De care lucru mai mult a o cerceta și în zădar cuvintele a-și lepăda să părăsiră și acmu cu a tuturor tăcerea mai mai a Corbului siloghizm și a Cucunozului sentenție să mărturisiia (căci tăcerea multă la răspunderea de treabă în locul mărturisirii să ține).

Însă iarăși Căprioara de Aravia, apucând voroava, a clăti cel adevărat nume ce va să dzică la ivală îi scoasă. Aceasta, dară, într-acesta chip grăi: „De ieste toată pofta adunărilor pentru numele jigăniia aceștia a să înștiința, pre cât în proasta mea știință să află, a spune nu mă voi lenevi (că pre cât ieste de cu greu și de scădere cineva de știință sărac a fi, cu atâta de urâcios lucru ieste cineva știința despre cei poftitori a-și ascunde). Precum amânduror cea mai multă lăcuire

În năsipurile Araviii să ne fie și mai
denainte s-au pomenit. Cu care pricină
socotesc că fietecărui dobitoc numele
mai chiar și mai hiriș să-l știe lăcuiorii
carii sint de același loc cu acel dobitoc.
De unde urmadză ca limba arăpască mai
chiară hirișia numelui jigăniia aceștia să
fie numit.

În limba, dară, arăpască, macară că
numele ei în patru dzăci și una de feliuri
să numește, însă cel mai hiriș, și precum
proștilor, așe învățaților mai obiciuit ieste
uștiurmurg, carile sarachenii îl
tălmăcescu devecuși. De la arapi să
vede că elinii cu tălmăcirea s-au îndatorit,
de unde îi dzic otrono mhlrV, adecă Struț-
cămilă. Iară când ar tălmăci hiriș numele
de pe sunarea limbii arăpești, i-am dzice:
cămilă-pasire."

Atuncea, hirișul nume a prostului
dobitoc dacă învățară, dzisără: „Pentru
numele lui acmu bine foarte ne-am

înștiințat, însă, oare, cine s-ar afla în lexicoanele etimologhicești ca încă și mai dintr-adânc și mai curat numele ei să ne tâlcuiască?" Deci unii dzicea: „Moimița Liviii, căci ieste mai uimitoare minții". Alții dzicea: „Coșcodanul Tharsisului vechiu (carea acmu să dzice America) căci în instrumentul muzicai poate cântece alcătuite a cânta". Iară alții dziseră: „Ba nici aceștia ceva nu vor isprăvi, că macar că socoteala oarecum aceasta a înțelege le-ar agiunge, însă limba spre închipuirea cuvântului nu le agiunge.

De care lucru, socotim că o jiganie ce poate învăța gramatica și organele limbii, schimbarea și sunarea sileavelor a alcătui pot (că multe agiunge mintea ascuțită, carile limba fâicavă și slabă a le vorovi nu poate). Ca aceasta dară socotim că numai Papagaia ieste, carea mai chiar cuvintele dobitocului sămăluitoriu a urma poate."

Hulpea macară că ceva la gloate a
grăi ca o înțeleaptă tare postia și în ceva
împunsă a fi să nu să arete, vârtos să
feria (că a toată mulțimea, veri de cinste,
veri proastă ar fi, voroavele, înțeleptul a le
asculta, de nu folos, dară nici pagubă va
avea; iară cuvântul a grăi, macară cătră
cel prea ispitit, fără primejdiia plăcerii sau
neplăcerii, de abiia ieste de nedejduit),
însă atuncea pre toți așeși de tot de la
hotarul științii depărtați vădzindu-i, nici
frâul gurii a-l mai sprijeni, nici lăcata
tăcerii nedescuiată a feri putu:

„Și așe, vede-să, o, prietinilor, dzisă,
cu depărtarea locurilor și lipsa lucrurilor
carile într-acel loc, macar că multe, iară
aiurea prea puține, aflându-să, și
audzirea lor minunată și vederea ciudată
li se pare. De care lucru, Papagaia, căci
vine de la locuri departe, toți a o audzi și
a o privi poftesc. Însă la vredniciia ei, de
nu întrece Coțofana de Evropa, iară
precum agiunge, nime nu va putea

tăgădui, ce căci precum papagaiele
acolo prin izbeliște, așe acestea aicea
prin târveliște multe să află.

Pentru-aceia Coțofana aicea atâta
cinste și laudă nu i să face (că săturarea
ochilor ieste ca și greața stomahului, că
precum stomahul destul încărcat,
bucatele macar fie și cu arome, nu cu
mirosul acel frumos poftă, ce greață îi
aduce, așe și ochiul de privală săturat
albul vede negru și frumosul grozav). Iară
mi să pare că la Livii mai în mare cinste
să află coțofanele decât în Evropa
papagaiele și mai scumpă poate fi o mătă
vânătoare decât o moimătă giucătoare
(că pofta în lume cu lucrurile împreună și
inimile stăpânind, cestuia, ieftin, iară
celuia scump nume au pus) (că așe ieste
din fire tocmit, un lucru cu cât mai de la
mulți să pofteste, cu atâta mai de la mulți
lipsește). Însă cât spre trebuința a aceștii
adeverință, precum mi să pare, nu pasire
gramatică, ce jiganie filosoafă trebuie, că

nu etimologhiia numelui, ce ființa lucrului trebuie tâlcuită când cineva de acel lucru a să înștiința poștește. Că în numele acesta doară de ieste vreo ascunsă ieroglifie (precum la eghiptienii numele filului înșămnează chipul împăratului), iară cât ieste despre etimoghie, fietecine o poate pricepe, că din struț, pasire, și din cămilă, dobitoc ieste alcătuit." Aceasta de la Hulpe cu toții audzind și precum adevărul așe ieste înțelegând (că la mintea spre înțelegere gătată mai tare pătrunde cuvântul adevărului decât prin moale grosimea trupului ascuțită simceaoa fierului dzisără: „Dară cine între noi poate fi acela carile mai mult sufletul în filosofie să-și fie crescut și după pravile el trupul să-și fie scădzut? (Că cu anevoie ieste cineva trupul în toate pre larg și de sațiu să-și hrănească și sufletul de poftel trupești nebetejit să-și păzască), (că precum în hrana slobodă trupul să îngroașă și să îngrașă, așe de post trupul vitonindu-să,

sufletul să suptie și să învârtoasă) (căci foamea la trup moarte firească, iară la suflet viață cerească aduce).

Și cine ieste acela carile mai într-adânc lucrurile firești și ființele trupești să fie pătruns?" La carea unii dzicea că Moimâța aceasta va putea isprăvi. Carea răspunsă precum mai mult în filosofia obiceinică decât în cea fizică s-au zăbăvit și mai mult de pravilele obiceilor decât de ființa lucrurilor poate giudeca.

Alții dzicea că poate Privighitoarea aceasta săvârși, căci în cuvânt vreodată a să osteni nu știe. Ce mai cu de-adins lucrul cercând, o aflară că macară că în limbă lată și la voroavă neîncetată ieste, însă ce și pentru ce, așe mult ritoarește, nici ea nu poate știe (ca voroava lungă și tot aceia, de multe ori poftorită, de ar fi cât de dulce și de frumoasă, până mai pre urmă să arată grețoasă și sășioasă).

Iară mai pre urmă cu toții dzisără că precum Vulpea au fost aflătoarea sfatului, așe iarăși ea va fi săvârșitoarea faptului. La carea Vulpea răspunsă: „Firea așe de înțelepțește pre la toți darurile sale ș-au îndămănat, cât pre unii în cuvânt, iară pre alții în lucru, pre unii în poruncă, iară pre alții în ascultare, pre unii în stăpânire, iară pre alții în supunere vrednici, putincioși și suferitori i-au arătat. Așijderea, unii în gramatică, iară alții în poetică, unii în logică, iară alții în ritorică, unii în cea ihtică, iară alții în cea fizică filosofie mai isteți, și unii într-ună, iară alții într-altă învățătură și meșterșug mai vestiți și mai fericiți, după a firii orânduială au ieșit (că ce unul Dumnedzău dăruiește, și orânduiește. toata lumea nici a lua, nici a clăti poate).

De care lucru umilita mea prostime (poate fi din năstavul firii spre aceasta orânduită) mai mult în cele cinci glasuri a lui Porfirie și dzece categorii a lui

Aristotel zăbăvindu-să, cu cheia meșterșugului meșterșugurilor (căci logicăi acest titlu a-i da m-am obiciuit) ușile a deschide și lăcățile a descuia pociu; iar mai înluntrurile cămărilor firii nici a intra și mai nici a căuta pociu (că împărăția firii, precum are domni, senatori, deregători și orânduitori, așe are și plugari, și morari, și portari, și chelari). De care lucru socotesc, precum am și mai dzis, că nu dialectic, ce filosof la aceasta slujbă trebuiește, că a dialectecului socoteală iese numai forma siloghizmului să fie, după canoanele logicăi, fie-i macară materiia pentru carea siloghizmul face și necunoscută.

De care lucru și eu mai mult ființa socotelii sau a chitelii decât a lucrului pociu cunoaște."

Și așe și Vulpea, dialectică, iară nu filosoafă să află. Vulpea, macară că de ar fi îndrăznit, lucrul acesta singură la cap a-

I scoate ar fi putut (însă precum adese a face dialecticii s-au obiciuit, adecă la vreme de strâmtoare cu strofe și cu sofismate, precum și oștenii, când cu mâna și cu sabiia a birui nu pot, cu mihanii și strataghemate să slujăsc). Însă cu cleștele cărbunele din cuptoriu și cu mâna altuia șerpele din bortă gândi să scoată (precum și mai denainte prin limba și gura Ciacalului cuvintele își tunase și duhurile își fulgerasă). Vulpea, dară, într-acesta chip și socoteala își orânduî, și cuvintele își informui :„Inima mea, o, priietinilor, spre cea cât de grea poruncă și aspră slujbă a monarhiilor noastre pururea gata și bucuroasă au fost și ieste, și încă până la cel mai de pre urmă abur a fi și silesc, și nedejduiesc (că cine n-au învățat nevoia a trage pentru toți, acela nici fericirea va suferi împreună cu toți). Însă cine ce are și cât are, atâta poate da și arăta. Eu, dară, de săvârșirea lucrului acestuia precum vrednică nu sint și mă cunosc, și mă

mărturisesc. Iară precum pre cel vrednic să vă arăt, încă nu mă tăgăduiesc, pre carile, de să va tăgădui (căci obiciuiți sint cei adevărați vrednici vredniciile sale de privala ochilor și lauda gurilor a-și ascunde) (ce precum focul în piatra mai vârtoasă și în fierul mai îndesat ascuns fiind, dintr-aceleași și mai tare lovindu-să, scânteiază, ase și sufletul plin de vrednicie, pre cât mai mult să acopere, pre atâta mai tare să descopere) de vrednic a-l dovedi, vrednică sint, pre carile rugându-l (căci sufletul filosof asupreală nu are, de vreme ce toată asupreală suferind, precum să i să facă asupreală nu simte) și întrebându-l după a sa filosofie, ce va fi adevărul va grăi." „Dară cine ieste acela de carile dzici?" întrebând-o, ea răspunsă:

„Adevărat, între toate jiganiile nu numai bun și adevărat filosof, ce încă și ispitit, iscusit anatomic Lupul ieste. Căci și în mari, și în mici, și bolnave, și sănătoase jigării, adese meștersugul ș-au ispitit,

atâta cât în toată lumea macar un dobitoc,
pociu dzice, că nu să va afla, al căruia
mănuntăi vreodată de iuți și ascuțite
bricile lui să nu fie fost despicate."

Aședară, după învățătura Vulpii, pre Lup
de față chemară și de ieste filosof îl
întrebară. Iară Lupul răspunsă: „Eu de la
cineva filosofia n-am învățat; și ce poate
fi întrebarea aceasta?" Ei dzisără:

„Vulpea ne spuse precum în tine
filosofăsc suflet și vrednice duhuri să află.
De care lucru, socotim că toată hirișia
Strutocamilei a ne arăta și tot adevărul a
ne învăța, de vii vrea, vii putea". Iară
Lupul răspunsă: „Vulpea macar că acmu,
sau de sula zavistii împunsă, sau de
vicleșugul și răutatea firii sale împinsă, și
preste simțirea ei adevărul atinge (că
zavistnicul și vicleanul numai atuncea
grăiește adevărul, când sau zavistiia
descoperindu-i-să, spre rău nu sporește,
sau vicleșugul cu un cuvânt al adevărului
acoperind, spre mai mare rău pre altă

dată îl oprește). Iară adevărul ieste acesta (că nici lângă cuibul șoimului porumbul puii să-și scoată, nici orbul celui cu ochi să să facă povață, că nici porumbul îi va videa vreodată zburători, nici cel cu ochi își va videa pașii drept îmblători). Că într-această dată în lume undeva, ceva sau la cineva adevărită și adevăr nici vădz, nici a-l videa și a-l mărturisi, fără primejdie a fi, poate (că unde răcnește

Leul, nu mai urle Lupul și unde piuiește Vulturul, nu mai geamă hulubul. Că nici glasul celuia să aude, nici gemutul cestuia, până mai pre urmă fără lacrimi de singe va putea fi). Și cu atâta voroava încheindu-mi, pentru această întrebare, voi asculta și altă dată." Cu acestea Lupul tăcând, Vulpea, macar că nu în puțin frica Lupului avea, însă zavistiia veche spre răutăți noă nepărăsit o împingea. De care lucru cu înțeleapta-și zavistie socotiia că cu casa

ei împreună și coliba vecinului să să
aprindă multu-și folosește. Și nu doară
că socoteala spre lauda Lupului îi era, ce
numai doară că mult într-însul vrednicii
descoperind, despre cei goli de dânsle,
până în cea de apoi vreo ură asupra i-ar
aduce (că nărocul așe vrednicilor
pizmuind să vede, că cu cât sint mai
suferitori furtunelor, cu atâta mult valurile
să le îndesască, și pre cât lucruri
vrednice de laudă ar face și ar arăta, pre
atâta în ura și urgiia nevrednicilor să
cadă. Care lucru fortuna spre mai mare
rușinarea celor nevrednici, precum îl face
socotesc, de vreme ce ei pre cât mai mult
îi urăsc, pre atâta pre sine să hulesc. Și
vrednicii pre cât mai mult să înădușesc,
pre atâta în bunătați să mai întăresc, nu
într-alt chip, ce ca cum cu cât mai tare
cremenea cu oțălul a-i lovi, cu atâta mai
iuți și mai luminoasă scânteii sloboade).
Într-acesta chip, dară, Vulpea spre
înalgiiosul Lupului cu toată osirdiia
nevoindu-să (căci firea ei binele cuiva a

nu pofti obiciuită ieste), încă mai aievea
și mai cu obraznică îndrăzneală, tare,
strigă în gura mare: „Eu, o, priietinilor,
celea ce spre vredniciia Lupului voiu să
grăiesc, nici pizma mă împinge (carea în
inima mea nu numai căci vreodată nu s-
au sălășluit, ce așeși nici un ceas n-au
găzdăluit), nici vicleșugul sau nevoia mă
încinge, ce pentru tot folosul cel de obște
silind, dzis-am și dzic și nepărăsit voiu
dzice că Lupul precum ieste adevărat
filosof, așe și spre isprăvirea trebii
aceștiia harnic ieste, precum dovedele și
argumenturile, pre carile acmuși-acmuși
înaintea tuturor puindu-le, tot adevărul
lucrului vor mărturisi. Ce întâiași dată
aceasta a ști vi să cade: că eu, ticăloasa,
priința și agiutorința Corbului, pentru mari
și multe darurile Vulturului, voiu și
poftesc, că de multe ori rămășița
fărămușelor mesii Vulturului copiii din
fălcile foamei și ˆolŵV a morții ne-au
mântuit.

Iară Lupul, pentru căci pre sine singur
a să chivernisi și viața din primejdii
foamei a-și sprijeni știind, cu binele altora
nici cearcă, nici poștește să să
îndemânedze. Căci în școala lui
Dioghenis și în filosofia ce-i dzic
cânească s-au învățat, a căroră sentenție
ieste acela lucru de la cineva să ceară
pre carile altul nici îl poate da, nici de la
sine îl poate lua. Căci odânăoară un
împărat mare întrebând pre Dioghenis ce
poștește să-i dăruiască, i-au răspuns să-i
dea ce nu-i poate lua, adică să să dea
într-o parte din lumina soarelui și să nu-i
facă umbră, oprind radzele deasupra
urciorului în carile ședea. Ce pentru
obiceile filosofilor acestora și pentru
pravilele filosofiei lor, mai mult a dzice
părăsindu-ne, la cuvântul nostru să ne
întoarcem. Argumenturile, dară, și
dovedele spre a Lupului de înțelept și de
filosof încredințare îmi sint acestea:

1. Semiramis: Pofta izbândirii strâmbe

2. Raiul spândzurat: Fericirea
nestăruitoare

3. Evfrathul: Nesațiul lăcomiei

4. Leul: Partea moldovenească

5. Vulturul: Partea muntenească

6. Jiganie: Tot neamul moldovenesc
Jiganie rumpătoare: Boierimea și cei mai
mari a moldovenilor

7. Pardosul: Iorgaki vornicul

8. Ursul: Vasilie vornicul

9. Lupul: Bogdan hatmanul

10. Vulpea: Ilie stolnicul

11. Ciacalul: Maxut ușer

12. Mâța Sălbatecă: Ilie Cantacuzino

13. Pasire: Tot neamul muntenesc;
Pasire rumpătoare: Rudeniia și
boierimea celor mari, a muntenilor

14. Brehnacea: Costantin stolnicul

15. Șoimul: Toma postelnicul

16. Uleul: Ștefan paharnicul

17. Cucunoz: Mihai spatar

18. Coruiul: Răducanul

19. Hârățul: Radul Golescul

20. Bălăbanul: Șerban Catacuzino

21. Blendăul: Șerban logofetul

22. Monarhie: Țară, publică

23. Câinii: Capichehaile

24. Ogari: Călărași

25. Coteii: Iscoade

26. Bursuc: Lupul vornic

27. Nevăstuică: Fata Dedului

28. Guziul Orb: Dedul

29. Șoarece: Ursechel

30. Jiganie vânătoare și de vânat:
Boierime mai de gios a moldovenilor

31. Corbul: Basaraba voda; Epitrop:
Domn a fietecării țări

32. Pasire vânătoare și de vânat:
Boierimea mai de gios a muntenilor

33. Dobitoc supus: Țărănimea,
prostimea moldovenilor; Pasire supusă:
Țărănimea, prostimea muntenilor

34. Boul: Donici lugufetu

35. Căprioara: Caratziestii

36. Lebăda: Cornescul banul

37. În săbor a să obști: Cu toții într-un sfat a fi

38. Liliac: Marco Pseudobeizade

39. Vidra: Constantin vodă Duca

40. Brebul: Bpuraz postelnic

41. Monarhiia celor de apă:
Țărigrădenii

42. Cămila: Mihalaki Racovitza

43. Strutocamila: Mihai vodă

44. Marginile gârlelor: Fănariul
Țarigradului

45. Căprioara de Aravia: Dimitrașco
Caratze

46. Siloghismul: domnie altuia

47. Epitrop Vulturului: Domn Țărâi
Muntenești

48. Ca asina despre maică: Vița bună,
carea să trage despre maică

49. Coțofana: Gramaticul muntenesc

Partea a doua

„Întâiași dată, socotiți, o, fraților, și aminte luați cuvintele carile mai denainte înaintea tuturor gloatelor au făcut. Că au nu el în proimiul voroavii sale dzicea, precum inima împăraților din mulțimea lucrurilor și a științelor, carile în publică-li și în curte-li să tâmplă, mai ades decât alaltora câtodată prosgnostice fac? și cum din putregiunea peștelui în mațele Bâtlanului viermii să nasc? Și Brebul, părțile bărbătești pierdzindu-și, în zavistie cade și pizmă vecinică nu numai asupra bărbaților, ce și a muierilor ține. Asupra muierilor, căci el cu dânsa pofta și tragerea firii a-și împreuna nu poate, iară asupra bărbatului, căci acesta a face din plineala firii poate (că totdeauna orbul asupra ochilor, și șchiopul asupra picioarelor, și surdul asupra audzului, și hadâmbul asupra întregului obidă are). Așijdirea, precum nu numai spicul părului

și asămănarea văpselii pre Vidră
vreodată Breb să fie fost o dovedește?
(Căci tâmplarea vine și să duce fără
stricarea supusului ?) și alalte ale lui
cuvinte toate, de viți sta pre amănuntul și
cum să cade să le socotiți, au nu toate
hirișe de adevărat fizic filosof îl arată?
(Căci toată filosofia fizicească asupra
trupului firesc și în știința lucrurilor ființăști
să sprijinește). Apoi acmu, când îl
întrebați de ieste filosof, nici voaă v-au
dat după poftă răspuns, dar nici pre sine
despre aceasta de tot s-au ascuns, ce cu
un frumos și iscusit chip nici lauda
asupra ș-au priimit (că cel ce cu tot
sufletul aievea în față își lauda poștește
nici o deosăbire nu are de la cela carile
prin gurile tuturor pre drept să hulește),
nici precum eu adevărul și ce ieste am
grăit au tăgaduit. Acestea, dară, Lupul în
față și de curând v-au grăit. Dară să vă
aduc o istorie a lui, carea mai demult au
făcut, carea pre cât ieste de adevărată,
pre atâta ieste și de minunată. Și precum

vrednică ieste a să asculta, mi să pare că
cu toții o viți lăuda (căci istoricul adevărat
- adevă carile istoria adevărat precum s-
au avut istorisește — lauda împreună cu
făcătorul împărțește, căci cela au ostenit
lucrul a săvârși, iară cesta au nevoit în
veci a să pomeni. Și încă mai mult pre
scriitorii decât pre făcătorii minunelor
fericiți și lăudați a numi voiu îndrăzni.
Căci după armele și faptele iroilor,
condeiele istoricilor, de nu s-ar fi pre alb
clătit, încă de demult și lauda numelui lor
deodată cu oasele țarna o ar fi acoperit.
Și așe, aceia au fost a lucrurilor făcători,
împreună și muritori, iară ceștea numelui
au fost înoitori și în veci stăruitori).
Povestea dară într-acesta chip să are:
Odânăoară era un om sărac, carile într-o
păduriță, supt o colibiță era lăcuițoriu.
Acesta, mai mult de dzece găini, 2
cucoși, doi miei și un dulău, altăceva
după sufletul său nu avea. Deci dulăul
atâta era de bun păzitoriu și atâta de tare

În giur împregiurul casii străjuitoriu, cât nici frundză de vânt să să clătească și el asupra sunetului să nu năvrăpască cu puțință nu era (că mai bunu-i și mai de nedejde ieste dulăul deșteptat decât străjeriul însonnorat sau cu vinul îngropat). Dulăul așe pre dinaintea casii pururea să afla, iară găinele în podul colibii să culca, mieii noaptea dinaintea ușii în tindiță, iară omul ostenit și obosit, dacă viniia de la lucru, în colibiță spre odihnă să aședza. Ce cât au fost despre partea mea, macar că, precum să dzice dzicătoarea, nici o piatră neclătită n-am lăsat. Însă nu numai de vrăjmășia dulăului, cât de gardul denafară nu m-am putut lipi, nu numai cât la găini în pod nu m-am putut sui, ce așeși nici pre acoloa pre aproape de fricos glasul lui nici a mă opri, nici a mă odihni am putut. Și așe, ori cu câte meșterșuguri am ispitit și cu cât mai cu dor dulce carnea găinușilor am poftit, nicicum poftii și izbândii inimii nu m-am învrednicit (căci norocul așe de

aspru cu muritorii şuguieşte, cât, de multe ori, celea ce şi cu ochii le-ar înghiţi, nici cu nasul nu-i lasă a le mirosi). Iar o dată mi să tâmplă cu Lupul a mă împreuna, căruia traiul omului şi vrăjmăşia dulăului a-i povesti mă luaiu şi precum în multe nopţi fără somn şi cu stomahul deşert împreună şi cu mare groază a primejdii vieţii pregiur colibiţa săracului în deşert în preajma găinuşilor am cutreierat. Cătră acestea, precum şi doi miei are, îi pomeniiu. De carea el audzind, îndată sculân du-să, unde ieste coliba cu miei cum mai curând să mergem tare mă îndemna. Căruia eu îi răspunş, că într-acea parte de loc a merge, până nu va însăra, de frica dulăului primejdii vieţii îmi prepuiu. Deci trebuie să aibă îngaduinţă, îi dziş, până soarele va scăpăta, şi atunce la pomenitul loc îl voi duce. Cu mare pieire spre îngaduinţă a-l pleca putuiu, şi încă şi cetatea mărăciunilor lângă mine aveam (căci lăcomia, de ieste în săturare

nesăturată, cu cât în foame mai
nesăţioasa va fi), de vreme ce bine îl
cunoşteam că dulceaţa a fragedii
cărnişoarei mielului în fantazie mai tare
foamea lăcomiii şi în stomah lăcomiia
foamei mai vârtos clătindu-i, mă temeam,
perii miei în lână să nu-i întoarcă şi
carnea mea în oină să nu o prefacă.
(Căci filosofii obiciuiţi sint cu socoteala,
aierul în apă şi apa în aier a întoarce,
macară că lucrul socotelii n-ar răspunde).
Deci sosind cea mie pentru frica, iară
Lupului pentru foamea mult dorită şi
aşteptata sară, amândoi împreună
purceasăm şi, în preajma locului
apropiindu-ne, de departe casa omului cu
degetul îi arătaiu. Atuncea Lupul, cu
chipuri filosofeşti şi ţărămonii politiceşti
înainte-adulmăcând, purceasă. Ce dulăul
nici chipurilor cucerite, nici cuciriturilor
linguşite să uită, ce îndată toată pădurea
de lătrături şi de brehăituri împlu, aşe cât
nu numai codrii să răzsuna, nu numai cât

omul din greu somn să scula, ce încă și pre mieii în scutece învăliți copilași spăimânta și îi deștepta. Deci omul, de pre așe tare lătrăturile dulăului precum o jiganie rea la miei să fie vinit pricepu. Carile în grabă afară ieșind și încă mai tare pre dulău asmuțind și îmbărbătând, atâta cât căută Lupului a da dos (că de multe ori fuga fortuna biruinții, și biruința primejdii fugăi aduce).

Iar după ce canii fugi Lupul, cât ar fi socotit că de supt aduimăcarea dulăului a fi ieșit, socoti că firea dulăului de la Lup nici shimate filosofești, nici cucirituri politicești priimește, și așe cu puterea și cu vârtutea înainte a merge și cu vitejiia lucrul a isprăvi din inimă aleasă (că de multe ori cei împietroșești la socoteală cu blândețea mai tare să simețesc. Iară apoi vădzind sila și nevoia, ca varga de căldură, încotro îți ieste voia să îndoiesc). Așe Lupul, această socoteală la inimă puind, iarăși spre dulău să înturnă, ca

norocul monomahiii să ispitească.
Dulăul, îndată ce venirea Lupului simți
(căci grijlivul pururea treaz și deșteptat
ieste), iarăși cu buciunele, dobele și
trâmbițele cele mai denainte încă la
gardul cel dinafară în timpinare îi ieși.
Spre carile Lupul, vitejește răpizindu-să,
el macară cum dos nu dede, ce de
războiu vitejește și de luptă bărbătește să
apucă. Câtăva vreme norocul biruinții în
cumpăna îndoinții sta, până când Lupul
nedejdea îndelungată a fi simți, și așe
Lupul, de vârtutea firească părăsindu-să,
la puterea meșterșugească alergă (căci
de multe ori ce ieste scădzut în fire,
meșterșugul cum să cade plinește), că
macar că nu până într-atâta Lupul era
biruit, ce să făcea că așeși de tot ieste
biruit (că adese s-au vădzut mai cu
norocire izbândeale a vini, când cu
supuneri și cu dosiri asupra nepriietinului
să purcede, decât când cu dobe și cu
surle alaiurile șicuind, pentru biruință în
mare numărul oștilor sale cineva să

încrede). Lupul așe într-acea dată, ca cum de tot biruit ar fi fost, tare înapoi fugiia, și cu fuga semințele meșterșugului sămăna, carile a doa noapte viptul copt și deplin le era a da. Lupul așe cani trist, pentru lipsa puținții, iară dulăul de tot vesel pentru părerea biruinții, cineși la locul său să înturnară. Iară când făcliia cea de aur în sfeșnicul de diiamant și lumina cea de obște în casele și mesele tuturor să pune, Lupul și altă soție își cercă și pre altul ca sine află, căruia lucrul și fapta, carea într-acea noapte s-au lucrat și nenorocit norocul ce i s-au tâmplat, pre amănuntul povesti (căci a tot tiranul una și aceia ieste socoteala, ca ori cu ce mijloc ar putea streinele ale sale a face și, când tâmplarea nu răspunde poftelor, celea ce n-au dobândit i să pare că cu mare nenorocire de la sine le-au pierdut). Așijderea, vitejiia dulăului adăogând, dzicea că nu ieste dulău ca acela carile de la un lup numai să să biruiască, ce doară numai de la doi

izbânda asupra-i să să nedejduiască (că a firii orânduială ieste doi deopotrivă pre unul deopotrivă să biruiască, iară meșterșugul face ca această axiomă de multe ori să nu să adeverească). Aședară, ei înde ei tocmindu-să și însoțindu-să, încă din bârlog mielușei săracului om împărția.

Deci, după ce părintele planetelor și ochiul lumii radzele supt ipoghei își sloboade și lumina supt pământ își ascunde, când ochiul păzitoriului să închide și a furului ca a șoarecelui să deșchide (că toată fapta grozavă și ocărăță precum cu întunerecul să acopere și să ascunde socotește, macar că și noaptea are lumina sa, precum și pădurile urechi și hudișoși păreții de piatră și adâncă peșterea de vârtoapă la vedere ascuțiți ochi au), lupii împreună spre locul știut să coborâră. Deci unul cu înceată călcare și cu furească îmblare, pre pânțele furișindu-să, supt gardul

dinafară bine aproape să lipi, și acolo
ca mortul să trânti. Acesta așe
alcătuindu-să și mulcomiș la pământ
ascundzindu-să, celalalt cât ce putea
ciriteiele scutura și cu picioarele uscate
frundze tropșind, stropșind, le suna, încă
și un feliu de scânciitură ca acela da, cât
dulăul deșteptat să să stârnească, iară
omului adormit simțirea audzului să nu
lovască. Ce nu multă a frundzelor sunare
și a pădurii răzsunare la ascuțită și
deșteptată simțirea dulăului pururea
străjuitoriu trebuia, și nici scâncitura
Lupul a poftori apucă, când dulăul, îndată
și tot deodată denaintea ușii sculându-să,
asupra Lupului, ce viniia, sări
(îndrăznirea luând din sara trecută) (căci
puțini sint carii tâmplările în vremi
schimbă toare a fi știu, însă prea puțini să
află carii cu norocul de ieri astăzi să nu
să îndârjască). (Căci mai cu credință
ieste cuiva trupul fără vas occeanului a-și
crede decât norocul norocul până în al
doilea ceas adevărit și nemutat a-și

ținea). Lupul, dară, năicum vinirea și apropierea dulăului neașteptând, făcându-să că grija de ieri și primejdiia trecută l-au înțeleptit (că într-adevăr, cât despre partea mea iese, în mare îndoință mă aflu, oare învățăturile la școală învățate, au ispitile în mâni luate și primejdiile în cap purtate pre cineva mai păzit și mai socotit a face să poată), îndatăși fugăi să dede și încă cu frumos meșterșug picioarele prin rugi își încurca și câteodată și preste cap își da. Dulăul atuncea încă mai mare îndrăzneală, precum pre tâlhariul la mână va băga și în groapa morții de viu îl va astruca, luând (că pre cât pieptul neprietinului siială, pre atâta dosul lui îndrăzneală aduce), fără de nici o pază, vârtos și de aproape îl întirăia, atât cât și peste prilazul gardului după dânsul sărind, cu mare nedejde de biruință îl goniia. Lupul dară, cel ce fugiia, socotind că acmu dulăul de tovarășul său cel supus va fi trecut, îndată înapoi să învărtiji și față la față neprietinului dede.

Iară lupul cel supt gard ascuns, simțind că acmu dulăul preste gard au sărit, de năprasnă, denapoia lui a-l goni să luă. Dulăul, săracul, de nepriietinul din dos nicicum știre având, cu Lupul din față vrăjmășește să lupta. Dară în vreme ce cu cel din față tare să apucă, atuncea și celalalt în spate i să încarcă (pentru-aceia dzic unii că cei cu socoteală denainte au ochi privitori, iară din dos socotitori, și lucrurile înainte mărgătoare trebuie oglindă să fie celor denapoi următoare). Deci Lupul, într-acesta chip pre dulău la mijloc luând, și fuga înapoi îi astupară și vârtutea în clipală, ca cu un brici părul, fără de nici o milă îi curmară și bucăți, bucățele tirănește (sau mai adevărat să grăiesc), cu tirăniia sa slujii lupește, îl spinticară și ciolanele în toate părțile îi împrăștiară. Mântuindu-să furii de străjeriu, ce pot lucra a povesti nu trebuie, căci fietecine aceasta poate pricepe. Căci omul, ticălosul, întâi lătratul dulăului audzind, apoi îndată și lină tăcerea

urmând, socoti că de au și fost vreo jiganie rea, dulăul au gonit-o, și așe iarăși somnului s-au lăsat și odihnii cu totul s-au dat. Atuncea, lupii fără de nici o grijă, foarte pre lesne preste gard sărind și în ocolul cel mai dinluntru intrând, fietecarele mielul său luă și, veseli de a neprietinului biruire, dar încă mai veseli de a foamei potolire, cineși la ale sale să dusă".

Cu toții, această poveste de la Vulpe audzind, dzisără: „Adevărat, dară, o, prietină Vulpe, că cu mare filosofie Lupul viața sa își chivernisește și cu multă înțelepciune hrana își agonisește".

Iară Vulpea iarăși apucă a mai dzice: „Ce de aceasta vă minunați, o, iubiților miei frați? Căci eu și altă înțelepciune în capul Lupului am vădzut, pre carea, dacă o voi povesti, precum pre aceasta cu multul covârșește, singuri o viți mărturisi. Și macară că istoriia în chip de basnă s-

ar părea și de abia să o poată cineva crede până cu ochii nu o ar videa, însă atâta cinstea coadrii mele nebetejite cereștii să o păzască, precum că ce cu ochii am privit, aceia cu gura vă povestesc. Odănoară era un boier carile avea câțeva herghelie de iepe. Avea la iepe și un herghelie, carile pre cât era de bun păzitoriu, pre atâta era la vin tare băutoriu. În iepe era și un armăsariu prea frumos, carile cu cât era la chip de iscusit, încă mai mult era cu vitejești duhuri împodobit. Căci atâta de tare nu numai al său, ce și a celorlalți armăsari cârduri păziia, cât hergheliei din toate vredniciile numai cu beția îl întrecea (că mai vrednic să poate numi un dobitoc carile slujbele firii sale păzește decât un om carile cele pre mână-i credzute cum să cade nu le otcârmuiește). De care lucru jiganiia rea nicicum în herghelie să năvrăpască, au macară să să lipască nu putea. Căci armăsariul, coada pre spinare ridicându-și și urechile înainte

buărându-și și tare nechedzind și
rânchedzind, toată herghelia nepărăsit
ocoliia, și pre Lup, cum îl videa, îndată,
fără nici o frică, asupra-i să răpedziia și
de multe ori mai până la moarte cu
picioarele îl stropșia. Aceasta
hergheligiul, de câteva ori la armăsariu
vădzind și toată nedejdea în bună paza
armăsariului lăsând, pre dobitoc cât pre
sine a fi socoti și pre sine mai rău decât
dobitocul a să face priimi. Și așe, fără
nice o grijă, mai de multe ori, de drojdiile
vinului ametiț, de pre cal să răsturna
decât de strajea nopții obosit spre
dormire și odihnă să culca. Deci
armăsariul și hergheligiul într-acesta chip
să avea.

Acum să vedeți și Lupul ce face.
Întâiași dată cunoștea când hergheligiul
de bat răsturnat și când treaz de somn
culcat era. Căci avea Lupul un loc înalt în
vârvul unui deal înșămnat, de unde în
toate dzilele ogliindia încotro hergheliia

îmblă și dincotro hergheligiul bat sau treaz vine. Că oricând hergheligiul bat să culca, niciodată gâlceava în herghelie a lipsi nu să tâmpla și nicicum armăsariul de vrăjmaș războiul Lupului nu scăpa. Care lucru, hergheligiul cunoscându-l, de multe ori, într-adins, treaz fiind, ca batul de pre cal cu capul în gios să răsturna și ca doară Lupul după obiceiul la armăsariu ar alerga, câte cinci și șese ceasuri de la pământ nu să rădica, ce în zădar. Iară amintrilea, bat fiind, oricând să deștepta, de pe forăitul iepelor, spaima mândzilor și sudorile carile de pre armăsariu ca șirlaiele curea, precum iarăși bătaie și războiu cu Lupul să fie avut cunoștea. Deci o dată așeși de tot în mormântul drojdiilor îngropat și în savoanele vinului tare înfășurat și legat fiind, Lupul îndată la herghelie și la armăsariului monomahie sosi.

Lupul, dară, de departe prin iarbă șipurindu-să și pre pânțele târându-să,

ca doară armăsariul nu l-ar simți, spre herghelie să trăgea. Ce în deșert, căci armăsariul (precum ochiul pazii totdeauna deschis avea) cât de cii și apropierea Lupului simți și fără nici o zăbavă asupra i să răpedzi. Că acum așe cu Lupul să deprinsese, cât nicicum în samă îl băga (că deprinderea din toate dzile nu numai pre oameni la minte îi coace, ce și pre dobitoace mai omenite și mai cunoscătoare le întoarce). Lupul în războiu pre cât putea de copitele armăsariului tare să păziia, dară și cu meșterșug, ca doară de bot l-ar putea apuca în toate chipurile să siliia, carea până mai pre urmă o și făcu (că nemică în lume așe de cu greu între muritori să află căruia nepărăsita nevoie mijlocul și modul lesnirii vreodată să nu-i nemerească). Că armăsariul, oarecum mai mult decât pravilele vitejii poftesc, asupra Lupului cu picioarele denainte, ca să-l stropască și cu copitele osul capului în crieri să-i prăbuască. Lupul cu iute

fereală lovitura în deșert îi scoasă, și
vrăjmaș colții prin nări pătrundzind, dinte
cu dinte își împreună și falcă cu falcă își
încleștă (că precum la viteji îndrăzneala
cu socoteală vrednicie, așe, fără
socoteală fiind, nebunie ieste și să
numește). Iară armăsariului inimii viteze
durere pintini dându-i (că durerea în
graba mare vârtute duhurilor și
deznedejduirea mare vitejie inimilor
aduce), așe ca cum preste simțirea sa ar
fi fost (că în tâmplările de năprasnă întâi
purced fapturile, de cie urmadză simțirile
și gândurile), așe de cu mare siială capul
în sus ș-au ridicat, cât pre Lup mai sus
decât sine l-au aruncat, apoi așe de sus,
atâta de tare în pământ l-au bușit, cât ca o
căldare crăpată, de foame deșert coșul
Lupului cu sunet au zvânănăit. Lupul întâi
vădzind, dară acmu și pricepând a
armăsariului mai nebiruită virtute, socoti
că de-l va mai ridica o dată așe și de-l va
mai trânti și de a doa oară într-acesta
chip, nici picioarele îl vor mai ținea, nice

vreun os sănătos și nezdrobot îi va rămânea (căci ispita o dată făcută a înțelepților, iară de multe ori poftorită a nebunilor dascăl ieste) (că cine cu sorbirea dintâi preste știință să arde, în lingura de pre urmă de da ori și de trii ori a sufla i să cade). Și ase, Lupul de botul armăsariului lăsându-să, puțințeluș într-o parte să dede. Herghelegiul de aceasta nicicum macară simțire luând, căci cu mlădițele viței și cu cârceiele mlădițelor tare era cezluit (că de multe ori ce nu biruiește omul, biruiește pomul, și împărați, carii toată lumea în robia sa au adus, pre aceiași, amintrile nebiruiți fiind, vinul în robia sa i-au răpit și beția cu mâna muierii i-au biruit. Și pre cât era întâi lăudați, pre atâta mai pre urmă s-au ocărât). Așe, Lupul, după aspru războiul acesta oarecum în sinul întristării capul slobodzindu-și, spre chipurile meșterșugurilor chiteala își aruncă și, singur cu sine vorovindu-să, într-acesta

chip să socoti, dzicind: „Eu, acmu de atâtea dzile flămând și de-atâtea nopți de priveghere obosit fiind, oarecum vârtutea mi-au scădzut. Așijderea, în mață de atâta vreme cevași macară nepuind și stomahul după a sa fire fără hrană a fi neputând, în locul hranii singur singele său a amistui s-au nevoit, de unde aieve urmadză că și duhurile să-mi fie lipsit și mare iușurime trupului de vitionime să-mi fie vinit. (Căci foamea în toate dzile muritori a fi ne învață și ieste o boală carea nedespărțit tovarăș tuturor părților trupului și pururea să află de față). Ce de-ași fi fost (dzicea Lupul) în statul puterii mele, armăsariul așe tare nu m-ar fi purtat și de n-ași fi fost de vitioan așe de iușor, atâta de sus nu m-ar fi ridicat (acmu, dară, ce lipsește în fire pre cât poate meșterșugul să plinească trebuie)." Și așe Lupul socotindu-să, la un mal să dusă și cu toată pofta țârna, ca cum carne de cârlănaș ar fi, înghițiia, și cu atâta lut să îndupăcă, cât ca cum ar fi un sac,

peste tot tare și de greu să îndesă (că din fire Lupul, ca și Iacomul, acesta dar are, ca când mult să mănânce pofteste, întâi mațele, apoi stomahul își plinește. Căci carnea nemistuită la mață a o trimete poate și apoi, oricând îi iese voia, o borește și afară o scoate). Aședară Lupul, dacă cu atâta de multă țărână tot coșul își împlu, decât armăsariul mai mai greu să făcu. Și de ciia, de abia clătindu-să, iarăși cătră herghelie asupra armăsariului pourceasă (că sufletul neprietin, într-altă nu, fără numai în biruință să odihnește). Armăsariul, după deprinsul obicei, îndată înainte-i ieși. Lupul acmu, de țărână îngreuiat, precum sprintină fereală a face cu greu îi va fi, și de copitele armăsariului așe pre lesne ca mai denainte cu anevoie să va feri socoti, de care lucru meșterșug ca acesta scorni (căci toată simcea o minții iese la nevoie lesnirea a nemeri și la lesnire de nevoia fără veste tare a să păzi). Dacă pre cât mai aproape putu, lângă stavă să apropie, pre coaste

Într-o parte să culcă, picioarele ȝapene înainte își lăasă, gura își căscă, dinȝii își rânji, limba afară își spândzură, ochii cu albușurile în sus își întoarsă și oarecum uscaȝi și paiejiniȝi îi arătă, muștele în gură îi intra, viespiile de ochi și de melciuri îl pișca, iară el cu mare răbdare acestea toate, ca cum ar fi mort, le răbda. (Că mulȝi, vădzind că viaȝa le aduce primejdie de moarte, morȝilor asămănându-să, și din moarte au scăpat, și pre alȝii cu piciorul pre cerbice au călcat).

Armăsariul, vădzind că Lupul nu ca dintâi vrăjmaș năvălește, ce ca stârvul mort pământului să lipește, întâi de departe pre nări forăia, apoi mai cu îndrăzneală de Lup să apropiia. De ciia (după cum a tuturor dobitoacelor obiceiul ieste, când vreun stârv mort află, a-l amiroși), dincoace și dincolea a-l adulmăca începu. Lupul, cu moartea minciunoasă, hirișă și adevărată prostului armăsariu moarte acmu-acmu gătiia și cum îl va

apuca și cum îl va birui și cum va sări,
numai din gând să chibzuia.

Deci armăsariul, precum am dzis, din toate părțile amirosindu-l, și despre partea botului vini. Atuncea Lupul, după greuimea ce avea, cu cât mai mult putu să sprintini și de năprasnă pre săracul armăsariu de nări apucă. Carile, și de spaimă, și de durere, macar că peste puterea sa să sii și cu picioarele în toate părțile azvârli, dară cu aceasta puțin lucru și așeși cevași macară nu spori. Căci îndesată greuimea lutului în mațele Lupului iarăși la pământ atârnă și capul și genunchele armăsariului. Câtăva vreme Lupul altăceva nu făcea, fără numai, ca o piatră în gios, tot la pământ să trăgea. Armăsariul acmu, icoana morții în oglinda vieții sale privind și din toate părțile deznedejduind, mai mult de groaza morții decât de mușcătura Lupului, din toate mădularele să slăbiia. (Că precum apelpisia câteodată inimile

îmbărbătează, așe mai de multe ori toate nedejdile curmă și toate puterile ca cu paloșul deodată le răteadză). Aședară, armăsariul, ticălosul, în toată slăbiciunea aflându-să, Lupul, cum mai fără veste și mai în pripă de nări lăsându-l, de ii îl apucă, și, îndată bîrdăhanul spărgându-i, mațele la pămînt îi vîrsă.

După ce Lupul cu acesta meșterșug pe armăsariu îl întoarsă în țințariu și pe poarta întunerecului îl bagă (că moartea dobitocului altă nu ieste, fără numai lipsa luminii vieții întunerecul neființei aduce), îndată țarna ce mai denainte nu pentru sațiul, ce pentru greuimea o înghițișă, a vîrsa început, într-a căriia loc, cu mare veselie, carnea armăsariului pusă. Ca acestea și altele mult mai mari și mai minunate înțelepciuni, o, fraților, Lupul în capul său poartă, carile adevărate izvoară de știință și senine de multă cunoștință sint (că nici nebunul coarne, nici înțeleptul aripi are, de pre carile de

înțelept sau de nebun să știe să cunoască, ce pre amândoi cuvântul și lucrul veri așa să fie, veri așa îi arată. Că amintrile mulți înțelepciunea cuvântului îndestul au, iară de lucrul ei prea lipsiți sint; și împotriva, mulți de pompa și frumusețea cuvântului sint depărtați, iară faptele îi arată precum cu înțelepciune a fi încorunați). De care lucru, o, prietinelor, fără nici un prepus să fiți, că Lupul aceasta a isprăvi va putea, însă numai de va vrea. Numai și aceasta a socoti vă trebuie, că siiala Lupului fără vreo adevărată pricină să fie nu poate. Că amintrile (înțelepții precum de laudele lumii fug, așa pentru ca lumea de buni să-i laude, înțelepți a să face s-au nevoit).

Așijderea, cel mai supțire al înțelepților meșterșug ieste (ca lauda numelui de la dânzii pre cât pot gonind, ea singură pre atâta asupră-le să alerge fac), nu într-alt chip (ce ca cum inima carea în dragostea cuiva ieste lovită, cu cât îndrăgitul să

ascunde și să ferește, cu atâta dragostea cuprindzându-l îl topește). Deci cât despre siiala lui ar fi și pre cât proasta mea socoteală agiunge, socotesc (că de multe ori ce nu să începe cu cuvântul să sfârșește cu bățul)."

Cu acest feliu de învăluiri și cu aceste sule de bumbac, după ce Vulpea pre Lup împunsă, pătrunsă și pre cât putu în ura și zavistiia a multora îl împinsă (căci mulți era carii nici cuvântul dreptății a ști, nici pre Lup a filosofisi a audzi poftiia) (că câtă înăcăjire bolbăitura minciunii în urechea dreaptă, atâta nesuferire săgetătura adevărului în inima necurată aduce) și în tot chipul cu podoabe îl învăscu și-l desvăscu, îl îmbracă și-l dezbracă, până mai pre urmă nu într-alt chip, ce vâdzind că mulți urechea ascultării despre mulțimea vorovirii ei a întoarce începuse, cuvântul își curmă (căci gura desfrânată mai tare aleargă decât piatra din deal răsturnată, pre carea

un nebun cu piciorul poate a o prăvăli și o mie de înțelepți a opri nu o pot).

După aceste a Vulpiei pentru a Lupului filosofie dovede, cu toții cunoscătoare că în capul Lupului ieste și siială, și socoteală. Deci cei ce poftiia siiala nicicum vrea să-i asculte socoteala, iară cei ce poftiia socoteala mai cu de-adins vrură să știe ce-i poate fi siiala. Și așe, sentenția celor ce poftiia socoteala biruind, aleasă ca iarăși pre Lup de față să cheme și mai cu adevăr pentru a Strutocamilei fire să să înștiințedze.

Deci, după ce pre Lup în mijlocul teatrului adusă, Corbul (precum și mai sus s-au dzis) puterea Vulturului și îndemnarea Cucunozului spre adevărul vredniciei Strutocamilei avea, carile, ca și cuvintele Lupului, după pofta sa să abată și într-alt chip a grăi pricină a i să da să nu sa poată, cătră Lup într-acesta chip loghica îndrăpt îl învăța. Căci nu din

hotarul mijlocitoriu purcedea, nu din protase siloghizmul începea, ce din încuierea urmării protasele sofisticește în gândul ascuns lăsa și într-acesta chip epifonema sa în glasul mare striga: „(Cine în lume ieste atâta de înțelept căruia altă înțelepciune să nu-i trebuiască? Cine între muritori ieste atâta de învățat căruia mai multă partea învățaturii să nu-i lipsască? Cine în tot teatrul acesta ieste atâta de ascuțit la minte carile vânt să socotească a altora cuvinte? Și cine ieste acela carile a dzice va îndrăzni că mai mult o mână decât o mie a sprijeni sau a pohârni poate?) De care lucru, o, iubite prietine, pentru ce în mijlocul teatrului te-am chemat a ști și să cade. Că iată, vredniciia Strutocamilei toți o au ales. Iată că alegerea a multora ieste mai adevărată și mai întărită decât a unuia sau a doi. Iată că Strutocamila de titlul vrednicii/ și a stăpânirii vrednică ieste. Iată că mare să află înșămnarea numelui ei. Așe poruncește Vulturul, așe

va Corbul, așe îndeamnă și sfătuiește Cucunozul. "

Corbul, dară, a acestora de câteva ori palinodiia cântând și după firea glasului său de da ori și de trii ori crăncăind. Lupul partea cea mai multă a vremii tăcerii da ăcăci tăcerea capul filosofii ieste, și încă toată cinstea înțelepciunii mai mult întrînsă să prijenește, de vreme ce aplos a grăi de la maice și de la mance ne deprindem; frumos și mult a vorovi, toate școalele, mai prin toate locurile (nu cu puțină pagubă a tot muritoriul!), pre canoane ne învață. Iară înțelepțește a tăcea și vremea voroavii puține și grele prea la puțini videm, și învățătura tăcerii undeva macară în lume a să profesui nu audzim. O, fericita tăcere! că totdeauna cu tăcerea ascultăm și învățăm orice ar fi de învățat și pururea din fântâna tăcerii cuvântul înțelepciunii au izvorât. Că cine tace mult, mult gândește, și cine mult gândește, mai de

multe ori ce-i mai cuvios nemerește.
Acela dară ce ce-i mai de folos au
nemerit, dzic că, de va grăi, va grăi mai
negreșit.

Lupul dară, după multă cu tăcere spre
crâncăitul Corbului ascultare, într-acesta
chip să cumpăni, ca nici cu de tot
nerăspunderea necunoscătoriu, nici cu
voroava împotrivă mai mult mâinii
ațiștoriu să să arete, de care lucru într-
acesta chip răspunsă (când toate gurile
privighitorilor a mai cânta tac, atuncea
greierul copaciului a țîții începe). „Deci
sau căci au tăcut privighitorile, grierul au
început, sau căci au început grierul,
privighitorile au tăcut, nici aporiia, nici
dezlegarea ei ieste așe vrednică de
iscodit. Căci una știm, și aceia de la toți
de adevărată priimită axiomă ieste (că
toate vremea sa au și vremea a tuturor
dascal și învățătoriu ieste), carea precum
voroavii vorovitoare, așe tăcerii tăcătoare,
cumpănitore și giudecătoare va fi. Iară

eu vecinice mulțămiri dau, căci acmu de lucrul ce nu știam oarece m-am înștiințat (căci fietece a ști mai de folos ieste decât fietece a nu ști)."

Iară între pasiri era o Brehnace bătrână, carea în multe științe și meșterșuguri era deprinsă (că mult să îndrepteadză cu învățătura tinerețile, dară și știința mult crește și să adaoge cu bătrânețele). Aceasta a Lupului atâta siială și la voroavă atâta fereală aminte luând, în sine dzisă: „În Lup nu numai tăcere inimoasă, ce și oarece simțire aduimăcoasă ieste (și până într-atâta cruțătoriu cuvintelor ce să arată, nu ieste sămn a minte de socoteală deșartă). De care lucru tăcerea lui cu glogozite voroavele noastre de trecut nu ieste (că voroava glogozită, până mai pre urmă, sau de tot în deșert, sau în gâlceavă iese, iară tăcerea cu răbdare sau în pace, sau în biruire să săvârșește)". Și așe, către alalte pasiri dzisă: „Puțină răbdare să

aveți să cade, pentru ca într-o parte luându-ne cu Lupul, pentru cel de obște folos, oarece cuvinte să facem".

Și așe, Brehnacea, în singurătate cu Lupul luându-să, cătră dânsul într-acesta chip voroava începu: „Vreare-aș și aș pofti, iubite prietine, pricina adâncii tale tăceri ce ar putea fi ca să pociu ști (că deși tăcerea între toți iubitorii înțelepciunii lăudată ieste, însă la vreme de treabă icoana neștiinții arată). Așijderea (macar că cine nu știe vorovi și tace, frumos vorovește, dar încăși la multă cu îndemnare și cu poftă întrebare a nu răspunde, sau a celor pizmoși, sau a celor urâcioși lucru ieste). Mai vârtos, precum mi să pare, știut a-ți fi socotesc (că doaă lucruri, sabie de îmbe părțile ascuțită și rană minții netălmăduită ieste cineva la vreme de voroavă cuvântul a-și opri și la vreme de tăcere limba desfrânată a-și slobodzi). De care lucru de ieste în tine vreo știință sau vreo

cunoștință, de mine să nu ascundzi te poftesc și te sfătuiesc. Ca într-acesta chip orice în republica noastră clătit, strămutat și neaședzat ar fi, în limanul odihnii, întrulocarea unirii și în aședzământul omoniii a aduce să putem. Căci într-alt chip lucrul de va rămânea, de toată a lucrurilor alcătuire și a sfatului bun și de obște învoire, toată nedejdea să rumpe și să curmă (că nu atâta stricăciune publicăi adunarea neprietinilor denafară, pre câtă a cetățenilor dinluntru a inimilor într-un gând neîmpreunare aduce)." Lupul răspunsă: „Bine stii, cinstite prietine (că degetul arătătoriu cumplită otrava clătește a ochiului privitoriu) (și supt unghea degetului mai vrăjmaș toapsăc decât supt dintele viperii stă). Așijderea nu ieste pofta aceluia carile cu dreaptă socoteală să slujește, ca lumea, cu degetul arătându-l, să dzică: «Iată, acesta așa au dzis, așa au făcut». Că macar că într-acea dată oarece spre adaogerea cinstei și spre slava numelui a să aduce

s-ar părea (care lucru mai mult decât altele pre muritori farmăcă), dară cu bună samă și adese s-au vădzut că aceleași guri cântă cântecul îndrăpt, și ce ieri lăuda, astăzi în hulă iau și în batgiocură. De care lucru propozitul socotelii au fost ca într-atâta adunare de nevoie adevărul a nu arăta, iară de bunăvoie numai singur eu a-l ști, sau cătră altul iarăși adevărului iubitoriu a-l obști (că între doaă chipuri pururea doaă socotele asupra unui lucru au, dară în doaă monarhii, în carea nenumărate chipuri, voi și socotele să află, cu cât mai vârtos deosăbite plăceri vor avea? Unde cineva cu sfatul plăcut și iscusit nu mai mulți priimitori decât lepădători și nu mai puțini apărători decât împotrivitori va afla), Și așe urmadză ca (din cuvântul adevărat nu mai puțini neprietini decât prietini cineva singur cu gura sa să-și agonisască)." Brehnacea răspunsă: „Adevărat, o, prietine, că coaptă și deplin ieste socoteala ta (căci nime așe de fericit în lume să să ție, a

căruia, precum și lucrul, și cuvântul tuturor va plăcea să socotească, că soarele și cerul senin călătorilor, ploile sămănătorilor, vara plântătorilor, toamna culegătorilor și iarna de-a gata mâncătorilor place, pre carile soarele, totdeodată tuturor neputând a le pricini, de la toți acește nu poate a scăpa a nu să vinui); și macară de lauda gurilor multe înțelepții ca albinele de fum fug, însă (când pentru făcut folosul de obște cineva să ferecește, cuvioasă și frumoasă ieste lauda) (că cu mintea și sfatul unuia, a multora viață a să păzi și din viitoarele primejdii a să feri ispita din toate dzilele arătătoare și mărturisitoare ne ieste). Precum cu bună chivernisala unui navarh, din nesățioase droburile mării multe suflete la limanul lineștii scapă (căci acela, bun cărmuitoriu a fi să dzice și ieste carile din linește furtunile socotește și din furtună lineștea agonisește). A căruia dulce voroavă în

liman și vrednică laudă pre uscat și
cădzută mulțămită de la ficiori pentru
părinți, de la părinți pentru feciori, prin
toate casele și adunările, nu otravă, mă
crede numelui, ce tare antifarmac tuturor
hulelor ieste. Pentru aceasta și într-
acesta chip a celor vechi și fericiți iroi
numere (căci fericirea adevărată cu cât
să vechește, cu atâta mai mult să
fericește), carile de atâtea mii de ani și
până acmu, din iscusite condeiele
scriitorilor, din tocmite verșurile
stihotvorților, din împodobite voroavele
riturilor și din dulce cuvântare a tuturor
gloatelor bună pomenirea numelui nici s-
au părăsit, nici în veci să va părăsi. Care
lucru vie icoana vrednicelor sale suflete
și deplin pildă următorilor săi ieste (căci
toată omenia și vredniciia omenească
într-aceasta să plinește, ca pre
neputincios să agiute, și neștiutului nu
numai cu cuvântul, ce mai vârtos cu fapta
pildă aievea să să arete). Acesta lucru
singură înțelepciunea firii pre toți învață,

cu îndămânările sale pildă ni să arată de față, câte părți are, toate în slujba și agiutorința tuturor le întinde. Soarele tuturor cu același ochiu caută, nici pre unii încăldzește și despre alții aceasta tăgăduiește. Ploile, precum stincele umedzăsc, așe sămințele dezvălesc, hlujerile răcoresc, copacii înfrundzesc, florile iarba și toată pășunea și otava înverdzesc; și toate în neamul și chipul său, una spre îndămânarea alții a neobosit să nevoiesc și fietecarea periodul plinirii sale a plini să silesc. De care lucru aievea ieste (că fireanul firii a urma să cade), iară amintrilea cine firii să împoncișadză, pre făcătorul firii în meșterșug necunoscătoriu arată. Nici voi, prietine, cu numele firii, mulțimea pătimirilor să înțelegeți (că toată pătimirea grozavă neprietină, iară nu prietină ieste firii)."

Cătră aceste a Brehnacji nu proaste cuvinte, Lupul într-acesta chip răspunsă:

„Vădz și bine cunosc, o, prietine, că cu toată nevoința te silești ca pentru a mea adâncă tăcere să te înștiințezi (că sufletul filosof nu numai cum și ce s-au făcut, ce și pentru ce așe s-au făcut cercetează) (că toată prostimea lucrurile vădzind, precum sint le știu, iară filosoful din ce și pentru ce așe sint cunoaște).

Deci de vreme ce și eu (precum mi să pare) urechi bine ascultătoare am aflat și tu precum gură adevărul grăitoare să fii nemerit adevărit să fii și precum eu a povesti nu mă voi lenevi, așe tu în pomenire a le alcătui nu te obosi (că voroava frumoasă la cei cunoscători de n-ar mai sfârși, încă mai plăcută ar fi, iară cei necunoscători mai tare dulceață în basnele băbești, decât în sentințele filosofești află). Întâiași dată, dară, o, prietine, pricina tăcerii mele au fost căci (în ureche de pizmă îmbumbăcată și de zavistie astupată nici buhnetele căldărărești, necum line cuvintele

filosofești a răzbate pot) (căci mai prelesne s-ar audzi voroava între ciocanele căldărarilor decât între multe gloate a varvarilor). Iară a doa și cea mai grea pricină au fost căci nu a tuturor socoteală ieste ca pentru ce nu știu să să înștiințedze (macar că fietecine din fire a ști poștește, dar cei mai mulți, ceva neștiind, precum ceva nu știe a să dovedi nu primește), ce pentru ca ce le place și ce poftesc, aceia a și audzi să nevoiesc. Așijderea, nu atâta pentru hirișă ființa Strutocamilei a să înștiința, pre cât cine ceva împotriva lor și după pofta adevărului va grăi a însămna să silesc. Că acel apofasisticos cuvânt: *El au dzis, ase va, ase poruncește*, aievea arată că nu ce mai de folos, ce ce mai plăcut le ieste, aceia să și aleagă. Și așe, voroava mea nu de ascuțite, ce de căpușite urechi ar fi lovit (și ce mai mare nenorocire a fi poate decât când nici cel ce bine vorovește nu să înțelege, nici cel ce aude cuvintele de bune și de rele nu-i

alege). De care lucrula cei cu socoteală
(mai cu suferire și mai cu cuvinire ieste în
munți holmuroși, codri umbroși, în stânci
pietroase, peșteri întunecoase, între
păreți zugrăviți și zidiuri cu iederă
acoperiți cuvinte a face decât între
oamenii carii cuvântul adevărului a audzi
nu le place). Căci între locurile pomenite,
cineva glasul de ș-ar slobodzi, în urma
glasului văile, codrii, munții, păreții,
zidiurile aceiași dzisă ar poftori, și de n-ar
adaoge, încailea, nici ar scădea ceva
voroavii cuvioase. Care lucru la urechile
după plăcere a audzi deprinse, împotrivă
cade, că de răspund, răspund cu urgie,
iară de tac, tac de pizmă și de mânie.
Dară de vreme ce în singurătatea
oamenilor și în tovărășia științelor acii
numai amândoi ne aflăm, ori până unde
proastă știința mea s-ar întinde, cu bună
nedejde și fără nici o primejdie a alerga
și orice înodat s-ar părea, a dezlega nu
mă voi sii (că de nepriietinul înțelept ieste
de lăudat, cu cât mai vârtos și priietin și

înțeleptul va fi mai de ascultat și de
îmbrățășat). Că a Vulpei șicuită către
toată publica priință, iară asupra mea ca
vreo ură să poată aduce, cu mare
nevointă numele meu și a filosofiei mele
la mijloc s-au adus, carii de la mine cea
adevărată și chiară a Strutocamilii ființă
hirișie să le arăt înaintea atâtea gloate m-
au chemat. Cătră carii în ceva
nerăspundzind, pricina tăcerii și siiei
mele mai sus deplin ți-o am povestit. Iară
acum, pre cât puterile îmi vor ajuta,
numele și firea Strutocamilei cum mai pre
scurt și mai aievea a-ți dejgheuca mă voi
sili (căci nu didascalul, carile în toate
dzile în școală învață, ce cela ce a
ucenicilor cu învrednicii și învățături
împodobește viață, fericit și la nume vestit
ieste și a fi să cade). Unul dintre cei a firii
tâlcuitori dzice că a numerelor numire și
cunoștință ieste măsura a necunoscutei
firi. Iară altul dzice că ieste făcliia și
lumina a ființii lucrurilor. Amândoi dară,

precum să cade, la rădăcina adevărul au atins și la vârful adevăratei cunoștințe au agiuns (că cine adevărul de la rădăcină cearcă, știința în vârful înălțimii află, și cine adevărul de gios întreabă, cunoștința de sus îi răspunde). Bine dară și după regula adevărului, iarăși dzic, vrednicii aceia filosofi au grăit, de vreme ce tot numele hiriș scurtă hotărârea lucrului ieste. Deci numele Strutocamilei din doaă numere, din Struț adecă și din Cămilă alcătuit ieste. Așijderea din doaă feliuri, adecă din dobitoc și din pasire ieste împărțită (însă de ieste în lume pasire ca aceia, carea hiriș numai struț să să cheme). Deci a acestor doaă dihanii hirișiile împreunând, firea jiganiiii, pentru carea întrebare să face, pre lesne a desface și a cunoaște vom putea. Așijderea pre fietecare dihanie, prin cele patru firești pricini cercând, fietecarea cât și ce cu dobitocul acesta împarte, chiar vom putea pricepe. Aședară Cămila ieste dobitoc în patru picioare, mugitoriu și din

fire spre ridicarea sarcinii orânduită. Deci cât iese despre partea pricinii făcătoare, aieva iese că ca și alalte în pânțe să zămislește și în vremea cădzută firește să fată. Cât iese despre partea materiască, iese ca și alalte dobitoace: din carne, singe, oase, vine, piele, păr și alalte câte la materie să cuprind. Cât iese despre pricina formei precum din alalte dobitoace cu multul să deosăbește, să arată. Întâi, că unele sint cu un ghib numai, iară altele cu doaă, la cap mică, după mamina trupului ce poartă, picioare înalte și la genunchi botioase, la talpă lată și fără unghi, la copită îngemănată și ca găștele pe dedesupt împelițată, la coadă scurtă, după lungimea trupului măsurând (căci coada la dobitoc întâi iese pentru frumsețe, iară a doa, ca pe unde cu capul și cu picioarele nu agiunge, pentru apărarea de muște, cu coada să agiungă), la păr creață ca arapul, dară moale ca bumbacul, de la grumadzi până la piept iese flocoasă și

coama îndrăpt, de la gușă în gios, spre
gâtlej purcede, iară peste tot la stat decât
alalte mai mare, iară decât filul mai mică
ieste. Iară cât ieste despre pricina
săvârșitului, aieve ieste (precum și mai
sus am dzis) că firea spre ridicarea
sarcinilor grele au orânduit-o. Nici aspru
să ți să pară, o, prietine, acest cuvânt
pentru pricina săvârșitului, că macară că
aceasta pricină ithicăi mai mult decât
fizicăi slujește, însă adevărul așe să
adeverește, nevoia omenească în fire
pricina sfârșitului au aflat și, precum dzic
unii, preste chiteala firii (însă meșterșugul
fățul nevoii fiind, nevoia întâi ce-i mai pre
lesne, apoi ce-i mai cu greu și mai de
folos au aflat), însă nu de tot împotriva
firii, nici preste puterile ei a sări poate,
nici orânduiala lesnirii a-i muta ispitește.
Că ce meșter ar fi acela carile grindzi de
fier ar rădica și cu cuie de lemn le-ar
întări, sau cine sfeșnic de său și
lumânare de argint ar face? De unde

ai avea ieste că ce firea spre lesnire
împrăștiat au lăsat, aceia meșterșugul cu
adunarea spre săvârșire le-au adunat. De
care lucru, la Cămilă de socotit ieste întâi
ghibul în spinare rădicat, pentru ca de
greuimea sarcinii mijloc pre lesne să nu i
să îndoiască. A doa, la dânsa ieste de
luat în samă perinuțele între picioarele
dinainte și în pulpile picioarelor denapoi,
în carile, când pentru încărcarea la
pământ șede, ca cum în niște pirostii cu
trii picioare, într-acele perinuțe să
sprijinește, pentru ca adese culcarea și
ridicarea și greuimea, carea în spate o
îndeasă, pieptul și pulpile să nu-i
julească, nici piielea, răbindu-i în ceva,
să o betească. A triia ieste la dânsa de
socotit mărimea trupului și puțină
mâncarea și încărcarea stomahului și
mare răbdarea carea de sete în vremea
căldurii are, pentru ca și hrana fiindu-i
puțină și răbdarea mare la sete, pre la
locurile carile mâncarea de în bișug și
băutura în biv nu să află, mai răbdătoare

și mai trebuitoare să fie (că acela ieste mai trebuitoriu, carile la vreme de nevoie ieste mai răbdătoriu). Acestea dară în Cămilă firea ascundzind, nevoia și meșterșugul din fire așe și spre acesta sfârșit să le fie orânduit sfitește. Iară de toate mai pre urmă de socotit la Cămilă rămâne, ca după mărimea trupului, micșorimea sufletului, și după arătarea trupului, prostimea duhului ce are, că un copil de șapte ani sau și mai mic șapte cămile sau și mai multe după sine a trage și încătvoia îi ieste a le întoarce poate, iară de multe ori, în locul copilului, un măgăraș această slujbă a săvârși și câteva cămile după sine a înșira poate, carile cât sint și cât pot, de s-ar putea cunoaște, lucrul într-alt chip s-ar tâmpla (că unde a socotelii și a minții radze nu lucesc, duhurile puterii puțin procopsesc). Acesta lucru în dobitocul acesta chiar arată că firea nu după mărimea trupului duhurile în cumpăna atocmirii au împărțit, ce la stârvul măminos și vârtos duh loș

și fricos au pus (că puterea trupului, cât de vârtoasă, rădică, împinge și strânge, cât de mai mult ar putea doi sau trii, iară cel puternic la socoteală cu miile pre alții covârșește). Deci într-acesta chip Cămila fiind, toate nevoile și greutateile ce trage nu peste voie, ce peste știință suferă. În care lucru, lauda vredniciei suferelii să agonisască nu poate (căci acela ce simte, iară nu acela ce nu simte, a suferi să dzice, și cela ce puterea spre izbândă harnică a fi își cunoaște și nu-și izbândește, iară nu cela ce slăbiciunea neprietenului neștiind, de frică să continește, răbdătoriu să numește). Încă mai cu de-adins și precum adevărul să are, că Cămila, nu căci nu poate, ce, precum am dzis, căci nu știe că poate, i să pare că de-ar putea vreodată pre cei ce o înăcăjăsc, tot ș-ar izbândi; de care lucru în știința ei, slăbiciunea duhului puterile trupului neclătind, numai cu pizma și înădușala rămâne. Carea macar

că în viață (precum unora place) dzic că nu o uită, însă iarăși în viață izbânda, pentru pricinele carile am dzis, a-și răscumpăra nu să învrednicește. Acestea dară, cani pre scurt, o, iubite prietine, în Cămilă și în firea ei așe să socotesc, și cu tot adevărul așe și sint. Deci pentru aceasta mai mult voroava a lungi părăsindu-ne, la Struț, pasirea să ne întoarcem.

Aședară, giumătatea dobitocului acestuia în Cămilă aievea arătându-să, acmu cu alt mijloc giumătatea ce rămâne în Struț, pasirea, să o cercăm și iarăși prin cele patru a firii pricini, ce, cum, din ce și pentru ce ieste, să o aflăm. Deci la acesta lucru întâi ca astrologhii să facem să cade, carii cele adevărate firești și cerești trupuri mai curat vrând să arete, niște ființe din socoteală și niște trupuri și locuri, carile nici în ceriu, nici în fire să află, pun. După aceasta dară socoteală, a fi să dzicem și cu mintea să supunem,

precum în fire să află o pasire mare, cu pene, pedestră și nezburătoare, sau un dobitoc cu doaă picioare și să oaă; hrana, în loc de grăunță, iarbă sau carne, să-i fie piatră, foc și fier; și așe, pre ciuda lumii, aceasta prin pricinele firești de amănuntul să o ispitim, ca oarece pentru dânsa adevărul și socoteala ce ne va arăta să oblicim. Pre cât dară ieste din partea materiiască, să vede că nu piatră, lut sau alt metal, ce carne, singe și alalte lucruri de materie dihaniiască are. Pre cât din pricina făcătoare ieste, întâi în ou să zămislește, să oaă, clocește și apoi puii ca alalte pasiri din oaă își scoate. Iară cât despre pricina formei, multe și aspre discolii are, pre carea, binișor de o vom socoti și în cumpăna socotelii drepte de o vom cumpăni, mai mult spre a firii ei cunoștință decât alalte ne va agiuta. Forma, dară, parte îi ieste de pasire, iară parte de dobitoc. De dobitoc, dzic, căci pedestră, nezburătoare și pre fața pământului, iar nu în aer împlătoare.

Talpa îi ieste ca de Cămilă, cu copită împreunată, iară nu cu unghi și cu degete despicate; în spinare, ghib în sus râdicat ca Cămila are, la grumadzi, lungă și întoarsă, la picioare, înaltă și la genunchi botioasă ieste; la cap, mică și la bot, întoarsă, nu plisc de pasire, ce bot de dobitoc poartă; coada în sus întoarsă, creață și tufoasă îi ieste. Rar și departe pășește, princet și lin pașii își clătește. Acestea toate din forma cămilii îndatorită a fi, dovadă nu trubeie. Iară din forma pasirii îndămânată a fi, numai penele o arată; în loc de fulgi, tulee, și în loc de peri, pene ș-au luat. Acestea dară la un loc împreunându-le, pentru a patra pricină, carea ieste a săvârșitului, cum vom putea vom giudeca. Deci, pre cât cu socoteala a agiunge putem, dzicem că firea într-aceasta jiganie un lucru mijlociiu au lucrat. Căci trupul mare asămănând Cămilei, cu mici penele aripilor pasirii în aer a să râdica nu poate. Așijderea, slab trupul păsăresc sarcina dobitocească și a

pohoarâi greutate a suferi și a purta nu poate. De unde aievea ieste că nici firea spre acestea au tocmit-o, nici meșterșugul și nevoia au silit-o. De care lucru, un lucru numai a săvârși poate (căci firea ceva în zădar și în deșert nu face), însă, de ieste de credzut cuvântul unora, carii dzic precum jiganiia aceasta în stomahul său fierul amistuind și oțelul în mațeși topind, pre urma ei, cei ce această treabă de grijă au, găinațul la un loc îl strâng, pre carile meșterii de a doa oară fierbându-l și în materia și forma dintâi întorcându-l, fierul cel vestit, ce-i dzic meschiul vechiu, să fie alegând, din carile odânăoară povestesc precum oaă de fier prea multe să să fie făcut, carile și până astăzi în cămările împăraților rămășiță să păzască și să află. Însă aceasta socoteală, macară că pre la mulți de adevărată să țină și să crede (dară mișeliia lumii aceștia atâta cu vremea lucrurile strămută, cât celea ce unii o dată

cu mânuile le apipăia, cu picioarele le călca și cu ochii le videa, aceleași acmu alții audzindu-le, în loc de basnă și de minciună a fi să le ție). Însă noi a celora ce ispita prin scrisori a oameni de temeu nu să pomenește, nici acmu ispita după cuvinte cineva a afla să învrednicește, lucrul în prepusul schipticesc lăsăm. Și așe, nici spre aceasta sfârșit din fire Struțul orânduit a fi nu să adeverește. De care lucru, din tăgadă, mărturisirea adevărului aducând, dzicem: jiganiia aceasta dobitoc cu patru picioare nu ieste, pasire zburătoare nu ieste, Cămilă nu ieste, Struț aplos nu ieste, de aier nu ieste, de apă nu ieste. De unde iarăși dzicem că cea adevărată a ei hotărâre aceasta poate fi: Strutocamila ieste traghelaful firii (căci ieste la filosofi altul, al chitelii), carile dintr-îmbe monarhiile ieste, și ieste și nu ieste. Ieste, dzic, căci adevărat între lucrurile firii ciudă ca aceasta să află; nu ieste, dzic, căci nici dintr-un neam a fi socoteala nu

adeverește. De care lucru, o, iubite prietine, înșămnarea marelui acestuia nume altă nu sună, fără numai hirișă himera jiganiilor, irmafroditul pasirilor și traghelaful firii. Deci acmu lucrului, căruia neamul, chipul și toată vredniciia firea i-au tăgăduit, oare cu ce obrăznicie, sau mai adevărat să dzic, cu ce nebunie cineva din voia slobodă sau din meșterșug spre vreo vrednicie a o rădica ar îndrăzni? (Că mai pre lesne ar fi cineva, gândacii îngiugând, pământul ca cu boii în plug să are, decât vreun bine sau folos a aștepta de la cela carile nici din fire vreun dar, nici din pedeapsă și din învățătură vreo vrednicie are).

Aceștii socotele, o, prietine, eu a unora gânduri împotrivă simțind, spre așe de adâncă tăcere m-am lăsat, și de nu voiu cumva proroc minciunos ieși și un prognostic a face, macară că nu fără siială, voiu îndrăzni. Deodată a Corbului siloghizm să va întări, și sentenția Cucunozului să va plini, și Strutocamilii

în cap coarne ca a boilor îi vor răsări, și în scaunul vredniciei să va sui (ca fortuna când va să trântască, întâi râdică, și norocul întâi râde, apoi plânge). Numai vremea (carea oglinda ieste a lucrurilor viitoare) va arăta, precum și siloghizmul ieste sofistic și sentenția răzsufată și Strutocamila din odihnă în năcaz, din fericire în pricaz și din ce ieste în ce nu ieste va trece (că guziului orb fericită îi ieste viața, când în întunerecul suptpământului împlă, iară când pre fața pământului iese, nu mai curând radzele soarelui îl încăldzesc decât unghile blendăului îl sfridelesc)."

Brehnacea, acestea toate de la Lup cu bună urechea ascultând și cu întreagă socoteală înțelegând, singură din sine, precum cuvintele Lupului adevărate și pline de înțelepciune să fie, cunosc. Asijderea, precum, ca un deplin filosof, toată aporia au dezlegat și cea hirișă hotărâre Strutocamili au dat. Însă mai

denainte sfaturile carile între Corb și între Cucunos să făcusa știind, încă mai tare de iute adulfăcarea Lupului să mira (căci sămnul înțelepciunii ieste ca din cele vădzute sau audzite, cele nevădzute și neaudzite a adulfăca, și viitoarele din cele trecute a giudeca). De care lucru, siiala și tăcerea Lupului nu din pizmă sau dintr-a inimii împietroșere, ce din dreaptă a înțelepciunii regulă a fi pricepu (că tăcerea sau la vreme a înțeleptului grăire, multora pildă și învățătură, iară a nebunului bolbăitură, șie ură, iară a altora scărândăvitură ieste). De vreme ce a Corbului inimă bătea ca Strutocamila între pasiri după dânsul, iară între dobitoace locul cel mai de sus să ție.

Așijderea, știa că nu numai filosofia Lupului, ce nici sfatul a toată lumea din mintea ce apucase să-i întoarcă, cu puțință nu ieste (cu inima în pizmă împietroșată, sau după voia sa a isprăvi neputând, de năcaz să topește, sau

oricând ar putea răul a face nu să
îndoiește). Acestea Brehnacea, în sine
așe chitindu-le și socotindu-le, până, mai
pre urmă, socoteala întracesta chip își
așădză (orice spre binele și folosul
monarhiei ieste, aceasta a arăta și a grăi
să cade). Iară de vor fi urechi ca acelea
așeși de tot adevărului neascultătoare și
inimi nicicum folosul de obște priimitoare,
păcatul în cap și ocara în obrazul lor fie!

Aședară, Brehnacea, de la Lup
despărțindu-să, întâi cu Cucunozul să
împreună, căruia toată înțelepciunea și
filosofia Lupului îi povesti și precum
adevărată hotărârea Strutocamilei au dat,
împotriva a căruia altă socoteală mai tare
și mai adevărată să găsească cu
putință nu ieste.

De unde tot lucrul aieva să face că
mintea Corbului greșită ieste și de ce s-
au apucat, sau la cap a scoate nu va
putea, sau, de va putea, peste puțină

vreme și lucrul să va strica și, în loc de laudă, asupra-și ură și hulă de la mulți va lua (că o mie de lucruri vrednice de-abia lauda dobândesc, iară numai unul scârnăv în veci nespălată cinstei și numelui grozavă aduce pată). Carea prea târdziu sau nici odânăoară din gurile năroadelor și din șoptele gloatelor a o scoate nu va putea (căci din fire muritorilor aceasta ieste dată, ca binele pre lesne, iară răul cu anevoie să uite, și laudele cuiva pre hârtie, iară hulele pre table de aramă să le scrie). Acestea și altele ca acestea Brehnacea cătră Cucunoz vorovi, socotind precum întâi pre dânsa din cea veche și strâmbă socoteală va putea întoarce, și de ciia amândoi împreună mărgând și pre Corb la calea dreptății și la luminarea adevărinții a duce să nevoiască (căci Brehnacea mai de folos a fi cineva ale sale hotară pe dreptate a păzi decât toată lumea tirănește a agonisi socotiia).

Ce în zădar cuvintele și în dar
nevoințele își pierdu, de vreme ce
Cucunozul dzicea, precum prin cărți și
mijloace de credință adevărit ieste, că
Pardosul, Vulpea, Ursul, Râsul și alalte
ale lor rudenii cuvântul lor a priimi și
sentința lor a întări gata sint, și încă de
va fi cineva sfatului acestuia
împonciștoriu, prea pre lesne altă cale îi
vor arăta, pre carea și vrând și nevrând îi
va căuta a merge (că unde ieste sila
tirănească, nu să cearcă puțința firească)
și mai cu de-adins pentru Lup și pentru
Ciacal, carii singuri numai poate într-altă
socoteală să rămâie. Deci de Ciacal
puțină grijă ieste, o jiganie și de stat și de
sfat puțină și mică fiind, iară pentru Lup,
de vom videa că la gând nemutat și la fire
neschimbat rămâne, deodată, precum
sfaturile lui priimite ne sint, îi vom arăta.
Iară când la vremea alegerii lucrului va fi,
altă treabă întraltă parte îi vom afla, până
sfatul să va isprăvi și hirograful de mâna
tuturor să va iscăli. Iată după aceia,

adeverit sint precum Lupul la bârlogul său cu odihnă a trăi bucuros va fi (că mai fericit ieste cineva cu strâmt traiu la lăcașul său decât cu toate desfătărilor în casele streine). Iară amintrilea, precum împotrivă că să clătește de-l vom simți, bună nedejde am că Pardosul cu multe pestriciunile și picăturile lui va afla ac de cojocul Lupului.

Brehnacea iarăși dzisă: „Eu, frate, ași sfătui ca și tu de această socoteală să te părăsești, și amândoi împreună și pre Corb de la acesta lucru a-l dezbăra să silim (că mai de laudă ieste o inimă tulburată a împăca decât o răspublică a tulbura, că tulburarea a nebunilor, iară împăcarea a înțelepților meșterșug ieste). Și cătră acestea pomenește, iubite frate, că Pardosul și toată seminția lui credință n-are a căruia nu numai scrisorile și cuvintele, ce așeși nici lucrurile de credzut nu-i sint (că a cui cuvintele nu să stăruiesc, cu anevoie lucrurile i să vor

stăruî, și cine necredincios ieste în voroavă, viclean va fi și în lucruri), și, precum pîielea cu multe picături ieste picată, încă mai cu multe vicleșuguri inima îi ieste vărgată (că inima vicleană întâi din minciuna cuvîntului, apoi din vicleșugul lucrului să vădește). Carile precum astădzi prieteșugul nou, ase mâine sau poimâine vrăjmășia veche, și precum acmu plecarea capului, așe, aflînd vreme, ridicarea nasului va arăta. Iară acestea a Pardosului de nu vii pomeni, frate, cuvintele mele, precum o dată ți le-am dzis, din minte să nu-ți iasă. Că macar că tu la trup mai chipeș și la stat măi înalt ești, dară eu și de vîrstă mai bătrîn, și de pedepse mai dosedit și mai ispitit, și de căi mai multe și mai departe, și de țări mai streine și mai late mai asudat și mai zbuciumat simt, în carile și mai multe am vădzut, mai multe am audzit și și de mai multe m-am înștiințat (că adevărat, bună ieste știința audzirii, dară mai adevărată ieste ispita

viderii)".

Cucunozul acestea toate în loc de basnă și în buiguituri de bătrânețe le lua (că basna la proști locul istoriei, mărgăritariul la porci, prețul ordzului, şuierul la cioban, cinstea mudzicăi și sfatul bun la inima rea tot o socoteală au). Carile cuvintele Brehnaciei, cele ca grâul alese și ca spicul culese, ca pleava suflându-le și ca paieile preste arie măturându-le, într-acesta chip i le întoarsă: („Bătrânețele, o, frate, și multă truda în tinerețe, mai mult de odihna trupului decât cinstea și agonisita numelui cearcă"). De care lucru, socotesc că nu ce dorește cinstea, ci ce pofteste odihna arăți și înveți, și a mă mira destul nu pociu, cum nicicum în partea monarhiei noastre ții? Și cum într-acesta sfat dobitoacele stâbla finicului să apuce cu toții noi am putea priimi? Și cum cinstea și slava Vulturului aceasta ar putea suferi? Au nu știi (că agonisita numelui

mai mult cu îndrăzneala decât cu siiala
să dobândește?) Au nu pricepi (că
scânteia amnariului până a nu să stinge,
iasca aprinde, iară stângându-să, a doa
și a triia lovitură poștește?) De care lucru,
noi acmu vreme de treabă și după poftă
aflând, cum vom putea vremea
prelungind, darul norocului în para focului
să aruncăm? Că bine știi (că pre cât ieste
de iute la curgere punctul vremii, încă mai
iuți sint mutările lucrurilor în vreme) și nu
trebuia cineva a te învăța, de vreme ce
(precum chipul norocul mii de mii de
obrază să fie având și în mii de mii de
feliuri pre muritori în tot ceasul să fie
măgulind), adevărit ești. Au nu de cu vară
stăpânii caselor, de iarnă grijindu-să,
toată zaharaoa trebitoare în jitnițele și
cămările sale grămădesc? (Că ce dă
vremea, nici avuțiia, nici nevoința poate
cumpăra). Iară câte primejduitoare în
vremea viitoare mi-ai pomenit, acestea
încă nu tăgăduiesc (că cine vreodată
norocul supt lăcată și norocirea în ladă ș-

au încuiat? Sau cine tot cu aceia fortună în viață s-au slujit, de carea vreodată să nu să fie năcăjit?). Ce a muritorilor mai mult aceasta le ieste hirișia (ca în dzua norocului să-și arete vârvul cornului, iară în dzua nenorocului, de nevoie să sufere și scoaterea ochiului). De care lucru așe socotesc, într-această dată, nicicum biruința la dobitoace să nu rămâie (macară și adevărul părtaș și împreună nevoiaș să le fie). ăO, fortuna bună (de ieste în lume vreuna adevărat bună), cum și tată, și maică, și soră, și frate fortunei rele ești, carea până într-atâta pre muritori buiguiești, îmbeți și nebunești, cât și spre tabăra adevărului desfrânate oștile nebunelor sale socotele a-și slobodzi nu să rușineadzăî. Deci acmu, frate, în nemică cevași de cuvintele Lupului îmblânzindu-te și nici o zăbavă la mijloc puind, împreună să ne sculăm și la împreunarea Corbului să mergem, pre carile și de lăudăroasă filosofia Lupului să-l înștiințăm, și de ciia lucrul mai cu

căldură și mai cu nevoință să apucăm (că nu mai puțin zăbava prin lenevire stâlpilor monarhiei, decât cîntărea mîdularile trupului scutură)". Brehnacea, macară că cu greu iușoare cuvintele Cucunozului audziia și cu greață aspre voroavele și spurcate blăstămurile asupra adevărului suferiia, însă, într-alt chip a face nici avînd, nici putînd, sculîndu-să cu Cucunozul împreună, la Corb să dusă.

Înainte a căruia, Cucunozul, după ce toate cuvintele Lupu/ii de-a fir-a-păr povesti și încă decît era, cu oxiiile, variile minciunilor le mai asupri, cu apostrofurile lingușiturilor ale dobitoacelor lucruri decît era mai micșură și cu perispomenile mîndrii slava și numele zburătoarelor preste ceriuri rîdică și multe de vînt pline cuvinte răzsufă, împotriva a toată socoteala dreaptă, gîndul și fapta Corbului pre cît mai mult putu a abate sili (că ce ieste la muritori mai pre lesne decît cuvîntul rău a grăi?

și ce ieste mai cu greu la peminteni decât
cuvântul adevărului a dzice și pofta
dreptei socotele a face?). Corbul
așijderea, inimă ca aceia având, carea,
de ar fi preceput, precum cineva din
gândul său să-l abată s-ar nevoi, aceluia
cu tot mijlocul puterilor sale împotrivă să i
să puie, cu cât mai vârtos și cuvinte spre
plăcere și îndemnare, după a sa vrere, de
la Cucunoz audzind, poți crede că cu
inima ar fi săltat și după sfătuirea plăcută
s-ar fi plecat? (Că la inima stâlpită și
împietrită, un cuvânt după plăcere decât
1.000 de talanți mai plăcut ieste), însă
(unde lumina adevărului lovește, oricât
de groși ar fi păreții îndrăptnicii, de nu
peste tot, dară oarece zarea tot străbate).
De care lucru, Corbul, ale Lupului decât
soarele mai viderate și decât lumina mai
străluminată și mai adevărate cuvinte
audzind, pre carile în cumpăna socotelii
trăgându-le, întracesta chip cătră
Brehnace și cătră Cucunoz voroavă făcu:
„(Fericit ar fi acela, o, priietinilor și soțiilor

mele, a căruia împotrivnici și neprietini fără putința lucrurilor, dară de trei ori mai fericit ar fi acela a căruia vrăjmași fără agiutorința sfaturilor ar fi) și, de vreme ce în capul îmoncișetoriului voii noastre socotele așe de drepte și sfaturi așe de ascuțite să află, altă ceva mai mult nici a dzice, nici a face avem, fără numai cereștii noștri stăpânitori inimile alaltora să împietrească și urechile minții să le astupe, ca nici glasul a-i audzi, nici sfatul împotrivă a-i asculta să poată (că mai multă nedejde de biruință în lipsa sfatului vrăjmașului decât în mult numărul, tare mâna și ascuțită sabiia ostașului ieste). Iară de vreme ce împotrivnic sfetnic și îmoncișetoriu vrednic ca acesta a avea din noroc ni s-au tâmplat, în ceva cu inima să nu scădeți vă poftesc (că cu cât lucrurile mai cu anevoie și mai cu multă nevoință să dobândesc, cu atâta mai cu mult să laudă și mai cu cinste să slăvăsc). Deci eu aceasta am socotit dinceput și aceasta voi ținea sau până a

trăi sau până lucrul început voi săvârși, adecă siloghizmul o dată la mijloc pus, să să întărească, și Strutocamila, spre cinstea epitropiilor rădicându-să, de la toți vrednică să să cunoască (că mai fericit socotesc a fi acela carile într-o sughițare duhul ș-ar sfârși decât cela carile ce o dată au giuruit, până la moarte giuruința a plini, pre cât va putea, nu să va nevoi). Care lucru, precum l-am început, așe a-l săvârși doaă pricini îndemnătoare și amândoaă, precum socotesc, folositoare sint: Una, că al nostru, iară nu al dobitoacelor sfat întărirea luând, oricum ar fi, titlul înțelepciunii și numele vredniciei lângă monarhiia noastră va rămânea (că între împărați și monarhi nu mai gios să ține cinstea sfatului divanului decât biruința nepriietinului în mijlocul meideanului). Alta, căci despre partea noastră, între dânsule pre Strutocamilă epitrop Leului puind, sau de tot supt puterea noastră le vom lua, sau totdeauna între mădularele trupului

monarhiii lor gâlceavă nepărăsită și tulburare neodihnită și mai pre urmă războaie și morți vor fi și să vor scorni. Și așe, precum bine știți (că moartea unora ieste viața altora), noi cu singele lor ne vom îngrășea, ne vom întări și puterile ni să vor înnoi.

(Că nici odânăoară norocirea și mărirea unuia fără nenorocirea și micșurarea altuia a fi nu poate). Însă pentru taina carea acmu în inimile noastre ascunsă stă, nici Lupul, nici altă jiganie știre să aibă, până când pre cei mai de frunte dintre cele cu patru picioare mai binișor vom ispiti (că lucrurile grele pre cât sunt mai tănuite, pre atâta ies mai iușoare, și sfatul descoperit pre cât ar fi de folos tănuit, pre atâta iese de stricate în gloate dezvălit). Că pre cei mai aleși dintre dânșii, după voia și inima noastră plecându-i, cu cei mai de gios a ne răspunde pre lesne ne va fi."

Din monarhiia dobitoacelor era cinci jigăanii, carile la acea adunare și mai de frunte și mai de cinste era, adevă: Pardosul, Ursu, Lupul, Vulpea și Cămila (pentru carea mai pre urmă toată răscoala și vrajba cea mare între doaă monarhii s-au scornit, căci mutând-o din Cămilă în pasire și adăogându-i la urechile ciute coarne buorate, numele în Strutocamilă îi mutară). Pre lângă acestea era și Ciacalul, însă acesta nu într-atâta socoteală să ținea. Aceste cinci jigăanii în locul a toată vâlfa și în chipul a toată stema a alaltor cu patru picioare era, într-însele toată lauda în chivernisale și toată nedejdea în nevoi și primejdii li să sprijeniia (că precum pre stâlpii mai groși și mai vârtoși toată urdzala casii să sprijinește, așe în patru sau cinci, sau și mai mulți, toată otcârmuirea publicăi să odihnește). Iară pricina a alegerii acestor cinci jigăanii au fost că încă de pe vremea gâlcevii cu Vidra și cu Bâtlanul, între dânșii atâta glogozală și amestecătură

precum să scornește vădzind, socotiră
(că în gurile multe puține sfaturi de
ispravă sint, și în voroavele delungate
greșală a nu să face peste puțință ieste)
și, pentru mai cu fără glogozală lucrurile
să scuture și mai pre lesne la un capăt să
le scoată, dzisără: „Iată, noi din toată
monarhiia noastră ne aleasăm, deci
trebuie și din monarhiia voastră, alegeți
pre cine viți socoti, pentru ca deosăbi de
alaltă gloată trebele să ne trăctuim, și
orice mai de folos și mai cu cuviință am
afla, în știința împăraților și tuturor
gloatelor să dăm și spre acel aședzământ
inimile tuturor a pleca să silim (căci voia
gloatelor și a noroadelor proaste ieste ca
îmbletul calului neînvățat și desfrânat,
carile, din netocmită și preste simțire
slobodzita răpegiune, de multe ori în râpi
adânci și de maluri înalte cu capul în gios
dă)".

Aședară, despre partea zburătoarelor,
Corbul, Cucunozul, Brehnacea și Uleul

să aleasă, cari cu ceilalți împreună lucrurile mai pre amănuntul începură a scutura și unii pre alții în ce sfat și în ce socoteală să află ispitia (că în lucrurile grele, întâi sfetnicii, apoi sfaturile a aședza trebuie). Ce cât despre partea jigăniilor, era prea pre lesne lucrul a să aședza s-ar fi putut, de vreme ce jigăniile ale sale numai a sprijeni siliia și inima totdeauna spre linește le stăruia. Iară despre partea pasirilor nu așe era, căci la dânsese și cuvintele cu meșterșug, și lucrurile cu vicleșug era, de vreme ce alta supunea în voroavă și alta avea în inimă să facă, adecă nu numai cu ale sale cât nu era îndestuliți, ce așeși nici cu a altora de sațiu să sătura (că pofta lăcomiilor cu puterea împreună ca pojarul în iarba uscată ieste). Deci dintr-acestea pasiri, Brehnacea, precum să videa, sau din sine plecată, sau din a Lupului vârtoase argumenturi și adevărate socotele întoarsă, și vrea și cunoștea ce ieste adevărul, de care lucru de multe ori cu

mare îndrăzneală împotriva
îndrăptnicii/ voii Corbului să puna, ce în
deșărt.

Că, precum și mai sus s-au pomenit,
Corbul, din răutatea o dată în minte pusă,
a să căi nu știa și din vicleșugul ce
apucase nu să părăsia (o, cât cu multul
mai fericit ieste acela carile în boală fără
leac cade decât cea carile în răutate
neuitată, desfrânat să sloboade) (că mai
bine ar fi cuiva cu 1.000 de rane a să răni
decât o dată pacoste și dosadă de-
aproapelui său a pricini). De care lucru,
Corbul nu spre cea de obște folosire, ce
spre a sa tare dorită poftire să siliia, și nu
ceva răzsipit între dânșii să alcătuiască,
ce numai cu a sa tiranie să să slujească
să nevoia.

De unde ispita după gând îi răspunsă,
de vreme ce întâiași dată pre Săraca
Cămila ispitiră, căriia giuruindu-i că pre
lângă urechi, coarne și pre lângă peri,

pene îi vor adaoge și din dobitoc pasire o vor putea face.

Așijderea, numelui Cămilii titlul Struțului alcătuindu-să și de la pasiri aripi, iară de la dobitoace coarne lipindu-i-să, între dobitoace mai fericită și între pasiri mai slăvită va fi, îndată credzu, proasta, că după giuruință, să va plini și fapta (că la muritori tare să pohârnește credința, unde mai denainte pofta și voia nepărăsit împinge). Inșă urma era să arete că adevărată ieste parimiia veche (că Cămila cercând coarne, ș-au pierdut și urechile), iară acmu cercând pasire a să face, vremea va să-i arete că și dobitoc a fi nu va mai putea, și odânăoară în primejdiia urechilor, iară acmu poate și în peirea capului să cadză (că cine pre pământ în ceva ce ieste nu s-au îndestulit, credz că acela și în ceriu macară fericire nu va cunoaște).

Deci oricum au fost începăturile, și

cum să vor tâmpla săvârșiturile, puțin socotindu-să, Cămila, cu toată inima în partea Cor bului să dede. După aceea, pre Urs ispitind, îl aflară că numai albinele din știubeie să nu-l dodeiască și la bârlogul lui nebântuit să lăcuiască poștește, iară amintrile veri dobitoacele ar zbura, veri pasirile s-ar încorna și s-ar pedestri, macar cum aminte nu-i ieste (că firea carea în ceva fericirea ș-au socotit, alalte ale lumii toate de batgiocură le are).

Hulpea, jiganie pururea cu doaă inimi și neispită, pentru une pricini, carile și mai denainte arătasă, îndată în partea zburătoarelor să giurui (că inima vicleană mare fericire simte când socotește că pentru fapta vicleșugului și ea să cinstește și la aceiași școală ucinici și părtași își agonisește). Însă Hulpea cu tocmală ca aceasta să aședză, ca nu cumva Lupul, până între vii va fi, de unirea ei cu dâșii să să înștiințedze, căci

Hulpea, precum din fire ieste bună
adulmăcătoare, mare grijă de Lup purta,
ca nu cumva cu vremea adevărul să
biruiască și vicleșugurile acmu ascunsă
vreodată să să dezgolească, și așe
prieteșugul și tovărășiia, carea macar că
cu chip zugrăvit și poleit între dânsa și
între Lup avea, își va piierde. Pre Ciacal
așeși nici a-l mai ispiți socotiră cu cale a
fi, de vreme ce de la dânsul, precum
agiutoriul, așe nici vreo împiedecare
nedejduia (că des și de multe ori la
muritori să vede puternicul nebun în
fruntea sfaturilor, iară săracul înțelept
denafara pragurilor)

(și, precum bogații cu avuții socotesc
că și mintea au câștigat, așe săracii, cu
lipsa avuții și piierderea minții să fie pățit
li să pare).

Iară pentru Lup socotiră că nemutat și
neclătit va fi din socoteala sa (că sufletul
înțelept într-altă și pentru altă ceva din

socoteala sa a să muta nu știe, fără
numai din rău spre bine și din greșală
spre îndreptare). De care lucru, dzisără
nici mai mult să-l ispitească, nici
gândurile cătră dânsul să-și dezvălească,
ce numai în față, precum toate după pofta
și sfatul lui să vor face, să-i arete, iară
după dos cu toată nevoința ale sale
gânduri la lucru a duce tare să să
gătească. Lupul de pre semnele ce
videa, precum tovarășii săi nu cu bune
duhuri să poartă bine cunoștea, însă
nedejdea într-altă socoteală își punea,
adecă ca când lucrul la ivală ar vini,
Pardosul și frații lui, Râsul și Hameleonul
și Veverița, cu gura deșchisă, în glasul
mare vor striga și partea dreaptă vor
ține. Că tot lucrul, veri să să facă, veri să
nu să facă, într-aceasta să prijenia,
adecă ce ar pofti cea mai de frunte parte,
aceia și alaltă gloată să întărească, iară
ce le-ar arăta de stricarea și paguba lor, o
dată cu capul să nu priimască. Așijderea,
vădzind că Pardosul acoloa de față nu să

află, precum alofililor să priiască și omofililor să nu priiască, nicicum cevaș îș prepunea (ce oricât cineva de înțelept și oricât de bine a lucrurilor socotitoriu ar fi, singur numai cu socoteala sa îmblând, și în sfaturile sale și pe altul neîntrebând, în cea mai de pre urmă a nu greși peste puțință ieste). De care lucru, Lupul, în dreapta socoteală sprijenindu-să, tare să greși, și în numele omofiliii bizuindu-să, prost nemeri (căci nu altă dată răzsipa unui nărod s-au făcut, fără numai când ai săi șie, vicleșug ș-au făcut, și nu altă dată mai mare stricare de la neprietini au vinit, fără numai când priietinii și credzuții au viclenit).

Căci pre Pardos Corbul prin iscoade și cărți pre ascuns trimese, și încă de demult în priința lor îl întorsese și vicleanul cel mai mare a neamului său a fi cu giuruințele îl făcuse (că sula de aur zidiurile pătrunde și lăcomiia își vinde neamul și moșiia), de vreme ce tare îi

făgăduisă că de să va întoarce într-o inimă și într-un gând cu dâșii, stârvurile cele mai grase și cărnurile cele mai seoase cu Corbul, și cu Vulturul, și cu alalți ai lor sfetnici împreună le vor împărți.

Așijderea, el acmu la bătrânețe agiuns fiind, din ce să află a-l mai preface macară că peste puțină ieste (căci nici Corbul negreața, nici Pardosul pistriciunea a-și muta poate), însă pe ficiorul lui, carile încă în vârsta tinereții să află, precum Coracopardalis să-l poată face bună nedejde au, dzicea. Adecă glasul și aripile Corbului dându-i, și cea din moșie a Pardosului pestriciune lăsându-i, cu bună samă Pardos-Corb sau Corb pestrîț să va înformui (că pieptul decât diamantul mai vârtos pofta îl moaie și inima decât cremenea mai împietroșată lăcomiia o topește, și ce focul nu domolește aurul topește). Iară Râsului adevărat lucru de răs îi giuruiră, adecă

din 53 de căpuși pline de singe (carile odânaoară Râsul adunate avându-le și pe vremea foameții pasirile i le-au fost prădat), pre giumătate înapoi să i le întoarcă, însă cu aceasta tocmală ca în tot anul câte cinci căpuși să-i dea.

Așijderea cătră acestea îi fagaduiră, precum socotitoriu îl vor pune, ca câte căcăredze Cămila dinafară de grajd ar lepăda, el a le cheltui și pre la gândacii carii din misturi ca acestea hrana le ieste, a le împărți voinic să fie (că lăcomiia de la aur până la gunoiu, și de la diamant până la sticlă să întinde). La jiganiia aceasta, Râsul, de socotit ieste că toată pistriciunea pe supt pânțece i să ascunde, adecă la loc ce nu să așe vede, iară amintrilea pe spinare, tot un păr să arată a avea. Adecă în față prost și drept, dară multe picături de vicleșuguri îi stau peste mață (că toate carile să vād de pe chip și de pe floare să giudecă, iară gândul a ascunsului inimii nici chip, nici floare are, de pre carea de bun sau de

rău, de frumos sau de grozav să să cunoască, fără numai când icoana în cuvinte sau în lucruri își tipărește). Iară alalți frați acestora întracea chip să aşădzară, că Veveriții i-au giuruit un sac de nuci și un hărariu plin de hămeiu cu fag amestecat. Așijderea coada, carea în vremile ce stăpâniia Vidra îi tăiasă, precum la loc îi vor pune-o dzicea. Căriia darul acesta prea mult și mare i să păru, de vreme ce nucile și fagul spre sprijineala vieții, iară coada spre răscumpărarea cinstei și a podoabei îi era, mai vârtos că toată fala și pofala Veveriții în coada cea lungă ce purta stăruia, carea nu ca alalte jigării înapoi, ce, de mare mândrie, peste cap ridicată o ținea (că unde lipsăsc crierii din cap, acolo covârșește coada peste cap) și (cine vredniciia capului nu pricepe, acela lungimea codzii la mare cinste ține). Pre aceasta, dară, într-acesta chip coada în loc de cap puindu-i, amăgulind-o, o aşădzară. Iară Hameleonului toate

feliurile de văpsele și de flori precum în samă îi vor da și în toate deplină pozvoleniie să aibă îi giuruiră. Al căruia fire de-a pururea fața a-și schimba fiind și dintr-o văpsală într-alta a să preobrăji mare vrednicie fiind, socoti că dar așeși peste măsura lui i să giurui și toată împărăția într-îmbe monarhiile să fie câștigat i să păru (că plinirea poftii cât de mici peste toate hotarale a toate monarhiile precum să fie covârșit i să pare).

Cătră aceste mai adaosă pre Guziul Orb, carile cu frâmsețea fetii sale, Helgii, în dragostea a multor jiganii întrasă și a multo ra minți de frumsețea ei să nebunisă (că nu mai mult tăriia vinului în cap decât chipul frumosului în inimă lovește). Cu carea și părintele său, Guziul, macar că din fire orb și slut era, însă fietecarile ce-l timpina cu toată lumina privelii îl îndămâna, și de-și feriia mâna de sărutat, la picioare-i cădea și i

să închina (că cine iubește din suflet pre cel din cămară mare fericire simpte a-izdvorî afară la scară). Cu acesta chip, cine mîna cea scurtă a Guziului a săruta să învredniciia, precum pre singură Helgea să fie îmbrățășind socotîia, și cine lipicioase și urduroase melciurile lui a pipăi să norociia precum roa trandafirilor, carii pre obrazul Helgii să deșchidea, să fie scuturînd și iscusită mirosala lor să fie mirosind i să părea (că precum simțîrea în lucrurile ce-s de simțît lucrează, așe pomenirea în fantazie tipărită și zugrăvită ale sale pătrundzătoare sloboade radze). De poamă dară ca aceasta, macar că mulți dinți să ascuțise și multe măsele să o mușce să gătise, însă, precum să dzice cuvîntul (că norocul nu împarte cu obroc, ce unora varsă, iar altora nici pică), așijderea (altora arată și nu dă, iar altora, preste toată știința și nedejdea lor nespuind și neivind, preste măsură le dă). În care chip, și cu gingaș trupul și mîngaios statul Helgii au lucrat, de

vreme ce vârstnicii și cei din neamul ei nu numai cu mâinile întinse, cu brațele deschise și cu mințile uluite o aștepta și o poftia, ce încă și cu sufletele topite și inimile arse cui va cădea acea norocire și cui să va tâmpla acea fericire, dzua și noaptea cu gândul mai rău și mai cumplit decât cu trupul să pedepsiia și să chinuia (că chinul trupului carnea domolește, iară pedeapsa sufletului, oasele topind, inima rănește), și acum-acum, din dzi în dzi și din ceas în ceas, fietecarile norocul cu jele chemându-și, și de s-ar cumva altuia, iară nu șie, tâmpla, sabii, cuțite și tot feliul de otrăvi cumplite, de nu celuia ce au luat norocul, șie celuia ce au rămas cu focul gătiia. Toți ibovnicii și patimașii dragostii Helgii într-acesta chip în toate suflările și răzsufările lor, ca finicii în focul lor murind și iarăși înviind, norocul tot precum au știut ș-au giucat jocul (căci toți cereștii durerile pemintenilor simpt și să milostivăsc, numai norocul, dacă-și întoarce fața, nici

a jeli știe, nici a să milostivi poate), și precum câteodată frica vulturului pre iepure după broască mărită, așe voia norocului pre Helge după Cămilă au măritat.

O, Doamne și toți cereștii, lucru ca acesta cum și în ce chip a-l suferi ați putut? Unde ieste cumpăna ceriului cu carea trageți și aședzați fundul pământului? O, dreptate sfântă, pune-ți îndreptariul și vedzi strâmbe și cârjabe lucrurile norocului, ghibul, gâtul, flocos pieptul, botioase genunchile, cătălige picioarele, dințoasă fălcile, ciute urechile, puchinoși ochii, suciți mușchii, întinse vinele, lăboase copitele Cămilei, cu suleget trupul, cu albă pielița, cu negri și mângâioși ochii, cu suptiri degețelele, cu roșioare unghișoarele, cu molcelușe vinișoarele, cu iscusit mijlocelul și cu rătungior grămăgiorul Helgii, ce potrivire, ce asămănare și ce alăturare are? O, noroc orb și surd, o, tiran nemilostiv și

păgân fără lege, o, giudeț strâmb și fățarnic, pravilă strâmbă și fără canoane! Ascultați, morților și priviți, viilor: Cămila cu Helge să împreună, filul și șoarecele să cunună și dealul cu valea să iau de mână. Ce ureche au audzit, ce ochiu au vădzut sau ce gură din veci lucru ca acesta au povestit? (Tacă, dară, pripitorile unde cântă ursitorile, că nici neam cu neam, nici chip cu chip, nici feliu cu feliu a potrivi caută, ce numai ce va face și lucrează ce-i place). Norocul, dară, într-acesta chip pre Helge după Cămilă aședzind, țințarii cu fluiere, grierii cu surle, albinele cu cimpoi cântec de nuntă cântând, mușșitele în aer și furnicile pre pământ mari și lungi danțuri râdicară, iară broaștele toate împreună cu broatecii din gură cîntec ca acesta în verșuri tocmit cânta :

A Cămilii dară și a Helgii împreunare, preste socoteala a toată lumea, într-acesta chip isprăvindu-să și mai denainte

acele cinci jigăanii cătră tot neamul,
precum s-au dzis, viclene și vândzătoare
arătându-să, cuvântul cu mare
giurământuri și legământuri cătră
zburătoare își dederă, așe ca precum
voia le va fi să învoiască și precum pofta
le va pofti să poftească. Acestea dară
într-acesta chip în sine și cu sine cu mari
vicleșuguri alcătuind, prin rost de bun
ritor, precum cătră alții a le arăta, așe
inimile prostimei a îndupleca socotiră
(căci la materiile groase focul, iară la
inimile proaste limba bine vorovitoare
mult poate). Și așe ritorisind Papagaia,
cuvântul la obște într-acesta chip
împrăștiară.

„Vestit și tuturor știut cuvânt ieste, o,
prietinilor, (că învoința sufletelor și unirea
inimilor lucrurile din mici, mari le crește.
Iară neînvoiața și neunirea lor, din cât de
mari, mici și cât de curând le răzsipește)
(că precum o sănătate în multe mădulare
a trupului, așe o omenie și o unire în

multe năroade ieste, carile un stătătoriu și stăruitoriu a politiii stat fac). Împotrivă aceasta a să înțelege poate, adecă (că precum o boală și o fierbinteală cât de puțin în trup sau o durere cât de mică într-un mădulariu tot trupul spre neaședzare și pătimire aduce, așe neunire în politie și neînvoînța în cetate, ciuma și langoarea cea mai rea și troahna cea mai lipicioasă ieste). (Căruia lucru, cea mai de pre urmă a tot statul răzsipă și a tot sfatul cea de năpraznă prăpădenie ieste). Aședară, începutul voroavii apucând, macar că dintr-al meu rost, însă dintr-înemile a toată frățasca adunare dzic. Adunarea aceasta, o, cinstiților dintr-îmbe părțile adunați frați, adunarea aceasta, dzic, slăvită și minunată a prea linilor și înălțaților noștri monarhi ieste, și de pre titlul ce ș-au pus, chiar și aievea să cunoaște, că precum adunarea a atâtea cinstite chipuri la un loc s-au adunat, așe sufletele și inimile a să întroloca și a să împreuna, dreapta socoteală și pravila

adeverinții la un sfat, la un stat, la o învoință, la o priință, la o iuboste și la o dragoste a le încleșta și a le înnoda va, poștește și să nevoiește (căci tot adevărul lucrul chiar și hiriș poștește, și toată începătura cu cale spre lucrul și sfârșitul lucrului bun călătorește). De care lucru, între muritori de ieste vreo simțire peste simțire și vreun lucru firesc peste fire, și eu mai proroc a mă face și cele în urmă viitoare mai înainte a le povesti și până a nu fi, a le vesti mai voi îndrăzni (că ce ieste aduimăcarea minții sau carea ieste icoana înțelepciunii, fără numai celea ce ochiul trupului cu ochiul sufletului să li vadză și în cele cu prepus viitoare fără prepus în bine și în rău următoare iscusit și frumos să le aleagă). A proroci dară voi îndrăzni, dzic (de vreme ce din răsărite dzua și de pre începute fapta să cunoaște), în care chip și numirea adunării aceștia în curândă vreme supt unirea a toată inima și învoința a tot sufletul a videa și după nume lucrul și

sfârșitul a ieși și a să plini fără prepus
nedejduiesc, de vreme ce inimile curate a
marilor împărați spre cea adevărată
linește și curată dragoste stăruiesc și
spre folosul a toată obștea tare și
nepărăsit să nevoesc. Așijderea
preaînțelepții, buni chivernisitorii și
credincioși deregătorii, împreună cu cei
ai lor de frunte sfetnici, în dreapta
socoteală și buna chivernisală, câtu-
negrul bobului macară cevași a sminti,
peste socoteala omenească ieste (că mai
cu nevoie ieste o sută de copoi iepurile
din pâlcul spinilor a scoate decât a trii
înțelepți sfatul cel mai de folos a afla). Și
așe, bune semne de bună nedejde să
arată ca nici lucrul început fără socoteală,
nici prorociia mea la sminteală să iasă.
Ce cu bună samă dzilele de fier în veacul
de aur vor să să priminească și toată
calea grundzăroasă și ciulinoasă în
netedă și bătută să să istovască. În carea
(pentru cele tâmplătoare vorovăsc), de s-

ar și cumva într-un chip prea repede și preste înțelepțeasca socoteală tâmpla ca vreo pietruță de scandală de la cineva într-însă să să arunce, însă darea într-o parte-i și urnirea-i și așeși de tot rădicarea-i, precum prea pre lesne ar fi, a-și propune cine va putea? (Că mai pre lesne ieste cuiva în câteva ceasuri suflarea și răzsufierea a-și popri decât sufletul înțelept, cunoscând adevărul și de dânsul a nu să lipi) și așe, piciorul cât de dropicos și pasul cât de tremuros în ceva a să zăticni și a să poticni nu va avea. Pentru care lucru, dintr-îmbe părțile cu toții și cu totul să ne apucăm trebuie, ca celora ce din multe strune o cântare, sau din multe organe o armonie într-o simfonie fac asămănându-ne, ce mai de folos, ce mai de laudă și ce mai cu cuviință ar fi să începem, să facem și să isprăvim, ca într-acesta chip toată răceala, carea înghețare aduce, și toată fierbinteala, carea dogoreală și pârjol în tot trupul politiei noastre pricinește, în

stămpărarea și temperamentul cel de
sănătate și de viață izvorâtoriu ieste
aședzind, priietinilor megieși nesăvârșită
de laudă materii să dăm. Iară
nepriietinilor pre budze în veci de
nedespecetluit pecete să pecetluim (că
din fire cele supt lună așe s-au orânduit,
ca unele după altele să urmedze, și când
unele mor, altele să învie și simbathia și
antipathia dintr-însele să nu lipsască).
Deci dară, cinstiți ascultători, cine mai cu
de-adins cea următoare fericire mai
denainte într-un chip a simți ar pofti și
cine cel nespus a toată obștea folos cu
ochiul sufletului a-l privi ar ispiti, pre unul
ca acela poftescu-l ca șepelevii/ mele
limbi puținică îngăduitoare voie și
ascultătoare ureche să plece, pre carile
în scurt (de vreme ce a ceasului
strâmtoare laconește a ritorisi mă învață)
a-l umbri și în strâmt hotar a-l perigrapsi
mă voi nevoi."

Toți ascultătorii, precum cu dragă

inimă și deschisă ureche vor asculta
dacă dzisără, și precum că cu tot sufletul
de dulce izvorul carile din limba Papagaii
izvorește, însătați sint, dacă mărturisiră,
Papagaia, cu toată vârtutea cuvântului,
himera, sau, precum s-ar putea dzice,
ciuda nevădzută, neaudzită cu voroava în
fire a băga începu (că nu mai slobodă
ieste limba atheistului spre blăstăm decât
tropurile ritorului spre hula sau lauda
aninată) (și de celea ce singură firea
scărândăvindu-să fuge, acelea
vorovaciul îndrăzneț preste fire le urcă).

Papagaia dară, într-acesta chip, după
ce proimiul voroavei sale sfârși, de
umbrirea a fiitoriului acelor doaă monarhii
stat să apucă, dzicând: „Aceste doaă
vestite și nebiruite monarhii, o, iubiții miei
ascultători, precum fietecarile din sine,
late în hotare, bogate în comoare, dese în
orașe, tecsitate în sate, nenumărate în
supuși și cea mai de pre urmă, cu un
cuvânt să cuprind, din toate părțile întărite

și în slava cinstii lor îndestulite să fie nu numai celor de duh purtătoare, ce așeși și celor pre pân-tece și târâitoare știut și încă prea știut ieste (că lucrurile mari și cei ce nu le știu le știu, iar lucrurile mici și cei ce le știu nu le știu). De care lucru, aieva ieste că orice mai mult sau mai preste hotare a pofti s-ar videa, nu pentru a lor lipsă (căci plinirea nu pofteste clătire, ce odihnă), ce pentru a supușilor săi adoagere și odihnă vor și poftesc, și până într-atâta (pre cât singuri marturi privitori îmi sinteți) silesc și să nevoiească, și aceasta pentru ce și cu ce? Pentru unirea a toată inima și cu învoința a doi monarhi, a căroră voie mai mult decât porunca și porunca mai mult decât fapta de credzut și de ascultat ieste. Voia aceasta a lor, spre ce săvârșit? Spre alcătuirea a doaă firi într-una. Dară acesta în ce chip? (Căci doaă firi a să uni, lucru peste lucru și puțință peste puțință ieste). În chipul puterii sufletești, carea în câteva inimi într-un chip și într-o

măsură a lucra poate. Adecă cu buna a sufletului priință, doa trupuri, ca într-un suflet a îmbla și a să învoi să poată (că ce ieste prieteșugul? A învoi deopotrivă. Și ce ieste prietinul? A nu deosebi în suflet). Cu acest felu dară de duhnicească putere, Vulturul Leu și Leul Vultur, duhul Vulturului în Leu și al Leului în Vultur, fără de nici o deosăbire, cele dinafară mădulare, precum întru adevăr împărățește le vor ocârmui și fără greși cu dânsese monarhicește să vor sluji, cine-i atâta beteag de minte carile să nu cunoască? Duhuri dară ca acestea, carile ceriul de ar avea poartă și iadul ușe, precum și acolo să pătrundză fără prepus sint. Duhuri dară ca acestea, iarăși dzic, atâta de suptiri și puternice, trupuri atâta de iuți și de vârtoasă, fără de nice o siială împotrivnică unind și fără de nici o prepunere de pacoste împreunând, au nu tot lucrul, peste toată puterea, a putea vor putea? (Că unde Leul vulturește și Vulturul leuiește, prepelița ce va iepuri și

iepurile ce va prepeliți?) Vulturul de sus
și deasupra privind, Leul din dos și din
față adulmăcând, ce neprietin asupra
viind, sau ce vrăjmași macar la fântânele
Nilului fugând a nu să simți și a să mistui
va putea? (Că a putincioșilor mâna lungă
și ochiul neoprit ieste). Adulmăcarea
unuia cu iute vederea altuia însoțindu-să
și în toată calea tovărășindu-să, din nuări
furnica împoncișării pre pământ și de la
Asiia: lighioaia dodeielii la Evropa să va
videa și să va adulmăca, pre nebiruite
spetele Leului, neostenite aripile
Vulturului răsărind, cesteia pre tot fugașul
cât de repede în clipala ochiului vor
aggiunge, celea pre tot împotrivă
stătătorul vor birui și vor înfrânge. Cesta
cu cel decât diamantul mai vârtos piept,
cela cei decât bricile mai ascuțiți pintini
tot zidiul vrăjmășiii și toată mreajea
vicleniii ca pravul voi spulbăra și ca
pândza paingului vor dispica. Cine dară
în lume, o, prietinelor, atâta de scămos la

minte și strămoș la cuvinte să va afla,
carile să socotească sau să grăiască că
cel împotriva de supt brațul Leului va
putea scăpa, sau cel supt aripile
Vulturului aciuat că în primejdie va intra?
Sau cine lucrul, mai aievea decât radzele
soarelui cunoscut nu va cunoaște? Ca
pre cel din paza lor cineva a-l bântui, sau
pe cel dimpotriva lor a nu-l birui va
putea? (Că focul din apă și dzua din
noapte și orbii o pot alege). Aceștea dară,
într-acesta chip unindu-să și alcătuindu-
să, cinstea, slava, biruința și odihna,
carea a tot nărodul fără prepus următoare
ieste, cei din cuiburele încă cu fulgi
puișori și cei încă supt țitele maică-sa,
sugătorii a giudeca vor putea. Și statul
cel mai fericit decât toată fericirea precum
ca râul să va pogorî și ca pohoiul va
năbuși și cele în lume nesimțitoare a
simți și a să pricepe vor pricepe, că toată
cinstea numelui de obște și toată a tot de
răuvoitoriul și de vicleșug gânditoriul
biruință fără îndoială și supunere fără

prepunere urmadză.

(Că mai mult în prepus a să avea cele pentru lesnirea nesocotite, decât cele cât de grele de la înțelepți cumpănite trebuie). În scurt, dară, a fericitului acelaia stat, iată, pre cât în slabă puțința mea au fost, l-am arătat și precum să dzice dzicătoarea, de pre unghe leul să poate cunoaște.

Deci oricine ar fi acela carile aceii nepovestite fericiri părtaș a fi ar pofti, întâi trebuie ca nu numai a trupului, ce și a sufletului mâni totdeodată să întindză și nu numai cu ale trupului picioare, ce și cu ale sufletului aripi să alerge și să zboare (că amintrilea, lenișilor ostenința și pizmătarilor lipsa și căința va rămânea). Acestea, dară, de la toată dihaniia așe într-acesta chip înțelegându-să, la ascultare cuvântului și scuturarea lucrului cea mai de pre urmă să vinim, carea tot mijlocul cel spre lesnire și tot modul cel

spre fericita săvârșire aduce (că toată călătoria muritorilor în cel de apoi săvârșit sau să fericește, sau să blăstămește). Neamul cel fără neam și chipul cel fără chip, adecă jigăniuța sau păsărița cea cu prepus, iubitoriul nopții, fugătoriul dzilei, vădzătoriul întunerecului și orbul luminii, adecă Liliacul, precum în fericit pământul și mănoasă brazda adunării aceștia nu puțină zizanie să fie sămănat aievea ieste. Vidra nu cu picătura, ce cu vadra în vasul înțelepciunii veninul nebunii și-au vărsat. Așijderea Struțul, macar că peste voia și știința sa, însă nu mică stincă a scandalului la tot pasul căii aceștia au aruncat și toată greuimea lucrului la mijloc a vini au pricinit. Carile, toate de nu s-ar fi tâmplat, fericire și lucru foarte minunat ar fi fost. Dar, de vreme ce s-au tâmplat, altă nu încape fără numai leacul le ieste de aflat (căci lucrul ce întâi la lumină n-au fost, Dumnădzău, din ne a fi, la a fi îl aduce, iară lucrul ce o dată la

ființă au ieșit, la nemiință nici Dumnădzău nu-l poate aduce). Leacul dară acestor mai sus pomenite boale și lineștea acestor clătite răscoale, pre cât din duhul obștii făicava mea voroavă va putea a-l arăta, nu să va lenevi. „De duhurile vărsatelor veninuri toți ne-am amețit, dacă strigară, și toți antidotul toapsăcului precum să-l arete pre Papagaie dacă rugară. Papagaia într-acesta chip începu: „Puțințele sint, o, priietinii miei, recetele științei mele și mici și strâmpțe chichițele ierbilor doftorii mele (căci doftorul bun știința în cap, iar ierbile în câmp le are, și unde chichițele văruite și pilulele șicuite sint, acolo bolnavul să amăgește, iară nu să tămăduiește). Din carile ce voi avea împreună cu dânsule și inima, și sufletul înainte-vă a vărsa nu mă voi tăgădui (că pre cât ieste de lăudat doftoria bună la boală, pre atâta ieste încă mai de lăudat aședzământul la răscoală). Pre cât dară ieste pentru bileala în cerneală și cerneala în bileală, adecă pentru

vădzitoriul în întunerec și orbăcăitoriul în lumină, Liliacul, după a mea proastă socoteală aședzimântul pre lesne îi ieste (căci pravul casii după măturat de să și rădică și în radzele soarelui gioacă, însă nici radzele soarelui a nu lovi oprește, nici pașii celui ce prin case îmblă continește). În care chip și a Liliacului gâlceavă, precum din nemică s-au scornit, așe și scornită nemică ieste, și până în cea mai de pre urmă și tulburat de ar rămânea, precum a tot statul vreo tulburare ca aceia a aduce vrednic să nu fie putem socoti. Vidra iată că din catalogul jiganiilor, cu sfatul a tot statul, s-au ras. Carea acmu în lucru, precum să vede, vreo toartă să apuce sau vreo bucată să mai îmbuce nu are, ce numai în cuvânt, pre cât au putut, și mănuntăile a-și vărsa s-au opintit, și tot feliul de farmăcul descântătoriu prin urechile tuturor au stropit. Însă precum până acmu în ceva n-au procopsit, așe și de acmu

Înainte vreo rămașiță de venin de-i va fi mai rămas, adevărații doftori pre lesne îl vor răzsipi și înțelepții deregători pre iușor tot lucrul, precum să cade, îi vor tocmi. De care lucru, despre aceasta parte mai multă grijă a purta nici folos ieste, nici să cade. (Că unde grijea ieste la măsură, megalopsihiia o cârmuiește, iar unde grijea trece peste măsură, acolo micropsihiia a mai chivernisi părăsește). Acestea, dară, așe precum și sint cunoscându-să, tot săvârșitul lucrului și toată fericirea săvârșitului într-aceasta rămâne ca și hotărârea Struțului să să aleagă, pentru ca toți ce ieste și ce poștește a fi să înțăleagă, și așe, toată clătirea la aședzare, toată ostenința la odihnă și toată începătura la cel dorit să vie săvârșit. De care lucru, întâiaș dată tuturor a ști să cade că, precum încă de demult neclătit siloghizmul Corbului prin învoința și porunca a marelui împărat, a Vulturului, s-au răzsunat, așe și acmu toată adunarea monarhiei zburătoarelor

va, poftește și poruncește ca Strutocamilii mai mari aripi și mai lungi pene să i să dea. Și ce mai mult? Cămila zburătoare și Struțul fătătoare să să facă, pravila voii împărătești poruncește (că toată voia slobodă într-acesta radzimă ca, precum celor pemintești, așe celor cerești pravile împotrivă să margă). Ca cu acesta mijloc Cămila călătoare în monarhiia celor zburătoare să între și iarăși despre partea monarhii dobitoacelor orice cu cale și cu cuviință a fi ar socoti, din mădularile sale pre Cămilă să împodobască, căruia lucru toată monarhiia pasirilor voitoare ieste. Și așe, nici hereghiia dinceput să-și piardză, nici precum împărații orice poftesc că nu pot face să să vadză (că cei putincioși nu mai puțin cu părerea altora decât cu puterea lor fac ce fac). Și hotărârea numelui știindu-să, într-îmbe părțile titlul cinstei și locul slavii numelui a-și dobândi să poată, și într-acesta chip, cea deplină omonie, într-îmbe monarhiile plinindu-să, să să săvârșască."

Acestea din tot duhul dacă larg și lat
rătorisi Papagaia toate cetele
zburătoarelor: „Facă-să, facă-să,
plinească-să, plinească-să!" strigară,
atâta cât chiotele a atâtea gloate deodată
slobodzite să părea că ieste huietul a
mari puhoaie după ploaie, din dealuri în
văi răpedzite. Unii, de fericirea ce li să
părea că acmu au și dobândit-o, cu
glasuri de bucurie să desfăta, alții cu
cântece și cu viersuri izbânda, ca cum în
sin și dobânda în palmă ar avea, în
ceriuri râdica. Iară alții minunată voroava
Papagaiei și decât miierea și zăharul mai
dulci cuvintele ei și decât toată unsoarea
mai pătrundzitoare și mai muietore
sentințele ei ni cu gura mărturisiia, ni cu
mânule și cu capul chipuri și semne de
mirare și de minunare unul cătră altul în
divuri, în chipuri arăta (că de multe ori
bucuriia mare glasul astupă, și ciuda
peste măsură mintea răzsipă). Unii, ca
cum încă mai denainte de mângâioase

voroavele ei spre somn furați și în chiteala socotelor afundați ar fi fost, ca de somn sau de vin amețiți ar fi fost, spre ce întâi să înceapă și ce mai înainte din cele multe audzite să pomenească și din pomenire în cuvinte să alcătuiască, ca uluiții sta și ca somnoroșii, ni pe frunte, ni pe piept să scărpină (că voroava dulce și ales plăcută inimii bucurie, iară ochilor dormitare pricinește). Comedie ca aceasta și buiguire într-acesta chip din gura Papagaii în mințile tuturor dihaniilor răvărsindu-să, ca cum și cu trupurile și cu sufletele amurțiți și amuțiții ar fi fost, prin câțeva vreme între dânsule mare tăcere să făcu, și una într-ochii alții ascuțit și neclătit căutând, ce ar fi mai de vorovit și ce ar fi mai de pomenit, ca cum a să domiri n-ar putea, ce una pre altă să înceapă, ca ce din ros tul ei ar audzi și ea aceia să grăiască, sta cu gura căscată (că strigarea a gloate multe din răzsunarea a păreților deșerți nu multă deosebire are, și precum păreții același

glas întorc, aşe în gloata ascultătoare unul cuvântul altuia poartă).

În cea de pre urmă Cioara, după ce câţva ca înecaţii în gât clăncăi şi ca cum sau de duh îndesită, sau de năcaz dosedită ar fi fost, mult în grumadzi râgâi, în glasul firii sale să slobodzi şi „car, car, car” de trii ori poftori. Toate cetele pasirilor, spre bine glasul poftorind, „macar, macar, macar”, după cazaniia Papagaii, şi lucrul şi cuvântul de s-ar sfârşi dzicea. Din jiganii unele (pentru carile precum lăcomiii să fie fost vândute mai sus s-au pomenit), ca cum le-ar fi vinit a căsca şi princet, ca nu toţi să audză, glasul Cioarăi adeveriia. Alalte jigării toate, cu multă şi adâncă tăcere, ca cum celor mai de frunte următoare ar fi, să arătară (că tăcerea prea adâncă sau din pizmă iese, sau din neştiinţă). Ce tăcere ca aceasta celor mai de gios era din sială, iară celor mai de frunte era într-adins mărturisală. Căci mita maica şi

vicleșugul părintele în trupuri de
îmblătoare inimi de zburătoare odrăslisă
(că precum aurul în focul cât de iute din
ce ieste nu să mută, așe, ori în ce inimă
întră, din ce ieste într-alta o strămută). De
care lucru jiganiile, „facă-să, facă-să”,
aievea a striga, ascunsă tragerea firii le
rușina; „nu vom, nu priimim” și de mare
strâmbătate a să văiera, înghițita mâzdă
și îmbunare de inimă le mânca.

Iar dintre pasiri, Brehnacea, carea de
multe ori partea adevărului a ținea să
videa, cătră Cucunoz pre taină dzisă:
„Glasul Cioarăi, gurile lingușitoare și
inimile cele numai înainte, iară nu și
înapoi socotitoare, după a sa poftă, spre
bine l-au tâlcuit (căci pofta schizmește
lesnirea, și chipul lesnirii spre toată
greuimea fără nici o sială purcede).
Numai pre cât a mea proastă și acmu de
bătrână buiguitoare socoteală ieste,
glasul Cioarăi nu atâta spre „macară”, cât
spre ocară a tâlcui s-ar putea, și precum,

o, iubite frate, foarte bine știi că Cioara cu Corbul pentru multe pricini a multe stârvuri puțină dragoste și priință între sine au. De care lucru așe cu firea mă amănesc, că în cea de apoi a adunării aceștia nu vreo fericire să așteaptă, pentru carea să dzicem: macară, ce multă nevoie și becisnicie, pentru carea să ne văietăm, vai, foc și pară, și cei ce așe de pre lesne au tâlcuit, macar, a multora capete să să usuce îmi par (că câtă becisnicie aduce fericirea cea prea așteptată, atâta nevoie nu face nenorocirea cea cu sufereală purtată). Și pomenește, frate, cuvintele mele, și odată vii cunoaște că Cioara, nu macara, ce oara au prorocit " Cucunozul, precum dinceput calea apucase, nici în stânga, nici în dreapta să abătea, ce de pururea pizma și mândriia ce știa ținea. De care lucru, într-un chip pe Brehnace de blăstămăție și de micropsihie probozind-o, dzisă: „(A tot lucrul părerea părere naște, iară știința făclia adevărului ieste):

Cioara, săraca, de la mulțime s-au socotit la limbă varvară și i-au tâlcuit glasul: macară.

Iară tu, frate, împiedicat de bătrânețe și buiguit de căruntețe fiind, pre prorocul ce nu-i știi știința, locul și țara, vii să-i încarci asupra-i ocară. Ce mulțimea varvarismos, iară tu solichizmos cu limba Cioară faceți. De care lucru, a ști și să cade că Cioara aceasta de locul său ieste atică, țara Elada, carea în toți anii cuibul în platanul (carile dinaintea capiștii lui Apolon ieste sădit), scoțând, de la preuții lui Apolon, carii de pururea supt umbra copaciului învățiturile cele de taină și meșterșugul prorocii învață, filosofia cerească au deprins, din care știință, adevărul, începutul și sfârșitul lucrului precum ieste, mai denainte vadzindu-l și ca cu mânule pipăindu-l, în limba aticească au strigat: maaria Ō Šra, ce va să dzică: fericit ceasul în carile cu gândul s-au zămislit și cu fapta s-au săvârșit. "

Însă ori mulțimea au varvarizmit, ori Brehnacea au solichizmit, ori Cioara au aticit, ori Cucunozul au băsnuit, a Cioară glas pre cât mai mult să tâlcuia, pre atâta mai mult în lavirinthul necunoștinții să încuia, al căruia cheie când să va afla și a cui mână a o prinde și cu dânsa lavirinthul a deschide să va învrednici supt vremile de apoi ieste să așteptăm.

Lupul, între toate jigăniile pururea mai socotit și mai grijliv în chitelele sale, sila și desfrânată voia zburătoarelor aieva vădzind, și încă acoperit vicleșugul a unor dobitoace dintr-adânc pricepând, toată avuția răspunsurilor sale în cea mai de dedesupt tainița tăcerii așeși de tot își zidi (că cuvântul înțelept pre cât folos aduce urechilor ascultătoare, pre atâta înfocare face inimilor nestătătoare) (și în vreme ce să ascultă, cântecul sirenilor, iară în vreme ce nu să ascultă, sunetului căldărilor să asemănă). Lupul, dară, de înțelepciune oprit, tăcea.

Iară alalți toți, de nebunie împinși,
mormăind și răcnind, de iznoavă, „facă-
să, facă-sa!” striga. În care vreme
Pardosul vărgat și Râsul cu negru picat,
cu alalți ai lor depreună, cel de demult în
inimile sale ascuns vicleșug ce avea la
iveală și într-a tuturor primală a-l scoate
începură, și ca cum de urgiia pizmei
nebuniți și buiguiți ar fi fost, fără nici o
rușine: „vârtos ieste siloghizmul Corbului,
frumos și înțelept ieste sfatul
Cucunozului, minunată și înălțată ieste
ritorica Papagaii”, striga. „De acmu
înainte, o omonie, o stăpânire și o
monarhie cunoaștem și o împărăție știm.
Iară cine într-alt chip sentenția ar clăti
sau a o clăti s-ar ispiti, fier, foc și cea mai
groaznică moarte partea să-i fie ”.
Aședară, răutatea vicleșugul zămisli și
nebuniia îl descoperi (că vicleniia,
răutatea și nebuniia surori sint: răutatea
începe, vicleșug urmadză, iară nebuniia
mai mult îl desfrânează, până unde una

prinde, alta leagă, iară a triia grumadzii
cu lațul îi vânează). Cătră acestea,
Pardosul răutate peste răutate, vicleșug
peste vicleșug și nebunie peste nebunie
a grămădi începu, și pașii lăcomi până
peste hotarale simțirii a-și lăți și a-și lărgi
adaosă, dzicând: „De vreme ce după
neminciunoase budzele Papa gatii toată
adunarea adeverește, cu cale și cuviință
socotesc a fi, ca precum la monarhiia
pasirilor după Vultur, Corbul, așe la
monarhiia noastră, după Leu,
Strutocamila stepăna cea mai de cinste și
epitropiia a tot neamul să ție, și după
aripile carile Vulturul l-au demânat, capul
taurului să i se puie, pentru ca și ea între
coarne sămnul biruinții și stema epitropiiei
să poarte.

Că amintrilea, și Cămila și Struțul,
undeva vreun mădulariu de apărare și de
luptare precum să n-aibă tuturor știut
ieste".

Cuvântul Pardosului întări Ursul și-l adevăra Vulpea (că la voia poftitoare puține cuvinte trebuie îndemnătoare). Așijderea, alalți, a vicleșugului părtași: „foarte bine, foarte bine”, ni din budză mormăia, ni din colți clănțăia. Însă cumpăna, în carea dramul strâmbătății nu încapă, și mâna, carea fietecui după ale sale fapte împarte, a doi dintr-aceștea nu mult răbdă, și ce pre alalți la vreme lor îi așteaptă, acestora ceia ce li să cădzu le dede plată.

Căci Ursul, în părerea sa, pentru bișugul mierii ce aștepta, acmu precum că toate prilazurile prisăcilor sare socotiia și toate știubeiele cu miere fără nici o sială, fărâcă, gândiia, și așe din lăcomiia deșartă și de mândriia înflată, cu vânt de gând și cu miere de părere, preste măsură îndopându-să și înfundându-să, așijderea acele ticăloasele albine, carile prin faguri de aburi împrăștiate ramăsese, prin mațele și ficații Ursului

pătrunsără, de unde adevărata înflăciune scornindu-să, supt pielea Ursului izvoară de apă pururea piștitoare purceasă și cu această de năprasnă și mieșeloasă boală, înainte a toate gloatele crăpa.

Vulpea așijderea, de multă grija vicleșugului făcut ce purta, întâi în melianholia ipohondriacă, apoi în tusa cu singe mutându-să, de multă vitionire și boală uscăcioasă, toate vinile i s-au întins și toate mădulele i s-au zgârcit, atâta cât pielea de oase și pieptul de spinare i să lipisă. Carea înghițind vicleșugul, preste puține dzile ș-au borât aburul, precum istoria la locul său va arăta (că cine înghite zăharul vicleșugului, acela borește toapsăcul sufletului). Acestea dară și ce să lucra vădzind și ce să mai lucredze a aștepta neputând, deodată și în grabă socotiră pre Lup (pre carile încă dinceput vicleșugurilor neînsoțitoriu și răutăților lor nepriimitoriu îl cunoscuse), întâi îl

sfătuiră, apoi îndemnară, iară mai pre urmă și cu capul îi clătinară și cum mai curând de nu va la strajea bârlogului său merge, cu pedepse groznice și și înfricoșări de moarte i să lăudară. Așe Lupul, vrând-nevrând, și precum de aceasta poruncă foarte să să fie bucurat arătând, împreună cu Ciacalul la locurile sale să dusără. Iară când din toată adunarea Lupul să despărția și precum de frații, priietinii și omofilii săi amăgit și viclenit la arătare cunoscându-să, de grea dosadă carea inima îi înădușia și de vremea carea așeși de tot împotrivă i să punea, gemutul, oftatul și suspinul totdeodată supt un glas alcătuind, încetișor, cum i să părea, și prea tare, cum altora să audziia, cătră Ciacal gemu, oftă, suspină, răzsuflă și dzisă: „Blem, frate Ciacal, de vreme ce la strajă ne trimăt, blemați să nu stăm (căci urechea la cuvinte cât de grele ascultătoare învață pre inimă la cât de grele nevoi răbdătoare a fi), căci otrăvile acestea cornul Irodului

le va îndulci, iară spurcăciunile acestea,
botul Filului le va curăți.

Acestea Lupul pietre sămănând,
stânci și munți în urmă răzsăriră, precum
mai pre urmă lucrul au arătat."

Partea a triia

Iară celelalte jigăanii, toate carile în cârșma lăcomiilor cu păharul răutății vinul vicleșugului bea, dacă pre Lup din mijlocul lor lipsind îl vădzură, precum acmu supt fundurile pământului să află, li să părură (că chipul neiubit, de față, nu ca ghimpul în picior, ce ca sulita pătrunsă prin măță stă). Și așe, „râdicatu-s-au nuărul de pre fața soarelui, luatu-s-au negura de pre fața pământului", cu mari răcnete striga. „Luatu-s-au piiedeca, lipsește pacostea, nu să vede vrăjmașul, dusu-s-au pizmașul", unul cătră altul spuind, ca de un bine prea mare să bucura și ca de o fericire nespusă să desfăta (că lucrurile lumești cu muritorii așe a să giuca s-au obiciuit, ca cu cât sint mai deșarte, cu atâta să să pară mai desfătate, și a căroră începături sint prea cu mari dezmierdări, acelorași sfârșitul să fie prea cu grele întristări). După acestea,

cu toții împreună cuvânt își dederă și dzi de soroc își pusă, pentru ca la începutul Alfii și sfârșitul Sigmei, la cetatea Deltii (unde apa lui M. și apa lui A. a cura sfârșesc, și apa lui T. a cura și a să mări începe), cum mai curând să adune, pentru ca acelea capul Cămilii să vindză și a Boului să cumpere (că mai pre lesne ieste firii la Cămilă coarne să nască decât din inima rea cuvânt sau gând bun să izbucnească). Aședară, cu toții, după sorocul dat, la locul înșămnat să adunară și la dzua pusă la cetatea Deltii să împreunară, unde Pardosul pe Cămilă de căpăstru purta și Râsul după dânsa, cu gândacii prin baligi-i, î-să primbla. Căci la Râși ca aceștea, căcăraza Cămilii mai de mare preț ieste decât căstanii la gliganii muntelui Olimpului.

Acolea dară, întâi ca a tuturor inimile mai cu de-adins să ispitească, apoi ca nici unul să nu cumva părtaș vicleșugului a nu fi să lipsască, socotiră, și câte doi,

câte doi, pre numele cerescului Vultur și Taur, pentru ca să giure în capiștea Epiorchiii adusă ră. Unde unii de bunăvoie, iară alții de frică și peste voie supt groznic giurământ a să lega le căută (că precum între frumoși mai frumoși și între grozavi mai grozavi, așe între drepti mai drepti și între vicleni mai vicleni să află), adecă precum cu învoința, plăcerea și alegerea tuturor siloghizmul Corbului, sfatul Cucunozului și sentenția Pardosului să să întărească și capul Cămilii în cel de bou să să primenească și în epitropiia Leului să să psifisască. La care lucru, toți frații vicleșugului, ficiorii fărălegii și părinții atheofoviii: „facă-să facă-să, strigară, toți vom, toți priimim, cu toții aședzimântul și cuvântul acesta întărim și adevărim", din luntru crăpară.

Acum a tuturor voie unindu-să și toți supt argumentul Corbului supuindu-să, cu toții în toate părțile să împrăștiară și prin toți munții și codrii, unde coarne de

buăr lepădate ar găsi și cap de taur aruncat ar nemeri, cu toată nevoința cercară și nicicum undeva macar nu să aflară. De care lucru, cu toții în mare întristare aflându-să, ce vor mai face și ce vor mai lucra nu știa.

Și acmu mai-mai toată nedejdea pierdea, de nu ș-ar fi adus aminte Râsul de un hrizmos, pre carile Camilopardalul încă mai denainte îl învățase, dzicându-i : "Eu odânăoară prin pusti ile Ethiopiii în sus pre apa Nilului împlând și pentru ca din izvoarele Nilului cu gura apă să beau în inimă având, după ce peste munții ce să cheamă a Lunii am trecut și la bălțile unde crocodilii să nasc am sosit, bălțile din giur împrejur cutreieram, pentru ca gârla Nilului (carea în capetele bălților despre apus să varsă) să aflu. La capetele bălților și în gura gârlii am aflat un 5 oraș preafumos, cu cetate preafumoasă.

Orașul dară și cetatea lui într-acesta chip era: Bălțile acelea, unde în capete să împreuna și vărsăturile apii Nilului în sine priimia, între dânsese de ce înainte mergea, de aceia în laturi să despărția și ostrovul lăția și precum să videa ca la 700 de mile în lung și în lat tot uscatul între bălți cuprindea. Iară pre marginile amânduror bălților cele pe dinafară, din giur împregiur, ca cum cu zid ar fi îngrădite, cu munți și dealuri goli era încungiurate, așe cât numai unde bălțile în gărlă să vărsa și în matca Nilului să răvărsa, munții împreunați nu era, unde ca dintr-un hălășteu, ca pre stavila morii apa cum mare răpegiune să slobodzia și apa Nilului spre răsărit a cură răpedzia. Aședară, despre răsărit bălțile, munții și locul să avea, iară despre apus, adecă dincotro Nilul viniia și în capetele bălților îngemănându-să să despărția, într-alt chip era. Că pre cât munții acei din stânga și din dreapta să înălța (că și a munților înălțime ca la cinci mile să

socotia), pre atâta locul din dos să râdica
și cu vârvurile munților de-a tocma
câmpul despre apus în lat și în lung să
întindea, prin mijlocul a căruia apa
Nilului, din izvoarele de unde ieșia, spre
bălțile ce-l sprejiniia lin și frumos curea.
Iară pre șesurile câmpului aceuia, și pre
o parte și pre altă parte de apă, atâta
câmpul cu otavă înverdizia, cât ochilor
preste tot, tot o tablă de zmaragd merree a
fi să părea, în carile tot chipul de flori din
fire răzsărite, ca cum cu mâna în grădină,
pre rând și pre so coteală, ar fi sădite,
cuvios să împrăștiia, și când zepfirul,
vântul despre apus, aburiia, tot feliul de
bună și dulce mirosală de pre flori
scorniia. Așe cât nici ochilor la privală,
nici nărilor la mirosală sațiu să putea da.
Iară pre malurile gârlei tot feliul de pomăt
roditoriu și tot copaciul frundzos și
umbros, de-a rândul, ca cum pre ață de-a
dreptul și unul de altul de departe ca cum
cu pirghelul ar fi fost puși frumos
odrăslia. A cărora umbri, giunătare pre

lină apa Nilului, iară giumătate pre
mângâioasă fața câmpului să lăsa. Iară
roada pomilor, și la frumsețe și la
dulceață, nici Asiia au vădzut, nici
Evropa au gustat. Căci tot într-același
pom mugurul crăpa, frundza să dezvăliia,
floarea să deșchidea, poama lega,
creștea, să cocea și să trecea totdeodată,
nici după vremi viptul îmbla, ce în toată
vremea toată poama și coaptă și
necoaptă să afla.

Iară unde apa Nilului de pre șesul ce
despre apus viniia și din vârvurile
munților în gârla cea de gios să vărsa,
cetatea sta, a căriia nume cei de loc îmi
spusără, precum Epithimiia o cheamă.
Iară făptura și îngrăditura cetății era așe :
din marginea malului, unde Nilul ca pre
șipot în bălți să vărsa, spre apus, și pre o
parte și pre altă parte de apă ca la dzece
mile zid gros și vârtos de piatră în patru
colțuri cioplită era, carile, după ce de la
pământ ca la dzece stânjini să râdica, de

ciia stâlpi mari și groși de marmure porfiră în sus să înălța.

Fietecare stâlp de cinci stânjeni de înalt și de 30 de palme în giur împregiur de gros, însă la rădăcină mai groși era, iară în sus, de ce mergea, mai suptiri și mai sulegeți era. Iară fietecare stâlp supt rădăcină patru lei de aramă prea frumoasă și ca aurul de luminoasă avea, și tuspătru, cu dosurile la un loc împreunându-să, cu capetele, doi spre câmp, iară doi spre apă căuta, deasupra a căroră stâlpul să răzima. Așijderea în vârvul a fietecărui stâlp, de la un loc și mai în sus, patru zmei începea a să împleteci și, după ce ca la trii coți în sus să rădica, capetele își despărția și puținel can în gios le pleca, și doi spre un stâlp, iară doi spre alt stâlp ce le era dimpotrivă, căuta. Deci, precum a leilor, așe a zmeilor făptură atâta de minunată era, cât nu zmei și lei a fi să părea, ce într-adevăr vii și cu duh a fi să videa. Iar

din cerbicea a patru zmei arc sclipuit de marmure foarte frumos sclevesit în sus să rădica și, foarte cu mare meșterșug peste apă întinzându-să, spre stâlpul ce-i era dimpotrivă să lăsa și în cerbicea iarăși acelor patru zmei să aședza. Și așe, dintr-un capăt până la alt capăt, un sclip în chipul podului, peste apa Nilului să încheia. Așijderilea, din capetele stâlpilor zid de marmure în sus să ridica, cât cu înălțimea sclipului să atocma.

Carile pre dinluntru cu var cu prav de cărămidă și sfărmușuri de piatră și de marmure amestecate împlut era și tot locul înluntru pre ață de-a tocma atocmat era.

Iară din fața pământului, ca la un stat de om, zid cu zimți în giur împregiur încungiura, pentru ca celor dinluntru îmblarea și primblarea fără primejdie să fie. Tot numărul stâlpilor 730 era, adecă de o parte, 365, și de altă parte, iarăși

atâtia. Iară toată cetatea 24 de mile
încungiura, 20 mile amândoaă laturile și
patru mile amândoaă capetele (căci de la
un stâlp până la alt stâlp dimpotrivă doaa
mile spunea că sint).

Cetatea dară așe era, iară orașul și
casele orașului ce era întrînsa, pre
amănuntul, cine poate povesti? Căci
făpturile și urdziturile acelea toată
socoteala muritorilor covârșeste (că ce au
făcut muritorii, de carea să nu să mire
muritorii și ce n-au făcut muritorii, de
carea să să mire muritorii). Ce pre scurt
de unele a-ți pomeni nu mă voi lenevi
(Camilopardalul dzicea): Dintre doi stâlpi
de-a dreptul împotrivă până la ceialalt
stâlpi uliță dreaptă și tot într-o măsură de
lată să ducea. Iară la capătul uliții, și de o
parte și de alta, poartă era, carea să
închidea și să deșchidea. Iară din pragul
a fietecare poartă, în gios, scară în chipul
theatrului în gios să lăsa și, de ce să
coborâia, la temelie să mai lăția, carea și

drum la suirea în cetate și poprele zidiului și sclipului era. Deci câte arce la sclip, atâtea uliță în cetate, și câți stâlpi la zid, atâtea porți pe zid și atâtea scări pre lingă zid era, deosăbi de patru ulițe, carile de-a dreptul din capăt în capăt mergea. Și în capete cerdace ghizdave și frumoasă afară din zid, asupra apii, scoase avea, în carile giudecătorii împărății/ pre rând ce avea, într-un cerdac câte 90 de dzile giudețele și alte trebe a publicăi căuta. Căci împărăția aceia nu monarhie, ce publică ieste și în 90 de dzile 9 oameni, fietecarile în dzece dzile slujba obștii isprăvește. 3

Și așe, cineși după rândul său și în cerdacul său orânduindu-să, în 730 de dzile rândul plinindu-i-să, iarăși dinceput rândul apuca.

Ce de acestea lăsându-ne, la cuvântul nostru să ne întoarcem (că perioadele mari în voroavă și celui ce vorovește la

cuvânt sminteală și celuia ce povestirea
ascultă la audzire și la pomenire
invaluială face) Aședară, ulițele, porțile și
scările cetății să avea, iară casele ca
acum tot într-un părete ar fi fost, nici mai
afară de alta ieșii, nici mai înluntru intra
și așe, rândul caselor dedesupt era. Iară
al doilea rând, cerdacile ca trulele în sus
să rădica înalte, cât de gios de-abiia la
vârvu sigeata ethiopască a agiunge să
poată. Păreții caselor pri dinafară tot de
marmure scumpă și tot feliul de scrisori
ieroglificești într-însele săpate avea și
toată dihaniia precum vie la păr, așe
săpată cu floarea marmurelui să
asămăna, de care lucru, nu cu mâna pe
părete săpate, ce vii pre niște câmpi
împrăștiate a fi să părea. Iară pe dinluntru
stâlpii cei fără preț, marmurile cele
scumpe și tot meșterșugul lucrului și
făpturii ce avea, cuvântul a le povesti
vrednic și gândul a le formui harnic nu
ieste. Acolo chipurile bodzilor vechi să fii
vădzut, icoanele a tuturor împăraților să fii

privit, unele de aramă și poleite, altele de argint și de aur pline vărsate și vasuri în minunat chip lucrate, supt dânsese alcătuite și alte lucruri minunate în mulțime nenumărate, în frâmsețe neasămănate să viedă, carile nu numai a ochiului privală, ce și a minții socoteală ameția și uluia.

Iară în mijlocul orașului era o capiște a boadzii Pleonexiii, carea cum era făcută și în ce meșterșug era zidită de pre atâta vii putea cunoaște, că toată alaltă a cetății și a orașului făptură ca zgura lângă aur și ca stecla lângă diamant să asămăna. Ce și pre aceasta în scurt și pre cât voi putea a ț-o perigrapsi mă voi nevoi. Din fața pământului urdzitura temeliii ca la doi coți de înaltă dintr-o materie de metal vărsată a fi să viedă, care metal decât custoriul mai scumpă și mai grea, iară decât argintul mai ieftină și mai iușoară a fi să părea. Lumina capiștii în lung de 30 coți, iar în lat de 24 coți era,

iară de înalt până supt poalele cele mai
de gios, 55 de arșini să măsură. Deci cât
meșterșugul vărsatului temelii/ ceii de
metal și cât iscusită și ascuțită mintea
vărsătorului și tipăritoriului ar fi fost,
florile și frundzele, carile una pe supt alta
vârâte, și lozele una cu alta frumos
impleticate, și șerpii, carii pintre frundze și
pintre loaze să vârlăia și coadele cu
zmicelele își invârlăia, arăta. Așijderea,
tot feliul de pasiri, de jiganii, de lighioi și
de pasiri peste toate locurile să arăta,
unele în pomșori cuiburile își făcea,
altele, acmu făcute, pe oaă cloșcia, altele
hrană puișorilor își aducea, unele muște
prin aer gonăia, altele lăcuste prin pajște
prindea, căile puii cloșcii să apuce să
slobodzia, stârcii ca prin apă îmlând,
piticii și peștii a prinde chitiia, pajorile
șerpii (carii pintre frundzele iederăi să
șipuriia) să-i apuce clonțurile își vârlăia,
brehnacea de sus iepurile supt stâncă
vârlit, când va ieși, în unghi să-l apuce
pândiia, mârta, carea pre șoarece pe supt

frundzele din copaci cădzute, precum
îmblă simțind ni cu urechea asculta, ni
pasul prea cu liniște spre sunet muta, ni
cum l-ar apuca și cum mai fără veste s-ar
răpedzi, cu picioarele cumpănindu-să, să
găta, vulpea prin pomi și prin copăcei
găinele și păsăruicele scociorâia, și
unele acmu vânatul dobândind, cu coada
bârzoiată spre bârlogul țincilor săi, cum
putea mai tare, să ducea. Lupul după
turma oilor pre piept să târâia, ciobanii,
unii, ca de somn adormitând, în cârlige
rădzimați, alții, ca de ploaie și de vânt
rece cu glugile peste cap lăsate și pre un
cot la pământ lăsați era, iară dulăii, unii în
picioare sta și ca cum de departe mirosul
lupului ar adulmăca, alții pre brânci lăsați
și capul pentre picioarele denainte
întinzându-și dormiia și ca cum în vis
lupul în oi ar fi dat părându-li-să, prin
sogn ca cum ar scânci și ar brehăi să
videa. Iară la alte turme, ca când lupul
oaia ar fi apucat, ciobanii chiuia, cu mâna
dulăilor lupul arăta, dulăii goniia, lupul cu

cârlanul în gură fugiia, alți ciobani de la alte turme în timpinare îi ieșiia, lupul întraltă parte șuvăia și ca cum spre o pădure, carea înaintea lui aproape să videa, năzuia. Așijderea alalte turme de dobitoace sălbaticе, cerbii și buării prin dumbrăvi, caprile prin stânci, ciutele pre șesuri, unele cu vițălușii după dâșșii, altele, acmu aproape de fătat, pântecele de mijloc în gios le trăgea. Iară într-un loc lucru foarte frumos la privală să arăta, unde vânătorii măiestrii spre vânarea fililor punea: întâi o groapă adâncă și largă săpa, apoi din fundul groapei un gârlici strâmt, până la fața pământului, costiș scotea, în gura a căruia gârlici un harbuz punea. După aceia, fietecare vânătoriu, câte o dobă în spate luând, în pădurea cea mare intra, unde filii îmblând să videa. După ce pre furiș în pădure intra și fietecarile într-un copaciu înalt să urca, apoi, din toate părțile în dobe lovind, pădurea să răzsuna. Filii, de

sunetul dobelor spăimântându-să, la marginile pădurii spre câmp ieșii, unde la gura gârliciului peste harbuz nemerii. Vânătorii din copaci, vadzind precum filul la harbuz au nemerit, dobele a bate părăsiia. Filul cu botul harbuzul clătind, harbuzul pre gârlici în gios a să prăvăli purcedea. Filul după harbuz, pentru ca să-l prindză urmând, în groapa cea largă, carea în fundul gârliciului era săpată, întră, și altă grijă nepurtând, harbuzul să mănânce să nevoiește. Vânătorii îndată din pădure ieșind, cum mai curând, cu pari și cu alte zăvoară, carile acolo mai denainte gătate au, gura gârliciului astupă. După aceia, prin câteva dzile pre fil cu foamea domolind, cu lanțuh de grumadzi îl scoate și unde voia ethiopului ieste, acolo îl duce (că mai tare și mai vrăjmașă jiganie decât foamea alta nu ieste). Acestea dară și altele multe mai ciudate și mai minunate în temelia capiștii săpate și vărsate să videa. Iară deasupra temeliii, până supt streșinile

cele mai de gios, patru păreți din patru marmuri de porfiră încheiați era, adecă fietecare părete dintr-un marmure sta, și încheietura în colțuri, pe unde, sau cum s-au împreunat, nu ochiul muritoriu, ce așeși mai și cel nemuritoriu, precum n-ar fi putut alege îndrăznesc a dzice. Tot păretele de sus până gios neted și decât diamantul mai luciu era, atâta cât dzua lumina soarelui ca printr-un preacurat criștal înluntru pătrundea și lumina dinluntru cu cea dinafară una să făcea, atâta cât nu mai puțină lumină în capiște decât în aer era. Iară noaptea, pe dinluntru, candile la număr decât numărul mai multe, și de sus până gios, pre lângă părete frumos orânduite, avea, și fietecare candilă 5 ocă de aur arăpăsc trăgea, iară înluntru 1 ocă de nard lua (căci în capiștea Pleonexiii undelemnul maslinului nu arde). Carile, după ce ochiul ceriului să închidea și perdeaoa nopții peste fața pământului să trăgea, toate să aprindea și deosăbit de lumina

care a înluntrul capiștii făcea, prin străluminosi păreții ei lumina candilelor pătrundzind, peste toată cetatea, ca soare lumina și ca luna între alte stele să arăta (căci la toată casa în cetate câte un cerdăcuț de acea materie de marmure să afla), și așe, tot orașul — precum noaptea, așe dzua — cu strajea luminii să păziiia, nici altă strajă sau pază trebuia. Deci până la streșinile cele mai de gios, precum s-au pomenit era. Iară de acolo în sus, despre răzsărit, șapte, și despre apus așijderilea șapte înalte și cu mare meșterșug făcute trule avea.

Trula cea din mijloc drept asupra isimeriii căuta, și când soarele în zodiia Cumpenii era, cu radzele tocma în trula din mijloc lovind răzsăriia. Așijderea când apunea, tocma în trula cea din mijloc despre apus lovind apunea. Așijderea alalte trule fietecarea în dreptul zodiii ceriului din meșterșug era pusă, și așe soarele, în ce zodie să afla, în trula a

acei zodii răzsăria și în vârful trulii, peste acoperimânt, sămnul zodiii, de aur curat și cu iscusit meșterșug făcut, pus era.

Trulele dară de prinpregiur așe fiind, în mijlocul lor era o trulă mai înaltă și mai groasă decât alalte, decât toate. Carea cu acesta meșterșug era făcută că cu umbra ei ceasurile în celelalte arăta, ca și alalte trule după măsura gnomonului era puse. Iar în vârful trulii acei mari chipul boadzii Pleonexiii în picioare sta, carea cu mâna dreaptă despre polul arctic spre polul antarctic, cu degetul întins, ceasurile arăta. Deci când umbra vârfului degetului în mijlocul trulelor celor mai mici sosiia, după numărul lor ceasurile să înțelegea. Iară denaintea ușii capiștii, o cămară, carea pe șapte stâlpi era ridicată, înainte să întindea și fietecare stâlp în chipul unii planete era făcut, ca precum numărul planetelor, așe chipul lor aieva să arete. Iară sclipul cămării carile din vârurile acelor șapte stâlpi să râdica,

giumătate de sfera ceriului închipuia și din fietecare stâlp pe supt sclip cu frumos meșterșug cununi de marmure era întoarse, carile drumul a fietecare planetă precum ieste arăta. Alalte zidituri și lucruri iscusite carile în giurul împregiurul capiștii era, cine le poate povesti?

Eu, dară, așe (dzicea Camilopardalul), ca cel strein, de toate carile videam peste măsură mirându-mă, și nu atâta de minunea lucrurilor vădzute mă miram, cât de carea întâi m-oi mira, mă minunam și de unile, a cărora nici începutul, nici săvârșitul a pricepe puteam, socotiam, oare în ce chip a le cunoaște ași putea și cine să mi le arete s-ar afla chitiam. Și după ce de multă cutreierare și mai cu de-adins de peste măsură mirare obosit, supt umbra a unor frumoși și umbroși copaci (carii denaintea capiștii sădiți era) ca puțină odihnă tuturor mădularelor să-mi dau, acelea, unde ca cei în agona morții dzăceam, o Lebădă bătrână și albă

lângă mine să apropie și, dacă bună
dzua după obicei îmi dede, de unde sint
și ce pre acelea locuri caut mă întrebă.
Eu, după ce îi spuș, precum din locurile
marginii Ethiopiei sint și precum pentru ca
izvoarele Nilului să află și din
începăturile lui apă să beau, în gând mi-
am pus și cu aceasta pricină pre aceste
locuri, împlu, dacă-i dзіș, ea răspunsă:
Greu și aspru lucru, lungă și primejdioasă
cale înainte ți-ai pus, o, prietine. De
vreme ce eu, după ce din oul maică-mea
am ieșit, până a nu putea zbura, cu
răpegiunea apii și cu vânslirea talpelor
câtăva vreme am călătorit, iară după ce
penele mi-au crescut și aripele vrednice
de zburat mi s-au făcut, în aer m-am
ridicat și, tot pe deasupra apii zburând,
de trii ori soarele învârtijirea ș-au sfârșit,
până eu la acesta loc am sosit.

Și deosăbi de aceasta, la cale ca
aceasta, nu talpe, ce pene, nu picioare,
ce aripi trebuiesc, căci înălțimea munților,

strâmtorile poticilor și lățimea și lungimea câmpilor, toate împotriva firii tale stau. De care lucru, fără cereasca agiutorință (carea spre toate poate), „spre acea cale mai mult înainte a păși, nu numai lipsa vinelor, ce și a crierilor a fi, decât toată ivala mai aievea ieste. "

Acestea Camilopardalui de la Lebădă audzind, învățătura din praxin în theorie își mută și calea delungată în odihna mângâiată își schimbă. Însă către Lebădă într-acesta chip grăi: „Eu, o, prietină nu atâta ostenința căii, cât știința lucrului în samă bag. Ce fiind de față știința, de va lipsi ostenința și mai bine va fi (că toată agonisita lucrului deplin, macară că fără sudori și durori a fi nu poate, însă când voia voilor și puterea puterilor cuiva ceva de la sine dăruiește, nici ostenința trebuiește, nici lenea să probozește). Și de vreme ce trecutele tale ostenință bățul agiutorinții slăbiciunilor și neputințelor mele a fi să văd, cu multă plecăciune te rog ca pentru firea Nilului și pentru

izvoarăle lui și adaogerea și scăderea lui, ce mai cu adevărînță ai ști, pre cest la pravul talpelor picioarelor tale cădzut neînștiințat să nu lași (că toată știința atuncea de știință să dovedește, când după adevărînță pre altul a înștiința știe)". Atuncea Lebăda cătră Camilopardal dzisă: „Prietine, obiciuit lucru între filosofii noștri ieste ca când cineva pentru Nil voroavă a face ar vrea, întâi în capiște mărgând, jirtfă boadzii locului să facă, apoi, în marginea Nilului coborându-să, pre mâni și pre obraz cu apa lui să să spele, de ciia, la locul său întorcândusă, ce i-ar fi voroavă să vorovască (că cine de la sine cuvântul începe, cuvântul a sfârși cu nevoie și preste voie îi va fi, iară cine de la cuvântul cuvintelor începutul începe, sfârșitul sfârșiturilor la cel poftit și dorit sfârșit fără prepus îl duce)". Cătră carile răspuns (dzice Camilopardalul): „Cu dulce suflet și cu dragă inimă chipul bodzului a privi și cu înfrângerea inimii la picioarele lui a mă tăvăli ași pofti, însă ce

vrednică ieste sărăciia mea jirtfă
Pleonexiii a aduce și în ce chip strâmtă
mâna mea largi grumadzii ei a sătura va
putea?" Lebăda-mi dzisă: „Pentru
aceasta în întristare nu intra, o, prietine
(că Pleonixia de la cei bogați tot, iară de
la cei săraci pre giumătate ia), și cine ce
i-ar duce, întâi priimește, apoi oare ce i-ar
mai putea aduce și cu cuvântul și cu
lucrul ispitește". Eu cătră dânsa dziși: „Eu
peste mine aer, supt mine țarnă, iară în
mine nemică ceva lucru de materie nu
am, fără numai duhul, carile mă poartă ”.
Lebăda-mi dzisă: „Dintraceste trii,
oricare mai îndămână și mai pre lesne
îți va fi, cu tine ia și cum mai curând la
capiște să mergem, ca și eu, de ce am
învoit, și tu, de ce ai poftit, să ne
îndestulim". Eu în mine și cu mine
socotindu-mă precum aerul nu să prinde,
sufletul nu să scoate (că pofta fără
stâmpărare nu numai trupul, ce și sufletul
giuruiește și dăruiește), în pumni

puțințeluş lut galbăn luaiu și cătră
Lebădă arătându-l, dziși: „lată pominocul
jirtfii mele și, cu acesta împreună, pre tot
pre mine spre jirtfă mă dau și, mai mult
nezăbăvind, la capiște să mergem și,
țeremoniile obiciuite plinind, la giuruita
noastră să ne întoarcem ". Lebăda îndată
cu mine împreună sculându-să, înluntrul
capiștii întrăm.

Unde în mijlocul capiștii, boadza
Pleonexis într-un scaun de foc ședea,
supt a căruia picioare un coptoraș de
aramă plin de jăratec aprins a fi să videa.
Iară din giur împregiur făclii de tot feliul
de materie ardzătoare cu mare pară,
vârtos ardea.

La chip veștedă și gălbăgioasă, ca cei
ce în boala împărătească cad a fi să
părea, cu sinul deșchis și cu poale în
brâu denainte sumese, ca cum ceva într-
însele a pune s-ar găti, sta. Cu ochii
închiși și cu ureche plecată, ca când ce în

poale i s-ar pune să nu vadă, iară ce materie ar fi carea s-ar pune audzind să înțăleaga.

În mâna dreaptă cumpănă ținea, în carea de o parte, în locul dramului, piatra ce-i dzic ahortatos și anevsplahnos (căci piatra aceia doaă numere are) pusese, iară de altă parte, chipul a toată lumea pus a fi să părea. Insă cumpăna din dreapta la pământ atârna, iară cumpăna din stânga ca pana în aer giuca (că unde nesațitul stăpânește, acolo toată lumea decât bobița strugului mai mică ieste). Iară în mâna stângă ținea o leică, a căriia țievie până gios, la picioarele scaunului agiungea și deasupra cuptorașului celui de aramă într-o gaură ce avea să sprijieniia. Deci, pre cât socoteala mea agiungea, prin leică printr-aceia toate celea ce să pune trecea și în cuptorașul cel de aramă să topiia, de ciia în pară aprindzându-să scaunul în carele boadza ședea să făcea.

Iară dacă mai aproape de chipul
boadzei ne apropiem, ca când mai
denainte ar fi știut și ca cum din ceas în
ceas așteptând, ne-ar fi păzit, întâi ochii
ce avea închiși, decât a puhacii mai mari
și decât a mătii mai luminoși steli. Iară
după ce darurile ce purtam bine cunosc,
ca să nu le vadă, ochii închisă.

Iară când în cumpănă le vom arunca,
pentru ca să audză, urechea pusă. Deci
eu lutul cel galbăn în cumpănă aruncând,
preotul carile pururea boadzii slujia (a
căruia nume bine nu țiu minte, dară, pre
cât mi să pare, Filohrisos îl chema) îndată
din cumpănă lutul luă și în leica ce ținea
în mâna stângă îl aruncă, carile îndată ca
ceara să topi și ca undelemnul în
cuptoraș și în para scaunului să amistui.
Că pre cât puteam cunoaște, supt fundul
coptorașului gura Tartarului era, și din
fundurile pământului focul nestins în
fundul coptorașului lovia, de unde atâta

putere de fierbinteală și de văpaie ca pre
o cahlă izbucniia. Carea nu numai lutul
galbăn, ce și cărămida roșie ar fi amestuit
(că focul din cuptoriul Pleonexii nu
ceița, ce cătința materii cearcă ;
așijderea, nu de mulțime să oțărește, ce
de cel ce ar rămânea jelind să
gălbenește). După aceia preotul
Filohrisos mă întrebă ce mi-ar fi pofta și
cu ce gând am adus jirtfa. Eu, dacă-i
spuși precum la fântânele Nilului să
agiung mă nevoiesc, el de mi-au mai
rămas ceva lut, de carile întâi jirtfă am
făcut, mă întrebă. Eu diziși că la mine nu
am, ce, de-i va fi voia, un cescuț să mărg
dă aduc. El, „nu sta, îmi dzisă, și cum mai
curând aleargă și cât mai mult vii putea,
adu". Eu, cu multă grabă din capiște
ieșind, la locul ce știam mă dusăiu și,
după ce buzunarile, sinul și poalele îmi
împluiu, iarăși la capiște cum mai de sirg
mă întorseiu (căci și aceasta fire
Pleonexia are, ca cei ce vor să-i jirtfască,
cât de mult și cât de curând jirtfa a

săvârși să silească. Și dacă lutul în
cumpănă pusăiu, întâi, oarece, cumpănă
a să clăti să videa, apoi piatra ahortasiii
clătirea oarecum simțind, ca cum nu cu
greuimea, ce cu răpegiunea în gios să
slobodzi și toată greuimea lutului la
pământ atârnă. Preotul Hrisofilos îmi
dzisă: „Prietine, scutură-ți poalele, sinul
și buzunarele, ca rămășița pravului ce va
fi rămas asupra-ți să nu rămâie (că orice
în capiștea Pleonexiii întră, iarăși afară a
scoate preste firea boadzii ieste), și în
ceva scârbindu-să, și jirtfa și ostenința în
zădar poate să-ți iasă". Iară după ce,
după cuvântul lui Filohrisos făcuiu (căci
atâta de tare peste tot mă scuturaiu, cât
nu numai pravul ce ar fi așinat rămas, ce
încă și stramțele de pre mine împreună
cu pravul cădea), din fundurile capiștii un
glas suptire ca de coruii, piuind-grăind,
la urechi îmi vini. Iară preotul Filohrisos
dzisă: O, de trii ori fericit, prietine, că
hrismos minunat ca acesta prea puțini au
ascultat și în fericire ca aceasta mai nime

n-au intrat." Eu, cu multă plecăciune, dacă pre Filohrisos pentru ca hrismosul să-mi arete rugai, el dzisă: „Hrismosul iese acesta: Într-acesta chip hrismosul dacă luaiu, împreună cu Lebăda, de pre poarta carea împotriva capiștii era, la marginea Nilului ne coborâm și după învățătura Lebedii, dacă pre mâni și pre obraz mă spălaiu și alalte obiciuite țeremonii făcum, iarăși la locul unde Lebăda mă aflasă ne înturnăm. Unde Lebăda, pentru firea Nilului, fântânele, adaogerea și scăderea lui, într-acesta chip a-mi povesti început :„Sfânta aceasta a Nilului apă, din cei ai noștri pre la fântâne lui lăcuiitori bătrâni, așe audzim și noi cu ochii noștri așe am vădzut. De la cetatea aceasta spre apus câmpul carile vedzi, 1.700 de mile să întinde, până unde la munții carii Monomotapa să cheamă să sfârșește, și ca cum Nilul prin mijloc i-ar tăia, înluntrul munților întră. Munții, în lungiș, toată marginea despre

ochianul apusului și amiadzădzii cuprind, care margine în limba noastră să cheamă Cafaron, ce să tâlcuiește: neîmblat.

Iară în lățime opt sute și noădzăci și trii de mile cuprind. Deci după ce Nilul în munți într-aceștea întră, de dese stincele, carile înainte îi ies, vasul, cât de mic și de vârtos, mai mult de trii sau patru mile, fără primejdii zdrobirii, să margă nu poate, și așe pre apă cineva munții a covârși nu ieste cu puțință. Așijderea pre uscat munții atâta sint de aspri și de înalți, cât nu Camilopardal, jiganie ca tine de mare, ce nici caprele sălbatici pe dâșii a să urca nu să pot. La care locuri (precum ț-am și mai dzis), penele și aripile și și acelea nu cu puțină ostenință și nu în scurtă vreme a străbate pot. Iară la mijlocul munților, ca o cunună împregiur munții să lărgesc și, ca cum groapa carea la rădăcinele lor ieste ar îngrădi, lacul acela 600 de mile încungiură. Iară în capătul unde munții despre crivăț vor să

să împreune și gârla Nilului, carea
despre amiadzădzi vine, pintre dânșii
trece, din rădăcinele munților în loc de
apă tină cleioasă și lipicioasă izvorește.
Carea nu peste toată vremea, ce într-un
an 40 de dzile numai, atâta de mult varsă,
cât gârla Nilului în trii dzile iezăsc și după
ce gârla să iezește, tina aceia într-atâta
înălțime crește, cât cu vârful munților să
potrivește. Deci Nilul într-acesta chip
denainte a cura oprindu-să, din gârla sa
înapoi începe a da. Ce locul de unde
fântânele îi izbucnesc (adecă vârful
munților Cafaron), cu trii mile mai sus
decât munții Monomotapa fiind, iarăși
apa Nilului înapoi împinge. Carile din
gârla sa a să vârsa începând, tot lacul
carile în vârful munților Monomotapii
ieste împlă, atâta cât apa de atocma cu
munții să suie. Iară după ce soarele în
zodiia Racului să coboară (căci vârful
munților acelora supt zodiia Aretelui să
află) și umedzala aerului și a pământului
să înmulțește, tina acea, ca munții la

iezetura Nilului grămadită și de fierbinteala soarelui întărită, din vârv a să muia și ca omătul a să topi începe. Deci și apa carea în lacul munților era adunată, loc de curgere aflând, încă mai vârtos, cu răpegiunea sa acmu moale tina aceia a săpa și mai vârtos a o răzsipi începe. Carea precum în patrudzăci de dzile crescând să boțește, așe prin patrudzăci de dzile răzsipindu-să și topindu-să, Nilul în gârla sa cea din fire să coboară. Aceasta dară, o, prietine, pricina adaogerii și scăderii Nilului ieste. Însă aceasta mai vârtos a ști ți să cade că din vârvul munților Monomotapiei, unde gârla Nilului să iezește, până în țara Eghiptului, unde în Marea Roșie să deșartă, 55 de mire cerești, de la amiazădizi spre crivăț să măsură, și la fietecare miră cerească câte 73 de mile pemintești, după socoteala gheometrilor, dând, pre dunga dreaptă fac mile 4.015.

Ce apa Nilului, decât alalte ape cu

multul mai șuvăită și covăită fiind, la patru părți încă o parte mai adaogem, pentru ca cursul apii urmând, călătoria lui adevărat câte mile face să aflăm. Și așe încă 1.000 de mile adăogând, peste tot, de la munții Monomotapiei până în marginea Mării Roșii 5.015 de mili să numără, pre carile trupul apei Nilului prăvălindu-să merge. Însă cei vechi nu pentru altă pricină apa Nilului în numărul bodzilor au numit și cu sărbători și jirtfe pe an, la adaogere și la scădere l-au cinstit, fără numai princet curgerea lui socotind și în scurtă vreme atâta călătorie ce face vădzind și adevărat de mirat lucru ieste că cu câtă lină curgere ce are, aceste 5.015 de mile în 40 de dzile le călătorește, de care lucru au socotit că ca cu un duh oarecarile împins, de patru ori pre fund mai repede decât în față să cură. Deci așe precum s-au pomenit, din hăleșteul munților apa cea strânsă slobodzindu-să, în fundul său Livia și Eghiptul acopere și bivșugul locurilor acelora, precum audzim,

pricinește. Iară cât pentru fântânele și izvoarele lui putem ști, povestea aceasta ieste: Pre marginea occeanului, despre amiazădăzi, ieste o țară carea să cheamă Zangvi, carea pre marginile mării, de la coasta Cafaronilor spre răsărit să întinde; în capătul aceștii țări sunt niște munți în marginea occeanului stând, pe supt a căroră rădăcină 120 mile spre uscat un cot de mare iese. Iară în fundul cotiturii, unde munții o împregiură, de la pământ în sus ca de 15 coți, în coastele munților, în mulțime nenumărate gauri să vad.

Așijderea, toată coasta munților acelora, ca buretele potricălită și găunoasă ieste. Deci când occeanul crește, peste găunășiturile munților de dzece coți mai sus trece (căci occeanul dintr-acea parte în șese luni crește și în șese scade și până la 25 de coți să înalță). Și așe, apa occeanului toate gaurile munților acelora împlând, une izvoară prin munți într-o parte și într-altă parte izbucnesc. Iară o parte, la coasta munților de ceasta parte

ieșind, cu mari puhoai în lacul ce să cheamă Zaflan să coboară. Din care lac gârla Nilului în ceasta parte purcede, și în cale alte pâreaie și văi tumpinându-l, în mărimea în carea îl vedzi crește și să mărește.

Că după cea de obște socoteală a filosofilor noștri (toate apele dulci din marea amară ies și toate pâreaiele tulburi în marea limpede să limpedzăsc), de care lucru izvoarele Nilului prin grosimea atâtea munți trecând și atâtea pietri strâmpte pătrundzind, materiia cea groasă, amară și sărată ca printr-un limbic să lămurește și, ca dintr-un vas într-alt vas prităcindu-să, să curățește și să îndulcește. Așijderea, de la lacul Zaflan până ce la acesta loc vine, nu puțină piatră lovește, nu peste puține cataracte să zdrobește, carile toată amărâmea sugând îi opresc și de ce mai mult îl clătesc și-l zdrobesc, de aceia mai tare îl îndulcesc. Deci și cetatea aceasta,

pentru a Nilului pricină, pre stâlpi într-atâta nălțime, precum o vedzi, ieste rădicată, și când năbușește Nilul, până la ușile cetății să suie. Căci aicea mai mult să înalță apa decât la Livia, întâi căci ieziura îi este mai aproape, apoi căci de aicea până acolo, în multe ape și gârle împrăștiindu-să, să cheltuiește și mai vârtos dacă supt dunga Isimeriii agiunge, împotriva țării carea să cheamă Congo, în pământ să soarbe, a căruia huiet cale de 8 mile să aude. Și din sorbitură pre supt pământ, drept de-a crucișul spre apus ca la 400 de mile mărgând, în lacul carile Medra să cheamă izbucnește, și din lac iarași în gârlă purcegând, spre occeanul despre apus cură.

Și dacă de-a lungiș din capăt până în capăt prin toată țara nigritilor trece, pre dinaintea orașelor Tomvut și Gvinea, în marea despre apus să deșartă.

Care apă în lungiș cu cinci mire cerești

decât Nilul mai scurtă să numără și
macar că de pre numele țării și apa Nigris
să cheamă, însă adevărul ieste că fără
nici un prepus din Nil să desparte și în
lacul Medra izbucnește. Care lucru,
macar că de multe ori și de la mulți s-au
ispitit, însă acmu de curând, mai curată și
mai aievea probă a să face s-au tâmplat.
Trie filosofi, ghimnosofiste, pentru ca
cataractele Nilului (cele ce dincolo de
munții Lunii să află) a privi, de poftă
încingându-să, cu vasele cele de piele
de fil (căci aici la noi corăbii din piei de fil
cusute și foarte cu frumos meșterșug
alcătuite fac), pre gârla Nilului în gios au
purces și până la locul unde Nilul în
pământ să soarbe vânsind, corăbiierii și
cei ce cu vânslele trăgea, de ostenință
biruiți și de somn omărâți, huietul carile
apa acolo face n-au audzit. Și așe, fără
veste, cu apa supt pământ s-au sorbit (că
amintrilea, păzindu-să, pre despre
amiadzădzi abătându-să, vasele cu funi
din coajea finicului împletite de pre uscat

trag, și dacă din holbura apii trec, iară că
vânslele a vânsla purceg). Unul din
filosofi supt cămara corăbiii aflându-să și
ușa cu carea gura hambariului cu suptul
apii deasupra închidzindu-să, de apă
nedodeit, trii dzile și trii nopti au rămas.
După trii dzile, cu tâmplarea câțiva
păscari în lacul Medra pentru vânarea
peștelui năvodul în baltă aruncând, în loc
de vânat corabie și în loc de pește pre
filosof din fundul corăbiii scot. Care lucru
păscarii vădzind, întâi de minune s-au
fost uluind, apoi pe filosof cine ieste și de
unde ieste întrebând, le spusă precum de
la cetatea Epithimiii ieste și precum cu
corabiia la cataractele Nilului cu alalte
soții era să să coboară, iar tâmplarea
cum l-au purtat și cum în mreaja
păscarilor s-au aflat, nici știe, nici
pricepe, fără numai că din apa Nilului în
balta Medrii precum au izbucnit cunosc.
Așe filosoful și pre supt pământ lucrurile
firești ispitind, apa Nigris din Nil a să
despărți pre toți au învățat. " Acestea și

altele ca acestea Lebăda povestindu-mi
și de lucru rile carile mare poftă aveam a
mă învăța înștiințându-mă, zbură și încotro
să dusă a ști nu mai putui . " Povestea
aceasta Râsul prin lungă vreme cătră
alalți povestind și precum de la
Camilopardal mai în trecutele dzile să o fi
audzit cu giurământ întărind, dzisă: „De
vreme ce după atâta a tuturor trudă prin
munți și ostenință prin codri, coarne
lepădate a afla nu s-au putut, eu socotesc
ca cu toții împreună la lăcașul
Camilopardalului mărgând, hrizmosul
Pleonexiii, carile în cetatea Epithimiii au
audzit, a ni-l tâlcui să-l rugăm, ca doară și
noi, jirtfă Pleonexiii aducând, cercarea să
ne aflăm și pofta să ne plinim". Sfatul
Râsului cătră toți viclenii plăcut fu și „cum
mai curând la Camilopardalon,
tâlcuitoriul hrizmurilor, să mergem",
striga.

Unde după ce marsără, împreună cu
sine și pe Cămilă ducând, și precum le

ieste povestea îi spusă. Camilopardalul dzisă: (în grădini boți de lut în chipul omului fac, pentru ca pasire să sparie, iară oamenii boți de lut în mână țin, pentru ca să amăgească pre alții). „Între voi dară, o mamină să vede, ca și boțul în grădină (pe Cămilă cu degetul arătând), iară boț de lut în mână nici să vede, nici să aude. A ști dară vi să cade că eu în numărul fiilor

Pleonexii prin hrizmos sint chemat și în urmele ei a îmbla sint învățat. Pre care învățătură cu lutul galbăn în cetatea Epithimiii am cumpărat-o. Deci, precum am cumpărat-o, așe a și o vinde mi să cade .De care lucru întâi învățătura hrizmosului învățați, apoi tâlcuirea lui, după învățătura ce viți lua, vă cumpărați: Acesta hrizmos pasirele și dobitoacele toate de la Camilopardal audzind, unele de prostime nu înțălegea, iară altele, înțălegând, a nu ști să făcea. Iară cele de sigeata cuvintelor rănite pentru cercarea

coarnelor urechile a le primejdui socotiia.
Din toate Râsul mai mult a
Camilopardalului cunostință și prieteșug
având (căci amestecarea singelui
amestecă sufletele) și pre taină tâlcul
hrizmosului Camilopardalului întrebând,
dzisă: „Rogu-te, Ca milopardale, în taină,
fără meteahnă și-n ascuns, fără prepus,
să vorovim. Precum fiul Pleonexiii să fii
singur mai denainte ne-ai spus și precum
în urmele ei calci, n-avem prepus, însă
învălătucite cuvintele hrizmosului tău ce
vor să însămnedze aievea să-mi spui te
poftesc.” Camilopardalul dzisă: „Boul
răstoarnă țărna, plugariul samănă,
stăpânul sau vinde, sau mănâncă, însă
aceasta la lucrurile voastre ce folos
aduce? (Chipul de om cu chipul de om să
vâneadză și ochii întunecați cu lumina
galbănă să lumineadză). Cuvintele
scumpe și voaă svinte, cu slove mănunte,
în tăblițe rătunde să cumpără, carile
hrizmosul Pleonexiii a tâlcui și fundul
Epithimiii a pipăi pot.” Acestea precum

sint Râsul bine înțelegând și hrismosul în
ce lut galbăn și alb lovește, deplin
pricepând, preste tot anul, cinci piei de
jder cu țarnă albă împlute

Camilopardalului giurui, ca hrizmosul
Pleneoxiii să le tâlcuiască și ei coarnele
ce cearcă unde vor fi să nemerească.

Camilopardalul jirtva giuruită, în alb cu
negru muruită, o pofti, ca sămnul
giuruinții în arătarea adeverinții să-i fie.

Pre carea Râsul, îndată gătind-o și cu
multe picături negre pe dedesupt
împistrind-o, Camilopardalului o dede.

Camilopardalul, îndată la vrăjitorii locului
mărgând, de să cade a jigăniei ca acelea
hrizmosul a tâlcui întrebă (căci vrăjitorii și
următorii Pleonexiii în tot locul și în tot
rodul să află). Cari într-acesta chip îi
răspunsără: „(Al nostru ieste plata a lua,
iară hrismosul cum să va tâlcui, vremii îi
ieste a-l arăta), de care lucru, ce înainte ți
să întinde prinde, și ce din dărăpt te
agiunge, nu împinge". Camilopardalul,
toate tâlcuirile vrăjitorilor bine înțelegând

(căci toate după pravilele Pleonexii mergea), înapoi să întoarsă. Cătră carii într-acesta chip tâlcul hrizmosului dede: Hrismosul și tâlcul lui, macară că nici așe tuturor fu înțeles, însă Pardosul și Râsul bine-l pricepură. Adecă precum la vrăjitorii locului aceluia mazădă și plată trebuie, pentru ca pofta să-și poată plini (că mazăda tot ochiul orbește și mita tot pierdutul nemerește).

Și așe, cu toții împreună, după hrizmosul Camilopardalului la vrăjitorii locului mărgând, cu multă mită li să îmbunară, de le vor muntele cel mai înalt și copaciul cel mai mare arăta (căci între munți și între copaci pre aceia vreme mare vorbură și amestecătură a să scorni începută și carile mai mic și carile mai mare ieste a să alege mai nu să putea). Deci dintre vrăjitori, unul într-acesta chip le răspunsă: „În șesul cel gios muntele cel înalt ieste și în rediul cel mic copaciul cel mare să află, unde coada păunului și

cornul buărului supt rădăcinile lor încuiate sint." Aședară, răspunsul de la vrăjitori luând și muntele cu copaciul aflând, de supt rădăcinele lor întâi coarnele taurului scoasă, și nici ceva mai multă zăbavă făcând (căci acmu munții și copacii începuse a să clăti), în capul Strutocamilii le pusă, înaintea a cării toate dobitoacele închinându-să, „într-ani mulți și buni, trăiască,” strigară. După aceasta pe Strutocamilă într-o șură închidzând, mâncarea și băutura la măsură îi orânduiri. Supt a cării nume alalte jigării (carile rădăcina și începătura vicleșugului era) toată pășunea mănoasă și toată oaia și vita grasă și frumoasă zugrumând și giunghind, mânca și să desfăta. Acestea într-acesta chip dacă le aședzară, în toate părțile și olaturile de lucrul ce s-au isprăvit știre dederă. Adecă precum din gâlceava Liliacului, a Vidrii să scornisă, dintr-a Vidrii a Strutocamilii să ațigase, și precum în ceastă dată siloghizmul

Corbului întărindu-să, prin multă nevoința a sfetnicilor dintr-îmbe monarhiile, hotărârea Strutocamilii s-au ales și la capul Cămilii, coarnele taurului aflându-să, s-au pus. Așijderea, coada păunului a să afla și la Strutocamilă a o aședza au rămas și precum și aceasta s-ar fi aflat, numai clătirea munților și vorbura copacilor prin puținică vreme a să mai zăbăvi, pricină au fost, însă în bună nedejde să află, precum după aședzimântul epitropiei și podoaba chipului fără prepus i să va găti. Iară după ce veștile acestea tuturor trimasără, îmbe părțile cătră monarhii săi dzisără: „Cuvântul nostru înaintea împăraților noștri plăcut de va fi și slobodă voia monarhilor noștri de va învoi, de iznoavă la svătuire să întrăm socotim ca nu cumva, mai mult vre mea prelungindu-să și prin locuri streine lucrurile mai mult tăvălindu-să, vreo tâmplare oare carea împotrivă ieșindu-ne, cele de apoi decât cele dintâi mai proaste și mai aspre ni să

vor face (că aiurea zăbava nu să laudă, fără numai în alegerea prietinelor, și aiurea graba nu să hulește, fără numai în aflarea sfaturilor). De care lucru, a înțelepților și a celor întregi la minte axiomă ieste: (Tot lucrul cu grabă să să cerce, iară de bun și de rău cu îngăduință să să aleagă). (Că pierderea vremii bune ieste maica și sămânța vremii rele) (nici călătoria înțelept de ploaie și de arșiță socotește, ce de cele ce la cale trebuitoare sint și de povață să grijește)." Sfatul sfetnicilor plăcut fu înaintea împăraților și, în toate deplin putere dându-le, în locul cel de sfat cu toții să adunară, unde întracesta chip proimiul sfătuirii făcură (tot sfatul sămnul lucrurilor cu prepus viitoare ieste), în carile minte și într-o parte și într-alta întorcându-să, princet, princet, ca cuțitul pre cute să ascute și în simceoa briciului întorcându-să, părul peste simțire despică. Întracesta chip mintea, de un sfat și de altul atingându-să și într-un chip suptiindu-să,

cele mai clinciuroase a lucrurilor noduri
pătrund și din încâlcitură le descurcă.
„Liliacul, lighioaie fără nici un folos, carile
într-îmbe părțile altă ceva să aducă nu
poate, fără numai scandală și price în
deșert, că de vreme ce neamul și
hotărârea Struțului atâta de grea și cu
nevoie alegere au avut, cu cât mai vârtos
alegerea Liliacului mai cu nevoie va fi,
fietecine a cunoaște poate. Așijderea că
Struțul aieve pasire oătoare și cu pene
fiind și alalte a zburătoarelor hirișii după
fel și asămănare având, ce numai căci
aripile mai mici decât după măsura
trupului ar trebui, fiindu-i, cu câtă a tuturor
ostenință și nevoință, și aceasta cu mare
primejdie și cu ispite de hrizmuri și vrăji
lucrul la săvârșit s-au adus. Și încă și
pentru aceasta mai toată nedejdea s-ar fi
pierdut de nu întâi agiutoriul ceresc (fără
carile ceva între muritori nici să clătește,
nici să odihnește), apoi cu îndămănarea
aripilor Vulturului s-ar fi agiutorit. (Că tot

lucrul muritorilor din voia slobodă
purcede, iară sfârșitul cu bine a să videa
din cele de sus să așteaptă). Și acmu,
laudă fie Vulturului și Leului ceresc, între
toate dobitoacele mai de cinste și mai de
slavă a fi s-au ales. De care lucru pentru
mică și rătăcită jiganie, păsăruță aceasta,
foarte cu bună socoteală sama a lua să
cade (că pentru lucrul mic sfatul mare a
face a înțelepților, iară lucrul mic a samă
a nu să băga, sau a mândrilor sau a
nebunilor lucru ieste). Că pre amănuntul
sama de-i vom lua, toată anomaliia și
rătăcirea firii la dânsa vom afla. Și macar
că iute la zburat și 2 bine într-aripat ieste
(care lucru aieva monarhiii Vulturului îl
supune), însă și alte multe a multe jiganii
hirișii are, carile nu puțină materie de
gâlceavă și de scandală înainte pune:
întâi că fată ca dobitoacele, a doa că la
cap ieste ca șoarecele, la aripi ca
albinele ieste, a patra că la picioare în fire
pe altul să i să asemenea nu are, de
vreme ce aripile în picioare și picioarele

În aripi îi sint. A cincea că dzua
orbăcăiește, iară noaptea ca puhacea
purecele în prav ascuns zărește.
Adevărat dară, iarăși să dzic, că arătarea
firii în jigănuită într-aceasta să arată.
Pentru care lucru, după al mieu cuvânt și
socoteala de obște de va urma, adecă
pentru ca toate vorbele de îmoncișeturi
aducătoare și toate cuvintele de scandală
purtătoare, ca cu briciul ața tot și peste tot
deodată să le curmăm (căci mai mare
vrednicie a să socoti nu poate, decât
îndată gâlceava în pace a întoarce, și pre
cât mai în grabă ar fi, cu atâta mai lăudată
ieste). A mea dar socoteală ieste
aceasta: Întâiași dată, singur din sine,
supt a căruia monarhie ar vrea a să
supune să-l întrebăm, și din voia și
alegerea lui nici cât de puțin să nu-l
mutăm. Că într-alt chip lucrul mai de să
va scutura, de pricinele de gâlceavă
aducătoare nicicum nu vom putea scăpa.
Cătră aceasta ieste și alta nu de lepădat
socoteală, carea spre dobândirea a toată

lineștea bună și deplin nedejde a ne da poate. Adecă jiganiia aceasta din fire scurtă și puțină la voroavă ieste, din gura a cării mai mult decât interiecția: țis, țis, a ieși nu poate și fără decât sămnuț tăcerii, adecă decât tăcerea, altă n-au învățat. De care lucru, socotesc că ea în meșterșugul cuvântului nedeprișă și în tropurile ritoricești neînvățată fiind, cu un cuvânt a să dovedi și cu o provlimă a să amurți să vă putea și singură din sine, veri într-o parte, veri într-altă, fără alt prepus să va pleca." A tot sfatul plăcut fu sfățuirea Pardosului (căci el era carile mormăia acestea) și așe, pre Liliac față chemând, Moimâța (carea precum în pravile ethicești știință să fie având dzisese), ca cum avocatul Liliacului s-ar fi făcut și despre partea lui în parisie voroavă ar fi făcut, într-acesta chip a mateologhisi au început: „Vestită și veche a vechilor giudecători axiomă ieste (că pedepsitului pedeapsa a să îndoi nu

trebuie). Cătră carea de la mine a lipi
îndrăznesc și dzic (că cel a înota neștiind
și în adânci ape cădzut, mâna întinzind,
nu de creștet cufundat, ce de păr sau de
mână ridicat, în aer și spre viață trebuie
scos) (că de binefacerea cu cât ieste mai
la primejdie și cu cât ieste mai curând, cu
atâta mai bună și mai priimită ieste). De
care lucru, pentru ticăită și dosedită, la
vârstă brudie, la limbă bâlbâie jigăniuța
aceasta, tuturor în știre a fi să cade, o,
priietinilor. Carea din toate părțile
pedepsită și dosedită aflându-să, în ce să
află și cum să află nici singură pe sine a
să cunoaște mintea îl agiunge, nici de
alții, să întrebe limba îi slujește (căci
pedeapsa distihiii mintea, iar neștiința
cuvântului limba împiedecă și
scurtează) și, ca un lucru fără pravila firii
ce ieste, nici la trup vreo alcătuire, nici la
viață vreo socoteală, nici la zburat sau la
mărs vreo rânduială are (că cine vreodată
vre într-o parte dreaptă zburarea
Liliacului, sau cine supt soare urmele lui

au vădzut?). Nici de lăcaș loc aședzat, nici pentru hrana ceva undeva adunat a avea poate (că cine cel adevărat sălașul i-au aflat, sau cine pentru hrana lui carea ieste s-au înștiințat?). Așe ticălos și mișelos Liliacul în toată partea destrămat și în tot chipul vrednic de văierat fiind, acmu cu capul plecat la mare mila marilor împărați aleargă și cu toată umilința dintradâncul inimii să roagă, ca oricarile în numărul supușilor săi a-l priimi ar învoi, macar în gunoiștea curții sale a să tăvăli, cu toată inima bucuros ieste, ca și el, nenorocitul, sau supt umbra aripilor, sau supt pravul talpelor aciuându-să, așe de tot în izbeliște lepădat și din privirea a înalților monarși depărtat și înstreinat să nu fie (că precum ochii stăpânești cu urgie căutând nenorocire, așe, cu milă căutând, norocire aduc). De care lucru, și eu de multă mișelătatea lui clătindu-mă, despre parte-i cu plecăciune mă rog ca milostiv ochiul a milostivilor împărați asupră-i cu milă să caute și de neputință

lui milosirdindu-să, ori în care poală
capul singur de sine ş-ar pleca, aceia în
bogata sa milă să-l sprijenească (căci
capul plecat nu numai pre cei milostivi,
ce şi pre cei nemilostivi spre milostivire
porneşte)."

Acestea şi altele multe ca acestea
amăgitoreşti şi tragodiceşti descântece
Moimâţa descântând (ca cum Liliacul nici
ceva a grăi ar avea, nici macar de ar şi
avea a grăi a putea, ar putea), într-un chip
ironicesc să nevoia, ca toată pofta inimii
Liliacul într-altă parte abătându-i şi
gândul ce ar avea cu meşterşug într-altul
schimbându-i, tot cuvântul împotrivnic a-l
curma să poată, aşe cât nicum mai
îndoindu-să din bunăvoie, veri unii, veri
alţii părţi să să supuie. Însă cine
vreodinăoară în lume robii de bunăvoie
au priimit, sau cine supt soare fără nici o
nevoie mânuile spre legături ş-au îndoit?
(Că pentru slobodzeniia fornica cu
şoarecele, şoarecele cu mâţa, mâţa cu

dulăul și dulăul cu leul războiu a face firea îi îndeamnă, macar că puterile unuia, pre a altuia cu multul mai mult covârșesc) (ce de multe ori puternicii în puterea sa mai mult decât să cade bizuindu-să și slăbiciunea slabilor decât ieste încă mai slabă țiindu-să, preste toată nedejdea, ce nu nedejduiesc li să tâmplă și ce nu gândesc le vine, precum din unghiile șoimului porumbul și din dinții mâții șoarecele a scăpa de multe ori s-au vădzut). În care chip, acmu cu toții socotind că puțină jigăniuța aceasta ceva mai mult a cârni nici va ști (pentru prostimea), nici va putea (pentru frica), și acmu sămnul supunerii, plecarea capului, să-i vadză cu toții așteptând, totdeodată ascuțit și înalt glasul Liliacului urechile le pătrunsă, carile proastă, însă dreaptă voroava-și într-acesta chip începu:

„Precum supunerea tirănie a toată firea, așa neștiința cuvântului la Liliac

sicofandie ieste. De care lucru, interiecția glasului nostru pe dumnealui Pardosul necunoscătoriu învățaturii cuvântului îl arată. Căci țiș și cine țistuiește nu șie, ce altuia tăcerea aratând, a tăcea îi poruncește, de unde și eu începând cu: țist, gloatelor tăcere și mie voroavă sfitesc. Deci dară, de ieste la cineva ascultare, ureche dreaptă puie, de ieste ureche dreaptă, audzul la inima curată trimată, de ieste inimă curată, cuvântul socotind, în lucru dreaptă giudecată facă, și așe, adevărul cu minciuna, dreptatea cu strâmbătatea și slobodzeniia cu robiia câtă deosebire au a alege va putea (că inima curată mai pre lesne socotește a fi focul cu apa a să amesteca decât cu strâmbătatea dreptatea a să călca). De care lucru, a mă înștiința ași vrea: adunarea aceasta de drepte stăpânii, au de cumplite tirânii ieste? Că de va fi din tirânii, adevărat atuncea cântecul: țist singur mie să mi-l cânt, singur mie să mi-l joc să cade (că unde talpa tiranii/ calcă,

acolo poala dreptății să calcă, și unde să rup legăturile dreptii stăpânii, acolo să pun obedzile vrăjmașii tiranii).

Iară de va fi din drepte stăpâniri, cântecul țiș eu fără primejdie îl voi cânta, și cei ce în horă să află cu dragoste îl vor giuca. " Ca acestea din gura Liliacului audzind, cu toatele mult să mirară și, de limpede limba lui ca de un lucru nenedejduit cu toții vânându-să, multă vreme muți și amurțiți rămasără (că cuvântul drept din gura proastă ieșind, pre cuvântul cu meșterșug din gura ritorului scos astupă). Atuncea dară, că mărimea sufletului nu după statul trupului să măsoară, cunoscând, de a să mai mira părăsiră, și unul cu altul în ochi a-și căuta începură, în loc de cuvânt tușire și în loc de voroavă știupire și din sprâncene și umere clătire arăta (căci neștiința cuvântului, tusă și scuiătură, iară tulburarea minții îmblet și primblare scornește) și ce s-ar cădea a răspunde

unul pre altul întreba. Iară mai pre urmă iarăși Moimâța cuvântul de obște purtând într-acesta chip îi răspunsă: „Dreapta aceasta adunare din drepte adunări stă, o, Liliiece, de care lucru, și cuvântul drept a asculta, și lucrul cu cale a cerca și a-l ispiti și a-l isprăvi pot și vor.”.

Liliacul: „Fie lăudată dreptatea în veci, dzisă, și dinții vorovitorilor după voie să să drobască, limba vicleană și minciunoasă să să amuțască și urechea de lingușituri priimitoare să asurdzască (că la asupriți și neputincioși blăstămul, ca la prădători scutul, sigeata, fierul și focul ieste)”. Și iarăși Liliacul întrebând dzisă: „Încă a ști ași mai pofti: această adunare a cestor doaă monarhii ce vor să poftească și sfârșitul poftii sale carile ieste (că precum cuvântul fără știința gândului în zadar iese, așe începătura lucrului fără cunoștința sfârșitului de răs și în deșert ieste)”.

Moimâța răspunsă: „Dar dinceput au n-ai audzit că aceste doaă monarhii ca lucru rile în pace vecinică să-și lege și supușii săi legându-și cu sfatul și sobor de obște monarhiile a-și adevveri și stăpânirile a-și întări au socotit? De care lucru, toate dobitoacele, precum vedzi, cât macar una nu lipsește, adunate și chemate sint, și fietecarea după chipul său la ceată-și și după neamul său la stăpânire-și s-au dat, cu carile împreună și tu ești adus. Deci mai mult scârșnetul lungind, în care parte vii să te supui, în grabă și fără îngăimală, răspunde. Căci ticăloșia voastră inimile împăraților lovind, pre voi în pofta și în alegerea voastră a vă lăsa au socotit.

(Că precum uneori dârjiia legăturile, așe uneori plecăciunea dezlegăturile pricinește)." La acestea cu răs Liliacul răspunsă, dzicând: „Ferice de Vidră, carea mai denainte epitrop dobitoacelor era (precum la locul său va să sa

pomenească) și supt aciurea Vulturului
și penele Corbului să păziia, a căriia
patimă și folosință mai în urmă am audzit.
Iară acmu în alegerea epitropiiei
Strutocamilei, toată dreptatea cu ochii am
vădzut. Ce dintr-atâtea mari și înțelepți
sfetnici, unul macară a cunoaște n-au
putut (că decât Cămila mai mare Filul și
decât buărul mai iute și mai cornat ieste
Inorogul).

Însă aceasta pe mine în ceva
neatingându-mă, la treaba mea să mă
întorc. Cunosc dară că nesățioasă și
lacomă slava numelui din bogăția
Vulturului până la sărăciia Liliacului s-au
întins (ce duhul, cât de sărac și slobod,
decât împăratul de poftă robit mai bogat
ieste, și robul drept decât tiranul strâmb
mai tare ieste, că cela în trup, iară cesta
în suflet biruiește).

De care lucru, de multe ori și adese s-
au vădzut (că unii pentru ca hotarăle să-

și lățască și supușii să-și înmulțască și numele peste marginile lumii să-și vestească, de poftă aprinși fiind, și din cele strâmpte ce avea s-au scos și spre streinele avuții neîmplutele mâni întinzându-și, și cel puțin ce avea din palmă le-au fugit.

Că precum să dzice prostul cuvânt: Cămila, cercând coarne, urechile ș-au pierdut. Pe oțălul vârtos rugina îl topește, pe vârtoasă inima stejarului, moale dintele cariului făină făcând-o, o mistuiește. Și ceva în lume cât de vârtos și de tare a să afla nu să poate, căruia altul împotrivândușă sminteală să nu-i aducă și încă de unde nici să gândește).

De care lucru, aievea ieste (că toate din fire așa sint tocmite și orânduite, ca fietecarea în țircălamul hotarălor sale să să conținească și sfera activității sale sărind, să nu covârșască. Însă precum meșterșugul firii, așa voia slobodă și

cereștilor împotriva a să pune obiceiuită
ieste. Macar că nici meșterșugul pe fire,
nici voia slobodă pe dreptatea și răsplata
cerească până în săvârșit a birui pot. Că
precum în cumpăna cântariului piatra
mică pre alta cu multul mai mare și mai
greă decât sine în aer ridică, însă când
amândoaă cea din fire clătire vor face și
fietecarea cu greuimea sa spre chentrul
mijlocirii păhârindu-să, vor trage,
atuncea cea mare pre cea mică, de va
cădea, cea mică să zdrobește, și iarăși
cea mică pre cea mare de va cădea,
iarăși cea mai moale și mai mică să
turtește. Căci piatra cea mică când pe
cea mare ridică, meșterșugul cântariului
era, iară când într-îmbe loviturile tot cea
mică să fărâma, firea după hirișia lucrului
lucra). Într-acesta chip nici Cămila a să
păsări, nici pasirea a să cămili au trebuit.
Așijderea, nici penele a să încorna, nici
coarnele a să împăna s-au cădzut, ce
fietecarea firii sale urmând, ale sale hirișii
să fie păzit s-ar fi cuvinit precum și

monarhiile acestea mari și tari la sărăci
mea și goliciunea Liliacului, din voia
slobodă împinși fiind, împotriva dreptății a
merge, nici întrebare ca acesta la mijloc
să puie s-au cădzut (că atuncea sămnu
dreptei stăpâniri să arată, când pre cei
neputincioși în odihnă lăsând, spre
lucrurile streine nu lăcomăsc). Iară
amintrele, pricina Liliacului mai mult
scuturându-să, ca sămânța macului dintr-
una o mie vor cădea, spre a căroră
alegere și la un loc culegere, nici mirșele,
nici jicnițele vor agiunge".

Cu toții cât de ascuțite țidele Liliacul
împotriva alegerii Strutocamilii arunca
vădzind și pildele între Cămilă și între Fil,
între buăr și între Inorog ce arăta
socotind, carile macar că până la ficați îi
atingea, însă deodată ca cum cu
socoteala le-ar trece făcându-să, prin
mijlocul Moimâții iarăși într-acesta chip îi
răspunsără:

„Pre tine, o, flutur fătătoriu și șoarece zburătoriu, la acesta loc nu să dai, ce să iei sfat te-au chemat, și nu să poruncești, ce porunca să ascuți te-au adunat. De care lucru mai mult limba a-ți împletici și scârșnetul glasului a-ți țiții părăsindu-te, din doaă una îți alege: sau în aer, sau pre pământ să lăcuiești, și așe, sau supt umbra Vulturului, sau supt brânca Leului te supune, sau, în glumă să grăiesc, între pământ și-ntre aier loc de vii afla, până iese mai devreme, lăcașul îți gătește (căci sărăciia cu milă a să cerceta, iară nu cuvintele de dosadă a să căuta trebuie)."

Liliacul răspunsă: „Iată, eu acmu voi tăcea, însă bine știu că mai pre urmă alții pentru mine vor grăi, a căroră cuvinte, nu cu scârșnete, ce cu buhnete vor răzsuna, când urechile a vă astupa bumbac viți cerca și nu viți afla, și atuncea precum Liliacul nu de înfruntat, ce de ascultat au fost, viți cunoaște (că sfatul și cuvântul

cât de prost, în samă nebăgat, multe cetăți au sfărâmat și mari împărății au răsturnat). Însă de vreme ce adevărată și dreaptă sărăciia noastră inimile a marilor împărați a pleca și pentru alegerea lăcașului în voie slobodă a să lăsa s-au învrednicit, a ști li să cade că pofta Liliacului ieste ca nici supt unghia Vulturului, nici supt talpa Leului a să supune, și nici în aer, nici pre pământ a lăcui.

De care lucru, dzic, o, Moimâță, că oricând Vulturul în aer m-ar videa sau Leul pre pământ m-ar prinde, atuncea, după a lor poftă și putere, cu mine orice ar vrea facă."

„Au doară în apă vii să lăcuiești?"
dzisă Moimâța.

„Ba nici în apă, răspunsă Liliacul, căci firea noastră precum de apă să nu fie toată lumea știe." Atuncea cu toții răs cu

hohot slobodzind: „O, lighioaie proastă, dzisără, căutați de vedeți cel ce pre alții sfătuia și de lucrurile bine alese ca de rele dojenia ce fel de minte poartă. Au doară precum în foc a lăcui va să dzică. Că de vreme ce din doaă stihii fuge, din a triia a nu fi singur mărturisește. Au nu focul și para pentru lăcașul lui să înțelege (adevărat dară că lăcașul săracului foc și viața-i pară de foc ieste), ca carea și Liliacul, de nenorocire împins, singur și ieș-o alege. Deci de la cineva ascuțită sau cât de tâmpă socoteala ieste, ce va proasta aceasta lighioaie să dzică? Giudece și supt ceriu alt lăcaș sau alt loc de traiu, fără de aceste trii pomenite, de ieste, arete.

Cu toții precum Liliacul buiguiește și precum nici ce poștește, nici ce grăiește știe, aleasără. Însă iarăși dzisără:

„Fie-ți voia slobodă, o, Liliece, și din patru stihii, oricare vii, spre lăcaș ți să

dăruiește." Liliacul răspunsă: „(Voia slobodă nu celor slobodzi, ce celor oprîți să dă. Așijderea, lucrul alcătuit din stihii, muritorii precum a lua așe a și da pot. Iară stihii hirișă, nu numai muritoriul, ce așeși și nemuritoriul cuiva a o da, până acmu nu s-au văzut.) De care lucru, darul carile nici a-l lua, nici a-l da puteți, fie, na, ia, cuvintele poruncitoare în zadar nu vă cheltuiți. Căci eu locul pre carile firea dinceput mi l-au dăruit, nu numai voi, ce nici singură ea a mi-l lua nu poate (că firea în zădar ceva a face nu să ostenește, nici de lucrul făcut vreodată să căiește). De unde nici de la voi ca lucru de dar nou, sau ca cum odată oprit, iară acmu slobod mi-ar fi îl cunosc."

Iarăși cu toții răsul poftorind: „Unde în lume locul acela a fi poate?" dzisără. Liliacul răspunsă: „În toată lumea și în tot locul lăcașul meu gata și fără prepus ieste (că precum peștele în mare, așe înțeleptul în lume nici moșie, nici

înstreinare are), pre carile nici mințile voastre cele înalte, nici sfaturile voastre cele adânci, iată că a-l afla nu pot."

Acestea Moimâța de la Liliac audzind, dzisă: „Liliacul, săracul, vânt samănă și abur va secera, și în sus scuișând, în obraz îi va cădea."

Liliacul, cuvântul Moimâții, curmând, dzisă: „De multe ori unii samănă și alții seceră, precum povestea dulfului cu a corăbiierului arată".

Moimâța în ce fel să să fie tâmplat povestea pe Liliac întrebând, Liliacul într-acesta chip a le povesti începu: „Eu, odată pre malul mării, în borta unii stinci lăcuind, într-o dzi eclipsis în soare s-au făcut, atâta cât ochii a toată jigania închidzindu-să și fietecarea la culcușul său ca de sară aședzindu-să, singur eu, cu luminoși ochi, toate malurile în sus și în gios cutreieram. Eu, așe nopții

nedejduindu-mă și de neprietin nicicum
în grijă purtând, spre latul mării câteva
mile de la uscat m-am depărtat. Unde
soarele din umbra lunii scăpând și
totdeodată radzele-și pre fața pământului
lovind, noaptea mea scurtară și dzua
altora lungiră. Unde neprietinii miei cei
vecinici, rândunelele, vădzindu-mă, din
toate părțile a mă bate și în toate locurile
a mă trage începură

(că precum Liliacul sara, așe
neprietinul dzua izbândii pândește). Eu
de multă lumina soarelui vederile
tâmpindu-mi-să, ca alalte dobitoace prin
tunerec, încoace și încolea, de a
neprietinilor lovituri și boldituri ferindu-
mă, orbăcăind mă feriiam (că a vă
înștiința de viți pofti, viderea ochilor miei
atâta de ascuțită ieste, cât cu lumina
soarelui împreunându-să, organele cele
a vederii priimitoare mi să nădușesc. Că
precum la ochii altor jigăanii roata soarelui
a să privi viderea tâmpește, așe la ochii

miei împrăstiată lumina soarelui
întunec aduce și precum zarea soarelui
din noapte spre dzuă răvărsindu-să, ochii
altor dihanii a zări încep, așe lumina
dzilei supt umbra pământului scăpătând,
ochii miei, de cea multă a luminii soarelui
iușurându-să, a videa încep). Aședară,
precum am dzis, de rândunele păzindu-
mă și apărându-mă, fără veste de un
lucru moale, lat și întins mă lovii, de carile
îndată mă și lipiiu. Într-acesta chip de
neprietinii gonași scăpând, alții, precum
peste a lor, așe peste a mea neștiință a
mă învăli și cu funi a mă lega începură.
Aședară, supt toată noaptea soarelui, în
ce învălit și cu ce legat să fiu
nepricepând, tare mă chinuiam. Iară după
ce cu dzua nopții și cu întunecarea
soarelui, ochii mi să luminară, precum în
vetrela a unii corăbii învălit și cu funele
împletecit să fiu cunoscuu. Că eu, poate
fi, de rândunele fugind, de pândza
corăbii m-am fost lipit, în care vreme și
corăbiierii vetrila a strânge s-au fost

tâmplat.

Eu, dară, așe în vetrilă boțit și corabiia fără vânt (căci mare linește era), pre valurile moarte săltând, voroava corăbiierului cu a dulfului ascultam.

Dulful ni pe de o parte, ni pe de altă parte de corabie trecând; pre gaura ce deasupra capului are atâta pufniia, cât stropii apii în corabie și în obrazul corăbiierului săriia. Corăbiierul dzisă: „Bre, hei, porc peștit și pește porcit, dulce, aceste pufnete cui, lăudându-te, le arăți? Au vânt sămănând, stropii apii în loc de grăunțe arunci?" Dulful răspunsă: „Adevărat, eu vânt samăn și stropii în loc de sămânță în corabie arunc. Însă pufnetul meu în furtună întorcându-să, stropii în gârle curătoare să vor întoarce (că sămânța vântului și grăunțul apii moartea corăbii ieste)". Corăbiierul, râdzând, dzisă : „ Vântul a avea sămânță și marea grăunță până acmu încă n-am

audzit, macar că cea mai multă viață în vânturi și în ape mi-au trecut". Dulful dzisă: „Eu vântul am sămănat și grăunțele apii în corabie am aruncat, iară cine va săcera și cine a triera, vremea va alege (că precum mehenghiul metalurile de curate și de spurcate ispitește, așe vremea lucrurile muritorilor de fericite și nefericite, de vrednice și nevrednice mai pre urmă ivește)". Aședară, dulful cu corăbiierul vorovind și încă cuvântul bine nesfârșind, vântul crivățului dimpotriva căii corăbii a sufla, marea a să înfla și valurile ca munții a să rădica începură (căci și timpul iernii, când soarele din tropicul Himerinos spre tropicul Therinos să întoarce era). Corăbiierii, volbura carea asupra le vine și primejdii carea în cap li să pune, vădzind, unii funele întindea, alții vetrilile strângea (ce groaza morții mintea uluiește și primejdii fără de veste toate simțirile amurțește). De carea și bieții corăbiieri cuprindzându-să, unii la adânc, alții la margine mântuința arăta.

Așijderea, unii limanul, carile în dreapta, alții dosul, carile în stânga aproape era, a apuca să năzuiască dzicea, iară unii fierele corăbii aruncând, corabiia să sprijenească învăța. Într-acesta chip, ei cu chitelele învăluindusă și cu socotelele împletecindu-să, holbura corabiia a învăntiji și valurile pe deasupra a o năbuși începură, și așe, în mica ceasului, vântul cel de dulf sămănat, din pufnet vivor și din stropitură gârle înluntrul și pe deasupra vasului îzvorâră, carea, cu undele fierbând și amestecându-să, din fața apii în fundul mării să mută (că corăbiieriul, carile în linește furtuna nu socotește și găuricea carea piștește cu vreme nu călăfătuiește, în abur, vivor, și în picătură apă fără măsură află). Într-acesta chip și voi, o, priietinilor, pildele mele buiguiri și cuvintele mele într-aiuri țiind, pe voi de buiguitori și de nepricepători vă arătați. Deci cât pentru alegerea locului lăcașului meu ar fi, aceasta să știți că precum în borta pietrii

brânca Leului de groasă nu încapă (că a multe lucruri mărimea de scădere și grosimea îngreuiere de împiedicare iese), așe în întunerecul nopții ochiul Vulturului nu videă, cu care chip eu decât Leul mai aciuat, iară decât Vulturul mai fericit sint, de vreme ce borta pietrii și cetate nebiruită și lăcaș desfătat fiindu-mi, în vreme când ochiul Vulturului cu întunerec să închide, al meu cu lumină curată să deșchide și slobod și fără nici o primejdie dobânda hrănii și orânduiala vieții îmi cerc. Deci precum dinceput singuri ați mărturisit, monarhiile acestea din drepte stăpânii, iar nu din strâmbe tiranii de vor fi, cu Leul megiiieși, iar cu Vulturul locului și împărățiii părtași mă voi afla. De vreme ce o a soarelui invârtijire în doaă împărțind, 12 ceasuri Vulturul, iară 12 ceasuri eu aerul lui voi stăpâni, unde tirăniia lipsind, giudecata dreaptă iese să să facă (că precum unde tirăniia stăpânește, acolo dreptatea să izgonește,

așe unde dreptatea împărățește, toată strâmbătatea nici să numește). Iară amintrilea, cu tăria și cu sila asupra mea a să sluji de vor pofti, cu un cuvânt, și a lui și a mea poftă supt vecinică privileghie supuind, dzic, ca oricând Leul brânca în bortița stincii ș-ar băga, și Vulturul cu cel la vedere ascuțit ochiu m-ar videa, cela cu pieptul și cesta cu pintinul ce va putea neoprit facă".

Acestea și altele multe ca acestea Liliacul cu vitează inimă și cu nebiruit suflet dzicând, denaintea adunării afară ieși. După a Liliacului ieșire cu toții sprâncenele a-și râdica și fruntea a-și îmbina începând, cu nasul la pământ lăsat, cu ochii împrăștiați la căutat, cu umerele spre urechi ridicate și cu budza cea dedesupt spre bărbie întoarsă și spândzurată, unul spre alalt cu ochii boldiți căuta, ce să vorovască sau ce să grăiască ca muții nu putea, de ce să să apuce ca uluiții nu știa și ce să lucredze

ca luații de minte nu pricepea (că precum buhnetul și sunetul mare, prea de aproape fiind, puterea audzirii tâmpește, așe lucrul nenedejduit orânduiala socotelii smintește), în vârtoape de socotele și în holmuri de chitele ca acestea ei rătăcind și prin toate unghiurile ca cei fără ochi orbăcând.

Vulpea, carea (precum mai denainte s-au pomenit) pentru slăbiciunea ce i să tâmplase, la adunare să să afle nu putusă (că de multe ori cu prețul boalei statul iertăciunii să cumpără), prin scrisoare icoana inimii a-și arăta și măiestriile a-și arunca silind, poslanie ca aceasta trimisă, dzicând:

„*Vulturului și Leului*, marilor monarși, plecăciune și amânduror stihiilor adunări închinăciune, pravul pragului și țârna talpelor voastre Vulpea aduce. Cu plecatele mele slove, în știre a face îndrăznesc că încă dinceput eu și

pururea cu şuvăite picioare pre drepte
cărări a îmbla deprinsă şi din fire aşe
tocmită fiind, însă slăbiciunea carea
ticăloşiii mele într-aceasta vreme s-au
tâmplat (precum tuturor ştiut ieste), la
adunarea de obşte a mă afla şi în faţă
nefăţărnicele mele slujbe a arăta nu
putui.

De care lucru, cele ce într-adevăr
audziiu şi spre folosul de obşte a fi le
socotiiu, prin slove a le arăta şi prin hârtie
adevărul a vă înştiinţa, boldul a adevăratii
şi neimatii mele priinţe mă împunsă şi mă
împinsă (că adevărata dragoste nu numai
cu cuvânt de faţă, ce şi cu scrisoarea de
departe chipul a-şi arăta obiciuită ieste).
Aicea, dară, vestea au vinit, precum
Liliacul (carile nici la încruntarea
unghilor, nici la însingerarea colţilor de
agiuns ieste) acoloa, cu mare obrăznicie,
multe scârşnete să fie făcut şi multe
împotrivă şi neplăcute sinoadelor să fie
ţîtiit. Aşijderea, precum a Filului şi a

Inorogului pomenire la mijloc să fie adus, de carii aminte mi-am adus, precum nici la adunarea dintâi chemați să nu fie fost și și chemați de ar fi fost, precum mi să pare, n-ar fi vinit. De care lucru, Lupul aicea înțelegând, perii de pre spinare a-și rădica și pre nări mai larg a sufla au început, și alte mari și înalte duhuri a purta l-am cunoscut (că nedejdea izbândii a capului clătire și a nărilor pufnire sămn arată).

Pentru aceasta, dară, cu a mea proastă socoteală, socotesc că acolea mai multă zăbavă nefăcând, cum mai curând pre Liliac într-un chip să-l aședzați și, alt chip de nu să va afla, după pravila lui a trăi să-l lăsați, și mai mult lucrurile nescuturând, fără zăbavă la scaunul monarhiei să vă înturnați. Că veche axiomă ieste carea dzice: (Unui lucru fără cale cale dând, multe fără cale a urma pot). Așijderea, adese să vede (că, unul căscând, mai toți de prinpregiur

a căsca să îndeamnă, macar că într-acea dată a căsca nu le-ar fi fost). Deci socotiți binișor că, de nu sint acoloa acele doaă jiganii, Filul adecăte și Inorogul, să nu cumva prin scrisori cu Lupul să se agiungă (că scrisorile precum a celui bun, așe a celui rău sfat iască și strămurare sint) și să nu cumva pildele și pocităniile Liliacului plinească, carile mai rău sfârșitul decât începutul fără greș vor aduce.

Pentru mișelos statul mieu viți ști că după uscarea vinelor, viind aicea și hrana în lapte de iepure, pui de cucuș oătoriu fierți fiindu-mi (căci altă mâncare a mânca nici pofta mă îndemna, nici diieta doftoriilor mă lăsa), într-o dzi, stomahul mai tocmindu-mi-să și pofta spre ospățare mai pornindu-mi-să, cu oarbă lăcomie puiul întreg a înghiți m-am nevoit. Ce grumadzii, de mare și lungă fierbinteală uscați fiindu-mi, în laringă mi s-au oprit. L-ași înghiți și pe gâtlej nu

încăpe, l-ași știupi și nu-l pociu, căci în
gios să să lunece stă împotrivă
uscăciunea, cu tusă și cu opintele a-l
lepăda nu mă lasă slăbiciunea. În cea de
apoi scurtarea dzilelor mele spre lungirea
anilor împăraților și stăpânilor miei
milostivi fie. Cărora de la cerescul Vultur
toată deplina fericire rog și iarăși rog."

Acestea Vulpea scriind și cartea la
adunarea de la Delta trimițând, îndatăși
la bârlogul Lupului, ni a cădea, ni a să
scula, de slăbiciune făcându-să, să dusă,
pre carile în lăcașul său aflându-l și cu
cucernic și plecat chip arătându-i-să:

„Bucură-te, vechiul meu prietin și în toate
a nevoilor căi credinciosul și
nedespărțitul mieu tovarăș. De pricina
nevredniciei mele cercetări a ști să cade
că dragostea cea adevărată, carea
pururea cătră tine am avut și am, din
norocită privala privelii tale mai mult
lipsită și despărțită a fi, a suferi neputând.
Și cu aceasta pricină, întâi la dulcea și
nesețioasa-ți privire și înțăleapta și

filosofasca-ți vorovire mai mult din suflet
agiuitorită, decât cu picioarele sprejenită,
am alergat (că dragostea în inimă
dospită, precum adese slăbiciune, așe de
multe ori virtute peste puțină naște). A
doa pricină ieste că eu, tot adevărul
cunoscând și năcazul, carile de cătră ai
noștri vicleni tovarăși ți s-au făcut, bine
înțelegând, cu înădușală, fără răcoreală
și cu înfocări fără stâmpărări inima mi s-
au cuprins (că simbachie a adevăratului
prietin din durerea a osului zdrobit puțină
și mai nici puțină osăbire are). Deci, pre o
parte, ale tale multe înalgiosuri ce ți s-au
făcut, jelind (carile inima, cât muntele
Olimpului de mi-ar fi fost, în scrum și în
cenușe să o întoarcă, destule ar fi fost),
iară pre altă parte, sfârșitul lucrului
acestuia la ce margine va să iasă
nepricepând, tot bietul mieu trup, ca
muntele Ethnii singur materiia ardzătoare
își strânge, singur să ațîță, singur să
aprinde, singur să topește, singur asupra
cenușelor și scrumurilor sale să

răzsipește și în bezna pârlitelor sale
rădăcini să pohârnește. Că până acmu
pentru folosul de obște și pentru cinstea
monarhiei Leului câte oarece tot
nedejduiam. Iară acmu, toată nedejdea
mi s-au curmat, de vreme ce mintea și
înțelepciunea a tot sfatul, carea tu ești,
din capul adunării lipsind o vad. (Că
precum la multe mădulare un cap, așe la
multe gloate o minte întreagă a nu lipsi
trebuie). Așijderea (precum dintr-altii am
audzit), Leului jiganiia geamănă, Struțul,
epitrop să să fie făcut, căruia, capul
schimbându-i, altul ca de bou cornat și
buărat, (o, ocară mare), să-i fie pus și mai
mult cu îndemnarea Pardosului, a
Râsului și a altor jigani acmu de curând
păsărite, siloghismul Corbului să să fie
adeverit și întemeiat am înțeles (însă în
tot occeanul nenedejduirii picătura
nedejdii a lipsi și, în tot limanul negrii
vintișorul grii a nu aburi peste putință
ieste). De care lucru, un sămn de

nedejde precum să fie rămas dzic, de vreme ce neamul Liliacilor în teatrul lumii de mare și nesuferită rușine i-au dat, tot lucrul fără socoteală ce-au făcut și tot cuvântul fără chibzuială ce-au grăit arătându-le, și cu nedezlegate argumenturi dzisele lor au dovedit și au adevérit, atâta cât toată limba amuțită și toată gura amuțită înaintea lor au rămas. De care lucru, o, dulcele mieu prietin, a nedejdui îndrăznesc ca nu așe de tot tot lucrul după voia lor va rămânea, și cătră aceasta mai vârtos nedejdea îmi nedejduiește, căci, precum bine m-am adevérit, Filul și Inorogul la adunare n-au vinit. Cari, între monarhiia noastră, cei mai de-a firea și mai de frunte să fie lumii ieste știut. Și, precum eu a lor cea părințască fire le-am priceput, acestea înalgiosuri a răbda și până în sfârșit în fundurile pustiiilor a cutreiera nu vor putea (că firea de ce au început a să părăsi și obiceiul bine deprins a să uita prea cu anevoie lucru ieste). Ce lucruri vor

deșchide, de carile toată adunarea nici a gândi au gândit, nici cuiva vreodată în minte au vinit (că jelea și râvna cinstei pojarul ce sloboade decât focul în spinii uscați mai mare pârjol face). Așijderea, pre tine, bun și adevărat prietin și a adevărului netăcut crainic avându-te, cu încășile, ticăloasa, precum numai cu trupul de tine despărțită, iară cu sufletul cu tine la un loc lipită și încleită să fiu bine mă știu (precum încă de pre vremile epitropiii Monoheroleopardalului ispitită și dovedită sint). Cătră noi și pre săracul Ciacalul au, carile la multe trebe fără preget și la multe slujbe cu credință, precum li să va afla, prepus nu ieste.

Deci, de vii socoti cu cale a fi, o carte la Fil și la Inorog să scriem și de gândurile noastre știre să le facem (că roada pomului prieteșugului alta nu ieste, fără numai ascunsul inimii fără primejdie a descoperi și chitele între sine tare a acoperi). Adecă, precum urechile noastre

spre sunetul numeluiilor stăruiesc și numai din sămnul ochiului spre toată slujba și primejdiia a ne încinge gata sintem. Deci, o, iubitul meu prietin, cuvintele, mele în prepus nu le aduce, căci curate și nezugrăvite sint și în cea de apoi pre dulce viața mea mă giur că tot cuvântul ascuns și toată taina acoperită, ascunsă și nedescoperită voi ținea". (Vulpea pre viață-și să giura, căci din prognosticul doftorului, precum la luna nu va ieși bine știia, de vreme ce în răvărsatul zorilor și în amurgul soarelui sfigmosul în chipul viermelui să clătiia), ce în sfârșitul vieții capul răutății a face silind, pre Lup a amăgi și capul în singe a-i văpsi să nevoia, și precum în toată porunca lui, fără preget și în toate sfaturile și învățăturile lui, fără alt cuget, tot unghiul a scociori și toată piatra a clăti nu să va lenevi cu giurământ să făgăduia.

Ce Lupul, vechiu la minte și copt la

crieri fiind, noaăle a Vulpei vicleșuguri și proaspetele ei lingușituri îndată pricepând, precum în gură miere zămintește, iară în piept otravă dospește cunoscu, și precum pretenția ei alta nu ieste, fără numai cu chipuri șicuite ca acestea, mintea și socoteala Lupului carea ar fi și pentru lucrurile carile la cetatea Deltii, unele săvârșite, fără altele acmu începute, ce ar dzice și ce ar mai nedejdui să iscodească și îndată la adunări știre făcând și minciunile carile mai denainte scriesă să-și înnoiască și pre sine de prietină și de slujnică să să adeverească. Cătră carea Lupul, cu scurte și puținele, însă grele și temeinice cuvinte, într-acesta chip răspunsă:

„Veche pravilă ieste, o, soro Hulpeo (că poftele și voile împăraților pravilă nemutată ascultătorilor sint). De care lucru, și la aceasta alegere, de vreme ce voia și porunca a marilor împărați așe au fost, nici o divă nu ieste, și așe, orice au

poruncit și au ales, bine au poruncit și înțelepțește au ales. Nici cătră aceasta mai mult ceva a gândi sau a grăi ni să cade, fără cât noi, întraceastă dată viață singuratecă alegându-ne și la bârlogul nostru rămășița vieții din toate tulburările lucrurilor și gândurilor depărtați cu linește a o trece și cu odihnă a o petrece am ales, și mai deasupra nici a grăi, nici a audzi ceva poftim (că precum gura la grăire, așe urechile la audzire hotar a avea trebuie, și cuvântul carile linului suflet tulburare aduce, nu numai a nu-l grăi, ce nici a-l audzi să cade). Așe noi, între acestea hotare contenindu-ne, nici Liliiacul ce ar fi grăit, nici Filul și Inorogul ce vor să scornească și așeși nici muștele ce vor să vâziască, sau tăunii ce vor să zbânăiască în minte ne vine. De care lucru, mai mult voroava cu noi a lungi scurtându-ți, la lăcașul și odihna ta te du. Iară vremea, proba cea neminciunoasă, și pre mine și pre tine cine să fim ne va arăta".

Acestea Lupul cătră Vulpe încă vorovind, iată, cu tâmplare, și Ciacalul acolea sosi (carile într-adevăr în dragostea Lupului să avea). Deci Ciacalul, după ce cu plecăciune obiciuita-și închinăciune dede: „În ceastă noapte, dzice, prin pădure pentru hrana încolea și încoace îmblând și prin spinii unui gard de prisacă păsăruicele culcate a prinde pândind, între albine mare vâzâială și glogozală audziiu. Deci, pentru ca a împletecitelor cuvinte înșămnarea a înțelege să pociu, de gardul prisăcii, mai aproape șipurindu-mă, mă lipiiu. De unde, din cele multe, acestea puține cuvinte înțelegeși (căci a trântorilor urlete a albinelor sunete astupa). Voroava, dară, le era aceasta: „Precum noi împărat, monarh și stăpânitoriu, aftocrator să fim având, nu numai noi știm, ce toată lumea mărturisește și matca carea ne chivernisește, ne poruncește, ne

stăpânește și ne otcârmuiește, din toată dihaniia cunoscută și aleasă ieste (ca sămnul a monarhului adevărat acesta ieste, că nici cu acul să împungă, nici cu dinții să mușce, nici cu unghile să rumpă, ce în greșiți iertare, în răi pedepsire, în supuși milă, în streini dreptate și în hotarăle monarhiii sale continere să arete), carile toate în monarhul, matca și mamca noastră deplin să cuprind.

Aceasta, dară, într-acesta chip fiind, oare cu ce socoteală până acmu, iată, de doaă ori, în doaă locuri zburătoarele și târâietoarele toate adunându-să, spre întărirea monarhiii Vulturului și a Leului de la toți hirograf a lua să nevoiesc. Așijderea, precum zburătoarelor epitrop Corbul, iară în-patru-picioarelor Strutocamila s-au ales". Și una cătră alta cu prepuse cuvinte dzicea: „Oare pre noi la adunare cum nu ne-au chemat? Au în sama zburătoarelor nu ne-au băgat? Au

căci micșorimea statului nostru căutând, nevoința, agonisita și chivernisala de obște carea facem a cunoaște s-au lenevit? Ce de vreme ce ieste așe, de sintem și noi zburătoare supt soare, pre toți a cunoaște să-i facem (că albina sămânța și sulita, miierea și fiere tot într-un pânțece poartă, și precum toate politiile nu staturi înalte și pânțece lăsate, ce omoni nedespărțită și minte ispitită și ascuțită caută)." Iară una dintre albine dzisă: „Eu astăzi în câmp pentru agonisita ieșind și printre ierbi și flori miiere cercând, cu viespile a mă împreuna mi s-au tâmplat, la carile iarăși aceasta voroavă a să scutura am aflat și precum foarte cu greu duc lucrul ce să aude că s-au făcut, le-am priceput (că tulburarea unii politii între alalte, cu aprinderea unii case într-o cetate să asemănă, că precum din aprinderea unii case toată cetatea primejduiește, ase o politie răscolindu-să, toată megieșia să clătește). Și așeși eu încă acoloa fiind, o viiespe sosi, carea de

mare adunarea muștelor și a țințarilor
veste adusă și precum de aceste a
pasirilor și a jiganiilor adunare de veste
luând, tare între dânsule vâziia, dzicând:
Sculați, frați, și mărgând, viespilor știre să
dăm, pre tăuni și pre gărgăuni împreună
să rădicăm și cu toții la prisaca albinelor
să ne adunăm, unde, de obște sfătuindu-
ne, să alegem și să căutăm cu ce
privileghie Vulturul tuturor zburătoarelor a
stăpâni și cu ce mijloc numai o monarhie
la toți a să numi și a fi ar putea. Că
precum din lume audzim, lucrul acesta
nici Liliieci a-l priimi n-au învoit, dară noi
cu cât mai gios decât Liliieci și cu cât
mai puține decât toate zburătoarele vom
fi? Și cum cu singură numai tăcerea spre
robie și supunere vecinică ne vom lăsa?
Ba, fraților, o dată cu capul lucrul acesta
neizbândit să nu lăsăm! Că spre aceasta,
precum viespea eghiptilor așe musca
ceriului agiutătoare și scutitoare ne va fi
(că pentru slobodzenie și moșie cu cinste
a muri, decât prin mulți veci cu necinste a

trăi, mai de folos și mai lăudat ieste).
Așijderea, între dobitoace oarece dihonie
să fie am înțeleș, de vreme ce pe Fil și
Inorog la adunare nu i-au chemat, nici i-
au întrebat, nici în samă de lucru i-au
băgat. Pe Lup căci dreaptă hotărâre
Struțului au făcut și căci încă de pre
vremile epitropiiei Vidrii, când cu Pardosul
în Țara Câmpilor au pribegit și acolo cu
dânsul în scandală și la cuvinte au fost
vinit, acmu Pardosul izbândă noaă la
pizmă veche socotind a face, cu
meșterșug din adunare l-au scos și
oarecum la bârlogul său în chip de
izgnanie l-au trimis. Vidra cea odânăoară
Corbului din suflet iubită, iară acmu lui
decât moartea mai urâtă, dintr-amândoaă
izvoadele s-au ras (că decât toată
materiia alcătuită, sufletul nealcătuit mai
lesne să betejește și mai pre lesne ieste
pre lei și pre urși a stăpâni decât pre
doaă inimi prin toată viața într-o dragoste
și într-o priință a le păzi). Vulpea sau de

bolnavă, sau de vicleană dintre dânșii lipsește, de unde a prognostici putem că cu vreme clătirea acestor chipuri făcându-se, lucrurile într-alt chip să vor schimba și statul într-altă haină să va îmbrăca. " Acestea Vulpea, Lupul și Ciacalul. Iară cartea Vulpiei la mână sinoadelor agiungând, pre carea citind-o în taină, deosăbi, Uleul pe Pardos, pe Râs și pre alaltii a credinții Vicleni și a vicleșugului credincioși în taină chemă (că voroava prea pe taină vicleșugul supune, iară cuvântul în față a dreptății sămn ieste). Căroră scrisoarea și sfatul Vulpiei arătând, Pardosul dzisă: „Vulpea pentru Lup oricâte scrie adevărate și de credzut sint, căci precum să dzice dzicătoarea (Lupul părul după vremi își schimbă, iară din firea lui nu iese, nici obiceile învățate își mută). Că Lupul pururea nu numai oile a fărâma, ce și boii din plug a îneca și pre tot dobitocul supus a spintica, precum obiciuit să fie, lumii ieste știut. Și acmu lucrurile la omonie

precum vor să să aducă vâdzind, bine să-
i pară peste firea lui ieste (că lăcomiia în
doaă părți zavistuiește, una, căci tot ce
poștește nu agonisește, alta, căci el ce
poștește pre altul a agonisi privește). De
care lucru, a mea socoteală aceasta
ieste: cu vreme Lupul nu numai din
adunarea Deltii, ce din toată lumea a să
scoate trebuiește, și așe, tot dobitocul în
odihnă și tot locul în ostrovul Critului să
va întoarce. Iară amintrilea, precum din
obiceiurile lui a să primeni nedejde fără
nedejde ieste. Iară pentru Fil și Inorog
mijlocul a să afla pre lesne va fi."

Cătră acestea Râsul, cuvântul
apucând, dzisă: „Precum am înțeles,
Filul, socotind că după mărimea trupului
cinstea să măsură și epitropiia lui s-ar
cădea (ca și de mainte când Inorogul de
la vrăjitori o aflase și lui în dar și peste
nedejde i-o dăruisă), aicea au fost vinit.

(Râsul de vinirea Filului adevărat știa,

căci pentru ca pre ascuns la Delta să vie
el îi poruncisă, iară cu ce gând Râsul
aceasta făcuse mai nici el nu ştia). Iară
acum iarăşi am înţeles, că, pentru
alegerea epitropiei Strutocamiliei
înştiinţându-să, cu înfrântă voie, iarăşi la
locuri-şi s-au dus (că după vestea morţii,
vestea lipirii cinstitului loc cel mai de sus
ţine), însă sfatul meu este acesta: Fiul
după mărimea şi mămăliga trupului la
suflet nepotrivit este, căci, după măsura
trupului sufletul de i s-ar potrivi,
Căprioara Hindiei încotro îi este voia a-l
purta nu l-ar măguli. Carile, de mănăre
de ajuns, de băutură la măsură şi de
odihnă la vreme de va avea, cevaşi
măcară lucrul mai înainte a ispiţi nu va
îndrăzni. Şi aşe după voia noastră încotro
vom pofti a-l trage, într-acolo va merge.

Iară Inorogului spre domolire firea
nicicum nu i să pleacă. Că în lume
frântura cornului şi acela de bunăvoie
lepădat a videa cuiva rar s-au tâmplat,

iară Inorog domolit nici s-au vădzut, nici s-au audzit, nici undeva s-au aflat. De care lucru, cu toții împreună vânătoare vom ridica prin codri, prin munți, și în toate părțile ne vom sămăna, pre carile, oriunde ar fi, tot îl vom afla, și oricât de iute la picioare ar fi, cu lungimea goanii o dată de corn tot îl vom apuca (că ce graba în ceas și cu sila nu isprăvește, aceia delungarea vremii și meșterșugul biruiește). Carile, la mână cădzind, într-o ogradă încongiurată cu apă lată îl vom închide și la loc îngust și strâmt îl vom trimite. Unde el la loc slobod și la câmp larg a trăi deprins fiind, de năcaz, în curândă vreme în melianholie, din melianholie în buhăbie, din buhăbie în slăbiciune, din slăbiciune în boală și, în sfârșitul tuturor, din boală în moarte va cădea, și așe, de tot numele din izvodul vieții i să va șterge. Iară amintrilea, bine să știți că, până Inorogul viață are, viața noastră scurtă și aceia cu prepus și în toate ceasurile cu groază decât moartea

mai rea ieste (că o dată a muri, datoriia firii, iară cu groaza morții a trăi, moartea morții ieste)".

Așe Râsul de răs sfaturi ca acestea dacă de sațiu vârsă, Uleul dzisă: „Dară cuvintele acestea la lucru cine va putea duce?" Râsul: „Eu, răspunsă, numai cu învoiala și nevoința de obște să fie".

De aceste asupra nevinovății Inorogului spurcate sfaturi, Moliia din blană veste luând, îndată Inorogului știre trimasă, carile vicleșugurile ce i să gătesc cunoscând, întâi în fire, apoi în picioare nedejdea își pusă.

Partea a patra

Așe și într-acesta chip sfaturile
amânduror părților aședzându-să, asupra
Filului și mai cu de-adins asupra
Inorogului cu mare și fără dreptate ură
rămasără. Deci îndatăși uricile și
privileghiile Liliiacului, vrând-nevrând,
după vechile lui pravile și voie înnoind,
aședzară. I După aceia toate pasirile de
carne mâncătoare și toate jigăniile de
singe nevinovat vărsătoare, pentru
asupra Inorogului vânătoare, beleag și
cuvânt își dederă, și toate în toate părțile
să-l cerce, să-l afle, să-l prindză, să-l
lege, și după a lor tirănească să-l
giudece lege să orânduiri. Ce ei încă
acestea orânduind și fel de fel de lațuri,
curse, mreji și alte măiestrii în toate
poticile și căile întinzind, strâmbătate ca
aceasta în multă vreme ceriul a privi,
pământul a suferi neputând, de năprasnă
din toate părțile și marginile pământului

holburi, vivore, tremuri, cutremuri, tunete, sunete, trăsnete, plesnete scorniră, atâta cât tot muntele înalt cu temeliele în sus și cu vârful în gios răsturnară și tot copaciul gros, înalt și frundzos din rădăcină îl dezrădăcinară, și așe, toată calea și cărarea pre pământ și prin aer cu grele neguri și cu întunecoși nuări, ca cu un veșmânt negru căptușind astupară și tot drumul de pe fața pământului cu stinci pohârnite, cu dealuri și holmuri răzspite și cu păduri săciuite pretiutiderelea închisără și încuiară.

Din ceriu fulgere, din nuări smidă și piatră, din pământ aburi, fumuri și holburi, unele suindu-să, iară altele coborându-să, în aer focul cu apa să amesteca și stihiile între sine cu nespus chip să lupta. Carile atâta de strașnică și groznică metamorfosin în toată fapta făcură, cât ceriul cu pământ și apa cu focul războiu cumplit să fie rădicat să părea, cu a căroră clătire toată zidirea să scutura și

să cutremura și spre cea desăvârșită a tot duhul peire să pleca.

Deci dintâi pricina grozniciei aceștia clătiri nepricepută, iară mai pre urmă tuturor cunoscută fu (că precum picătura cea mai de pre urmă vasul îneacă, așe strâmbatățile mari și multe mai denainte grămădite cu una mai de apoi și necunoscută și cea cădzută răsplătire își iau, și precum multe grămădite mai denainte au fost să cunosc) I.

A amestecăturii, dară, aceștia pre scurt, istoriia aceasta au fost : Toate dealurile mari și toți munții înalți asupra stâncelor și copacilor sfat sfătuiră. Cari șapte hatmani de războiu purtători și a gloatelor păvățuitori având, asupra holmurilor celor de la cetatea Deltii vrăjmaș războiu rădicară și fără veste, cu mari huiete și de năprasună cu mari buhnete, asupră-le pohârnindu-să, să răsturnară. Iară pricina aceștii strașnice

rădicări și fără milă fărâməri era aceasta: munții cu holmurile între sine, pentru greutatea carea de la stânci și de la copaci trag, să jeluiră și de pohoara carea în cârcă poartă unul cătră altul să olecăiră și fietecările cătră de-aproapele său într-acesta chip dzisără: „Până când, fraților, stinca piatra sacă și plopul, chiparisul și platanul, copaci fără roadă, în capul nostru suindu-să, pe spate-ne urcându-să, vârvurile și creștetele ne vor acoperi? Și până când ei înălțindu-să și mărimdu-să, ca cum în vreo samă ne-am fi, ne vor ocări și batgiocuri? (Că certarea cu toiege într-ascuns decât ocară și batgiocura în arătare mai de suferit ieste). De care lucru, cu toții într-un gând și într-o inimă a ne împreuna, cu mic și cu mare, într-un cuvânt și într-un giurământ a ne lega trebuie și lucru carile altădată în politiia noastră nu s-au mai vădzut să facem, adecă cu a noastră răsturnare a mândrilor și trufașilor cea desăvârșit prăpădire și răzsipire să aducem (că

toată moartea din fire aspră și amară
ieste, carea numai cu vederea răzsipii
nepriietinului mai plăcută și mai îndulcită
a fi să pare). Deci unde ne sint rădăcinile,
acolo vârvurile, și unde ne sint vârvurile,
acolo rădăcinile să ne mutăm. Că într-
acesta chip toată stânca groasă și
pietroasă și tot copaciul crângos și
frundzăros supt noi va rămânea, și așe,
precum pururea decât noi mai mici și
precum noi i-am hrănit și i-am crescut, în
brață i-am purtat și la sin i-am aplecat și
precum până într-atâta în samă a nu ne
băga și în toată hula și ocară a ne lua nu
li s-au cădzut vor cunoaște.

(Că călcâiul peste cap a să înălța și
piciorul, macară că cinci degete are, însă
slujba mâinii a apuca nu să cade.") Așe,
munții deodată cu cuvântul și lucrul
pliniră, căci pre toată movilița cu sine
trăgând, toate holmurile și dealurile după
cei șapte voievodzi urma. Cari cu toții
deodată clătindu-să și din temelie

cutremurându-să, unii peste alții să
pohârniră, de a căroră huiet toate
marginile lumii să răzsunară și să
însălmăntară.

Pre aceia vreme adunările, în vivorniță
într-aceasta la locul pomenit aflându-să,
și ieie împreună cu munții nu puțințele
pășiră și nu puțină pagubă și scădere
avură. Mai vârtos că măiestriile, lațurile și
cursele, carile pentru vânarea Inorogului
întinsese, toate din temeiu să rupsesse și
nici de o treabă spre aceia slujbă să
întorsesă (că munții prăvălindu-să, cei ce
prin munți lăcuiori și vasul înecându-să,
cei ce pre mare sint călători, fără
primejdii vieții și pierderea dobânzii a fi
nu pot). Iară între tulburările munților
Inorogul la câmpii lăcașului său, lin și
fără grijă, viața-și petrecea și cea mai de
pre urmă la ce va ieși în tot chipul a
adulmăca să nevoia, până când după a
munților asupra stincelor și a copacilor
răsturnare, precum biruința la munți să fie

rămas înțăleasă, și toată stâncă și
copaciul de la Delta o parte să să fie
zdrumicat, iară o parte după sine târâind,
în robie să fie luat. Așijderea, precum tot
dobitocul și zburătoarea între stânci și
între nuări lăcuitoare să afla, în robiia
celor șapte voievodzi să fie cădzut și de
la locul său să-i fie mutat să înștiință.

Acestea așe, iară Filul (carile pre taină
la cetatea Deltii să să fie dus mai
denainte s-au pomenit, după ce lucrul
împotrivă isprăvit vădzu, cătră Inorog a
năzui sili. Filul nu cu bun gând asupra
Inorogului la adunări să dusesse. (Însă
ochiul ceresc toate vede și cumpăna
nevădzută toate în dreptate și fără
filoprosopie cumpanește). Iară la
înturnare, singur de ascunsul inimii sale
vădindu-să și de greșitul său gând
asupra Inorogului căindu-să, în gura
mare mărturisi (că tot priietinul din
dobânda aurului aflat, decât cel cu
legătura firii împreunat, mai de gios și mai

cu prepus ieste). Iară după ce adunările cu multă nenorocire în robie cădzură și la locul celor șapte munți, în valea carea Grumadzii Boului să cheamă aduși fură, Inorogul lucrul din capăt, iară Filul din coadă a apuca ispitiră. Inorogul pricina dintâi, iară Filul fapta pricinii căuta, Inorogul monarhiia pasirilor, iară Filul epitropiia Strutocamilii a răzsipi să nevoia.

Însă Filul, puținele ispitind, precum încă funea noaă și cu nevoie a să rumpe a fi cunoscu. De care lucru, mai mult în deșert a să osteni să părăsi.

Inorogul toată răutatea în capul pasirilor și tot pricazul în glasul și siloghismul Corbului cunoscând, pentru amurțala oțáros glasului lui leac să afle pre la toți vrăjitorii și doftorii vremii aceia cerea, și acmu și doftorul cel bun găsisă și leacul nemerisă (numai unde ceriul nu să pleacă, pământul în zădar să rădică și

când nuării umedzala în ploi nu-și slobod, în deșert samănă cela ce samănă). În care chip, și a Inorogului ostenință ieși, de vreme ce norocul slujind, vicleșugul Corbului în sprijineală și răutatea-i în fereală să arată, și chipurile vrăjitorilor schimbându-să, Inorogul de tot începutul apucat într-altă vreme a-l săvârși și cu alt mijloc a-l plini s-au lăsat, precum la locul său să va pomeni.

Într-aceiași vreme, și Vidra sosind, spre înădușala a tuturor jiganiilor, nu puține fumuri slobodzi, și acmu toate dobitoacele prețul a-și tăia și din robie a scăpa nevoindu-să, Vidra cu ale sale, în divuri, în chipuri, amestecături, prețul îndoit le adaosă, atâta cât pasirilor nu numai penele și dobitoacelor nu numai perii, ce și tuleiele li s-au jepuit și pieile de pre carne li s-au belit. Așe, Vidra ca un vânt în trestii lovind, din toate și în toate părțile îi plecă și îi înduplecă. Însă

În sfârșit ceva vrednic de laudă
neisprăvind, în gârlele apelor spre
aciuare să dusă. Iară robimea
dobitoacelor, toată prin fel de fel de
tâmplări și după multe și nenumărate de
tâmplări și zbuciumări prețul dându-și și
precum li să părea lucrurile aședzindu-și
și oarecum după voia lor tocmindu-și, de
la cei șapte voievodzi iertare își luară și
la locurile sale să ducă să sculară. În
urmă pe Râs, pe dulăii ciobănești, pe
coteii de casă și pe Hameleon lăsind, ca
denapoile lor păzind, pentru vânătoreea
lațurilor și a tuturor măiestriilor carile de
iznoavă asupra Inorogului întinsese,
aminte să le fie, le porunciră. Așijderea,
împotriva lucrurilor sale cevași de s-ar
tâmpla, cum mai curând știre să le dea,
ca după cuvântul și giurământul carile
mai denainte cu vicleșug pusese, cu toții
împreună, de mai mare goană și
vânătoare să gătească.

În vremea ieșirii lor de la Grumadzii-

Boului, cu hrizmosul carile încă de demult Camilopardalul le tâlcuisă și coada păunului cătră coarnele boului aflate și pre Cămilă cu dânsa frumos împodobisă, să fie vădzut cineva lucru de ciudesă și preste toată ciuda mai ciudat și mai minunat. Că la ieșirea lor de la cei șapte munți, ciuda nevădzută (și precum să dzice dzicătoarea): neaudzită, cu coadă în vârful capului Cămila era. Iară la intrarea la locul lor, vestită dzicătoarea să pliniia, carea dzice: „Mare ciudă duc în car, mai mare va fi dac-om sosi”. Toți era cum era, iară toată minunea și ciudesea, în Cămilă să cuprindea (că precum soarele cu a sa lumină toate stelele acopere și nevădzute le face, așe pasirea dobitocită și vita păsărită pre toate de mascara covârșii). Căci la Cămilă, în loc de peri și de floci, cu pene roșii o îmbrăcasă, lângă carile aripi negre ca de Corb alăturasă, la grumadzii Cămilei cel cohâiat, capul boului cel buărat prepusesese. Coada păunului cea rotată,

nu despre sapă, după obiceiul a tuturor
dobitoacelor, ce în loc de cercei, alături
cu capul, în sus o ridicase și, de cornul
cel drept lipind-o, o legase (că unde
văpsala galbănă degetele văpsește,
acolo la Cămile coarne, aripi și pene
odrăslește). Aședară, jigăniile și
dobitoacele toate urmând Strutocamilii, la
sălașul monarhiei sale sosiră, unde, pe
Strutocamilă în obiciuitul șopron băgând,
pilituri de fier cu prund amestecate, în loc
de ospăț, înainte-i vărsară, cu carile mai
mult să mănca decât mănca și mai mult
corția decât mistuia. Iară alalte de singe
nevinovat vărsătoare jigăniile, fietecarea,
trunchiu de meserniță și prăvălie de
carne deșchisese, în toate părțile
giunghind, zugrumând, tăind, despoind,
aruncând, împărțind și nici de grasă în
samă băgând, nici de vitioană cevaș milă
având (că unde jigănia oile păzește,
acolo ciobanul păscând, în loc de lână,
cu gerul să învește). Atâta cât tot
dobitocul supus la cea desăvârșită a peririi

primejdie sosisă. Tot ochiul ce le privia
cu lacrimi de singe le tânguia, între
dânsele undeva glas de bucurie sau
viers de veselie nu să simția, fără numai
răget, muget, obide, suspine, văietături și
olecăituri în toate părțile și în toate
colțurile să audzia.

Cămila săraca, de chipu-și să mira, de
aripi și de pene oarecum mărimdu-să, să
cani înfla. Apoi de sete și de foame și de
alte nevoi și bezcisnicii cu jele și
nemângăiată să văiera. Cătră aceasta
stăpân să stăpâniia, deasupra să
supunea, cu glas să amuția, cu mâni să
ciunția, cu picioare să ologia, cu ochi să
orbiia și încă cu duh să înădușia și cu
sufletul în coș în toate ceasurile să
omorâia (că precât în viață moartea, atâta
în putere slăbiciunea lucrează, însă cu
atâta moartea decât slăbiciunea mai
fericită, căci ce ia o dată, nici a mai da
ănici a mai daî, nici a mai lua altă dată
poate. Iară în slăbiciune năcazurile, ca

otava în primăvară odrăslesc și fel de fel de chipuri spre mai mare dosadă izvodesc). Așe Strutocamila, în vreo parte a să clăti, de fricoasă nu putea, ceva a grai, de proastă nu știa, pentru care lucru, din gura ei altă ceva nu să audziia fără numai bolbăietura carea de la moșii și strămoșii săi învățasă și prin glasul fără articule din piept și din gârtan acestea îi clocotiia: r.r.r.a.a.a.c.c.c.o.o.o.v.v.v. a.a.a., pre carile mai pre urmă, iarăși Lupul filosofind, într-acesta chip le-au tâlcuit: rău, rău, rău, ah, ah, ah, capul, capul, capul, oh oh oh, vai, vai, vai. Pre aceasta vreme și Vulpea piielea blănarilor și carnea cioarălor își dede, căci nici pământul în sine o priimi, nici aerul de cât era uscată a o mai zbici putu. Și ase, și ea plata vicleșugului prăpădenie și peire de năprasnă a fi cunoscu (că a vicleșugului sămințe vara să samănă dulci și, iarna răsar amară, a căroră poamă întâi îndulcesc, apoi cu nesuferită amărâme otrăvăsc).

Pasirile dară și dobitoacele, toate acmu lucrurile-și după cuvântu-și și pofta-și isprăvite și deplin tocmite a fi părăndu-li-se, a omoniii și legăturii cuprindere și a monarșilor săi vecinică și neprepusă stăpânire, cu zapise, cu urice și cu hrisovuluri a întări și a adeveri socotiră. Deci hirograful cu a tuturor iscăliturile de obște, pre carile monarhilor săi dederă, într-acesta chip era :„Adecă noi, pasirile văzduhului și dobitoacele pământului, cu această a noastră de obște scrisoare scriem și mărturisim, precum de nime siliți, nici asupriți, ce dintr-a noastră bună voie, gând bun am gândit, sfat adevărat am sfătuit și lucru de cinste cu cuviință și spre folosul de obște am început, am săvârșit și cu iscăliturile noastre l-am întărit, ca de astăzi înainte cu toții noi, veri zburătoare, veri pre pământ mărgătoare ar fi într-o inimă și într-o învoință supt doaă monarhii a doi monarhi, a înălțatului Vulturului adecă și

a preaputinciosului Leului, supuși și
aciuați să fim. Așijderea, episcopii și în
toate puternicii acestor slăvite împărății
otcârmuitori, Corbul adecâte și
Strutocamilon, orice ne-ar porunci și orice
ne-ar învăța, fără de nici o îngăimală și
fără leac de crâcneală ascultători și
următori să ne arătăm. După aceasta,
într-o pravilă și în unirea legiurilor
(deosăbi de obiceiul locului) să ne
aflăm, a tot priietinul priietin și a tot
nepriietinul nepriietin de obște să priim
sau să nu priim. Greul și nevoia unul
altuia să purtăm, în toată evthihia și
distihia tovarăși nedespărțiți și neîndoșiți
să ne ținem, nicipum a vremilor, a
lucrurilor și a tâmplărilor profasin sau alt
chip de fereală și de șuvăială să punem,
ce orice ar fi și s-ar tâmpla cu sfatul de
obște pentru folosul de obște să arătăm,
să dzicem și să facem. Așijderea, cu
strașnic și în veci stătătoriu giurământ,
pre nume și viața a marilor împărați ne
giurăm și spre cinstea monarhiilor

noastre cuvânt dăm, ca oricine
vrăodânăoară împotrivnic, neascultătoriu
sau viclean epitropilor împăraților noștri
milostivi s-ar afla, din ceata, neamul,
cinstea și adunarea noastră afara să-l
scoatem, și obștii neprietin, legiurilor
eretic și pravilelor călcătoriu să-l
cunoaștem și, până când a noastră și a
lui viață între muritori s-ar tăvăli, ochiul
zavistiii, mâna izbândii și inima vrăjmășii
deasupra unuia ca aceluia să nu
rădicăm, ce pururea gonit și izgonit din
țircălamul unirii noastre avându-l, toată
ura vrăjmășiii nu numai în lucruri, în
bucate și în avuție-i să să oprească, ce
așeși, până la curmarea dzilelor și vieții
lungindu-să, să să lățască, atâta cât, din
bătrân până la tânăr și din sugariu până
la golaș milostivindu-ne, să nu dojenim și
de la ac până la ață cu avuție, cu neam,
cu simenție în prav și pulbere a-l întoarce
să silim. (Că precum vrăjmășia veche
adânci rădăcini sloboade, așe și izbânda
în neam și sementii să lățește.) Așijderea

pentru trii de moarte nepriietini, tuturor mai cu de-adins în știre să fie și în pomenire din rod și-n rod să ție: adecă pentru Inorog, Filul și Vidra, carii pururea neînduplecați în răutate și neobosiți în vrajbe s-au arătat. Ca toată pasirea iute la zburat, toată jiganiia repede la alergat și toată dihaniia ascuțită la adulmăcat, pururea gata și fără preget să fie, până când, sau în silțe, sau în curse, sau în colți, sau în unghii răii rău vor cădea, și cea ce li să cade plată-și vor lua, de vreme ce aceste aieva nepriietini și vrăjmași obștii s-au purtat, împăraților nesupuși și poroncilor neascultători s-au aflat.

Încășile cu toții dzicem și adevărim și din tot sufletul și inima făgăduim ca toate capitulurile și punturile (pre carile împărații noștri milostivi de la noi au poftit) în veci neclătite, nebetejite și nesmintite să le păzim. Și iarășile învoim și poftim ca pe epitropul ce avem (carile

chipul și icoana împăratului nostru poartă) în viață neschimbat și nemutat stăpân să-l avem și să-l ținem. Iară după a lor viață, ori pre carile din odraslele lor cerescul Vultur și Leu în scaunul părinților săi ar pune, pre acela următoriu și moștenitoriu epitropiilor cu toată învoiața să-l priimim, ca în veci de veci sementiia lor din thronul stăpânirii să nu lipsască, ce cât luna să trăiască și cât soarele să cu fericire viețuiască. Fie, fie, fie!

Pentru dară mai bună credința și deplin adevărul plecat hirograful nostru la pravul pragului și la scăuiașul talpelor a milostivilor noștri împărați am pus. Datu-s-au în anul monarhiei pasirilor 29.000, iară a monarhiei jiganiilor 30.100, în anul epitropiei Corbului 1.500, iară a epitropiei Strutocamilii 100. Coțofana uricariul de omăt, pis.

Brehnacea, Șoimul, Uliul, Coruiul, Râraul, Hârățul, Cioara, Coțofana,

Puhacea, Caia, Pardosul, Ursul, Vulpea,
Ciacal, Bursucul, Râsul, Veverița, Dulful,
Sobolul, Cânele, Coteiul, Ogarul, Mâța
Sălbatecă, Mâța de Casă, Guziul,
Nevăstuica, Șoarecele.

Pasirile și dobitoacele supuse:
Lebăda, Dropiia, Vaca, Gânsca, Rața,
Curca, Găina, Păunul, Vrabiia, Porumbul,
Turturea, Gangur, Pițiguș, Cintița,
Fasanu, Patrânichea, Prepelița,
Cârsteiul, Rândunea, Lăstunu, Calul,
Boul, Oaia, Capra, Porcu, Măgarul,
Cămila, Dzimbrii, Cerbul, Ciuta,
Căprioara, Iepurile, Colunul și alalte
pasiri, dobitoace și jigăanii câte în ce riu
sus și pre pământ gios ne aflăm, pre
aceasta ne legăm, ne giurăm și cele
scrise priimim și adevărim."

Hirograful acesta, dacă prin
referendariul, elcovanul, la mână
împăraților cu mare cinste și plecăciune îl
trimasără, împărații hrisovului la adunări

trimasără, carile într-acesta chip să citiia :
„Noi, Vulturul și Leul, monarșii
văzduhului și a pământului și într-aceste
doaă stihii a tuturor lăcuitoarelor pasiri și
dobitoace aftocratori și oblăduitori,
zburătoarelor până preste nuări și
mărgătoarelor până peste marginile
pământului în știre facem că umilința
împărăteștii noastre inimi vrând și învoind
ca cele până acmu între înălțatele
noastre împotrivnice vrajbe să să împace,
toate tulburările în linește a să preface și
pentru ca fietecarile hotarăle sale să-și
cunoască și supușii fără nici o scandală
să-și deosăbască. Așijderea, ca cu toții
într-o unire de dragoste adevă rată și într-
o inimă de tot vicleșugul neimată să să
alcătuiască, prin luminatele noastre
scrisori și decât vântul mai repedzii noștri
alergători, tuturor celora ce a ști li să
cădea, în știre am dat și prin strașnica
noastră poruncă i-am chemat, și la locul
orânduit, la adunarea de obște i-am
adunat. Căroră arătându-le că, precum

cloșca puișorii săi, așe nebiruita noastră
putere cineși pre al său supt aciuarea și
ocrotirea aripilor sale a aciuă și a ocroti
va și poștește. Ca nu cumva de acmu
înainte cineva din neprietini spre dâșii
mâna strâmbătății a întinde și cu ochiul
vicleșugului a le căuta să poată, sau a
putea a gândi să îndrăznească. Aședară,
cu toții, buna împărăteasca noastră vrere
vădzând și spre cel de obște folos a fi
pricepând, poruncii noastre s-au plecat și
înaintea feții tot genunchiul s-au închinat.
De care lucru, și nemăsurata noastră
milosirdie din scaunul înălțimei sale
plecându-să și spre umilința lor
milostivindu-să, din rostul monarhicesc
dzicem și dzisa cu împărătescul hrisovul
întărim și adevărim ca pre toți în toată
dragostea și priința să-i avem și cineși
după a sa stepănă și măsură în cinste și
cuviiță să-i ținem. Așijderea, de tot
împotrivicul și pizmașul cu nebiruita
noastră putere să-i apărăm și pre
dușmanii lor de la dâșii departe să-i

gonim și să-i izgonim. Ales și mai vârtos
pre unii, carii și poruncilor noastre ca
niște obraznici îndrăznesc neascultători
și supușilor noștri bântuitori și publecăi
răscolitori aieva s-au vădzut și s-au
arătat. Pre unii dară ca aceiia dzicem și
poruncim ca, în scurtă viața lor, luminată
fața noastră să nu vadă, nici
vreodânăoară ei sau semenția lor între
senatorii noștri să încapă, nici vreunii
stepene de cinste în veci să să
învrednicească, ce pururea în
împărăteasca noastră de nescăpată urgie
aflându-să, ascuțita și netâmpita spată
gonindu-i și întirindu-i, să nu să lenească.
Însă acestea despre mare mila noastră
ferite vor fi, până când și supușii noștri
dreptatea, omonia și credința cătră noi
nebetijită vor păzi, fără preget și fără
cârteală, spre toate poruncile noastre vor
sirgui și cele de pre an dări fără rămășiță
și zăticneală, la cămările slăvii noastre
dând, datoria țărănească după obiceiul

vechiu vor plăti. Așijderea, dzicem și poruncim ca ponturile și capitulurile carile încă la adunarea dintâi s-au legat și s-au aședzat, nesmintite, neclătite și neviclenite țiindu-le, în veci ei și următorii lor, așe să îmble, cât în cevași și câtvași macar cum lina și odihnita noastră voie să nu scârbască, nici singur și cu lenevirea sau cu îndrăznirea ură și urgie asupra să-și aducă.

Aședară, alor noastre monarhicești porunci ascultătorilor și în tot chipul drept slujitorilor, milă și căutare, cinste și în bunătați mare blagoutrobna noastră împărăție făgăduiește. Iară într-alt chip celuia ce ar gândi, ar dzice și ar lucra, prada casii, sărăciia avuții, izgnania moșiii și, în cea mai de pre de urmă, romfea, sabiia dintr-îmbe părțile ascuțită, între trup și între capu-i despărțitoare, de grabnică și ocărâtă moarte aducătoare, plata și izbânda îi va fi. Aceasta scriem și într-alt chip nu va fi. Datu-s-au în anul

monarhiei Vulturului 29.000, iară la anul
monarhiei Leului 30.100, în anul episcopiei
Corbului 1.500, iară a episcopiei
Strutocamilei 100.

Vulturul monarh, Leul monarh. Lebăda
vel logofet povelil, Boul vel logofet
povelil. Coțofana uricar pis.

Ponturile și capitulurile împărătești 1.
Corbul în veci și săminția lui peste veci
episcop împărăției Vulturului să fie. Toată
pasirea domn și stăpânitoriu să-l
cunoască, și într-însele putere slobodă a
lega și a dezlega, a omorî și a ierta, să
aibă. 2. Strutocamila în veci și săminția
lui (având, de nu va avea, și neavând, da
va avea) peste veci episcop împărăției
Leului să fie. Tot dobitocul și jiganiia
domn și stăpânitoriu să-l ție, în carile a
lega, a dezlega, a omorî, a ierta putere
slobodă să aibă. 3. Siloghismul Corbului
făcut în *barbara*, în veci neclătit și
nedieresit să rămâie. Așijderea, tainică

filosofia Lupului în școala dobitoacelor să nu să profesască, nici ale lui tâlcuiri și exighises să se citească, ce în locul filosofiei cânești de batgiocură să să aibă.

4. Cu Filul și cu Inorogul cineva din jigăanii prieteșug, cuvânt, corespondenție, veri aievea, veri pre taină, din gură sau din scrisori și în tot alt chipul, macar cum, să nu aibă, nici rudenie cu dâșii să facă, nici precum rude unul altuia sint să să răspundză. Ce cu toții vrăjmași și de moarte neprietini să-i cunoască, și prin toată vremea de goană și de vânătoare să nu să părăsască, până când cea căzută și de pre urmă plată sau cu moarte cumplită, sau cu viață năcăjită ș-or da.

5. Vidra dintr-îmbe stihiile gonită și dintr-amândoaă monarhiile izgonită să fie, și cine într-alt chip ar socoti, cu moartea să plătească.

6. Lupul din bârlogul său afară a ieși (fără numai pentru hrana) vrednic și slobod să nu fie și cu Ciacalul împreunări și voroave să nu aibă.

7. Pasirile cu dobitoacele

cuscrie și rudenie a face dintr-îmbe
părțile neapărate și neoprite să fie, și încă
cătră aceasta unii pre alții, pre cât vor
putea a îndemna, nevoitori și silitori să
fie, ca într-acesta chip mai multă dragoste
și prieteșug între dânșii să să lățască. 8.
Pasirile într-agiutoriu Strutocamilei și
dobitoacele într-agiutoriu Corbului (când
despre neprietinii obștii vreo tulburare
sau amestecare s-ar tâmpla) fără preget
și împotrivire să fie. 9. La toată cheltuiala
carea cu a neprietinilor pricină a vini s-ar
tâmpla, pasirile doaă părți, iară
dobitoacele o parte să dea și dulăii de
casă cu coteii și cu Râsul împreună (carii
pentru strajea munților s-au ales) toate
strâmptorile munților cuprindzind, carile
ce ar simți, unul cătră altul știre să dea,
ca într-acesta chip și paza mai bună să
fie, și vânătorearea fără gonași să nu
rămâie. 10. Dările de pre an de bunăvoie,
făra lipsă și fără bănat strângându-le, să
le numere, cumpănească, în pungi
băgându-le, să le lege și să le

pecetluiască, și așe, prin mijlocitori credincioși, la cămările slăvii noastre, fără sminteală să să trimață.

Acestea toate, cine într-alt chip ar gândi, ar socoti, ar vorovi, sau vreuna cât de mică din orânduiala și aședzimântul ce s-au pus, ar sminti, până la trii neamuri a casăi pradă, a moșiilor pusteire, a avuții/ la cămările împărătești luare și, în cea mai de pre urmă, groznică și cumplită moarte să știe. " Aședară, zapisul supușilor, uricul împăraților și ponturile legăturilor într-acesta chip alcătuindu-să și aședzindu-să și cu toții acmu de lucrul isprăvit veselindu-să, fietecare monarh sfetnicilor, senatorilor și supușilor săi cinste și masă mare să gătească porunciră (că după izbânda voii, izbânda limarghiii pururea urmadză și gâlceava împăcată în bucate și vin să sloboade). După împărăteasca poruncă toate să gătară, fel de feliuri de mâncări, în divuri, în chipuri de băuturi, pre mese să

aședzară. Fietecarile după cinstea și stepăna sa la deosăbite mese, cineși după neamul său și feliul să orânduiri (că chipul întâi a trufii în procathedrii mesii să zugrăvește și toată mândria în scaunul cel mai de sus să săvârșește). Iară la masa la carea singuri împărații să ospăta, altora loc de ședzut nu arăta, fără numai Corbului și Strutocamilii, carii pentru slujba epitropiilor ce purta decât toate dihaniile lumii mai în cinste să avea. Cătră aceștea pre Brehnace și pre Pardos adăogea, ca cum dintr-alții mai aleși și după epitropi al doilea ar fi.

Ei într-acesta chip la veseliia ospățului aședzindu-să și în tot feliul de dezmierdări desfătându-să și acmu păharăle pre masă ades primblându-să, cineși pre monarhul său cu nespuse laude și colachii în ceriuri înălța (că vinul, în stomah intrând, aburul la cap trimite și aburul vinului, în cap învăluindu-să, gândurile acoperite și cuvintele

negândite la ivală scoate). Și acmu la cele mai dinluntru a voroavelor pozvolenii întrând, cine de viteaz, cine de credincios, cine de vârtos să lăuda. Așijderea, cine credința și priința sa, cine vicleșugul și vrăjmășiia altuia, cu desfrătate și cu vinul împiedicate voroave arăta.

Acestea încă ei bolbăind și stropii vinului din gura unuia în obrazul altuia sărind, iată, de năprasnă și fără veste, toate turmele și neamurile a tuturor muștelor la masă nechemate și la ospăț neîmbiiate a vini și fără nici o sială a să ospăta vădzură.

Că, precum mai denainte s-au pomenit, în noaptea carea Ciacalul de după gardul prisăcii sfatul albinelor și a viespilor audzisă, și a doa dzi, viind, Lupului și Vulpiei povestisă, a doa dzi viespile toate pre gărgăuni, pre tăuni, pre țințari și pre alte cete de muște și de

mușțe îndemnând, la albine s-au adunat, și fietecarea de vestea carea audzisă povestind, adecă precum Vulturul tuturor zburătoarelor monarh să să fie ales și hirografi de la toți să fie cerșut și să fie și luat au înțeles. Care lucru, tot neamul muștelor, pre sine nu mai puțin decât pasirile zburătoare știind: „Sculați, frați, între sine dzisără, și oriunde acele adunări vom putea afla, acolo a noastră elefterie a cunoaște să le facem, ca altă dată să priceapă, (că nu toată pasirea zburătoare să mănâncă, nici tot marile pre cel mai mic stăpânește, nici toată pofta din părere născută să plinește)". Neamul dară muștelor, precum s-au dzis, tot într-un suflet și într-o inimă sculându-să și mai mult cu focul inimii decât cu aripile zburând și ducându-să, pre toate zburătoarele și mărgătoarele la pomenitul ospăț aflară. Carile, mai mult de mânie decât de foame, în bucatele streine și în agonisita altora ca focul în paie și ca scânteia în iarba pucioasă intrară.

Aceasta toți sfetnicii și senatorii din îmbe părțile vădzind, în mierare și ciudesă ca aceasta sta și ce poate fi aceasta, din cap, din urme și din ochi semne făcându-și, muștește întreba. Toți de toți întreba și cel ce să răspundă nu era.

Albinele, viespile, muștile și alalte gloate nicicum ceva uitându-să, ca la bucatele și mesele sale, fără nici o grijă, mânca, împrăștiia și de pre masă gios, la furnici arunca. Căci și furnicile, de acestea oblicind, după alalte muște urmară, dzicând precum partea zburătoarelor sint, de vreme ce ca pasirile să oaă și cu vreme aripi ca muștele și ca alalte lighioi zburătoare fac. Iară Vulturul și Leul, de mânie, ca beșica de vânt să împlură, unul piui, altul răcni, și fietecarile cetelor și bulucurilor sale de războiu și de bătaie să să gătească cu urgie porunciră. Și „nici unul din tâlharii în samă nebăgători să nu scape!” striga: „Cine sint aceștea carii de strașnice

chipurile împărătești a să sii n-au învățat?
Carii sint aceștea ce de frica groazniciei
noastre nu s-au cutremurat? Au ieste
cineva supt soare a căruia neștiutorii a să
rușina ochii de străluminarea slăvii
noastre să nu să tâmpască? Au ieste din
fața pământului până în țârcălamul lunii
duh ca acela carile gând împotrivnic spre
nebiruita noastră putere să puie? Cum
mai curând dară în unghi să-i fărâmați, în
colți să-i zdrumicați, în labe să-i spinticați
și cu lutul și țărna să-i amestecați și ca
pravul și pulberea în vânt să-i aruncați".

După a împăraților poruncă, cu toți
îndată de masă și veselie să lăsară și de
arme și de războiu să apucară (că
precum după răskoale lineștea cu
veseliile, așe după veselii armele și
gâlcevile adese urmadză), toată jiganiia
cumplită colții își tociia și toată pasirea
rumpătoare pintenii își ascuția.
Cucoarăle cu buciunele buciuma,
lebedele cântecul cel de pre urmă a

moșii cânta, păunii, de răutatea ce videă,
în gura mare și cu jele să văieta, șoimii
ca hatmanii, uleii ca sărdarii, coruii ca
căpitanii pe dinaintea gloatelor și a
bulucurilor să primbla, pupădza ca
ceaușii la alaiu îi aședza, căile din fluier
șuiera, brehnăcile înalt pentru paza
străjilor să înălța. Vulturul deasupra
tuturor împărătește celea trebuitoare
slujitorilor porunciia, carii în aripa dreaptă
și în aripa stângă de războiu să șicuia.
Într-acestași chip și jigăniile pre pământ,
cineși la polcul și la ceata sa orânduindu-
să, la meideanul bății cu mare dârjie
ieșiră.

Iară după ce puhacele din pușcile cele
mari și cucuvaiele din cele mici sămnul
războiul dederă, îndată sunete, buhnete,
trăsnete, plesnete, vâjiituri și dudituri
preste tot locul să răzsunară. Că iuți
aripile vulturilor, brehnăcilor, rarăilor,
șoimilor, uleilor și a coruilor cu mare
vâjiituri aerul despica, leii, urșii, pardoșii,

dulăii, ogarii și coteii, cu unghile țarna
aruncând pulberea în ceriu spulbăra și cu
neguri de prav luminoasă radzele
soarelui astupa. Mânie ca aceasta
vărsară, vrăjmășie ca aceasta arătară,
gătire ca aceasta făcură, tunară,
detunară, trăsniură, plesniură, răcniură, piuriă
și din toate părțile cu mare urgie marile
acestea jigăanii asupra micșoarelor
musculițe să repedziră. Ce, precum să
dzice cuvântul (Fată munții și născură un
șoarece), că pre câtă groază arătară,
atâta de batgiocură rămasără, de vreme
ce micșorimea albinelor, viespile,
muștelor și a țințarilor asupra mărimii
pasirilor și jiganiilor toată ocara și
batgiocura adusără. Căci muștele, cu
putința aripilor în slava ceriului
râdicându-să, colții și brâncele cele
vrăjmașe a jigăniilor celor cumplite ceva
de laudă a isprăvi sau în ceva a le beteji
nu putură. În aer așijderea toate pasirile
rumpătoare (căci alalte numai privitoare
era) cu grele trupurile ce purta și cu mari

aripile ce le otcârmuia, în gios
slobodzindu-să și în sus rădicându-să,
repede răpegiunea ce făcea, muștele cu
puțină clătire și într-o parte din cale ferire,
în deșert a lovi și în zădar a ieși o făcea.
Încă de multe ori, pentru mai mare
batgiocura, pre spate le încăleca și pintre
unghi și pe supt aripi slobode și fără
primejdie zbura. Iară când vreuna dintr-
însele în brânca a vreunii pasiri sau
jigăanii a cădea să tâmpla, cum să o
strângă și cum să o fărâme nu avea (că
precum mărimea la unele arătoasă, iară la
altele ca un boț greu mișeloasă, așe
micșorimea la unele de nemică, iară la
unele decât mărimea cu multul mai
vrednică ieste). Iară suptirele și otrăvit
acul albinelor, viespilor și a gărgăunilor
cu carile iele în locul suliții și a sigeții să
într-arma, cât de pre lesne în palma
pasirii sau în talpa jigăanii îl înfigea, al
căruia cumplită durere nu numai cât
trupul le beșica, ce încă până la inimă
pătrundzind, la ficați le străbătea. Și așe

muștile, după ce în aer pre cât vrea pre pasiri obosiia, trântorii buciumul de înturnat cânta și cu toatele de iznoavă la ospăț și la masă să aședza, nicicum a leilor sau a altor jigăanii călcături și stropșituri în samă băgând (că precum orbul de noapte nu să grijește, așe cel prea slab de cel prea tare nu să siiește, că cel ce n-are de ce să prăda de prădătoriu, ca udul de ploaie, nu să teme). Deci când jigăniile pre pământ mai mare navală le da, atuncea muștele, prin nări, prin urechi, printre vine și pre supt susiori întrându-le, să aciua. De care lucru, neprietinii, nu pre atâta luptători, pre cât scut, cetate și apărători le era (că norocul când pre cel norocit a batgiocuri va, întâi cu a sa putere îl mărește, apoi cu a altuia slăbiciune îl domolește). Iară când muștele de bunăvoie le părăsiia și mai înalt în aer să suia, jiganiilor altă, fără numai urletul în vânt și trântitul cu curul la pământ nu le rămânea. Căci muștele, de

urlete a să spăria neînvațate și din labele lor în văzduh depărtate fiind, în toată nefrica și negrija să afla, și pre spinarea zburătoarelor ca în carâte împărătești legănându-să să primbla (între muritori de să dă vreo fericire, pare-mi-să că alta mai mare a fi nu poate decât din rea pizma neprietenului bun sfârșitul lucrului a să tâmpla. Așijderea, mai mare nenorocire cineva a păți nu poate decât din pricina pizmei sale, fericire neprietenului a vini când vede).

Într-acesta chip dară jiganiile și pasirile câtăva vreme în zadar trudite și în deșert ostenite, până mai pre urmă, mai mult de năcaz decât de trudă obosindu-să și mai mult de mânie decât de ostenință înădușindu-să, pentru ca puțințeluș duhurile înfocate să-și răcorească și puterile slăbite să-și odihnească, buciumul de întors cântară. Și pentru ca stomahurile leșinate să-și întărească, la ospăț să aședzară. Dară

nice aceasta cu vreo ticneală a le fi putu
(că precum înădușitul fum, cu nările
trăgând, mai rău să înădușește, așe
odihna fără năroc decât războiul vrăjmaș
mai cumplită ieste), de vreme ce
mulțimea țințarilor și a muștelor, carile nu
numai a mesăi, ce și a tot pământului față
în giur împregiur acoperiia, și atâta aerul
cu micile lor trupuri ca cu un fum și prav
împlusă, cât jigăniile, de mare ostenință
mai adese duhurile a-și trage vrând, cu
văzduhul împreună și micile acelea
lighioi cu nările sorbiia, carile, până la
plomâi mărgându-le, mai mare înădușală
le făcea. Jigăniile săriia, să trântiia,
suspina, strănuta, capul li să învârtejiia,
greața li să scorniia, iară altăceva nici
procopsiia, nici își folosiia (că precum
mâniia naște izbânda, așe izbânda
nedobândită naște dosada, de carea
mâniia singură ca cu lațul său să
zugrumă).

Pedeapsă și ocară ca aceasta le

zămisli nebuna mândrie și dosadă ca
aceasta le născu mândra nebunie. (Că
de multe ori părerea înaltă și tocma peste
nuări ridicată, în fundul beznii
necunoștinții pohârnindu-să, cade, și cu
cât mai cu mărimă să slăvește, cu atâta
mai în prăpaste, prăvălindu-să, să
ocărește. Asijderea, adese s-au vădzut
că lucrurile prea putincioasă și prea
vârtoasă pre lesne a să zdrumica și a să
fărâma încă de la cel prea slab și moale,
precum diamantul cu plumb să lucrează
și, cu pravul său și cu curma fierului
tăindu-să, să despică, să rujdește și să
julește. Moartea și peirea filului șoarecele
ieste, picătura ploii piatra găurește și
funea de teiu cu vreme marmurile
despică. Că lucru așe de putincios și de
vârtos supt soare nu ieste căruia biruință
și înfrângere să nu să dea, încă de unde
nici gândește, nici nedejduiește).

Aședară, falnicile și trufașele dihanii,
duhurile cele înalte și înfipte ce purta și

sprâncenele cele peste frunte ridicate ce înălța, cu ocară a toată lumea, de tot gios le lăsară și gândul într-altă socoteală își mutară.

Între pasiri, dară, era Brehnacea, carea, macar că și ea, nu mai puțin decât alalte, de vărsatul singe nevinovat ca de o privală prea frumoasă să veselii și de toată carnea proaspătă nu să oțărâia, nici să scărândăvia, însă de multe ori când sfaturile grele să zbătea și lucrurile mari să dirmoia, decât alalte precum mai adese și mai de-aproape adevărul a atinge să videa și totdeauna spre cele mai line și odihnite lucruri învăța și îndemna (că la tot sfatul, când în vreo parte a să aședza nicicum a să alege nu poate, spre partea lineștii a să pleca sfat înțeleptăsc ieste). Precum odânăoară cătră Cucunos filosofia Lupului aieva adevăria și de sfatul ce pentru Struț începuse să să părăsască cu toată nevoița siliia, așijderea cele mai de pre

urmă, precum ceva de cinste a toată monarhiii să aducă nedejde nu iese dzicea. Aceasta pasire, dară, vădzând că din partea carea nici nedejduia, lucruri ca acestea nebiruite și nele cuite să scorniră, precum cu vreme celea de carile grijă purta, de să vor ijdări, cu cât mai rele și mai cumplite răscoale în tot trupul publicăi vor aduce socoti. De care lucru, acestea așe în sine chitindu-le și oarecum până a nu fi, cu ochiul sufletului ca cum acmu ar fi vădzindu-le, cătră tot teatrul voroavă ca aceasta făcu: În lume într-aceasta lucrurile tâmplătoare cum vor vini și cum vor cădea, nime dintre muritori deplin și cum sint cu mintea a le cuprinde poate, nici vreodânăoară cineva rădăcina adevărului pentru cele fiitoare, afară din tot prepusul, cu socoteala a atinge s-au vădzut. Ce precum toate lucrurile în lume sau ființăști sint, sau tâmplătorești, așe în doaă chipuri pentru dânsule a să adeveri și a să înștiința poate. În cele tâmplătoare dară, începutul adese greșeste, iară

sfârșitul singur pe sine de bine sau de rău început să arată și să dovedește. De care lucru, a celor tâmplătoare, până sfârșitul nu le videm, nici de rele a le huli, nici de bune a le lăuda fără prepus putem. Iară în cele ființești, precum începutul, așe săvârșitul, după a firii urmare, afară din tot prepusul, precum sint a le pricepe și a le giudeca îndrăznim și putem. Că precum în ciurul cu gaurile largi mulțime de grăunțe mititele punem și veșca ciurului dincoace și dincolea batem și zbatem, din cele multe grăunțe, carile întâi și carile mai pre urmă a cădea s-ar tâmpla nu știm. Iară precum până în cea de pre urmă, precum toate vor cădea, fără greș știm. Că firește toată greuimea la mijloc trage și tot grăunțul mic prin gaura mare neoprit trece, și așe, urmadză ca ciurul zbătându-să, grăunțele unul pre altul deasupra îngreuind, spre cădere să-l împingă, după acela altul și altul, până când tot cel ce împingea, de nime neîmpins, ce singur din greutatea

firească, după altele urmând, să cadză.
De care lucru, în lucrurile tâmplătoare, cei
ce cu minte întreagă să slujăsc, aceasta
laudă și spre bine prognosticesc, ca
oricând calea lineștii s-ar afla, drumul
tulburării cu lunecătoriu piciorul norocirii
să nu calce, ce totdeauna în cărarea
lineștii și potica păcii, oricât de strâmtă
ar fi, nepărăsit și neabătut să
călătorească. Că macar că lucrurile la
începătură mici și pre lesne a să isprăvi
să vad, însă lucrul, de ce să lucrează,
crește și să mărește, cu carile împreună
și lesnirile împiedecându-să, nevoile să
măminează și să îngreuiadă, și așe,
cele mai multe, de sfârșitul fericit și lăudat
scăpându-să, să deznedejduiesc.
Așijderea, pricina pricinelor a toată
pricinele dintâi privitoare și giudecătoare
ieste, carile fără cea cădzută plată și
răsplătire a le lăsa nu poate (că precum
greuimea grăunțului deasupra căderii
celui dedesupt pricină au fost, așe

greuimea altuia pricină căderii celuia ce
căderea celuialalt au pricinuit va fi).

Aședară, lucrurile muritorilor și
muritorii, ori ca grăunțele în ciur, ori ca
spițele în roată ar fi, adevărul fără prepus
ieste, că loc stătătoriu și viață
credincioasă cuiva din fire nu s-au dat,
nici să va da, ce toate sfera nestării sale
sint să încungiure și nesăvârșit țircăiamul
firii sint să împregiure și fietecui decât
sine cel mai tare ieste să să afle și pricina
pricinătoare fără izbânda pricinirii ieste
să nu scape.

Deci până la cuvântul ce voi să
grăiesc voi vini, asupra acestuia lucru o
pildă, carea în dzilele bătrânețelor mele a
privi mi s-au tâmplat, ascultători și
îngăduitori să fiți pre toți vă poftesc.

Odânoară pentru hrana tâmplându-mi-
să peste creșteturile munților a zbura și
peste toți câmpii cu ochii a mă primbla,

Într-un mușinoiu un guziu, de cu vară, ca
preste iarnă hrană să-i fie, de prin țărini
grăuncene culesese și cu multe nevoi și
ostenele în mișina ce făcuse le
strânsese. Și așa, cu linește și cu odihnă
viața trăgându-și, o furnică de mișina
guziului dede, carea, un grăunți rădicând,
la mușinoiul său îl duse, pre care alalte
furnici, cu dobândă și pradă gata ca
aceasta vădzind-o, cu toatele după
dânsa să luare. Și dacă la casa bietului
guziu agiunsă și de strânsă grămadă
grăunțelor dederă, îndată a o pradă, a o
încărca și a o căra începură. Guziul,
săracul, în vreme ca aceia de tot
agiutoriul scăpat și de rădăcinile
curechiului ce mai denainte stricase
blăstămat simțindu-să, din toată
nedejdea să scăpă și cu mare foamete
din fălcile morții nu scăpă. Iară furnica,
careă întâiu pricina prădzii, foamei și mai
pre urmă și a morții guziului era, de
bișugul și bivul carile peste toată iarna
avusese îngrășindu-să și îngroșindu-să,

cu aripi ca pasirile să într-aripă și ca muștele în aer cu mare slobodzenie zbură. Iară lângă mușinoiul furnicelor, de cu primăvară, în spinii carii acoloa aproape era, o păsăruică mititelușă cuibul a-și face și puii a-și scoate să tâmplă, carea tot cu furnici mititele puișorii a-și hrăni și a-i crește era obiciuită. Căci amintrilea nici ea alte lighioi mai mari a prinde, nici puii ei a le înghiți sau a le amistui putea. Iară într-o dzi cea îndestulită nafaca uitându-și și a firii sale hotare trecându-și, furnica cea mare și cu aripi prinsă (căci și furnica atuncea își găsește peirea, când îndobândește aripile), pre carea, după câtăva luptă și trudă biruind-o, mâncare puilor săi o dusă. Furnica, de primejdiia vieții cuprinsă și de amărăciunea ceii mai de pre urmă suflare, cu duios și mișelos glas cătră păsăruică dzisă: „Nici tu, o, Iacomo, fără plată vii rămânea)). Ce păsăruica, milos și jelnic cuvântul ei în samă nebăgând, fărâmi, fărâmiiele

facând-o, puilor o împărți. Eu, patima
furnicăi vădzind și cuvântul cel cu moarte
amestecat din gură-i audzind, cu tot de-
adinsul sfârșitul la ce ar ieși și asupra
păsăruicăi izbânda, când și răsplătirea în
ce chip ar fi ca să cu nosc, a oglindi mă
pusăiu. Deci pasirea dacă furnica omorî
și puilor o împărți, îndată, după obicei, la
câmp, pentru ca alt vânat hrană puilor să
prindză, să dusă. Așe, ea în câmp lipsind,
un șoarece pe spini urcându-să, cuibul
cu puii păsăruicăi află. Carii, încă golași,
fără tulle fiind și puterea aripilor de
zburat încă neavând, pradă șoarecelui să
făcură, pre carii șoarecele înecându-i,
câte unul, câte unul, mâncare puilor săi îi
căra. Iară când șoarecele, pentru ca și cel
mai de pre urmă puiu să ia, să întoarsă,
iată și maica lor din câmp cu hrana în
gură sosi. Carea, de puișori sărăcită
cunoscândusa și pre prădătoriu încă în
cuibul ei vrăjmășește pre puiul carile încă
cu suflet rămăsese, a încolți și a răni

vădzind, pentru viața lui cu mare umilință
pre șoarece a ruga începu: „Lasă-mi,
tiranule, pre unul. Cruță-mi, vrăjmașule,
pre acest mai mic macară. Nu mă lăsa
așe de tot arsă și înfocată, fie-ți milă de
lacrămile și tânguirile mele, nu-mi pierde
toată ostenința tinerețelor, nu mă despărți
de toată nedejdea bătrânețelor mele!
Adu-ți aminte că și tu părinte a fii și
nascătoriu a născuți ești. Socotește a
inimii durere, carea maica pentru rodul
pântecelui său pătimește. Eu păcatul
mieu cunosc și în oglinda fărălegii mele
acmu mă privăsc, pentru carea astăzi cea
cădzută plată îmi iau și dreaptă izbânda
furnicăi întreit asupra-mi să face, ai căriia,
o, ticăloasa, jelnicul glas n-am ascultat și
peste putințele și hotarăle firii mele
trecând, trag ce trag și pat ce pat. la pilda
mea asupra ta, o, nemilostivule, și cu
pedeaspa la mine sosită de cea la tine
viitoare a scăpa te învață. Că precum mie
întreit, ase ție îndzăcit pricina pricinelor
să nu-ti răsplătească preste firea ei ieste.

Și precum eu pre puii furnicăi i-am făcut fără maică, așe pre mine, maica, tu m-ai făcut fără pui. Așijderea, precum tu pre mine, maica oțăroasă și jelnică, moartea puilor miei astădzi a privi m-ai făcut, așe mâne sau poimâne de neagră și cumplită moartea ta a să olecăi și a să sărăci pre puii tăi va face. Și precum tu pre mine mă desficiorești, așe altul pre puii tăi va despărinți". Acestea și altele ca acestea ticăită păsăruica cu olecăioase viersuri și cu miloase glasuri pamintea și moartea puilor săi cu jele cânta:

Ce șoarecele nici de verșul și de viersuri în ceva înduplecându-să, nici de fierbinți lacrămile și duioase suspinurile păsăruicăi cevași milostivindu-să și pre cel mai mic puiu omorând, cu mare veselie la cuibul său îl dusă. Vesel acmu șoarecele, și de bișugoasă prada ce dobândisă mai îndrăzneț și mai simăț făcându-să, mai tare a îmbia, și mai fără

sială prin toți spinișorii a să urca începu, socotind ca tot spinul cuibu și tot porumbrieriul pui de pasire va avea (ce precum apelpisia de multe ori mai vrednicii lucrează, așe afthadia singură cu sabiia sa capul își rătează). Că într-acea dată o mătă sălbatecă pentru hrana prin spini șorecând, sunetul îmbletului șoarecelui la urechi îi vini. Carea, după al său obicei, mai cu de-adins a să tupila și a să șipuri începând, șoarecele cel ce sunetul făcea printre frundze zări, și așe, măta totdeodată și fără veste sărind, șoarecele, blăstămatul, toată sărita își pierdu (că când mințile de spaimă să uluiesc, atuncea și picioarele a fugi să împiiedecă și în toate ierbușoarele să invălătuesc). Așe măta pre șoarece întâi în brânci, apoi în fălci apucând, cu mormăieturi trufașe și mândre i să lauda. Șoarecele între cele puține olecăituri ce făcu, întâi era aceasta: („cine face, face-i-să, cine înghite undița, fier de corabie borește): osinda păsăruicăi m-au aflat".

Șoarecele încă bine cuvintele nu-și încheie, și mâța în oala stomahului a-l fierbe și în tigaia maiurilor a-l prăji și în vasele mațelor a-l scoate începu. Așe mâța, spre vânătoreea șoarecelui cu totul tot dându-să, ce o aștepta nici știa, nici să gândia. Că într-aceaună dată, un dulău ciobănesc, pre lângă spini pentru paza oilor îmblând, mirosul mâții adulmăcă, după miros urma luă, după urmă cu ochii de mâță dede. În scurt, mâța șoarecele încă bine nu înghițisă, și ea acmu în fălcile dulăului sosisă, carea nu de cuvânt, ce așeși mai nici de gând vreme a avea putu. Că vrăjmași și ascuțiți colții dulăului îndată toate oșcioarele îi zdrumicară și toate mățișoarele îi deșirară. Dârz dulăul și cu coada bârzoiată, ni la un spin, ni la altul piciorul după obicei râdica și precum și el altuia vânat și colac să găta, nicipum în minte îi era.

Că pre acea vreme un lup, după oi cu

mare meșterșug și mulcomiș lingușindu-să, asupra dulăului, fără veste cădzu.

Lupul pre vechiu neprietin așe singur și de tot agiutoriul strein și lipsit vădzind, asupra-i să-l fărâme năvrăpi. Dulăul, macar că cu lătratul cât putea pentru pizmașul de obște ciobanului știre da și cu toată vârtutea, cât prin puțință îi era, cu lupul să lupta. Însă agiutoriul ciobanului a sosi, mai mult decât dulăul virtutea lupului a sprijeni zăbăvind, biruința la lup rămasă și, bucăți-bucățele făcându-l, viermilor îl întinsă masă. Ciobanul până la locul bătăliii a sosi, încă de departe un pardos, frumos la piele și vrăjmaș la inimă, precum asupra lupului cât ce poate aleargă, vădzu. De carile el spăriindu-să până va videa între lup și între pardos ce să va isprăvi, după spini să dosi. Pardosul îndată ce la lup fără veste sosi, deodată lupul cu dânsul de luptă să apucă. Ce lupul nici mult lupta sprijenind, nici puțin ceva folosind, în clipala ochiului, biruit, trântit și omorât fu.

Pardosul acmu, duhul cel mai de pre urmă de la lup cu cumplită vrăjmășie scoțind, ciobanul de după spini cu palestra sigeata printr-inimă îi pătrunsă. Pardosul, de moarte rănit și de toate puterile părăsit vadzindu-să, cu glas de moarte și cu cuvinte de singe, într-acesta chip grai: „Gudziul pentru curechiu, furnica pentru furtușag, pasirea pentru lăcomie, șoarecele pentru simeție, mâța pentru pizmă și viclenie, dulăul pentru vrăjmășie și mândrie, lupul pentru veche dușmănie, eu pentru obraznica bărbăție viața ne-am pus.

Iară ciobanul pentru piielea mea capu-și își va da". Acestea ciobanul nici ascultând, nici în samă cevași macară băgând, macar că trist pentru dulăul ce pierdusă, însă vesel pentru piielea pardosului ce agonisisă era, pre carile în loc despoindu-l și piielea pre umăr aruncând, spre oi și spre stână să margă să întoarsă. Căruia un voinic oștean bine

Întrarmat în timpinare îi vini, și după ce bună calea după obicei ciobanului dede și pre umeri-i pielea pardosului vâdzind, cu plată să i-o vâdze, cu blânde cuvinte cerșu. Ciobanul, și pentru piierderea dulăului mânios, și pentru uciderea pardosului simăț, cine de după spini cu palestra odată un pardos au ucis, precum de acmu înainte și lei și paralei și țigan și oștean, tot cu o lovală va prăpădi i să pâru. De care lucru, nici dzua bună omenește luând, nici la cuvântul blând cum să cădea răspundzind, calea să-și păzască oșteanului dzisă, iară amintrilea bine să știe că în câmp ca acesta, cine pre cine a despoia poate, a celuia piele poartă. Și „vedzi aceasta (palestra de-a umăr spândzurată arătând), nu a vinde, ce în dar a cumpăra s-au învățat".

Oșteanul, de aspru cuvântul ciobanului oțărându-să și de batgiocură ce-i făcea cu inima înfrângându-să, mai mult trufașe răspunsurile a-i audzi a suferi nu putu, ce, îndată calul în dălogi strângând și cu

picioarele din pînteni întezindu-l, asupra lui să răpedzi și sulița prin țîța stîngă pătrundzindu-i, nu numai de pielea pardosului îl despărți, ce și de haine dezbrăcându-l, numărul dzilelor la sfârșit îi dusă. Așe ciobanul, în dar cumpărătoriu, împreună cu marfa și viața își prăpădi.

Iară oșteanul, pe cal încălecând și pielea pardosului pe deasupra scutului îmbăierând, pe drumu-și purcesă. Așe, el uneori de bună inimă și de izbîndă cîntînd, iară alteori de lucrul și singele ce făcuse gîndind și mîrgînd, de-alătura drumului un iepure sări. Oșteanul, bunătații calului bizuindu-să, precum pe iepure ca și pe cioban, în suliță va lua socoti (ce cine alege oasele, peștele cît de mare poate mîncă, iară oasele nealegînd, piticul cît de mic spre înecarea grumadzilor destul ieste). Și așe, cu sulița buărată pre bietul iepure în goană luă, și acmu din cal pre iepure

biruind și în clipală iepurile agiungând,
când de când în sulită îl va ridica să
chibzuia. Iepurile, într-atâta de mare a
vieții primejdie vădzindu-să și precum
firea mai mult a-l agiutori a nu putea
cunoscându-să, la obiciuitul meșterșugu-
și alergă, și așe, cu multe șuvăituri și
cohâieturi spre niște locuri măluroase și
țarmuroase a fugi luă. Oșteanul, ochii în
dosul iepurelui întinși și înfipti având, de
a locului răutate și de primejdii viitoare
nici grijă, nici pază avea. Și așe, în
răpegiunea calului asupra a unui mal
înalt sosind, nici vreme de chivernisală,
nici loc de fereală mai putu avea, ce în
mișelos chip din țarmurile malului fără
aripi zbură, și din călăreț alergătoriu,
dobitoc fără aripi zburătoriu să făcu, până
când greuimea firească, răpegiunea și
iușurimea meșterșugească biruind, cu
capul în gios, ca cum nu poftia, în fundul
pohâniturii, ca cum nu vrea, asupra
colțiroase și simceloase pietri, ca cum nu
să gândia și ca vai de capul lui, cădzu;

unde os prin os pătrundzindu-și și
mădular prin mădular zdrobindu-și cu
groaznică și strașnică moarte, ceia ce i
să cădea izbândă și ceia ce-l aștepta
dreaptă osindă își luă ". După povestea și
pilda aceasta, Brehnacea iarăși cuvântul
carile începuse la sfârșit a-l duce apucă:
„Aședară, în lume lucrurile tâmplătoare
celor ce rădăcina și pricina dintâi
necunoscută le ieste, precum toate fără
chivernisala cuiva și fără nici o pricină a
cădea și a să tâmpla să par. Însă fietece
de a sa hirișă și adevărată dintâi pricină
nu să lipsește și fietecui ceia ce i să cade
tâmplare, de hulă sau de laudă, de
fericire sau bezcisnicie fără greș vine.

De care lucru, aievea ieste, că
adunările dinceput drepte și adevărate
pricini să nu fie avut, ce numai pentru
deșartă și înflată slava numelui și pentru
ca să să dzică, iată că tot capul ni s-au
plecat și tot genunchiul ni s-au închinat,
aceste ale lumii răscoale au pricinit.

Deci pentru izbânda a voii în părere
începute, a multora multă asupreală și
mare înădușală să face, carea fără plată
și osindă, precum nu va rămânea, fără
prepus ieste (că suspinele drepte
ceriurile pătrund și lacrămile obidite
chentrul pământului potricălesc și singele
vărsat cărbune ardzătoriu și foc
pârjolitoriu să face). Carile la vremea sa
izbânda și osinda își gătesc, de carile
asupritoriul a scăpa și năcăjitoriul a să
apăra preste fire și peste puțință ieste.

Iată, fraților, izbânda la ușă, iată,
priietinilor, plata în casă și răsplata în cap
ne-au sosit. Au nu Vulturul, monarh a
toată zburătoarea a fi poftind, batgiocura
tuturor lighioilor ne-am făcut? Prodromul
aceștii urâcioase vești încă de demult
Liliacul era, carile cu cuvântul și cu lucrul
în mijlocul a tot teatrul și denaintea a tot
ochiul biruința au dobândit. Așijderea,
acmu, miclele acestea musculiță

dreptatea cât să fie de vârtoasă, umilința cât să fie de înaltă și mândria cât să fie de plecată și de înflată frumos ne arătară. Au nu în cartea Vulpei fumul pojarului acestuia miroșia? Și încă altele mai rele și mai cumplite a vini prin neștiință prorociia (că tot prorocul, adevărat în dzisă negândit, în cuvânt nealcătuit și în ieșirea lucrului nesmintit ieste). De vreme ce adevărate cuvintele Liliacul să pomenim ne învăța, și precum decât Cămila mai mare Filul și decât zimbrul mai iute Inorogul a fi aminte ne aducea. Acestea toate atuncea de batjocură și în samă nebăgate să avea, iară acmu iată că piatră după piatră a să pohârni și val după val a ne lovi și a ne năbuși au început. Pentru aceasta dară, de mă viți asculta, sfatul bătrânețelor mele ieste acesta: Liliacul precum s-au aședzat să nu-l mai clătim. Pe Vidră în gârle, unde să află, cu hrană și cu alte trebuitoare să o chivernisim.

A muștelor prieteșugul și frăția, iară
nu vrăjmășia și vecinia, să poftim.

Filul și Inorogul, cât în putință va fi,
precum cu dobitoacele amestec nu avem,
a-i înștiința să silim și după înștiințare
adevărul lucrului să și urmedze. De ciia,
unde ar pofti a lăcui și în ce chip ar vrea a
viețui în ceva împotrivnici să nu ne
arătăm, ce noi penele noastre să
ciuciulim, iară dobitoacele, cum vor
putea, perii să-și lingă și să-și
netedzască (că cine gardul strein trece și
în pomul altuia să suie, la întors gardul
zid și la mâncare poama piatră i să face).
Căci amintrilea, toate, a tuturor
dobitoacelor supuse dosede și asuprele,
de nu Filul, Inorogul, de nu Inorogul, altul
ca Inorogul, asupra noastră cu vreme va
să le izbândească și tot suspinul cu
osânda sa va să ne găsească. Și mai
vârtos Inorogul grijliv pentru noi fiind,
nuărul mic repede ploaia va să ne
trimată, din carea nu numai penele, și

aripile, ce așeși și cuiburile de prin
copaci și borte de prin stinci a ne scuti
și uscate a ne feri vrednice nu vor fi (pre
slab să nu gonim, că mai tare l-om face,
pre fricos să nu spăriem, că mai îndrăzneț
să va întoarce). Acestea, o prietinelor, de
la mine; iară voi de la voi ce poftiți arătați
și ce vi-i voia lucrați și, veri așe, veri așe,
în cea mai de apoi cuvintele mele din
minte nu scoateți". Pilda, cuvântul și
sfatul Brehnaciei, macară că mărgăritariul
curat la aurul nespurcat și pietrele scumpe
frumos cu aur alcătuite era, însă (la inima
împietrită și pizmătoare nu cuvântul, nu
învățătura, ce pedeapsa și pătimirea, ca
la dobitoace în ceva a spori și a o domoli
poate). În care chip, Corbul cu
Cucunozul, macară că lucrul adevărului
cum și în ce fel merge bine cunoștea,
însă povățuind pizma și urmând pofta,
vechiul cuvânt pliniia (cel bun vădzu,
pricep și laud, dară cel rău voiu și
urmădz), și așe Corbul, urmele relii pofta
călcând, a cheltuielior pagube, a

osteninților în zădar și a cinstei numelui scădere simțind, de începutul vorbirii gând a să părăsi nu putu, ce toate tâmplările împotriva, într-alt chip spre bine și după a sa poftă le tâlcuia și le primenii. Carile într-acesta chip Brehnaciei răspunsă: „Întâi pilda ce ai spus, apoi sfatul carile ai dat foarte bine le-am înțeles. Ce pilda ieste a disidemoniei iară sfatul ieste a micropsihiei, carile în toată monarhia noastră loc și cinste a avea nu pot. De unde, nici la una, nici la alta uitându-ne, mai mult zdrobirea cuvintelor a face nici ne trebuie, nici ni să cade. Iară cât ieste despre partea lucrului ce s-au tâmplat, nici a împăratului nostru în cinstea numelui vreo scădere, nici monarhiile noastre vreo pagubă s-au făcut sau să va face. Ce muștele, neam obraznic fiind, a sa hirișă moșie cu șederea la masă nechemate ș-au arătat. Deci precum dulăii, coteii și mâțele din fărămușile mesii stăpânilor să hrănesc, așe și

calicios și obraznic feliul acesta din
lăturile vaselor noastre viața de-și vor
sprijeni, de divă ieste? Cătră aceasta,
împăratului nostru dinceput nu pentru
muștele zburătoare, ce pentru pasirile cu
pene, cu oaă și în aer viețuitoare sfatul i-
au fost, ca pre unul singur monarh
stăpânitoriu și oblăduitoriu să știe. Iară
pre aceste spurcăciuni în numărul
zburătoarelor sale a le numi, de nu să va
milostivi, din slava cinstii mărimii sale ce
i s-au scădzut? Muștele dar, ca niște
lighioi spurcate, mojicoase și în samă
nebăgate, lasă-le să îmble.

Iară noi, de lucrul început apucîndune,
la sfârșit a-l duce nevoitori să fim, pre
carile în curîndă vreme a-l videa bună și
fără prepus nedejde avem, de vreme ce,
iată, hirografal tuturor în mâinile noastre
ieste, în carile nu numai iscăliturile cu
numerile, ce și inimile cu sufletele li să
cuprind, din carele nici a să întoarce, nici
a să căi pot (că decât cuvântul dat, alte

mai tari și mai vârtoase legături a fi nu poate, însă la cei a cinstei cuvântului cunoscători). Iară amintrile, cu a noastră linevire, lucrul într-alt chip de s-ar tâmpla, atuncea cu bună samă truda în deșert, cheltuială în pagubă și a cinstei numelui betejire ar urma. Pentru care lucru, pentru ca lauda adevărată și odihna fericită a dobândi să putem, cele isprăvite a întări, cele neisprăvite ca să le săvârșim și să le isprăvim a sili trebuie. Acum, dară, tot temeiul lucrului într-aceasta au rămas, ca Lupul la bârlogul său neclătit să să păzască, Filul în giur, împregiur cu hendec, după obicei, să sa încungiure și să să închidză, Inorogul prin munți, cu tot feliul de măiestrii și de vânători la mână a să aduce să nevoim. Și așe, acestea spre alalte săvârșindu-să, iată că toată odihna vecinică fără prepus vom dobândi și în urmă alt gând împotrivă, de tulburare și de neaședzare, nu va mai rămânea 1".

Acestea a Corbului, Cucunozul,

Pardosul, Râsul și alalte mai toate, carile
cu sângele fierbinte mașile a-și răcori știu,
adeveriia.

Partea a cincea

Aședară Corbul, din sentinția ce dedese nemutat și de mare pizmă în tot cuvântul adevărului neînduplecat stând, cu tot deadinsul de goana și vânătoarea celor nesupuse dobitoace să apucă (că pizma îndelungată calului sirep și nedomolit să asamănă, carile pentru ca pe cel de pe dânsul să lepede, întâi pe sine de mal să surupă). Deci cătră dulăii de casă, Șoimul, ogarâi și coteii trimasă, poruncă ca aceasta dându-le, ca nici un munte înalt și nici o vale adâncă necercată și nescuciurată să nu lasă și pentru ca în măiestriile întinse pre Inorog să aducă în tot chipul, să silească. Iară amintrilea, slujba și porunca de n-or cumva plini (clonțul Corbului, precum în cele streine, așe în cele ale sale a ciocăni știe și jiganiia carea puii din trup a-și lepăda nu să milostivește, au cătră priietin și tovarăș dreptatea va putea

ține).

Aceștea așe, după poruncă, în toate părțile să împrăștiară și prin vârvurile munților și prin fundurile râpilor nici un loc necălcat, necutreierat și neadulmăcat nu lăsară. Inorogul, în primejdiia ce să află vădzind și încă câte îl așteaptă socotind, deodată în simceaoa a unui munte așe de înalt să sui, cât nu jiganie împlătoare a să sui, ce nici pasire zburătoare locul unde sta a privi peste puțină era. Căci la suișul muntelui una era potica, și aceia strâmtă și șuvăită foarte, carea în pleșea muntelui prea cu lesne închidzindu-să, pre aiurea de suit alt drum și-altă cale nici era, nici să afla. Iară în vârvul muntelui locul în chipul unii poiene câtva în lung și în lat să lăția și să deșchidea, unde ape dulci și răci curătoare, ierbi și pășuni în fel de fel crescătoare și pomi cu livedzi de toată poama roditoare și grădini cu flori în tot chipul de frumoase și de tot mirosul

mângâios purtătoare era. În loc ca acesta Inorogul viețuind, macar că în tot feliul de desfătări și de îndămânări să afla, însă (inimii închise și de grijă cuprinse tot dulcele amar și tot largul strâmt îi ieste). Șoimul, câteodată peste munți înălțându-să, locul, potica și închisoarea ei cum și în ce chip ieste videa, însă pre Inorog undeva macară nu zăria. Căci Inorogul preste toată dzua supt deasă umbra pomilor aciuându-să și la un loc neclătit aședzindu-să, noaptea numai la locurile pășunii ducându-să și câteodală și la prundiș din munte în ses coborându-să, până în dzuă iarăși la locul aciuării sale să afla.

Într-acesta chip, Inorogul câtăva vreme strâmtă și pustnică viață ducând, și nu în silțele, ce așeși nici în vederile sau audzirile gonașilor cădzind, coteii de cehnit, ogarii de scâncit, dulăii de brehăit și Șoimul de piuit amurțisă și, din toate puterile obosindu-să, a vânătorii toată

nedejdeia pierdusă. De care lucru prin scrisori Corbului și altor sfetnici știre făcură, precum vânătoarea Inorogului nenedejduită ieste și, de ieste cu puțință, alt chip de chivernisală să afle și spre aceia a să a nevoi să nu să îngăime, că într-acesta chip lucrul de va rămânea, sfârșitul cu multă trudă și cu mare primejdie a nu fi nu poate. Vești ca acestea Corbul audzind, cu mare urgie să înfocă și cu grele și aspre cuvinte răspunsul le dede, de lenevire și de nenevoință tare vinuindu-i. Așijderea, de acmu înainte îngăimele ca acestea de vor mai pomeni și lucrul după poruncă de nu vor plini, cu pedeapsă de moarte lăudându-li-să, precum ci și după dâșii sementiia lor în urgiia și scârba împărătească în veci vor rămânea le dzicea. Șoimul și alalți împreună cu dânsul răspuns ca acesta luând, nu puțin să întristară (căci crăncăitul Corbului aspru și spre răi chedzi tuturor pasirilor și dobitoacelor să vede și ieste). De care

lucru, cum vor face și cum vor dregă sta de să mira. Că de o parte, urgiia Corbului tare îi spăimânta, iară de altă parte, greutatea lucrului peste puțința lor îi împresura.

Și așe, cu toții la un loc să să adune, ca pentru nevoia ce le sta asupra, sfat de obște să facă, dzi și soroc își pusără. Deci după dzua pusă, la locul înșămnat cu toții adunându-să, după ce multe cuvinte și în ciur și în dârmoiu cernute și zbătute la mijloc pusără, cu toții sufletele să-și piardză, iară trupurile și viața să-și agonisască aleasără. Adecă sămn de pace și giurământ de prieteșug Inorogului să trimață, și la cuvânt prietenesc și fără vicleșug ca cum l-ar chema, din vârful muntelui, la gura poticăi, în marginea apii, carea pe acolo trecea, să-l coboară. Căci pe supt poalele muntelui și pre lângă gura poticăi o apă mare și câțva de lată curea, unde ei socotiia că, Inorogul de să va coborî, despre

strâmbitoare ei îl vor lua. Iară dinainte apa
îl ocolește, din dreapta și din stânga
malurile cu mreji și cu silțe avea
împănate și ce iese temeiul a toată
fărălegea, cu giurământul tot vicleșugul
căptușit și acoperit având, precum loc de
șuvăit și parte de năzuit nu va mai avea,
nedejduia (că giurământul între muritori
apa curățirii fiind, vinul și veninul fărălegii
s-au făcut, carile întâi dulce îmbată, apoi
amar otrăvește și îneacă). Aceste
blăstămate și fără de lege sfaturi după ce
cu toții de bune le aflară și de folos a fi le
aședzară, altă rădăcină supt roata carului
și alt oșapoc în copita calului li să arată.
Căci Șoimul întracea chip dzisă: "Bine
că noi lucrurile la această cale am pus,
dară cine să va putea afla carile la locul
unde Inorogul lăcuiește a să urca să
poată? Și aceste cuvinte de miere
amestecate cu fiere cine i le va povesti?
Și giurământul nostru cel frământat cu
zăhar și dospit cu toapsăc amar cine i-l
va da?" Cu toții, de tot sfatul uimiți și de

tot înștiințatul lipsiți, tăcură și ce să răspundă cuvânt macară nu avură (că când socoteala asupra răutății ieste întemeiată, atuncea nu numai ascunsul inimii năcăjindu-să să pedepsește, ce tot lucrul împotriva dreptății pus aspru și groznic să ivește). Și așe, cu toții în labirintul neafării și în rătăcirea nenemeririi ar fi rămas, de nu în munți pre aceia vreme jiganiia carea Hamelon să cheamă s-ar fi aflat (că precum în tot adevărul organul dreptății, așe în toată minciuna organul strimbătății a lipsi nu poate), a căruia fire în toate fețele a să schimba, precum să fie, mai denainte s-au pomenit. Acesta dară macară că la puțința trupului mai mult decât un șoarece nu era, însă în puterea a învoinții a tot răul decât un balaur mai putincios era. Și macar că la sfat nechemat viind și la cuvânt neîntrebat răspundzind, precum el lucrul acesta a-l săvârși și slujbă ca aceasta a plini va putea, dzisă. Așijderea, câteva mijloce spre a lucrului lesnire

precum vă afla, cu multe lingușituri, tare
să făgăduia. Iară povestea
Hameleonului într-acesta chip era:
odinăoară, Hameleonul, prin prundișul
apei aceia împlând, apa poate fi Nilul
era, căci din apă un crocodil mare
groznic ieșind, pre becisnicul Hameleon,
pentru că să-l înghiță, în fălci îl luă.
Hameleonul, macar că în fața a tuturor
gonților să schimbă, ce în cevași macară
a-și folosi nu putu (căci la vederea ochilor
toate simțirile și chitelele să încuie). Așe,
fără veste el în vrăjmași colții crocodilului
aflându-să, nu numai schimbările și
mutările, ce așeși și pre sine cine și ce să
fie să uită. Însă biftuirea crocodilului
norocul Hameleonului fu, carea vreme
spre ascultarea lăngedii rugămintे îi
dede. Hameleonul, dară, cu mare
umilință și ca cel ce moartea în ochi își
vede, din toată nevoința și cu toată jelea
rugându-să, dzicea: „O, domnul și
stăpânul meu, o, pricina morții și vieții

mele, o, puternicile puternicilor și
biruitorul biruitorilor, până a nu mă face
stramțe printre colții tăi, spre plecatele și
ticăloase cuvintele mele audzul îți pleacă
(că nu atâta hrana mâniia foamei
potolește, pre cât rugămintea cu
plecăciune tăria vrăjmășiii înfrânge; și de
multe ori ce simceaoa suleții n-au
pătruns, cuvântul umilit au domolit)".

Crocodilul, a-l zdrumica fălcile oprindu-și,
ce i-ar fi cuvântul îl întrebă. Hamelonul
dzisă: „(Uscăciunea posmagului spre
potolirea foamei, iară nu spre
dezmierdarea mesii să gătește), de care
lucru a dzice îndrăznesc că din fărâmiia
mică ca mine mai vârtos în vreme de
sațiu ca acesta, ce folos sau desfătare
așe mare a simți vii putea, și crede-mă,
domnul meu milostiv, că din uscate și
zvântate oșcioarele mele, fără numai
scorneala greții plinului stomah altă ceva
a ieși nu poate. Deci în firea crocodilului
de ieste vreo milă, acmu în micșorimea și
mieșelimea mea să arete. Iară eu, robul

stăpânului și cruțătorului meu, giuruiesc ca preste puține dzile și în curândă vreme, un vânat mare, gras și frumos agonisind să-i aduc, carile, oricât de mare și vrăjmașă foame ai avea, a o potoli și a o sătura să poată, și oricât de flămând stomahul Ț-ar fi, de biv și de sațiu a-l sătura și a-l împlă destul să fie. Iară cuvântul făgăduit cu lucrul de nu voi isprăvi, stăpânul meu milostiv bine știe că viața mea în prund și lăcașul meu lângă apă ieste, pentru care lucru, oricând ar vrea și ar pofti, de nu masă îndestulită, iară gustare frundzerită tot voi fi". Crocodilul, și sătul într-acea vreme și lacom pre altă vreme, pentru găina de mâne oul de astăzi lăsă și tare cuvintele și giuruitele Hameleonului poftorind, într-alt chip de va fi sau alte pricini de va pune tare îl îngroziia și în fel de fel de munci și de pedepse i să lăuda. Și așeși, precum întâi limba cea lungă îi va zmulge, apoi toate mădularile fără de nice o milă îi va zdrobi, dzicea.

La Hameleon de lungimea limbii ce
are lucru de mirat ieste, pentru a cui fire
întâi a povesti puţinţel zăbăvindur-ne, apoi
iarăşi la cuvântul nostru ne vom întoarce.
Această jiganie în părţile calde să naşte
şi mai vârtos cei mari la Barbaria, dară
mai mici şi la Zmir, în Asia, să află.
Chipul decât altor jigăanii mai mult
broaştei să asemănă, numai capul
spinticătura gurii peştelui ce-i dzic
lacherda să răduce. Grumadzi n-are, gura
mult spinticată şi până la umere agiunge,
căci, ca şi peştele, grumadzi n-are, ce
capul cu spinarea la un loc i să ţine. De
la cap până la coadă spinarea ca a
porcului grebănoasă şi gârbovă-i ieste.
Peste tot trupul păr sau alt felu de pîiele
nu are, ce în chipul sagriului soldzi
mănunţei şi în vârv ascuţiţei are. La ochi
albuşuri în giurul împregiurul luminii ca
alte jigăanii nu are, ce pre unde ar fi să fie
albuşul ochiului, iarăşi soldzişori ca şi
peste tot trupul are, numai mai mănunţei;

tot ochiul în chipul movieliții din melciuri
afară ca a broascăi ies și de la rădăcină
în sus, de ce mărg, să ascut, iară în
vârvul ascuțituri lumina ochiului cât un
grăunț de mac gălbينind să vede. Când
într-o parte și într-alta va să caute, nu
capul, ce melciurile ochilor își întoarce,
cu carile în toate părțile slobod caută.
Picioare are patru, însă cele denainte la
braț cu a moimăței își samănă; degete
cinci și lungșoare are, și, când cu palma
prinde ceva, între doaă și între trii degete
palma i să închide și să deschide, de o
parte degetul cel mare și cu cel de lângă
dânsul puind, iară de altă parte alalte trii
rămâind. Coada cât a șoarecilor celor
mari ieste de lungă, cu carea nu mai
puțin decât cu mânule prinde ce ar fi de
prins, căci când va să să suie său să
coboare pre varga suptire, precum cu
brâncele apucă, așe și coada în giur
împregiur își împleticește, ca din mâni de
s-ar scăpa, de coadă spândzurat
rămâind, iarăși a să apuca să poată.

Limba nu mai scurtă decât coada îi ieste,
încă poate și mai lungă să-i fie. Iară în
vârvul limbii din fire așe ieste dăruit, ca
cum cleiu sau vâsc ar avea. Deci de
departe și totdeodată limba scoțindu-și, o
lungește și pre care muscă a lovi s-ar
tâmpla, îndată pre limbă-i încleită
rămâne, de unde nicicum a să mai dizlipi
sau a mai scăpa mai poate. In toată viața
lui ceva a mânca nu s-au vădzut, ce
hrana aierul și văzduhul îi ieste. Căci
Hameleonul pre carile a videa ni s-au
tâmplat prin vremea a unui an în cușcă
închis, fără mâncare și fără băutură au
trăit. A căruia moarte nu de altă, ce de
nesufereala gerului s-au tâmplat. Iară
când prindea muștele, precum s-au dzis,
nu pentru hrana, ce pentru gioaca le
prindea, și dacă le înghițiia, îndatăși pre
gios le lepăda, nicicum musca betejind,
căci musca, dacă cădea, cu picioarele
mișca și, multe dintr-însele
dezmetecindusă, iarăși zbura. Alt glas
sau cântec nu are, fără numai ca un

foale, de văzduh împlându-să, când să răzsufală, ca foalele când să răzsufală, coșul îi răzsună. Cea din fire floare îi ieste albă cu negru picată, precum sint soldzii coștrășului. Iară amintrilea, ori în ce felu de floare va, într-aceia să poate schimba. Deci, când să mânîe să face verde, când să întristă să face negru, iară când să veselește, roșiu cu galbăn amestecat să face. Așijderea și fără pricină în tot feliul de fețe să schimbă, iară mai vârtos în floarea ce-i stă denainte, hiriș într-aceia să mută.

Pricina aceștii puteri ce are, adecă din nemică flori și fețe în divuri, în chipuri a-și agonisi mulți în multe chipuri a o arăta să nevoiesc, însă, pre cât noi sama a-i lua am putut, ieste aceasta: Grăunțele cele mănunțele carile în chipul sagriului peste pîiele îi sint fietecarile din patru părți, în patru fețe ieste din fire văpsit, adecă alb, negru, roșiu și albastru în floarea ceriului, carile sint vâpsele din fire stătătoare.

Deci, când va să să facă negru, toți soldzișorii cu partea cea neagră în sus îi întoarce; așijderea când va să să facă roșiu, alalte dedesupt ascundzind, partea soldzișorilor cea roșie deasupra scoate, și așe la alalte face. Căci toți soldzii lui sint rătunzi și în chipul sferii prin pielele i să întorc și precum îi iese voia îi mută. Așijderea, când va să să mute într-alte fețe, fețele soldzilor amestecă și, în chipul zugravilor, din câteva flori amestecate altă floare scornește. Deci pentru firea și chipul Hameleonului atâta destul fiind, la cuvântul nostru să ne întoarcem.

Așe, Hameleonul, supt groaza datului cuvânt cătră crocodil (precum mai sus s-au pomenit) legat și strâns fiind și pentru voroava Inorogului audzind, îndată socoti că din doaă lucruri unul tot va putea isprăvi, unul, că el la trup mic și la suit și la coborât sprintin fiind, pre fietecare strâmtori a încăpea și oriunde Inorogul ar fi a să urca va putea. Deci Inorogul,

după viclene giurământurile ce va să-i
dea domirindu-să, să va încredința și la
marginea apii în prund de să va coborî și
dulăii de-l vor putea vâna, precum mare
slujbă cătră Corb și cătră toți mare
prieteșug au făcut să va arăta, care slujbă
fără nedejdea a mare și îndestulită plată
nu era. Iară altul, ca de nu vor putea
dulăii pre Inorog stăpâni (căci vicleana
jiganie și aceasta știa, că Inorogul nu
puțină iuțime în picioare are) și de le va
cumva din gură-li scăpa, alt loc de
năzuință nu poate să aibă, fără numai cu
înotatul apii, de vreme ce toate
strâmtorile și poticile acmu închise și
păzite fiind. Și așe, vânatul în apă
crocodilului să arete socotia și cu a
Inorogului nevinovăție el din vina robii să
scape, gândia.

În scurt, sau Corbului spurcată slujbă,
sau crocodilului cruntă plată cu a
Inorogului curăție să facă tare năvrăpia.
Cu care mijloc, pricină a i să da vădzind,

de lucru spurcat și scărândăvicios ca acesta să apucă, ca el, organul fărălegii, vasul otrăvii, lingura vrăjbii, tocul minciunilor, silța amăgelii, cursa vicleșugului, văpsala strâmbătății și vânzătorul dreptății să să facă priimi (că răutatea în neam moștenindu-să, în care chipuri să să ijdărase nu cearcă, ce unul sfârșitul răutății ieste, ca împotriva binelui să facă ce ar face, carile nici împotriva a căruia bine, nici cu care chip de răutate să slujește caută). Și încă mai vârtos fărălege peste fărălege și răutate peste răutate a grămădi nu să siia, de vreme ce nu numai de binefacerile carile de la Inorog vădzusă uita, ce încă pentru bine cu rău a-i răsplăti (jiganiia carea bine nici a face, nici a grăi, nici a pomeni au învățat) să ispitia și să nevoia. Că odinioară Hameleonul putred și otrăvit aerul (carile Sam să cheamă) înghițind, de carile lovit și topiscat, acmu celea mai de pre urmă duhuri trăgea, a căruia patimă Inorogul vădzind, să milostivi (că

inima milostivă cu cel ce-l doare o doare și cu cel pătimăș împreună pătimește) și cornul cel ce a toată fire de binefăcătoriu ieste, spre putred și acmu mai împuțit trupul Hamelonului își întinsă, cu a căruia umedzală, topsăcos aerul carile prin tot trupul lățit și împrăștiat îi era, spălând și toată putregiunea curățindu-i-o, iarăși la viață l-au întors. Ce jiganiia spurcată, încă de demult în școala Camilopardalului ithica ascultând, a lui titul carile deasupra porții scris ieste poate fi învățase. Carile într-acesta chip să citește: (Până când cineva pre cel al său de bine făcătoriu vede, datoriiia acelui făcut bine în cunoștiința inimii stidire și patimă îi aduce, carea pururea supt legătura datoriii îl strânge. Deci pentru bine cu bine a răsplăti a celor putincioși și fricoși lucru ieste; așijderea, pentru rău cu bine a răsplăti a celor ăa celorî fricoși și norocoși faptă ieste. Iară a celor înțelepți politici chivernisală ieste ca nici în frica fricosului să cadză, nici

norocul nărocosului să ispitească, ce sau pentru binele mare, răul prea mare făcând, altă dată undeva a-l timpina macară să nu priimască, și așe, în fața necăutându-i, de supt legătura datorii/ binelui, carea rușine și stidire îi aducea, să scape, sau a pricini neputând, de la alții pricina morții să-i aștepte, ca dintre vii ieșind, precum datornicul i-au lipsit să știe, și așe, și din patima științii inimii odihnit să rămâie). Aședară, Hameleonul în tot chipul răul Inorogului și binele și folosul său a fi alegând și în moartea lui viața sa alcătuind, cătră mai sus pomenitele jiganii precum această slujbă le va sluji să apucă. A răului răul cuvânt tuturor răilor bun și plăcut fu (că toată inima rea a toată răutatea deșchisă gazdă și lascăvă ospătoare ieste).

Deci cu toții îndată multe și fel de feliuri de fețe Hameleonului giuruind și munți de aur cu pietri de anthraxă lacomului făgăduind, cuvântul la faptă de

va aduce, precum îi vor da, dzicea. Și mai multă vreme zăbăvii nedând, o carte scrisă, în carea mai multe lațuri decât slove și mai multe sulețe și sule decât oxii și varii spre nevinovată viața Inorogului să găta, în carea acestea să cuprindea:

„Șoimul, ogarâi, dulăii și coteii,
Inorogului, slăvitului, sănătate! Iată, pre al vostru și al nostru prietin cătră voi trimetem, carile cartea noastră dând, alalte câte din rost ar dzice credință să aibă, poftim, căci nu a lui, ce a noastre cuvinte îiți aduce. Așijderea, în știre facem că de vreme ce tot dobitocul într-un gând și într-o inimă pe Strutocamilă și e epitrop au ales și l-au priimit și siloghismul Corbului neclătit și nedespărțit a fi, a tuturor zapisul și iscăliturile adeveresc. Rămâne lucrul ca și tu dintr-alte dobitoace răzlețit și rătăcât să nu fii, ce cu alalte într-un staul și într-o petrecere să te întorci. De care lucru, noi prietinește a te

sfătui îndrăznim și în frica ascunsului inimii spre binele și folosul vostru vă îndemnăm. Deci, de-ți va fi voia, precum și a noastră ieste și poștește, din munți coborându-te, la locul unde și noi a vini putem, vino, ca acoloa mai pre larg, față cătră față, voroavă a avea să putem. Nici alt gând sau altă socoteală în gând să-ți între, căci, pre numele cerescului Vultur și pre tăriia stelescului Leu, în tot adevărul ne giurăm că în inima noastră gând rău și viclean nu ieste. Așe Vulturul cu blândețe și Leul cu milă să ne fie, cât gândim, vom sau facem ceva rău asupra voastră. Și cu acestea cum mai curând răspunsului să ne învrednicim rugăm."

Într-acesta chip cartea scrisă și pecetluită în mâna Hameleonului o dederă, carile luând-o, nu numai cu brâncele și cu labele, ce și cu coada și cu pânțelece târiindu-să și urcându-să, la munte a să sui începu. Deci, după multe nevoi și nevoiețe, dacă la locul unde Inorogul lăcuia agiunsă, cu cânești cucirituri și

hulpești măgulituri înainte-i i să arată:
„Bucură-te, domnul și izbăvitoriul meu,”
dzicându-i. Inorogul: „De unde te luași,
jiganie dobitocită și dobitoc jigăniit, dzisă,
și de ieste în gura ta veste de bucurie și
în inima ta gând de adevERICIUNE, toate
bune, adevărate și fericite sint”.

Răspunsă Hameleonul: „Trăiască
domnul meu milostiv într-ai mulți și buni
și toată neprietina minte de ascuțită
simceaoa cornului stăpânului meu
nepătrunsă să nu scape și tot
împotrivnicul prav și pulbere supt talpele
împăratului meu să să facă”. Și cu
acestea scoțind cartea, cu multă
plecăciune în mână i-o dede. Inorogul,
cartea dacă citi și celea ce într-însă să
cuprindea dacă pre amăruntul înțăleasă,
cătră Hameleon dzisă: („Precum rana
veche și adâncă pre lesne a să tămădui,
așe și încă mai mult neprieteșugul și
vrăjmășia de mulți ani în curândă vreme
a să uita și de la inimă a să lepăda prea
cu anevoie lucru ieste), însă (precum la

rana rea și grea mehlemul și leacul de să
și află, că fără leac numai moartea la
muritori ieste, ce sămnul grozav locul
odânăoară betejit învață, așe și
neprietinul vechiu și vrăjmaș, de s-ar și
face prietin, însă pătimirile mai denainte
trecute și simțite a faptei neprietinului
pururea împungătoare și de pomenirea
cu dosadă aducătoare rămân). De care
lucru, macar că doftorii boalei aceștia
nenedejduită ieste, însă de vreme ce întâi
ei plecători spre pace și poftitori de
prieteșug s-au arătat (nici pacea a goni a
celui cu socoteală, nici în viață pizma a
ținea și vrăjmășia a urma a înțeleptului
lucru ieste), și macar că nici slovele
credință, nici cuvintele adevărință a avea
pot, însă (prostimea și hirișia inimii
asupra adevărului stăruită, adese și mai
totdeauna ascunse și căptușite
vicleșugurile și măguliturile isteților au
biruit). De care lucru, prin carte mai mult
ceva a scrie neavând, din rost Șoimului

de la mine sănătate îi vii pofti, și precum pofta ce poștește de la noi învoită și priimită ieste îi vei spune, și precum după cuvântul dat și giurământul legat m-am încredințat îl vii adeveri. Nedejdea și izbânda pururea în dreptate puind (căci mai tare ieste singurătatea în dreptatea unuia decât toate taberile în strâmbătatea a dzăci de mii de mii), și precum la locul prundului mă voi coborî îi vii povesti. Însă singur cu singur împreunare a avea poftesc (că dulăul rău nu giurat, ce așeși nici cu lanțuje legat de aproape credință nu are). Așijderea (neprietinul atuncea credință a avea trebuie, când răul a face nici mâna îi dă, nici vremea îi slujește). Pentru aceasta, dară, dulăii de la locul împreunării noastre să lipsască, și ales pentru împreunarea carea, când și unde vom să avem macar cum știre să nu aibă. Iară tu, a mele cătră tine de bine faceri arătate pomenind, cuvântul acesta mistuiește și de cătră tot chipul îl acopere și-l tănuiește". Atuncea Hameleonul, cu

aspre blăstămi și ștrașnice giurământuri a
să blăstăma și a să giura începutu și: „Pre
viața mea, o, domnul meu, dzicea, și pre
credința mea, de voi descoperi, de voi
grăi sau din mâni, din cap și din ochi
sămn de înștiințare de voi face, în cap
urgie, în ochi orbie, în mâni ciungie să-mi
vie! Și roada gândului meu cu amar, cu
pelin și cu venin să mănânc; viu Leul, viu
Vulturul, căroră mă închin, că de ce m-am
apucat, până la sfârșit nu mă voi părăsi și
domnului și stăpânului meu cu toată
dreptatea ori în ce și cât voi putea a sluji
nu mă voi lenevi. Așijderea, despre
Șoimu vreo grijă să nu porți, căci pre cât
Voroava și cuvântul îi iese de lămurit,
pre atâta inima și sufletul încă mai curat
și din toată imăciunea spălat îi iese (că
la omul întreg, cu vântul icoana sufletului
și fapta ascunsă a inimii comoară poartă).
Eu, dară, după porunca de bine
făcătorului și stăpânului meu, iată cum
mai de curând înapoi mă voi întoarce și
toate ale tale neprețaluite cuvinte pre

amăruntul șoimului voi povesti, și iarăși
ce cuvânt de răspuns voi lua, fără nici un
preget la domnul meu milostiv îl voi
aduce.

Cu acestea, după ce Hamelionul
denaintea Inorogului ieși, pre cale
mărgând, precum pașii, așe chitele își
muta, și precum pielea, așe gândurile și
mintea își vârsta și-si schimba și singur
cu sine, ni mai tare pașii mutând, ni de
învăluirea gândurilor calea și călcătura-și
uitând, prin neștiință să oprii, și
viclenele giurământuri socotind, într-
acesta chip întorcea și le tâlcuia (că
precum stomahul rău din bune bucate
venin și greutate dobândește, așe
giurământul și cuvântul drept în inima
vicleană spre rău și spre vicleșug să
primenește): „Pre viață și pre credință m-
am giurat precum cătră cineva nu voi
descoperi, însă gândul inimii mele: adecă
până când sau în dinții dulăilor îl voi
înțâpa, sau în fălcile crocodilului îl voi

îneca. În cale să-mi iasă și în cap să-mi
vie roada gândului meu: adecă pre lesne
să-mi vie și după poftă să mi să
plinească lucrul carile am început; că
până gândul nu-mi voi dobândi, de
nevoință nu mă voi părăsi. În toate cu
dreptate domnului meu să slujesc m-am
giurat, însă într-această dată adevărat
domnul și stăpânul meu crocodilul ieste,
într-a căruia robie cădzind, cu preț tăiat
m-au slobodzit și dintr-a sa bunăvoie
viață și dzile mi-au dăruit și, până prețul îi
voi plăti, de la mine sfântă parolă au luat.
Deci altul mai bun, mai plăcut și mai
primit preț decât Inorogul, altul să fie nu
pociu socoti, și așa ieste. Iară cât pentru
a Vulturului și a Leului viață ieste, puțină
grijă port, căci și puțin de mine să atinge,
mai vârtos (că giurământul carile pre a
altora viață stăruit stă, cu chipurile carile
de dobitoace și de pasiri în ceriu a fi
astronomii adevărate să asămănă). "

Hameleonul în cale ca acestea mărgând
și bloscorind, la Șoim sosi. Căruia, după

obiceiu închinându-să: „Bucură-te, și iarăși bucură-te, îi dzisă, căci toate după voie și a marelui tău suflet poftă curg și mai mult cu lungimea voroavii vreme în deșert să nu treacă, glas de bucurie și cuvânt de veselie în scurt să-ți povestesc (că proimiul lung la voroava scurtă ca capul porcului la trupul rații să potrivește). Pre neprietin cu buni chedzi la mână ți-l aduc: după cuvinte s-au lăsat, viclenelor giurământuri s-au încredințat și la prundiș în marginea apii să să coboară, fără nici un prepus, s-au înșelat. Acmu, dară, sentenția și învățătura moșilor și strămoșilor tăi pomenește (că sfârșitul neprietiniii izbânda asupra neprietinului ieste, iară mijlocile, cum, cu ce și când, nu să cearcă). Deci acmu vreme găsinđ și mijlocul prin giurământ aflând, mai multe nu cugeta, ce cum mai curând unde și când va fi împreunarea cuvânt și poruncă îmi dă, ca fără zăbavă cumplitului vrăjmaș așternut spre somnul vecinic să-i aștern și acoperemânt de

odihnă nedeșteptată cu un ceas mai înainte să-i gătesc. Însă Inorogul aceasta a cerșut, ca dulăii, ogarii și alalți cotei la locul împreunării să nu să afle, ce singur numai cu singur împreunare să aibă. La care lucru, cu proasta mea socoteală sfătuiesc: după pofta și cererea lui să faci, ca nu cumva, de departe mirosul dulăilor aduimăcând, de vicleșug să-și prepuie, și de la strâmbitoare neieșind, la prundiș nu să va coborî. Iară la prundiș coborându-să, de ciia mai multă grijă nu purta, căci eu, sluga ta, cu toată nevoița grijea slujbii aceștia voi avea și ori în ce chip ar fi (după cum să dzice dzicătoarea), voi afla ac de cojocul lui."

Șoimul, chipul înșelăciunii ce făcea și mărimea fărălegii ce isprăviia de a doa oară socotind și răzchitind, așijderea dreaptă și curată inima Inorogului vădzind, gândul într-alt chip începu a i să pleca (că ce răutate nu abate bunătatea? Și ce strâmbătate nu biruiește

dreptatea?). Și macar că cu
nestâmpărată vrăjmășie într-acela chip îl
goniia și nepărăsit de atâta vreme îl
întirîia, însă în sine socoti că acel felu de
scărândăvicioasă vânătoare preste toată
fărădelegea covârșește. Și așe,
primejdiile dintr-îmbe părțile în cumpăna
dreptii socotele cumpănind, spurcata
aceasta faptă decât frica, carea despre
partea monarhiilor purta, mai grea a fi
află, și batgiocura isteciunii viclene decât
lauda carea socotiia că cu prinsoarea
Inorogului își va agonisi cu multul mai
mare și mai neștearsă a fi cunoscu. De
care lucru, dzic unii (precum mai pre
urmă de la Bâtlan cuvântul au ieșit), cătră
Hameleon într-acesta chip să fie grăit:
„Eu, pentru slujba carea până acmu ai
făcut, foarte îți mulțemăsc; iară de acmu
carea să faci te făgăduiești să știi că nu o
primăsc, și mai cu de-adins aceasta a ști
ți să cade (că vredniciia, macară și la
neprietin ar fi, pururea lăudată ieste),
așijderea (precum prieteșugul, așe

neprieteșugul hotărâle și ținchiurile sale are, pre carile cel următoriu cinstii și vrednicii a le sări și a le covârși nu i să cade). Noi cu toții, macar că sfatul dintâi, carile asupra Inorogului am făcut, pre rele și fără de lege temelii au fost aședzat (de vreme ce supt poala giurământului adeverinții idolul minciunii vicleșugului a acoperi nevoiam). Însă atuncea din sfatul pus nu ne-am fi clătit, când în răspunsurile lui împotrivă vicleșug și neprietinească necredință am fi cunoscut. Așijderea, în multe chipuri cuvintele de ș-ar fi împleticit și giurământurile noastre în multe feliuri de-ar fi ispitit, din cuvânt în cuvânt și din răspuns în răspuns, voroava spre altă cale a abate am fi putut, căriia cu vreme și altă tâlcuire pre lesne s-ar fi putut da. Dară acmu, cu prostimea, cu dreptatea și cu credința carea au arătat și în giurământurile noastre fără nici un prepus lăsindu-să și încredințându-să, toată apărarea și șuvăiala s-au rădicat. De care lucru, nu numai pofta

neprietinească, ce și frica cerească de socotit ieste (căci hotarul neprietenilor ieste ca cu oarbă pofta izbândii din pravila dreptății și hotarale cinstii sale să nu iasă). Așijderea (toată izbânda adevărată asupra neprietenului împreună cu biruința și lauda cearcă. Iară când din izbândă hulă să naște și ocară, atuncea izbânda adevărată să agonisește, iară cinstea și slava numelui să piierde și să ocărește). Așijderea (izbânda numai atuncea titlul biruinții a agonisi poate, când ca un neprietin pre neprietin neprietinește biruiește, iară nu când ca un prietin viclean pre neprietinul drept prietinește viclenește, carea atuncea spurcată viclenie, iară nu curată biruință să numește și ieste). De care lucru (cele o dată rău și fără socoteală sfătuite fără nici o rușine spre bine și spre socoteală trebuiesc clătite și prefăcute). Deci, până unde sorocul împreunării noastre va fi, duhurile neprietinești a potoli și afară din

tot punctul vicleșugului umil cu altul
împreunare a avea am socotit. Iară după
voroavele sfârșite, vreun legământ de
prieteșug între noi a să alcătui
neputându-să, atuncea iarăși la punctul
ce eram ne vom întoarce, și el ale sale,
iară noi ale noastre vom căuta. I " Cătră
carile Hameleonul, adăogând veninul a-
și vărsa, dzisă: „Între neprietini pravila
aceasta carea ai pomenit adevărată ieste
și cuvintele și socotelele aceste cinsteșe
și lăudate sint. Însă și altă pravilă să află,
cu carea cineva slujindu-să și pre
neprietinul său a birui poate și pre urma
toată întinarea și imăciunea hulii își spală
și-și scoate. Țenchiul alergării
neprietinului până acolo ieste, până
unde pre neprietinul său biruiește, și
biruința luând, decii a să odihnește. Deci,
sau a birui, sau a să birui tâmplarea
neprietinească ieste, iară peristasurile a
să cerca supt pravilă nu cade (că precum
în războaiele de obște hotar sabiii, sulii
sau sigeții nu să pune, ce oricare armă

mai pre lesne ar sluji, cu aceia pre nepriietin a lovi, a răni și a omorî slobodzenie ieste). Așijderea, nici hotar ieste pus când și unde spre nepriietin a năvăli, ce când vremea slujește și unde locul spre lesnire să socotește. Într-acesta chip sint și mijlocele carile fără armă sau fără alt chip de mihanie, adecă prin chipul prieteșugului, prin dulceața cuvântului, prin vârtoasă și pătrundzitoare sula aurului, prin zugrăvită plecarea capului și în cea mai de pre urmă prin frumos meșterșugul giurământului, pre nepriietin supt legăturile izbândzii și în obedzile biruinții a aduce pozvolenie să dă. Că toate mai sus pomenitele pravile numai în bătaia monomahiii a sluji pot și a să păzi trebuiesc. " Cătră carile Șoimul, răspundzind, dzisă: „Acestea, precum dzici, așe ar fi, când cu gând și cu cuvânt aieva neprietinesc asupra ne-ar vini, sau împotrivă i-am merge. Iară acmu noi, chemându-l în numele păcii, cum vom

lucra lucrul vrăjbii? Și când în vânătoare de obște l-am încungiura, atuncea nici colții s-ar opri, nici unghile s-ar apăra, ce carile mai întâi ar putea, acela mai tare l-ar spintica. Deci acestea, într-această dată, precum din gură, așe din inimă părăsite și lepădate trebuie, și altă zăbavă mai mult nefăcând, cum mai de curând sirguiește și Inorogului, după ce de la mine închinăciune cu plecăciune îi vii da, precum mâne în marginea apii, la prundiș ieste să ne împreunăm, îi spune, căci acolo prietenește îl voi aștepta. Așijderea, precum pre alalți tovarăși (în carii prepus de vicleșug are) de lângă mine i-am depărtat și altă ceva grijă împotrivnică să nu poarte îl înștiințadză (căci cuvântul de credință în mijlocul neprietiniii cinstea și mărimea decât în mijlocul prietiniiii mai mult și mai tare își arată). " Hameleonul, de acoloa ieșind, în sine și cu sine a chiti și în reaoa-și minte ca acestea a învălui și a prăvăli începu

(că precum lumina soarelui la ochii bolnavi întunecare, așe cuvântul de linește la inima săltătoare tulburare aduce):

„Oare ce poate fi această nestătătoare și de ieri până astăzi într-altă socoteală mutată mintea Șoimului? Că de pre a voroavelor semne, carile aievea îmi arătă, ostenința mea în zădar și nevoința în darn îmi va ieși. Eu socotiam că toată greutatea lucrului în coborârea Inorogului la locul prundului stăruiește, care lucru prin multe ale mele crunte sudori ieste să să săvârșească. Iară după pogorârea lui lucrul gata și săvârșit țineam, a căruia mulțemită și plată, după cele multe și mari giuruință ce-mi făcea, fără prepus așteptam. Apoi, nedejdea înduplecându-mi, dziceam că, din colții dulăilor de va cumva scăpa, din fălcile crocodilului nici cu un mijloc nu să va mântui. Și așe, sau despre o parte, sau despre alta, rămasul bărbatului cu trântitura muierilor tot voi

dobândi și gândul meu început tot voi
isprăvi. Iară acum cunosc că Șoimul,
poate fi, din școala fizică în școala ihtică
au intrat, ca cum toată viața în canoane ș-
ar fi învățat și toată hrana cu dreptate ș-ar
fi aflat. Care lucru, precum de firea
șoimului departe să fie cine poate să nu
știe? Ce sau pre cea carile pre această
slujbă l-au trimis viclenind, pre vecinul
neprieten la mână să puie nu va, sau
vădzind că cu mâna mea lucru greu și de
laudă vrednic ca acesta să isprăvește,
mie îmi pizmuiește (că pizmătariul pentru
ca cinstea altuia să nu să adaogă și
scădere și ocară a priimii obiciuit ieste).
Ce de vreme ce șoimul mintea pistriciunii
penelor își asămăna, și eu slujba în fața
piei îmi voi întoarce, nici după socoteala
cuiva firea îmi voi schimba, ce precum
până acum, așe și de acum fețele și știu,
și pociu a mi le schimba."

Acestea el prin budze bolborăind și
toate răutățile în inimă fierbând și

zămintind, întâi la dulăi, la ogari și la
cotei aleargă și toată pocitanii cea
ascunsă de-a fir-a-păr le povesti. Adecă
precum Inorogul la împreunare să vie
cuvânt au dat și precum împreunarea lui
cu Șoimul preste știința altor tovarăși să
fie, care lucrul Șoimul fără nici o îndoință
au priimit. Așijderea, precum Șoimul
sfatul cel bun de folos și de obște ș-au
mutat și pre Inorog din legăturile gata,
nebetjit și nedodeit va să-l sloboadă,
întralt chip de ar face, mare scădere
cinstei și ocară numelui socotindu-și. De
ciia, minciuna cu multe împuticioasă flori
împodobind, dzicea, precum Șoimul să
fie dzis, precum unghile și pintinii lui pe
cornul Inorogului a să pune nici
îndrăznesc, nici harnice sint, nici el
organul răutății și ciniia vicleșugului a să
face firea-i priimește, ce numai cu bine și
cu prieteșug cu dânsul ceva a face de va
putea, în tot chipul va ispiti. Iară
amintrilea, la rău și la vicleșug, macar
cum nu să va amesteca și curate să fie

unghile lui de singele nevinovat. „Deci acmu de ieste și a voastră socoteală, într-acesta chip și cu toții împreună mintea despre folos spre stricăciune de v-ați mutat, să știu și eu, ca nu mai mult în deșert ostenințele să-mi cheltuiesc. Iară de cunoașteți sau vă prepuneți ca vreun vicleșug în mintea Șoimului să fie intrat (spre carea nu puține și mici sint semnele, carile cu urechile le-am audzit și întradevăr cu gura și cu inima le mărturisesc), cuvântul carile voi povesti (căci tăinuirea lucrului scriptul corăbii/ ieste) și chipul meșterșugului în ascunsul inimii voastre ascundeți cu carile foarte pre lesne și preste a Șoimului știință la sfârșit a-l aduce viți putea. Cu care mijloc de la Vultur și de la Corb toată mulțemita și plata singuri voi luând, Șoimul, de dar și laudă ca aceasta lipsit și ca un necunoscătoriu binelui și folosului, singur de sine pedepsit va rămânea, și pentru căci asupra neprietinului milostivire și dreptate

arătând și giurământul nebetejit fiind, mare căială în urmă și fără folos va simți (că decât giurământul, mai bun meștersug și mai tare măiestrie și mai tăinuită viclenie spre amăgeala cuiva a să da nu poate). Așijderea (că oricând ce ieste adevărat de s-ar grai și ce ieste drept totdeauna de la toți de s-ar face și s-ar ținea, nici în lume vrajbă a să scorni, nici asupra nepriietinului a să izbândi s-ar putea). " De acestea dulăii audzind, nu în puținele chitele, nici în iușoare socotele înțară. Întâi, pentru așe în grabă mutarea sfatului, a doa, pentru mai aievea, prepusul vicleșugului, a triia, că cu mijlocele ce începuse, lucrul de nu vor scoate la cap, altă nădejde toată încă de demult să curmasă, a patra, că cevași macară preste voia și știința Șoimului a face nu puțină sială avea, de vreme ce toată slobodzeniia lui era dată și cu toții supt a lui poruncă a fi poruncă avea. Iară în cea mai de pre urmă, socotiră, macar și

peste a Șoimului voie, lucrul de vor putea
isprăvi socotiia, pentru slujba făcută,
Șoimul înaintea monarhilor orice pentru
dânșii împotriva ar dzice în samă nu-i vor
ține mai mare sfârșitul slujbei decât
chipul greșelii a fi înțelegea. Și așe, după
câtăva a chitelelor scuturare, sentenția
aleasă ca, ori cu ce mijloc ar putea fi,
numai înorogul la mână să vie. Pentru
care aședzimânt între dânșii mare și
vârtos legământ pusă, ca de lucrul ce
să va lucra în viață Șoimul știre să nu
aibă (o, minune mare, giurământul a
călca călcătorii de giurământ să giură) și
mai cu de-adins chipul viclenii aceștia
mai suptire și mai frumos a fi îl socotiră,
adecă supt titlul altuia răutatea lor să
scrie și, cum să dzice prostul cuvânt, cu
cleștele jăratecul să ție și cu mâna altuia
șerpele din bortă să scoată și ca cum ei
neatinși și neștiutori lucrului acestuia ar fi
să să arete, de vreme ce tot prepusul
înorogului asupra Șoimului va cădea. Și
așe, ca cum calului fără zăbală pintini ar

da, răutății Hameleonului voie și slobodzenie dederă, ca nici o cale nestropșită și nici o piatră neclătită să nu lasă, până dreptatea Inorogului în silța strâmbătății lor ar băga.

Hameleonul, lătrăturile și brehăiturile dulăilor cu mare dragoste ascultând, după porunca ce dederă, voios de la dânșii ieși. De unde iarăși la Șoim să să întoarcă vrând (ca câte întâi îi cântase acmu să i le descânte), în cale pre Bâtlan tumpină (cu a căruia pâra Vidra din săboare să izgonisă). Carile, pre Hameleon de unde vine întrebând, el precum acmu de la vreun loc așe însămnat nu vine răspunsă, ce „mai dineaoare de la Inorog am vinit, dzice, carile mâine cu Șoimul împreunare va să aibă și, de nu l-aș fi eu cu multe și vârtoase giurământuri încredințat, pre cărțile și giurământurile Șoimului nicicum nu s-ar fi lăsat. Ce acmu eu, ca un bun prietin și dreaptă slugă, la mijlocul trebii

aceștia m-am pus, însă nu puțină frică duc ca nu cumva vânătorii, giurământul călcând, vreun vicleșug înorogului să facă, și apoi ocară și pedeapsa sufletului meu unde să va duce? și obrazul în lume cum îmi voi mai arăta?"

Acest fel de semințe de minciuni întâi către Bâtlan semăna, carile mai pre urmă în ivală a toată lumea era să răzsaie și într-un chip ca cum pentru cinstea numelui grijă ar purta să arăta. Iară mai într-adevăr era că, de nu ș-ar fi deșchis gura și nu numai limba cea lungă și așeși și mațile către cineva de nu ș-ar fi scos, de cuvântul ascuns ce știa înflându-să, îi părea că ca căpușile va crăpa (că rar minciunos nelăudăros și mai rar falnicul tainic să află). Apoi și el pe Bâtlan întrebă: „Dară tu unde mergi?” El dzisă: „Și eu către Șoimu mărg, de vreme ce și eu, acmu de curând cu porunca Corbului trimis fiind, ca pentru paza la strâmtorile gârlelor să fiu am vinit. ” Hameleonul

dzisă: „De vreme ce la Șoimu vii să mergi, te rog, cătră dânsul ceva din cuvintele mele să nu pomenești, căci singur poruncă mi-au dat ca lucrul acesta tănuit și de cătră toți acoperit să țiiu". Căința descoperirii cuvântului pre Hameleon apăsând, cătră Bâtlan adăogea dzicând, că încă de demult bun și deplin prietin știindu-l, lucru ca acesta l-au arătat, nici un prepus având că nu-l va putea tăinui (că precum curvariul după stâmpărarea poftii în focul căielii arde, așe netainicul, după slobodzirea cuvântului, în prepusul descoperirii să chinuiește). Bâtlanul dzisă: „Pentru aceasta nu despre mine, ce despre tine grijă poartă și pasă unde îți ieste a merge".

De ciia Hameleonul, la Șoim viind, într-acesta chip îi vorovi: „Eu eram, după porunca ta, întins la Inorog să mă duc, ce un lucru în minte viindu-mi, de la mijlocul căii iarăși m-am întors. Dzic, dară, că de

vreme ce așe cinsteș și cu cale a fi ai
socotit, ca nu ce pofta poruncește, ce ce
dreptatea poștește să faci și giurământul
dat nebetejit să ții, aceasta în grijă să-ți
fie: ca nu cumva, vreunul din dulăi
aproape de prundiș aflându-să, mirosul
Inorogului să adulmece, și ei gândul tău
cel drept și sfatul cel de astăzi neștiind,
să nu cumva ceva, după sfatul cel de ieri,
prin neștiință să lucredze și fără veste
Inorogului vreo stricăciune să aducă. Și
nu numai căci eu cinstea și credința lui
pierd (că de cel fără folos puțină grijă să
poartă), ce încă mai mult de tine ocara să
va atinge, de carea nici cu toată apa
oceanului a te spăla nu vii putea (că
ocara descoperită cu pelița arapului
asemenea ieste, carea a să înălbi
nicicum nu știe)." Șoimul, știind precum
dulăii ceva din capul lor a face nu pot,
nici preste voia lui ceva a lucra
îndrăznesc, Hameleonului dzisă: „Pentru
acesta lucru tu în samă nu băga, căci
dulăii până unde pot alerga eu știu. "

Hameleonul urmele minciunii și pașii
vicleșugului într-acesta chip
împletecindu-și (ca când s-ar tâmpla
cineva urma a-i lua, la vreo cale a o
scoate să nu poată), de ciia într-un suflet
la crocodil alergă, cătră carile, cu multe
feliuri de schimbate și schimosite
cucirituri: „Bucură-te, domnul și cruțătoriul
mieu! dzisă. Vestе bună de pradă
bișugoasă și vânătoare sățioasă eu,
nerăscumpărat robul tău, să-ți vestesc am
vinit, și domnul meu milostiv adevărat să
știe că mâine dimineață Inorogul, jiganiia
cea vestită și de colții a tuturor dulăilor
așе mult dorită, din munții înalți la
prundișul apii ieste să să pogoară. Unde
despre strâmpторile poticilor, pen tru ca
înapoi a da să nu mai poată, toți câinii și
dulăii păzitori sint. Deci ei, precum să-l
gonească, îl vor goni, dară precum să-l
ajungă nu-l vor putea, robul tău foarte
bine știe. Ce Inorogul, iarăși altă cale
deșchisă neavând și din dos acmu de
câini încunjiurat simțindu-să, până mai

pre urmă înnotatului bizuindu-să, în apă va
să să arunce (că primejdiia cât de grea,
însă pre mâine viitoare, decât cea cât
ăcea câtî de iușoară, însă denaintea
ochilor stătătoare mai iușoară să pare).
Deci el în apă cădzind, nu picioare de
înotat, ce așeși aripi de zburat de ar avea,
denaintea iuțimii domnului meu, precum
a scăpa nu va putea, adevărit sint. Și iată
eu, fără altă zăbavă, la înorog în munte
mă voi sui și ceasul vremii coborârii lui
însămnând, fără preget știre îți voi da.
Numai de pre aicea nu te depărta, ca în
vremea trebuitoare fără zăbavă să te
pociu afla (că punctul vremii trebuitoare
la a lucrului isprăvire ca măsura căldurii
focului la vărsarea jmațului ieste)."
Crocodilul, de vânatul ce-i făgădui foarte
veselindu-să, din toată inima cartea de
iertat precum îi va da i să giurui. Însă
cuvintele în deșert să nu-i cumva iasă,
foarte îl înțeți. Hameleonul iarăși cu mari
giurământuri să afurisiia, precum

minciună din gura lui nu iese, ce toate precum sint, așe i le povestește. (Că făcătorii răului, când mulți într-un gând asupra unii răutăți să află, unul pre altul a nu amăgi obiciuiți sint, ca nu cumva cu vicleșugul mic, fărălegea mare a isprăvi din mână să piardză).

Aședară, și într-acesta chip
Hameleonul, după ce cât putu cătră toți minciunile fiarsă, coapsă, sără, pipără, înghiți și borî, într-un duh la locul unde Inorogul să afla alergă. Căruia, după politicescul obicei închinându-să și toată fericirea rugându-i și menindu-i, dzisă: „După porunca domnului și cruțătorului meu, toate le-am plinit și încă câte vechiul prieteșug și adevărata dragoste poștește și preste poruncă cele cădzute am adaos, de vreme ce câte spre folosul și binele tău cătră Șoimu am grăit și am întărit, a le povesti, nici început au, nici săvârșit (o, bat-o urgiia cerească, jiganie vicleană, cât de pestriț și de

vărgat grăiește!). Ce în scurt (precum să dzice cuvântul că gura carea singură pre sine să laudă, pute), cum am chivernisit și cum am silit a chivernisi și lucrurile împreunării a tocmi, mai mult a mă lăuda nu mi să cade, de vreme ce sara va arăta împreunarea și dimineața a lucrului răzsunarea, căci toate după poftă și după voie vor ieși. (Caută chipul voroavii a viclenii jigăniei, că să asemănă unor icoane, carile mutându-să din loc, i să schimbă fața). Căci mijlocele ce prepus aveai din mijloc le-am rădicat, pre dulăi și de știință și de loc departe i-am depărtat, ochiul cu rău căutătoriu de tot l-am astupat, pre unde măiestrii și silțe întinse au fost le-am stricat și le-am fărâmat, toată piiedeca din cărare și piatra poticnelii din cale am mutat, amânduror inimile, spre priimirea dragostei am gătat și toată surceaoa supt focul începăturii și toată ciraoa pre jăratecul săvârșirii am pus și am supus. Una au rămas, și aceia foarte pre lesne: adecă oricând ați vrea,

atuncea împreunare a avea să puteți.
Deci, cât despre partea șoimului iese,
eu, robul tău, atâta i-am uns sufletul și i-
am muiat inima, cât cu mare dor și cu
nespusă poftă nesățioasei privelii
străluminatii tale fețe a să împreuna și cu
dulcele și mângâioase voroavelor tale a
să învrednici asteaptă. „

Inorogul, macar că nu așe credzute
giurământurile, neprepuse cuvintele și
neprimejduioase împreunările avea (că în
inima neprietinească care prepus nu
încapă? Și gândul vrăjmășesc ce lucru
împotrivă nu scorește?), însă întâi
dreptății bizuindu-să (căci ascunsul inimii
sale de pricina vrăjbii curat a fi chiar
știia), apoi o parte a socotelii evgheniii
Șoimului dând (căci neamul vechiu și cel
de bună rudă după a nunții întregiune
pete și imăciuni de ocară noă cu nevoie
priimește). Că Șoimul acela din neamul
său persiesc era, carii decât cești
evropești cu multul mai buni sint (însă

bunătatea Șoimului în vrăjmășie și în iuțime de nu să va lua). De care lucru, socotiia că în numele vechiu poreclă nouă și în neamul cinstit hula ocărâtă nu va suferi. Și așe, cătră Hamelion cuvânt dede, precum în desară la prundiș să va coborî.

Hamelionul, răspuns ca acesta luând, vesel înapoi să întoarsă, de unde întâi la crocodil mărgând, întâi lui de într-acea seară vinirea Inorogului știre îi dede: pre unde ieste să între și pre unde ieste să iasă îi arătă, unde trebuie să păzască și vremea înturnării lui cum să pândească foarte bine și de toate pre amănuntul îl învăță.

De acoloa apoi la ogari, la cotei și la alalți spurcați dulăi să dusă, căroră așijderea plinirea bucuriii și vinirea vânatului le povesti. După aceia și mai pre urmă la Șoim vini, căruia, ca și celorlalți, de adunarea în desară îi spusă.

Încă iarăși căpacul minciunii deasupra
tingirii vicleșugului adăogând, chip de
mare rugămintă cătră Șoim arăta și pre
toți dumnădzăii îl giura să nu cumva
sfârșitul împreunării bune în capul
începăturii rele să iasă, și el în chipul
măiestrii răutății să cadă. Și altele multe
cătră acestea dicăind și în uscat
înghițind, cuvinte căptușite îngăima și
teie de curmeie lega. Aces tea într-acesta
chip fățarnica lighioaie în oala fărălegii
dzama nedumnădzăirii cu lingura
vrăjmășiii zămintind și vânturând, ca cum
slujba ar fi plinit, de la Șoim voie și
iertăciune își ceru, ca întracea sară la
culcușul său spre odihnă să să ducă,
arătând că, de multe alergări și
zbuciumări, de tot ostinită și obosită ieste.
Însă și aceasta pre mai mare a
vicleșugului căptușală o făcea, pentru ca
în dzua ce va luci, peste noapte ce va să
să nască știind, obraz încă mai obraznic
a avea să poată. Adecă precum el de
multă trudă biruit fiind, somnului ca morții

au fost dat și de faptele carile peste
noapte s-au tâmplat ca cum știre n-ar fi
avut (că precum multe dzua descopere,
așe mai multe noaptea acopere,
socotiia).

Și așe, Hameleonul de la Șoim ieșind,
dormire fără dormire să dormitedze și
sogn fără sogn să sognedze la stratul
culcușului său să dusă. ăO, mai bine în
veci să fie murit decât dormire ca aceasta
să fie dormit! O, mai bine mort să să fie
sculat decât sogn ca acesta să fie
sognat ! O, mai bine într-o față și aceia în
piiatră să să fie întors decât ase în multe
feliuri de stricăciune și fără folos! O, faptă
spurcată și lucru scârnăv, o, batgiocură
de batgiocurit și ocară de ocărât, vino,
dintele șerpelui, aleargă, coada scorpii,
și adevărul mărturisiți de să află la voi
vinin și toapsăc ca acesta ca carile supt
limba Hameleonului din fire izvorește, din
meșterșug să înmulțește și spre băutura
la inimă curaților să dospește și să

mestește! (Că otrava limbii, pre tot
toapsăcul cât de vrăjmaș, a toată jiganiia
cât de cumplită cu multul covârșește.)
Măsură-te, minciună, și vedzi minciună
decât toată minciuna mai mare!
Cumpănește-te, vicleșug, și cunoaște
vicleșug mai greu decât tot vicleșugul.
Târâiește-te, boală, și simți boală mai
lângedă decât toată boala. Sai, moarte, și
gustă moarte mai amară și mai
omărâtoare decât toată moartea! Spune,
răutate, de ieste în tine răutate de rea cât
aceasta răutate ! O, răutate, răutate, de trii
ori răutate și iar răutate.

Deci Hamelionul, după ce dulăilor
amuțăturile și năvrăpiturele pre cât mai
mult putu întărtă, pre crocodil, precât mai
rău și mai vrăjmaș știu, îl ațiță și toate
cele spre vicleșugul și scăderea
Inorogului, pre cât prin mână îi vini,
gândi, grăi, lipi, dezlipi, aședză, făcu și
isprăvi, peste noapte în loc de somn cu
răutatea, singur șie, nu numai ochii și tot

trupul își acoperi, ce încă și inima și sufletul cu grele întunerece peste tot căptușindu-și își ponegri, de unde sunetul tâmpenii de cu sară lovit, a doazi ca preste vali răzsunate, glasul dimpotrivă din ceas în ceas a audzi, cu sete aștepta.

Partea a șesea

Inorogul și dreptății bizuit, și datului cuvânt și giurământ sprijenit fiind, după ce cea de obște făclie lumina supt umbre își duce și fața pământului cu brâul întunerecului să încinge, din vârful munților la locul locul numit în prundiș să coborî, unde nu după multă vreme și Șoimul viind, cu cinste și cu plecăciune îi dede închinăciune. Cătr-aceasta cădzute țeremonii și cinsteșe plecăciuni, precum din chipul dinafară, așe din sufletul dinluntru arătând, tând pe sine norocit, tând ceasul împreunării fericit și de buni chedzi numiia, de vreme ce de împreunare dorită ca aceasta și de pofta spre carea de multă vreme inima îi sălta, lipsit și neînvrednicit n-au rămas. Așijderea, tuturor cereștilor mulțemită făcea, pentru căci sănătos și de toată grijea pizmei neprietinești neatins și nebetejit pre Inorog vede. După aceasta

cu multe chipuri să arete siliia, precum
macar că din porunca stăpânească
împotrivic a fi s-ar fi vădzut, însă
amintrilea pururea cu bun gând și cu
chiară inimă cătră dânsul au fost și ieste.

Deci pre o parte ca o slugă, celea ce
slugii credincioase s-ar fi cădzut a isprăvi
au vrut și s-au nevoit, iară pre altă parte
așe lucrul au cumpănit, ca nici stăpânului
său vicleșug să facă, nici după porunca
nedreaptă dreptatea să calce (că atuncea
numai schimosirea slujbei ieste lăudată,
când pentru voia dreptății voia stăpânului
să calcă). Ce ca ce cu nedreptate și cu
răutate s-ar fi poruncit a să face, aceiași
cu cinste și cu dreptate din urăciune spre
dragoste și din vrajbă spre pace a să
întoarce au silit și precum bună și
vârtoasă nedejde are, dzicea, că ce cu
amară neprietinie s-au început, aceia cu
dulce frăție să să istovască și să să
plinească (că precum căldura soarelui
din grăunțele putredzite spicele verdzi a

odrasli face, aşse sufletele înţelepte din
împuţita vrăjmăşie frumos mirositoare a
dragostii flori a răzsări prefac).

Cătră acestea şi Inorogul celea ce să
cuviniia priimiri de închinăciuni îi da,
buna-i socoteală şi a sufletului
orânduială îi lăuda şi cu tot feliul de
cuvânt dulce şi cuvios data-i cuceritură îi
lua. În scurt, la începătura dialogului între
dânşii sosiră şi unul de altul pricine
vrăjbii, carile şi pentru ce ar fi fost, a
întreba începură, Inorogul întrebarea într-
acesta chip înainte puind: „Toate lucrurile
fireşti câte soarele vede, luminează şi
încăldzeşte, fără pricinitoriul clătirii lor nu
numai a nu fi, ce aşeşi nici a să gândi
pot. Una numai şi aceia singură slobodă
voia muritorilor ieste, carea fără nici o
pricină şi fără altă îndemnare a sa hirişă
clătire are şi singură şie şi clătitoriu şi
clătire a-şi fi şi a-şi face poate. Cătră
care macar că dinafară viitoare spre
clătire-i îndemnătoare multe şi în multe

chipuri a i să adaoge și spre plecarea
într-o parte, trăgătoare, împingătoare,
asupritoare, rădicătoare, lesnitoare,
îngreuitoare, iușurătoare, lășitoare,
strâmtătoare și altele asemenea acestora
a-i vini și a i să tâmpla pot.

Însă orice ar fi fapta de făcut, de bine
sau de rău, de scădere sau de folos, a o
ispiti, a o cerca, a o afla și într-o parte
clătirea a-și alege singură și e
stăpânitoare și în toate volnică ieste,
atâta cât vădzind și înțelegând binele, din
volnica voie răul a urma, a alege și a face
poate. De pre care lucruri într-această
mare și puternică monarhie carea în
pieptul muritorilor să cuprinde, doaă
chipuri sau, mai adevărat să dzic, doaă
tipare a doaă chipuri a avea aieva și
tuturor cunoscut a fi poate. Adecă unul
mai mult decât firesc și oarece ceresc și
dumnădzăiesc, iară altul mai gios și mai
puțin decât firesc și oarece ceriului și firii
împotrivă. Cel dintâi binelui, cest de pre

urmă răului însoțitoriu și următoriu și
așeși de tot moștenitoriu și purtătoriu
ieste. Că amintrilea, dinafară clătitoriu în
voia slobodă putere și biruință de ar
avea, nici voia slobodă slobodă ar fi, nici
de bunătate laudă, nici de răutate hulă cu
dreptul i s-ar cădea. De unde să arată că
între muritori obiceiul voroavii și
deprinderea limbii în zădar ieste, cu
carea încotro voia din voia ei să să fie
pohârnit vrând, să ne înștiințăm. Carea ar
fi fost a clătirii pricină a întreba ne-am
obiciuit și pentru ca zugrăvala răutății să
acoperim, puterea voii slobode într-un
chip cu altă zugrăvală, așeși de tot
tăgăduim. Ce oricum ar fi, greșala
învechită chipul negreșelii luând, după
învechita obiceiuire, dzic, vrere-ași și ași
pofti, iubite prietine, ca să pociu ști,
aceștii asupra mea vrăjmașe și de cap
goană, carea și ce i-ar fi fost pricina? Și
de nu toată răutatea din singură voia și
inima muritorilor purcede, alta, când,
cum, ce, și pentru ce să fie fost?"

Șoimul răspunsă: „Celea mai vechi și mai de demult începături cum ar fi fost nici a le ști, nici știute a le grăi pot (că precum nu toate avutele folositoare sint, așe nu toate știutele vorovite vreun folos aduc). Iară din cât și a ști și a grăi pot, din ceste mai de aproape ieste aceasta, că jiganiia cu talpa de gânscă, cu colții de știucă, adecă Vidra, vulpea peștelui și peștele vulpii, mai denainte până din monarhiia dobitoacelor și a tuturor jiganiilor a să izgoni, în mare dragoste și prieteșug cu Corbul să avea, atâta cât, când Corbul din vârful copaciului crângăiia, Vidra din fundul pâclei răspundea, și când Vidra soldzii peștelui înghițiia, grumadzii Corbului simțiia (căci adevărata dragoste capetelor funii/ să asemănă, ca când unul într-o parte s-ar trage, altul neclătit a rămânea nu poate). Deci Vidra, epitropiia pre acele vremi tiind, de pururea jalobă și grele pări cătră Corb trimitea, precum Inorogul, Filul,

Lupul, Pardosul, Râsul, Veverița și încă alte câteva din jigăanii ascultării și stăpânirii ei nu vor să să supuie, ce în tot chipul statul monarhiei să tulbure și tot trupul publicăi spre răzsipă să aducă împlă.

Deci Corbul, de unele ca acestea audzind, să tulbura și câte un prietin pentru un prietin pofta și cererea ce i-ar fi fost a-i plini și a-i face siliia și pre prietini ei prietini, iară pre neprietinii ei neprietini îi ținea și-i avea. De unde (dragoste și prieteșugul numai cătră un chip spre multe chipuri ură și vrăjmășie au scornit), și așe, pre cât a mea slabă socoteală a agiunge poate, începătura răcelii și împotrivirea inimilor să să fie scornit socotesc." Inorogul: „Aceasta foarte bine am înțeles-o și, precum dzici, așe ieste. Numai încă mai dintr-adânc începătura lucrului a știți să cade. Că precum mai sus ți-am dzis, toate clătitele firești, pricina clătitoare firească cearcă.

lară în faptele voii slobode nu pricinile clătitoare, ce a căror clătite pricină clătitoare să fie fost să întreabă." Șoimul: „Foarte cu dragă inimă ași pofti ca pentru acesta lu cru mai într-adevăr să mă înștiințadz".

Inorogul: „De vreme ce așe cu sete pentru rădăcina lucrului acestuia a te înștiința poștești, dinceput a ți-l povesti nu mă voi lenevi. Însă pre cât lungimea istoriiei ar pofti, scurtimea vremii mână numi dă, căci iată și câtăva parte a nopții au trecut și pre aceasta vreme cineși la ale sale a să afla s-ar cădea (căci multe și în multe chipuri sint sigețile și nălucirile nopților tăcute, carile prin întunerec împlă și vâjâiesc, iară în lumină lovăsc și rănesc). Deci pre cât mai în scurt voi putea și în puține cuvinte toată lungimea și lățimea poveștii a cuprinde mă voi nevoi.

Vii ști dară că odânăoară

Monocheroleopardalis din toate jiganiile
pământului mai vestit și mai ales era (nici
de alcătuire a atâtea numere într-un
nume te mira, căci mai pre urmă și
aceasta taină vii înțelege), a căruia
vrednicie, macar că lumii știută ieste, însă
într-acesta chip numele, slava și puterea
adăogând, până într-atâta au crescut.
Acesta din părinții săi oaie zămislit și
născut era , deci întâi, și la chip și la fire,
mielușel. Iară după ce la mai mare vârstă
crescu și în toată turma în fruntea a
tuturor areșilor ieși, împotriva a căruia, a
sta sau în cap a să lovi, nici un berbece
să putea afla și carile prin necunoștință
precum împotriva îi va putea sta i să
părea, deodată numai ispita puterii frunții
facea, că a doa lovitură nici aștepta, nici
mai suferia. Așe el toată turma decât
păstorii mai bine păscând și otcârmuind,
un lup vrăjmaș și lacom din fire, dară de
foame încă mai vrăjmaș și mai cumplit
făcut, cu mare răpegiune și cu fâlcile
căscate totdeodată pre berbece să-l

fărâme, să-l spintece și să-l înghiță
vrăjmaș viniia.

Berbecele, vădzind pre lup așe de cu mare răpegiune asupra viindu-i și acmu vremea în desară, când dzua cu noaptea să îngână, fiind, pre lup unul din areți să fie și după obicei precum în capete să să lovască vine, socoti. Într-această socoteală berbecele aflându-să, din toată groaza și frica lupului afară era și așe în tâmpinare-i fără nici o spaimă ieșind, ca pre un arete, așe de chibzuit și de tare în frunte îl lovi, cât poftorire a mai face nu mai trebui, de vreme ce coarnele prin tidva capului lupului pătrundzind, fruntea zdrumicându-i, crierii afară îi vărsă. Lupul într-acesta chip vârtos lovit și rănit, fără de a doua răzsufare, viața pre moarte își schimbă. Aretele mai târdziu vitejiia ce făcusă cunoscând, carea măcar că din tâmplare fusese, însă îndată duhurile cele de arete ce purta își schimbă și până în dzuă din oaie în jiganie și din arete în

lup să mută. (Că tâmplările fericirii la cei mai mulți obiceiile firii a muta pururea sau vădzut). Așe berbecele preobrajenie ca aceasta luând, îndată din neamul său răzlețindu-să, după firea lupilor codrii, câmpii și munții a cutreiera începu și multă vreme a vieții sale într-acesta chip în streinătate împlând și petrecând, odânăoară la loc ca acela a nemeri i să tâmplă, unde decât toate jigăniile mai mulți pardoși să afla. Acolo nu după multă vreme, ce să vânedze și cu ce viața să-și sprijenească neavând (căci mulțimea pardoșilor pre altele așeși de tot împuținase), cu dâșii de luptă a să ispitii începu. (Că pofta biruinții toate ispitește și nevoia toate învață, ales în primejdii a vieții lipsa sosind). Deci așeși din ispita dintâi, lucrul cu fericire și după voie a vini i să tâmplă, de vreme ce întâiași dată cu cel mai mare și mai groznic pardos de luptă să apucă, pre carile, după multe nevoi și nu cu puține a vieții cumpene și primejdii, îl birui și-l

omorî. A căruia duhuri îndată luând, precum din arete lup, așe din lup pardos să făcu. După mare și primejdioasă biruință ca aceasta, pardosul mai înalte și mai puternice duhuri în sine simți, carile în trupul și pieptul pardosului de încăput nu era, și așe, de ispită, spre lupta leului să apucă (că toate în lume de să și cuprind în hotarăle sale, iară pofta a cinstei mai mari și a biruinții mai tari, nici în lat câmpul a tot pământul, nici înalt muntele a tot locul a să opri sau a să îndestuli poate). Ce leul prea vârtoasă și puternică jiganie fiind (precum poți cunoaște), nu pre lesne îi fu duhurile a-lua, căci adese și mai în toată vremea ispita monomahiii făcând, în carea macar că nu să biruia, însă nici titlul biruinții a lua putea. Așe ei în toate dzilele la luptă, ca la o scoală, să ispitia și să deprindea, până când pardosul pricepu că nu altă ceva de la cea deplin biruință îl împiiedecă, fără numai iuțimea picioarelor și sprintiniia carea leul în

trupul său purta. Că de multe ori pardosul acmu mai dobândind biruința, leul, cu iuțimea dinainte-i i să ferii și cu acesta chip cea desăvârșită biruință îi tăgăduia. Pardosul, într-acesta chip pricina neizbândii sale bine cunoscând, cătră vârtoase duhurile pardosului, grea greuimea filului și sprintină iuțimea inorogului adaosă și mai cu de-adins cu ascuțit și nebiruit cornul a monocherului într-armându-să, într-o luptă numai toată biruința asupra leului dobândi, în carile îndată și fără nici o împiedecare să și mută (că precum nuării după vânturi aleargă, așe duhurile după biruințe să pleacă). Firi, duhuri și puteri ca acestea născutul miel în sine strângând și alcătuind, în doaă hirișe numere și le-au împărțit; unul: Provatolicoelefas , altul: Monocheroleopardalis. Ce dintr-acestea cest mai de pre urmă mai mult obiciuindu-să, precum în nume, așe în fire Monocheroleopardal au rămas. Așe

dară, toate firile într-una boțind, blândețea
oii, înțelepciunea lupului, cunoștința
pardosului, greuimea filului, iuțimea
inorogului și vârtutea leului în sine
nebetjite și nesmintite le feriia și, din dzi
în dzi încă mai adăogându-le, la stepăna
cea mai de sus le înălța și le suia. Și așe,
toată cinstea, lauda și puterea a tuturor
jiganiilor dobândi. Deci jiganiile toate, de
atâtea vrednicii încungiurat și împregiurat
vădzindu-l, cu un duh și cu o inimă îl
rugară ca oblăduitoriu, purtătoriu și
despre tot împotrivnicul păzitoriu să le fie.
Monocheroleopardalis, prin câtăva vreme
a tuturor viața în mâna sa să priimască
ferindu-să, această rugămintea a lor să
priimască să tăgăduia. Însă până mai pre
urmă pre cel ce luptele a atâtea vrăjmașe
jigăanii a-l birui nu putusă, moale
rugămintele înfrângându-l și umilite
cuvintele înduplecându-l, după pofta lor îl
adusără (că precum răspunderea moale
frânge mâniia, așe rugămintea cu
umilintă pornește cruțarea). Carile a

tuturor chivernisire în palmă și a tuturor
otcârmuire în samă luând, prin câțava
vreme cinsteș, frumos, drept și cu
înțelepciune, cum să cade, pre toate
jigăniile și dobitoacele giudeca, îndrepta,
ocrotia, păzia și stăpînii (că atunci
publica înflorește și odrăslește, când
stăpânii miluiesc și ceartă în dreptate și
supușii ascultă și slujesc din dragoste).
Așe cât în vremea stăpînirii lui nici ochiul
nepriietinului s-au veselit, nici budzele
vrăjmașului s-au zimbit, nici inima
împotrivnicului s-au învoieșeat. Ce
precum cereștii (ah) de multe ori
peminteștilor a zavistui s-au vădzut, așe
și Monocheroleopardalis de sigeata
lutului mai denainte de vreme nerănit și
de tâmplările țărni neprăvuit a rămânea
n-au putut , de vreme ce încă în puterile
firii sale fiind, în carile a multora nedejde
și viață să rădzima, cu mare a tuturor
pagubă și nesuferită jele, cătră cele de
sus lăcașuri s-au mutat , ca cel ce leu
între dobitoace de vârtos să lăuda, leu

între stelele ceriului în veci să luminedze
s-au aşedzat, în urma sa doi numelui său
moştenitori, pre Fil adecă şi pre Inorog
lăsind. Deci la săvârşitul lui a fi şi la
începutul lui a nu fi, Filul (carile şi de stat,
şi de vârstă mai mare era), pentru une
pricini departe în munţii de la Grumadzii-
Boului trimăs era , a cării trimeteri pricini
de povestea noastră abătută fiind, a le
povesti părăsim (că voroava nu în
vremea şi la locul său, ca rafturile de aur
în capul măgariului să prind). Iară
Inorogul, acoloa de faţă aflându-să, toate
supusele şi nesupusele jigăniei lor
chivernisitoriu şi stăpânirii părintelui
moştenitoriu a fi îl aleasă şi cu toţii într-
o inimă şi într-un glas în scaunul
oblăduirii îl ridicară. Ce precum să dzice
cuvântul (că fericirea grab nică curând
oboseşte), de vreme ce pe aceia vreme
Vidra la locul prundişului, unde acmu noi
sintem, a lăcui să tâmplase, carea cu
multe chipuri de linguşituri şi cu a

Corbului mijlocii în dragostea monarhiei pasirilor întrând. Corbului prin scrisori într-acesta chip înștiința, că, „de vreme ce Monocheroleopardalis dintre vii au lipsit și toată împiedicarea poftii noastre din mijloc s-au rădicat, să silești și să te nevoiești, te rog, ca stăpânirea asupra dobitoacelor mie să mi să dea. Iară eu voi face ca toată vita grasă și toată carnea săoasă domnului și stăpânului meu în mâncare și tot singele cald și sățios în băutură să să dea.” Corbul, întâi pentru cea din fire lăcomie ce avea, apoi pentru căci nu puțină pizmă și zavistie asupra dobitoacelor purta, de vreme ce prin toată vremea a stăpânirii lui

Monocheroleopardalis, rar și mai niciodată cu odihnă și cu ticneală stârvurile cerceta și așeși singe cald să bea sau carne proaspătă să mănânce în viața lui nu s-au învrednicit. Cătră aceasta și altă pricină să adăogea, că fata Corbului, Mreana, la vârsta căsătoriei agiungând, pre tâlhariu chelariu Corbul

socoti să facă și Vidrii femeie să o dea aleasă. Așe dară, Corbul, știind că trăind Monocheroleopardalis, precum despre munți, așe despre câmpi, toate străjuite și păzite era, iară acmu el lipsit, precum să dzice cuvântul (că pre leul mort și șoarecii să cațără), îndată tuturor dulăilor de casă știre dede pentru ca cum mai curând și pre cât mai tare vor putea cu lătrături și cu brehăituri prin toate locurile spaimă și groază să dea (căci dulăii cu Corbul de pururea însoțire avea). Dulăii îndată toți munții cu dealurile și toate văile cu pădurile de cehnituri și de schilălăituri împlură, de a căroră rău menitoriu, spurcate și grețoage glasuri, toate dobitoacele să înspăimântară, și unele într-o parte, altele într-altă parte capetele să-și cruțe o plecară (că când capul să amețește, picioarele dovedesc, și când mădularile buiguiesc, lipsa criirilor arată). Așe dară, totdeodată iele împrăștiindu-să și fietecarea unde și cum putea amistuindu-să și aciuându-să,

atuncea Corbul vreme află ca toate după reaoa sa voie să facă și pre Vidră din baltă în curte și din tină în scaun să o urce, ca jiganiia în neam cu prepus tuturor dobitoacelor împărat și stăpânitoriu să fie (o, ceriu și păminte, au din nuări piatră și din cremene picături de apă vii să scoți? Că rămân firile precum au început, precum toate să cunosc la sfârșitul spre carile năzuiesc).

A Vidrii dară schimositură de stăpânire ca aceasta făcându-să, dobitoacele toate în toate părțile prin câtăva vreme pribege și de la locurile și sălașele lor streine petrecând, cele mai multe dintr-însele acmu vivorul înstreinării și holbura rătăcirii nemaiputând suferi, capetele plecându-și, cerbicea supt greu și aspru giugul tirăniiei Vidrii își plecară și cineși pre la lăcașurile lor să înturnară (că coliba în țarina sa și bordeiul în pământul său decât palaturile în streinătate mai desfătate și mai frumoase a fi so cotiră),

fără numai Lupul și Pardosul (carii pre
acea vreme Monocheroleopardului
foarte credincioși și de aproape prietini
era), din socoteala lor neîntorși, departe,
în Țara Câmpilor, prin multă vreme
ramasă, adecă până la vreme stăpânirii
Filului. De care lucru, toată pasirea de
singă vărsătoare pre acești doi mare
pizmă și mânie avea. Inorogul, încă și de
ai săi părăsit și tirăniia Vidrii întărită și în
toate părțile întinsă și lățită vădzind, să
sculă și în munții înalți, carii la Grumadzii-
Boului să află, unde și Filul să afla, să
dusă. Ce dintâi pre la cetatea Deltii
cătăva vreme locurile cercetând, în
prundișul acesta să așădzară. Vidra
știind că stăpânire în silă au apucat și cu
tirănie ieste să o ție, așijderea pre dreptii
moștenitori între vii știind, ea viață cu tic
neală să ducă nu va putea, cu fel de fel
de amestecături cătră monarhiia
Vulturului și cătră Corb îi pârâia, însă
toată pâra într-aceasta să închidea,
dzicând: „Filul și Inorogul vii rămâind, și

voi, și noi viață cu linește și stăpânire cu slobodzenie să pe trecem și să facem nu vom putea, căci nu numai a mea, ce încă și a voastră nebiruită monarhie a tulbura și a o răzsipi vor sili și răutățile lor una după alta ca valurile vor să urmedze (că marea nu de altă, ce de vânt fața își schimbă, vântul vivor, vivorul hol bură, holbura furtună, furtuna valuri, valurile primejdie vaselor și peirea celor din vase aduce)".

Corbul, macar că în curândă vreme de spurcat lucrul ce făcuse într-ascunsul inimii sale rău să căise, căci Vidra nu multă vreme la cuvântul dat ș-au stătut, nici căsătoria cu fata lui, Mreana, și rudeniia ce făcuse din firea ei au mutat-o, ce, după cea hirișă și veche fire, mai mult pre ascuns decât la ivală îmbla și mai cu drag prin fundul apelor decât la uscat să primbla și gânduri împo trivnice împotriva Corbului fierbea. De unele ca acestea Corbul înțelegând, de mare căință și de

grea dosadă tare să năcăjia, însă de a lumii rușine pentru lucrul ce lucrase aieva a să căi și de împietrirea inimii ce avea pentru greșala ce greșisă de tot a să pocăi nu putea (că inima în răutăți îngrășată de gândul căielii să vitionește, iară cu pocăința să omoară). Ce cele ce Vidra împo trivă-i făcea, ca cum nu le-ar pricepe, cu ochiul cunoștinței le tre cea (însă din inima pizmătare răbdarea când izbucnește, atun cea răbdarea, nu vrednicie, ce răutate la vremea sa naște, că tot pizmătariul din neputință, iară nu din bunăvoie rabdă). Cu o pri cină ca aceasta și a Corbului răbdare și așe adâncă tăcere să spândzura, de vreme ce pre Vidră organul răutății având, supt numele ei pre cei ce i să părea împotrivnici în toate părțile-i go niia și în tot chipul fără nici o cale îi dosediia și-i păgubiia. În scurt, Corbul cu mâna altuia șerpele din bortă a scoate siliia, dară în zădar. Că Inorogul, precum mai sus s-au pomenit, în munți ducându-să, acoloa pre

Fil află, cu carile sfatul obștiindu-și, lucrul
pre o cale își pusără și, nu după multă
vreme, din dobitoacele și jigăniile
împrăștiate, precât mai curând putură, la
un loc le adu nară. De ciia la vrăjitorii
vremii aceiia mărgând, hrismul Pleonexiii
de la capiște Epithimiii învățat foarte pre
mulcomiș le cântară:

În cindzăci de singeroase
Vom pre cele lăcrămoase,
Ochii umedzi să le ștergem,
La moșie să ne mergem.
Vidra pește, Corbul stârvuri
Cerce-n vârtopi, nu prin vârvuri
Să să urce fără cale
Și să-și cate ale sale.

Vrăjitorii Epithimiii<i> stihurile acestea
citind și de câteva ori procitindu-le, tâlcul
acesta să fie înțăleasără, adecă cindzăci
de căpuși (carile sint pungi de piiele cu
singe împlute pline de supt singele strein,
jirtfă Pleonexiii vor să aducă, pentru ca

de supt tiraniia Vidrii și vrăjmășia
Corbului mântuindu-i boadza, la moșie și
să-i ducă și din nevoia robii scoțindu-i,
voia cea rea și lacrămile în veselie și
bucurie să le întoarcă. Deci vrăjitorii, jirtfa
priimind, descântecul buiguirii le citiră, cu
carile întâi pre Corb în som nul nesimțirii
băgând, pe Vidră din scaun pohârniră,
carea, în legătura vrăjii stăpânit
cunoscându-să, într-acele părți mai mult
zăbavă a face nu putu, ce îndată, cu
Mreana, fiica Corbului, și cu alalți ai ei
rude, lindini, păduchi, lipitori și cârcei,
sculându-să, la gârlele Grumadzii-Boului
să dusă. Iară Inorogul, din bunăvoie
pentru straja în munți rămâind, pre Fil la
moștenirea părințască trimasă.

Corbul, de aceasta în știre luând, de
mare mânie cu urgie încins, cu bogăția
simăț, de minte răzleț, cuvinte lăudăroase
și duhuri ca focul de mânioase a slobodzi
începu și ca acestea, ni în față, ni în dos,
cu mari îngrozituri dzicea: „Pentru ce

Inorogul au scos cuiul pre carile eu l-am bătut? Pentru ce Filul al său ş-au luat? şi asupra gândului mieu gând au rădicat? Aşe? Lasă, că le voiu arăta şi a cunoaşte îi voi face eu că a pasirilor monarhie ieste mai tare şi vor pricepe că Vulturul zboară mai presus decât toate trupurile, şi precum Corbul cu glasul său tot răul meneşte şi isprăveşte vor înţelege." Şi ce mai mult, iubite prietine, voroava să lungesc. Corbul, macar că în capul Vidrăi tot focul iadului a să grămădi bucuros era, însă răul cuiva, carile cu mâna lui nu să isprăviia, precum răzsipă în toată lumea să face i să părea, mai vârtos că în scăderea Vidrei adaogerea altora socotia, de care lucru, vrăjmăşia carea asupra Vidrii cocea, asupra Ino rogului şi a Filului o borî.

Şi macar că la mijloc patru mii şi şapte sute de ani cu luptele din toate dzile au trecut, şi nu puţine singeroase jirtfe pre la capiştele bodzilor şi multe pre la

nesăţioase lăcomiia vrăjitorilor s-au
vărsat şi s-au împrăştiat, însă Corbul de
ce s-au apucat tot răul a plini nicicum
rămăşiţă n-au lăsat, că într-adevăr,
precum rău din gură să lăudase, mai rău
cu lucrul au săvârşit, de vreme ce iarăşi
cu Vidra mâna au dat (că făcătorii de rău
spre răul mul tor buni cu binenele a unui
rău a să sluji obiciuiţi sint). Iarăşi dulăii ş-
au întărtat, iarăşi ogarâi ş-au asmuţat,
iarăşi coteii în munţi şi în păduri ş-au
băgat, iarăşi în câmpi măiestriile, în
dumbrăvi silţele şi în rediuri mrejiile ş-au
vărsat, iarăşi tot dobitocul au spăriat şi în
toate părţile l-au împrăştiat. Şi aşe,
sfârşitul tuturor tirăniilor şi începutul
tuturor vrăjmăşiilor, iarăşi pre Vidră, cu
tirănie mai cumplită decât toată tirăniia,
ca locul altuia să tirănească şi lăcaşul
dreptului fără milă să răzsipească, au
trimis-o.

Filul, de acestea înţelegând, întâi
Lupului şi Pardosului ştire dede (căci

aceștea pre aceia vreme dreptatea ferii),
cari nu cu mică a vieții primejdie, din
întinse mreșile tiranului scăpând, iarăși la
Țara Câmpilor pribegiră. Inorogul, în
munți precum și mai sus s-au pomenit,
aflându-să în locuri tari și ascunse, în
cătăva vreme aciuat s-au potolit.

Așijderea Filul, la Grumadzii-Boului viind
s-au aședzat, însă nu puține asuprele
despre vrăjitorii vremii trasă, de vreme ce
Corbul cu toată nevoința sta, ca nu numai
de hrană, ce așeși de viață să-l lipsască.
Ce vrăjitorii, întâi de jir tfele vechi, apoi și
de cele noaă voia boadzii Pleonexiii
plecând, la ale sale să margă voie îi
dederă (că mila Pleonexiii atuncea numai
să clătește, când cele din față mistuiește,
iară de cele din dos în scurtă vreme cu
mai multul nedejduiește).

Așe și într-acesta chip, iubite priietine,
Vidra tirăniia în mână vrăjmășiii și
vrăjmășia în dreapta tirăniiei luând, de ciia
Corbul aievea vrajba, la arătare

neprietiniia și tot răul asupra Inorogu lui și a Filului a plini, câtu-i negrul bobului a lipsi n-au lăsat, ce dintâiași dată, toate după voie a isprăvi neputând, vremea păștea, ca când va putea, atuncea să isprăvască. Așe, Vidra cu răutatea Corbului agiutorită și la epitropiia jiganiilor aședzată fiind, pe Bâtlan la gârle pentru paza pe aceia vreme lăsase. Carile nu după multă vreme pre Vidră de vicleană cătră Corb o vădi, adecă pre cum cu meșterșuguri viclene și cu mari și multe giuruințe de jirtfe minciunoase pre la ușile vrăjitorilor îmblă, ca epitropiia pasiri lor să tulbure și monarhiia să le răzspască.

Asupra pârâi aceștia și câteva jigării de singe mîncătoare so siră, între carile mai de frunte Lupul, Ursul, Vulpea, Ciacalul și Strutocamila era. Acestea, încăși tiraniia-i a mai suferi neputând, în Țara Pasirilor, la epitropiia Corbului, fugiră, cătră carile mare și lăcrămoasă

jalobă făcând, întra-cesta chip dzicea:
„Mare strâmbătate și greu păcat cu noi ai
lucrat, o, în lumină ponegrit, Coarbe, de
vreme ce iarăși în scaunul tirăniiei asupra
noastră vrăjmășiia Vidrii ai rădicat,
jiganie carea nici în fire neam, nici în
minte socoteală, nici în lucru vreun
aședzimânt stătătoriu a avea poate (că
ce-i mai poftit? Stăpânirea. Și ce-i mai cu
greu? Stăpânirea.), și cela carile pre sine
neaședzat știe, stăpânire cu aședzimânt
să facă cum va putea? Aceasta dară, cu
tirăniia ce face și cu lăcomiia ce
lucrează, nu numai oile în munți și în
păduri au împrăștiat, nu numai caprile
prin văi și prin vârtopi au izgonit, nu
numai boii, vacile și hergheliile cu foc și
cu fier au ars, nu numai găinele de pene
și puii de tuleie au zmulț și le-au dzăciuit,
ce acmu și soldzii peștelui să radză și să-
l vânedze pe supt gheață va, dzicând că
firea ei de pește decât de carne mai
priimitoare ieste, lucru carile de firea și de
deprinderea noa stră prea departe stă.

Deci acmu și noi ale noastre pustii păără
sind, de mare nevoie la menitoriu glasul
tău am năzuit, ca iarăși cu sfatul și cu
voia ta, pre tiranul acesta deasupra-ne
să-l rădicăm și iarăși pre stăpânitorii
moșneni la locu-și să chemăm. Căci nu
mai într-acesta chip socotim că tulburările
și răskoalele acestea la aședzimânt și la
linește a să aduce vor putea (că oala
fierbând și de mare fierbinteală peste
margini dând, cu lingura apa vân turând,
deodată cevași a să stâmpăra să vede;
iară stând focul neclătit, vărsarea de tot a
să potoli preste puțință ieste; deci la
înfocări la carile vânturarea lingurii nu
sporește, potolirea și stângerea focului
trebuiește)." Corbul, și mai denainte cu
pâra Bâtlanului asupra Vidrii ațîțat și
acmu cu jaloba acestora încă mai
întărâtat fiind, cuvânt le dede că, pre cât
va putea va sili, și din tirăniia Vidrii îi va
mântui. Care pizmă Corbul la adunarea
dintâi carea la cetatea Deltii ș-au
izbândit, unde pre Vidră dintr-îmbe

monarhiile au izgonit-o (precum la locul său istoria s-au pomenit). Corbul dară atâtea și atâtea răutăți și îndrăpniciuni precum să fie făcut și precum a multora răzspă pricină să fie fost bine cunoscând, însă nici așe de păcat s-au pocăit, ce cu aceasta pri cină mai mari și mai grele unul peste altul să grămădească au gândit, de vreme ce pătimașilor alt cuvânt le da, iară în reaoa inimă spurcat gând purta (că răutatea inimii din fire rele, din răutate, răutate învață și din cercetare pizmă și izbândă gătește), adecă de pizma veche binele Inorogului și a Filului nicicum nu-l poftia, iară de pizma noăă pre Vidră dintr-îmbe monarhiile să izgonească (precum au și făcut) și al triilea chip să aleagă (pre cum la alegerea Strutocamilei s-au vădit) au socotit. La carea cu ce meșterșuguri spurcate și cu ce vicleșuguri fără de lege s-au slujit pre larg la locul său s-au pomenit.

Iară cele mai pre ascuns ce să lucrasă pre scurt acmu să ți le arăt. Vii ști dară, iubite prietine, că vădzind Corbul greșala ce cu Vidra făcusă, apoi inimile jiganiilor cunoscând, că asupra Ino rogului și a Filului stăruiesc, împotriva aieveya să li se puie, so cotiia că multe nevoi și grele gâlceve să vor râdica (că cuvântul împotrivă sabiia ascute, iară răspunderea lină frânge mâniia). Și așe, pre Lup în taină chemând, dzisă: „Bine cunosc, o, prietine, că multe nevoi și asuprele despre spurcata Vidră ați tras și încă multe asupră a vă aduce, de va putea, să gătește. Însă noi, pen tru ca greșala să ne îndreptăm și păcatul să ne răscumpărăm, împotriva și spre pohârnirea ei, pre cât în mână ne va vini, cu tot sufletul ne vom nevoi. Pentru care lucru, o poftă am și eu de la voi, ca mijlocitori fiind între noi și între Fil și Inorog, pace să alcătuim, și aceasta întru tot adevărul și curata inimă să fie (că decât pacea zugrăvită, războiul crunt mai curat și mai fericit ieste).”

Acestea Lupul de la Corb audzind și precum din toată inima să fie încredințându-să, să bucură foarte și: „Acesta lucru foarte pre lesne să va face, răspunsă, de vreme ce eu adevărit sint că Filul și Inorogul dreptății și păcii plecați sint și, îndată ce cuvântul păcii din gură vor da, în inimă pecetluit și tipărit le va rămânea. (Că curat ascunsul inimii singur și ie și icoană și oglindă-și ieste, în carea ce și cum ieste de pururea să vede). Și de vreme ce și a ta poftă spre a dreptății chip s-au plecat și pa cea îmbrățășadză, pentru acesta lucru știre să le facem și vii cunoaște că cele de mine grăite nu numai din dragostea carea cătră dâșii am, ce mai vârtos după voia adevărului s-au grăit. Însă pacea aceasta într-aceasta a stăruii trebuiește, ca de acmu înainte Vidrii împotrivă și lor într-agiutoriu să fii."

În puține cuvinte toată istoriia să cuprindzi, o, prietine, pen tru pofta, legătura și isprăvirea păcii s-au grăit, s-

au răspuns, s-au trimăs, s-au întors și toate cele trebuitoare la mijloc puindu-să, prin chipuri de credință s-au isprăvit și cu mari giurământuri și blăstămuri dintr-îmbe părțile tare s-au legat. (Ce la viclean pa rola dumnădzăiască și basna poeticească tot o cinste au), în care chip și Corbul în vreme ce giurământurile cele strașnice să făcea, atuncea toate măiestriile vicleșugului prin toate locurile își întin dea și cu mari giuruințe de multe jirtfe pre la bodzi și pre la vrăjitori ispitia, ca pre o pasire, a cării și numele, și traiul, și lăcașul împutit și scârnav îi ieste, epitrop monarhiii dobitoace lor să facă siliia. Poți ști și numele pasirii, o, prietine, că Pupădza era, din Țara Gemănării născută și în satul Furcăi crescută, și acmu, mai-mai în curțile funelor bătrânețele ș-ar fi închis de nu ș-ar fi fost așe de timpuriu puturos duhul slobodzit. Ce de aceas ta agiunge și la cuvântul nostru să ne întoarcem.

Corbului nici jertfele i s-au priimit, nici vrăjitorii după plăcere i-au vrăjit. De care lucru, socoteala într-alt chip de răutate a-și muta i-au căutat, adecă pre proastă jiganiia Strutocamila în taină luând, cu multe măgulituri și învăluituri o ispitii. Chipul, statul, faptul, îm blatul și căutatul în multe ritoricești tropuri lăudându-i, și precum firea spre vâlfa stăpânirii să o fie făcut, dzicându-i, s-au înșelat, au credzut și așe și ea s-au cunoscut, săraca, precum la întrebarea ei frumos s-au pomenit. Unde Corbul cu siloghismul de vrednică ade verind-o, coarnele boului, coada păunului și cu penele lui îndatorind-o, epitrop Leului și stăpânitoriu dobitoacelor au pus-o. Unde și până astăzi, cu minunea a toată lumea, stăpânește (că de multe ori cel greșit nemerit și cel nemerit greșit iese).

Aședară Corbul, o, priietine, organul răutății, iară nu răutatea, nici pizma ș-au schimbat, chipul neprietiniii, iară nu

vrajba spre pace ș-au mutat, de vreme ce la acea adunare carea întâi la ce tatea Deltii s-au făcut, nu după cum cuvânt cu giurământ avea dat, nici dreptilor moșneni agiutoriu au fost (căci, precum știut îți ieste, Filul încă acolea agiunsesse și cu tine împreunare avuse se, cătră carile singur tu mare priința Corbului arătaseși, carea mai pre urmă căptușită au ieșit), ce cu tot mijlocul inimile ale altor jigăanii după pofta sa să le întoarcă, cu feliu de fel de meșterșuguri, au silit, pre unele cu înfricoșeri, pre altele cu spărieri, pre unele cu îngroziri și spăimântări, pre altele cu giuruințe și cu dări, siloghismul ce pentru Strutocamilă la mijloc să puie vrea, a priimi, vrând-nevrând, le-au silit și a învoi le-au făcut. Care lucru, după cum știi, isprăvindu-l, încă mai cumplită și mai vrăjmașă goană asupra dreptății au scornit, carea și până astăzi, precum vedzi, să trăgăneadză (iară a tot lucrul sfârșitul la ce iese vremea arată și norocul învață). Acestea dară, o, priie

tine, au fost pricinele și începăturile și acesta au fost pricinitoriul și începătoriul vrăjbilor, răscoalelor, goanelor și războaielor cari le întru monarhiia dobitoacelor și până în dzua de astăzi să lu creadză. Ce acmu, sfârșit voroavii puind, poftim ca nu alta a giu rui și alta a dărui să ne fii cunoscut, de vreme <ce> în proimiul voroavii scurtimea cuvântului făgăduiam, iară acmu oarecum toată lungimea istoriei prin câteva ceasuri am trăgănat. Însă iertăciunea aceștii asuprele a dobândi pre lesne vom nedejdui, de vreme ce (a lucrurilor știință nu din părere, ce din chiară arătare să naște, carea, după materiia ce are, potrivirea formii înțelegirii cearcă) (că voroava laconească la meșterșug ieste lăudată, iară materiia adevărul cu îndelungată și chiară voroavă a să tâlcui, a celor neminciunoși și la voroavă izvorători lucru ieste)."

Șoimul de acestea pre amănuntul bine

înțelegând, precum de dulce voroava
Inorogului, așe de înștiințarea adevărului,
mult să minună și într-acesta chip cătră
Inorog dzisă: „Vechiu și adevărat cuvânt
între toți să grăiește (că dreptatea toate
biruiește și adevărul decât toate mai tare
ieste), așijderea (strâmbătatea și
lucrătoriul ei pururea viptul căii sale
mănâncă și băutura toap săcului său
bea). Ce dară între strâmb și între drept,
între adevăr și între minciună ar fi, de nu
peminteni, cereștii vor giudeca și vor
alege. Ce acmu lucrul rămâne ca dintr-
această a noastră dorită și nesățioasă
împreunare vechile începături a răutății
să să surpe și noaă temeliile bunătății să
să arunce (că mutarea minții, schim
barea socotelii și nestarea cuvântului,
numai atunci sint lăudate, cât din rău spre
bine și din vrajbă spre dragoste să
întorc).” Inorogul dzisă: „(Începuturile
bune, o, prietine, din inima bună și
neprepusă izvorăsc, iară amintrilea,
îndoința inimii stând, îndoite, întreite și în

multe noduri împleticite și căptușite din rost cuvintele ies). De care lucru, a mă înștiința ași pofti: Aceste începături bune, carile dzici la mijloc<u>l să punem, singur din tine vii să le pui, au a le pune de la alții poruncă și pozvolenie ai?"

Șoimul răspunsă: „Într-adevăr ieste că eu poruncă ca aceasta și aievea pozvolenie de la mai-marii miei nu am. Însă inima a toatei noastre monarhii spre ce stăruiește foarte bine cunosc, adecă, ca cu orice mijloc s-ar putea, lucrurile spre o aședzare și linește să să aducă poftesc. Și de vreme ce adevărul de grăit ieste, că de nu de tot cu toții a goni s-au obosit, însă nici unul între noi odihnit n-au rămas, și mai mult grijea din toate dzilele, decât goana din toate locurile, sudori de singe ne picureadză (că ostenința clătirii sudori pe trup umedzește, iară grijea neîncetată vlaga inimii topește). Încă cătră acestea ieste și altă pricină carea spre ispita lucrului acestuia mă

îndeamnă, adecă credința carea Corbul
în mine și în cuvintele mele are. Cătră
carile eu tot adevărul lucrului precum
ieste arătând, fără nici un prepus, din
gândul carile până acmu asupra ta are,
părăsindu-să, răutatea spre bunătate își
va pleca."

Inorogul dzisă: „Lucrul acesta, o,
prietine, oarecum necred zut și peste
putință mi să pare, că precum din bătrâni
știm (cor bul puii albi își scoate, iară firea
în negrimea lor îi întoarce). Deci și Corbul
bătrân în alb de s-ar văpsi, cu o ploaie,
sau și cu o roaă să să spele poate și ce
supt albiciune din fire imăciune au avut,
în curândă vreme își va arăta (că rămân
ființele precum au început, de s-ar și
tâmplările în toate ceasurile schimba).
Așijderea de am dzice că Corbul la pene
pre dinafară a să albi poate, însă inima
pre dinluntru fără prepus tot neagră îi va
rămânea. Ce pentru ca să nu să dzică că
inima mea de cuvântul bun s-au

împietreșet, sau de numele păcii s-au
îngreșet, iată în tot adevărul și în curată
inimă dzic, că precum hotarăle ne
prieteșugului, așe ale prieteșugului a le
păzi gata sint și pre aces tea pre
amândoaă aievea și nezugrăvite a le
purta știu (că pre cum chipul frumos și
icoana ghizdavă ochiul veselește, pre
atâta vicleșugul ascuns și dragostea
schizmută sufletul întristeadză).

Așijderea (precum boala ascunsă pre
doftori și pre doftorii batgiocurește și pre
cel ce dzace până la moarte măgulește,
așe vicleșugul și pre cel ce viclenește și
pre cel ce să viclenește la scădere aduce
și încă mai vârtos pre viclenitoriu decât
pre vi clenit spre groznică răzsipă
pohârnește, precum și răul tănuit pre
doftori măgulește numai, iară pre cel ei
supus întâi din sănătate, apoi și din viață
îl izgonește)."

Șoimul răspunsă: „Adevărat, acestea
precum le dzici, așe sint, însă (de multe

ori boala nenedejduită pre leac ș-au dat)
și pre cum un cuvânt să dzice (morții
numai leac între muritori nu s-au aflat,
iară amintrilea viața stând și buna
socoteală slujind, tutu ror tămăduire și
vindicare să nedejduiește). În care chip și
eu acmu dzic: Într-această dată și cu
mine lucrul ispitește și vii cunoaște că
macar că la pene iușor, însă la cuvânt
greu și stătătoriu sint și precum în aer a
zbura, așe pre copaci a sta și pre stâncă
nemutat a mă aședza pociu."

Inorogul dzisă: „Cu bună samă
cuvintele acestea pofitoriu binelui să fii
te arată și dreptății iubitoriu și de cuvinte
adevărate grăitoriu să fii te sfitesc, însă
giuruitele acestea la faptă a aduce,
precum socotesc, un lucru a te opri poate,
adecă căci supt po runcă și supt
ascultare supus ești. Pravila dară
stăpânilor asupra supușilor cea mai de
temeiu ieste: *Așe voiu, așe poruncesc,*
așe să să facă. Deci oriunde sentenția

aceasta putere desăvârșită are, acolo
cuvântul adevărat și sfatul cu cale loc nu
are. Ce precum vor unii să dzică (ispita
până în de trii ori ieste a înțelepților, iară
aceiași nepărăsit a ispiti, a nebunilor). De
care lucru, o dată, de da-ori sau și de trii
ori și tu ispitește și vedzi de vor ieși
poftete strâmbe după dzisele drepte și de
ieste ureche destupată spre ascultarea
cuvântului drept, cunoaște (că urechea
astupată leacu îi ieste ca cu ce ar fi
astupată să să scoață, iară căriia organul
audzirii ieste betejit și de tot surdu, nici
leacul pre lesne, nici trăsnetul tunului,
nici buhnetul dobelor spre simțire a o
aduce pot). După aceasta a ști și să cade,
o, prietine, că ispita înțe leptască ieste și
să face când oarecare nedejde înainte
mărgătoare și une semne de ieșirea
ispitii arătătoare să află. Iară amintrilea,
când cineva ispita peste toată nedejdea
începe, ispită să dzice, însă nu
înțelepțască, ce nebunească. Că cu ce
socoteală cineva cele peste ceriu sau

cele în centrul pământului lăcuitoare a cunoaște ar ispiti și ce nedejde, precum va putea cunoaște i s-ar da, unde simțirea a adunare și socoteala a încăpea nu poate, că precum axioma filosofică știută îți iese: Toată cunoștința și toată știința din înaintea mărgitoare simțire purcede. Deci de ai povață ca aceasta, bărbătește pasă, iară de nu (fără povață la ostroavele fericirilor a merge părăsește-te)".

Șoimul dzisă: „Foarte adevărat să fii că inima bună nedejde îmi arată și încă de demult adevărate semne spre această călătorie am cunoscut. Ce numai acum atâtă poftesc, ce ți-ar fi poftele să știi și cu ce chip pătimirile carile peste toată dreptatea ai tras, a le uita ai putea, să cunosc. Și cătră aceasta puțină vreme de îngăduință având, pentru ca de cele trebuitoare știre a da și răspuns a lua să pociu. "

Inorogul dzisă: „Poftele mele și puține și, precum mi s-a pare, drepte sint. Puține dzic, căci numai doaă, drepte dzic, căci ale noastre, iară nu streine poftim. Întâi dară ieste: Filului dreapta și părințasca moștenire să nu i s-a oprească, sau Corbul de la Stru tocamilă aripile luându-și, noi pentru a noastră dreptate orice a face vom putea, de nu agiutoriu, încai împotrivnic să nu ne fie. A doa ieste: traiul și lăcașul mieu, veri în vârful munților, veri în fundul văilor, veri în câmp, veri în pădure, sau oriunde aiurea pofta inimii mele ar fi, din toată grija vicleșugului neprietinesc afară să fiu. Aceste doaă făcându-să, poate fi începăturile prieteșugului să s-a puie și mai cu vreme dragostea adevărată să s-a întemeiedze. Cu vreme dzic, căci cu vreme și neprieteșugul în multe au crescut (că cele dimpotrivă tot o măsură și tot un număr au). Iară amintrilea cine ar dzice că cu toată inima din urăciune îndată spre cea desăvârșită dragoste a s-a întoarce poate,

aceia inimă vicleană și minciunoasă
ieste. Că precum întrarea, așa ieșirea
patimilor să socotește și mai vârtos
obiceiul învechit ieste deprindere cu
nevoie a să uita, pre carile precum meș
terșugul, așa firea pre lesne a-l lipsi sau
a-l tăgădui nu poate. Iară deși s-ar afla
nas de ceară și inimă de argint-viu ca
aceia, mă crede că acel felu de prieteșug
pururea îndoit și cu prepus ar fi (că
sufletul carile pre lesne din ură în
dragoste a să muta știe, acela urmadză
ca încă mai pre lesne și din foarte mică
pricină din dragoste în ură a să schimba
să poată). De care lucru (pier derea
vremii cinstită ieste când întru alegerea
prietinelor și pen tru nepierdere
prietinelor să cheltuiește). Iară pentru
vremea dării și luării răspunsului, după a
locului depărtare, socotesc că 1.500 de
minute nu numai de agiuns, ce încă și de
prisosit sint. Deci orice știi și poți, fără
zăbavă fă, ca nice prieteșugul, nici
neprieteșugul prin multă vreme în prepus

să rămâie."

Partea a șaptea

Acestea într-acesta chip prin câteva a nopții ceasuri Inorogul cu Șoimul voroavă făcând, Hameleon, precum mai sus s-au pomenit, la lăcașul său ducându-să, în vasul uluirii vetrilele gândurilor deșchidea, prin marea relelor socotele înotând, spre toate vânturile, horburilor funele chiteleurilor întindea. Așe el în valurile vicleșugurilor tăvălindu-să (poate fi răutatea îndoită și întriat să lucredze fortuna slobodzind), somn fără somn și odihnă fără odihnă îl chinuia, atâta cât cu ochii deșchiși somna și cu toată fantazia deșteptată visa. În care vis părerea chipuri ca acestea închipuindu-i îi zugrăvia.

Hameleonului cu aer a să paște și cu vânt a să hrăni firea fiindu-i, precum pre marginea unii ape îmblă i să părea, unde niște hingiuri dese și înghimpoase și

niște copaci frunzosi și umbroși era,
atâta cât de desimea și grosimea
umbrelor ce avea, precum de tot soarele
le lipsește și preste tot întunerecul îi
cătușește i să părea. Aședară, el
îmblând și prin întunecoasă ceața aceia
orbăcâind, departe înainte precum o zare
de foc vede i să păru, spre carea cu toată
nevoința năzuind și la dânsa apro piindu-
să, vădzu că atâta de mare era focul
carile cu mare văpaie ardea, cât cu vârvul
parăi nuării cerului pătrundea, unde
stihii focului cu apa nuărului mari și
groznice trăsnete și plesnete făcea
(precum aceste doaă trupuri de stihii
goale unul pre altul a nu priimi și
vrăjmășește una pre alta a strica și a
împrăștiia obiciuite sint). Iară în mijlocul
focului o jiganie groz-nică vădzu, carea la
chip ca șopârla, însă cu multul mai mare
și mai groasă a fi i să părea. Aceasta în
toate părțile prin pară primblându-să, fără
sațiu jăratecul păștea și de mare lăcomie
și spudza înghiția, nemică cevași de

atâta înfocată văpaie betejindu-să.
Hameleonul așe de cu dulce mâncarea
sulimendriții vădzind (căci așe să numiia
jiganiia aceia), lucru carile nici
odânăoară stomahul ei îl simțisă, foamea
în mață i să scorni (că din multe pofta
sufletului neclătită ar fi, de n-ar fi simțirile
pre dinafară iscoditoare și apoi
îndemnătoare). Foamea dară începând,
mănuntăile i să întor cea și stomahul tare
îl chinuia. Carile de toată știința a simțire
ca aceia gol, cu de moarte țipete: „vai,
mațele, vai, mănuntăile, vai, pântecele,
vai, vintrile mele!" a să văieta și a să
văiera începu. Și leacul aceii
necunoscute boale, ce ar fi și unde s-ar
afla, nu știia. Așe el într-acel chip mișelos
chinuindu-să, salamandra din mijlocul
focului: „O, sărace, strigând, dzisă, ce
poate fi acest chin, carile așe de fără milă
te-au apucat și ce această lacomă
căutare și nesățioasă mâncare spre
bucatele mele?" Hameleonul, fără „vai și
vai", altă nu dzicea, și fără „moriu și

moriu", altă nu răspundea. Ce mai pre urmă cu lânged glas dzisă: „Simțire nesimțită simt și pătimire nepătimită pat, o, domnul mieu și împăratul focului (că Hameleonului precum salamandra bodzul focului să fie i să păru)."

Hameleonul la toate amăgitoriu, iară la aceasta să amăgi, căci în hrană și în mâncare deosăbire a face neștiind, i să păru că jăratecul fără primejdie și focul fără nevoie a înghiți și a mistui va putea. Ce răul rău pate, că în locul foamei sațiul cu arsură și nesuferite durerile i să înmulțiră. Salamandra dzisă: „O, ticăloase, au nu știi că foametei hrana și setei băutura îi iese leacul? Însă nu tot stomahul toată bucata mistuiește, nici tot gâtlejul toată băutura priimește, nici altă jiganie, fără de mine, foc a paște poate că cine pentru desfrânata poftă orânduiala firească covârșește, acela în focul lăcomiii sale (ca tine acmu) să pe depesește, a căruia stângere și potolire

foarte cu greu și mai nici cu greu să găsește. Ce tu acmu, mai multă zăbavă nefăcând, cum mai curând aleargă, cearcă și unde oaăle șerpelui vii afla, nezăticit le bea, căci după mâncare ca aceasta, băutură ca aceia trebuie, că numai acelea doară văpaia carea în droburile tale s-au ațîțat a stânge vor putea." Hameleonul, de leac ca acesta de la sulimendriță înțelegând, macar că nu fără mari slăbiciuni și leșinături, însă îndată prin toate malurile a cerca, toți câmpii și dealurile a cutreiera și toate bortele copacilor, gaurile țărnelor și crăpăturile pământului a scociori începu (că la cel bolnav sănătatea de mare preț ieste, pentru carea toate în cumpănă puind, mai iușoare a fi le socotește). Deci după multă și cu multe dureri, trudă și ostenință, oaăle șerpelui, carile ohendra să cheamă, într-un loc a afla i să tâmplă, pre carile, de mare arsura mațelor, îndată și fără de nici o îngăimală le sorbi. Aședară, de cu grabă dacă oaăle bău,

precum arsura mașelor ce avea i s-au
pitolit i sa păru. Însă după fire doftorul,
după doftor leacul și după leac ca acela
tămăduirea carea i să cuviniia îi vini, de
vreme ce nu chipul boalei în chipul
sănătății, ce forma răului într-altă formă
mai rea și mai cumplită s-au mutat. Căci
oaăle ohendrii în călduros pânțele
Hameleonului coborându-să, nu spre
mistuire, ce spre zămislire clătire a face
începură și acmu embrionați puii
ohendrei după a lor fire pânțele îi
fărâma și, pentru ca în lu mină să iasă,
vintrele îi spinteca (că cine cu lăcomie
acul cosătoriului înghite, acela cu mare
mișălie fierul arătoriului borește), și așe,
săracul Hameleonul iarăși spre moarte
să bătea, iarăși munci și dureri de
naștere îl cuprindea, în locul leacului
otrava și în locul sănătății moartea
cunoștea, dară ce să facă și de ce să să
apuce nici știia, nici să pricepea. Puii
ohendrii din pânțele-i ieșind, peste trup i
să împleteciia, de grumadzi i să colăciia,

îl pișca, îl mușca, și nu laptele, carile nu avea, ce sin gele, carile de prin toate vinele i să scurea, îi sugea. Într-acesta chip puii ohendrii și născuții lui și atâta de cumplit din toate părțile de viață deșertându-l, și cu toapsăc și venin împlându-l, în dureri așe mari și chinuri așe nesuferite, îndată oteșirea în minte nu-i venia. Ce mai târdziu de mare și minunată puterea cornului Inorogului asupra a toată otrava aminte își adusă (căci și de altă dată de otrăvită a văzduhului putregiune mântuindu-l, cu sănătatea vieții îl dăruisă) și așe, din pădure la munte într-un suflet alergă, ca doară pre Inorog, de binele său făcătoriu, unde va a afla va putea. Pre carile într-un munte prea înalt și loc prea aspru și fără suiș aflându-l, i să părea că pre o stincă înaltă în simceaoa muntelui șede, iară din toate părțile prăpăști, hârtoa pe și păhârnituri groznice era, atâta cât căutării amețală adu cea. Iară din văzduh și peste

vârvul munților îi păru că o pasire neagră,
cu mare vâjiituri viind, pre luminos și
lunecos cornul Inorogului vrea să să
puie. Inorogul cu capul clătind și cornul
cutremurând, pasirea cu picioarele de
neted și luciu cornul lui a să lipi nu putea.
Câtăva vreme pasirea să să puie,
Inorogul să o surpe și războiu ca acesta
făcând, odată să tâmplă ca Inorogul în
curmedziș cu cornul lovind, câteva pene
din aripa cea dreaptă a pasirii să rumpă.
De care lucru, pasirea, slăbindu-să și de
multă luptă amețind și obosindu-să, în
mieșălos chip, giumătate zbu rând, iară
giumătate prăvălindu-să, în prăpatea
dedesupt să co borî (că înălțarea înflărilor
cu mintea, ca penele în aripi, iară sfârșitul
lor ca pasirea zmultă rămâne).

Hameleonul, într-atâtea dureri ce să afla,
frumoasă privala aceii monomahii
durerile a-și uita îl făcuse (că când
puterea sufletului chiară în privala înțele
gerii să înfige, atuncea toate simțirile
trupului dinafară amur țesc). Ce a luptii

privală săvârșindu-să, boldurile și strămurările patimii la simțirea durerilor îl întoarsă. Ce, precum s-au dzis, unde Inorogul ședea, nici loc, nici nedejde de suit Hameleonul având, de departe, cu mare umilință, patima își povestia și: „Milo stivește-te, milostivește-te asupra ticăloșiii mele!" striga. Inorogul dzisă: „Ce fel de patimă ieste carea te chinuiește?" Hameleonul răspunsă: „Întâi foamea lândezind, apoi focul m-au pârjolit, iară mai pre urmă puii carii am născut m-au prăpădit; și iată că, de nu mai curând milostivirea ta asupra slăbiciunei mele va agiunge, pierit și prăpădit sint, căci altă nedejde și năzuire vieții mele n-au rămas." Și iarăși din toată inima: „Agiutoriu, agiutoriu! striga, și cornul plecându-ți, din otrava ce mă putredește, mântuiește-mă!" să ruga. Inorogul răspunsă: „Leacul și puterea leacului cornului meu spre otrava carea dinafară vine slujește, iară nu spre veninul carile dinluntru să naște (că răutatea boalii

doftorii o tămăduiesc, iară boala sufletului leacurile apoteca rilor nu știe). Ce pre cât a socoti pociu, receta leacului tău aceas ta ieste: cornul cămilii, coama șerpelui, ochiul guziului orb și unghile peștelui luând, în laptele aspidei le fierbe, până din dzece ocă, dzece dramuri vor rămânea, carile în chipul alefiului făcându-să, când soarele ca luna va scădea cu o parte pre la rane te unge, iară cu altă parte la sfârșitul soarelui, apă din fărmușuri de marmure și din pilituri de aur storcând, o amestecă, și în chipul șerbetului făcând-o, o bea, și așe leacul îți vii afla." Hameleonul chipul leacurilor audzind și precum în batgiocură îi dzice socotind: „Vai de mine, vai de mine, dară unde și cine poate lucruri nevădzute, neaudzite ca acestea să afle?" Și cu strigarea deodată să deșteptă.

Din somn și din vis ca acesta Hameleonul trezindu-să, tot chipul videniii ca într-un punct a socotelii

culegând, ni spre bine, ni spre rău îl lua.
De carile totdeodată ni să bucura, ni să
întrista. Ce pre cum să dzice (tot ce cu
mare poftă iubim, aceia cu mare lesnire
credem), în care chip și Hamelonul toate
cele dimpotrivă din gând izgonind, după
plăcerea și pofta sa visul într-acesta chip
tâlcuia: *Apa carea curea, pre a căriia
margine el să primbla*: nestătătoare
vreme și amestecate dzilele ei sint;
pădurea deasă și ca întunere cul
umbroasă, prin carea cu mare nevoie
îmbla: *mulțimea gloate* lor tulburate; iară
negura carea lumina soarelui opriia:
învăluirea lucrurilor a căroră sfârșit cu
ochiul înțelegerii a să videa și a să
cunoaște nu să putea; *întâi de departe
zarea focului vădzută*: mici începăturile
poftei fierbinți; iară *de aproape pară
înaltă*: mărimea poftei și a lucrului din
nemică până într-atâta îngroșet și cres
cut, cât preste toată lumea vestea i-au
ieșit; *sulimendrița carea* în jăratecul
focului să păștea: *statul a toată adunarea*

carile cu nestânsă poftă spre izbândirea inimilor să hrăniia și cu mare nevointă pentru pofta sa, tot greu și nevoiia a suferi nu să tăgăduia. Așijderea, salamandra de foc precum nebetijită, așe nesăturată: statul lucrului început pentru săvârșire nepărăsit să silește, nici cineva din cei împotrivnici în ceva a-l beteji va putea și pofta atâta de folos îi va fi, cât de binele carile va urma neîndestulit va fi, căci în mare mărime și lucrul și lauda lui va crește. Iară războiul apii nuărilor cu vârvul parăi focului și trăs netele și plesnetele carile între dânsese să făcea: precum acestor doaă monarhii minunate fapte și vestea lucrului ce să va între dânsese isprăvi, peste nuări va trece și prin și preste toate țările și olaturile va merge; foamea carea din mâncarea salamandrii i s-au scornit: pofta cu carea el spre acela lucru (cu carile vreun amestec nu avea) a să amesteca l-au îndemnat; în chipul ei jeratec a mânca: pentru agonisirea laudii de la monarhiia

pasirilor (căci para pasirilor zburătoare, iară apa nuărilor, dobitoacelor la pământ, trăgătoare a fi tâlcuia), în pofta a tot statul lor au intrat. *Arsura carea în pân-tece i s-au scornit*: greuimea și nevoia lucru lui; *leacul pre carile salamandra l-au învățat*, adecă oaăle șerpelui să bea: *mijlocile carile din socoteală și din înțelepciune să nasc* (căci șerpele înțelepciunea, iară oaăle aflările și mijlocele pre carile înțelepciune le dă, tâlcuia), *arătându-i, le-au aflat, le-au băut și în pân-tece puii șerpelui s-au zămislit*: *socoteala în gând și în inimă* au băgat, apoi, ca cum le-ar fi zămislit, la calea lor spre ducerea săvârșitului le-au pus. *Prin pân-tece cu mari dureri i-au născut*: adecă preste nedejdea sa și de unde nici s-au gândit, fapta cu mare bucurie au săvârșit (căci durerile împotriva tâlcuind, vese lie și bucurie a fi socotiia). Iară *leacul carile împotriva durerii de la Inorog poftiia*: *prin buiguirea fantaziii, visul aievea și durerea adevărată socotind, stricarea aceii bucurii*

de la nebiruită puterea nepriietinului prin necunoștință cerca. Ce *Inorogul leac carile* în fire nu să dă, nici undeva să află, *spuindu-i, precum lucrul început* nicicum a să strica nu va putea, nici asupra aceii bucurii, pre carea faptul înțeleptăsc au adus-o, vreo întristare împotrivnică va putea sta. Acestea așe, toate, după a sa voie Hameleonul tâlcuind, visul în nespusă bucurie și în lucrul aieva întorcea. Ce un lucru această înfipță socoteală oarecum din temelie îi clătiia, căci după voie tâlcul a potrivi nu putea. Adecă: *pre cornul Ino-rogului pasirea cea neagră a să pune neputând, cu penele aripilor frânte*, de râpă mai mult prăvălită decât lăsată s-au dat. Așijderea, că el la locul unde Inorogul sta a să urca și loc a să sui n-au aflat. Ce până mai pre urmă, macar că cu îndoit și prepus gând, însă iarăși pre cât mai aproape de pofta sa a-l aduce au putut, și pre acesta într-acesta chip l-au tâlcuit. Adecă: pre

neprietin moartea de nu-l și va de tot stăpâni, ea într-o parte, spre răpă, adecă spre vremea necunoscută lăsându-să, viața strâmtă și nenorocită îi va lăsa, ca carea altul nici mai denainte, nici mai pre urmă de dânsul a vieții nu s-au vădzut, sau în loc strâmt și rău ca acela viața își va petrece, de unde nici el la altul, nici altul la dânsul să margă va putea.

Aședară, Hameleonul, vesel după vis și voios după tâlcuirea lui, din locu-și sări și, cum de la Șoim pentru vinirea Inorogului cevași știre nu i s-au dat să mira (căci cu Șoimul cuvânt pusese ca când Inorogul ar vini, îndată știre să-i facă). Apoi iarăși sin gur mângâindu-să, în sine dzicea: „Vicleșugul carile în inimă port nici piielea de pre mine nu-l simpte, necum aceștea în prepus ca acesta să fie întrat și mai vârtos că precum în toată credința mă au, bine i-am cunoscut. Ce, poate fi, Inorogul de ceva s-au împie decat și la locul prundișului nu s-au

coborât, căci amintrilea și el la cuvântul dat stătătoriu, și Șoimul de vicleșug neștiutoriu ieste." Și așe, iarăși în stratu-și culcându-să, dzua a să lumina cu întunecos gând aștepta.

Deci Inorogul și cu Șoimul, după ce prin multă vreme a nopții, ce le-ar fi fost voroavele sfârșiră, unul cu altul sărutându-să și în brațe prietinești cuprindzindu-să, sara bună își dederă și unul de la altul despărțindu-să, cineși la ale sale să înturnară (că la împreunare pofta hirișă, iară la despărțire voia de împreună tre buie). Iară când mâna cea de aur cu degetele de trandafir din vârvurile munților flori culege și mănunchele negre din cele albe alege. Hameleonul, după obicei, la ispitele răutăților, școala vrăjbilor și cercetare străjilor degrabă porceasă, pre carile într-un suflet cutreierând și ceva nou din celea ce rău nedejduia neaflând, precum cu bună samă Inorogul din munte la locul

împreună să nu să fie coborât, singur
șie își dovedi (că vicleanul când pe altul
în lucru să amăgească nu are, atunci
singur pe sine în so coteală să viclenește
și cuvintele din sin furându-și în pungă le
pune). Și așe, precum vremea clevetii și
ceasul zavistii să fie nemerit socotind,
cum mai degrabă la Șoim să dusă.

Cătră carile darea bunii dimineți de
giumătate curmând și cădzuta
închinăciune încă bine nesfârșind, cu
capul viperii să închina, cu ochii vulpei
căuta, cu trupul dulăului să clătina și, ca
cum de duh rău tulburat ar fi fost, cu
fălcile căscate, cu budzele lăsate și cu
balele aspumate cuvinte cu stropi și
stropi cu cuvinte amestecate într-acesta
chip a împrăștiia începu: „Vădzut-ați,
scriitorul explicându-le pe fiecare la
cheie. Astfel: *mâna de aur este soarele;*
degete de trandafir înseamnă când
radzele soarelui în vârvurile munților
lovește, iar mănunchele albe din cele

negre a alege dzice, *lucru la cuvânt așe*
de năstătătoriu și ca frundza de tot vântul
în toate părțile clătitoriu? Vădzut-ați
cucoșul, învățătorul vântului, în vârvul
turnului? Eu încă de multă vreme la trup
câte dramuri și la minte câte grăunță
cumpănește, să ți-l cântăresc și de toate
pre amănuntul să ți-l perigrapsesc vream,
la chip, cum și la obiceiie ce fel ieste să ți-
l arăt poftiiam și precum din gura lui
vreodată adevărul nu iese a ți-l dovedi
mă ispitiiam. Însă spre împreunarea lui cu
atâta sete încins și cu atâta poftă spre
viderea lui aprins vădzindu-te, a ți-l
povesti mă siiam. Iară acmu, iată, singur
iușurimea minții, nestarea cuvântului și
toată prostimea firii bine i-ai vădzut și
precum socotesc, precum și cât ieste, de
pre unghe leul și de pre parte tot
țircălamul vii fi cunoscut, căci eu,
ticălosul, pentru a mea prostime, ca nu
cândai în prepusul de zavistnic și
îndoința de clevetnic să cadz, adevărul a-
ți grăi mă temeam și toată ființa lucrului a-

și descoperi mă feriiam (că pre cât de urâcioasă ieste minciuna la urechile drept audzitoare, pre atâta de primejdioasă ieste adevărul la audzirea strâmb ascultătoare). Ce acmu, iată, el, la locul înșămnat și după cuvântul dat, n-au vinit. Iată, giurământurile în loc de bască și cuvintele și rugămintele în chip de batjocură le-au luat. 2. De care lucru, îndrăzneala adevărului luând, din curată inimă ași dzice ca de această prietinească împreunare părăsindu-te, cu chipul carile prietinul și prieteșugul ce să fie n-au învățat, deplinul neprieteșug și vrednicul neprietin, cum și cât să fie, a cunoaște să-l faci, ca alte feliuri de curse și de lațe întinzindu-i și într-în sele vânându-l, să priceapă (că precum toate obrazele unul cu altul nu să asemănă și stelele una cu alta în lumină nu să potrivăsc, așe decât vicleanul mai viclean și decât meșterul altul mai meșter și mai isteț să află)." Șoimul deodată și într-acesta chip oare de cine grăiește mult să

miră. Apoi această puturoasă hulă, de unde și asupra a cui o scornește, cu lin glas îl întrebă.

Hameleonul dzisă: „Dară, domnul meu bine știe cine în lume și singur între toți muritorii de toată hula și ocara vrednic ieste, a căruia și a numelui pomenire grețoasă, și audzului scărân dăvoasă ieste”.

Șoimul dzisă: „Hele, pentru aceasta și mai ales a înțelege aș vrea”.

El dzisă: „Au nu amăgeul și șifariul acela atâtea crunte sudori mi-au vărsat? Au nu vicleanul și înșelătoriul acela de atâtea ori și într-atâtea de moarte cumpene și de viață primejdii m-au băgat, mai vârtos că cu a lui pricină și rob la mâna crocodilului am cădzut, unde și până astăzi cu greu preț a mă răscumpăra și cu mulți chizăși prețul să-mi plătesc legat sint. Dară de vreme ce el

toate ostenințele în zădar și toate slujbele în darn a fi mi-au arătat,lasă, că încă puținel, și visul carile am visat după tâlcuire îl voi plini. Căci visele pre mine vrodată macară nu mă amăgesc, că precum a viselor tâlcuire, așe a vrăjilor alcătuire de la tată meu foarte bine am învățat. Că tată-mieu, Apariul, prin multă vreme la Hersonisul crivățului cu corăbieria îmblând, de la ba bele schithilor toate meșterșugurile gheomandiii, hiromandiii și a necromandiii deplin învățasă, pre carile prin adese paradosin supt pecetea pomenirii tare le-am însămnat, din carile șuvăitoriul și a multe cărări știutoriul acela nu-mi va scăpa".

Șoimul înțelegând că toate acestea vărsături asupra curățării Inorogului le borește: „Șterge-ți gura, dzisă, o, prietine, și de ieste cu puțință știupitura iarăși îți înghiți și borătura iarăși îți sorbi, căci Inorogul și la cuvântul dat au stănut, și la

locul în preunării, asară, după cum au dzis, au venit. De la carile de întreagă voroavă săturându-mă și de înaltă înțelepciune mult mirându-mă, adevărit sint că acestea toate spre ispită sau prin zavistie veche le grăiești. Și acmu din pricina sau a neștiinții, sau a răutății (căci amândoaă jigăanii rele și cu multe capete sint), în vreme fără vreme cu ce erai încărcat a te descărca și în locul ce nu ți s-au cădzut a le arunca ai silit. Ce de ai făcut ispită, o, prietine (întâi pre tine de bun, apoi pre altul de rău ispитеște); iară de te-ai din zavistiia veche cleveta noaă a face pornit, să știi (că sabiia zavistiii mănunc nu are, și oricine a mână ar apuca-o, nerănit și nebetejit să rămâie nu poate)".

Hameleonul, de o parte cu obrazul (carile nu de rușine, ce de vicleșuguri a să muta știe), în multe fețe să schimba și pen tru că acmu Șoimul din minciunile și clevetele, carile din spur cata lui gură

audzisă, să nu cumva vechea-i pizmă să cunoască și mai cu de-adins vicleșugurile să nu-i cumva cerce și, aflându-le, să nu-i cumva amintrilea visul tâlcuiască să temea. Iară de altă parte, cum minciuna în haina adevărului și vicleșugul în cămeșa dreptății ș-ar îmbrăca și acmu de curând călcatele-și de vulpe vicleană urme cum ș-ar astupa, cu gândul obrăzniciei, în câmpul nerușinării, ca un cal sirep și desfrânat, alerga. Așijderea, aces tea cu a cuvântului meșterșug a le șicui, a le căptuși și a le zugrăvi de nu le-a cumva putea, de toată nedejdea ce mai denainte luasă, scăpat să simția. Însă (aflătoare de meșterșuguri firea în nevoi), și ales a lui, carea organul răutății a-și afla și răutatea minții a-și acoperi îndată în pomenire îi adusă, singur în inima sa ca aces tea scornind: „Oare cei ce a meșterșugului cuvântului învățători sint ce altă giuruință cătră ucinicii săi dau, fără cât, precum adevărul minciună și

minciuna adevărul să facă îi va face, și de vreme ce cu cea de obște socoteală lucrul și meșterșugul acesta așe să crede, iată că urmadză ca și eu aceasta a isprăvi să pociu, de vreme ce nu puțin untdelemn într-aceasta învățătură am chel tuit și mai vârtos că prin multă vreme între alalte lighioi scaunul aceștii școale am ținut și cu scrisorile a cărților amăgitoare de prinderea din toate dzile am avut". Și așe, fețe după fețe și chipuri după chipuri în față schimbându-și, cătră Șoim voroava într-acesta chip începu: „(Dragostea prea mare și liubovul ca rile peste hotar trece, de prea mică pricină, mari prepusuri își face), precum maicele cătră fiii săi aieveya dovadă sint. Carele ori de fietece mică a orânduiei sănătății mutare grele și primej dioase boale cuconilor săi prepun și de celea ce să nu le cumva vie să tem, acele precum să le fie vinit, de frică socotesc, de unde cuvântul a să dzice s-au apucat (să nu vie în capul copilului ce-i menește maică-

sa). Asemenea dragostele Afroditei, când la stepăna hirișiii sale sosesc, pre tot ochiul viclean și tot piciorul strâmb socotesc, și, în toate și pentru toate, pentru cel și ie iubit, negândite prepusuri și zelotipii își scornește. Și pentru ca dragostele să-și poftorească și iubostele să-și înnoiască, tot prepusul fantastic în locul adevărului apucând, o hulă drăgăstoasă și o mânia mângâioasă scornește, dzicând: „Bine cunosc și din multe împotriva semne adevărit sint că răul meu noroc cu curată ini ma mea rău să slujește și de nesuferit rane în toate dzilele prin mâna ta într-înemă îmi trimete. De vreme ce tu acmu pre altul sau pre cutarile (anume dzicând) a iubi ai început, iară pre mine, ticălosul, din drăgăstoșii tăi ochi depărtându-mă, cu toată inima din adevărata dragoste m-ai lepădat și m-ai urgisit. Bine încă din ceput inima îmi spunea că dragostea, cu carea în zădar ardeam, adevărul a

cunoaște mă oprii, că dragostelor
zugrăvitoare și ini mii mele amăgitoare
ești, de vreme ce acum, iată, aievea și la
arătare au ieșit, că așeși dintâi cătră mine
numai cu gura și cu cuvântul erai, iară
cătră ciuda lumii acela cu toată inima și
cu tot sufletul te dai. Ce bună nedejde am
că în curândă vreme de lancea carea eu
m-am rănit și de veninul cu carile eu m-
am otrăvit și el nerănit și neotrăvit să nu
scape, și peste puține dzile, pre cum eu
acum, așe el atuncea deplin va cunoaște
că nici odă năoară cu cineva dreptatea a
ținea și curăția inimii nebetejită și
neimată a feri nu te-ai învățat, ce pururea
cătră toți la cuvânt nestătătoare și cu
inima ca valurile mării în toate marginile
lovi toare ai fost și ești. De care lucru,
precum liniștei mării, așe dra gostelor tale
de credzut și în cuvintele tale de sprijenit
n-au fost, nici poate fi. Căci din nemică în
înalte de urăciune valuri te înalți și fără
nici o pricină liniștea în tulburare și furtuni
de mânie ca acestea îți întorci, cât

ticălosul inimii vas în ochean fără fund și mare fără margine, ca aceasta undeva liman de năzuință și liniște de mântuință a afla nu poate. Ce de vreme ce nemilostiva-ți inimă și sufletul întoarcere spre căială nu-ți știe, iată că de astăzi și înainte mahnită fața mea nu vii mai videa și slăbănog piciorul meu înalt și neagiuns pragul tău nu va mai călca. Fă-ți voia, plinește-ți pofta, negura din vârful munților s-au rădicat, nuării de pe fața soarelui s-au mutat, tot spinul și pîedeca din cale-ți s-au luat, și fără de nice o sială, strînge, îmbrățășază, dulci sărutături și a trupurilor încăldzitori cu acest acmu de curînd și proaspat iubovnic vă împărțiți. Eu m-am vechit, m-am veștedzit și ca florile de brumă m-am ovilit. Soarele m-au lovit, căldura m-au pălit, vînturile m-au negrit, drumurile m-au ostenit, dzilele m-au vechit, aii m-au îmbătrînit, nopțile m-au schimosit și, decît toate mai cumplit, norocul m-au urgisit și din dragostele tale m-au izgonit.

lară acesta nou, vios, vlăgos, ghizdăv și frumos, ca soarele de luminos, ca luna de arătos și ca omătul de albicios ieste.

Ochii Șoimului, pieptul leului, fața trandafirului, fruntea iasiminului, gura bujorului, dinții lăcrămioarelor, grumadzii păunului, sprâncenele corbului, părul sobolului, mânuile ca aripile, degetele ca radzele, mijlocul pardosului, statul chiparosului, pelița cacumului, unghеле inorogului, glasul bubocului și vârtutea colunului are. Lucru ca acesta ți-ai agonisit? Paște-l, poartă-l și în multe dzile cu fericire hrănește-l și îngrașă-l.

Iară mie aceasta îmi rămâne, pe blăstămatu lumii năroc plângând, dreptatea mea cătră tine și strâmbătatea ta cătră mine în veci cătră toți și nepărăsit petiutinderile să povestesc." Acestea și altele ca acestea jelea inimii a grăi găsește și zelotipiia asupra iubitului său, sau de față, sau cătră alt chip, să jăluiește, până când răspunsul cel șie

dorit, din dulce rostul iubitei sale
slobodzit, răspuns spre a sa
nemângâiată mângâierea a audzi să
învrednicește. Carea în cu rată inimă
stăruită trăind și de la iubitul ei în
prepusuri ca aces tea țiindu-să, într-
acesta chip îi răspunde: „Norocul meu
cel nenorocit, o, dulcele meu, până într-
atâta necredincios și prepui toriu te face,
că din sinul maicei și de la țițele mamcii
de când am ieșit, decât tine mai frumos și
mai drăgăstos nici a trupului ochi mi-au
vădzut, nici a sufletului a videa mi-au
poftit. Că între toți dumnădzăii, deși ieste
soarele mai frumos, însă eclipsis îl
întunecadză și noaptea îl depărteadză,
de ieste luna între boadză și Vinerea între
stele mai ghizdavă, însă lipsa luminii,
acoperi rea nuărilor și minunată nașterea
comitelor le astupă și le aco pere.
Singure numai, decât toate frumsețele
mai frumoase, frum sețele tale dzua
lumineadză, noaptea strălumineadză, de
departe mângâiesc și de aproape sufletul

veselesc, a căroră lumină apus nu știe și
privala sașiu nu are. O, blăstămat ceasul
acela în carile lăcrămos ochiul meu nu te
vede și nenorocită dzua în carea de
privala ta depărtată stau. Soarele nu
răsaie, stelele nu luminedze și dzua să
nu să arete nopții aceia în carea brațele
mele nu te îmbrățășadză și țițele mele la
talpele tale nu să alătoreadză. Vultu rul
ceresc ascunsele inimilor și tainele
sufletelor știe. Pre carile neminciunos și
credincios martur puiu, că în ceasul în
carile cu lipsa nespusele tale lumini mă
osindesc, îndată fântănele Nilu lui din
ochi neîncetat îmi izvorăsc și suspinele
înfocate din inimă decît para tartarului
mai înalte și decît scânteile Ethnii mai
înfo cate îmi izbucnesc. Din tine ales, o,
iubitul meu, toate trupurile ciunguri de
copaci pârjoliți și toate chipurile tăciuni în
tină potoliți ochilor miei să văd și
sufletului meu să par.

Ah, pustie și decît cu moartea mai

omorâtă eu, când neînfrântă voia ta
asupra mea mândrită voiu cunoaște. Nu,
sufletul sufletului meu, nu, lumina
ochilor, nu, viața și ființa mea, nu prepune
pe țărna talpelor tale gând ca carile nici
după moarte, necum pân la moarte în
inima mea va intra. O mie de suflete
Dumnădzău de mi-ar fi dat, în primejdiia
părului capului tău pre fietecările de o
mie de ori jirtfă și giunghere spre
plecarea mâinii Dumnădzăului le-ași
aduce. Că de ieste în lume vreo fericire,
acea privala ta ieste, și de ieste după
lume vreo fericire în carea mie privala ta
să-mi lipsască, și ea să lipsască, că toată
munca tartarului mie alta nu poate fi, fără
numai minuta ceasului despărțirii tale. Că
numai cu tine fericirea adevărată, iară
fără tine, oricum și oriunde ar fi,
minciunoasă ieste." Ca acestea
răspunsuri plăcute iubitul de la iubita sa
(o, domnul meu, Șoaime,) luând, inima
din dogoreala prepusurilor își răcorește și
oarecum dragostea înnoindu-și, liubo vul

și iubostele își adeverește. Într-acesta chip și ca cu aceasta dragoste cătră în veci de iubitul Inorog aflându-mă, pentru obraznica, însă din adevărata dragoste pornita ispită, iertare să aib, mă rog. Căci ce ieste adevărul a mărturisi să cade, că în toate prepusurile dimpotrivă cu o oarbă purcedere am cădzut, ca nu cumva el, după datul cuvânt neviind, ceva măiestrii neprietinești să fie simțit am prepus și, pentru ca adevărul a pricepe să poți, celea ce nu are îi grăiiam și celea ce nu-i poftesc îi dziceam. Iară acmu dintr-îmbe părțile cunoscând și înștiințân du-mă că nu ce dineoarea prepuneam, ce ce dinceput știiam și nedejduiam, au ieșit, înspăimântata-mi inimă acea deplină vese lie au luat și toată îndoința dimpotrivă de pe suflet mi s-au rădicat. Adevărat, dară, domnul mieu, că, precum dzici, Inorogul, pre cum la cuvânt stătătoriu, așe la lucruri stăruitoriu și la minte neclătitoriu ieste, că el minciuna nu numai căci nu o grăiește, ce macar a o

audzi nu o primește, și precum cu limba
despre voro avele deșerte postește, așe
urechile despre cuvintele fără ființă își
oprește. Adeverit, dară, să fii că pre cât
din voroava lui te-ai înștiințat, cu mii de
mii de ori mai cu multul din faptele lui vii
cunoaște că în toată vredniciia
străluminat și în toată bunătatea curat să
va afla.

Înalțe dară cereștii cornul slăvii lui și,
dintr-a mele dzile scurtând, dzilele lui
înmulțască, și nenumărați aii îi adaugă.
Că ce sint, după pricina dintâi, a lui și de
la dânsul sint, că odânăoară puterea
cornului lui cu antidotul cel neprețuit și în
de binefaceri neperigrăpsit asupra
slăbiciunii cum mai curând de n-ar fi
agiuns, încă de mult viața mi s-ar fi
curmat și țărna cu pravul mi s-ar fi
amestecat. Ce acmu, pentru căci la
vremea îm preunării neaflându-mă și de a
lui nesățioasă privală lipsindu-mă, inima-
mi cu pară înălțată și cu văpaie

nestâmpărată îmi arde. Ce poate fi
fortuna şegi necredzute şi glume
nesuferite ca acestea arătându-mi, cu
întristările şi mâhnirile mele giucându-să,
să zăbăveşte. De care lucru, pentru a lui
de a doa venire fără ştiinţă să nu fiu, ca
paguba şi pedeapsa carea acmu sufletul
mi-au simţit, a-mi răscumpăra şi a-mi
mângâia să pociu, şi de nu cu sărutarea
talpelor, macar cu privala ochilor să mă
învrednicesc, carea, una şi singură, toată
întristăciune şi mâhniciunea a-mi rădica
şi toată durerea inimii a-mi vindica,
destulă şi de prisosit ieste." Şoimul, la
inimă curat, viclenelor a Hameleonului
cuvinte încredinţându-să, precum iarăşi
după câteva dzile sint să să împreune îi
spusă.

Hameleonul îndată: „Dară, eu ştiu,
dzice, că visele mele pe mine să mă
amăgească cu putinţă nu ieste." Şoimul:
„Ce vis ieste acela, rogu-te, că şi
denioarea pomenind, precum asupra lui îl

vii izbândi dziceai?"

Hameleonul dinceput pre amănuntul începutu a i-l povesti, pre cum mai sus s-au dzis. Șoimul, deodată adâncimea visului cu sigeata socotelii pătrundzind, tâlcul ce i-ar fi mult să mira și cătră Hameleon: „Dară tu acesta cum l-ai tâlcuit?" dzisă. Hameleonul nu numai în cuvintele aievea viclean, ce încă și în vise fantastice dușman, acmu, înaintea Șoimului, visul spre bine tâlcuia și pre scurt mintea a-i căptuși siliia, dzicând: „*Pădurea cea deasă și umbroasă*: grija carea pentru pogorârea Inorogului purtam era și îndoința venirii lui la împreunare însă na. *Salamandra carea în para focului să păștea*: vechiul neprie teșug, carile în răutăți au crescut și s-au hrănit. *Foametea carea în pânțele mi s-au scornit*: *jelea carea pentru acest neprieteșug* mi-au vinit și de greu pentru prietini inima mi s-au rănit. *Leacul* oaălor șerpelui, carile mai mare durere mi-au

făcut: *vinirea Ino* rogului pentru a căria neștiință oarece în prepusuri am intrat și ispita cea de dineaoarea am făcut.

Zămislirea și nașterea puilor prin pânțele: nedejdea venirii lui și minunată isprăvirea lucrului prieteșugului ce va să să facă. Pasirea cea neagră, carea, de cor nul Inorogului neputându-să lipi, cu capul în gios au cădzut: vestea și numele cel rău, carile pre năpaste asupra cinstii Inorogului îl punea, adevărul cunoscându-să, de pre capul lui să va rădica și în prăpastia uitării să va lepăda.

Leacul cel peste puțința firii Inorogul îi arăta și într-ace dată sfârșitul visului urma: precum veselii și bucuriia carea din isprava lucrului va lua, în lume împotrivic sau în ceva betejitoriu a i să afla nu va putea, și așe, tot săvârșitul lucrului în bucurie și inimă bună va rămânea."

Așe Hameleonul în grabă, la unele prindzindu-să, la altele ne prindzindu-să, izbândirea visului nădind și cârpind în scurte cu vinte, lungi și late vicleșuguri

acoperiia.

Ce Șoimul, macar că visul în multe părți lua, însă deodată în cămara tăcerii îl încuie și sfârșitul lucrului tâlcuirea visului să arete aștepta (că vrăjitorii minciunoși și credzătorii părerilor nopții, de nu frați, iară veri primari își sint. Cela din minciuni adevărul, cesta din fantazie chipul a scoate silește). După acestea

Hameleonul de la Șoim ieșind și cum vânatul au pierdut și Inorogul au scăpat, cu mare jele și a inimii durere gândind, de mare năcaz budzele își mușca și mânuile își frângea. Și așe, cum mai degrabă la dulăi și la ogari alergând, cu fața posomorâtă și cu inima înfrântă, în trist chip și jelnică închipuire li să arătă (că a amăgeilor cea mai de frunte învățătură și mai de treabă schimositură ieste ca în inimă pe cacodemonul, iară în față evdemonul să poarte), pre carile ei, într-aceasta formă și arătare vădzindu-l: „Ce poate fi aceasta, o, prietine, dzisără,

că chipul urgie și fața bezcisnicie îți arată
și lucru peste voie să ți să fie tâmplat,
mâhnite căutăturile și fierbinți oftăturile îți
mărtu risesc? Au spre chedzi răi vrăjile
ceva ți-au venit? Au spre pofta inimii
noastre de ceva împotrivă și neagră veste
ai simțit? Sau de nu ție ceva rău ți-au venit,
altuia vreun bine a să face ai cunoscut
(că zavistnicul mâhnirea îndoită poartă,
una când lui ceva rău, alta când altuia
ceva bine să nu cumva vie să teme). Noi
până acmu într-atât tăcere înfundat a te
videa nu ni s-au tâmplat. Lim ba cea ca
clopotul cine ți-au legat? Gura cea ca
doba ce ți-au as tupa? Voroava cea ca
pohoaiele ploilor cine ți-au înghețat? Gla
sul cel ca tunul fulgerului ce ți-au amortit?
Mulțimea cuvintelor cele ca păcura
izvorătoare și ca năboiul pe toate șesurile
cleвете lor năbușitoare cine ți-au oprit?
Fără nici o zăbavă și cum mai curând
spune-ne, ca, sau mâhnirii împreună
părtași, sau, de va fi cu puțință,
mângăietori și gonași să ne facem. (Că

cuvântul mân găios la întristare ieste ca numele doftorului la dzăcare), carile macar că îndată toată întristarea n-ar rădica, însă o îndoință oare carea chiteleur aduce. (Iară unde îndoința, acolo și nedejdea, și unde nedejdea, acolo și începătura mângâierii ieste), precum și doftorul macar că nu într-acea dată toată boala scoate, nici nu mele lui face minuni, ce nedejdea bolnavului rădicând, socotește că cel ce leacurile dă, de față ieste, așe precum și leacul îi va afla nedejduiește, care nedejduire oarecare chip de oteșire îi aduce."

Hameleonul, din nări pufnind, pieptul izbind, din cap tremu rând, din mâni aruncând, cu picioarele ca dulăii turbați țărna împrăștiind, din gură aspumând și toată icoana vrăjmășiii de la inimă în față-și zugrăvind: „O, fraților și prietinelor, în mare a ini mii strâmtoare mă aflu, dzisă, atâta cât, precum să dzice dzică toarea, că de oi grăi, oi muri, de oi tăcea, oi plesni, și din doaă răutăți carea de mai

bună să aleg mintea nu-mi poate nemeri.
Să încep, tremur, să nu încep, de năcaz
mă cutremur, să dzic, mă tem, să nu dzic,
putere a răbda nu mi-au rămas, ca
fătătoarele la ceas am sosit: să făt,
durerile și chinurile mă înspăimintează,
să nu făt, pân-tecele îmi crapă și cuvintele
ca puii ohendrii prin treci îmi ies. Să stric
doaă, tocmăsc una, să tocmăsc doaă,
stric o mie. Pen tru care lucru, mai
denainte, până cuvântul a vă deșchide,
prieti nesc sfat să-mi dați și cu mâna
frățască să mă îndămânați vă pof tesc.
Adecă, întâi să stric doaă și să tocmăsc
una? Au întâi, toc mind una, să stric
doaă? La aceasta întrebare de voi videa
că și voi după a mea socoteală mă
sfătuiți, atuncea gura de voi închide,
pân-tecele să-mi cașce și pre spinare
plesnind, povestea prin treci să
izbucnească și călcâiul în locul rostului
să grăiască voi lasa.

„Dulăii, câtăva vreme în gânduri stând

și la întrebare fără baieră ca aceia ce să-i răspundă socotind, mai târziu într-acesta chip îi dzisără: „La toată începătura a tot lucrul doaă săvârșituri a unii pricini să socotesc, carile pentru un săvârșit dintr-acele doaă să începe, adecă un săvârșit ieste, pentru ca oricum ar fi, lucrul acela ieste să să facă, iară altul ieste, pentru ca bine sau rău, tare sau slab, trainic sau netrainic și altele asemenea acestora să să facă caută. Deci când cel de pre urmă și mai cu anevoie nu să soco tește, cel mai dintâi și mai pre lesne să apucă. Așijderea (orice mai cu lesne la săvârșitul poftit a să duce s-ar putea, aceiași mai cu greu și mai cu nevoie a să face nebunie ieste). Deci pentru care săvârșit pricina începerii ț-ar fi socotind, spre acela lucrul îți așadză. Iară amintrilea știm că, precum din fire, așe din meșterșug, tot lucrul decât a să face, a să strica mai pre lesne ieste. Că un copaciu în 40 de ani la cea deplin vârstă și hirișă mărimă a vini, iară a să

usca în 40 zile poate. Așijderea, videm că cele în meșterșug a să tocmi decât a să face mai lesne și decât amândoaă mai lesne stricarea, că piramidele Eghiptului, colosul Rodosului, raiul Vavilonului, capiștea Efesului carea prin vremea a ... de ani de-abia și cu lucrarea a toată puțința Asiii cu mare nevoie a să isprăvi s-au putut; și altele asemenea acestora, cu câtă nevoie și cu câtă ostenință s-au făcut, cine poate povesti? Carile cât de cu lesne și cât de cu iușor în nimică s-au întors, a toți muritorilor minune aduce (că a tot muritoriul tot lucrul mu ritoriu și puțin stătătoriu ieste). Așijderea altele, precum pre lesne a să face, așe mai pre lesne a să strica, iară a să tocmi, toată isteciunea meșterilor gonește (că un copil mititel cu un bețișor suptîrel o mie de oale și dzăci de mii de stecle a sfărâma poate, iară o mie de olari o oală spartă a cârpi și dzăci de mii de steclari o steclă frântă a tocmi nu pot). Și precum să dzice cuvântul (un nebun o pietricea în fundul mării aruncă,

pre cărea o mie de înțelepți să o scoată vrednici nu sint), care paradigmă lesnirea facerii, și nevoia desfacerii arată. Acmu, dară, chipul face rii, tocmelii și stricării în sine socotind, după care ai pofti, sfatul nostru alcătuiește și de carea întâi să te apuci, alege". Hameleonul răspunsă: „Adevărat, dzice, că prietinească sfătui tură și înțelepțască învățătură mi-ați dat, și acmu cunosc (că su fletele prietinilor adevărați, cu puterea simbathiii carea între sine au, unul gândul altuia oarecum nemerește și unul altuia proroc să face). După povestea dară carea au trecut și după sfatul cari le de la voi am audzit, urmadză ca întâi doaă stricând, apoi pre unul să tocmăsc, carile mai pre urmă a multora de tocmirea vieții pricină poate fi. Veți ști, dară, o, fraților, că pieirea a doaă cape te ieste viața a capului al triilea, adecă cu moartea Inorogului și acmu și a Șoimului, viața Corbului să va stărui, prin carile toată a pasirilor și a dobitoacelor monarhie să va întări și despre răzsipa

care a i să gătește să va sprijeni. Iară într-alt chip nici puțință, nici vreo de puțință nedejde au rămas, precum mai pre urmă povestea viți înțelege!"

Dulăii din gura Hameleonului pentru numele Șoimului audzind, nu puțin să tulburară, căci și frica îi avea și cinstea îi purta. Însă, pentru ca dintr-adânc lucrul mai la ivală sa scoată, cu tot de-adin sul pe Hameleon a întreba începură și cum curg lucrurile și ce ar fi povestea să le spuie îl poftiră.

Hameleonul dzisă: „Lucrurile toate după poftă și după tâlcuirea visului cea dintâi purcesese și până în săvârșit așe ar fi mărs. Iară acmu vicleșugul carile Șoimul cătră stăpânul său au arătat și lucrurile spre mare și groznic rău au mutat și tâlcuirea visului mieu spre cumplită și strașnică izbândire au schimbat."

Dulăii, învăluite cuvintele lui

nepriepând, precum de aierul fierbinte
îmbătat sau acmu la schimbarea lunii
fiind, de boala ce avea turbat, și tulburat
să fie socotia, ales de numele visu lui (în
carile toată voroava întemeiată să videa),
audzind (din vis, vis, și din noapte
întunerec să iasă socotia), însă macar și
vis să fie (a tot lucrului știința decât
neștiința adecât neștiințaî mai bună și
mai de folos a fi dzicea). Și așe, pentru
temeiul voroa vii și ceința poveștii, vârtos
a-l iscodi apucară.

Hameleonul dzisă: „Șoimul spre
amândoaă monarhiile aieve neprietin și
cumplit vrăjmaș a fi s-au arătat, și pre
mine de atâta vreme în răs și batgiocură
țiindu-mă, toate și mai nenumăratele
mele slujbe în prav și în pulbere le-au
vânturat, de vreme ce, precum bine știți,
că cu toții sfatul la un loc pusesem, ca
doară vreun mijloc a să afla s-ar putea,
cu carile pre Inorog la prundiș să-l
coborâm și pre neprietinul obștii la

strâmtul lui și la lărgul nostru să-l
aducem, la care lucru cu toții, ca într-o
desime de pădure umbroasă și ca într-o
noapte nuăroasă și întunecoasă, cu
gândurile rătăcind și cu socoteala
orbăcăind, împlam (că întunecarea minții,
decât a nopții mai grea, și pierderea
socotelei decât a căii mai primejdioasă
ieste). Și acum mai toată nedejdea
pentru isprăvirea lucrului să curma, ce
eu, cu multe ostenințe și cu fierbinți
sudori vărsate, în mijlocul primejdiilor, ca
o suli mândrită în mijlocul focului m-am
aruncat și acum mijlocul lesnirii și chipul
isprăvirii aflând, atâta nevoița mi s-a
îndemnasă și pofta slujbei ațâțase, cât ca
cum cu totul în foc aș arde mi s-a părea
și acum plinirea slujbei, leacul arsurii
fiind, pojarul carile mănunchile îmi topia
precum să-l potolească socotiam. Căci
cu multe meșterșuguri acoperite și cu fel
de feliuri de giurământuri zugrăvite pre
înorog la strâmtul lui și la lărgul nostru
scosesem și în marginea prundișului îl

coborâsem. Și acmu ca cum în ne
dezlegate legături știindu-l, din ceas în
ceas și asupra neprieti nului izbândire și
cea dorită a visului mieu tâlcuire să audz
așteptam și, toată noaptea în gânduri
tăvălindu-mă, în pat ca peștele pe uscat
mă izbiiam (că precum peștele afară din
apă cu aier să îneacă, așe pofta peste
măsură toate valurile gândurilor asupra-și
încarcă). Iară după ce astădzi soarele
zorile ș-au răvărsat și de dzuă s-au
luminat (oh, cu multul noaptea morții
decât dzuă ca aceasta mai fericită și mai
plăcută mi-ar fi fost) și curmarea nedejdii,
cărea fără de nedejde mi s-au tâmplat,
înțelegând, pen tru ca minciunoase
ispitele Inorogului să arăt, la Șoim m-am
dus. Nicicum de vinirea și de slobodzirea
lui în gând puind (căci, de ar fi vinit,
precum și eu și voi știre am fi avut,
socotiam), cătră carile eu pentru chiară
firea Inorogului și pentru nestătătoare cu
vintele lui a povesti și de-a fir-a-păr a le
tâlcui începând, Șoimul, cu mare mânie a

mă probodzi și cu amare cuvinte a mă
ocări, au început. Așijderea, cu nespuse
laude pre Inorog a lăuda și preste ceriu
lauda a-i rădica să siliia, și, încă cu
putință de ar fi fost, toate tropurile
ipervolicești unul peste altul grămădind,
scaun decât a lui Zefs mai înalt preste
ceriuri i-ar fi aședzat. Deciia precum
Inorogul la împreunare să fie vinit și în
mintea lui adâncă înțelepciune să fie
găsit și toată răutatea și strâmbă tatea la
noi, iară toată bunătatea și dreptatea la
dânsul să fie aflat dzicea. Cătră acestea,
mare cinste pomenirii numelui adăo gea,
și precum cu jiganie ca aceasta prietinie,
iară nu neprietinie, a face și a păzi
trebuie, nici strâmbă goana noastră
(carea împo triva a tuturor cereștilor
ieste), carea asupra blândețelor și lineștii
lui am scornit, fără izbândă de sus și fără
plată din ceriu a rămânea poate. După
acestea și pre mine cu tot de-adinsul tare
mă îndem na ca de acmu înainte, tot

neprieteșugul din inimă scoțind, cât prin
mână mi-ar vini, spre folosul, iară nu
înalgiosul lui să silesc, de vreme ce și el
de astăzi înainte într-această inimă curat
și dintr-această socoteală nemutat
rămâne. Ce năboiul cuvintelor să-mi abat
(căci la inima dosedită meșterșugul
voroavii neînvățat să află și materia
cuvântului nu să sfârșește) și într-un
cuvânt toată încheietura voroavii să
cuprindz: câtă nepriință și vrăjmășie
asupra Inorogului de la Șoim
nedejduiam, atâta și încă și mai multă
priință și frăție între dânșii am cunoscut.
Eu, dară, o, fraților, otrăvite ca acestea de
la Șoim cuvinte audzind, ca cum cu oaă
de năpârcă m-ar fi ospătat și cu venin de
vipere m-ar fi adăpat mi s-au părut, carile
cu mari dureri de întristări în mațe-mi
zămis lindu-să, de mare năcaz pânțelele
crăpându-mi, cătră voi le nasc și visul în
izbândire încă puțin au rămas și mai
vârtos laudele și clătirile cele de cap cu
carile cu urgie îmi porunciia, pentru ca

despre voi cuvântul tăinuit să țiiu, acelea toate clătirea otrăvii și a melanholiilor în fificați mi-au scornit, cât, precum mă vedeți, de tulburat înainte vă stau. Ce cereștii de s-ar milostivi și cu atâta pohârnirea faptei de s-ar opri, încă tot de viață nedejde ași trage. Iară cursul izbândirii visului, tot pre această cale de va merge, Inorogul de toată primejdiia scăpat și mântuit ieste, căci pasirea cea neagră, carea de corn nu i s-au putut lipi, tot cuvântul și lu crul împotriva împotriva lui biruință să nu aibă, va să să tâlcuiască și leacurile cele peste fire date, sau de tot tăgăduite, rana și boala poftii mele așeși de tot neisțelită va să rămâie (că rana poftii decât a fierului mai obrintitoare și de pricina cât de mică mai burzuitoare ieste)."

Dulăii amestecătura visului cu împrăștiitura altii voroave ame stecată audzind, voroavii ce să răspundză nu putea și visul cum ar tâlcui nu știa. De care lucru, iarăși pre Hamelion dintr-

aces tea ce s-ar înțelege întreba și visul
ce s-ar tâlcui cerceta. El dzisă: „A visului
izbândire într-acesta chip Dumnădzău să
o depărtedze, iară ceia carea eu mai
denainte am tâlcuit, de izbândire să o
apropiiedze. Și mai mult pentru vis în
zădar cu gândurile în deșert nu vă purtați,
ce pentru povestea deșteptată lucrul a
păzi nu vă îngăimați, și de ce întâi și mai
cu temeiu viți apuca, fără zăbavă vă
gătați. Că nu prea atâta Inorogul, pre cât
Șoimul lucrurilor noastre să
împoncișadză (că cine priește ne
priietinului, acela nu priește priietinului),
și într-această dată oricine viața
Inorogului poștește, acela cinăi spre
moartea Cor bului gătește. Iară cât
despre partea mea ieste, bine știți, că
încă de demult îmbletele Șoimului nu-mi
plăcea și precum pentru vicleșugurile în
prepus să întrăm era, mutarea sfatului
celui dintâi îl arăta, precum v-am și mai
povestit. Iară acmu, iată, prepusu rile
mele la adevereală și vicleșugurile lui la

ivală au ieșit (că spre porunca
stăpânească ce vicleșug mai mare a fi
poate decât prieteșug și frăție a lega cu
nepriietinul cel de moarte), precum și
Șoimul a face acmu s-au vădzut, carile,
pre vrăjmaș ca acesta la mână având, nu
numai căci în toată pacea l-au slobodzit,
ce încă și departe țiindu-i, spre a lui
priință și a vicleșugului părtășie pre alții
a-i întoarce silește. Însă precum bine
salamandra mă mus tra că nu fietecui
ieste dat jăratec a mânca (nici fietecui de
lu cruri aspre și grele a să apuca să cade,
ales când pricina asupra toare lipsește).
Dară de vreme ce eu, ticălosul, jăratecul
am mâncat, în mață neastâmpărat pojar
ca acesta mi s-au ațîțat, oaăle ohendrii
am băut, puii șerpelui am zămislit și
acmu iată că i-am și născut, pre toți
cereștii milostivi cu plecăciune rog ca
aceasta numai, iară nu alta, izbândirea
visului să fie. Că până aice fortuna
piciorul a călca de-și va opri, tot oarece
nedejde rămâne ca lucrul început la

săvârșit să să ducă, însă nevoință din inimă și silință din suflet de să va pune (că nevoința sufereală cearcă, iară sufereala toate rabdă, iară răbdarea cu vreme mai mult izbândește)."

Dulăii dzisără: „Dară acmu adevărat, peste știința noastră, Ino rogul cu Șoimul împreunare să fie avut? Și fără prepus cuvinte necădzute ca acestea cătră tine împotriva stăpânului nostru să fie grăit?„ „Cu bună sama, răspunsă Hameleonul, și așe să-m aib parte de copiii pre carii acmu prin pânțete i-am născut (că bine știți că într-alt chip nașterea copiilor firea mi-au tăgăduit) și așe roa da săditurii carea am sădit și zmiceaoa, odrasla hultuoanei carea am hultuit să-mi crească, cât iese minciună sau alt chip de bloje ritură în voroava mea. Deci mai mult ceva de acestea a vă prepune vă părăsiți și cum mai curând pentru lucrurile Inorogului și pen tru strâmbe îmbletele Șoimului, Corbului

știre să dați. Că amintrilea (rana obrintindu-să și patima învechindu-să, a să vin dica cu nevoie va fi) (căci până a nu flămândzi, hrana a cerca, a socolanilor, iară flămând pe la ușile altora a să împrumuta, al leneșilor lucru ieste). Și cătră acestea lucrul încă mai dintr-adânc a cunoaște de viți vrea, a ști vi să cade că a Șoimului fapte spur cate nu numai cu atâta să încheie, ce încă și de alte ale lui vân turoase fantazii bine m-am adevérit, pentru carile fără nici un prepus adevérit sint.

„Dulăii aceia ce poate fi întrebându-l și de va fi ceva de temeiu, pentru ca totdeodată monarhiilor știre să facă, dzicându-i, Hame leonul răspunsă: „Ieri, când soarele fruntea cailor spre apus și carul spre coada ursului celui mic își întoarce, pre marginea prundișului încoace și încoalea, pentru ca meleanholiia să-mi rășchir, primblându-mă și pentru lucrurile asupra-ne

stăruitoare în multe gânduri învaluindu-mă, Moliia, carea blanele strică, în timpinare îmi ieși. Eu, macar că nu de foame, ce pentru zăbava pre vârful limbii luând-o, ea, săraca, de icoana morții carea acmu dinainte-i sta, tare înspăimându-să, cu mare umilință a mi să ruga începui și: „Cruță-mi viața, domnul meu, dzicea, spre moale și molatec trupșorul meu aspru și nedomolit nu te arăta, ce întâi doaă, trii jelnice a mele cu cele mai de pre urmă trase duhuri alcătuite stihuri și olicăite cântece ascultând, vii cunoaște că musele, pre cei ce de la inimă le iubăsc, cu darul profitii îi împodobăsc! Care cântec, bineînțeles, și mie și ție și pre lângă noi încă multora viață a da, iară amintrilea neaudzit și neînțeles, a multora ața vieții a curma poate." Eu îi dziși: „(De moarte nu te teme și de viață nu fi cu grijă), ce cântecul ce știi cum mai curând și cum mai bine știi, mi-l cântă, pentru carile împreună cu viața și alte multe și scumpe

de la mine daruri vii lua, carile, după
giuruința cuvântului, îndată și cu plineala
lucrului vor urma." Ea, dară, într-acesta
chip cântecul începu:

„Cu penele Șoimul vântul
despicând,
Cu Bâtlanul negru cuvântul puind,
Corbul dinceput cu rău tirânește,
Nici din hereghie pre drept
stăpânește,
Ce-n cuibul altora oaăle ce au scos,
Tare laba Șoimului le va da-le gios,
Cel cu un corn, iute, mai iute la
mintе,
Ale sale cere cu svinte cuvinte.
În curândă vreme, după fulger, tunul
Rău îi va detuna, din mulți pân la
unul.

Așijderea vii ști, domnul mieu, dzisă
Moliia, eu, ticăloasa, și a mă naște și a
mă hrăni din pieile jigăniilor obiciuită
fiind, cu amăgeală blane socotind a fi, în

niște pene am fost întrat, de la carile și cântecul acesta acmu de curând am învățat. Penele dară precum să videa era de Șoim cu de Bâtlan amestecate, carile după sfârșitul cântecului, între sine o voroavă dulce și iscusită ca aceasta a șopti începură. Și întâi penele Bâtlanului cuvântul apucând, dzicea: „Pre stăpânul meu, acmu de curând, Corbul l-au trimis, pentru ca împreună cu stăpânul vostru, Șoimul, de pază prin munți și prin gârlele apelor să fie și nu știm încă pentru alt oarecine (a căruia nume l-am uitat) aminte să le fie le-au porun cit, ca doară a-l prinde putând, nu știm ce răutate mare să-i facă să gătesc. Însă ce vor putea isprăvi nu putem ști, de vreme ce, precum înțelegem, nu pre iușor acesta lucru a isprăvi nedej duiesc." Iară penele Șoimului dzisără: „Voi, puturoaselor, câte cuvinte ați grăit, pre toate cu nu știm, nu știm, le-ați amestecat. Ce noi știm că stăpânul nostru nici nebun, nici luat de minte ieste, ca organ răutății și cleștele

faurului să să facă și știm că tot sfatul din rău spre bine și din minciunos spre adevărat l-au mutat (că precum atocmirea mădulelor la frumsețea trupului, așe atocmirea sfaturilor la podoaba înțelepciunii slujește). Adecă de strâmbă vânarea Inorogului părăsindu-să, ei pre cea ce i-au trimis să vânedze și pre noi din pestrițe să ne facă negre, iară pre voi din negre să vă facă pestrițe, care lucru acmu, cu mijlocul celor ce știu văpsi acestea, ieste gata și precum după fulger îndată tunul urmadză, așe după sfat, cuvântul în lucrul să va plini. " Acestea, o fraților, de la lighioaia carea afară din toată pati ma noastră ieste am audzit și, precum pentru începături, așe pen tru sfârșituri, vreo știre să aibă în ceva a prepune nu ieste. De care lucru, aievea ieste că probăziturile carile în obraz mi le arun ca și laudele cu carile pre Inorog preste nuări rădica cu a Moliii cuvinte foarte bine să potrivăsc și decât lumina soarelui mai tare să adevveresc. Acestea,

pre cât a mea proastă socoteală agiunge,
cu un ceas mai înainte la o cale de nu să
vor pune, mă tem că să nu cumva iasă,
precum penele dzicea, și noi pre alții a
vâna îmblând, să nu ne cumva vânedze
alții pe noi (că ce ieste după părete,
ochiul muritoriu a videa, și ce să va naște
mâne sufletul în muritoriu a cunoaște nu
poate). Pentru care lucru (tot cuvân tul
ascultat, tot sfatul de întrebat și tot
prepusul cu chibzuită socoteală cercat și
scuturat trebuie)." Dulăii de acestea cu
înformuite dovedele a Hameleonului tare
adeverindu-să și cuvintelor lui vârtos
încredințându-să, îndată pentru toate
Corbului știre făcură (că precum dulăii
fricoși de frundza clătită latră, și coteii
minciunoși de pe urma șoarecelui, ca
după a iepurelui cehnesc, așe iușorul la
minte de toate să teme și pentru adevăr
minciuna pre lesne crede). Ce
Hameleonul meșterșugul ritoricăi în
poetică mutând, o sentenție veche spre

mai mare răul nou într-acesta chip le
prociti; Adecă:

Nu ieste bine, o, prietine, pentru
fietece pricină la meșter a merge. Nici la
toate altul să-ți trebuiască, ce și tu Fă
fluierul, căci îți ieste pre lesne lucrul.

Acei vechi a lucrurilor cunoscători nu
în zădar învățături ca acestea supt
slovele nemuririi au legat, ce pentru ca
dintru ale sale următorii domirindu-să,
spre folosul și procopsala sa cuvin tele la
faptă să aducă. De care lucru noi, macar
că știre Corbu lui facem și învățătură de
la dânsul așteptăm, însă după svânta
aceasta sentenție și de la noi vreo clătire
a să face trebuie, pen tru ca doaă lucruri
a dobândi să putem: Una căci nevoia
lucrului ce ne stă asupra poate să nu
aștepte învățătura de acolo, alta că ce din
mintea noastră a isprăvi vom putea, aceia
numai hirișă a noastră cinste să va
chema. Iară amintrilea, noi totdeauna

ucinici și alții meșteri vor rămânea, nici toată nedejdea curmând în toate ceasurile, ca puii golași, cu gura căscată, hrana de la alții să așteptăm, ce bună inimă făcând, bărbătește de isprăvirea lucru lui să ne apucăm. Că precum am și mai dzis, că de va rămânea a visului tâlcuire numai până aicea, alaltă tâlcuire toată nelu crătoare va rămânea și doritul săvârșit odată cu bucurie tot vom videa. Pentru carile, bună nedejde mi-au rămas, de vreme ce Șoimul, în mine deplin credință având, precum iarăși la același loc cu Inorogul ieste să să mai împreune mi-au arătat. Care vreme foarte în minte țiind-o, altă dată somnul nu vise, ce trezviia lu cruri deplin îmi va arăta, și așe, socotesc că de lațurile ce i-am întins tot nu va scăpa."

Deci dulăii carte în chip ca acesta scrisă cătră Corb trimasără: „Monarhiile monarhiilor și domnului domnilor, stăpânului no stru milostiv, noi

credincioasele slugi și plecații robi,
ogară, dulăii, coteii și Râsul, cu multă
plecăciune, la pravul pragului puterni
cului nostru stăpân, nevrednicile noastre
obrazе ștergând, de la toate cereștile
puteri, bună pază și fericită viață rugând,
biruință a toată împotrivirea și supunere a
tot nepriietinul poftim. Cătră aceasta, în
știre facem că precum cerescul Vultur
martur cuvin telor și cunoscătoriu inimilor
ne ieste, că nu de vreo zavistie porniți,
nici de vreo pizmă clătiți, ce de adevărate
tâmpate lu crurile părților acestora
(adecă la Grumadzii-Boului, unde împo
triva nepriietinului de obște și pentru
vânătoarea vrăjmașului Inorog trimiși
sintem) înșămnăm și înștiințăm. Va ști
dară dom nul nostru milostiv că în ceste
dzile cu ostenința a unor priietini
credincioși și prin multe crunte ale
noastre sudori, cât și talpele prin aspre și
ascuțite stinci călcând ni s-au beșicat și
prin dese și ghimpoase hinciuri
scociorând, părul ni s-au jepuit și pielea

ni s-au despoiat, și așe, după multe priveghiri și alergări, pre acel de cap neprietin la mare strâmbitoare l-am coborât și în mâna Șoimului ca în nerupte și nedelegate legături l-am lăsat, cu toții bună nedejde având ca și ostenințele noastre în deșert să nu iasă, și acel cumplit neprietin sfârșit răutăților să-și puie. Ce Șoimul (pre carile pentru mai mare credința și mai bună nedej dea l-ai fost trimăs), după ce cu dânsul față la față au vinit, nu știm, cu ochii, ca vulpea pe cocoș, l-au fărâcat, au cu cuvintele, ca sirenele cu cântecele, l-au ațipit și l-au amăgit? Atâta știm că nu numai căci nu l-au prins, nu numai căci nepipăit l-au slobodzit, ce încă și una cu dânsul într-un prieteșug și într-o inimă legându-să, mare dragoste între dânșii să arată, atâta cât, nu numai căci despre goana lui ne oprește, ce încă și pre noi, ca vicleșugului lui părtași să ne facem, tare ne silește.

Așijderea Bâtlanul (carile mai pre urmă pentru paza gârlelor s-au trimis), în partea lor dându-să, toate tainele și toate silțile cătră Inorog ne descopere, cât un păr de pe noi de ne-ap năpârli, preste știința nepriietinului să fie cu puțință nu ieste. Cătră aces tea, foarte bine și din chipuri de credința vrednice, tare ne-am adevérit, adecă Șoimul penele schimbându-și, din pestrițe negre, iară a Bâtlanului din negre pestrițe să le facă. De care lucru, aces tea nu în puțin a să lua trebuie (căci bucățeaoa aluatului la toată covata destul ieste și din scânteia mică, mare pojar a să ațița poate). La carea proasta noastră minte alt leac a afla nu poate, fără numai Șoimul și Bâtlanul, dintr-această slujbă scoțindu-să, la monarhie să să cheme, ca pentru vicleșugul carile au făcut dovedindu-să, cu ceia ce li să cade pedeapsă să li să plătească."

Cartea acestora decât cerneala mai cu

negre pări plină și într-acesta chip
împodobită era. Iară Șoimul, precum mai
sus s-au pomenit, dacă de la
împreunarea Inorogului s-au despărțit,
după cuvântul carile îi dedese, și el carte
ca aceasta alcătuind, către Corb au trimis
După titlul. „Bine știe domnul meu
milostiv că după porunca carea mi s-au
dat, la Grumadzii-Boului viind împreună
cu toți dulăii, în tot chipul de nevoieță,
spre a Inorogului vânătoare am silit și am
nevoit, atâta cât nici o piatră neclătită și
nici un unghiu nescociorât și nici un
meșterșug neispitit n-am lăsat (ce celea
ce norocul nu sloboade, nevoieța
batgiucuresc) și nicicum cu de-a sila la
mână să-l aducem n-am putut. Ce iarăși,
după porunca carea am avut, cu mijlocul
Hameleonului, cuvinte de pace și sămn
de prieteșug i-am trimis, socotind (ca cea
cu rău a isprăvi n-am putut, cu bine a
isprăvi să ispitim). Carile, întâi cuvintelor,
apoi giurământurilor mele încredințându-
să, la un loc ne-am împreună nat și tot feliul

de voroavă cu dânsul am scuturat. Ce câte prin multă vreme am vorovit, toate a să scrie și multe sint și nu toate urechile a le suferi pot. Iară toată închietura cuvintelor ieste aceasta: Pacea și liniștea cu toată inima poștește, însă a să încredința prea cu anevoie a fi arată, de vreme ce de multe ori și prin multe chipuri aceasta s-au ispitit și totdeauna și în cuvin te și în fapte amăgit și viclenit s-au aflat. Care lucru, eu, tare tăgă duindu-l, cu multe chipuri de voroave, fără ființă, dreptatea a-i astupa mă siliiam (că cei ce a păcii aședzători sint, pentru ca cele cu cuviință și spre împăcarea inimilor sint să aședze, și min ciuni a grăi slobodzenie au, ca capetele rădicând și înălțând, mijlocele a ținea să poată). Ce el, cu multe și mari argumenturi și nebiruite dovede și mai vârtos cu scrisorile carile a mână avea, dreptatea lui și amăgeala noastră arăta, atâta cât ce să-i răspund n-am mai avut. De care lucru toate cuvintele lui cu socoteală și toate

jalobele lui cu dreptate a fi mi s-au părut.
Și într-aceasta, domnul meu milostiv
adeverit să fie că amestecătorii de răutăți
și a păcii neprietini într-alt chip îl
zugrăviia, iară eu la dânsul alt chip am
cunoscut. Deci ce priința adevărații mele
slujbe mă îndeamnă și adevărul poștește,
dzic că jiganiia aceasta nu de
neprieteșug, ce de prieteșug vrednică
ieste, căci într-îmbă mâna gata și neferit
ieste. Pentru acestea, dară, cu
îndrăzneala și voia vegheată carea la
lumina negrimei tale neapărat am, mă
rog: ca ce pofta și voia domnului meu
milostiv ar fi, cum mai curând chiar
răspuns să aib, căci până în vremea a
1.500 de minute, so roc răspunsului
puind, până la aceia vreme goana
neprietinească în odihna prietinească
precum va sta cuvânt i-am dat.

„Corbul, dară, ase din doaă părți, doaă
feliuri de scrisori luând, cu doi ochi, doaă
cărți citiia, și cu doaă urechi, doaă

povești în potrivă audziia. Ce ochiul cel drept cu urechea dreaptă pe cartea dulăilor fu și minciunoasă cuvintele și clevețele lor ascultă. Iară ochiul stâng și urechea stângă pe slovele curate și cuvintele adevărate întorcând, toate dzisele îndărăpt și tot adevărul în minciună luă (căci minciuna după voie decât adevărul împotriva la cei stăpânitori mai mare încăpere are). Deci dulăilor răspuns dede, precum pre Șoim și Bâtlan de acolo rădicând, ceia ce li să cade își vor lua plată, iară ei, în tot chipul silind, lucrul în slab să nu lasă și ori în ce fel s-ar putea, numai la mână nepriietinul să vie, să nevoiască, pentru carea mare mulțemită și de aceia slujbă vrednice daruri vor lua. Iară din pricina lenivirii lor, lucrul într-alt chip de va fi, fără grea certare și fără a cinstei scădere să scape nu vor putea.

Iară Șoimului într-acesta chip răspuns trimasă: „Cartea ta am luat și într-însa

cuvintele inimii Inorogului am citit. Deci iată că-ți dzic: nu să poate, nu să face, nu să află, cătră mine altă dată a scrie te părăsește. Iară Inorogului cuvânt de pace supt giurământ cât de tare dă, și numele cerescului Vultur la mijloc puind, pre neprietin a amăgi nu te sii (căci la noi doftori sint carii, daruri bune vădzind, boala păcatelor cât de grea a tămădui pot), (v, zel cai qeou muritorii a nemuritorilor voie a amăgi cum pot ispiti?). Ce ori în ce chip ar fi, încă o dată la locul prundișului a-l coborî silește, de unde altă dată ca de altă, să nu cumva mai scape, nici frica giurământului de la îndrăzneala izbândii a te opri pricină să pui (că pre neprietin a-l birui numai voia noastră cearcă, iară tot feliul de meșterșuguri și de vicleșuguri a face pravila locului nostru sloboade). Că în monarhiia noastră ves tită și de la toți adeverită axiomă ieste (cu mortul, decât cu viul, giudecată a avea, mai lesne, și de păcatul nevădzut, decât de ne

prietinul vădzuț, a te curăți mai pre iușor ieste). Că când jiga niia aceia dintre vii va lipsi, atuncea numai noi precum adevărat între vii ne odihinim ne vom putea numi. Deci cum mai curând, după porunca noastră, sau isprăvind, sau neisprăvind lucrul, pre Bâtlan împreună cu tine luând, aicea să vii căci alte lucruri și alte trebe într-alte părți a împărății noastre s-au tâmplat, la carile pentru ca cu mâna ta să să isprăvască, sintem să te trimetem. Iară pentru aceia slujbă într-acea parte, iată că pre fratele frate lui, vărul vărului și nepotul nepotului, Uleul, trimetem, carile, îndată acolo ce va sosi, tu, fără altă zăbavă sculându-te, să vii. Într-alt chip să nu faci. Aceasta-ți scriem.

Partea a opta

Amânduror părților răspunsurile într-acesta chip viind, dulăii cătră Hameleon a Corbului socoteală îndată descoperiră și pen tru venirea Inorogului la împreunare foarte amintea să-i fie cu multe giuruințe îl rugară. (Ce pietrii rătunde din vârvul dealului puțină urnire îi trebuie), căci el altă treabă nu avea, fără numai ce dzua împreunării lor păziia. Iară Șoimul, vădzind că după făgăduința carea cătră Inorog făcuse răspunsul nu-i vinisă, nici inima Corbului spre pofta adevărului să plecase, ce supt numele credinții încă mai mari și mai fără lege vicleșuguri să facă îi poruncește, socoti (că mai bine ieste într-o dzi de o mie de ori a muri decât ochiul cel ce toate într-ascuns vede o dată a amăgi), și tot adevărul cătră Inorog descoperind, adevăratul prieteșug să-i dobândească aleasă, pentru ca din viitoarea-i primejdie

norocul a-l feri de nu va învoi, încaile
pre dânsul de acea imăciune cu rat și
neimat să-l cunoască. Deci Șoimul de
vicleană cartea carea dulăii cătră Corb
scrisesse nicicum de știre având, și pentru
vicleșugul Hameleonului nici cum
prepuind, Hameleonului știre trimasă ca
cum mai curând să vie, căci are cuvânt
să-i grăiască și poruncă să-i
poruncească.

Hameleon, pururea grijea vremii
răspunsului și a împreunării lor purtând,
fără altă zăbavă, sărind, la Soim să dusă.
Cătră carile Șoimul: „Du-te, dzice, o,
priietine, și Inorogului știre dă precum
răspunsul ce așteptam mi-au vinit, deci,
oricând va putea, iarăși la locul dintâi
împreunare să avem îl poftesc, căci
singur, de ar fi cu putință, unde să află aș
merge, dară multe pricini înainte să pun,
carile despre acea cale mă împiiedecă.
Întâi că, mărgând eu acolo, alalți tovarăși
poate într-alte prepusuri să între; a doa,

că macar că pentru prepusuri vânturoase
ca acestea atâta aminte nu mi-ar fi, ce în
trecutele dzile, după vânarea unii
Potârnichei, mai vârtos decât s-ar fi cădzut
slobodzindu-mă, câteva pene din aripa
dreaptă mi-am betejit, deci, pentru ca să
să îndreptedze, câteva dzile în odihnă să
mă aflu doftorii mi-au poruncit; și așe, la
înălțimea munților a mă sui peste puțință
îm ieste." Hameleonul, poruncă lui
plăcută și dorită ca aceasta audzind,
mare bucurie luă și de tâlcuirea visului
său cea dintâi iarăși tare a nedejdui
apucă. Ca acestea dară în gând clocotiia,
iar din cuvânt cătră Șoim dzisă (cu
îndrăzneală grăind și pentru cuviința
dreptății pomenind): „O, domnul meu,
înțelepții cuvintele înde site a suferi
obiciuiți sint, cu care sentenție și eu
sprijenindu-mă, pentru adevăratul meu
prietin o obrăznicie cădzută și o asu
preală întregilor la minte plăcută, cătră
tine de voi arăta, ier tăciune să aib mă
rog. Mă rog, dară, domnul meu milostiv,

să nu cumva ostenințele mele în zădar să iasă, adecă împreunarea aceasta să nu cumva spre scăderea cinstii înorogului să fie, că precum bine ai cunoscut, dreptului acestuia grele năcazuri și nespuse strâmbătăți i s-au făcut și încă altele mai mari a i să face (pre cât pociu cunoaște) urătorii dreptății cu multe chipuri mă tem că nevoiesc, că precum și mai denainte am dzis (cine adevărat iubește, gânduri de negândit gândește și prepusuri de neprepus prepune). De care lucru, iarăși mă rog, obrazniciia mea în vină să nu să ție, și eu iată că după porunca ta știre îi voi da, iar el, după cuvântul carile au dat, soarele îndrăpt poate să să întoarcă, iară el din socoteală-și să să mute precum peste puțință ieste adevărit sint. Deci el acmu viind, să nu cumva alte meștersuguri de vicleșuguri să fie, și apoi toată ocara asupra mea va rămânea și toată lumea numele vândzătorului și porecla de răufăcătorului mie îmi va pune. Ce nu atâta pentru strâmbă

poreclitura mea, cât pentru fără cale
doseditura lui m-aş pedepsi" (o, jiganiia
făţarnică, o, vas spurcat şi lingură
scârnăvă, cum răutatea în inimă
amestecând, cu gura cele ce ştiia că-i vor
vini, pentru ca asupra altora să cadză,
cale le gătează).

Şoimul, de spurcat vicleşugul lui aşeşi
nicicum prepuind, de acestea ce-şi
propune nicicum grijă să nu poarte tare îl
adeveri, şi precum (mai bine fără purtarea
duhului, decât cu purtarea ocărâi a fi
socoteşte) îi dzicea.

Hameleonul acmu, deplin cunoscând
precum gândul Şoimu lui nicicum spre
răul Inorogului nu să pleacă, ce cinstea
cuvân tului decât viaţa mai scumpă ţine,
de acolo ieşind, întâi la dulăi să dusă, şi
toate câte Şoimul îi poruncisă şi pentru
vinirea Ino rogului la împreunare, precum
peste puţine dzile ieste să fie, le spusă.
Apoi la Crocodil alergă, cătră carile cu

mare îndrăzneală: „Bucură-te, domnul și stăpânul meu milostiv”, dzisă. Crocodilul: „Ce poate fi aceasta a ta lascavă și voioasă arătare? Oare ție vreun bine, au altuia vreun rău undeva ai simțit?” (Că zavist nicii pentru răul altora decât de binele său mai mult să bucură).

Hameleonul dzisă: „Amândoaă părțile întrebării, o, domnul meu, adevărate și precum sint le-ai cunoscut. Și cum să nu mă bucur, de vreme ce prada ți-am apropiat, vânatul la strâmtori ți-am încuiat, masă întinsă ți-am deșchis și bucate sățioase ți-am gătat și, în scurt să dzic, toate după poftă și după voie s-au tâmplat. Că, iată, în ceastă sară Inorogul la prundiș să coboară, la ușile a toate poticile dulăii stau gata să puie zăvoară, toate întrările și ieșirile lui viteji vânătorii și neosteniți gonitorii tare le străjuiesc și vârtos le păzesc (căci așe cu dulăii să vorovisă). Deci altă cale de scăpare și potică de fugă nu-i rămâne, fără numai doară în apă să să arunce, unde domnul

mieu câteva ceasuri a străjui de nu să va leni, fără greș de biv pradă domnul meu va dobândi, eu asupra neprietenului voi izbândi și prețul îndzăcit și însutit îmi voi plăti. La strajea nopții dintâi pogorârea la prundiș îi va fi, paza dulăilor despre alte părți nu va lipsi și, așe precum soco tesc, bucată gata în gura domnului meu va vini. " Crocodilul,acestea audzind, să veseli, însă cătră Hameleon într-acesta chip întrebarea vrăjbii pusă: „Eu, pre cât din sunetele cuvintelor lu mii am putut înțelege, tu și cu Inorogul mare dragoste aveai și odânăoară într-un loc nedespărțiți lăcuiați, atâta cât sufletul tău de a lui lipit să fie fost să părea. Dară acmu această vrăjmașă neprietinie și de moarte asupră-i viclenie din ce pricină să să fie tâmplat? Cu dreptul voiu să-mi spui."

Hameleonul, de nenedejduită întrebare ca aceasta, deodată tare să ului (că minciunoșii în voroavele tocmite să

dezvălesc, iară la întrebările fără veste ca bezmeticii să uluiesc). Iară mai pre urmă, precum să dzice cuvântul (minciunosul tatăl minciu nii și minciuna fata minciunosului ieste), îndată minciuna zămisli și spurcata basnă născu, dzicând: „Aceasta întrebare până acmu nici din prietini, nici din neprietini cineva m-au mai întrebat, în care lucru ascunse și de nedescoperit taine să cuprind, nici cătră alt chip o dată cu moartea le-aș descoperi. Ce de vreme ce domnul meu acest lucru a mă întreba și dreptatea carea asu pra lui ași avea a afla învoiește, pre cât mai pre scurt voi putea (de vreme ce la înorog a mă duce vremea mă grăbește) a te înștiința mă voi nevoi. Va ști dară domnul meu milostiv că părintele meu era Apariu, carile în toate dzilele apă de la fântânele de singe a aduce obiciuit era. După ce și eu mai la vârstă am sosit și cofa în mână a rădica, apa din fântână a scoate și coromâsla pre umere a purta a putea am început, cu

tată-mieu împreună adese fântânele cele de singe la rădăcinele Munților Vrabii izvorâtoare cercetam. Munții aceștea, departe, în țara ce să cheamă Pizma, să află, despre partea răsăritului, pre marginea oceanului în sus, spre crivăț, și în gios, spre amiadzăzi, în lung și în lat atâta de mult să trag, cât cei ce nepărăsit drumul carile pre la rădăcinele lor merge au ținut dzic precum până la oceanul apusului ocolesc și ca un zid în giur împregiur toată rătundzala pământului îngrădesc.

Așe, noi dară pentru trasul apii adese la acei munți mărgând și din care izvor apa mai cruntă și fierbinte ar fi ispitind (căci apa aceia cu fierbinteala, iară nu cu răceala setea stâmpără), odată în vârful unui munte prea înalt ne-am urcat, în vârful a căruia un puț prea adânc și mai să dzic fără fund am aflat. Din gura puțului ciutura cu hârzobul slobodzind, după ce cât era funia de lungă au mărs,

după ce învăltitorile ca petelor și
încingătorile mijlocelor la capete am
adaos, cu mare nevoie de fundul puțului
agiungând, precum de o umedzală ciu
tura să fim împlut am simțit. Iară după ce
vasul afară scoasem, vădzum că nu
umedzală roșie, ce albă era, din carea,
gustând, precum adevărat lapte ieste am
cunoscut. Și îndată, precum muntele cela
ce lapte izvorește să fie ne-am adus
aminte. Îndată ce laptele gustaiu, din
fundul puțului un tânguios glas: „Vai, țiți
șoarele mele, vai, lăptișorul meu, cine
dintre muritori te-au tras? Cine din cei
nemuritori vreodată te-au băut? Cine
ieste îndrăz nețul și obraznicul acesta
carile pieptul Biruinții a apipăi și
țițișoarele fiicăi mele de gurguie a suge
nu s-au temut?" Tată meu, glasul acel
așe de tângâios și așe de mângâios
audzind, îndată descântecul
necromandiii asupra laptelui a descânta
începu (căci precum duhul Biruinții să fie
într-acesta chip strigat price pusă).

Laptele, după descântec, îndată a să
închega și mădu larele unul de altul a să
lega începură. După aceia vinele preste
oase întinzându-să, toate părțile trupului
a să clăti și suptirea peste dânsule
pelicioară a să lipi vădzum. Și așe, îndată
o fi cioară ghizdavă și frumoasă
denainte-ne în picioare stătea, carea cu
ochii sigeta, cu sprâncenele arcul
încorda, cu fața singe vărsa, cu budzele
inima spintica, cu mijlocul viața curma, cu
statul morții rădica, cu cuvântul dzilele în
cumpănă măsura, cu răspun sul sufletul
de la mormânt înturna, iar cu singur
numele Biruinții toată frumsețe biruia și
covârșia. Pre aceasta într-acesta chip, o,
domnul meu, vădzind-o, îndată în inimă
rană nesuferită și boală netămăduită
simțiiu și cătră părintele meu: „O, tată,
căci lucru primejdios ca acesta a videa
m-ai născut" (că decât rana dragostelor și
decât boala iubostelor mai primejdioasă
nici țiru licii au vădzut, nici doftorii au
audzit) „și decât meștersuql pre morți a

înviia, mai bine meșterșugul pre mine a
mă omorî sau a nu mă naște să fi învățat"
(că în statul acesta a vieții de dra goste
pătimitoare, moartea decât viața mai
poftită ieste). Tatăl meu, în nerupt
lanțuhul dragostelor legat și așe de tare
înfășurat vădzindu-mă, dzisă: „Bodzul
dragostei, o, fiule, fiul Afroditei ieste, pre
carile nu după micșorimea vârstei (căci
pururea copil ieste), ce după tare arcul ce
trage și ascuțită sigeata ce în ficați înfige,
cei ce-l măsură, îl cunosc. Ce cât spre
această a ta de curând scornită patimă
lucrul ar pofti, fii cu bună inimă, că cela
ce cu cuvântul și cu meșterșugul
farmăcului necromandiii din lapte ficioară
a face au putut, din ficioară spre pofta
nevestirii inima a-i pleca cu multul mai
pre lesne va putea. Numai atâta căci de
împotrivnic norocul tău (carile muritorilor
niciodată dep lin nu vine) foarte rău îmi
pare, de vreme ce ficioara aceasta, din
lapte născută fiind, din fire starpă a fi firea

au lăsat-o, nici pântelecele ei spre
zămislirea simenții locuri ș-au gătat.
Unul i-ar fi leacul (pre cât adânc
meșterșugul meu a afla poate), ce și
acela pre cât cu anevoie îi iese aflarea,
cu atâta mai cu nevoie iese, aflându-l, cu
dânsul după voie cineva a să sluji." Eu
cătră tată-meu diziș: „Pentru stârpie și
pentru a zămislirii leac a cerca, lucru mai
pre urmă trebuitoriu iese, ce acmu de
odată leacul nesuferelii mele fără zăbavă
aflând, alalte leacuri de vor trebui, mai cu
vreme vom putea cerca" (că înțeleptii
întâi nevoia, apoi treaba caută). Și, ce
mai mult, o, domnul meu, cu voroava să
ocolesc? Tatăl meu îndată descântecul
dragostelor în capul ficioarii descântă și,
trii peri din cosiță-i zmulgându-i, unul la
grumadzi, altul la brațe, iară al triilea la
mijloc îmi învălătuci, cu carii precum
sufletul ficioarii de tot trupul meu să să
fie legat și inima ei în sufletul meu să fie
întrat îi păru. Și așe, ea ochii de la
pământ rădicându-și, ca lumina soarelui

În stele oglindă frâmșețelor ei mă făcu și
în mine pre sinea și în grozăviia mea
frâmșețe ei a videa i să părea (că ochii
dragoste lor nu ce ieste, ce precum îi plac
văd). În scurt, pe Biruință dra gostele o
biruiră, și Diana Afroditis a să face priimi.
Iară a doa dzi părintele meu, din somn
deșteptându-mă, dzisă: „Eu în dzile
bătrân și la ani învechit sint, o, fiule, ce
cuvintele mele po menește. Între a lumii
jigăanii Inorogul să află carile în vârvul cor
nului mare vârtute poartă și împotriva a
toată pătimirea putere are. Deci,
vreodânăoară cu dânsul a te împreuna
de ți să va tâmpla, pre cât vii putea în
prieteșugul lui vârtos a te lega silește, că
el numai pântecele Biruinței spre roada
simentîiii neamului tău a deschide poate.”
Aședară, părintele meu, Apariul,
învățătura dându-mi, dintre vii au ieșit.
Iară eu în multă vreme cu Biruința la un
loc și într-un pat viețuind, nicicum
numelui următoriu și neamului
adăogătoriu de la dânsa să iau nu m-am

învrednicit. Deci târdziu mai pre urmă, de învățătura părintelui meu, carea pentru Inorog îm dedese, aminte aducându-mi, toate pustiile Araviii a cerca și toate părțile lumii a cutriera nu m-am părăsit, până locul și lăcașul Inorogului am aflat. Aflându-l, de dânsul cu mare cinste m-am lipit, tovarăș în toate căile nedes părțit și slugă în toate slujbele neostenit m-am făcutu-i, nici în viața mea altă plată sau simbrie i-am poftit, fără numai o data macar vârful cornului lui de moale pânțele Biruinței mele să lipască am nedejduit. Și pentru ca pologul stidirii să să rădice și supt singurătate acoperemântul necunoștinții să să arunce, de multe ori și mai în toate dzilele, la culcatul și la sculatul lui, eu trebe în câmp îmi scorneam, iară Biruinței lingă dânsul să să afle îi porunceam. Ce împietrită inima lui nicicum spre stârpirea pântecelui ei a să milostivi nu s-au muiat, ce în zavistiia neamu lui și seminții mele

neclătit au statut. Eu, într-această asprime și neînduplecare vădzindu-l, aievea simbrii slujbei și pofta ini mii, carea îmi era, cerându-i, cu mare urgie și mânie, simbrie ca aceasta a-mi da au tăgăduit, și precum el Dianii, și nu Afroditi, să fie închinat apofasisticos mi-au răspuns.

Acum dară, o, domnul meu, ce mai mare dreptate și ce mai dreaptă pricină spre izbânda lui a mi să da? Și ce mai uscată iască spre ațîțarea răsplătirii decât opreala simbrii și tăgada dreptei pofta a să afla poate? Și aceasta ieste pricina vrăjbii cu carea până la moartea mea a nu-l întîri nu voi părăsi și precum „bună nedejde am, astăzi izbânda mea și plata lui, precum ți-am spus, îndzăcit și însutit să va plini.”

Aședară, Hamelionul sfârșit spurcatei și năpăstuitoarei basne puind și toate vicleșugurile pre cât mai pre-ascuns putu

alcătuind, în munte la Inorog să sui, cătră carile, cu multă plecăciune plină de mare înșelăciune închinându-să, dzisă: „Leul și Vulturul ceresc în veci lăudat și toate pasirile și dobitoacele cerești preste veci slăvite să fie, carii fața domnului meu cea de lumină slobodzi toare și sănătatea lui cea ce-i lumii trebuitoare în statul său a videa m-au învrednicit. Cătră acestea, dumnealui Șoimul cu plecăciune sănătate trimițind, roagă și poștește ca, după făgada carea ați dat în această sară, de iznoavă, dorita-ți împreunare a avea să poată, căci toate după voie a-ți vesti și toate de fericire a-ți povesti are.”

Inorogul, amânduror închinăciunilor celea ce li să cuviniia de priimire răspunsuri dând, dzisă: „De împreunarea Șoimului cu dragoste bucuros sint (că cu priietinul adevărat și de credință vrednic, cine va împreunare și voroavă trebuitoare a avea, între cele de frunte fericiri să numără), însă în ceastă sară, după poftă-i

a face, o pricină (și aceasta dreaptă precum mi sã pare) mã oprește, de vreme ce noi sorocul neprieteșugului și dzua prie teșugului pânã în 1500 de minute pusesem, și acmu, peste so roc răspunsul trecând, urmadzã ca și legãtura datelor cuvinte sã sã fie rupt. De care lucru, înnoirea giurãmântului și întãrirea cuvintelor trebuitoare și într-îmbe pãrțile folositoare a fi socotesc, cu carea odihnindu-ne, afarã din tot prepusul iarãși la locul știut sã ne împreunãm. Cã mãcar cã despre omenia și întregimea Șoimul lucru împotrivã nu-mi prepui, nici la giurãmânturile o datã date, cu vremea urgia cereascã a sã rãsufila socotesc (cã tot cel ce la tot cuvântul necredzãtoriu și la tot giurãmântul prepuito riu sã aratã, acela de cãlcarea a tot giurãmântul pururea gata ieste),ce de la buni prietini la ureche mi-au vinit precum croco dilul la țãrmurile apei sã fie pãdzind, de la carile poate ceva prin neștiință înalgiosul sã mi sã facã."

Hameleonul, pentru numele crocodilului din gura Inorogului audzind, vicleșugul ascunsului inimii tare îl tulbură (că pre cât știința bună, în tulburare, mângâiere, pre atâta știința rea, în linește, tulburare aduce). Și cu grele giurământuri și strașnice blăstămuri a să giura și a să blăstăma începu, precum acestea nighina neprietenului între sămânța grâului și mugurul pădureț în hultuoana domesnică, hultuită să fie: „Însă iarășile, o, dom nui mieu, de vreme ce ca acestea la ureche-ți s-au sfârâit (e c e crosocÓhn), aibi grijă (că vicleșugul înțeleptului cu multul mai cumplit ieste decât a nebunului). (O, pîiele diavolului supt părul dracului! Cu ce fel de împletecături următoare ocară-și supt nu mele altuia mai denainte a o vâri silește.)¹ Că domnul bine știe (că firea decât deprinderea mai veche ieste și totdeauna cleвете le rele strică obiceiurile bune), de unde poți prepune că dintr-

aceste sunate să fie vreunele și adevărate. Iară cât despre partea mea iese, pre chipul nezugrăvit mă giur, că despre partea Șoimului, nici în voroavă-i meșterșug și-n faptă-i vicleșug macar cevaș n-am priceput (caută aicea giurământul vicleanului supt numele dreptului acoperit). Însă eu spre toată porunca de binelui meu făcătoriu macar cum nu mă voi lenevi, ce iată, în pripă înapoi mă voi întoarce și de acestea prepusuri foarte tare a te adevveri și a te odihni voi sili.

„Aședară, Hameleonul întorcându-să, în cale gândurile cele fără cale procitiia și de pomenirea străjii crocodilului nu puțină întristare simțiia, ce ca valurile țărmerii una după alta chitelele inima îi izbiia, socotind precum silța i s-au vadit și lațul i s-au des coperit. Apoi iarăși singur și e parigorie și mângâiere făcându-și, în sine dzicea: „Pentru crocodil Șoimul cevași macară nu știe, cari le, de ar fi știut

adevărat, știre i-ar fi dat. Dulăii și Râsul
să-i spuie, de ar fi și vrut, n-ar fi putut,
căci nici vremea i-au lăsat, nice
strâmtoarele drumurilor acestora cale le-au
dat. Eu singur, nu lui, nu altuia să-i spui,
ce așezi de ași ști că pielea de pre mine
știe cele ce dzac în mine, singur mie
samă făcându-mi, de care brad în ceastă
pădure ieste mai înalt, de acela m-ași
spândzura. Ce altă nu ieste, fără numai
Inorogul nici o parte a primejdii în
prepusul gândului neadusă nelăsând
(căci înțeleptul mai mult de cele împo
trivă decât de cele după voie chitește), de
lucrul ce-și prepune, precum adevărat să
fie înțeleas dzice, și ce nu știe arată că
știe, pentru ca adevărul științii să
agonisască." Ce, după lineștea
mângâierii aceștia, iarăși furtuna
întristării i să scorniia, dzicând: „Bine că
macar că de crocodil adevărată știință nu
are, dară iată că de dânsul prepus are, de
ce are prepus are și grijă, de ce are grijă
are și pază, și cu paza bună din primejdia

rea poate să scape. De care lucru, acmu toată puterea meșterșugurilor să-mi cheltu iesc trebuie, pentru ca din prepusul ce au întrat să-l scoț și după pofta voii mele la locul prundișului să-l cobor, în carile toată nedej dea tâlcuirii visului meu să sprijănește."

Acestea răul rău gândind și cu chiteala învălindu-le și dez vălindu-le, la Șoim sosi, cătră carile, după închinăciune, într-aces ta chip grai: „La Inorog am fost, de cât poruncă mi-ai dat, pre amănuntul i-am spus. La lucru gata și la cuvânt stătătoriu l-am aflat, numai pentru vinirea-i îndată o pricină află, ce și aceia cu întreagă și înțeleaptă socoteală ieste, de vreme ce dzice că so rocul carile ați fost pus să fie trecut, pentru carile de iznoavă adeverința cuvântului poștește. Mai ieste și altă pricină, carea oarece în gânduri puindu-l, nu puțin vinirea-i înpiedecă, adecă precum de un crocodil să fie înțeleș, carile, sau pentru

dânsul, sau după obiceiul lor,
trecătoarele apelor să fie pădzind și, sau
cu știința a altor dulăi, să nu cumva
preste știința ta ce nu gândește el și ce
nu-i poștești tu să i să tâmple. Pentru
carile a-l mângâia, cu fel de fel de
socotele și cu multe giurământuri din
prepus a-l scoate cât am putut am nevoit,
și precum acestea sint să nu le creadză
(ia aminte vicleană voroava a viclenii
jigăanii). Așijderea, despre partea ta unele
ca acestea să să lucredze, lumea de s-ar
clăti, peste puțință ieste; nici dulăii, sau
altcineva, preste știința ta ceva, nu numai
a face, ce așeși mai nici a gândi să nu
poată l-am adevérit (căci eu, robul tău,
așe știu, așe și credzu). Ce el în cuvintele
mele de tot a să odihni poate să nu
poată. De care lucru, cu tot de-adinsul din
prepusuri ca acestea să-l scoți trebuie, ca
binele cu bine făcând, toate deplin și cum
cinstei tale să cade să să isprăvască (că
păscarii răutății undițile vicleșugului spre
vânarea și moartea binelui din față până

în fundul mării necunoștinții aruncă)."

Șoimul, despre inima sa curat știindu-să, pentru alții lucrul a cerca să apucă, și așa, îndată pre dulăi la sine chemând, de au ceva știre pentru îmbletele crocodilului vârtos îi întreba. Ei alalt vicleșug ascundzind, pentru crocodil într-adevăr tare să giura, precum nu de îmbletele lui să știe, ce așîși nici de nume-i până acmu să nu fie audzit. Așe, dulăii în strâmbătate pe dreptate să giura (căci spurcata lighioaie până într-atâta urmele vicleșugului șuvăisă, cât și soțiile vicleșugului a i le cunoaște deplin nu putea) și tot prepusul de la mijloc cu vârtoase blăstămuri rădica. Șoimul, în multe isteț și provideț, iară într-aceasta pristăviii sale bizuin du-să, prost și lesne credzătoriu să arătă. Deci dulăilor credzind și despre Hamleon nici cum prepus având, supt răutatea alto ra, dreptatea și bunătatea sa prea ieftin vându, într-acesta chip cu scrisoarea pre

Inorog adevéringd:

După închinăciune: „Câte prin
Hameleon mi s-au dzis, m-am înștiințat.
Deci pentru prepusurile carile grijea ți le-
au scornit, ade verit să fii, că de nu din
singură grijea sint, ce altul cineva din
crieri le-au plăzmuit, unul ca acela nici al
nostru, nici al vostru prietin ieste, fără
grijă dară la împreunarea de folos vino.
Și mă crede că pre numele a
nenăscutului Vultur, pre singele a
nevinovatului miel și pre duhul a toată
viața mă giur că în inima mea nici au fost,
nici ieste, nici va fi vicleșug, nici la alții a
fi am simțit. Ce orice pentru folosul vostru
ar fi, aceia silesc, nevoiesc și învoiesc.”
Acesta răspuns Hameleonul de la Șoim
luând, îndată înapoi la Inorog să întoarsă,
căruia, după citeala slovelor, de la sine
ca acestea adăogea: „Vedzi, dzice, o,
domnul mieu, că Șoimul cu ale sale
drepte giurământuri, ale mele adevărate
mainte dzise cuvinte adeverește și mai

vârtos eu (carile în dragostea ta ne măru
al doilea nu m-oi număra), în tot chipul și
pre dânsul, și pre dulăi tare am ispitit și
dintr-alți a lor pre dinafară ce au is coade
cu mare osirdie am iscodit, ce macar cât
negrul supt unghie lucrul acesta așe a fi
nu l-am aflat. Acmu dară, alalte în deșert
prepusuri din socoteală scoțind (și mă
iartă căci, din adevărata dragoste pornit,
cuvinte cani necioplite slobod), la poftita-
ți împreunare îl priimește (că pentru
îndelungarea vremii pricinele poftorite pre
o parte micropsihie, iară pre alta apsifisie
arată, carile priietinului răceală, iară
nepriietinului fierbinteală scornesc.)

Inorogul, macar că grijea carea avea
nici din fantazie născută, nici după
spurcată socoteala Hamelonului, adecă
minciuna grăind, adevărul să scoată, ce
din adevărate argumenturi a buni prietini
înștiințat era (însă pronia dumnădzăiască
calcă socoteala muritorească), apoi
dreptății sale lăsindu-să și

megalopsihii/ sprejinindu-să, precum în
desară la locul știut să va coborî, cuvânt
dede (că singele carile ieste să cură, în
vine a rămânea cu anevoie ieste).

Hameleon, plin de duhul răutății și
înflat de vântul fărălegii, cu mare bucurie
din vârful muntelui nu numai cu
picioarele vi clenii alerga, ce și cu aripile
diavolii zbură, căci în săvârșirea
răutăților ca furnica în pierirea sa aripi să
fie agonisit i să părea, carea și pre
Hameleon în dzua izbândii îl aștepta.
Aședară el, cu atâta agerie slobodzindu-
să, întâi la crocodil, pentru ca de vini rea
Inorogului într-acea sară să-l
adeverească, apoi la dulăi aler gă căroră
bună nedejde să aibă le vesti, căci
sfârșitul tuturor os tenelelor s-au apropiat
și nepriietinul în lavirinthul neștiinții s-au
încuiat. Iar de ciia înainte toată treaba nu
în nevointă, ce în voința lor rămâne,
dzicea, și, precum vor pofti, așe cu
dânsul a face vor putea, îi adevieriia.

De acolo la Șoim întorcându-să, de
fără prepus în desară vini rea Inorogului îl
înștiință. Așijderea, din inimă cumplete,
iară din gură zugrăvite și șicuite cuvinte
arunca, dzicând: „Iată acmu, o, domnul
mieu, că după sudoroasele ostenituri și în
toate părțile fără preget alergături, slujba
careă asupra-mi am luat, spre cel de
obște folos în ceastă sară a să isprăvi
nedejduiesc. Numai iarăși a te ruga
îndrăznesc (că tremurătoare ieste inima
celuia carile pen tru priietinul său cât
pentru sine să îngrijlivește), să nu cumva
preste știința ta jiganiile fără socoteală
ceva împotriva Inorogului să facă, și așe,
mare necinste și ocară de numele tuturor
decât pri poiul de aramă mai tare să va
lipi. Atâta numai că în lume eu mai
prelesne a mă curăți voi putea, de vreme
ce în adeverința cu vintelor tale
nedejduindu-mă, cu multe ale mele
giurământuri și ca cum s-ar dzice cu
cuvinte crunte l-am adeverit și la locul

prundișului l-am coborât." Șoimul,
oarecum cani cu mânie: „Lasă, rogu-te,
dzisă, că destul îți sint cuvintele deșerte
și șicuie, cu carile până acmu urechile
mi-ai mâncat (că de multe ori sufletul
sămă lăuitoriu cuvinte decât vrăjile Pithiii
mai nemeritoare izbucnește). Că ce
fărălege ar fi aceasta, ca după atâta
legături și întărituri, lu cru împotriva
precum a muritorilor, așe a nemuritorilor
să să facă? Nu dea Dumnădzău în curată
inima mea împuțite spurcăciuni ca
acestea să între. Ce du-te de te
odihnește, căci știu că vii fi ostenit și
pentru acestea mai multă grijă în zădar
nu îmbla purtând, căci grijea cinstei
cuvântului și numelui meu eu o știu
păzi." Hame leonul dzisă: „Facă cereștii
ca toate după poftă să iasă. Iară eu, la
odihnă ducându-mă, aceasta te poftesc,
ca în ceasul ce împreunare veți avea știre
să aib, și aceasta nu pentru altă, ce
numai de plini rea cuvintelor lui
înștiințându-mă, somn cu linește și

noapte fără gânduri să petrec." „Fi-va",
Șoimul dzicându-i, el la borta lui să dusă.
Însă nu mai curând în strat s-au aruncat,
până nu de tare străjuirea crocodilului s-
au înștiințat (că toți viclenii în răutate grij
livi, iară în bunătate trândavi sint).

Iară Inorogul, după datul cuvânt, dacă
ochiul cel de obște genele orizontului
peste lumini își sloboade, la locul
orânduit să coborî, unde și Șoimul îndată
sosi. Deci după ce dintr-îmbe părțile
cădzutele ȣeremonii să isprăviră, Șoimul
voroava într-aces ta chip începu:
„Împreunarea aceasta acmu între noi
ieste a doa. Iară începătura a adevăratei
dragoste din împreunarea dintâi în inimile
noastre s-au zămislit și până în cel deplin
a bunelor vreri stat au crescut (că în
curată casa sufletului painjina minciunii a
să prinde loc nu are). De vreme dară ce
dintâi, de sfânta-ți dreptate înștiințându-
mă, acmu calea dreptății a călca și
urmele credinții în cărarea adevărinții a

pune voiu. Va ști dară iubitul meu prietin
că după voroava dintâi, dintr-îmbe părțile
ce mai cu folos și mai de cinste ar fi,
acea a isprăvi, cu gândul, cu cuvântul,
cu lucrul și cu totul în tot chipul am silit
(ce voia slo bodă ieste o împărăție mare,
în carea nici dreapta socoteală, nice
strâmba asupreală biruință a avea poate).
Iară acmu, preste toată nedejdea,
răspuns nenedejduit luând, precum
cuvintele Corbu lui în vreun stătătoriu
temeiu nu să așadză am cunoscut. De
care lucru, nici vreun lucru cu aședzare
sau cu adeverință pociu nedej dui (că
depre unghe leul cu toții cunosc, iară de
pe cuvânt ini ma înțelepții numai a iscodi
pot). Iară pricina aceștii a mele nene
dejduirii ieste că din slovele Corbului
toapsăcul răului i să cunoaște, carile nu
îmtr-îmbe părțile, ce numai ce după a sa
voie șie de folos a fi i să pare, aceia prin
a mea nevoință lui să să facă silește,
adecă ție în viață cădere, iară mie în
cinste scădere sirguiește. De vreme ce,

după porunca carea dintâi de la dânsul
aveam, pacea și dragostea adevărată
înțelegeam, iară acmu, de pre cărțile ce-
mi scrie șicuită și vicleană o cunosc,
lucru carile inimii mele foarte
scărândăvicios și dreptății foarte urâcios
ieste. Spre carile în viață nici gura mi să
va deșchide, nici limba mi să va întinde,
nici mâna mea îl va cuprinde, însă
adeverit să fii, o, priietine, că nici viclean
stăpânului mieu mă voi face, dar nici
călcătoriu de lege, nici vândzătoriu
dreptului a fi voi priimi (că voia
dumnădzăiască decât porunca
stăpânească cu multul mai strașnică a fi
trebuie să cunoaștem). Deci tot adevărul
ieste că celea de carile despre tine să mă
păzăsc îmi poruncesc, acelea ei și în
gând și în cuvânt le au. Cărora ochiul cel
ce ascunsele ini mii și dzilele veacului
privește după faptă în trup și-n suflet să le
răsplătească. Iară pre tine de tot vădzutul
și nevădzutul priie tin nesupărat și
nebetejit să te păzască. Deci, de acmu

înainte, și mai tare, și mai bună pază îți
trebuie, nici în cuvintele cuiva
încredințare să aibi, de vreme ce, nu
numai pre tine, ce și pre mine pentru tine
cu toată greuirea necinstei a mă încărca
au învoit, ca supt numele doftorii, prin
cinstea credinții mele, otrava să vândză,
carea în pântecele celor ce o vor întinde,
sau nevino vatului o vor vinde, să vie.
Iară pre mine în catalogul adevăraților
prietini numărându-mă, înaintea
cerescului Vultur, cu toată adevărul
inimii mă giur că în viața mea de bine
voitoriu să-ți fiu și oricând și ori în ce a-ți
sluji voi putea că nu mă voi lenevi cuvânt
îți dau."

Inorogul aceste cu fierbinteala
adeverinței cuvinte ascultând, precum de
năcazul carile videa că asupra dreptății
vine, grăiește, în scurt pricepu și mai mult
altă voroava nelungind, Șoimului
mulțămită făcu, căci n-au ascuns despre
dânsul tot adevărul, și într-acesta chip,

după mulțămită, îi grăi: „După
giurământurile carile spre dragostea și
prieteșugul între noi din singura a inimii
tale plecare ai făcut, de acmu înainte frate
a te numi mă îndeamnă. Deci, frățiorul
mieu, cani pre scurt o poveste să-ți spui,
cu ascultarea să nu te lenești te poftesc
(că în trii chipuri și ca cum prin trii porți
înluntru pala turilor cunoștinții lucrurilor a
între putem: prin pildele celor tre cute,
prin deprinderea cestor de acmu și prin
bună socoteală ce lor viitoare). Deci
istoriile încă o parte a ceștii sentenții fiind,
din cele multe una ieste aceasta:

Odânăoară, frate, era un păstoriu de
râmători carile cu simbria a tot satului în
carile lăcuia din dzi în dzi viața își
sprijeniia. Acesta în proastă viață ca
aceasta dz ilele petrecându-și, nici cu
audzul fără grohăitul porcilor, nici cu
viderea fără prostiia satului acelui, altă
ceva învățasă. Iară într o dzi, cu altul
(carile din cetate viind, pre acoalea a trece
i să tâmplase) în voroavă cădzind, pentru

numele cetății în urechile porcariului să
sună. Deci cetatea, ce și cum ar fi,
nicicum în min tea lui să încapă nu putea,
ce fantaziia, uneori ca un cuptoriu, alteori
ca un cotlon, iară alteori ca pre o șură de
dobitoace i-o zugrăviia (că fantaziia la
proști cele vădzute numai a închipui
poate). Deci cum și ce ar putea fi cetatea
ca să să înștiințedze, cu pofta
aprinzindu-să, rămătorii în câmp pustii
lăsind și oarece fărmușuri de pâne carile
cu sine avea, în glugă luând, pre drumul
pre carile drumățul vinisă vartos
purceasă. Așe, într-acea dzi până în sară
calătorind, unde întunerecul îl apucă,
acolea popasul și masul își făcu (ce
norocul și pre porcariu, și pre olariu tot cu
o orbime caută), carile pre purcariu
aproape de porțile cetății și de norocirea
ce-l aștepta adusesese. De vreme ce
împăratul carile acelor olaturi stăpâniia și
într-acea cetate împărăția, în dzua ce
trecusă dintre numărul viilor ieșise și
moștinatoriu din trupul său nelăsind, între

domnii și senatorii aceii monarhii, cine în scaun s-ar sui mare dihonie și zarvă să făcu (căci la stăpânire toți vred nici să socotesc, iară la supunere nici unul de bunăvoie prii mește). În scurt, nicicum unul altuia al doilea socotindu-să, cu sfatul de obște aleasă ră ca a doa dzi, pre poarta cetății, carea spre răzsărit caută, să iasă, și ori pre cine mai înainte, veri din streini, veri din cetățeni, pre cale ar tumpina, pre acela la scaunul împărăției și la corona monarhiei să-l rădice. Deci după sfa tul de cu sară, de dimineață sculându-să (căci nici norocul porca riului dormiia), lângă drum pre porcariu din pajiște sculându-să și la urdușii ochi cu mânule frecându-să, aflară, pre carile îndată cu cinste rădicându-l și din rufoase sucmane în porfiră prime nindu-l, în lectică împărătească îl aședzară și, cu mare alaiu, până la curțile împărătești petrecându-l, după obiceiul locului, cele ce să cădea țereumonii spre încoronarea lui făcură, de unde s-au luat cuvântul

carile să dzice: (Sara ghigariu, dimineața spătariu). Porcariul, uneori vis, uneori părere, alteori ca o basnă de poveste lucrul carile aievea și adevărat să făcusa a fi i să părea. Iară unul dintre senatori cătră alalți dzisă: „(Celea ce noro cul face, nici mintea, nici socoteala a desface poate), însă (Oul cioarai, de pieptul păunului o mie de ani de s-ar cloci, din găoace tot de cioară, iar nu de păun puiu va ieși), în care chip și împăratul acesta cu vreme nu la ce nărocul l-au adus, ce spre ce firea l-au născut va arăta, și această a mea prorocie nu din deșartă fanta zie scornită să o socotiți, ce aminte cuvintele și faptele îi luați. Că iată, îndată ce la puterea împărăției s-au suit, nu de omenie, ce de porcie s-au apucat, de vreme ce, pre câți în satul în carile porcii păștea, pentru ceva pizmă avea, pre unii a-i omorî, pre alții a-i izgoni și cu alte feliuri de pedepse a-i domoli au stătut. (Că stăpânul nou după pizma veche a

izbândi spurcat lucru ieste.)" Și adevărat
că împărăția aceia până mai pre urmă,
de tiraniia lui, la mare primejdie de
pohârnire sosind și acmu ca un pojar în
fânul uscat răutate-i în toate părțile
lățindu-să și ijdă rându-să, tuturor lucru
nesuferit a fi să cunoscă. Și așe, cu toții
sculându-să, în așternutul unde cu felii
de felii de spurcăciuni să tăvăliia
aflându-l, și dzilelor, și tiranii sfârșit îi
pusără. Într-acesta chip, o, frate, și
epitropiia Corbului arată că, pre cum el
Corb, așe cuvintele, dzisele și faptele de
Corb îi sint; și cu vreme, cu glasul ce are,
singur șie și menitoriu și chedzilor
izbânditoriu își va fi. Iară când și cum
aceasta s-ar tâmpla (iz vodul norocului,
ochiul muritoriului vreodată a-l citi nu
poate)." Aședară, Inorogul și Șoimul, prin
câtăva vreme a nopții pil duind și
vorovind, să sculară și, amândoi frățeste
îmbrățișându să și sărutându-să, iarăși
pre numele cerescului Vultur să giurară,
ca până la moarte prietini nedespărțiți și

În toate primejdiile unul altuia popreaoa
răzimării și mână sprejenirii să-și fie și
dra gostea vecinică și neimată să ție.

Și așe, despărțindu-să, Șoimul, ieșind,
la locul său să dusă, iară Inorogul, știind
că după coborârea lui poticele munților s-
au închis (că cei ce în munți lăcuia
noptile poticele până în răvărsatul zorilor
încuiate a le ținea obiciuți era) și precum
înapoi a să întoarce cu puțință a nu fi
socotind, peste apă cu înotatul a trece în
credința valurilor să lăsă. O, lucru jelnic și
de socoteala muritorilor neagiuns, cum
pronia cerească pe dreptul de la vi clean
a să dosedi lasă și cel curat în lațul
spurcatului a cădea suferi? Adevărat
dară că la acesta lucru dovedele a
căderilor vechi aporiia de n-ar dezlega,
nu cu puțină înădușala a tot sufletul
filosofia atomistilor socotelele muritorilor
și cu dânsese împreună lucrurile lumești
ar stăpâni. Ce prepusul tvn automctwn
râdi când, necunoscută a necunoscutului

chivernisală pre toate din capăt până la sfârșit atingând, și pre fietecare cădere, la vremea și orânduiala sa, tare aședzind, rămâne ca tot prostul din cele vădzute pre cele nevădzute cu ochiul sufletului a videa să poată și precum (răul pentru dzua rea să păzește, iară bunul ca meta lul în foc cu nevoiele să lămurește) să înțăleagă. Deci Inorogul pre sama a nestătătoarelor undelor apei dându-să (macar că și aceasta cale fără mare prepus de primejdie nu-i era, precum mai pre urmă s-au vădzut, că nu socoteala lui, ce nemutată orânduiala norocului l-au amăgit), însă (din multe chipurile primejdiii cea mai mică și mai iușoară a alege lucru înțelepțesc ieste) și pre marginea apei în sus, spre crivăț înotând, prădătoriul lacom la pradă în mare strajea nopții calea trecătorii străjuind păziia. Unde Inorogul sosind (o, furtună în apă lină, o, fărâmare corăbiii în liman, o, faptă nefăcută și poveste nepovestită și audzită, îndată de la toți hulită, o, lucrul

diavolului supt meșterșugul Hameleonu
lui, o, Hameleon decât diavolul mai
diavol, o, jiganie spurcată și decât toată
fiiara mai vrăjmașă și mai sălbatecă), iată
de năprasnă crocodilul în valurile apei
sunând și vâjâind, asupra-i sosi. Inorogul,
întâi huietul apei audzind, apoi și chipul
groznicii jigării vădzind, îndată
vicleșugul mai denainte gătit simți și fără
nici o împotrivire spre nesățioasă
vânarea lui să dede. Crocodilul acmu
fălcile pentru ca să-l înghiță căscând,
Inorogul, toată fața vicleșugului și
izbânda vicleanului într-un cuvânt
cuprinzând, dzisă: „(Satură-te de singe
nevinovat, Coarbe, de carile pururea
flămând și nesăturat ai fost)". Crocodilul,
cuvânt ca acesta de la Inorog audzind,
lăcomiia fălcilor își înfrână și nu mele
Corbului la mijloc adus ce va să fie cu
de-adins cercetă (că spurcatul Hameleon
nici crocodilului tot vicleșugul
descoperisă). Inorogul deodată nici
împotrivă, nici după voie ceva răspun

dzind, ca mielul spre giunghere adus,
mulcom tăcea și numai dintr-adâncul
inimii: „O, dreptate, o, izbândă!" striga (că
în nevoi fapta pe făcătoriu oarecum peste
cunoștință cunoscându-l, ca fiul către
părinte de apăsul ce are să jeluiește).
Iară după câțeva vreme socoti (că la
vremea de trebuință cu cuvântul bine a
să sluji și tare a să nevoi lucrul
înțelepților ieste). De care lucru, cătră
jiganie voroavă ca aceasta încep: „Nu
socoti, o, jiganie, că doară de groznic
chipul tău în ceva m-am spăriiat, sau căci
acum în puterea ta mă aflu, despre tine
vreo grijă ca aceia port, ca carea
socoteala întreagă vreo mângâiere a afla
să nu-i poată, ales că bine cunosc că nici
trupul meu de stomahul tău a să mistui,
nici cornul meu de gâtlejul tău a să
înghiți poate. Așij derea, nici vreo
întristare noă, precum sufletului mi-i fi
dat, să ți să pară, de vreme ce din tinerețe
și așezi din copilărie cu furtu na a mă

giuca și în tot chipul a mă lupta obiciuit și deprins sint, atâta cât nici ea din urgiile sale în mine ceva neazvârlit, nici eu de la dânsa ceva nesuferit să nu fie rămas socotesc, și mai vârtos cu aceasta mi să pare că toate sigețile din tolă să-și fie vărsat, cu carile sau orânduiala vecinică într-un chip să să plinească, sau a mea îngăduință de acmu înainte ispitele ieste să-i batgio curească (căci precât primejdii s-ar socoti mai mare, pre atâta sfârșitul să nedejduiește mai tare). Toți muritorii pururea în sin doi sorți purtăm, carii unul a morții, altul a vieții sint, și amândoi din ceasul zămislirii împreună cu noi în toate părțile, în toate locurile și în toate vremile din fire să tovărășesc. Deci, oricarile povață înainte ne-ar merge, vrând-nevrând ieste să urmăm. Nu lipsăsc unii dintre muritori carii pre sorțul morții groaza cea mai de pre urmă îl hotărăsc, însă aceasta la cei adevărat înțelepți pururea de batgiocură s-au ținut. De batgiocură dzic, căci altora spaimă,

iară lor socoteală aduce. Spaimă, dzic,
altora, căci trăind, a muri nu să învață.
Socoteală lor aduce, căci trăind, princet a
muri să învață, și așe, nu de spaima cea
mai groznică să îngro zesc, ce, ori cu ce
tâmplare ar fi, periodul firii cutrierând,
ocolesc, săvârșesc, și, din robii
furtunelor scăpând, să mântuiesc. De
care lucru, nu cea mai mare spăriiere, ce
cea de pre urmă mângâiere li să pare și
le ieste. Deci de vreme ce sorțul firesc la
mine știut, așteptat și în samă nebăgat
ieste, cu cât mai vârtos sorțul tâmplătoriu
(a căruia punct neînsămnat ieste), în
samă mai nebăgat și mai înfruntat va fi,
pre carile îndrăpnică furtuna aducându-l,
scutul sufletului vitejesc a-l sprijeni i să
cade. Ade vârat dară amară întristare
inima mi-ar fi simțit când nepriieti nui
pentru a mea lenevire sau proastă
socoteală m-ar fi amăgit (căci cu bună
samă atuncea să cade cuiva a să întrista,
când, prin a sa trufie și nebăgare în
samă, singur și e scădere și nevoie își

aduce). Iară acmu orânduiala viitoare
nebiruită și din toate părțile neclătită
stând (nici asupra vântului vetrelele a
întinde, nici în mijlocul furtunii cârma fără
nedejde a părăsi trebuie, că ceasta a
fricosului, iară ceia a nebunului lucru
ieste). Deci furtu na în mine urgiia a-și
plini mai denainte puind, supt numele
cereștilor, viclenii muritori cu îndemnarea
și sinhorisini ale mele îndrăptnice norociri
fălcilor tale m-au vândut. Și macar că nu
a înțeleptului sfetnic ieste a dzice, ah,
căci m-am amăgit, ah, că eu nu socoteam
că va vini lucrul așe, însă când la numele
ceres cului să supune pemintescul,
pentru amăgirea ce i-ar vini, mare
mângâiere și de izbândă nedejde îi
rămâne, că numele pre cari le cei fără de
lege organ și măiestrie răutății lor l-au
făcut scuti toriu în nevoi, agiutoriu în
strâmtori și izbânditoriu în dziua mâinii
sale să-i fie. Deci, o, jiganie, cereștii de
nu să amăgesc ca peminteștii, după fapta

carea au lucrat, în sfântul pre carile cu
mare în samă nebăgare l-au spurcat,
bună și neîndoită nedejde am, că în
curândă vreme (că la cel ce știe suferi
toată vremea scurtă ieste) ceia ce li să
cuvine plată să-și ia. Iară de nu,
meșterșugul fortunii a supăra, iară al
mieu cu bună inimă toate a răbda ieste.
Ce tu acmu, o, jiganie (de ieste la neamul
crocodililor pomenirea binelui), adu-ți
aminte că odânăoară în marginea a trii
ape, la ce tatea carea cheia a doaă
monarhii ieste, ne aflam. Unde tu foamea
cu ce să-ți domolești neavând, eu cu
hrană de biv te-am agiutorit și din gura
morții (carea decât tine mai rea și mai
vrăjmașă jiganie ieste) te-am mântuit.
Deci, sau pentru de binefacerea trecută,
sau pentru nedejdea viitoare (că piatra
din zidire cu vreme iară la zi dire să
pune), îndemnărilor neprietinești nu te
uita, ce până mâni de aicea slobod mă
lasă, că până în dzuă veri binele, veri răul
carile mi s-a tâmpla supt titlul numelui

tău va rămânea. Iară de mâine încoalea, nici răul să-mi faci vrednic vii fi, nici bine a-mi face de vii vrea prin mână îți va vini. Căci sau dulăii gonași chipul fortunii îmi vor muta, sau eu a lor nevointă voi strămuta (că de multe ori noaptea fată și dzua ține în brață. "

Crocodilul, aceste a Inorogului vârtoase cuvinte audzind, nici ce voroviia de tot înțelegea, nici ce ar face și de carea întâi s-ar apuca alegea. Una, căci dinții lui de acea poamă și grumadzii de acea bucățea a nu fi, după cuvântul Inorogului, bine videa, alta, că de binele carile de la Inorog odânăoară vădzusă, aminte-i aducându-și, și rușine îi viniia, și mâniia i să scorniia (că la cei ce binele a răsplăti nu știu, din pomenire întâi rușine, iară din rușine mânie să scornește). Ce până mai pre urmă, pre binele obiceinic, răutatea din fire biruind (că cu nemilostivirea neamul crocodililor vestit ieste), pre Inorog la bârlogul său dusă,

unde preste acea noapte poprit îl ținu.

Iară după ce negura nopții să rădică și sâninul de dzuă să arată, împăratul crocodililor și alaltî, cu toții, pentru vînatul carile peste noapte cădzusă de veste luară. (Căci fiară ca aceia vestită să să prindză și la urechile tuturor să nu să sune cu anevoie era). Deci împăratul crocodililor îndată pre un credincios al său la Inorog trimasă, ca într-un chip față de priință, iară într-altul de înfri coșere și de spăriiere să-i arete (căci împăratul crocodililor pen tru vînătoarea și vrajba carea Corbul asupra lui scornisă știre avea). Deci crocodilul, după porunca stăpînu-său mărgînd, cătră Inorog dzisă: „Primejdiia de astădzi mâine noroc să-ți aducă și fii cu bună inimă, căci dulăii vînători de ce nedejduiesc, într-aceas tă dată putere ca aceia nu au. Numai acmu înțeleasăm, precum de prinderea ta de știre luând, cu toții în toți munții să să fie răvărsat, ca măiestriile carile pre aiurea

întinse avea, de pre aco lo să le rădice și
prea aicea pre aproape să le întindză, ca
de ciia într-altă parte a mai scăpa să nu
poți. Deci lucrul cu un ceas mai înainte îți
caută și cu împăratul nostru de preț te
tocmește, căci bine știi că el cu vreuna
din monarhiile voastre ceva a face nu
are, ce numai dobânda și folosința lui își
caută, carea, făcându-să, de aicea
slobod vii ieși și fără nici o primejdie,
încotro vii pofti, vii merge.

Inorogul cuvintele de la crocodil
trimise în tot chipul măsurând și în
cumpăna socotelii trăgându-le, în vreme
ce mâna din față a merge nu dă, din dos
a să apropiia mai bine a fi află, ca cu
răspunderea plăcută firea jiganiii lacomă
și sireapă să domoleas că. De care lucru,
cătră trimis într-acesta chip răspunsă: „Eu
pre cum fortuna spre aceasta m-au
aruncat foarte bine cunosc și de la
îndrăptnicul noroc aceasta dosadă îmi
pricep. Iară împăratul vostru cu mine

omenie de va face, binele de la dânsul voi cunoaște. Pentru care bine, în ceastă dată altă răsplătire să-i fac nu pociu, fără numai știind că firea lui pururea în apă de sete să frige, puțin prav de pre cornul mieu ras îi voi da, carile spre po tolirea arsurii lui nu puțină putere are."

Aceasta crocodilul audzind, înapoi să întoarsă, de carea împăratului său spuind, foarte cu dragoste darul priimi (că sula de aur zidiurile pătrunde). Aceasta giuruind Inorogul și acmu și dând, unul din crocodili pâră dreaptă ca aceasta asupra lui făcând, adecă precum el o dată pre Hameleon vânând și să-l înghiță vrând, după multă rugămintă cu mari chizășii să să fie slobodzit, însă cu această tocmală ca alt mai mare vânat să-i aducă, sau 1000 de dramuri de panzehr să-i dea. „Deci ieri noapte Hameleonul spre vânare această fiară mi-au adus, pre carea nu cu puțină osteneală, trudă și privighere am prins-o. Și așe

prețul Hameleonu lui fiind, până prețul Hameleonului nu-mi va plăti, a să slobodzi nu primăsc.

„Împăratul crocodililor de aceasta poveste înțelegând, de pâra carea asupra-i i să face și de plățirea prețului Hameleonu lui știre îi trimasă, dzicând că amintrilea a-l slobodzi nicicum nu poate. Inorogul, acestea audzind, atuncea tot vicleșugul Hameleonului cunoscu, carile și într-alte chitele mai adânci îl băgară, adecă precum singur Hameleonul spre atâta răutate macar că ar fi îndrăznit, însă fără agiutoriu și îndemnarea altora, până într-atâta lucrul a aduce n-ar fi putut. De care lucru, socoti că mai mult ceva zăbavă la opreală de va face, poate și mai aspru ceva fortuna să-i arete, și așe, precum prețul Hameleonului va plăti dede cuvânt și, cu cuvântul deodată și lucrul isprăvind, preste nedejde a tuturor neprietinilor, cu suptire meșterșug, din gătate silțele împotrivi cilor slobod și

nebetejit scăpă.

Iară Inorogul încă în opreala crocodilului fiind și precum în blăstămate vicleșugurile Hameleonului să fie cădzut, vestea prin urechile tuturor să împrăștie, toți munții și codrii de fapta ce să făcusa să răzsuna și toate văile și holmurile de huietul glasului să cutremura, atâta cât glasurile răzsunării precum ca o muzică să fie tocmite să părea, carile o armonie tânguioasă la toată urechea aducea, nici cineva altă ceva audziia, fără numai: „Ple catu-s-au cornul Inorogului, împiedecatu-s-au pașii celui iute, închisu-s-au cărările cele neîmblate, aflatu-s-au locurile cele necălcate, în silțele întinse au cădzut, puterii vrăjmașului s-au vândut. Surcelele i-au uscat, focul i-au ațîțat, temeliile de la pământ în nuări i-au aruncat, nepriietin de cap, Corbul, gonași neosteniți, dulăii, iscoadă neadormită, Hameleonul, și toți în toată viața îl pândesc. De traiul, de viața și de ființa lui ce nedejde au mai

rămas? Nici una. Toate puterile i s-au curmat, toți prietinii l-au lăsat, în lanțuțe nedezlegate l-au legat, toată greutatea ne prietinelui în opreala Inorogului au stătit. Iară de acmu, în ce riu să zboare, n-a scăpa, o mie de capete de ar avea, iarbă n-a mai mânca. Unul, Lupul, ce și acela depărtat, n-are cum îi folosi, nu-l poate agiutori. De nu altă, încaile să-l tânguiască, încaile să-l jeluiască, încai să-l olecăiască. Filul, macar că într-această parte s-ar afla, însă greuimea a sări nu-l lasă, grosime în sine îl apasă, în strâmtoare primejdioase, în valuri așe holmuroase să să arunce nu-ndrăznește și micșorimea sufletului dinluntru-l oprește. De cu sară, Filul știre au luat, de prețul tăiat s-au înștiințat, ce ar fi putut să și va i s-ar fi cădzut, ce în locul mângâierii, răspunsul curmării să dă: „1.000 de ani la opreală de-ar fi, un dram de panzehr n-aș putea găsi”. Ce mângâiere i-au rămas? Nici una. Ce sprijeneală i-au rămas? Nici una. Ce

prietin i să arată? Nici unul. Munți,
crăpați, copaci, vă despicați, pietri, vă
fărămați! Asupra lucrului ce s-au făcut
plângă piatra cu izvoară, munții pu hoai
pogoară, lăcașele Inorogului, pășunele,
grădinele, cerneas că-să, pălească-să,
veștedzască-să, nu înflorească, nu
înverdască, nici să odrăslească, și pre
domnul lor cu jele, pre stăpânul lor
negrele, suspinând, tânguind, nencetat
să pomenească. Ochiuri de cucoară, voi,
limpedzi izvoară, a izvorî vă părăsiți, și-n
amar vă primeniți. Gliganul sălbatec
viieriu, și-n livedzile lui ursul ușeriu să să
facă, în grădini târvelește, în pomăt
batelește să să prefacă. Clătească-să
ceriul, tremure pământul, aerul trăsnet,
nuării plesnet, potop de holbură,
întunerec de negură vântul să aducă.
Soarele zimții să-și rătedze, luna, siindu-
se, să să ruși nedze, stelele nu
scântăiedze, nici Galactea să luminedze.
Tot dobitocul ceresc glasul să-și
sloboadză, faptă nevădzută, plecân du-

să, vadză. Cloșca puii răzsipască.
Lobăda Lira să-și zdro bască, Leul
răcnească, Taurul mugească, Aretele
fruntea să-și slăbască, Racul în coajă
neagră să să primenească, Capricornul
coarnele să-și plece, Peștii fără apă să
să înece, Gemenii să să desfrățască,
Ficioara frâmsețe să-și grozăvască,
cosița galbănă în negru văpsască,
Scorpiia ascuțit acul să-și tâmpască,
Strelețul arcul frângând, ținta nu lovască,
Cumpăna dreptatea nu mai arete, Apariul
topască-să-n sete. Mars vârtutea în
slăbiciune să-și primenească, Mercurie
între planete nu mai crăinicească. Zefs
monarhiia în veci să-și robască, Vinerea
floarea frumseții să-și veștedzască,
Cronos scaunul de sus în gios să-și
coboară. Finicul în foc de aromate moară,
Oltariul jirtfe nu primască, Păharul
băutură să nu mai mestască. Chitul
crepe în apa Ari danului, lepurile cadză-n
gura Sirianului, Musculița cu jele să

vâzâiască, amândoi Urșii greu să
mormăiască. Pletele Verenicăi să să
pleșuvască, Corona frumoasă nu le-
mpodobască. Pigasos de Andromeda să
să depărtedze, Perseos de Casiopa să
să-n străinedze. Zmăul capul cu coada
să-și împleticească. Chivotul lui Noe în
liman să primejduiască, Porumbul,
frundza maslinu lui cercând, rățăcească,
îndrăpt a să întoarce nu mai nemereas
că. Acestea, dară, toate, jelind
tânguiască, vâlfă Inorogului cu arsuri
dorească. Singur numai Corbul vesel să
crângăiască, tu turor în lume spre chedzi
răi menească. Singur Câinele mare cu
cel mic, lătrând, brehăiască și de faptul
scârnăv să să vese lească. Mute-se
Arcticul, strămute-se Andarticul, osiia
sferească în doaă să frângă, toată
iușorimea în chentru să-mpingă, stihii ile
toate tocmirea să-și piardză, orânduiala
bună în veci nu mai vadză, toate îndrăpt
și-n stânga să să-nvârtejască, de jele să
să uluiască, de ciudă să să amurțască, și

dreptatea Inorogului în veci povestească."

Sunete jelnice, eleghii căielnice și traghicești ca acestea prin poticile a tuturor munților și prin vârtopile a tuturor holmurilor sunând, răzsunând și rătăcindu-să, Hameleonul, ca cum ceva știre n-ar fi avut, ca cum de strein lucrul s-ar fi uluit, ca cum de primejdiia fără veste mintea ș-ar fi pierdut, încoace și încoalea cutreierând, de unul și de altul întrebând, îmbla și cătră toți chip de zălug și față de lovit arăta. „Ce poate fi aceasta? dzice, ce poate fi jelnic sunetul acesta? Ce poate fi lăcrămoase huietele acestea? Ce pot fi cernite cântecele ce audzu? Ce pot fi pone grite stihurile și într-însă necredzute cuvintele carile la urechi îmi vin? Oare ce audzu adevărat audz, au demonul, ispitindu-mă, simțirile îmi batgiocurește?" Apoi, după câtăva vreme, ca cum de neștiut lucrul ar fi înțeleș, ca cum de patima Inorogului alții

i-ar fi spus, ca cum, audzind, cu
amărăciune s-ar fi împlut și de voia rea s-
ar fi otrăvit, cum să dzice cuvântul, cu o
falcă în ceriu și cu alta în pământ, la Șoim
alergă, catră carile, ochii întorcând, fața,
în divuri, în chipuri mutând, voroava
amestecând, limba bolborăsindu-i, balele
mărgându-i și gura aspumându-i,
scârșnetul glasului articolul și înțelegerea
cuvântului îi astupa. Între cele multe
brehăite, ceste puține căptușite cuvinte
de-abiia să înțe legea: „O, faptă nefăcută
și poveste neaudzită, o, lucru nelucrat și
vicleșug spurcat, o, cinste ocărâtă și
ocară necinstită, o, Șoaima, de cumplit
rău făcătoriu și de singe vărsătoriu, ce
poate fi carea ai ispitit? Ce poate fi
spurcat lucrul carile ai isprăvit și în toată
lumea de astădzi înaintea tine de
viclenitoriu, iară pre mine de prietin
vândzătoriu ai vădit? Unde-ți sint
giurământurile? Ce ți-ai făcut
legământurile? O, Zefs, o, Zefs,
imăciunea carea astădzi pre obrazele

noastre au cădzut cine în veci a o spăla
va mai putea? Ce ploaia nuărului, ce roa
săninului, ce marea ocheanu lui spre
curățirea acestora va agiunge? Dară nu
gândiiam eu, dară nu dziceam eu, dară
nu-m prepuneam eu, dară nu mă temeam
eu de una ca aceasta? Dară de vreme
ce, o, vrăjmașule, supt nu mele cereștilor,
vicleșuguri ca acestea a pune ai
îndrăznit, alt or gan, afară din mine, o,
ticălosul, n-ai putut afla? (Ce răii răutăților
lor lumea părtaș și cu toții tovarăși a fi să
nevoiesc). O, Hame leon ticăloase, ce
floare în chip îți vii schimba, ca cineva să
nu te cunoască, când te-ar întreba, ca de
cleveta limbilor să scapi, ca din gurile
sicofandilor să te mântuiești ? De acmu
înainte um brile iadului să te învălească,
întunerecul veacului să te căptu șască,
ca radzele soarelui să nu te mai lovască,
ca lumina dzilei să nu te mai ivască, ca
cunoștința cunoscuților să nu te mai
vădească. Unde ti-i ascunde, sărace,
unde ti-i supune, blăstămate, unde ti-i

mistui, pedepsite, unde ti-i ivi, urgisite?
Iată, munții strigă, văile răzsună, iată,
dealurile grăiesc, câmpii mărturisesc,
iată, pietrele vorovăsc, lemnele
povestesc, iată, iarba cu gălbenirea și
florile cu veștedzirea arătând, vădesc, cu
mut glas ritorisesc, cu surde sunete
tuturor vestesc, asupra lucrului ce s-au
lucrat toa tă ființa să uluiește și toată
zidirea a să ciudi nu sfârșește. Aces tea
dară toate supt numele tău să pun și supt
titulul tău să scriu, macar că de bunăvoie
părtaș vicleșugului nu te-ar fi aflat, macar
că prin neștiință organ răutății te-ar fi
arătat, macar că de lucrul ce s-au lucrat
inima ca nuca ți s-au despicat, macar că
în viață ceața jeliu aceștia de pre suflet
nu ți să va mai ridica. O, dară lucru
spurcat la începătură și încă mai spurcat
la săvârșitură. Ce cereștii (a căroră nume
cu al meu împreună s-au batgiocurit)
vicleșugul nu vor tăcea, izbânda nu vor
trece, și dreptatea a răsplăti nici s-a

lenevi, nici va pesti."

Șoimul, după ce prin multă vreme nu cu puțină dosadă, bolbăieturi și buiguituri ca aceasta de la Hameleon ascultând, mai mult a-l mai răbda nu putu, ce în chip ca acesta voroava îi întoarsă, dzicând: „O, Hameleon, Hameleon, jiganie spurcată, Hameleon, o, puterile cerești câte văpsele ai pe pielele, atâtea pedepse să-ți dea supt pielele! O, pricaz de năcaz și pacoste pri caznică, Hameleoane, bălaur mic și zmău în venin, Hameleoane, domnul diavolului și dascălul cacodemonului, Hameleoane, fun dul răutăților și vârvul vicleșugurilor, Hameleoane, mreaiea dra cului și painjina tartarului, Hameleoane, o, răutatea răutăților și vicleșugul vicleșugurilor, Hameleoane! O, duh spurcat de tulburare și vivor necurat de amestecare, Hameleoane! Cine pustiul răutate peste răutate și păcat peste păcat a grămădi te-au învățat? Cine răul

vicleșugurilor și amăgelelor sfârșit a nu face te-au îndemnat? Au te gândești, osinditul, că cu cuvinte șicuite și cu voroave căptușite, grețose și scârnavele-ți fapte vii astupa? Au cu acesta chip socotești că supt căpătăiul altuia puiul bălaurului vii as cunde, pre carile în viclenie l-ai zămislit și în răutate tu l-ai născut? Au nu m-am înștiințat eu că umbrele diavoliilor tale din deal peste vale s-au lungit și din zare până peste zare s-au întins și încă acmu chip de jele și față de nemângăiere îmi arăți? Și pentru spurcat lucrul carile ai început și a-l sfârși n-ai putut te faci că te întristedzi? A-l sfârși n-ai putut, dzic, de vreme ce răutățile tale nici sfârșit, nici început pot avea (iară veri în lu cruri grele, veri în lucruri iușoare, cumpăna dreptății tot va birui), carea și pre înorog dintr-aceasta nevoie, fără nici o zăbavă îl va scoate și-l va mântui. Au nu tu, vicleanule, lațul dracului și undița demonului făcându-te, din malul răutăților pândind de atâta

vreme a-l vâna te nevoiești? Au nu tu, spurcatule, pentru muced trupul tău, pre prețul neprețuit crocodilului în dar ai vândut? Au nu știi (că răutatea stătătoare și minciuna picioare n-are), ce amândoaă curând și lesne să pohârnesc? Au nu știi (că haina vicleșugului curând să vechește și în toate părțile destrămându să, rușinea i să dezgolește?) Ce ocară ieste aceasta? (Ocara obra zul și maiul capul să-ți bată), ce diavol, iarăși dzic, spre aceasta te-au ațîțat? Și ce drac spre aceasta te-au îndemnat?" (Ce adevărat că vicleanului inima sa destul drac și sufletul său de prisosit dia vol ieste.)

Hameleonul, în tot chipul oblicit și din toate părțile vădit simțindu-să, încotro să șuvăiască nu mai putu și ce alta să meșterșuguiască nu mai avu. Ce obrăznicia călcan și nestidirea meteriz obrazului făcând, cu mare nerușinare în cuvinte ca aces tea rumpsă: „(Diavolul sărăcii și cacodemonul robii aceasta a

gândi, a grăi și a începe m-au învățat și spre tot răul a ispiti m-au îndemnat), numai, pre cât socotesc, împotriva monarhiilor cevași macară n-am făcut, ce mai vârtos spre plăcerea și folosul lor, cât am putut, am silit (că cea chiară a vicleanului hirișie iește ca vicleșugul vrednicie și răutatea bunătate să ție), de care lu cru, n-ar fi fost până într-atâta cuiva rău să pară, ales celuia carile dreaptă slugă Corbului și bun prietin amânduror monarhiilor ies te. În ce, dară, până într-atâta am greșit cât supt atâtea ocări și defăimări mă supui? Pentru binele de obște am silit, pentru prăpădeniia neprietinelui amânduror monarhiilor, cât am putut, m-am nevoit. Că, precum să dzice cuvântul adevărului, mai bine ieste să piară unul pentru tot nărodul. Au socotești, Șoaime, că fiara aceia în veci vreodânăoară inima spre adevăratul prieteșug își va întoarce? Ba! De la mine adevărit să fii! Că cine în lume îi va sluji pre cât eu i-am slujit? Și cine

supt soare îi va prii pre cât eu i-am priit?
Nime, mă crede. Carile, pentru atâtea
slujbe de la mine arătate, nu numai căci
zămislirea Biruinței mi-au tăgăduit (carea,
de ar fi vrut, și putea și vreme avea) și în
loc ce ar fi fost cu mulțămită de plătit, nu
numai căci slujba nu mi-au cunoscut, ce
încă și crocodilului în veci rob
nerăscumpărat să fiu m-au vândut. Eu
dară, o, Șoaime, acmu aievea și fără nici
o siială mintea inimii mele mărturisesc și
ce ieste adevărul, aceia grăiesc (că
vicleșugul pentru neprietin, iară slujba
pentru prietin și știu, și cât nu știu a mă
învăța nevoiesc). Nici alt stăpân fără pre
epitropii monarhiilor cunosc, ce tot carile
acestora un tuleiu a le frânge pândește,
eu aceuia cu zdrobirea capului nu mă
îndestulesc (că pentru părul prietinului,
capul neprietinului a smulge vredniciia
prietinului ieste). De care lucru, pre unul
ca acela, oriunde, oricând și oricum, din
gazda vieții în vecinică casa morții a-l
muta a mă nevoi nu voi părăsi. Iară

amintirea, visul meu, după tâlcuire de nu
să va plini, ce precum tu dzici de va ieși,
adecă în curândă vreme, precum și din
fălcile crocodilului va scăpa, cuvintele
mele pomenește: că viața lui a multora
moarte sirguiește și lineștea lui cu vreme
(și în scurtă vreme) monarhiilor de
neaședzat tul burare va aduce."

Într-acesta chip Hamoleon, după fețe,
și gândul, și cuvântul, și lucrul, nepărăsit
mutându-și, ca acestea cu nedogorit
obraz cătră Șoim borâia, a căroră greață
el a suferi nemaiputând: „Piei de aicea,
dzisă, o, jiganie spurcată și fățarnică, că
eu mai mult a-ți răspunde nici îmi trebuie,
nici mi să cade, de vreme ce sin gură
răutatea ta destul îți răspunde și fapta
carea ai lucrat de sațiu în toată lumea o
povestește! Că într-adevăr cel ce
dinceput ai fost, tot acela ești și tot acela
vei fi, până când, ca căpușile de singe
împlându-te, ca cârceii beșicându-te,
plesnind, vei crăpa."

Partea a noa

Aședară, lumea pentru lucrul făcut burzuluindu-să și fieteca rile ce cu mintea mai rău afla, aceia Inorogului meniia, că adevărat, după vrajba neprietinului ce-l goniia, nici nedejde de scăpat, nici într-alt chip fortuna de mutat era (ce norocul de multe ori cu un ochiu râde, cu altul plânge, cu o mână trage, iar cu alta împinge), în care chip și cu Inorogul să videa a să giuca, că, precum mai sus s-au pomenit, preste nedejdea, precum a priietinilor, așe a neprietinilor cu suptîre meșterșug din fălcile crocodilului nebetejit și de vicleșugurile Hameleonului puținel supărat scăpase. Carile deodată iarăși la locurile sale ducându-să, din toate părțile mai tare și mai bună pază avea (că și dobitocul în groapa carea o dată cade, altă dată pe acoloa trecând, pe departe o ocolește), unde, după ce din primejdiia trecută min

tea i să aședză și chiteala lucrurilor sale în cumpăna socotelii puind, toate trecutele dinceput, ca pre un izvod, câte una, câte una, aminte își aducea. Vicleșugurile cele supt tari și mari giurământuri a Hameleonului pomeniia, vecinica vrajbă și nemu tata vrăjmășie a amânduror monarhiilor socotiia, a prietinelor săi (carii la vreme ca aceia de să putea adevărați prietini a să numi) slăbiciune și spre ajutorință-i siială videa. Căci pre unii depărtarea locului îi opriia, iară pre alții receala dragostei la inimă îi îndoiiia, și pentru adevăratul prietin, ca niște adevărați prietini în primejdii a să da, sau nu vrea, sau, de și vrea, pentru micșorimea sufletului, nu îndrăzniia (că pre aur focul, iară pre prietin primejdiiia ispitește și după hotărârea filosofască, adecă un suflet în doaă trupuri a fi, de-abiiia unul cineva și mai nici unul să nu fie aflat). Pre lângă acestea, toate a vremii neîndămânări și greutate cum pâniiia (căci lucrurilor sale

foarte împotrivică o videa), după
aceasta neplecat și neîntors sorțul
nărocului său cunoștea, de carile,
precum asupra-i mânia încă să nu-și fie
împlut, să temea. Ales pildă arătoasă și
ogindă luminoasă în lucrurile
neprietinești priviia, căroră mai mult
oarba fortună decât buna socoteală le
slujiia. De care lucru, într-alt felu de viață
a intra și într-alt chip de fereală a să aciua
aleasă, ca mai bine în linește și în negrija
sprijenit fiind, spre cea viitoare vreme de
schimbarea lucrurilor într-altă față să
nedejduiască. Și așe, de vechiu
prieteșugul ca rile cu Cucoșul Evropei
avea, aminte își adusă mai vârtos știin
du-l că la adunări ceva amestec nici au
avut, nici a avea poate (căci pasirile de
pre marginile oceanelor despre apus la
săboară adunate n-au fost). Așijderea, îl
știia precum bun străjuitoriu nopții ieste,
căci atâta de ascuțit la simțire era, cât nu
jigăniile vânătoare să poată îmbla, ce

așeși nici frundza din copaciu pes te
știința lui să cadză peste puțință era.

Deci Cucoșul acela lăcuia într-un
munte înalt și mare, de unde răspântia a
patru căi a videa și strajea în toate părți
tare a ținea putea. Lăcașuri avea multe și
mari, din toate părțile bine întărite și cu tot
feliul de copaci roditori (de supt a căroră
rădăcini ape răci curători ieșia)
încungiurate și înfrâmțășeate era, atâta
cât la bunătatea locului câte s-ar cerca,
una macar nu lipsia. Deci Inorogul carte
ca aceasta scriind, cătră Cucoș trimasă:
„Vechiului și neclătitului prietin,
Cucoșului Evropăsc, Ino rogul de crivăț
sănătate dzice. Nevoieșia lucrurilor
tâmplătoare între muritori îndămânarea
au scornit, îndămânarea din cea înainte
mărgătoare simbathie vine, simbathiia
fiica asămănării ieste și din dragoste să
naște, dragostea priința întemeiadză și
bunăvoința-ți ține necurmată (ieste dară
prieteșugul între mu ritori lucru prea de

minunat, de vreme ce cu chipul carile mai
denainte nici cunoștință, nici de dânsul
vreo știință au avut, pre acela din strein al
său și hiriș îl face, în scurt, alt el într-altul
și alt altul în sine ieste, trăiește și
viețuiește). Tot dară prieteșugul în linește
agonisit nedejde pune ca în tulburate și
în potrivnicile tâmplări de ajutorință și
împreună pătimaș să-i fie. Cu aceasta
pricină încă de demult întemeiatului și în
veci alcătuitului nostru prieteșug acmu
roada în vreme a-și da și dragostea viptul
a-și arăta, precum mi se pare, s-ar cuvini
și s-ar cădea (că precum copaciul fără
roadă altă nu face fără numai foc, așe
prieteșugul fără cele șie următoare altă
nu face fără numai colachii și lingușituri).
De vreme ce a trupului mieu micșorime în
șapte munți copăcioși și umbroși și în
șapte văi adânci pline de hinci nici
încape, nici sălaș a-și afla poate, și
aceasta nu dintr-a mea nestătătoare sau
neaședzată fire, ce (precum toți cereștii
marturi neminciuninoși îmi sint) dintr-a

nepriietinilor asupra mea nestâmpărată
vrăjmășie și dintr-a fortunii neplecată
urgie. Carea lor neobosită povață
făcându-să, potică necălcată, cale
neîmblată, vale necercată, vârv nesuit,
munte necovârșit, câmp necutreierat și
deal neîncungiurat n-au lăsat (că răutatea
de tot desfrânată decât piatra din ceriu
aruncată mai repede ieste). Așe, cât a
dzice s-ar putea, în ceriu de m-aș sui,
acolo sint câini, în fundul mării de m-aș
coborî, acolo sint dulăi, în munți cotei, în
dealuri copoi, în câmpi ogari, în stuhuri
sampsoni și în tot locul fălci deșchise,
guri căscate și colți rânjiți, ca cum ar fi
sămănați pretiutinderea împănați stau.
Un corn în loc de armă împotriva a atâtea
vrăjmași și patru pi cioare de fugă
împotriva atâtea gonași am. De care
lucru, so cotind că alt mijloc și leac n-au
rămas, fără numai lăsând voia fortunii, cât
și cum va vrea să mă dosedească, ca
împotrivă nemărgându-i, doară
vreodânăoară mai plăcută să va întoarce

și din sine a mă mai goni doară să va
părăsi. Aședară, pre mine, pre carile
pomenitele locuri a mă încăpea n-au
putut, încape-mă lărgimea meideanului
dragostei tale, pentru prieteșugul pre
carile pururea între noi nesmintit și
nebetejit am păzit (căci în laturi a mă da
am socotit până va trece urgiia). Deci
supt acoperemântul dragostei tale,
aciuându-mă, voi rămânea, ca și eu, în
vreme ce fortuna îmi va sluji, răsplătire,
precum voi putea să fac, datoriu să fiu."

Cucoșului slovele Inorogul trimițînd,
pre carile el citîndu-le (căci Inorogul în
glasul Cucoșului a cânta știia), în
grumadzii Ino rogului frumos și alcătuit
graiul Cucoșului să mira. Și îndată sin
gur firea sa pomenind, în minte își adusă
că de glasul lui Leul să sparie și la locul
unde să află ochii Vulturului a străbate nu
pot, necum picioarele dulăilor sau a
coteilor să încapă. Și așe, îndată pre unul
din cucoșii săi trimițînd, prin locuri

tăinuite povață înorogului făcându-să, la lăcașurile sale să-l aducă în porunci.

Carile, mărgând, bunăvoința stăpânului său îi spusă și precum cu dragă inimă primește ca, în tot feliul de slujbă și priință aflându-să, nu numai în lăcașurile sale neapărate, ca-ntru hirișe ale sale, ce orice și altă trebuință ar avea și prin mâna lui ar vini, pre cât mai de plin s-ar putea a face, pre atâta să va nevoi.

Așijderea, precum pentru povața căii să-i fie ieste trimăs, dzicându-i. Înorogul, după ce ceia ce să cuvinia mulțamită făcu, cu cucoșul împreună să sculă și la sălașurile Cucoșului Evropii să suiră, unde câtăva vreme cu mare linește, afară din toată grija, viața își petrecu (că în primej diile mari și fortunele adese, cât și de puțină răzsufare cei pătimași, multă și mare linește a le fi socotesc).

Iară a aceștii mistuiri și a Înorogului așe de tare ascundere pricina au fost aceasta: că după ce Hamelonul au

cunoscut pre cum Inorogul din fălcile crocodilului și din toate vicleșugurile lui nebetejit s-au mântuit și acmu tuturor de viclean dovedit și mai vârtos despre Șoim tare probozit și măscărit vădzindu-să, pre cum să dzice cuvântul (din inima rea, rău gând purcede), de ciia aievea asupra Inorogului toate răutățile își pohârni și toate vicleșugurile, ca pre niște dulăi turbați, în ulițile vrăjmășiii își slobodzi și în toată calea fără cale mintea cea fără minte își îndreptă. Și așe, îndată sculându-să și ducându-să, pre dulăi și pre cotei și pre alalți brehăi, pre toți la un loc află, cătră carii cu spurcat glas într-acesta chip vorovi: „Eu încă de demult asupra Șoimului pre pus aveam, adecă că nu cu dreaptă inimă în slujba stăpânilor noștri să află, precum povestea Moliii v-am povestit. Iară acmu, iată, aievea să arătă, că împreună cu Bâtlanul sfaturi asupra epi tropiii/ Corbului au făcut. Pentru prinderea Inorogului nu nu mai cu capul atocma au ținut, ce încă și pentru

scăparea lui cu mâna lui pe supt numele
altora, pre cât au putut s-au nevoit, și cu
mijlocul lui, nepriietinul, carile prin a mele
și a voastre nenumărate ostenințe în
butucul morții cădzusă, de iznoavă în
scaunul vieții s-au urcat (jigania vicleană,
precum vicleșuguri a scorni, așe pre alții
după cuvântul ei a domiri învățată era).
Ce mai mult așteptați? Ce mărturie mai
adevărată cercați? Și ce mai bună vreme
asupra nepriietinului și acmu și soțiilor lui
așteptați? Au după ce în nedezlegate
legături v-or lega, atuncea să vă deștep
tați? Nu știți cuvântul carile prostimea
dzice: (Apa doarme, iară nepriietinul nu
doarme)? Au după ce răul gând își vor
plini, atun cea să vă sculați? Dară
atuncea, ce folos? Acmu, dară, cuvintelor
mele a asculta de viți vrea, de lucrurile ce
s-au lucrat și de vicleșugurile Șoimului cu
ale Bâtlanului aieva și de-a mărunțul
Corbului să scrieți, ca cu un ceas mai
înainte pre aceste piiedece dintre noi să
râdice (căci iscoada și nepriietinul de

casă cu glăvățina cântariului să
asamănă, carile, cu mică micșorimea lui,
mari mamini de la pământ în sus aruncă).
Și sau pre altul credzut în locul lor să
trimață, sau tot lucrul asupra voastră să
lasă și, așe făcându-să, încă o dată a lovi
și încă cu un mijloc de măiestrii lucrul
început a ispiti am. Cu carile bună
nedejde am că sfârșitul după pofta noa
stră vom videa."

Plăcu dulăilor borătura Hameleonului
și, mai mult înapoi sau înainte necăutând,
după a lui cuvinte la Corb carte într-
acesta chip scrisă: „Corbului,
milostivului nostru stăpân, ogarâi, coteii
și toți, mari și mici, dulăii, plecăciune și
sănătate! Mai în trecutele dzi le, de une
sunate ale Șoimului și a Bâțlanului
spurcate chitele cani pre scurt în știre
făcusem. Iară acmu de aceleași încă mai
aieveya și afară din toată îndoința
adeverindu-ne, monarhului și monarhiii în
știință a da îndrăznim, precum prin multe

a noastre dureri și zbuciumări, pre cel de cap neprietin până la fălcile crocodilului îl adusesem, de unde, scăpare sau nedejde de scăpare macar cum nu avea. Ce preste a toată lumea socoteală, Șoimul cu Bâtlanul, lui cu trup, cu suflet alăturându-să, noi a lui învățătură și îndemnare așteptând, el nu numai pentru scăparea lui cu tot ce-au putut s-au nevoit, ce încă precum cu a noastre meșterșuguri într-aceia silță să fie cădzut înțelegând, cu grele probăzături și de cap clătinături, de moarte și mai rău decât de moarte ni să lăuda și, ca cum un rău prea mare asupra monarhiei am fi făcut, toate ocărâle și batgiocurile lumii în obraz ne-au știupit.

Deci noi, ticăloșii, ca niște drepte și credincioase slugi, ce ieste adevărul dzicem și mărturisim (că slugii adevărate moartea pedepsită în slujba stăpânului, decât viața fericită de la neprietin pricinită, mai fericită-i ieste). Și pre cât a

cunoaște putem, Șoimul și Bâtlanul mai în multă vreme între noi de să vor afla, nu numai căci mari împiedecări ne fac, ce încă și la mai grele primejdii statul lucrurilor să aducă poate. Iară aceștea lipsind, bună nedejde avem că, după măiestriile carile avem să întindem, în scurtă vreme din colții noștri tot nu va scăpa și iarăși voia și porunca la voi, iară slujba și nevoința la noi va rămâne."

De aceasta carte nu puțin să tulbură Corbul, mai vârtos că de la alții asemenea cu acestea audzisă (că picătura adese căzută piatra, iară sicofandiia adese făcută inima despică). Și așe, îndată în locul Șoimului pre Uleu trimasă, Șoimului poruncind ca cum mai curând înapoi să să întoarcă, căci acoloa de alte vânători ieste trebuitoriu. Așijderea, Bâtlanului porunci ca prin gârle a mai îmbla să să părăsască, iar amintrilea făcând, Corbul când crân găiește, bine știe el ce feliu de menituri

menește. Șoimul, după luarea poruncii aceștia, câtva în chibzuiele stătu și nu în puține chitele întră, merge-va înapoi, după poruncă, au nu va merge? Socotind că de nu, și toate câte dulăii scrisese era adevărate, însă dintr-însele unele fiind, prepus avea (macar că de scrisoarea dulăilor știre nu avea) să nu i să cumva fi fost lu crurile descoperit (că vicleșugul, când în gând întră, ca șoarecele țîiiește, iară când să descopere, ca leul răcnește). Deci câteva pricini de zăbăvire scornind, cărți la Brehnace și la Cucunos scri să, ca pentru pricina așe în grabă chemării lui să să înștiințedze. Cari, cevași macară grijă să nu poarte, răspuns îi dederă, că deși Corbul putere epitropii/ pasirilor are, însă clonțul Corbului pe capul Șoimului să să puie, nime din pasiri nici va priimi, nici va învoi.

Într-aceste dzile și Uleul sosi, carile, cu dulăii, cu Râsul și cu Hameleonul împreunându-să, pentru cea de tot a

Inorogului prăpădenie, cum vor face și de ce s-ar apuca, la sfat stătură. Râsul cu Hamelonul, după peștriciunea ce avea, mai multe răutăți și vicleșuguri a scorni știa. Deci Hamelonul îndată fumul spurcăciunii și duhul înșelăciunii gros și întunecos slobodzind „Eu, dzice, încă de la tată-mieu, Apariul, meșterșugul maghiii foarte bine am învățat, în care meșterșug deplin învățat și pre alt chip, carile acmu aicea să află, știu, cu carile împreună, de va vrea, o mreaje să împletim, adevérit sint că ori în ce fundul pământului Inorogul ascuns ar fi, meșterșugul mrejii și puterea vrăjii la înșelăciune îl va aduce. Că Vulcanul pre Mars cu Afroditi asupra curviii vrând să prindză și mreaje de fier împletind, descântecul vrăjii în stele scris și tipărit l-au lăsat, pre carile meșterșugul a-l citi putând, după cursul stelelor și după învățătura trupurilor cerești urmând, din mreajea carea vom împleti orice cât de iute și de tare ar fi, într-însa a nu cădea și nescăpat a nu să

ținea cu putință nu ieste.

" Iară chipul acela era o jiganie dintr-altă monarhiie, însă mare plată dacă i să da, cu vrăjile lui toată răutatea a nu face nu să feriia. La acea jiganie cu toții mărgând, întâi poveste îi spusără, adecă precum neprietin de cap pre Inorog au și precum în multe chipuri ispitind, nicicum la mână să-l aducă n-au putut. Apoi sti hurile cele de aur, pre carile Camilopardalis de la capiștea Pleo nexiii le învățasă, citindu-i, cu mare plecăciune i să rugară, ca după înalt și adânc meșterșugul ei o mreaje să le mrească, cu carea pre acel iute și neprins neprietin a prinde să poată. Jiganiia (a căriia nume din numărul 1.130 să cuprindea), plăcute stihurile lor audzind, prinsă bucuroasă și carea dintre jigăni în partea Ino rogului să ține întrebă. Ei precum afară din Fil pre altul nu știu răspunsără. Atuncea jiganiia, belindu-și budzele și rânjindu-și dinții, râdzind și cu

capul clătind, dzisă: „Dară Șoimul și cu Bâtlanul, mai în trecutele dzile, cu numele tuturor pasirilor viind, mi s-au rugat ca să le împletesc o mreaje cu carea să poată vâna corbi. Au și Corbul împotriva voastră ieste? (Atuncea ei pentru povestea Molii mai cu deadins să adevieră, însă deodată cu tăcerea o trecură.) Ce de vreme ce Filul de Inorog și Inorogul de Fil să ține, și alta înainte a vă pune am, pre carea priimind-o, și eu mreaja a vă împleti voiu priimi. Să știți, dară, că odânăoară Vidrii am împletit o mreaje, cu carea au prins pe Fil, ce, nefăcându-mi-să plata carea îmi giuruisă, de asupra Filului asupra Vidrii am întors descântecul și într-aceiași mreaje Vidra s-au prins. Apoi, și Filul de cuvânt rămâind, de asupra lui vrajea mi-am luat și asupra Cămilii mai cu vreme au cădzut. Deci acmu, datoriia Vidrii și a Filului asupra-vă de viți lua, mreaje cu carea pre Inorog să prindeți voi împleti (de noroc era Inorogul cu primejdiile sale

datoriile al tora a răsplăti, precum întâi pentru Hameleon crocodilului, așe acmu pentru Vidră și Fil vrăjitoarii). Atuncea dulăii și alalți cu toții de plată tare să apucară și spre aceasta cu blăstămi și cu giurământuri vârtos să legară. Spurca ta jiganie cuvinte din multe silave alcătuite din limbă a bolborosi și din budză a șopti începând, descântecul vrăjii asupra Inorogu lui descânta. Iară Râsul și cu Hameleonul, înainte-i înngenuncheați, cu coadele dulăilor spuma de pre gură ștergând, ca unui bodz i să închina (că icoana bodzului și vrajea vrăjitoriului, precum la cei înțelepți tot o ocară, așe la cei nebuni tot o cinste are). Deci ei mreaja acmu giumătate împletită pre mâne gata să o ia adevărat știind, cu mare veselie jiganiiii mulțemită făcând, la alte a străjilor întărituri să orânduiască să dusără. Iară nu după mult ce ei ieșiră, în locul lor Șoimul împreună cu Bâtlanul sosiră (că Șoimul, limba jigăni neînțelegând, pre Bâtlan în loc de

tălmăciu cu sine pur ta), căriia de chemarea lui înapoi și precum să margă au socotit îi spusă și precum de acmu înainte asupra Corbului a vrăji să să părăsască îi dzisă, căci lucrurile într-alt chip s-au mutat.

Jiganiia vrăjitoare, sau lucrurile mai într-adânc nu prea so cotind, sau socotind și vrând, pentru mreaiea carea asupra Ino rogului au împletit, Șoimului spusă. De care lucru, Șoimul înțelegând, mai multă acoloa zăbavă nu făcu, ce îndată ieșind, de nevinovăția Inorogului și de nepocăită răutatea Corbului aminte aducându-și, așijderea de giurământurile carile încă nu de multă vreme amândoi făcuse pomenind, îndată Inorogului știre trimasă că jiganiia vrăjitoare cu lingușiturile dulăilor și cu grea plata Corbului, mreaie cu descântec asupra lui au împletit, de carea foarte aminte să-i fie. Iară el de Corb chemat fiind, ieste într-acolo preste puține dzile să porceagă și

după cuvântul dat vecinic prietin să-l
știe. Acestea Inorogul înțelegând, la
lăcașurile Cucoșului să suisă (precum
mai denainte s-au pomenit), unde pășune
de biv, ape limpedzi, izvoare răci, grădini
cu flori, livedzi cu pomi, pomi cu roadă și
roadă de toată dulceața avea, în fel de fel
de desfătări și în divuri, în chipuri de
dezmierdări viața își petrecea. În scurt, să
dzicem, în toată negrija și lineștea să
afla, fără cât una nu mai lipsia, adecă
depărtarea de la locurile sale, și alta
prisosiia, adecă starea fericirii și
nemutarea norociei neprietinelor lui. Într-
acesta chip Inorogul nefericirea într-un
chip canic cu de-a sila în fericire întorcând
(că de multe ori răbdarea, de fierul suferen-
ței vasul legându-și, pre cele nepărăsite
valurile fortuniei încăle când biruiește),
vremea (carea dascălul și învățătorul
tuturor ieste) ce cale îi va arăta și ce
meșterșug îl va învăța aștepta. Într-acea
vreme, una din jigăniile streine (carea
nici cu o monarhie parte nu avea), la

Inorog viind, veste ca aceasta îi adusă:
„În părțile noastre, dzice, vrăjitoare să află
carea cu puternice vrăjile ei apa în piatră
și piatră în apă întoarce. De a căriia nume
Filul audzind, la dânsa au mărs, carile cu
atâta a trupului mărime ce are, umilite
închinăciuni și până la pământ plecăciuni
îi făcea și cu răvărsate lacrimi și îndesite
suspiniuri îl ruga ca, milostiv spre dânsul
arătându-să, vrajă să-i vrăjască și o
mreaje să-i împle tească, cu carea
strutocamile a vâna să poată. Și aceasta
făcân du-i-să, cu mari giurământuri să
lega, precum și cea dintâi și ceastă de
acmu plată în scurtă vreme îi va face (că
scăpatul la minciuni și lacomul la
giuruințe mari pre lesne inima își dau).”
Jigania lacomă, nu atâta pentru umilință
(că lacomul a să milostivi n-au învățat și,
de-au și învățat, până a nu învăța, au și
uitat), cât pentru grele giuruințele Filului,
prinsă bucuroasă, însă cu această
socoteală, adecă întâi de frăția și
tovărășia Ino rogului de să va lepăda. La

care cerere, Filul, cu mare ciudesa și mirarea a toată zidirea, cuvântul își dede, socotind că cu vicleșug, vicleșug va vicleni și cu amăgeală, amăgeala va amăgi, ce în zădar. Că macar că atuncea vrăjitoarea mreaiea împleti, lațurile întinsă și silțele supusă, ce, sau meșterșugul îi era minciunos, sau, de nu era minciunos, era neputincios, de vreme ce în multe chipuri voroava își schimba, că uneori dzicea că mreaia asupra Corbului au fost menită, alteori dzicea că asupra Struțului ieste împletită, iară mai pre urmă dzisă că, de nu să va strica vâlfă Inorogului, mreaiea lui ceva să vânedze nu poate, căci cu cornul Inorogului are antipathia (aceasta și socoteala putea da, de vreme ce vrăjile lui spre moarte olăcăria, iară cornul Inorogului precum purtătoriu de viață ieste, cine va tăgădui?). Deci de va fi voia Filului ca în mreaia ce împletește struți să vânedze, întâi cu Corbul prieteșug făcând, de împreunările Inorogului așeși

de tot să să părăsască. Iară amintrilea,
nici vrajea, nici mreajea în ceva a-i sluji
poate. Filul, săracul, sau în prostimea
inimii ce avea să amăgia, sau lăcomiia
vânatului spre strâmbătate ca aceasta cu
totul a să da îl împingea (atâta nesăţioasă
pofa cinstei pre cei ce o doresc orbeşte,
cât pentru râsul unui ceas de astăzi
plânsul unui an ce vine nu socoteşte).
Aşe, Filul, nu numai cu mari giurământuri,
precum de multă vreme nici să-l fie
vădzut să giura, ce încă precum de l-ar şti
unde să află, singur el ştire vânătorilor ar
da. Aşijderea, adăogea dzicând, precum
şi el cunoaşte că pricina a toată
tulburarea a aces tor doaă monarhii
Inorogul ieste, şi, până el suflă, acestea
să răzsufle peste putinţă ieste. Într-acesta
chip şi vrăjitoarea pe Fil, şi Filul pe
vrăjitoare a amăgi socotiia. Că vrăjitoarea
gândiia că de va vâna pre Inorog, fără
greş preţul mrejiilor de la dulăi îşi va lua,
iară Filul chibzuia că de va vâna pre

Strutocamilă, pre alte dobitoace spre sine
a le întoarce pre lesne-i va fi, și atunci
Cor bul, vrând-nevrând, spre pace a
pleca îi va căuta. Ca acestea și altele ca
acestea cel ce vrăjia cu cel ce să vrăjia
în vânt arunca și gândurile în aier își
spulbăra (precum mai pre urmă sfârșitul
au arătat), că într-aceiași vreme din
părțile os troavelor mediterane o jiganie
mare s-au rădicat, ai cării mreji și vrăji
atâta de tari și de mari era, cât pre toate
celea ce de la ceialalte jiganie tocmite
era, îndată în deșert le scoasă și, așeși
de tot fărâmbându-le, le rumpsă. În care
vreme, Inorogul, vădzind că chipurile
vrăjitoarelor s-au schimbat și vrăjile spre
alte des cântece s-au mutat, așijderea de
mrejile carile întinse și acmu rumpte și
destinsă fără nici o grijă socotindu-să,
îndată de la lăcașurile Cucoșului
coborându-să, la ale sale să dusă.

De care lucru, Râsul, Hameleonul și
alalți dulăi, de știre luând, nu în puțină

frică întrară și nu mică întristare luară (că voia rea din dreptate mângâierea în curățeniia inimii pune, iară întrista rea din strâmbătate frica răsplătirii înainte aduce).

De care lucru, iarăși alfavita din-ceput a citi și buchele din capăt a prociti începură, sfaturile înturnară, voroavele răsturnară, gândurile tăvăliră, chitelele prăvăliră, dârmoiară și cernură, nighi na din grâu și bobul din madzire să aleagă nu putură, grămădiră, vrăvuiră, aruncară, scuturară, spulbărară, vânturară, pleavele din grăunțe a despărți, obosindu-să, să lăsară. Iară, ah, iar, vah, iar, ai, iar vai! Bolnavul să însănătoșadză, nepriietinul să învârtoșadză, lîngedul să țăpinește, slabul pașii își sprijenește, iată, mai mortul să scoală și pre noi, pre vii, mai ne omoară. Ostenința a atâta vreme, mulțimea a atâtea pagube, șirilăile sudorilor, izvoarăle lacrărilor și alalte toate cu totul în vânt și în deșert să

dusără. Iată, înorogul la câmp, fără sială, iată-l-ai la lăcașurile sale fără dodeială, iată-l-ai, toate pre voia lui deplin a fi nedej duește fără îndoială. Vremea lui lină, noă tulbure, vrăjitorii și mrejitorii, sau neputincioși, sau necredincioși, în lucru nestă ruitori, la cuvânt nestătători. În scurt, în ceva și în cineva nedej de, credință și adevărată priință n-au rămas. Bine ar fi dară de-ar fi cu puțință monarhiii noastre altă chivernisală să să puie, jiga niia aceasta cu blândețe și cu binișor, iar nu cu îndârjie și cu rău ieste de domolit. Iată, vânătorile ne batgiocuri, iată, mrejile în toate părțile ne șpârcui, iată, toate meșterșugurile în darn și toate trudele în zădar ne scoasă, iată, lui locul a să lărgi, iară noă a să strâmpla au început, până în cea de apoi sfârșitul cum va vini cine poate ști? (Că de multe ori în locul celui nedejduit și așteptat sfârșit, cel nenedejduit și neașteptat a vini poate). Și aceasta nu numai unui chip privat și deosăbit, ce a tot trupul publicăi de

nemutat primejdie va aduce. De care lucru, și noi, nu numai pizma și voia unuia a urma, ce folosul cel de obște a căuta ni să cade (că între muritori mai cinsteșă și mai adevărată laudă a să agonisi nu poate decât carea cu folosul a toată publica s-au câștigat).„Deci, pre cât socotesc, Dulăul cel bătrân dzisă, de tot adevărul lucrului (toate colachiile de la mijloc râdicând), Cor bului să spunem, ca doară și el socotelelor și pizmelor sale sfârșit a pune va putea (că de multe ori unde cuvântul a isprăvi nu poate, isprăvește bățul) și doară mai spre bună minte inimile îmbelor părți a întoarce vom putea, ca într-acesta chip, precum vrăjmășiii lor sfârșit, așe trudelor noastre coneț a afla să ne învrednicim".

De acestea cuvinte Râsul hohotia, iară Hameleonul fisiia, pre carile unul în răs, altul în vis le tâlcuia și, ca cum sfaturi de bat jocură ar fi, le măscăria, de vreme ce bine știa că cele de multe ori

amăgele și minciunoase văpsele toată
zugrăvala și chipul adevărului scârnăv au
murit și la cel luminos chip și a
adeverinții figură a vini preste puțința
șarurilor a fi dzicea. Și așe, dintr-aceste a
pricii scânteii, între vânători focul gâlcevii
și a dihonii a să ațîța începu. De unde
Dulăul ciobănesc, macar că lătra, însă
într-adevăr a lătra într-acesta chip începu:
„Audziți voi, jiganii, nu atâta pre dinafară,
pre cât pre dinluntru văpsite, agiunge-vă
cât până acmu și până într-atâta
monarhiile ați ames tecat și toată și mai
nestânsă iasca vrăjbii între dânsese ați
arun cat. Puneți-vă hotar și țenchiu
răutăților voastre, părăsiți-vă mai mult
cleștele strâmbătății în mâna lăcomiii a
alcătui, fie-vă de sațiu, cât în vremea a
patrudzăci de ani, ca valurile țarmurile,
nepărăsit, voi monarhiia Leului cu fel de
feliuri de areți și de miha nii a o izbi și din
tuspătru colțurile a o scutura nu v-ați
săturat, pre carea, iată, la cea mai de-
apoi și netămăduită răzspă ați adus-o.

Au și monarhiii Vulturului același cântec viți să cântați ? Au și pe publica pasirilor cu aceleași veninate și fărâcate drojdii viți să îmbătați? Au nu cunoașteți că de vreme ce cu răutate ceva a să săvârși nu să poate, sfârșit și istov răutății a pune trebuie? Și de nu spre altă nedejde calea să deschide, încailea vremea a chivernisi și schimbările tâmplărilor a pândi a înțelepților lucru a fi să socotește (că spre vânt a știupi și piatra la deal a pohârni aieva lucru nebunesc ieste)".

Înfocat oarecum și încă mai cu mare mânie ațîțat și mai spre mare răutate pornit de acestea cuvinte, Râsul cu cumplită urgie cătră Dulău dzisă: „O, cap de hârtie cu crieri de aramă, o, sac de mătăasă și plin de fișchie, o, ferice de voi și de monarhiia voastră, când nedejdea voastră în credința Inorogului viți aședza și din aședzimântul lui lineștea vă viți aștepta. Au nu Inorogul mai mult dobitoc cu patru picioare decât pasire cu pene și

cu doaă aripi ieste? Au pasirile pentru dobitoc mai chiar și mai adevărat decât dobitocul vor giudeca? Au în cele streine decât în cele ale sale cineva mai mult a filosofisi poate? Nu orbul, ce cel cu ochi giudecă de văpsele, ochii noștri în trupul nostru, iară ai voștri într-al vostru sint deșchiși. Nime casa altuia mai mult decât pre a sa a cunoaște poate. Noi sintem carii cea mai multă viață cu Inorogul împreună ne-am petrecut, noi sintem carii a lui gând și fire am cunoscut, noi sintem carii și prin ficații lui am trecut și ce idol înluntru poartă și ce icoană afară arată curat știm. De unde adeveriți sintem că totdeauna inima-i, gândul și, de i-ar fi cu putință, și fapta spre răzsipa Corbului și spre prăpădeniia monarhii/ Vulturului au stăruit. A căruia fire din începuta vrăjmășie a să întoarce preste toată cuprinderea scotelii ieste și mai vârtos adevărul a grăi de vom vrea, el atâtea gonituri, lovi turi și netămăduite rane, carile de la noi au luat, și atâtea de viață

primejdii, în carile le-am adus, cu ce minte socotiți că din tabla inimii sale le va putea șterge? În zădar, dară, ca acestea gândiți și sfat, ca cum ar fi de neprietini, sfătuiți. De care lucru, a mea sentinție ieste, de acmu înainte, (decât prieteșugul cu prepus și ascuns neprieteșugului, la ivală mai de folos ieste. Căci vrajba la ivală fiind, paza și strajea despre vrăjmași mai trează și mai deșteptată stă). Iară amintrilea, în leagănul îngăimării, somnul peirii fără veste și când nici vom gândi, atuncea ne va stropși". Acestea și altele multe ca acestea Râsul, spre împiedecarea aședzimântului, împotriva Dulăului, pre cât putu, ritorisi și macar că pre o parte să părea că cuvântul adevărul atinge (căci dintr-îmbe părțile încredințarea cu greu putea fi), însă cu inima și cu gândul, de la limanul lineștii, departe, în valurile tulburării, să bătea, de vreme ce din gură neîncredințarea argumentuia, iar din gând so cotiia că macar vremenică pace

între dânșii de să va cumva aședza, cât de în scurtă vreme, din cele nenumărate vicleșugurile lor, multe pot să să descopere, pre carile Inorogul în catalogul său pre amăruntul însămnațe le avea. De carile Corbul în științându-să (căci jiganiile din fire vicleșugului date, multe urgii în capul Corbului odată să aducă silisă), să nu cumva de tot de spre dânșii să să răcească și până mai pre urmă să nu li să cumva slovele îndrăpt citească (carea s-au și tâmplat).

Deci la cazaniia carea Râsul împotriva păcii făcuse, Dulăul cel bătrân într-acesta chip răspunsă: „Bine ne dzici, o, Râs de râs, că capete de hârtie și crieri de aramă sintem și în saci de mătasă gunoiu scârnăv purtăm. Adevărat, dară, că precum ne împo dobești, așe și sintem, că de n-am fi fost așe, monarhul nostru, în lingușiturile și măguliturile voastre împleticindu-să, nu s-ar fi înșelat. Ce precum din vremea a patrudzăci de ani

ispitiți și probățiți vă aveam, bine și de folos ar fi fost, tot cum v-am știut, așe să vă fim știut, și precum v-am ținut, tot așe să vă fim ținut. Iară acum, ca cei fără crieri, cu același picior lovitura într-aceiași piatră am poftorit ș-am întriit (că o dată și de da ori într-o ma terie a greși, a muritorilor, iară nepărăsit în mijlocul netrezvirii și a neîndreptării a rămânea a celor fără crieri lucru ieste). Și mai mult altăceva a dzice nu avem, fără numai, pentru alte poate fi a monarhiii noastre fapte urâcioase cereștii asupra-ne urgie ca aceasta ș-au vărsat, carea, de tot mintea ameițindu-ne, socoteala ne-au îmbătat, ca pre cei ce toată lumea tuturor de vicleni și de înșelători i-au cunoscut și i-au arătat, noi numai în loc de adevărați prietini și la cuvânt stătători să-i ținem și să-i avem, până când (carea să nu învoiască Dumnădzău) cu rele îndemnările și spur catele fapte prin scârnave organe ca voi la cea deplină plată și cea desăvârșită prăpădenie să

ne aducă (că a faptelor rele începătură spre rău sfârșit pleacă și tesla carea lovind nu tocmește, adevărat ce au fost tocmit răzsipește). Acmu, dară, o, jiganiilor, agiunge-vă, agiunge-vă, dzic, cu undelemnul pizmei voastre pojarul răutăților în toată lumea a ațița! Lăsați sfaturi a ne mai da, carile cunună de spini și brățări de lanțuțe ne împletesc. Fie crierii noștri cești de aramă macar câtăva vreme de ciocanele clivetiturilor voastre neloviți și neciocăniți. Aveți-vă crierii cei de aur la voi și noi cești de aramă la noi, neamestecați voi a voastre și noi ale noastre să gândim și să chivernisim. Părăsiți-vă mai mult împotriva socotelii noastre basnele voastre cele obraznice a arunca. Că viu Vulturul ceresc, că toate negre petele și pestriciunile răutăților voastre în văpsala roșelii le vom întoarce, de carile nici Camilopardalul a vă spăla va mai putea, macar că între gloate să dzice precum el apa vie și apa moartă în tidvă să fie tiind. Deci, de acmu înainte

lucrurile monarhiei voastre singuri voi vi le căutați, că noaă ale noastre nevoi și asuprele (carile mai mult cu pricina voastră ne-au vinit) destule și de prisosit ne sint."

Hameleonul cu Râsul vădzindu-să că din tovărășia a altor vânători să izgonesc și mai vârtos cunoscând că socotelele lor spre mutarea lucrurile într-altă față stăruiesc, pusără sfat în doaă chipuri: Cel dintâi era ca Pardosului știre să dea (carile pre aceia vreme Strutocamila păștea și între dobitoace jiganie mare să făcuse), pre cum soțiile din partea monarhiei Vulturului pre altă cale s-au abătut și precum semnele arată, cu cei de obște neprietini legătură de pace vor să facă. Iară cel al doilea sfat era ca Hameleonul cum mai curând la monarhia Vulturului să să ducă, ca acolo cu sin gur Corbul împreunându-să, cât mai mult va putea lucrurile să amestece și ipopsia Corbului asupra

Șoimului mai vârtos să adaogă, adecă precum cu nepriietinii una s-au făcut și dulăii vânători, carii acmu spre împăcare stăruiesc, pacea aceia precum până mai pre urmă de vrun folos nu va fi să arete. Deci cu mestecăturile și cu minciunile de va putea ceva isprăvi, bine. Iară de nu, de acoloa, cum va putea mai curând, la monarhiia Leului să treacă, ca cum va putea mai tare suma să strângă, carea în munți pentru plata mrejiilor și a vrăjitorilor cu datorie cheltuisse. Ei, dară, acestea îndată ce le sfătuiră, îndată a le face începură și cum mai în grabă cătră Pardos carte ca aceasta trimasără: „Râsul și Hameleonul, Pardosului și Veveriții, iubiților frați, sănătate! În știre să vă fie că lucrurile noastre nu în statul lineștii să află, de vreme ce ogarâi, coteii și alalți toți dulăii, și mari și mici, a monarhiiei Vulturului vânătorii, mai mult vânătoarea a de lunga mai de tot s-au părăsit și mai vârtos că pentru tractatele de pace între dânșii cuvintele vârtos au început și

sfârșitul tuturor pre noi așeși de tot din sfaturile și lucrurile de obște ne-au lepădat. Ce noi, mai denainte porunca Corbului știind, cu carea pre noi ne îndemna, iară pre dânșii îi învăța, ca cevași macară afară din știința noastră să nu facă, de multe și de multe ori de cele pentru folosința obștii îi înștiințam, îi învățam și spre celea ce să cade îi îndreptam. Iară ei, ca niște necunoscători și de duhuri înflăcioasă purtători, ale noastre învățături acmu în samă nebăgând, din capetele sale pre cărări strâmbe și șuvăite a îmbla au început. Și de vreme ce lucrurile așe s-au tâmplat, căutați de acolo lucrurile foarte bine să vă socotiți și de ieste cu puțință monarhiia noastră singură din sine să stăruiască și singuri noi împotriva a atâtea vrăjmași să ne luptăm, de vom putea, cum mai curând să ne înștiințați, căci noi, pre cât cu socoteala a agiunge putem, monarhiia Vulturului, cu vreme, nu numai cât de tot de la sine ne va dizlipi, ce încă și mare

împotrivică a ne fi, fără prepus ieste (că obrinteala ranii de pre margini să cunoaște). Și fiți sănătoși."

După trimiterea cărții aceștia, și Hameleonul nu mult zăbă vindu-să, spre monarhiia Vulturului drumul apucă. Ce dintâiași dată precum această călătorie în zădar să-i fie semnele o arăta, de vreme ce Șoimul (precum mai sus s-au pomenit), lucrurile tocmindu-și, lângă Corb să dusesse, carile și mai la mare cinste decât întâi încăpusă. Unde sosind Hameleonul, nu numai ușă să între, nu numai gaură să încape, ce așeși nici crăpătură cu ochiul să privască, loc și vreme ceva împotriva Șoimului să scornească nu află. Și așe, socoteala de acasă cu cea din târg netocmindu-i-să, la toate, de nu de bunăvoie, de nevoie îi căută a tăcea și alte lingușituri și chipuri de amestecături a scociorî să nevoi. Aședară, pentru Șoim în ceva gura-și a deschide neputând (căci Brehna cea și

Cucunozul din fire neînvoită și antipathie cu Hamleionul și cu toată simenția lor vrajbă vecinică avea), pre Inorog, pre Fil și pre alții (carii neprietini să număra și era) cu spurcate sicofandii și viclene năpăști cătră Corb îi trecu. Așe cât Corbul, spre mai toate cuvintele urechea inimii a pleca din fire obiciuit fiind, din sfătuirea și îndemnarea adevăraților lui prietini să abātu și de iznoavă carte ca aceia cătră vânători scrisă, cu carea tare le porunciia, ca de tractatele păcii nepărăsindu-să, supt numele aședzării lațul răsturnării Inorogului să întindză. Numai de Fil să să părăsască le dzicea, de vreme ce voia vrăjitoriului a trece nu poate, nici vreo pricină adevărată ca aceia asupra Filului are, iară deși are, dzicea că cunoaște că nu hirișă firea lui, ce din îndemnarea altora Filul în rândul neprietinilor s-au numărat. Deci tot lucrul în stropșirea și de tot prăpădirea Inorogul stând, numai asupra lui goana, ori cu ce mijloc ar fi, să

nu părăsescă și cu bine, și cu rău vârtos
le porunciia. Acestea și ca acestea
Hameleonul, pre cât mai în grabă putu,
ară, sămănă, grăpă, săceră, trieră,
vântură și în jitnița răutăților Corbului le
aședză, pre carile în vremea lor să
răzsaie nedejdu ind, pentru ca spre
monarhiia dobitoacelor să margă voie să-
i dea să rugă. Corbul, câteva în chip mai
de taină poruncindu-i și ales pentru
slujba carea spre vânarea Inorogului
arătase, cu nu puține daruri dăruindu-l,
unde voia îi va fi să margă, voie îi dede.
Hameleonul, voie și dzua bună luând,
cum mai curând în mo narhiia
dobitoacelor trecu, unde mărgând, ce au
lucrat și ce au aședzat mai pre urmă la
locul său ales să va povesti.

Partea a dzecea

Hameleonul, dară, așe de acolo spre monarhiia dobitoacelor purcegând, Șoimul înaintea Corbului lucrurile Bâtlanului a aședza să apucă, pentru ca și pe Hameleon de minciunos să dovedească și credința sa și a Bâtlanului să întărească și toată vredniciia Inorogului precum ieste și precum au cunoscut-o, să o perigrăpsască (căci Hameleonul cătră Corb dzisese precum Bâtlanul asupra Corbului în prieteșug cu Filul și cu Inorogul să fie legat). Deci toată ispita credinții Bâtlanului într-aceasta puneă, ca Corbul trimițând lângă sine să-l cheme. Deci după poruncă, îndată de va vini, a lui credință singură din sine să va dovedi, iară nevi ind, sămnul temerii vicleșugul inimii îi va descoperi și adevărat neprietin a fi îl va arăta. Iară alalte cuvinte a Șoimului cătră Corb într-acesta chip fură: „Lucrurile

firești (milostivul mieu și de bine făcătoriu stăpân) și cu un cuvânt să dzic, oricâte de la ceriu până la ceriu să văd, să simt și să înțeleg, cei a firii iscoditori și cu de-adinsul cercători, dzic, precum patru pricini să li să dea. Pricina adecă: cine, din ce, în ce chip și pentru ce. Deci dintr-aceste patru cele trii înainte mărgătoare (pre cât a mea proastă socoteală agiunge) adevărat fizicăi slujesc. Iară cea mai de pre urmă nici cum cu fizica a să amesteca poate (macar că grei și deplin învățatori așe au slăvit), ce numai ithicăi, adecă învățăturii obi ceinice temeiul și sfârșitul ieste (ce pentru ca proimiul voroavei mele cu lungimea ceva mai mult supăr să nu aducă, în scurt, pre cât voi putea și a proimiului cinste să păzesc și deșchiderea a alalte voroave precum să cade mai chiar să sfitesc voi sili). Ieste dară firea în lucruri, carea le face a fi ce sint și a lucra ce au poruncă a lucra, și aceasta afară din toată socoteala pricinii săvârșitoare, însă numai porunca și

orânduiala aceleia, carile din ceput spre vecinică și neobosită clădire au pornit-o, carea pre cum a nu să obosi, așe nici a să schimba, nici a să muta știe sau poate. Neschimbată, când dzic, în fețe, iară nu în atomuri, tre buie să înțelegi de vreme ce toate atomurile în toate fețele, în toată vremea cursul perioadelor sale făcând și săvârșind și ca-ntr-un vârtej întorcându-să, tând la nemica, tând la a fi a lucrului să întorc. Adecă de o parte născând, iară de altă parte perind, singură schimbarea atomurilor tâmplându-să, ființa fețelor, după hireșul său neam întreagă și neschimbată să pădzește (căci nici cel firesc lucrătoriu osteneala simpte, nici materia lipsește, nici formei după a sa orânduială firește împiedecare sau de tot ștergere a să da poate). Că, amintrilea fiind, încă de demult vrunul din chipurile neamurilor de tot a pieri s-ar fi tâmplat.

Tot, dară, orice firea firește lucrează, pricina săvârșitului preste socoteala și

simțirea ei ieste. Că amintrilea dobitocul nu mai dobitoc a naște ar fi lăsat, iară nu lupul pe oaie și șoimul pe porumb a mânca ar fi putut. Așijderea, cele firești toate în sferă să întorc și sferâi firește sfârșit nedându-să, iată că nu pen tru odihna sfârșitului, ce pentru vecinica clătire de la neclătitul călătoriu să clătește. Soarele, luna, ceriul și alalte trupuri cerești toate, din-ceput năpărăsit și cu mare răpegiune aleargă, însă nu cu aceia socoteală, ca doară vreodânăoară la doritul țenchiu și sfârșit agiungând, să să odihnească, căci așe (precum s-ar putea dzice), încă demult ar fi cunoscut, precum firește la sfârșit să agiungă, preste putință îi ieste și precum până acmu în vreun punct a sferii lucrării sale loc de stare n-au aflat, așe și de cii înainte în vecii vecilor, precum nu va mai putea, demult nedej dea i s-ar fi curmat, fără numai cândailea clătitoriul firii (cel ce în clătire nehotărâtă și neodihnită o ține), după a sa slobodă și puternică voie

vreodată a o clăti ar părăsi. Aședară,
toate lucru rile firești, cu una și singură a
soarelui paradigmă, precum să cade a să
înțelege să pot. Că precum soarele de la
punctul Racu lui până la punctul
Capricornului să suie și să pogoară și în
tot anul, macar că toate locurile împlării
sale negreșit atinge și cer ceteadză, însă
nici curgerii sfârșit a face, nici odihnii a să
da poate, fără numai cât cu apropierea și
depărtarea sa de la lo curile ce privește,
mutările și schimbările vremilor
pricinește, și aceasta afară din toată
socoteala și simțirea sa. Într-acesta chip
și cursul a toată fapta nepărăsit atomurile
schimbându-și, toate cele din-ceput
chipuri nebetejite și nepierdute păzește.
De unde aievea ieste că țenchiul
sfârșitului nu în socoteala fireștilor, ce
într-a izvoditoriului și pricinitoriului firii
ieste. Și așe, socoteala sfârșitului, din
cele firești cu totul tot rădicându-să,
rămâne ca după pricina pricinilor, în care
a doa pricină socoteala pricinii sfârșitului

să să afle. Și aflând-o, să o pricepem
trebuie. Deci, precum aievea s-au arătat,
de vreme ce în cele firești socoteala
pricinii sfârșitului firește nu să află,
anangheon ieste ca în cele ithicești
stăruită să rămâie. Așijderea ithica nu
altor fapte, fără numai ceiia carea cu
socoteală și cu înțelegere ieste, slujește.
Deci oricarea între fapte în lucruri are
socoteală, aceiași și a sfârșitului
socoteală, ce, pentru ce face, a avea
poate; și aceia numai un ținchiu și hotar
lucrurilor sale puind, la carile agiungând,
precum la sfârșit au agiuns să cunoască,
și așe, de clătirea ce făcea să să
odihnească. Cu acesta mijloc mare
lumină celor ce cu înțelegere să slujăsc a
lumina poate și ascuțită sabie împotriva
celora ce pre ziditoriul tuturor a tăgădui
nebunește îndrăznesc, în mână să ia, de
vreme ce deosăbirea zidirii și a
ziditoriului dintr-aceasta chiar a să
cunoaște poate. Căci ziditoriul, după înțe
lepciunea și puterea sa, zidirea

săvârșind, de lucru să odihnește și, ca un deplin în putere stăpân, o dată numai poruncind, din veci și până în veci zidirea ca o slujnică după poruncă nepărăsit alear gă. Deci precum toate alalte, câte supt ceriu zidiri să află, din zidi toriu să deosăbăsc, căci socoteala nu a sfârșitului, ce a poruncii numai au, așe una numai ziditoriului său mai aproape și a să asămăna să dzice, căci precum a poruncii firească socoteală, așe a sfârșitului fericirii și nefericirii, a binelui și a răului său chibzuială și adevătată hotărâre a cunoaște poate. Și aceasta macar că nu din fireasca sa vrednicie, ce oarecum împotrivă și peste fire, o înțălegere mai mult decât firească și dumnedzăiesc și ceresc oarece (căruia suflet înțelegătoriu îi dzicem), în sine strălu mineadză, carile, preste cele firești hotară rădicându-l, la cele metafizicești, ithicești și theologhicești cunoștințe îl povățuiește. Aședară, din cele înainte

pomenite a culege putem, ca oricare zidire ithicește din-ceputul lucrului socoteala sfârșitului ar avea, aceia ziditoriului său cu partea înțelegerii să să asemenea, iară carea firește numai cele trii pricini ar priimi, iară socoteala sfârșitului nu ar avea, ce numai după poruncă nepărăsit și peste simțire ar alerga, aceia ziditoriului nicicum în ceva să nu să asemenea, ce una din cele multe și mai nenumărate în perioadele sale pururea alergătoare și ca cele mai proaste celui mai de cinste slujitoare și îndămnătoare să fie.

Acum, dară, la cuvântul ce vream să dzicem întorcându-mă, dzic: să nu cumva gândești că socoteala mea au fost noaă și neaudzită filosofie să-ți vândz, nici în zădar (precum mi să pare) cui și în ce socoteala pricinii sfârșitului slujește în tot chipul chiar a-ți arăta m-am nevoit, ce mai vârtos de stepăna ființii tale aminte aducându-ți, în statul carile te afli, cu ce

parte din fire și cu ce parte mai mult decât din fire ești alcătuit și stăruit să cunoști și cunoscând îmbe părților ale sale și celea ce li să cuvin slujbe să orânduiești, ca fietecarea pre calea și orânduiala sa să margă (că cârma la corabie, zăbala la cal, socoteala la înțelegători sinonime sint). Deci trebuie să știi, o, Coarbe, că pre o parte (precum mai sus am dzis), din fire, decât un atom din cele multe altăceva mai mult nu ești, iară pre altă parte, cu socoteala slujindu-te, lucru rilor tale un ținchiu și loc înșămnat și hotărât să pui, ca la acela vreodânăoară agiungând, spre odihnire să te aședzi. Și nu nu mai cu atâta, ce așeși cu tot chipul să nevoiești trebuie ca nu la altul, fără numai la cel bun și fericit sfârșit să nemerești (că pre cum socoteala rea la cel rău, așe cea bună la cel bun sfârșit fără greș duce). Acmu, dară, ia aminte și pune în socoteală, a atâtea răscoale și tulburări (căroră cu ce socoteală începătura le-ai făcut, nu știu) sfârșitul

carile va să fie? Și, de ieste vreunul, când și cum va să fie? Iată, amândoaă monarhiile din patru părți s-au scuturat, iată, lucrurile publicăi noastre spre groznică răzsipă s-au plecat, râdi carea așteptând, căderea ne sosește, unele altora s-au ameste cat și toate în tot chipul s-au strămutat. Și până acmu (pre cât a mea socoteală a cunoaște poate), macar cu prepusul vreun chip de săvârșit chiteala nu dă. Toți niște atomuri putredzitoare sin tem, toți din nemică în ființă și din ființă în putregiune pre o parte călători și trecători ne aflăm. Una numai rămâitoare și în veci stătătoare să țină și ieste, adecă sfârșitul carile în bunătate să plinește. Căci din cea vie și vecinică adevărată socoteală începătura începăturilor și sfârșitul sfârșiturilor purcede. Nici alt sfârșit bun și fericit a să numi sau a fi poate, fără numai carile de la dânsul începe, cu dânsul mijlocează și într-însul să odihnește. Vulturi ne-am ținut, liliicii mai în trecutele dzile ne-au

bat giocurit, lei ne-am numit, țințarii și mușițele ne-au obosit și de toată ocara vrednici a fi ne-au arătat. Celor mici și slabi atocma să ne punem neputând, cu jiganiile mai mari și mai tari de luptă ne-am apucat. Pre Inorog gonim, pre Fil izgonim, Lupului țircăla muri, din carile să nu cumva iasă, i-am șiruit, pre Ciacal în numărul jigăniilor nu-l numim, pre Căprioara sălbatecă ca cum duh viețuitoriu n-ar avea o socotim. Au nu sint acestea toate mai mult decât liliicii, au nu sint mai vrednice decât muștele? (Ce ochiul mândrii pe leu șoarece vădzind, mai pre urmă pre șoarece leu simple.) De ieste dară la cineva începutul cu socoteala sfârșitului și sfârșitul cu chiteala începutului împreunată, dintr-aces te mai sus pomenite culeagă. Mă rog, lucrurilor noastre ce sfârșit ieste să urmedze? Precum rău și prea rău ieste să urmedze și cel cât de tâmp la socoteală va putea pricepe. Deci de-l

cunoști, o, Coarbe, și de pizmă numai într-acesta chip îl poțtești (căci voia slobodă putere ca aceasta are, ca vădzind și cunoscând cele mai bune, cele mai rele să urmedze), împotriva celui ce ți-au dăruit socoteala te pui. Căci el spre binele tău dându-ți-o, tu cu aceiași spre răul tău te slujești. Și așe, sau mărturisește că fără socoteală începând, spre rău săvârșești, sau precum singur pre tine din bunăvoia ta altor proaste și lepădate fapte te asemeni și de la cea mai de-a firea și mai evghenichi te dezsameni. De unde aievea urmadză că siloghizmul carile ai alcătuit în *barbara*, acmu să încheie, *cra, cra, cra*. Și nu numai după *Istoriia ieroglificească* cu numele Corb, ce așeși cu trup, cu suflet și cu totului tot, același și adevărat așe să fii te arăți.

De care lucru, ca acela ce adevărat prietin și dreaptă slugă îți sint (și mai ales că Corbul cu alalte pasiri

rumpătoare oarecare rudenie având, între noi nu puțină simbathie să naște), celea ce cu ochii de față am vădzut, cu urechile fără prepus am audzit, cu mânule fără greș am pipăit și precum în rădăcina adevărului sint le-am priceput, a ți le povesti și cu curată îndrăzneală a ți le grăi nu mă voi sii (că adevărul, deși târdziu, însă în deșert și nedovedit a rămânea nu poate). Copaciul pizmei, carile încă de demult strâmbe și cohâioase rădăcini lungi și late crăngi au aruncat, din livada inimii tale de tot a-l dezmădăcina și peste prilazul îngrăditurii afară a-l lepăda ți să cade. Că monarhiile acestea, precum din bătrânii noștri am audzit, și istoriile, ca cu glasurile răpăosaților, nepărăsit ne povestesc și în toate ceasurile în urechi ca dobele și ca clopotele ne răzsună, că nici odânăoară într-o omonie legate și una cu alta într-o inimă încleștate multă vreme a trăi n-au putut. Ce de s-au și tâmplat vreodată între dânsule părinte cu fiu sau frate cu frate

totdeodată slujba epitropiilor a ținea, însă precum toate ale muritorilor de zavistii și de împotriviri pline sint (așa dragostei de cuțitul zavistiei netăiată și legătura rudeniei de suvacul și cofandiei nedezlegată prin multă vreme a răbda n-au putut), carile nu numai cinstea și legământul prieteniei, ce și hotarale rudeniei și evlavia simenției a călca și la pământ a le stropși nu s-au siit.

De care lucru, urmadză ca și acmu (că cel într-una ispitit, acela și în multe ispitit să crede) alcătuirea siloghismului arătătoriu să încheie înșelătoriu și sentențiile filosofești în bolbăieturi sofisticești să prefacă. Cătră aceasta cu bună inimă îndrăznesc a dzice că știința fiziognomască (carea în fețele a unor jiganii fără de foc și singe altă nu arată) și mai vârtos ispita politicească proroc a mă face fără-a minciunii primejdie mă îndeamnă și pre cum cele de pre urmă mai rele decât cele dintâi să iasă.

Pardosul, Râsul, Hameleonul, Veverița și alaltă a Apariului simenție toată, carii într-această dată pentru epitropiia

Strutocamilii a sta și cu gurile prietini a să arăta să văd, în cea veche și nemutată a lor fire, bună nedejde am că nice pre mine rău chititoriu, nici pro rociile mele ceste de acmu minciunoase să iasă vor lăsa, ce pes te puține dzile, sau cu scrisoarea (căci cu gura între dâșii încă de mult a le sfârâi au început), sau cu fapta aievea și de adevărate să le arete și pre cel din moșie și pre cap giurat neprieteșug, în teatrul a toată lumea, cu dobe și cu surle să-l scoată. Au nu sint aceștea carii de la toate stârvurile, cu hârâieturi și cu clănțăieturi, ne probozesc? Au nu sint aceștea carii ar pofti nu numai unghi, plisc, ce așeși nici pene, nici tuleie să nu ne rămâie? (că tot împotrivnicul paguba neprietinului dobândă și toată scăderea lui adaogerea sa socotește). Nici neamul dulăilor decât aceștea în răutate mai gios sint, macar că

Într-această vreme, mai mult părtași și priitori monarhiei noastre decât jiganiilor ce lor șie de asemenea s-ar părea, ce adevărul ieste că toți aceștea folosul privat caută și dobânda chiverniselii hirișe cearcă, carile ori cu ce mijloc a le vini ar cunoaște, cu acela a să sluji nu să îndoiesc. Pentru Inorog, cele ce nu sint și după plăcere scriu și grăiesc (poate fi și pentru mine, pre carile despre adăvărata dra gostea ta nici ceriul, nici pământul a mă depărta va putea) și celea ce spre ațițarea și hrana vrăjbii sint scornesc. Pentru Fil celea ce nu aud dzic că le-au vădzut și celea ce n-au vădzut dzic că le-au apipăit. În scurt, toată socoteala într-aceasta li să spri jenește, că nefiind vânătoare, dulăii de ce treabă sint? Și în deșert, prin păduri și munți de nu vor lătra, pita ce mănâncă și ciolanele ce ling, în zădar a fi să nu să dzică, să tem (o, de ce să tem până mai pre urmă de n-ar scăpa). (Căci dulăii pentru fărămușuri și ciolane, precum prieteșugul a strica și

toate de bine facerile într-un ceas a uita
obicinuiți sint). În care chip aceștea cu
nepărăsitate ciocotnițiile lor vrăjbile a ațîța
și goanele în veci a le delunga să
nevoiesc, așe cât în toată viața de nu s-ar
curma, a lor viață fericită și norocită ș-ar
socoti. Acestea dară, așe precum sint
înțelegându-le, cu rea socotea la carea o
dată în minte ți-ai pus nu te amăgi, cu
care a dzice obiciuit erai, că siloghismul
carile asupra Strutocamilei ai alcătuit,
întărindu-să, de nu alt folos, încailea între
dobitoace pururea ne unire, și din
neunire slăbiciune le va vini și, așe, cu
slăbiciunea lor, puterea noastră va
crește, căci nici aceasta ieste bună
socotea lă, nici dreptatea aceasta
poftește, de vreme ce (mai mult lucru rile
împotrivă tâmplătoare socotite rău a nu
să tâmpla socoteala bună le face).
Așijderea (de multe ori pre durerea, mare
alta mai mare o tămăduiește, și ce
mehlemul nu vindică, vindică fie rul, și ce

fierul nu tămăduiește, cu mai mare
usturime tămăduiește focul). În care chip,
de socotit ieste ca nu cumva și dobi
toacele ce în durerile suferite nu simția,
acea în cele nesuferite să simță, și
atuncea, deși nu altă putință vor avea,
însă cu bună samă nu numai cătră cel
pemintesc, ce și cătră cel ceresc Vultur
lacrămi de singe vărsind, cu suspinuri de
foc vor striga, a cării dosadă răsplătire
dreptatea a o tăcea și cu milosul ei ochiu
a o trece nu va putea (căci dreptății
dreptatea a nu face peste pu tință ieste),
a căror suspini preț pare-mi-să că prea
scump și așeși mai neprețăluit va cădea.
Pentru aceasta dară deci ieste vrajba cu
aceste dobitoace din necunoștință.
Șterge-ți, rogu-te, ochii de pravul zavistiii,
și painjina pizmei de pre față îți râdică, și
inima asupra răutății și a vrăjmășii
împietrită privindu-ți, cunoaște. Și după
aceasta un soroc drumurilor și îmbletelor
poftelor tale pune-ți. Iară de-ți ieste
nepărăsirea vânătorilor, vrăjitorilor și a

mrejitorilor, căci cu tot adevărul socotești, adecă precum de aces tea a nu te părăsi dreptate ai, ascultă puținele, te poftesc, de la mine, carile pentru adevărată dragostea, carea cătră tine am, și mai cu de-adins, pentru curată iubirea carea cătră adevărință țiiu, afară din tot țircălamul lingușiturilor și precum regula adevărului pofteste a ți le povesti și cum sint a ți le dovedi mă voi nevoi. Câte dară sint lucrurile care de Fil s-ar atinge, în știința mea, puține sint, căci numai o dată la cetatea Deltii cu dânsul împreunare am avut. Ce atuncea a mea slujbă, spre aceasta însămnată și orânduită nefiind, de lucrurile lui puțin în minte mi-au fost. De care lucru, trecutele între dânsul și între tine cu de-adinsul a scutura și a cerca nu m-am pus. Ce și pentru aceasta atuncea pare-mi-să să-ți fiu scris că lucrurile adunării aceia mai bine ar fi fost supt titlul numelui tău să nu gioace. Ce sau că mintea în ce ți-au stăruit (după amăgită socoteala unor dobitoace) cum

mai curând a isprăvi ai grăbit, sau că strâmbitoarea vremii mai mult slovele mele a citi și sfatul în mai bine a socoti nu te-au lăsat. Cu care pricină, încă de atuncea, în locul temeliilor bune (carile într-ade văr s-ar fi putut arunca) temelii rele s-au pus, nu într-alt chip, ce ca cum stâlpii de marmure, iară tălpile de trestie ar fi fost. Ce ori cum, acelea atuncea s-ar fi tâmplat, precum am dzis, de aceste prea puțin în știință având, mai multe cuvinte a face nu pociu. Iară cât iese despre partea Inorogului (în carile toată greutatea lucrului a sta să vede), după porunca carea de la tine avusesem, în tot chipul am ispitit, pentru ca doară, cu dânsul împreunare având, celea ce pentru aședzimântul păcii mi să poruncisă a i le obști să pociu. La carea cu mijlocul Hameleonului (o, bată-l urgiia Vulturului ceresc!), în numărul voitorilor de bine, după socotea la ta socotindu-l, știre i-am făcut, precum cuvinte de pace

a-i propozui am (ce inima la tot binele plecată nu cu anevoie la nu mele păcii s-au plecat). Carile îndată cu dragoste și cu liubov, precum această împreunare poștește, mi-au răspuns. Și, fără multă zăbavă, la locul înșămnat coborându-să (precum și mai denainte îți scrisesem), acoloa împreunare am avut. Întâi dară socoteala mea au fost pentru ca într-a cui mână stă dreptatea să mă pociu adeveri, și așe, carile să fie mai tare să pociu giudeca (că un dram a dreptății, mii de mii de cântare a strâmbătății a rădica poate). Întâiași dată, pentru cea dintâi a vrăjbii pricină voroava înainte i-am pus, dzicându-i, și pricina asupra lui arun când, precum de la tine mă înștiinșasem.

Iară el într-acesta chip mi-au răspuns: „De pe ce cunoști, dzice, precum eu întâi pricina a vrăjbii aceștia să fiu fost? Căci pricina alta nu ieste, fără numai începătura lucrului (de vreme ce, precum, la cele fizicești, așe la cele ithicești,

pricina cu începătura sinonime sint). Apoi pricina trebuie ca nu a chitelii, ce a lucru lui ființă să fie. Deci, pricină hirișă ca aceasta asupra mea a afla de vii putea, voi mărturisi greșala și să va șterge păcatul (că iertăciunea greșala, iar pacea vrajba mai denainte rădică). „Cătră acestea, i-am răspuns: „Spre începătura lucrului altă dovadă mai tare și mai adevărată a să da nu poate, fără decât pricina carea pre altă pricină mai denainte decât dânsa nu are. Ca care pricină, o, prietine, cu hirografal carile asupra Corbului scriind, între jigăniile și vrăjitorii asieticești l-ai dat, și Corbul pre aceia vreme cu toată inima în cel adevărat prieteșug să afla. De care începă tură și pricină de vicleșug, el înțelegând, n-au pricinit, ce au păzit vrajba, carea și până în ceasul acesta trăiește." La aceastea m-au întrebat de mai am și altă ceva a-i arăta, pen tru ca pricina vrăjbii dintâi asupra lui să dovedesc? l-am răspuns: „Ba, și ce altă

mai multă și mai bună dovadă trebuie? i-am dzis. Au precum hirograful acela (pre carile acmu Corbul în mâna sa îl are) al tău să nu fie a tăgădui vii putea?" Cătră acestea așe mi-au răspuns: „Pomenește, dzice, o, prietine, cuvântul carile acmu-acmu îl dzisăși, că pricina atuncea pricină dintâi ieste, când alta mai denainte decât dânsa nu să dă. Că amintrilea, lucru pri cinit, iară nu pricina lucrului ar fi. Deci când altă pricină mai denainte decât pricina carea ai arătat a afla și a o dovedi o ași putea, atuncea ce vii giudeca?" „Ce poștește dreptatea", i-am răspuns. „Ca aceia pricină, dzice, o, prietine, asupra Corbului vrednic sint a arăta, însă cu urechea inimii cuvântul dreptății a asculta de vii suferi." Iară dacă-i dziș că cu dragă inimă cuvântul adevărului a audzi și giudețiul dreptății a da gata sint, într-aces ta chip dzisă: „Hirograful acela, o, prietine, adevărat al mieu este și precum slovele carile într-însul sint, așe cuvintele, ale mele sint. Ce

încă după hirograf mai sint și altele decât hirograful încă mai tari și încă mai mari, pentru carile până acmu, poate fi, încă înștiințare nu aveți. Ce socoteala pentru începături fiindu-ne, pricinile a doa și mijlocitoare în zădar nu vom mai pomeni și de vreme ce toată greșala într-acela ieste, carile pricină vrăjbii dintâi ar fi dat, noi pre una ca aceia asupra Corbului arătând-o și cu neîndoite arătări dovedind-o, precum de supt vina greșelii, așe de supt pricina începăturii vom ieși. De vreme dară ce pen tru începăturile pricinelor cuvântul ne ieste, a ști ți să cade, dzice, o, prietine, în vremea ce asupra tuturor dihaniilor Monochero leopardalis minunat stăpâniia, și, precum unui vrednic stăpâni toriu să cade, tare și fără preget grija alor săi supuși purtând, până într-atâta suma lucrurilor adusesese, cât pliscul Vulturului și clonțul Corbului de-abiia vreodată și mai niciodată ciolan proas păt ciocniia sau singe cald gusta.

Și pentru ca într-un tot adevărul să grăiesc, nu numai că singe cald nu gusta, ce așezi stârv împruțit macară a afla sau pânțele a-și sătura putea. Pentru care lucru, întâiași dată în răutatea Corbului scânteia zavistiei a să ațîța au început (acestea cum și în ce chip au fost pre larg la locul său s-au pomenit. Iar acum, pentru mai chiară arătarea a pricinii dintâi, precum pentru alții voroavă am face, în fața a tria, pre scurt și cât numai noima să să înțăleagă, iarăși a le pomeni ne vom nevoi). Deci după câțeva vreme, cu datoriia firii, Monochero leopardalis de pre pământ spre cele cerești s-au luat, Inorogul, după lege, moștenitoriu stăpânirii părintelui său rămânând. Inorogul, la aceia stepănă suindu-să, vrut-au ca adevăratul megieșesc prieteșug să îmbrățiședze, adecă cu monarhiia pasirilor în linește și în pace să viețuiască, de care lucru, îndată, precum de săvârșirea părintelui său, așe pentru curat gândul și bună inima sa, prin

scrisori pre Corb au înștiințat și ca, de ar fi fost cu părintele său nescareva de răceală pricini, să le uite și să le ierte îl poftiia (că prieteșugul a moșteni, a înțelepților, iară vrajba părințască în fii a cerca a nebunilor lucru ieste). Corbul, din scânteia ațîțată aieva, nu, ce cu vicleșug pre ascuns pojarul preste tot a aprinde nici s-au stidit, nici s-au lenevit, și ase, mai de grozav și spurcat păcat s-au apucat, de vreme ce, precum prieteșugul poștește și pre numele cerescului Vultur să giură, precum ori în ce și cât va putea, spre întărirea stăpânirii lui pre la locurile ce să cade să va nevoi i-au răspuns. Ca acestea în slove și în cuvinte cătră Ino rog înapoi trimițînd, iară din inima vicleană altele. Căci îndată dulăilor, pre carii în munți trimiși avea, poruncă dede, ca cu lătrăturile și brehăiturile lor toate locurile împlînd, pre alalte dobitoace și jigăanii spăimântînd, să le împrăștie și în toate părțile să le gonească. Dulăii porunca cu fapta plinînd, ticăloasele dobi

toace, de spăimoase și de moarte
menitoare glasuri ca acelea audzind, de
pregiur Inorog a lipsi și fietecarea grija
vieții sale a cerca au început. Corbul
atuncea, vreme aflând, pre jiganiia în
neam cu prepus, adecă pe Vidră,
tirănește asupra moștenirii Inorogului au
pus. Așe, Vidra apucând tiraniia, Inorogul
în munți, unde și Filul era, să dusă. După
carii Corbul prin munți, Vidra prin gârle,
prin multă vreme fel de feliu de goane și
încun giurături de moarte îmbla. Ce
dreptatea sfântă lucru greșos ca acesta
nu multă vreme răbdându-l, Inorogul,
aflând mijlocul, pre Vidră din tirănie au
lepădat și pre Fil în locul moștenirii mai
drepte au aședzat (căci șie sau norocul
din tinerețe îi zavis tuia, sau spre altele
mai mari sau mai grele îl cruța). Corbul
acestea vădzind, macar că dreptatea cu
mânule apipăia, însă răutatea din bun rău
și din Corb, orb îl făcea, de vreme ce, cu
multe măiestrii și vrăji, de iznoavă

păcatul înnoind și pre Fil din moșia și moștenirea sa scoțind, iarăși pre tiranul, Vidra, în locul său au băgat.

Vidrii tirăniia poftorindu-i-să, au socotit ca și răutatea tirăniiei să îndoiască (că tiranii cele ce dintâiași dată după nesățioasă voia lor cu răutatea a plini nu pot, de a doa oară vreme aflând mai cu asupră a plini obiciuiți sint). În care chip și Vidra (mai mult cu a Corbului îndemnare) făcând, dobitoacele, săracele, iarăși în toate părțile cu mare tulburare a să împrăștia le-au căutat, din carile unele, precum să dzice dzicătoarea, capul în poale luându-și, în monarhiia pasirilor au pribegit. Unde cu multe și fierbinți lacrimi, năcazurile carile despre Vidră trag cătră Corb arătând, de carile Corbul, oarecum, precum i să face milă arătându-să (că amintrile neschimbată firea Corbului a fi mai mai toți muritorii ispitită o au), precum vreun leac slăbiciunii și pătimirii lor va cerca și

În ce va putea le va ajutori să giurua.
Într-aceiași vreme și de la Bâtlan veste la
Corb sosi, aievea, iară de la Breb pre
ascuns (căci aceștea amândoi pre aceia
vreme părtași tainelor Vidrii era), precum
Vidra cu tot de-adinsul le poruncește ca
prin munți mreji întinzând, pre la vrăjitori
vrăji asupra Corbului să vrăjască. Corbul,
dintr-îmbe părțile pentru pizma smintit și
greșit vădzindu-să, pre o parte să videa
că de patima dobitoacelor rău îi pare și
cu tot chipul (căci acmu și de dânsul tare
să atinsese) din epitropie să o arunce ar
fi silit. (Căci tot tiranul, precum pentru
priietin, așe pentru nepriietin, tot cu un
suflet să poartă). Iară pre o parte pizma
veche, cu carea pre Inorog și pre Fil
goniia, pentru ca după rugămintea să
facă și într-adevăr de patima lor să să
milostivască nu-l lăsa. Ce amân doaă
gândurile tăinuind, în sine le avea. Până
mai pre urmă, pre săracele dobitoace,
carile la dânsul năzuise în tot feliurile de
vârteje și de hârzoabe învârtindu-le și

întorcându-le, le dzisă că binele lor ar
vrea și mântuința de supt tiraniia Vidrii le-
ar pofti, numai Inorogul și Filul sint pricina
carea după poftă fapta a săvârși nu-l lasă
(căci Corbul cunoștea precum
dobitoacele iarăși pre unul dintre dâșșii
la stăpânire ar pofti) și pricina ieste, dzi
cea, că acele doaă jiganii cu dânsul
veche vrajbă având, precum spre vreo
adevărată pace să vor întoarce a să
încredința nu să poate. Dintr-acele jigăanii,
precum știi, o, prietine, Lupul era carile
asupra acestuia lucru mai cu fierbinteală
era, și acesta cu mare chizășie să apuca,
precum Filul și Inorogul pacea vor priimi
și priimind-o nesmintită o vor ținea, numai
într-adevăr să cunoască, precum și
Corbul cu inimă adevărată aceasta
poftește. Corbul, după hireșul său și
firescul vicleșug, precum aceasta cu tot
de adinsul învoiește arătându-să, îndată
la mai marele ogarâlor (carile cu alt nume
Istoriograful Afroditei să cheamă) carte
scri ind, îi porunciia ca cu descântătoriul

de la Lacul-Dracilor vecin lucrul pentru pace să ispitească. Și ce mai mult voroava să lun gesc, o, priietine, în anul 72940, noiev. 104, în munții de la Grumadzii-Boului, cu mari giurământuri și dintr-îmbe părțile legământuri, cu chipul carile știi, tractatele de pace s-au încheiat, a căror tractate coronă era ca Corbul în tot chipul nevoitoriu să fie, pre tiranul Vidra din epitropie să scoață. Sfârșitul tutu ror, într-același an, oct. 230 pomenitul Istoriograf a Afroditi de la cetatea Deltii (căci vrăjitorii acoloa era) cătră vecinul celor de la Lacul-Dracilor, o carte într-acesta chip scriia: „Istoriograful Afrodiseu, descântătoriului de la Lacul-Dracilor, sănătate! Pentru vinirea noastră vii ști că cu sănătate la cetatea Deltii am sosit, unde toate nevoințele noastre, carile pentru alcătuirea păcii am cheltuit, în vânt aruncate și în zădar luate le-am aflat, de vreme ce dumnealui Corbul, în vreme ce noi giură mânturile cu iscălituri

și cu peceti întăriam, atuncea el cu mijlocul vrajitorului despre crivăț la vrăjitorii cei mari de la Delta un baier trimisese, a căruia descântec să cuprindea ca vrăjitorii cu toții pentru primeneala Vidrii învoind, asupra unei jiganii streine (carea din Țara Îngemănată ieste) a dobitoacelor epitropie să arunce. Vădzind aceste, împotriva sfintelor giurământuri, a Corbului fapte (a cărora de proaspete, precum să dzice, încă singele le pică), pre cât am putut, cu multe mijloace am silit și deodată mintea vrăjitorilor într-altă parte am întors. Cătră acestea nu puține și celea ce să cad cătră Corb am scris. Nedejduiesc că și pre dânsul din rătăcită calea carea ține a-l îndrepta să-l pociu. Iară de nu, cum mai curând, pen tru tot adevărul, știre viți avea."

Cătră acestea, o, prietine Șoaima, dzice, alta și mai minu nată și în păgânătate încă mai afundată Corbul

ispitiia. Că pre aceiași vreme, foarte pre ascuns, pre Aspida de Palestina la Vidră trimisese, pentru ca cu tari giurământuri înșelând-o, vechiul prieteșug să înnoiască, dzicea. Și iarăși într-acea dată epitropiia dobitoacelor cu mijlocul vrăjitorilor asupra jigăniii de la Țara Îngemănată a isprăvi siliia. Deci acmu socotește, o, prietine, câte împletecite vicleșuguri și câte spurcate de giurământuri călcături Corbul totdeodată cătră trii chipuri făcea. Ce poate fi dumnă dzăiasca parahorisis slobodzind, ca cu vreme răutatea mai cu asupra să plinească. Atuncea ceva după poftă a isprăvi neputând, câtăva vreme lucrurile în tăcere au stătut. Acestea ale Corbului viclesuguri un hirograf a Brehnaciei le întăriia (carile la Gru madzii-Boului în mâna Inorogului cădzusă), în care să cuprin dea că în curândă vreme toată monarhiia pasirilor mare răzsipa și prăpădeniia Filului și a Inorogului așteaptă.

Acestea și ca acestea ei bine
adeverite avându-le, ce ca cum nu le-ar fi
cunoscut ascundzindu-le (că arătarea
neprieteșugului fără folos corăbiierilor să
asamănă, carii în vremea furtunii
chivernisa la corăbiii lăsind, căci din
liman au ieșit, unii pre alții vina aruncă și
pre sine a vremilor cunoscători, iar pre
alți necunoscători arată), la ce fortuna și
vremea le-ar sluji păzindu-să aștepta.
Într-aceia vreme din părțile Mesopotamiii,
un vrăjitoriu prea mare a vini să tâmplă
(că părțile Persii cu vrăjile și maghiile
vestite sint), într-a căruia timpinare Filul
cu Inorogul ieșind și vrajea oarece
ispitind, aflară precum voia vrăjitoriului
spre bunăvoie să pleacă, de vreme ce, ce
fel de mreje să le împletească ar pofti
întrebându-i, ei pre Corb în nemică
atingând, mreaje asu pra Vidrii să le
împletească răspunseră. La carea
vrăjitoriul dzisă, precum în cale fiind, cinii
de mreajea ca a aceia a împleti gata nu-i

sint, iară la cetatea Deltii mărgând, fără greș, precum cere rea le-a plini să giurui. Deci după porunca vrăjitoriului, Filul cu Inorogul la cetatea Deltii mărgând și acoloa întâi cu istoricul Afrodisău împreunându-să, toate vicleșugurile cele mai denainte ca cum nu le-ar fi simțit să arăta. Și aceasta nu cu proastă socoteală (ce unde norocul pizmuiește toată socoteala bună să smintește), de vreme ce socotia că vădzind Corbul că vrăjitoriul le priește și precum mreje asupra Vidrii a le împleti vremea și ceasul pândește, cândailea de tot de răutate și de pizmă să va părăsi, și ce ținea zugrăvit, cândailea ar întoarce în adeverit. Ce vrăjmășia Corbului cea nedomolită nici până într-atâta a să opri au putut. Că acmu, în strâmptori vădzindu-să (că largul altora strâmptoarea lui ținea), la alt chip de vicleșug alergă și pe bie tele jiganii carile lângă dânsul era fugite, în taină chemând, brâncele în loc de peceți să-și

puie și un hirograf curugămintе la
vrăjitoarea cea mare să trimață îi
îndemna, ca, milostivindu-să, de supt
tiraniia Vidrii să-i scoață. Jigăniile,
săracele, încre dințându-să și după
undelemnoase cuvintele lui muindu-să,
ce în hirograf s-ar fi scris nu știa (că
hirograful pre limba vrăji toriului scris
fiind, jiganiile nu o înțelegea, ce numai ce
plăzmuit le tălmăciia, aceia știa). Iară
într-adevăr mai mare jalobă asu pra
Filului decât asupra Vidrii să cuprindea și
precum uniia din tre dânsеле epitropiia să
isprăvască să ruga. Așijderea Corbul,
despre partea sa, nu puține căpuși pline
de singe proaspăt tri masă (căci neamul
vrăjitorilor, din fire cărnurilor și singiurilor
cu mare lăcomie ieste dat).

Deci Filul cu Inorogul puținele dzile la
cetatea Deltii zăbo vindu-să, de pre
semne începură a cunoaște că mintea
vrăji toriului de o parte de lăcomie, iar de
altă parte pentru a sa bez cisnicie ieste

lovită, de vreme ce, precum neputința acoperindu-și, așe vremea din dzi în dzi urnind, dzicea: „Eu mreaiea fără pre pus voi împleti, numai niște stele foarte trebuitoare stau cani departe, carile peste puține dzile apropiindu-să, lucrul după pofta voastră să va săvârși.” Filul oarecum fluturate cuvintelor vrăji torilor a să încredința începuse (căci el mai avea niște vrăjitori mai mici, carii, pentru ca să-l îmbunedze, precum vraiea spre bine merge îi dzicea). Iară Inorogul mai cu dedins împlând și prici na zăbăvii mai din rădăcină cercând, pentru hirograful și mita carele Corbul la vrăjitoriu trimisese știre luă, și așeși, în mâni încăpându-i, preste tot îl citi (că Inorogul slovele ce era pre lim ba vrăjitoriului putea citi). Și îndată mărgând, pre Fil de povestea hirografului ce vădzusă înștiință.

Nu puțin de aceasta Filul să tulbură și cătră Inorog dzisă: „Eu mai am, frate, un vrăjitoriu, carile, precum socotesc, în

vrajă nu mă amăgește, la carile, în ceastă sară mărgând, voiu întreba de poate hirografu carile au trimis Corbul vreo trecere a avea." Și așe, Filul la acel vrăjitoriu mărgând (carile în lapte de oaie și în spata caprii a căuta foarte bine știia) și de lucrurile ce audzisă întrebându-l, el răspunsă: „Asupra ta, dzice, vrăjea rău nu arată, iară asupra Inorogului mai vartos în ceastă sară din singură gura vrăjitoriului celui mare m-am înștiințat precum Corbul cu mari sume de giuruințe toată vrajea spre rău i-au întors, pre carile până mâni (precum astrolaviul mieu arată) sau în izgnanie îl vor trimete, sau și altă ceva mai rău îi vor face."

Inorogul, macar că acmu aieva în vicleșugurile Corbului cădzut să simțiia, însă duhurile bărbătești nicicum gios lăsind, cătră Fil dzisă: „Eu, frate, până într-aceasta vreme duhurile înădușindu-mi și toate vicleșugurile Corbului, cum să dzice, cu coada ochiului căutând, pentru

voia ta le-am tăcut, pentru ca nu cumva vreo pricină de împiedecare lucrului tău să dau. Iară acum, iată, singur toată inima Corbului, carea cătră noi are, poți cunoaște. De care lucru, de acum înainte, după atâtea dovedite ispite, de mai iese cu puțință a îngădui, și după atâtea călcături de giurământuri, de frica păcatului de mai iese cu cale cineva a să feri, socotește, și ce cunoști frățește mă sfătuiește. " La carea Filul răspunsă: „De acum înainte păcatul acesta în sufletul meu să fie, și de-ciia, ce poți a lucra nu te lenevi" (că dreptele giurământuri a ținea a evseviii, iară de cele strâmbe a să teme a disidemoniii faptă iese). Inorogul acum din doă părți să amăgia, în dreptatea lui sprijenindu-să, de o parte, căci cu mare îngăduință vicleșugurile Corbului tăcând și ca doară s-ar părăsi așteptând, cu mâna lăcomiii mai-mai la cea desăvârșit primejdie îl adusesse. Iară de altă parte, vicleșugurile Filului încă mai mari primejdii îi așternea,

că vădzind Filul că cu alt mijloc ceva a să isprăvi nu să poate, cu îmbunători cătră Corb și cu vândzăturile Inorogului priința a-i vâna a să ispită începu. De vreme ce la toate sfaturile nedespărțiți și în frăție sprijeniți fiind, cu mijlocul Căprioarii de Araviia, de toate epihirimatele lui pre dulăi și pre alalți gonași înștiința. Ce acestea atuncea ascunsă și neștiute cătră Inorog fiind, iară mai pre urmă, cu mare rușinea Filului, la ivala a toată lumea au ieșit.

Aședară, Inorogul într-un chip fără de nedejde sau izbânda, sau cea de tot pieire așteptându-și (căci mai mult pentru chi vernisala lucrurilor a chiti strâmbitoarea vremii nu-l lăsa), îndată la vrăjitoriul cel mare ducându-să, de toate vicleșugurile, carile cu mita Corbului și cu lăcomiia a altor vrăjitori i să gătesc, îi po vesti și precum cu toții pre dinafară cu mârda otrăviți fiind, sfat împreună au făcut ca cu descântecele și cu farmecele

rugămintelor să-l ademenească, ca mreața asupra lui să îndeplinească. „Eu dară (dzice Inorogul) cu îndemnarea și porunca cuvântului tău, din munții cei înalți coborându-mă, aicea, la cetatea Deltii am venit și, precum singur bine știi, că nu pentru altă, ce numai pentru ca mreața asupra Vidrii să ne îndeplinești. Iară Corbul, socotind că la noi cinstea epitropiilor de va rămânea toate răutățile și vicleșugurile lui, carile cătră toată puterea voastră are, să vor des coperi, cu toată nevoița pre la toți vrăjitorii silește ca ce rău ar fi mai mare, acela la cap să-mi aducă. Iată, acum, precum viața, așe moartea mea în mâna ta au rămas, cu carea după cinstea numelui tău și sau după cum vii vrea, așe fă.”

Vrăjitoriul, macar că pentru delungarea vremii asupra mrejii Vidrii și știre avea și voință, însă pentru ca vreun nalgiosul Ino rogului să să facă, nice știia, nici poftia. De care lucrul cătră Ino

rog într-acesta chip grăi: „Credzi, dzice, ca într-această dată și alt vrăjitoriu să să poată afla, carile mreji, de carile te temi tu, să poată împleni?” Inorogul dzisă: „Ba știu, dzice, că altul mreaje ca aceasta să împletească puternic nu iese. Numai mă tem că cu ademeniturile altor mai mici vrăjitori să nu te buiguiești și singur tu mreajea să nu împletești.”

Vrăjitoriul dzisă: „De acesta lucru, până eu pre acestea locuri mă aflu, frică nu avea, nici că pentru lăcomiie cinstea datului cuvânt îmi voi vinde grijă să porți. Așijderea, adevărit să fii că, cursul stelelor și vârtejirea țircălamurilor cerești de-mi vor ajuta, în curândă vreme mreaje asupra Corbului voiu împleni și aripile lui cu sămnul cel de biruință în mâna ta îl voi da. Însă întâi plata ce-mi va fi de la tine trebuie să știu”. Inorogul acestea de la vrăjitoriu audzind, macar că peste toată îndămânarea vremilor giuruința peste puțință a să plini cunoștea

(ce cele ce să iubăsc și pre lesne să cred
și mai tare să nedejduiesc), însă decât
prieteșugul cu vicleșug ascuns,
neprieteșugul aievea cu Corbul a ținea
mai de folos a fi socoti, și așe, hirograful
(de carile am pomenit) în mâna
vrăjitoriului au dat. „Acesta hirograf, o,
iubite prietine, îmi dzicea, cu vreme la
mâna Corbului au vinit, în carile toată
puterea argumenturilor Ț-ai pus, cu carile
pricina vrăjbii dintâi asupra mea a fi să
dovedești și precum eu călcătoriul
giurământului și vândzătoriul
prieteșugului să fiu fost să ade verești.
Ce acmu, precum vedzi, lucrurile
adeverinții într-alt chip să au (că podoaba
și chizmirea minciunii în chiteala scornită
și în voroava tocmită stă; iară ființa
adevărului în singurile lucruri precum
ieste singură să adeverește).”

Atuncea eu (dzice Șoimul cătră Corb)
ca acestea, ca cum necredzute cuvinte ar
fi, din gura Inorogului audzind, i-am dzis:

„Adevărat arătoase socotele aduseși, o, prietine, și cu împodobită voroavă în zugrăvala chipului adevărului le arătași. Însă mă tem că, după apofthegma carea singur mai pomeniși, ființa adevărului în lucruri a arăta, precum să poci a crede, nicicum pociu.” El mi-au răspuns: „Toate lucrurile între muritori, carile pentru adevăr sau pentru minciună prepus aduc, izvodorii legilor supt doaă dovede le-au supus; una ieste carea prin mărturisirea a chipuri vrednice de credință să face, alta carea, prin hirișile scrisori și hirografuri, dzisele tăgăduite adeverește. Deci cât pentru lucruri ca acestea, carile între noi s-au lucrat, s-ar socoti, poți cunoaște că alte chipuri streine pentru trebuința mărturisirii, la mijloc a să pune, nici cu cale, nici cu puțință au fost (căci toate pre cât mai cu taină să putea să lucra), de unde aieve ieste că toată puțința dovedirii în scrisori și hirografuri rămâne. Deci, de-ți voi arăta, o, prietine, a Brehnacii și a pomenitului Istoriograf scrisori, carile ale

mele dzise să întărească, atuncea ce vii giudeca?" Eu, de acestea nicicum macar nedejduindu-mă, precum „ce va pofti adevărul, aceia voiu giudeca" i-am dzis.

La aceasta el mi-au răspuns: „Să nu cumva în prepus întri, o, fârtate, că doară mutând vreme dovedirii, mutarea sentențiii voiu să fac. Ce într-adevăr să știi că eu acestea scrisori într-această dată, precum așe de treabă să-mi fie în minte nepuind, lângă mine nu le am. Iară la a doa împreunare, fără greș, de față vor fi."

Aședară, acestea deodată până într-atâta scuturându-să, voroa va spre începătura păciuilirii am întors, dzicându-i: „Acestea cum au fost au fost (că între gâlceviți pricea pentru dreptate și pentru strâmbătate de ar lipsi, cu adevărat în lume nici gâlceavă, nici gâlcevitori ar fi). Iară de acmu înainte, în dragoste și în prieteșug a întra, de vii pofti?" După care

poftă el priimind, celea ce cătră tine cât
de cu cuviință am scris și cât de fără
cuviiță răspunsuri am luat, singur tu bine
știindu-le, în zădar nu le voi mai pomeni.
Iară când i-am dat știre precum
răspunsurile de la tine mi-au vi nit și la a
doa împreunare l-am poftit (ce blăstămat
ceasul chemării aceiia, că atuncea ocară
carea Hamelonul ne-au făcut vii fi țiind
minte), carile după datul cuvânt îndată
viind, îndată hirografurile, carile țiinea în
mână, îmi arată, din carile unul era cu
scrisoarea Uleului și cu iscălitura
Brehnaciei, iară altul preste tot hirișă a Is
toricului Afroditei mână și scrisoare să
videa. Acestea eu vă dzind, o, Coarbe, și
bine precum era cunoscându-le, ce mai
mult să-i răspundz nici am avut, nici am
putut. Însă precum să dzice cuvântul,
soarele cu degetul a astupa nevoindu-
mă, îi dziceam: „Poate fi, neprietinii de
obște, până într-atâta lucrurile au ames
tecat, cât unul altuia cuvintele și poftele a
vă cunoaște să nu puteți. Iară acmu, cu

mijlocul nevoinții mele, bună nedejde am
ca toate acestea, ștergându-să, să să uite
și la cea cinstită și lăudată dragoste să vă
întoarceți." Atuncea dară, ții minte, o,
Coarbe, că vârtos îmi scriiai, ca de nu
într-alt chip, macar cu giurământ de va
putea fi, numai în silță să-l putem băga,
pravila locului nostru pomenindu-mi,
carea învață (că spre biruința
nepriietinului or ganul de sfânt și de
spurcat, nu să cearcă). Ce canonul
acesta, macar că adevărat din topicească
pravila noastră ieste și tot nea mul nostru
cu dânsa foarte să slujește, însă cât
despre partea mea ieste, ce ieste cu
dreptul să spui, într-această dată sufletul
mieu a o suferi n-au putut-o, ce într-
adevăr siliiam ca lucrurile acestea la ce-i
cu cinste și cu dreptate să vie. A lucruri,
dară, svinte ca aces tea eu începătură
făcând, Hameleonul, spurcatul, cu dulăii
în samă nebăgătorii, câte vicleșuguri și
câte scârnave măiestrii i-au pus, până în
fălcile crocodilului (precum bine povestea

știi) l-au dat. Din care primejdie sfânta lui dreptate a nu-l mântui macar apusul soarelui a aștepta n-au putut.

Acestea, dară, și altele ca acestea, la număr nenumărate și în răutate nemăsurate vicleșuguri și de cap primejdii, tu și ai tăi asu pră-i nepărăsit aducându-i, cum Inorogul, o, Coarbe, dreptate n-au avut ca orice mai rău ar fi putut, aceia să-ți fie și făcut? Ce nu atâta a lui nevoie de vinuit, pre cât a ta mare norocire de fericit, că nu socoteala ta cea dreaptă, ce norocul lui cel împotrivic și strâmb până astăzi lucrurile în norocire ți-au arătat. Ce nu până într-atâta iese de credzut fortuna norocului, o, Coarbe, carea, pre cum din bătrâni am audzit, numai aripi să fie având, dzic, iară nu și picioare și pe deasupra capului zburând, după cel norocit ur madză, iar de tot pe dânsul a să pune nici va, nici, de ar vrea, în ce să să sprijenească are (că cine cu aripile

norocului a zbura i să pare, când în piatra stăruiei a să sprijeni va, atuncea precum nici picioare neclătite să nu fie având cunoaște).

Iată, acum, Hameleonul câteva zile lângă tine au fost; deci câte asupra tuturor va fi amestecat și cât asupra Inorogului fiie rea îți va fi tulburat, singur vii fi știind. Trecut-au și în monar hiia dobitoacelor, ce acolo ce va lucra vremea după aceasta fru bun să le aduci, întâiași dată scrie la Bâtlan aicea să vie, de la carile pentru acestea și mai mult a te adeveri vii putea. Apoi piz ma veche părăsind, pre Inorog la prieteșug poștește, că cu aces ta chip lucrurilor monarhiiei noastre mare folos, iară ție nespusă odihnă și întemeiere precum să va naște, adevérit să fii. Că amintrilea tot pre această rătăcită cale lucrurile mângând, în cea mai de apoi mare și cumplită primejdie, pre toți, pre noi, a ne aștepta să știi. Aceasta, dară, o, Coarbe, ieste

știința mea pentru Inorog și aceasta ieste
sfătuirea mea cea prietenească, pen tru
carea pre numele cerescului Vultur mă
giur că în tot adevărul ce am cunoscut și
am vădzut aceia ț-am povestit și ce mai
de folosul obștii am socotit, aceia te-am
sfătuit. Iară de ciia înainte, tu, iarăși,
precum vii, așe fă."

Corbul acestea de la Șoim prin câțava
vreme cu răbdare ascultând (că cuvântul
adevărului de multe ori și peste simțire
inimile domolind, urechile spre ascultare
pleacă), pre o parte, de rușinea
vicleșugurilor înfruntate să făcea precum
nu atâta la inimă îl ating, iară pre altă
parte vădzind că cuvintele Șoimului și
adevărate și prietenești sint, așijderea în
ascunsul inimii sale pentru acestea
singur șie dovadă și mărturie fiind (că
mărturiia hirișei și ascunsei științe decât
toate dovedele mai doveditoare ieste),
îndată la Bâtlan trimasă și cum mai
curând la dânsul să mărgând, Corbul în

tot chipul pentru politia și socotelele Inorogului îl întrebă și-l cercetă. În carele nu mai puțină adevărută decât la Șoim află, de vreme ce nu numai cât cuvintele Șoimu lui adevări, ce încă și toate amestecăturile Hamelonului de minciunoase le scoasă și de batgiocură le arătă.

Cu a cestora cuvinte și mărturii, domirit și domolit, Corbul la dulăii vânători, carii în munți să afla, porunci ca de vor videa că într-alt chip Inorogul în măiestriile lor a cădea cu puțință nu iese (căci aprinsa vrăjmășie cuvânt apofasisticos să dea nu-l lăsa), cu tot chipul să să nevoiască ca spre pace și prieteșug a-l întoarce să poată, și cum mai curând răspuns să aibă.

Partea a 11-ecea

Pre aceia vreme între dulăii carii în munți să afla, una din pasiri (carea din cele supusă stepăna cea mai de sus ținea), foarte credincioasă Corbului și a toată monarhiia păsirilor dreaptă slugă era. Aceasta, porunca Corbului vădzind, mai mult într-alte so cotele a sta nu să zăbăvi (căci pacea Inorogului tuturor dorită era), ce, îndată sculându-să, la un bun vrăjitoriu și vechiu pri ietin al lor să dusă, pentru ca vrajea să ispitească de ieste cu puțință de atâtea cumplite rane inima Inorogului a să vindeca și de să poate cu vreun chip spre prieteșug a să întoarce? (Acesta era vrăjitoriul carile la cetatea Deltii Filului spusese precum peste doaă dzile Inorogului o samă vor face.) Pre acesta, dară, într-acesta chip pasirea aceia (precum mi să pare, Lebăda era, căci aproape de moarte cântecul cel mai frumos au cântat)

întrebându-l, vrăjitoriul îi răspunsă: „Tu știi că acmu vrajea mea nu trece, pre cum trecea odânăoară, nici alt vrăjitoriu între noi au rămas, carile asupra jigăniiii aceștiia mreaie a împleti să poată. De care lucru, prietinește vă dzic că nici a mea, nici a altuia vrajă trebuie să mai cercați, ce de acmu lucrul cu linește și cu blândețe ieste să ispitiți. Deci tâmplarea după pofta voastră de va ieși, fericiți sinteți, iară de nu, cu furtuna nu trebuie a vă lupta, ce după undele apelor vă ieste a va lăsa. Căci amintrile, toate vrăjile minciunoase sint și când viți nedejdui că mreaiea asupra nepriietinului să împletește, atun cea voi într-însa învălătuciți și împleticiți vă viți afla. Mai vârtos acmu (precum foarte bine înștiințat sint) că toată ușea vră jitorească înaintea Inorogului deșchisă ieste, și încă precum și buni chedzi să i să fie arătat, adeveriți să fiți.”

Lebăda, răspuns și învățătură ca

aceasta de la vrăjitoriu luând, să ducă.
Iară Inorogul, într-acea dată știind precum
acelui vrăjitoriu bobii nu-i prea împlă și
teiele îi sint cani împleticite, socoti ca în
vremea slăbiciunii lui cu dânsul prieteșug
și cunoștință să facă, ca nu cândai, cu
vreme vrajea slujindu-i, împotriva lui să
să afle (că în strâmtori lățimea
prieteșugului să agonisește, iară în lățime
strâmtarea neprietenii/ să gătește). La
carile pre un dulăoaș, carile cu dânsul
cunoștință avea, trimasă (țincușorul
acesta născut, crescut și așeși încărunțit
la oi era, ce și la bătrâ nețe de minte tot
ținc era). Carile, la vrăjitoriu mărșă,
dzisă: „Inorogul împreunarea ta a avea
pofteste, nu că doară vreo vrajă de la tine
cere, ce numai pentru cele viitoare
tâmplări așe i-au năstăvit, ca cu tine
cunoștință și prieteșug să lege”.

Vrăjitoriul, de aceasta audzind, îndată de
sfatul ce-i cerusă Lebăda în minte își
adusă și bună vreme pentru ispita
lucrului să fie aflat socotind, cătră țincul

cel bătrân dzisă: „De împreunarea Inorogului foarte bine îmi pare, că și eu pentru une pricini voroave prietinești a avea încă de mult poftiam, și fără de nici o zăbavă, numai să vie". Tinchisorul dzisă: „Tu bine știi că mulți sint gonașii lui, carii în toate poticile îl păzăsc, cu care pricină, așe aieva și când voia i-ar fi, a vini nu poate, ce numai când mâna îi va da, atuncea precum va vini adevărit să fii". Vrajitoriul dzisă: „Oricând voia îi va fi, la mine fără nici o grijă să vie și cu aceasta pricină de i să va tâmpla vreo primejdie ca aceia, în sufletul meu să fie". Și cătră acestea pre toți bobii și teiele sale giurământ adăogea. Așe, ținul cel bătrân răspuns ca acesta aducând, Inorogul, macar că multe împotriva socotia (că pre cela ce-l mușcă șer pele și de șopârlă să ferește), însă mărimei sufletului biruința dând și fără nici o grijă sculându-să, la lăcașul vrăjitoriului să dusă, cu carile împreunându-să, după cele multe și în

feliu de feliu zbătute voroave, vrăjitoriul voroava pentru pacea cu Cor bul înainte îi pusă, dzicând precum vrajea îi arată că acesta lucru la săvârșit va putea ieși. Inorogul răspunsă: „Precum până acmu, o, prietine, inima mea spre partea cea mai bună plecată au fost, așe și acmu tot spre aceiași stăruiește. Numai a mea împotrivnică fortună (care, precum să dzice, încă din fașă, în toate și pentru toate a nu mă dosedi nu părăsește) nici voia inimii mele altora precum ieste a o ivi mă lasă, nici spre trebuință ca aceasta nes careva chipuri vrednice de credință a-mi arăta au învoit. Ce, pre cum să dzice cuvântul (glasul cucului din glasul pupădzii ne deosăbind), totdeauna urechile sale cătră cuvintele mele surde și de tot astupate ș-au ținut." Cătră acestea Inorogul pentru toate cele la mijloc trecute cătră vrăjitoriu povestiia, adecă cum le-au fost începătura vrăjbii, mijlocile delungării și de multe ori ispita

păcii, carea, în câteva rânduri acmu lucrul isprăvit ținându-să, mai pre urmă tot amăgit și despre Corb viclenit s-au deșteptat. De acestea vrăjitoriul, pre amănuntul înștiințându-să, toată dreptatea Inorogului da (că ipocrisiia dreptății la neamul vrăjitorilor foarte obiciuită ieste). În scurt, să dzicem, vrăjitoriul dintr-îmbe părțile atâta de cu osârdie s-au nevoit, cât s-ar putea dzice că focul cu apa ar fi adunat și ceriul cu pământul ar fi împreunat, de vreme ce într-aceiași dzi, pre Lebădă și pre dulăii vânători acoalea aducând, cu Inorogul a să videa și prin câțava vreme a să vorovi i-au făcut.

Ce-i încoace și încoalea, tractatele pentru pacea la mijloc puind, unii trăgea, alții împingea, iară ceva de adevăr și de folos nu să alegea. Deci cu toții lucrurile așe împletecite și încurcate vâdzind (că când cineva adevărului a să îndupleca nu va, încurcătura min ciunilor nu cu lesne de dezlegat să înnoadă), soroc

vrajbei în 25 de ani pusă, pentru ca de acesta lucru, pre Corb înștiințând, la ce mai adevărat s-ar pleca să cunoască.

Într-aceasta vreme de armistiție vrajea vrăjitorului mijlocito riu așeși de tot să închisă. Iară povestea pricinii era că vrajito riul cel mare cu farmecele sale atâta putere agonisisă, cât pre toate vrăjile mute întorcând, singur el numai, când, ce și cui vrea, vrăjiia (acesta era pe vremea când munții cei mari pre copacii de la Delta supusese și în robiiia celor șapte voievodzi îi adusesese, precum istoriia la locul său s-au pomenit), ce nici lui în multă vreme tripodul nu i s-au stăruit. Însă oricum ar fi fost, în vre mea acestuia vădzind dulăii că vrăjea ceva cuiva adevărat să vrăjască nu poate, sorocul armistiții a-l lungi și cu chip cani nepriceput din dzi în dzi a-l muta începură. Inorogul, acestea nu că doară nu le cunoștea, ce căci vremea macar cum nu-i slujii, cu cunoștința a le trece

să făcea.

Iară nu prea multă vreme la mijloc trecu și preste nedejdea tuturor, ca ciupărca din gunoiu, așe în mijlocul tuturor un vrăjitoriu atâta de mare răzsări, cât de năprasnă ieșirea lui cu toții să cutremurată. De aceasta Corbul de știre luând, îndată pre Uleu trimasă ca, în munți suindu-să, acolo ce să lucrează să cunoască și Inorogul de ce să apucă să ispitească și acmu pentru împlire tirea mrejii asupra lui toată nedejdea curmându-i-să, tare poruncă îi dede ca de pacea pre carea Lebăda o începuse, cu toată ne voința să să apuce și ca cum numai pentru aceia treabă ar fi fost trimăs, cătră Inorog și cătră alalți să să arete. Așe, Uleul la munți sosind, Lebăda, săraca (acmu dzua cea mai de pre urmă apropi indu-să), la cuibu-și s-au înturnat, unde nu preste multe dzile, verșurile încheindu-și, cântecul ș-au săvârșit.

În dzilele acestui vrăjitoriu Filul și Inorogul mare întrare și ieșire aflară, de carea neprietinii macar cum știre a lua nu pu tură. Ce Filul, puțin oarece lăcomii/ supus fiind, într-îmbe mânuile a sigeta să ispitia (că de-amintrilea și Filul nu prost sigetătoriu era), de vreme ce ni asupra Corbului, ni asupra Stru tocamilii mreaiea a împleti să nevoia, iară Inorogul, una numai și aceiași în gând având, sau vreodată pe piatră, sau vreodată supt piatră a fi socotia, și, precum să dzice cuvântul sau ferici rea pe cap, sau Corbul pe stârv să i să puie aștepta. De care lucru, într-alte părți nicicum îngăimându-să, vrăjea numai asu pra Corbului ispitia și acmu vrajea spre bine începută a i să sfiti, de vreme ce și mreaiea începută a să împleti. Ce, poate fi, toate vremea lor au, sau, cum să dzice (pasa empodion dia calon), toată împiedecarea pentru bine, mreaiea asupra Strutocamilii mai pre iușor fiind a

să împleti (macar că pre amândoaă
deodată vrăji toriul le începuse), acmu
gata Filului să o dea pre vrăjitoriu
îndemnă. Filul, luând mreaiea, până în
dzece dzile pre Struto camilă vână.
Râsul, carile în munți păzitoriu
Strutocamilii era, pentru mreaiea ce să
împletisă macar cum ştire neluând, fără
de nici o grijă la bârlogu-şi să afla. Iară
Uleul, de împletirea mrejii înţelegând,
cum mai curând Corbului în ştire făcu,
carile, macar că de lucrul peste nedejdea
lui tâmplat nu puţin să tulbură, însă nici
moale să purtă, de vreme ce până a nu
agiunge mreaiea la locul întinsorii, cu
doaă dzile mai înainte de la Corb la
Pardos şi la alalte jigăanii rumpătoare
vestea mrejii agiunsă. Atuncea Par dosul,
Hameleonul, Veveriţa, Guziul cel orb şi
alalţi pre lângă dâşii toţi, în toate părţile
să împrăştiară, aşe cât pre toţi de odată
mreaiea a-i cuprinde nu putu.

Iară Strutocamila, săraca, în mreaiea

ce-i aruncasă asupra, cu coarnele carile odată îi adăosese încurcându-să, atuncea de greu gemând: „Vedeți coarnele de ce treabă mi-au fost", dzisă, cu mari blăstămuri și sudalme pe Pardos și pe Corb încercând. Iară Hameleonul, din monarhiia pasirilor în monarhiia dobitoace lor trecând (precum mai sus s-au pomenit), după a sa fire cevași macar neclătit și neamestecat nu lăsă, ce toate cu minciunile lui frământă și în tot chipul le tulbură. Mai vartos Pardosului de vechea vrăjmășie a pasirilor pomenind, cu totul tot spre vicleșugul Cor bului îl ațîță, precum din scrisorile carile la Râs trimisese, toată vrăjmășia asupra lor aieva își arăta. Care cărți, la mâna Inorogu lui cădzind, după pacea carea cu Corbul făcuse, Uleului le-au arătat și până mai pre urmă la mâna Brehnaciei au agiuns.

Iară căderea scrisorilor acelora la mâna Inorogului într-acesta chip să

tâmplase: Pe vreme ce mreajea asupra Strutocamilii în munți să împletisă și încă la locul întinsorii nu ajunsese, Par dosul cătră Râs cărțile trimisese, carile până a ajunge la munți, unde Râsul să afla, Filul acmu epitropiia dobitoacelor de la vrăjitoriu luase. Deci jiganiia carea cărțile aducea, pre Râs neaflând (căci acmu el în niște gauri de stincă să ascunsese), în mâna Inorogului le-au dat. Pre carile, deschidzindu-le, cu singură mâna Pardosului în chip ca acesta era scrise:

„Râsului, fratelui, sănătate! Cărțile ce mi-ai trimis le-am luat. Pentru Uleu câte îmi scrii înțeles-am, pentru carile eu încă și mai denainte îți scrisesem că credință n-are și precum comoara min ciunilor și izvorul amestecăturilor să fie ți-l perigrăpsisem. Pre acesta mai vârtos Camilopardalul l-au nebunit, de vreme ce i-au dzis că samănă tătâne-său, Brehnaciei, pasirii ceii uimite, carea samănă celui cu ochi negri, mascara.

Vrut-au dumnealor cu totu lui tot asupra
dobitoacelor să stăpânească, precum și
asupra pa sirilor domnesc, și aceasta nu
pentru altă, ce numai pentru ca să-și
scoață în fală că ei fac și pot toate,
precum să laudă că și epitropiia
Strutocamilii ei au isprăvit-o și mreaiea
asupra Vidrii ei au împletit-o. Iară pentru
ce-mi scrii că poștește Corbul să te vadă,
atâta să-i dea pliscul de stârv cât îți
poștește el binele tău. Ce să știi că nu
ieste altăceva în socoteala lui, fără numai
cât, mărgând tu la dânsul și alalte pasiri
și dobitoace de mergerea ta audzind, să
dzică: „O, mare putere are Corbul, de
vreme ce jigării ca acelea îi mărg la
picioare !" Deci iată că-ți scriu, frate,
Uleul o dată și de da-ori de va vini la tine
să ți să închine, atuncea și tu să mergi la
dânsul o dată. Iară pentru aceasta, de va
scrie ceva la Corb împotriva ta, pentru ca
să ne sparie cu ceva, lasă să scrie, că noi
îi vom ști da răspunsul. Iară de să vor
ispiti și altă ceva, mai mult de aceasta

grijă nu purta, căci avem noi ac de
cojocul lor". Pre lângă acestea mai era și
alte scrisori, a căroră coprin dere alte
pricini încuia, de a căroră tâlcuire până
acum a altuia înștiințare, fără numai a
Inorogului, n-au dat.

Acestea așe, iară Corbul, pre o parte,
precum mai sus s-au pomenit, pentru
împrăștiere jigăniilor tare s-au nevoit.
Iară pre altă parte, scrisori vârtoase la
Uleu și la Camilopardal scriia, în tot
chipul rugându-să ca, ori cu ce mijloc ar
putea fi, pace cu Fi lul și cu Inorogul să-i
facă. Filul cu îmbe mâinile pacea priimiia,
de vreme ce nu altă, fără numai a sa
odihnă socotiia. Încă și până într-atâta
cuvântul cătră Aspidă își dedese, cât,
Inorogul pace cu Corbul de nu va face, el
fără nici o împiedecare va face și, pen tru
a Corbului prieteșug, de toată frăția
Inorogului să va despărți (ce giuruința
prea pre lesne și nesocotită mai multă
îndoință aduce decât credință). Pentru

care lucru, și Filului răspunsă că fără
Inorog a lui numai pacea nici o cred, nici
o priimăsc. Deci, pre o parte Filul pre
Inorog ruga, pre altă parte
Camilopardalul tare îl îndemna, Uleul
nepărăsit și cu mare blândețe și cucirituri
îl cerceta și pentru ca cuvântul păcii să-și
dea în tot chipul îl poftia. Carea, cum s-
au legat și în ce chip s-au săvârșit, la
locul său mai pre urmă să va dzice.

Iară acmu la cuvântul nostru, de unde
am ieșit, să ne întoar cem: După ce
Strutocamila în mreaje să prinsă, la
Grumadzii Boului o adusă. Iară Lupul,
Ciacalul și alalți carii partea Filu lui ținea,
până la vinirea Filului, lucrurile monarhiei
dobitoace lor a chivernisi începură și pe
jigăniile carile să împrăștiiasă, până la
vinirea Filului, iarăși la locul său le
adunase, fără numai Gu ziul Orb și
Hameleonul, în fuga lor rămâind, ca cum
sămânța răutăților și tulburărilor într-alții
de ar pieri, într-aceștea să să păzască.. 2

Iară înturnarea Pardosului la locul său așe pre lesne n-ar fi fost, de nu l-ar fi împuns la inimă cărțile carile împotriva Corbului și a Brehnaciei scrisese, căci și Pardosul de pe socoteala vremii bine cunoștea că cărțile acelea în mâna Filului sau a Ino rogului ar fi cădzut, și acmu, el, deodată, în monarhiia pasirilor capul aciuându-și, nu fără frica vieții acolea să zăbăvia. De care lucru, decât supt pliscul Corbului, supt hortumul Filului a trăi mai bine a fi socoti. Și așe, nu mult acolea zăbăvindu-să, prin încredințarea Lupului, iarăși la locu-și să întoarsă.

Iară descoperirea cărților Pardosului către Uleu într-acesta chip au fost: Filul, cu toată nevoița prieteșugul Corbului a dobândi nevoindu-să și pentru ca cu descoperirea vicleșugului Pardosu lui și a Hameleonului, mai tare spre ura lor să-l pornească, pre Inorog pofti ca, chemând pre Uleu, să i le arete. Către carile Ino rogul dzisă: „Nu ieste, frate, lucru de

cinste aşe îndată să ne arătăm, că, când mâna ne dă, macar cevaş răul a face nu pestim. Ce mai cu cale socotesc a fi întâi de la alţii pentru acestea ştire luând şi ei întâi rugându-ne, apoi noi pofta să le facem." Şi nu mult, una din molii, la Uleu mărgând, precum nişte cărţi ca ace lea la mâna Inorogului să află îi spusă. Uleul, de lucru ca acesta ştire luând, îndată cu mari linguşituri şi cu capul până la pământ plecat cătră Inorog vini, i să ruga, dintr-adâncul inimii gema şi cărţile să vadză îl poftia. Inorogul încăşile, nu puţin, întrei şi împătri ţeremoniile, ce până mai pre urmă, de multe rugăminte biruit fiind, să le citească în mână i le dede. Uleul, cartea deşchi dzind, o slovă citia şi de năcaz o dată pre nări pufniia, un rând săvârşiia şi de mare rău la pământ piuind să trântia, ce să dzică de mânie nu ştia, ce să răspundă, de dosadă nu putea. Sughiţul pieptul îi astupa, flegma în grumadzi îl îneca, în locul cuvântului, oftare, şi în locul voroavii suspinare-i

ieșiia. Uleul, acesteavădzind, de
prorocia Șoimului, carea mai denainte
vreme cătră Corb dzisese, aminte își
adusă. În scurt, să dzicem, după multe a
Uleului rugămintе, Inorogul cărțile în
mâna Brehnaciei le trimasă. Ce
Brehnacea, ca cea ce în multă tăcere era
învățată, cu totul tot (precum mi să
pare), aceste cărți despre Corb până
astădzi tănuite le ține. Poate fi, în vremea
lor anagnostis a le citi, filosof a le tâlcui și
therapevtis slujba a le plini să va afla (că
precum dreptatea în veci astupată, așe
vicleșugul până mai pre urmă fără plată
să rămâie nu poate).

Aședară, după vânarea Strutocamilii,
siloghismul Corbului în barbara, carile
odată ieșisă în: cra, cra, cra, acmu aievea
pre lim ba Strutocamilii să înțelegea
Racova. Care stihii pre amănuțul, după
meșterșugul cabalistilor tălmăcindu-să,
va să dzică: Rău, ai, capul, oh, vai, ah. Și
adevărat, dară, că ascunsă a numelui

acestui taină cu lucrurile mai de pre urmă foarte bine ș-au răspuns, de vreme ce în mreaje încurcată, pe Grumadzii-Boului călare puind-o, mult rău i-au dat de cap și nespun ah și vah din focata-i inimă ieșii, unde viața în vremi și giumătate de vreme să-și petreacă o lăsară.

Iară Hameleonul (pre carile cu ce nume să-l împodobăsc și cu ce titl să-l slăvăsc mult mă mir, poate fi mai adevărat sămânța vicleșugului și simburile minciunii să-l număsc, că adevărat vicleșugul și minciuna ca alalte odrăslitoare sămânță de ar avea și în toată dihaniia sămânța și simburile de i s-ar usca, cu bună samă numai în singur Hameleonul pururea vie și neveștedzită ar rămânea, din carile în toată zidirea a să împrăștia și mai mult decât dintâi pre la toți a să ijdări destulă și de prisosit ar fi). Acesta, iarăși dzic, sămânța vicleșugului, rădăcina răutății, odrasla

spurcăciunii, cranga scârnaviii, iasca
sicofandiii, izvodul epi orhiii, pilda
obrazniciii și văpsala polipichiliii,
Hameleonul, după ce cu câteva jigăanii cu
fuga în părțile nopții, în Țara Munților,
scăpasă și nu multă vreme într-acolo
zăbăvindu-să, prin monar hiia pasirilor
trecând, iarăși la locul prundișului vini,
unde, îndată ce sosi, Inorogului știre
trimasă (O, Doamne, ce obraz și ce feliu
de peliță peste obraz!) și ca greșealele
carile cu a altora îndem nare, iară nu din
răutatea lui, i-au făcut, să i le ierte să
ruga, și iarăși ca dintâi, rob neschimbat și
slugă fără prihană să-i fie dzi cea. Cătră
acestea, mai cu de-adins să ruga ca, de
va ști vreun leac asupra mușcăturii
crocodilului, să-l învețe, căci îndată ce la
locul prundișului au sosit, crocodilul să-l
fie prins dzicea, carile deodată, macar că
de tot nu l-au înghițit, însă foarte de greu
să-l fie încolțit să jăluia. Inorogul, a firii,
iară nu a pizmei, urme călcând, cătră
Plotunul (căci acesta era trimisul de la

Hame leon) ce vinisă, răspuns ca acesta dede: „Greșealele vicleșugurilor acestora, o, Plotune, de mi-ar fi vinit de la un chip ca acela carile în răutăți să nu fie fost ispitit, adevărat că oarece, sau poate fi și mult, voia mi s-ar fi betejit. Iară de vreme ce orice împotrivă mi s-ar fi tâmplat și cu vicleșugurile Hameleonului mi s-ar fi pri cinit, spune-i că organul răutății obiciuitele sale au ispitit și au lucrat. Iară primejdiile carile am tras voii norocului mieu le dau, carile, până împotrivă îmi va merge, încă mulți Hameleoni să vor izvodi. Iară el acmu să știe că acestea toate ca cum nu mi le-ar fi pricinuit, așe le-am luat și ca cum nu mi le-ar fi făcut, ase le-am uitat. El, cu trup, cu suflet, vicleșug și cu stat, cu fapt, răutate ieste. Deci în care parte mă voi uita? Și căriia iertăciune sau izbândă să dau sau să iau? Agiunge-i lui, o, Plotune, singur și ie și lucrătoriu și izbânditoriu să-și fie (că cu vreme celea ce din singure faptele rele ochiul dreptății izbândește și răsplătește,

nici voia împotrivică, nici mâna
vrăjmășască mai cu asupră a afla poate).
Iară pentru leacul ce mă întreabă, îi vii
spune că altăceva mai mult nu știu, fără
numai visul carile odânăoară dzic să fie
visat, precum ieste și precum adevăraților
onirocriți să cade să-l tâlcuiască (că cine
spune minciuna, întâi obrazul își
rușinează, iară mai pre urmă sufletul își
ucide). Iară cea ce oaă de vipere bea
pui prin pânțece cu mari chinuri naște,
precum și el, giurământurile înghițind,
pânțelece sufletului despicându-i, pre
unde nici să gândește, pre acolo în ocară
a toată lumea vor să-l scoată. Așijderea,
a sulemendriții învățături, carea spre
înghițirea oaălor viperii le-au îndreptat,
pofta răutăților spre vicleșugul și călcarea
dreptății aducându-l, cele de apoi mai
rele decât cele dintâi i-au arătat, că când
prin spinii și deasă pădurea visului îmbla,
umbra necunoștinții îl acoperia și soarele
adevărului nu-l videă, căci între doaă

Împotriva chipuri cu cuvinte împletite
îmbila, umbra minciunilor precum lumina
dreptății va astupa și să părea. Iară când
lângă para focului să apropie, atuncea la
ivala vicleșugurilor sosind, de la pământ
până la nuări, adecă preste toată lumea
cu mari sunete, vestea răutății lui au ieșit.
În orogul precum în munte înalt șede prin
vis și să părea, iară acum în bună nedejde
stăruit, unde vicleșugurile lui a agiunge
nu pot, cu linește viața își petrece.

Pasirea neagră (carea Corbul este) cu
neprieteniia în cap și să pune neputând,
din mândria sa gios cădzind, la pace să
pleacă. Iară Hamelionul, în groapa carea
singur au săpat, într-aceiași singur au
cădzut; precum odănoară pre mine
fălcilor crocodilului nevinovat mă
vândusă, așe acum același crocodil, în
fălci ținându-l, nu-l înghite, ce-l suge, nu-l
amestecă, ce-l încolțește. După aceasta,
sfârșitul și izbânda dreptății în curând să
așteaptă, ca ce au sămănat, aceia să se
cere, și ce ș-au așternut, pre aceia să să

culce. Iară după aceasta viață, fiii răutăților, pre carii preste fire și împotriva a tot binele i-au prăsit, spurcat îl vor moșteni, de vreme ce amintrile firea ca o înțeleaptă stâlcu stârp și fără de roadă a fi l-au arătat." Pentru acestea dară, acum adaugă și la cuvântul nostru să ne întoarcem. Filul, după ce mreaiea după voie își luă, după câteva zile din munți sculându-să, în monarhiia dobitoacelor, la locul episcopiei sale să dușă, în strajea munților și a gârlelor pre numai pre Căprioară lăsind (facă cereștii lucrul spre bine și începăturile proaste spre sfârșit bun să le întoarcă) (că decât un muritoriu degetul în apă a-și băga, cel nemuritoriu toată umedzala mării în clipala ochiului a usca mai pre lesne-i iese). Aceștea, așe cu toții, cineși cum putură, un chip mai ales lucrurilor sale pusară și cineși la ale sale întornându-să, să aședzară.

Iară toată greutatea lucrului în Inorog și în Corb rămasă. Amândoi, unul de

altul, a să înfrânge nu numai cu lucrul, ce
aseși nici cu gândul nu priimia. Corbul în
întemeierea sa cea vecinică să bizuia,
Inorogul în dreptatea sa cea neclătită să
sprijeniia și mai vârtos ca acmu de atâta
vreme cu ispita și deprinderea din toate
dzilele împotriva a toate vrăjile și
farmecele Corbului lea curi ca acelea
învățase, cât toate nevoințele în zădar și
toate ostenințele în darn îi întorcea. Și
încă în vremea vrăjitoriului ace luia, nu
puțină nedejde avea că de nu va împlети
cumva mreaiea asupra Corbului, asupra
lui așeși nicicum nu o va împlети. De una
amândoi să temea, și aceia amândoi tare
o ascundea, adecă fără veste unul altuia
farmecele să nu cumva facă, că
amintrilea, de știre luând, energhiile a le
opri, meșterșugurile a-și batgiocuri și fără
primejdie a să păzi putea. Acestea și ca
acestea ei în inimile lor tăvălindu-le și
prăvălindu-le, Uleul, cu mari rugăminte
(cu porunca Corbului poate fi) la
Camilopardos mărgând (după cum și

Corbul îi scrisese), pentru pacea între dânșii mijlocitoriu să să puie îl poftiia, ca doară, prin buni chedzi, lucrul carile mulți l-au ispitit și a-l săvârși nu l-au putut, el la bun și cuvios sfârșit l-ar aduce, că amintrilea vrajba aceasta așe de va rămânea, fără nici un prepus aieva ieste, dzicea, că asupra amânduror monar hiilor cea desăvârșit pieire și prăpădenie stăruiește.

Aceste Uleul dzicând, Camilopardul de isprăvirea lucrului să să apuce să giurui și cu socoteala carea mai gios să va arăta începu. Ce acmu, puținel zăbăvindu-ne, puțințele carile pentru firea și viața aceștii jigăanii știm să dzicem. Această jiganie la trup cât cămila ieste de mare, piielea, ca cum cu soldzi ar fi, în feliu de feliu pestriță și picată îi ieste, de unde și numele, poate fi, Cămilăpardos i s-au alcătuit. Partea denapoi cu pânțele în sus ieste rădicată, ca cum ar fi a leului. Iară armurile și picioarele

denainte, cu piept cu tot, decât cum
măsura trupului ar pofti, mai sus sint
râdicate. Grumadzii îi sint sulegedzi și
gingași și din trupul cel gros și măminos,
de ce mărg spre cap, gâtlejul i să suptie.
Capul cu a cămilii să asamană, și de
mare ca cum ar fi de da-ori cât a
strutocamilii de Livia, ochii mierâi, în giur
îm pregiur, ca cum ar fi cu siurmea văpsiți
și pre lângă albușuri roșii, întorcându-i
încoace și încoalea, groznic caută.
Îmbletul îi ieste de tot schimbat, și așeși
tuturor dihaniilor, precum celor de uscat,
așe celor de apă împotrivă, că nu-și mută
pre rând pi cioarele, nici unul după altul
le duce, ce din partea cea dreaptă, pe
amândoaă odată și deosebite, iară din
partea stângă, câte unul și împreunate,
cu îmbe părțile totdeodată clătindu-să,
din loc în loc să mută, însă la mărs lesne
și sprintină ieste. Aceasta jiganie macar
că dintr-amândoaă monarhiile afară ieste,
însă într-îmbe părțile la mare cinste și
frică să ținea (că frica mai pe deasupra și

dragostea deplin din rădăcini oarecum despărțite ieșind, la același vârv a evlaviei (ajung), și aceasta pentru două pricini: una, căci cu toți vrăjitorii, mare și de multă vreme cunoștință având, la multe farmece a o amesteca obiciuți era (precum din învățăturile și tâlcurile hrismosurilor lor să cunoaște). A doua, căci încă de demult era așezată ca hrana ei pre an dintr-aceste monarhii să să orânduiască, hrana nu atât de multă, cât era de scumpă, căci nu carne, iarbă sau altă materie sățioasă, ce sau argint, sau aur, de multe ori și diamanturi era (căci între toate jigăniile nu mai acesta fărămăturile diiamantului și alte pietri scumpe a amii tui poate). De care lucru, și ea foarte aminte lua, ca nu cumva mai mult aceste monarhii stropșindu-să și cu adese stropșiturile, mai mult slăbind și sărăcindu-să, obrocul ei cel din toate dzilele să scadză. Despre tată, neamul dintr-un ostrov să trăgea, unde niște copaci să nasc, carii într-alt loc în toată

lumea undeva nu să mai află. Poama
copaciului aceuia nu din flori să leagă,
ce din coajă cură, mai toate jigăniile o
mănâncă, însă nu o înghit, ce o
amestecă. Sămânță n-are, coajă ca alalte
poame n-are, ce miedzul, simburile și
pelița tot într-o formă îi sint. Aceasta așe
hirișă dintr-acest ostrov fiind, cu rușine
ostrovan, iară cu cinste muntean a să
numi și a să ținea priimiia. Spre alte
multe nu mere ce avea, singură din sine -
tvn crusmijn mai hirișă să-i fie ș-au ales.
Iară despre maică, dzicea că din neamul
pasirilor ieste, ce lucru într-adevăr nu așe
să avea. Că odânăoară unul din corbi,
vrând pe maică-sa să ia, numai cu
împreunarea unii nopți, iarăși la părinții
săi o înturnase, pentru lipsa vederilor
vinuind-o, care sămn de hereghie între
simentția lui și până astăzi trăiește, că
precum Camilopardalul, așe fiii lui așeși
în tinerețe puterea vederilor slabă le ieste.
Și așe, din corbi scoțind kappa, rămân

hiriși orbi. Ce pentru firea ei, acmu,
destul, la cuvântul nostru să ne
întoarcem.

Acesta, dară, treaba aceasta a mână
luând, între Inorog și între Uleu și între
alalți dulăi, carii acolo să afla, soroc
pusă, ca la dzi la sălaşurile ei adunându-
să și dintr-îmbe părțile ce le-ar fi cu și
pătruns de conștiința valorii proprii,
Mavrocordat prefera însă titulatura - tvn
crusmgn (de la oracole), asemănătoare,
simbolic, cu xaporitvn vintele ascultând,
lucrurile încotro s-ar pleca să poată
înțelege (că amintrilea jiganiia aceasta în
alcătuirile păcilor vestită era) și ce mai cu
cuiință și mai pe drept i s-ar părea, aceia
să aleagă (ce coada lăcomiii de scaiul
fățărnicii nespurcată și curată a fi lucru
peste puțină ieste).

Deci după cuvântul dat și dzua
sorocită cu toții la un loc să împreună.
Unde Camilopardalul, dintr-îmbe părțile,

toate pre amănuntul dacă întrebă și toate
pricinile vrăjbilor dacă înțăleasă,
nesăvârșită pizma Corbului și
neînduplecată firea Inorogului cunosc
(pizma și neînduplecarea într-aceasta să
deosăbăsc, că pizma merge înainte, iară
neînduplecarea urmadză).

Din cele multe, Camilopardul un
cuvânt alegând, dzisă: „Cor bul de pizmă
părăsindu-să și Inorogul voii mele
înduplecându-să, precum lucrul acesta
vreo ieșire va afla socotesc. Deci cuvânt
ca acesta cu hirograf întărit la mână de-m
viți da, de începerea lu crului acestuia mă
voiu apuca." La aceasta Uleul cu ochii a
clipi și din grumadzi a adii începu, dulăii
coada între picioare și ure chile pe
spinare a-și ciuli să apucară. După
câtăva tăcere, cu ochii unul cătră alții, ca
cei în furtușag prinși căutându-și, precum
de la epitropul pasirilor pozvolenie ca
aceasta să nu fie având răspunsără. Iară
Inorogul, apucând cuvântul, dzisă: „A

lucrului meu singur eu stăpân îi sînt și
cuvîntul meu din singură voia mea să
ține, pre carile sau a-l da, sau a nu-l da,
în singură socotea la mea rămîne. De
care lucru, dzic, că orice Camilopardalul
între noi drept ar giudeca, spre aceia
învoitoriu și priimitoriu sînt. Dară voi ce
dziceți, o, priietinilor? Au iarăși tăvălituri
de cuvinte a ispiți și după vechiul vostru
obicei cu șuvăituri vremea a vâna
poftiți? De aveți ceva cu socoteală a grăi
și cuvînt vrednic de ascultare a povesti,
acum în fața adunării aceștia, dziceți."

Iar ei altă ceva a dzice nu putură, fără
numai dzuă să să puie poftiră, pentru ca
mintea Corbului cercînd, de le va da
pozvole nie ca aceasta să întrebe. De
această poftă a lor, firea Camilo
pardalului oarecum să tulbură și: „Ce
poate fi răspunsul și pofta aceasta? —
dzisă. Au nu-mi scrie Corbul aievea că cu
mijlocul vostru orice vom alege, aceia să
fie? Și precum toate a aședza și a alcătui

În voia voastră au lăsat, prin câteva cărți ne însă neadză? Dară acmu ce cuvinte brudii sint acestea? Și ce răspuns dziceți să mai aveți și încă de acmu înainte mintea Corbului să-i cercați? Noi în lucruri ca acestea am bătrânit, căroră ce rând și ce orânduială le-ar trebui foarte am învățat. Ce de pre cuvintele voastre vechea dzicătoare să adeverește (că cine nu va să fră mântu, toată dzua cerne), ce și eu fire-ași fi vrut ca bătrânețele în copilărie să mi să întoarcă, și așe, cuvinte copilărești ca aces tea a asculta și la lucruri brudiești a mă uita să pociu. Iară acmu, în vârsta carea mă aflu, nu numai a grai, ce nici a asculta cu vintu bolbăitoare nu primăsc."

Acestea cuvinte ale Camilopardalului, macar că tare, nu nu mai urechile, ce și inimile le pătrundea, însă ei, săltătoare și nestâmpărată inima Corbului știind, cătră chip ca acela cuvânt apofasisticos să dea nu îndrăzniia. Însă iarăși aceasta față a

scoate mare frică avea, în ascunsul inimii aceasta fiind, ca, de s-ar tâmpla cumva lucrul deplin și lăudat a nu să isprăvi, nu în Corb, ce într-altul pricina să poate muta. Și aceasta era pricina carea cu acest felu de șuvăituri cuvintele a-și rumăga îi făcea. Acestea înorogul mai mult a să scârșni neputând suferi, dzisă: „O, prietine, Cami lopardale, tusăroasă și sughițoasă răspunsurile jiganiilor acestora în divă nu prinde, căci doaă pricini sint carile, uscăciunea cuvântului scornindule, umedzala tusei și izvorârea flegmei le înmulțește (că tot dobitocul un muget ce știe firește îl face, iară dobitocul înțelegătoriu înțelegerea pierdzind, sau tusă, sau ge mere, sau alt chip de glas dobitocesc scornește), una firea, iară alta asupreala firii. Firea, dzic, căci deosăbi de Uleu, alalți toți dulăi sint, la carii fără lătratul în gâtlej și mușcatul în gură altă nu să află. De care lucru, când vor ceva după înțelegere să grăiască, articolul glasului într-altă ceva, fără numai în

lătrătură și brehăitură, să deosăbască nu pot. Așijderea alta, asupreală firii, dzic, căci neamul dulăilor când ceva năcaz, asupreală sau altă oarecare pătimire peste voie li să tâmplă, atuncea nu numai cuvântul tocmit, ce și lătratul nealcătuit uitând, de scâncitură să apucă și de schilălăitură că ce suspinul cu lacrămile la cei în doaă picioare și fără pene (adecă la dobitoacele platonicești), aceia scâncetura și schilălăitura la dulăi ieste. Cătră acestea, a triia și altă pricină a să adaoge s-ar putea, căriia singur eu martur neminciunos a-i fi a dzice voi îndrăzni. Carea în doaă părți să împarte, una în stăpân, iar alta în stăpânit. În stăpân, dzic, că singuri din sine stăpâni lucrului de ar fi, ori spre ce mai de folos și mai bine ar alege, spre aceia voia și cuvântul ș-ar da. În stăpânit, dzic, că ei supt a altora stăpânire și voie supuși fiind, nu celor, ce ce celui ce-i stăpânește place, aceia le caută a dzice și a face (că când suflă stăpânul, atuncea răsuflă stăpânitul

și în cuvintele slugii duhul domnului lucrează). De care lucru, so cotesc că precum cea multă vreme cu acest felu de îngăimele au trecut și spre toate răbdare neclătită am avut, așe și de acmu înainte încă puțină îngăduință să avem, ca o dzi puindu-și și aces tea aporii a-și dezlega să poată și cu acesta chip toată lătrătura și scâncitura sfârșitul să-și ia."

După aceste a Inorogului cuvinte, Camilopardalul, oarece mâniia potolindu-și (carea atuncea de nu și era zugrăvită, iară mai pre urmă în zugrăvită să să fie întors vremea au dovedit-o), soroc în 20 ani pusără, ca chiarul răspuns de la Corb luând, adevăratul cuvânt a-și da să poată. Aședară, într-acea dată cu atâta voroava încheindu-să și cu toții împreună ieșind, cineși la ale sale să dusără.

Partea a 12-ecea

Iară după ce cineși la locurile sale să
întoarsără, dulăii cătră Corb carte într-
acesta chip scrisără: „Uleul și toți dulăii
Corbului, stăpânului milostiv, cu plecate
capete, sănătate! După ce încă de
demult, după a domnului no stru poruncă,
în tot chipul am nevoit, ca doară pre
vrăjmașul Inorog după a noastră voie a
aduce am fi putut (carii nevoițe și ceriul
și pământul marturi ne sint), numai de
vreme ce vrăjile nu ne-au slujit, mreșile nu
l-au ținut, lașurile nu l-au oprit, seciul rile
nu l-au încuiat și tot feliul de măiestrii a-l
domoli nu l-au putut, de mare nevoie, nu
ce-am vrut, ce ce-am putut ne-au căutat a
face. Și mai vârtos de la trimisul Uleu
înștiințându-ne, precum spre aceasta și
voia domnului nostru să să fie plecat (că
pasirile rumpătoare, când carne
proaspătă a câștiga nu pot, prin stârvuri și
prin împuțiciuni foamea a-și domoli

obiciuite sint). De care lucru noi vădzind
că din dzi în dzi a norocului nostru
căldură să răcește și oarecum a
împotrivnicului să încălzește, am socotit
ca să nu așteptăm până de tot răceala ei
ne va cu prinde și toate mădularele ne
amurți, ce cu un ceas mai înainte, cu
blândețe priimind-o, împotrivă să nu-i
stăm (că norocul ple care, iară nu
asprime priimește). Așijderea, de multe
ori s-au vădzut (că trestia, după vânt
plecându-să, să îndoiește și iarăși să
scoală, iară bradul, împotrivă puindu-să,
din rădăcină să prăvălește, cu a căruia
răsturnare, cele de prin pregiur mlădițe și
zmicele, stropșindu-să, cu pământul să
amestecă). De care lucru, cu tot sfatul
împreună pre Camilopardalul am rugat
ca, în mijlocul nostru puindu-să, cea
dorită pace între domnul nostru și între
vrăjmașul Inorog să alcătuiască. Ce
Camilopardalul, macar că osteneala
aceasta a priimi s-au arătat, însă de la noi
hirograf ca acela au cerșut, carile

alegerea lui, oricum ar fi, să întărească și să adeverească. Ce noi, pozvolenie ca aceasta de la domnul nostru neavând, altăceva mai mult a-i răspunde n-am avut, fără nu mai cât soroc am cerșut, ca pentru acestea domnului nostru în știre să facem. Deci acum, iată, până în 20 ani soroc avem, în carii după pofta și plăcerea domnului nostru aievea răspuns să avem ne rugăm. Iară noi în toată slujba gata și neobosiți vom fi." La aceasta a dulăilor scrisoare, Corbul într-acesta chip răspunsă: „Cu mila a cereascului Vultur, Corbul, mai-marele epitrop a monarhiei tuturor pasirilor, Uleului și dulăilor, carii în munți să află, sănătate! Cartea carea ne-ați scris am luat-o, celea ce ne scrieți, înțeles-am. La carile mai mult altăceva a vă răspunde nu avem, fără cât, iată că, având aicea lângă noi pre Biholul de Cina, cum mai curând într-acea parte îl trimasăm, căruia toată plini reia puterii i-am dat, ca și el

împreună cu prietinelul nostru, Camilopardalul, orice mai de folosul nostru ar cunoaște, aceia să facă (Biholul de Cina la trup ieste negru, la cap alb, la picioare pag, la coamă comos, ca caii de Schitiia, la isteciune din vulpe nu rămânea. Iară hirișii cea mai chiară îi ieste totdeauna a răgi și nepărăsit a mugi)."

Deci după sosirea Biholului, la lăcașul Camilopardalului, iarăși de iznoavă adunare mare să făcu, unde Camilopardalul un prolog ca acesta făcu: „Duhurile a toată jiganie, o, prietinelor, în doaă chipuri fac clătirea lor: una iute și netocmită, care naște vrajba și mâniia, iară alta moale și tocmită, carea linește începând, dra gostea între dânsle-și scornește, înmulțește și netulburată o păzește. Așijderea, de multe ori dintr-acea iute și netocmită a duhurilor răpegiune, muritorii, răpiți fiind, din carile ca dintr-o ametală trezindu-să, și ca dintr-un spăriiat și tulburat vis deștep tându-se,

spre odihnă și linește a să întoarce să
nevoiesc, ca ce lor obosite și oarecum
înădușite duhuri odihnă și răpaos să dea.
De care lucru, în clătiri ca acestea mai cu
de-adins doaă sint de socotit: una, că
țenchiul odihnii carile, unde și când va să
fie mai denainte și așeși din începutul
clătirii să-l însămnedze. Alta, că, până la
însămnatul țenchiu va sosi, macar cum
cevași lenevirii loc să nu dea, ce toate
mijlocele și împregiurstările foarte cu
mare osirdie să să păzască și dintr-îmbe
părțile să să păzască. Că du hurile
muritorilor asemenea sint vânturilor
clătitului aier, carile și plăcut, și împotrivă
a sufla pot. Inimile corăbii/ pre ne
stătătoare lucrurile tâmplărilor ca pre
umerile mărilor plutesc, sfârșitul lucrurilor
liman, intrarea la liman, aflarea lineștii și
scăparea din furtună ieste. Deci precum
adese s-au vădzut că cu nepaza
cârmaciului și cu lenevirea corăbierilor,
acmu în sinul limanului intrați fiind, aceia
pat, de carea între groznice unde

valurilor au scăpat. Într-acesta chip și lucrurile voastre, ca un vas de multe valuri și din multe părți izbit și strânciunat, acmu la limanul adăpostirii și la liniștea odihnirii să fie agiuns socotesc. Cea mai multă primejdie, precum să vede, au trecut. Rămas-au acmu ca în adăpost, pentru paza vivorului, fierul să să arunce, pândzele să să învălească, funele să să întărească și vasul, cu nerumpte odgoane, la margine legându-să, să să sprijenească, ca nu cândailea, despre uscat vivorul duhurilor fără veste scornin du-să, iarăși mărire odată călătorite și valurile mai denainte tre cute a le poftori să silească, unde de nu cea de tot prăpădenie, însă cea mai rea decât cea dintâi primejdie, poate să să tâmple. Iată, deoparte, Inorogul singur cârmaciu, singur vasul voii sale încotro ar pofti a-l porni știe și poate, carile, în liman întrând, cu ce odgon și la ce stâncă vasul s-ar lega, singur din sine voii și alegerii noastre au lăsat. Deci despre aceasta

parte fără prepus sint că în adăpostul odihnii vasul inimii sale, fără nici o primejdie, cu groase odgoane, cu tari funi și la credincioase locuri să va lega, unde, neclătit rămâind, vivor cât de repede, furtună cât de mare și holbură cât de năprasnă a-l mai urni nu va putea (că mai pre lesne ieste vântului o mie de odgoane a rumpe și o mie de fiiară a smulge, decât sufletului cinstei purtătoriu din cuvântul dat a să întoarce). Acmu, dară, lucrul rămâne că, de vreme ce vasul Cor bului prin epitropie ieste să să chivernisască, carile dintre voi ar fi acela carile voie slobodă și toată puterea să aibă ca la locul ce vom cunoaște noi că-i mai de credință, cu funea carea vom dzice că-i mai tare și cu fierul carile vom pricepe că-i mai de nedejde, acolo și cu acelea să să lege și să să priponească. Deci carile epitro piia navarhului ar avea să mi să arete, ca cu acela cuvintele obștindu-mi, celea ce spre sfârșitul

lucrului ar căuta să vorovască." La aceste a Camilopardalului cuvinte, Uleul arăta precum lui nu numai pîedecel în picioare, ce și gârlița în grumadzi i s-au pus, de vreme ce Corbul scrie precum tot lucrul pre sama Biho lului au lăsat. Dulăii acmu nici lătra, nici scânciia, ce ca cei ce mușcă pe furiș, numai din semne să cuciriia, să mușce locul mîna nu le da, să latre iarăși socotiia că adese și de multe ori lătrînd, acmu a tuturor urechile de lătrăturile lor să să fie deprins (că minciuna adese grăită și adevărul grăit în minciună îl preface). Aceștea tăcînd, Biholul într-acesta chip a răgi începu: „Între noi cineva, o, Camilopardale, hiriș și cu deplină putere epitrop Corbului nu ieste, nici cineva pozvolenie ca aceia are, carile ce ar lega să fie legat și ce ar dezlega, să fie dezlegat, fără numai a îmbe părților poște ascultînd, cuvintelor giudecători, dreptății alegători și asupra celui de obște folos sfătuitori și îndemnători să fim. Nici ași socoti cu cale

a fi lucrul acesta supt silogismurile aristotelești și sentențiile platonicești să cadză, nici până într-atâta de adânc scociorât ar trebui, ce numai inimile acmu plecate cu un chip mai pre iușor să le alcătuim (că funele socote lii mai mult decât ce vremea poștește, întinzându-să, și destin dzându-să, din socoteală, socoteală naște și din cuvânt, cuvânt izbucnește, și așe, cele vechi trecând, altele noaă, ca în roată, să întorc). Ce de ieste lucrul vrăjbii în pace să să săvârșască, ei în de iei voroavele și poftile să-și arete, iară noi, cele cu cuviință din cele cu necuviință alegând, după dreptate să giudecăm. Spre carea, de vor vrea a să odihni, bine, iară de nu, voia lor în mâna lor ieste și precum le va fi pofta, așe facă."

Camilopardalul, cunoscând că socoteala Biholului spulbărat, iar nu întemeiat lucru ieste să facă (căci răutatea Corbului po căință nu știe),

foarte să mânie și într-acesta chip
răspunsă: „De vreme ce socoteala lor au
fost, o, priietine, pentru ca numai între
dânșii să să vorovască, alt loc de
împreunare să-și fie căutat. Iară de au
fost (precum Corbul, scriindu-ne, să
roagă) lucrul acesta, cu mijlociia noastră
să să caute, chipul al triilea, adecă
adevărat epitropul Corbului, de față a fi ar
fi trebuit, carile noi ce vom giudeca, ca
cum singur Corbul ar fi, sau astădzi
priimitoriu, sau astădzi nepriimitoriu
giudecății noastre să să arete. Ce acmu
aieva ieste că și acestea ispite sint și
apă în piă bătută. Însă ispită ca aceasta
printr-un alt chip, lor asemenea, iar nu
prin mine, să o facă, căci nu mai puțin
pentru a altora decât pentru a mea cinste
port grijă, și inima carea voia în mâna
mea ș-au pus, precum pentru a mea, așe
pentru a lui, a sta mi să cade.” Și așe,
Camilopardalul, de mânie aprins,
sculându-să, dintre dânșii ieși. Iară după
ieșirea Camilopardalului din adunare, cu

toții tul burată firea-i vădzind, într-o
întristare cu tăcere amestecată întrară. Și
mai vârtos Inorogul cunoscând că din
toate părțile și în voroavă, și în faptă
vicleșugul nu lipsiia, ales că Corbul,
macar că toată pozvoleniia Biholului
dedese, însă Biholul, nestătătoare
socoteala Corbului știind, supt darea
cuvântului să să lege nu vrea. Dulăii,
așeși din-ceput, spre isprăvirea lucrului
cu piatra la deal siliia, de vreme ce toată
cinstea și agonosita lor în vânători și
vrăjituri ca acela să sprijeniia.

Uleul, macar că într-adevăr spre
săvârșirea lucrului tare năzuia, însă
slujba aceasta supt titlul numelui lui
plineala să ia poftiia, care lucru vădzind
că Corbul Biholului l-au orânduit,
oarecum căldura cu răceala amesteca și,
precum la dânsul vreo putere nu ieste
dzicând, tot lucrul asupra Biholului
arunca. Cami lopardalul, așijderea,
singur numai schiptrul giudecătoriii nedej

duind, apoi pre Bihol giudecătoria, iar nu epitrop a să numi audzind, pricini, macar că adevărate, însă nu fără venin amestecate, arunca și lucrul oarecum mai greu decât era a-l arăta siliia. Inorogul a tuturor, precum cuvintele, așe chipurile bine so cotind, de pre semnele ce la ivală videa, adevărat cunoștea că toată greuimea lucrului nu atâta în sine, pre cât în lăcomiia titu lului giudecătoriai rămăsese. De care lucru, într-acesta chip le vorovi: „Această a noastră vrajbă nu proaspătă, ce precum am dzice de veche acmu împuțită ieste, pre carea încă de la părinți, ca datoriia, rea moștenire preste voie și ca cu mânule ciunte am apucat-o. Aceasta, dară, atâtea rădăcini în toate părțile, în lat, lung și adânc aruncate având, nu ieste cu divă, de să arată așe de cu greu a să dezrădăcina (că vrajba neprietiniii ca piatra cu var lucrată până în 40 de ani tot fierbe). Ce cât despre a mea parte ar fi, precum pururea și în răbdare și în așteptare gata am fost, și de

acum înainte încă câțeva vreme loc
îngăduinții a da nu mă voi feri. Și pentru
ca pricina rămânerii vrăjbiei eu a fi să nu
mă arăt, încă un sfat am a vă sfătui, pre
carile, audzindu-l, de va fi plăcut, noi în
de noi lucrul la săvârșit a duce să putem
socotesc. Iară de nu, fietecările la punctul
său cel dintâi a să întoarce cu voia sa să
slujește. Sfatul meu, dară, iese acesta:
întâiași dată Camilopardalului pentru
ostenința carea până acum în treaba
noastră au făcut, precum să cade,
mulțemită prietinește să-i facem. După
aceasta, la alt loc undeva, de iznoavă să
ne împreunăm, unde ce cu nevoie și ce
pre lesne în lucrurile noastre ar fi să
înțelegem. De ciia, carile mai aspre ar
rămânea, de acelea pre Camilopardal să
înștiințăm, ca cu mijlocirea și socoteala
lui și acelea aședzindu-să, ca pre un
martur și întăritoriu așe dzimânturilor
noastre să-l punem".

Sfatul acesta Uleului plăcu, Biholul

nu-l lepădă, dulăii încă pentru bunătatea
sfatului cu capetele plecând sămnu
primirii arătară. Ce nice sfatul Inorogului
de îngemănarea gândului lip sit era, întâi
că, vădzind Inorogul pre Camilopardal
precum asu pra celorlalți oarecum s-au
mâniat, ca și mai mult asupră-le să-l
pornească siliia, ca doară pentru mâniie,
ar uita lăcomiia și în fierbânteala singelui
cuvântul dreptății ar grăi (că nu puțin pre
pus era ca nu cumva cu aceasta pricină
obrocul Camilopadalului de la Corb să să
fie adaos, care lucru s-au și tâmplat,
precum mai gios să va dzice). A doa, ca
doară ar putea cunoaște la ce săvârșit
bate a lor socoteală, ce ar avea de la
dânsul să ceară și în ce feliu ar pofti să
să aședze acea neîncălzită între dânsii
răceală.

Aședară, cu toții împreună sculându-
să, a doa dzi într-alt loc să împreunară,
unde întâi Uleul într-acesta chip voroavă
făcu: „Eu, o, prietinilor, unde nedejduiam

că mai mult folos și agiu torință spre a lucrului isprăvire vom avea, acoloa semne împo trivnice și cuvinte cu zgrăbunți de gheață amestecate vădzuui (însă pentru aceasta, într-această dată mai mult voroavă a face nu pociu). De care lucru, după a Inorogului întreagă sfătuire, ale altora în chip de prorocii paradigmate într-o parte lăsind, acmu între noi cu line suflete și împăcate inimi, ce greu și ce iușor înainte ne-ar ieși, cu osirdie să cercăm, ca așe, după a lucrului trebuință, într-o parte lăsindu-ne, spre ce cinsteș și cu cuviință ar fi să ne alcătuim."

Atuncea, Inorogul, vădzind că boldurile Uleului în pielea Camilopardalului împung, dzisă: „Eu încă, o, prietine, mult m-am mierat că chipul pre carile singuri voi de cinstit și de drept l-ați ales, acela acmu între miere amestecă fiere, și foarte rău îmi pare, căci pricina mai dintr-adânc a cunoaște nu pociu (că pricina cunoscută

fiind, oricât de aspră ar fi, vreun leac spre netedzirea ei să nu să afle nu poate)."

Biholul dzisă: „(Ucenicii Epithimiii supt dascalul Pleonexiii să supun), ce acmu vremea acestor provlimate nefiind, la ale noastre enthimemate să ne întoarcem. Inorogul într-o parte, Corbul într-altă parte trage, iară dreptatea pre calea sa va merge. Ce acmu întâi trebuie să știm pofta Inorogului de la Corb, ce și carea ar fi." Inorogul dzisă: „Eu, o, prietinelor, ceva greu și fără cale de la Corb nu poftesc, fără numai el singur în sine socotindu-să, ce va afla strâmb să îndreptedze, și ce dreptatea poftește, să poftească și să învoiască. Acmu, dară, asemenea și eu a ști ași pofti de la mine Corbul ce ar cere."

Uleul dzisă: „Corbul de la tine altăceva nu poftește, fără nu mai prieteșug și dragoste adevărată."

Inorogul răspunsă: „De vreme ce el

prieteșug și dragoste adevărată pofteste, iată că și lui ca aceleași a ne da i să cade (că toată pofta bună cu binele cătră altul a să obști pofteste). Însă de pre ce vom într-adevăr a cunoaște putea, că unul cătră altul aceiași cerere și dare plinește (că voile de bine voitoare din cuvânt încep și fără zăbavă în faptă sfârșesc). Deci, cât despre a mea parte ar fi, părăsind vrăjmășiia neprietiniii, îndată toată giuruința și plinesc (că nici mai mult ceva Corbul de la mine are a pofti). Care lucru, Corbului deplin a-i sluji nu poate, de vreme ce eu, deosăbi de aceasta, asupra lui și alt feliu de dreptate pre cum să fiu având în toată lumea știut ieste. De care lucru, atun cea numai să va dovedi precum adevărat din vrăjmășie întor cându-să, spre dragoste să fie purces, când strâmbătatea lăsind, dreptatea a lucra va începe. Așijderea, împotrivă lucrul ieste de socotit, că Corbului despre mine pace dându-i-să, îndată toată odihna își agonisește, carea la mine nu

ieste așe, căci sint și altele carile neodihna îmi pricinesc, și acelea toate de nu să vor spre odihnă alcătui, nici eu de tot a mă aședza și a mă odihni pociu (că prieteșugul adevărat ieste de bunăvoie închisoarea su fletului în trupul strein și pătimirile streine ca pre ale sale a le suferi). Însă nici cu socoteala întreagă să poate numi acela carile, focul ațișind, cu ochii în fum să stea, că macar că focul spre trebuință să ațișă, însă mai denainte a socoti trebuie ca fumu lui loc de răzsufare dându-să, celuia ce-l aprinde înădușală să nu facă. Deci de vă ieste socoteala ca aceasta dragoste deplină și adevărată să să facă, întâi toate peristasele să să cerce și aflându-să precum să cade să să aședze și aședzindu-să cinsteș să să păzască."

Biholul dzisă: „Ce și carile pot fi acele țircumstanții?” Inorogul dzisă: „După a mea socoteala, sint acestea: Întâi: împuțite ranele vrăjmășiii, cu mehlemul

adevăratei dra goste ungându-să, să să
tămăduiască și toate asuprelele din tr-
îmbe părțile, ca cum nici n-ar fi fost, să nu
să mai pomeneas că (că pomenirea
asuprelelor înnoiesc și ijdărăsc
neprietiniia). A doa: pentru cele viitoare
lovituri bună pază, ca de vor și vini, a lovi
să nu poată, iară de vor și lovi, a răni
putere să nu aibă (că ce s-au tâmplat o
dată, să poate tâmpla și de altă dată). A
trii: vrăjmășii nu numai din gură să să
părăsască, ce de odată cu cuvântul și
ciniile răutății din mâni să să lepede,
ispitele să să păărăsască, ușile și ferestrele
simțirilor, despre tot aburul și vântul
tulburării astupându-să, tare să să
părăsască, ca nu cândai nepriimitorii
bunului acestuia lucru, vreme și loc
aflând, în casa lineștii oaspele tulburării
să poată băga (că vântul răutății și a
vicleșugului atâta de suptire ieste, cât nu
numai prin găuricea urechii destupate, ce
și prin inima supt lăcata socotelii încuiată
a răzbate poate).

A patra și cea mai de treabă ieste ca toată dreptatea să să plinească, pentru ca nu cumva, unul despre altul în pagubă rămâind, mosorâtura aceii lovituri durerile vechi în minte să aducă (că paguba avuții la muritori din rădăcina sufletului a fi să socotește, pentru aceia, precum averea din suflet să fie să dzice și la cei mai mulți așe să crede). Deci cu bună osirdie să căutăm trebuie, ca cine supt pagubă ieste și carile pricina aceii păgubiri să fie fost să aflăm, de ciia, cu cumpăna dreptății cumpănindu-să, fietecăruia partea ce i s-ar cădea, dreaptă împăr țală să i să facă. Nici dzic, o, priietinilor, pagube ca acela să să pomenească, carile unul în pizma altuia pre la vrăjitori și pre la vânători ar fi pierdut, ce ca celea carile tirănește streinele pră dând, ca cum ale sale ar fi, le ține și fără nici o pravilă a dreptății le stăpânește."

Uleul dzisă: „Adevărat că precum în multe dreptate ai și noaă și altora știut ieste. Însă am pofti ca și acmu de la tine să aud zim, ce ar fi acea dreptate și cum s-ar putea plini?" Inorogul dzisă: „Întâi: birlogul carile de moșie ne ieste și până acmu de câteva ori Corbul tirănește cu siloghismurile sale, unora și altora l-au dat, de acmu înainte aceasta să nu mai adaogă a face. A doa: în monarhiia dobitoacelor pasirile amestec să nu aibă, nici pliscul Corbului de piielea Boului să să mai atingă. A triia: toate cuiburile Corbului, carile mai denainte de acesta epitrop pasirilor au fost, Corbul de acmu într-însele nici să să oaă, nici pui să scoată, nici altor pasiri să le dea, ce după dreptate, puilor Corbului carii săraci de părinte au rămas, înapoi să să întoarcă. A patra: penele, aripile și toți fulgii și tuleiele Corbului tre cut, Corbul de acmu între penele sale să nu le amestece, ce moștenitorilor înapoi să le dea. Căci penele Corbului trecut dintr-acestui de

acmu foarte bine să cunosc, că aceleia
sint cu doaă fețe, pe de o parte negre ca
a Corbului, iar pe alta pestrițe ca de
pajoră și sure ca de vultur.

Acestea, dară, Corbul cu fapta plinind,
o, prietinelor, precum spre adevărata
dragoste s-au întors voi putea cunoaște.
Iară amintirile, macar cum a mă încredința
nu voi putea (că giuruințele cuvintelor
fără plineala lucrurilor, ca oaăle fără plod
și ca să mințele fără roadă sint)."

Biholul, macar că toată puterea și
pozvoleniia episcopiei avea, însă pentru
neîncredințarea în lesne a să muta
socoteala Corbu lui, din sine asupra
lucrului apofasin să facă nu îndrăzniia.
De care lucru, vremea cumpărând (că
Biholul precum la căldură, așe la frig din
fire nesuferitoriu ieste), într-acesta chip
răspunsă: „Toate poftele tale drepte și pe
cale sint, și așe, s-ar cădea ca toată
dreptatea să să plinească. Însă pentru

tuleile Corbului tre cut din gura Corbului
acestuia, cu giurământ asupra numelui
Vul turului ceresc am audzit, precum nici
vreodată să nu le fie luat, nici acmu la
dânsul să să afle. De carea, macar că cu
toții bine știm că adevărul nu grăiește,
însă noi ca prietini a îmbe părților
nevoitori vom fi, ca nici el de minciună să
să rușinedze, nici dreptatea ta acoperită
și călcată să rămâie. Și de vreme ce
poftele ce sint acmu cum să cade am
înțeles și lucrul până la atâta au sosit,
încă puțină vreme îngăduitoriu să fii cu
toții te poftim și acestea toate de nu să
vor face, încă mai cu multul decât ai poftit,
atuncea amăgeala despre mine să o ții."

Aședară, cu atâta cuvintele și
voroavele între dâșii puindu-se și cu
lucrul a le săvârși rămâind, cineși la ale
sale să dusără. Iară Biholul cătră Corb
carte într-acesta chip scrisă: „Biholul
Cinei, Corbului Dealurilor, sănătate!
Pentru pricina între tine și între Inorog,

pre carea ca să o caut și să o isprăvesc
tare m-ai rugat și în ori în ce chip o voi
alege, așe să și fac, voie slobodă mi-ai
dat, iată, cu puține cuvinte vei ști că lucrul
la aceas ta au vinit, ori din tuleiele
Corbului trecut, ori dintr-ale tale în tot
anul Inorogului patru mii de tuleie să dai,
adecă în toate trii lunele câte o mie, și
tuleiele să nu fie negre de pe spate, ce
albe, de pre supt pânțele zmulte. Din
toate cuiburile, câte Corbul tre cut au avut
și acmu în monarhiia pasirilor să află, a
trii parte în puterea și oblăduirea
Inorogului să să dea, căci acestora
adevărat și drept moștenitoriu a fi să
cade. Apoi, pre pielea Bou lui clonțul tău
să nu mai îmble, nici în monarhiia
dobitoacelor să te măi amesteci. Acestea
noi am ales (macar că cu toții știm că mai
multă și mai mare parte dreptatea lui ar
pofti). Aceasta de folosul obștii și de
odihna ta a fi sfătuim. Deci într-acesta
chip cu dânsul prieteșugul a lega de vii
vrea, chiar și adevărat, spre întăritura

aședzimântului răspuns să ne dai, ca, împreună cu Camilopardalul și cu alții ai tăi carii aicea să află, cuvânt stătătoriu să dăm și să luăm. Și altă mai mult lucrul a cerca și a zbate nu mai ispiti (că leneșul mai mult aleargă și scumpul mai mult păgubește)."

Corbul, de acestea înțelegând, cum mai curând înapoi răspuns ca acesta trimasă: „Pentru câte mi-ai scris, foarte bine am înțeles. Deci vii ști că acestea toate, cu toată inima priimindu-le, le întăresc și le adevăresc și, după al vostru aședzimânt, cu fapta a le plini nevoitori vom fi. Numai și eu aceasta deosăbit poftesc, ca tuleiele carile pre an voi da, nu supt numele dării, ce supt chipul darului să fie. Pentru cuiburi, așijderea, vreo scrisoare la mijloc să nu să facă, pentru ca să nu să înțăleagă că doară vreodânăoară supt mâna noastră fiind, acmu de supt mâna noa stră au ieșit."

Ca acestea Corbul și cătră
Camilopardal scrisă și pre amândoi tare îi
ruga ca, foarte nevoitori fiind, să nu
cumva lucrul neisprăvit să rămâie, pentru
carea har și mare prieteșug de la dânșii
va cunoaște, a căruia mulțămită și
răsplătire fără zăbavă și pre larg o va
face.

Răspuns ca acesta Biholul luând,
împreună cu Uleul la Cami lopardal să
dusără, pre carile, în multe feliuri
rugându-l (căci precum mai sus s-au
pomenit, la adunarea dintâi mâniindu-să,
de lucru mai să părăsisă), îl poftiia ca pre
Inorog să poftească și să-l îndemne ca
celea că la mijloc să pun să priimască.
Deci Cam ilopardalul, de o parte
adaogerea obrocului vădzind (căci aceas
ta încă de demult i să giuruisă), iară de
altă parte, plecată rugă mintea lor
înduplecându-l, pre Inorog la sine
chemând, întâi pre taină, iar apoi și la
ivală, cu multe chipuri și tropuri ritoricești

pacea lăudă, iară vrajba huli (că ritorii mai multă materie de dzis decât în lauda păcii și în hula vrăjbii a afla nu pot), apoi inima Inorogului cu alte feliuri de dulci voroave și giuruințe a domoli începu, până mai pre urmă, la deșchiderea cuvântului viind, Cor bul din mândriia lui la cât s-au lăsat îi spunea și precum atâta dare pre an să dea priimește îi dzicea. Așijderea, crescând dra gostea, precum și darurile vor crește îi giuruia. „De ciia, de socotești, dzice, căci sint prietin, cuvântul și sfatul prietinului tău ascultând, acestea de această dată de la Corb, priimește. Aces tea făcând, pare-mi-să că nu vii greși." Aședară, de o parte Camilopardalul, de alta Biholul și cu Uleul îl ruga. Inorogul încă, pre o parte, de viață primejdioasă supărat și săturat fiind, iar pre altă parte, îndemnarea și pofta prieti nilor a călca neputând, pre pomenitele condiții aședzimântul păcii priimi.

După aceea, cu toții de acoloa
sculându-să, iarăși la lăcașul Bivolului să
dusă, unde toți dulăii, ogarii, coteii,
împreună cu Uleul adunându-să, pre
cinstea numelui și pre credința cuvân
tului legământul păcii aședzară (căci pre
numele Vulturului ceresc a să lega
amândoi nu priimiră) (de vreme ce cine a
sa cinste nu păzește, a celor cerești de
abiia va cunoaște). Apoi cu toții scu
lându-să, cu capetele plecate, copitele
Inorogului săruta. Ino rogul încăși
îmbrățășându-i, precum i-ar săruta și
sămn de pace le-ar arăta, cu cinste îi
priimia.

Și așe, într-acesta chip vrajba de
1.700 de ani între Corb și între Inorog
sfârșitul își luă.

Iară toată cuprinderea istoriei aceștiia
aceasta ieste: că Vul turul și Leul de
puternici împărați vrând să să slăvască,
muștele îi batgiocuriră, Vidra cu neștiința

în fericire petrecând, cu sfatul, fără vreme,
cine să fie o pricepură și dintr-amândoaă
monarhiile o izgoniră, pre jiganiile și
pasirile viclene Liliiacul le batgiocuri,
Cămila, coarne cercând, ș-au pierdut și
urechile, Corbul, în doaă monarhii să
stăpânească vrând, supt cea pre an dare
mai-micu lui său s-au legat. Și precum
toate sfârșitul său au, așe și dreptatea,
vremea, locul, puterea și biruința sa își
află.

Iarăși cătră cititoriu

Aminte, cinstitle, îmi aduc că în rădăcina cărții am fost giuruit, precum scara a numerelor și cuvintelor streine tâlcuitoare, la sfârșit, iară a numerelor pasirilor și dobitoacelor și alalte supt alte numere supusă dezvălitoare la început vom pune. Ce după greșală mutând socoteala (că și de pe aceasta sămnul slăbiciunii noastre vii putea cunoaște), mutat-am și scările și pre una în locul alțiiia am aședzat. Cătră aceasta, macar că dezvălire a numerelor aieva giuruim, însă, de betejirea inimilor foarte ferindu-ne, dezvălind, le acoperim, și acoperindu-le, le dezvălim, precum semnele arithmeticii destul te vor învăța, în carile, puțin ostenindu-te, ce vii cerca vii afla, și a noastră până într-atâta fereală de nu vii lăuda, încailea nu vii de tot defăima, pentru carea toată bună vrerea în măsurata-ți înțelepciune lăsăm.

la aminte că scara aceasta nu după
rândul azbuchelor, ce după numărul
fețelor îmblă.

Scara a numerelor și cuvintelor streine tâlcuitoare

Zidirea Vavilonului

Începătura răutăților

Semiramis

Pofta izbândirii strâmbe

Raiul spândzurat

Fericirea nestăruitoare.

Evfrathul

Nesațiul lăcomiei

Leul

Partea moldovenească

Vulturul

Partea muntenească

Jiganie

Tot neamul moldovenesc

Pardosul

10.50.20.400.30 (Iorgaki vornicul)

Ursul

2.1.200.8.30.10.5.2.70.100.50.8.20.400.30
(Vasilie vornicul)

Lupul

2.70.3.4.1.50.600.1.300.40.1.50.400.30
(Bogdan hatmanul)

Vulpea

10.30.10.5.200.300.2.30.50.8.20.400.30.
(Ilie stolnicul)

Ciacalul

40.1.20.200.400.300.400.200.5.100
(Maxut ușer)

Mâța Sălbatecă

10.30.10.5.20.1.300.1.20.400.7.8.50.70
(Ilie Cantacuzino)

Pasire

Tot neamul muntenesc.

Brehnacea

20.800.200.300.1.50.300.8.50.200.300.70.30.50.8.20.400.30
(Costantin stolnicul)

Șoimul

9.70.40.1.8070.200.300.5.30.50.8.20.400.30
(Toma postelnicul)

Uleul

200.300.5.500.1.50.80.1.600.1.100.50.8.20.400.30
(Ștefan paharnicul)

Cucunoz

40.8.600.1.8.200.80.1.300.1.100
(Mihai spatar)

Coruiul

100.1.4.400.20.1.50.400.30
(Răducanul)

Hărățul

100.1.4.400.30.3.70.30.5.200.20.400.30
(Radul Golescul)

Bălăbanul

200.5.100.2.1.50.20.1.300.1.20.400.7.8.50.70
(Șerban Catacuzino)

Blendăul

200.5.100.2.1.50.30.70.3.70.500.5.300.400.30
(Șerban logofetul)

Monarhie

Țară, publică

Câinii

20.1.80.8.20.5.600.1.50.30.5.
(Capichehaile)

Ogari

20.1.30.1.100.1.200.8 (Călărași)

Coteii

8.200.20.800.1.4.5. (Iscoade)

Bursuc

30.400.80.400.30.2.70.100.50.8.20

(Lupul vornic)

Nevăstuică

500.1.300.1.4.5.4.400.30.400.8

(Fata Dedului)

Guziul Orb

4.5.4.400.30 (Dedul)

Șoarece

400.100.200.5.20.5.30 (Ursechel)

Corbul

2.1.200.1.100.1.2.1.2.70.4.1

(Basaraba voda)

Alalte numere de pasiri sau de dobitoace carile să pomenesc sau nici vreo sămnare nu au, sau carea ieste să aibă însămnare la locul său să va pomeni.

Pasire rumpătoare

Rudenii și boierimea celor mari, a muntenilor

Jiganie rumpătoare

Boierimea și cei mai mari moldovenilor

Jiganie vânătoare și de vânat

Boierime mai de gios a moldovenilor

Pasire vânătoare și de vânat

Boierimea mai de gios a muntenilor

Dobitoc supus

Țărănimea, prostimea moldovenilor

Pasire supusă

Țărănimea, prostimea muntenilor

Căprioara

20.1.100.1.300.7.8.5.200.300.8.8.

(Caratziestii)

Lebăda

20.70.100.50.5.200.20.400.30.2.1.50.400.30(Cornescul
banul)

Adunarea soborului dintâi

Domniia lui Constantin vodă dintâi

În săbor a să obști

Cu toții într-un sfat a fi

Epitrop

Domn a fietecării țări

Liliac

40.1.100.20.70.700.5.2.4.70.40.80.5.10.7.1.4,5

(Marco Pseudobeizade)

Vidra

20.800.200.300.1.50.300.10.50.2.70.4.1.4.400.20.1

(Constantin vodă Duca)

Bâtlanul

4.8.40.1.20.8 (Dimaki)

Brebul

40.80.400.100.50.1.7.80.70.200.300.5.30.50.8.20

(Bpuraz postelnic)

Monarhiia celor de apă

Țărigrădenii

Năvoadele

Lucrurile

300.400.100.300.7.5.200.300.8(turcești)

Cămila

40.8.600.1.30.1.20.8.100.1.20.2.8.300.7.1.

(Mihalaki Racovitza)

Strutocamila

40.8.600.1.8.2.70.4.1 (Mihai vodă)

Marginile gârlelor

Fânariul Țarigradului

Căprioara de Aravia

4.8.40.8.300.100.1.200.20.70.20.1.100.1.300.7.5.

(Dimitrașco Caratze)

Epitrop Vulturului

Domn Țărâi

40.400.50.300.5.50.5.200.300.8

(Muntenești)

Siloghismul

40.1.7.8.30.10.5 (Mazilie) unuia și

4.70.40.50.10.5 (domnie) altuia

Ca asina despre maică

Vița bună, carea să trage despre

maică

Coțofana

3.100.1.40.1.300.8.20.400.30

(Gramaticul) muntenesc

Cornul cel de putere

Pecetea domniii Moldovei

Povața Leului

Jelea și tragerea neamului

moldovenesc

Brâul ars

leste meideanul pe ceriu de la

zodiacul Racului până la al

Capricornului

Căderea la gramatică

Slovenește padej, lătinește casus

Moimâța

Chipul voroavii

40.400.50.300.5.50.5.200.300.8

(muntenești)

Coșcodanul

2.1.20.1.100.5.200.20.400.30.1.3.1

(Vacarescul aga)

Papagaia

80.1.80.8.20.70.40.50.5.50.70 (Papi
Comneno)

Privighitoarea

20.1.20.1.2.5.30.1 (Cacavela)

Cinci glasuri a lui Porfirie

Temeiul logicăi: neamul, chipul,
deosăbirea, hiriș și tâmplarea

Școala lui Dioghenis

Să chema filosofia cânească, carii
toate lucrurile firești dzicea că n-au
rușine

Părintele planetelor

Soarele

Coarne ca a bouului

Luarea domniii, adaogerea puterii

Râsul

40.8.600.1.30.1.20.8.100.800.200.5.300
(Mihalaki Roset)

Pestriciune și picături

Meșterșuguri și vicleșuguri

Stâbla finicului a apuca

Cinstea numelui a câștiga

Din cămilă în pasire

Din moldovan, muntean a face a
muta

Alegerea dintr-alaltă

Pribegia din țara sa monarhie

Din dobitoc pasire

Din moldovan, muntean

De la pasiri aripi, iar

De la munteni agiutoriu, iar de la
dobitoace coarnede la moldoveni
domnie, buăr

Cercând coarne, ș-au pierdut urechile

Poftind domnie, ș-au pierdut moșia

**Cercând pasire a fi, nici dobitoac nu
poate fi**

Vrând a fi cu muntenii, au mai ieșit
și din moldoveni

Hameleon

200.20.1.100.30.1.300.1.20.8.100.70.200.5.300
(Scarlataki Roset)

Veverița

40.1.50.70.30.1.20.8.100.70.200.5.300
(Manolaki Roset)

Coracopardalis.

50.5.20.400.30.1.8 (Neculai),

Pardos făcut Corb

ficiorul lui 10.800.100.3.1.20.8
(Iorgaki)

Căpuși pline de singe

Pungi pline de bani

Vremea foameții

Domniia 4.400.20.10.8.2.70.4.1.
(Duchii voda) celui bătrân

Căcăradza Cămilii

Banii ce ar strânge
40.8.600.1.8.2.70.4.1. (Mihai voda)

Dinafară de grajd

Afară din trebele țărâi, curții

Gândacii

Datornicii de la Țarigrad.

**Pestriciunea Râsului pe supt pânțece,
iară spinarea tot într-un păr**

Acesta la nume om bun, iară la
fapte, într-ascuns, viclean și rău

Sac de nuci

Voie slobodă, fală deșartă

Hărariu de hămeiu

Ocna de sare, cămărășie de ocna

Coda, mai dainete tăiată, să-i puie
Boieriia, din carea era mazil, să-i
dea

Florile, vâpselele Hameleonului dăruite
Voie slobodă, minciuni, vicleșuguri
a face și a scrie

De poama Helgii mulți dinții își ascuția
De nunta ei mulți nedejduia

Finicul în focul său murind
Cela ce în năcazul său să pe
depsește și să mângâie

Țânțari, grieri, albine, furnicile, mușișile
Cântăreți de nuntă, fete și neveste
carile poartă danțul

Broaștele și broateci
Țiganii alăutari și cobzari. Aceștea
lăcuiesc în Broșteni

Evfrathul Evropii
Dunărea

Din cele cu soldzi peștelui
Din Gălați, unde ieste bișugul

Nevastă ficioară, ficioară nevastă
Până a nu să mărita era nevastă,
iară măritându-să, au ieșit fată

Peste șese vremi roada să-i coboară
El, stărp fiind, ea peste șese ani să
purceadză grea

Patul nevăpsit
Semnele ficiorii neaflete, nearătate

Dzilele de fier în veacul de aur
Vremea turburată în fericire întoarsă

Laconește
Pre scurt și deplin ar grăi ce ar
trebui

De pre unghe leul

Din puțin, mult, de pre mic, mare a
cunoaște

Sămnul biruinții între coarnele taurului

Sămnul crucii între coarnele
buărului

Bârlogul

Casa, lăcașul, satul de moșie

Irod, Inorog, monocheros, el.

4.8.40.8.300.100.4.200.20.70.2.70.4.1

(Dimitrasco voda)

Filul, elefantul, el.

1.50.300.10.800.600.8.2.70.4.1

(Antiohi voda)

Cetatea Deltii

Udriul, zidiul cetății în chipul deltii

Începutul A, sfârșitul s

1.4.100.10.1.50.70.80.70.30.8.200

(Adrianopolis)

Apa lui M., apa lui A., apa lui T

40.1.100.8.200.1.1.100.300.1.300.400.50.300.7.5.

(Marisa, Arta, Tuntze)

Vulturul ceresc

Dumnădzău-Părintele

Taurul ceresc

Dumnădzău-Fiiul

Capiștea Epirochiii

2.30.1.600.200.1.100.1.10 (Vlah

Sarai)

Munții Casele,

porțile turcilor celor mari

Codrii Casele,

porțile mai mici

Camilopardalul

1.30.5.600.200.1.50.4.100.4.200.40.1.2.100.70.20.70.100.4.1.300

(Alehsandros Mavrocordat)

Hrismos

Gândul, învățătura și avaniia Porții

Povestea Camilopardalului pentru apa Nilului

Minunată lăcomiia Porții și viniturile
împărăției turcești

Capiștea Pleonexiii

Împărăția

300.400.100.20.400.30.400.8

(turcului)

Cetatea Epithimiii

Inima, omul lacom sau lumea

730 stâlpi

Dzilele și nopțile într-un an

24 de mile

Lunele de dzi și de noapte

Patru ulițe

Patru părți a anului

Nu monarhie, ce publică

Neaședzământul stăpânirilor

Chipurile bodzilor

Mulțimea strâmbătăților

Pleonexia

Lăcomiia, la carea muritorii să
închină

Vinătoarea filului cu harbuzul

Meșterșugul Porții spre lucrarea
lăcomiilor

Șapte trule despre răzsărit și șapte despre apus

Șapte dzile si șapte nopți a
săptămânii

Trula cea mare din mijloc

Poarta veziriului. Haznaoa

Soarele de unde răzsăria, în trulă

Ioviia

Aurul, avuția de pretutinderea,
acolo să strânga

Arătarea ceasurilor în trule

În toată vremea nepărăsită pofta și
strânsoarea avuții

Cămara cu șapte stâlpi

Cetatea, târgul Țarigradului pe
șapte munți

Drumul planetelor

Ulițele cetății și giudețele

Lebăda bătrână

80.1.50.1.10.70.300.1.20.8.300.5.100.300.7.8.40.1.50.400.30
(Panaiotaki tertzimanul)

Voia voilor, puterea puterilor

Voia, puterea dumnădzăiască

Nilul apa

Adunarea și împrăștierea lăcomiilor

Cuvântul cuvintelor

Dumnădzău-Fiiul

Începutul începăturilor

Dumnădzău-Părintele

Sfârșitul sfârșiturilor

Dumnădzău-Duhul Sfânt

Chipul bodzului a privi

La slujba Porții, la lăcomie a intra

Jirtfă

Mită, mazădă, daruri

Mâna strâptă

Sărăcie, slăbiciunea averii

Iară în mine ceva lucru de materie nu am, fără numai duhul, carile mă poartă

Camilopardalul, sufletul de materie
și muritoriu a fi crede

Lut galbăn

Aur, galbeni

Scaun de foc

Aședzământul, viața poftii și
pedeapsa lăcomiilor

Supt picioare cuptoraș de aramă plin de jeratec

Sprîjineala lăcomiei în avuția
trecătoare

Făclii și pară de foc

Pofta lăcomiilor nestămpărată

Chip veșted bolește

Lacomia de râvna tuturor

Boala împărătească

Gălbănarea

Cumpăna

Giudecata socotelii, dreptății

Ahortatos, anevsplahnos

Pentru mita nesăturată și
nemilostivă

Leica

Punga sau voia lacomului

Închiderea ochilor boadzăi

Lacomii să facă a nu vedea și a nu
priimi darurile

Punerea urechii spre ascultare

Vor să audă cât și ce li să dea

Filohrisos

Robul, iubitoriul aurului și
mijlocitorii pentru aducerea mîzdii

Gura tartarului

Nesațiul lăcomiilor

Cărmida roșie

Aramă și alte daruri mai proaste

Fântânele Nilului

Începătura și învățătura lăcomiilor.

Lutul galbăn pentru dzua neagră

Banii la nevoie

Fiiul meu te numește de suflet

Lăcomia pe Camilopardal fiu l-au
luat

Năbușirea apei

Adaogerea, înmulțirea vinitului

Cetatea pre stâlpi înalți ridicată

Lăcomia îmbogățindu-să să
mândrește

Sorbitura Nilului supt pământ

Furtușagurile carile fac lacomii în
vinituri

Lacul, balta

Medra Cheltuiala vezirilor

Țara nigriților

Ceata hadâmbilor

Tomvut și Gvineia

Saraiul împărătesc și haremul,
casele muiereshi

Marea despre apus

Cheltuiala fără socoteala pierdută

Cataractele Nilului

Zăticneala, opreala vinitului

Trei filosofi

Trei veziri a vremii aceștia

Păscari

Strângătorii dăjdilor, tefterdari, birari

Filosoful apa Nigris din Nil a să

despărți au aflat

Un vezir cea ce fără ispravă din
vinitul împărătesc să cheltuiesc au
aflat

Tâlcuirea hrismosului

Învățătura ce și cui să se dea mită

Țărna tipărită

Banii, ori de ce fel ar fi

Alb și galbăn într-un loc tescit

Lei cu galbeni într-un loc
amestecați

Chip de om cu chip de om a vâna

Voia cuiva cu bani a plini, a
întoarce

**Ochii întunecați cu lumina galbănă să
deschid**

Galbenii deschid ochii lacomului

Cuvintele scumpe și sfinte

Lucrurile grele și după plăcere

Slove mănunte, tăblițe rătunde

Moneda, banii de tot feliul

Piei de jder cu țarnă albă

Blane de sobol și pungi cu lei

Jirtfa giuruită, în alb cu negru muruită

Pentru mita giuruită, zapis au cerut

Picaturile negre

Pecetea zapisului

Vrăjitorii

Cei ce au putere la Poartă, cei ce
isprăvăsc

Lună și soare

Argint și aur

Muntele și copaciul cel mai mare

Chipul carile ieste mai putincios

Holbura în munți

Zorbalăcul, răzmiriță în Țarigrad

Coadă păunului

Cuca carea pun domnii în cap

Coarnele boului

Căftanul, de la împăratul, de
domnie

Leul cersc

Isus Hristos, mântuitorul lumii

Borta în malul stâncăi

Ascunderea în casa

40.400.500.300.8.400.30.400.8

(muftiului)

Întunecarea soarelui

Lipsa banilor, pentru carea pasirile

au prins pre Liliac

Vetrelile corăbii și funele

Temnița robilor de la catargă;

tersanaoa unde au pus pe Liliac

Povestea corăbiierului

Patima avutului mândru cu dulful pă

cuvântul cel bun al săracului

leșirea Liliacului din vetrele

Scăparea lui de la cătargă

Monocheroleopardalis

20.1.50.300.5.40.8.100.2.70.4.1.

(Cantemir voda)

Albinele

Țăranii de dajde, birnicii

Muștele

Ciocoimea, slugile boierești.

Tăunii

Curtenii, aprodzii și alalți asemenea

acestora

Viespile

Siimenii, dărăbanii și alalți liufegii

Trântorii

Scutelnicii

Matca albinelor

Orânduiala, obiceiul, pravila țărâi

Țara Câmpilor

Crăiia leșască

Ostrovul Critului

Unde jiganie fărâmoare dzic că nu
să află

Ogradă încungiurată cu apă

Ostrov de mare lată

Moliia din blane

1.9.1.50.1.200.10.5.80.1.80.1.7.800.400.30.400
(Athanasie Papazoulu)

Cursă, lațuri

Ceauși, miubașiri, armași

Mreață

Ferman, poruncă stăpânească

Horbura, vivorul

Răscoala, scularea asupra
împăratului

Dealuri și munți

Norodul Țarigradului

Stânci și copaci

Norodul Udriului

Șapte hatmani

Șapte munți a Țarigradului

Movilițe

Norodul de pre lângă Țarigrad, de
afară

Robiia dobitoacelor

Vinirea moldovenilor la Țarigrad

Grumadzii-Boului

Numele Bogazului de la Țarigrad

Prețul robii la Țarigrad

Cheltuiala carea li s-au adaos

Gârlele apelor

Satele pre dinafara Țarigradului

Coadă păunului cătră coarnele boului

Cuca de la împărat, cătră căftanul
ce luase

Penele roșii

Cabanița de domnie

De văpsala galbănă degetele a să văpsi

Mâna a sa împlea de mită

Șopron

Curțile, scaunul domnilor Moldovei

Giungherile, mesernițele în dobitoace

Prada, jacul boierilor în cei supuși

Rău, ah, capul, oh, vai, ai

Moșia Strutocamilii, de unde
numele i să trage

Ielcovan

Călăraș, olăcar de Țarigrad

Boul

4.70.50.8.90.30.400.3.400.500.5.300.400.30
(Donici Iugufetul)

Lebăda

40.80.1.50.400.30.20.70.100.50.5.200.20.400.30
(Mpanul Cornescu)

Având de nu va avea, neavând de va avea

El stărp fiind, ea copii de-i va naște

Stihiile

Țărăle

Văzduhul a pasirilor

Muntenească

Pământul a dobitoacelor

Moldovenească

Războiul lighioilor mici cu cele mari

Pohârnirea prostimei asupra celor
mari ce făcuse unirea

Povestea Brehnaciei cătră tot teatrul

Pildă cătră dzisă; cine face, faci-i-să

Simceaoa muntelui

Curte de om mare carea nu să
poate călca

Prundiș

Casele de pre marginea Boazului,
dinafară de cetate

Gura poticăi

Poarta cetății, capătul uliții

Crocodil

Hasechi, pristavii bostangiilor

Nilul poate fi

Bogazul, limanul carile merge până
la Vlaherna

Fălcile Crocodilului

Închisoarea la bostangii, caitchana

Hirișă istoria Hamelonului

Carea precum ieste jiganie arată

Încleitura muscăi asupra limbii

Năpăștile carile scornește asupra
pătimașilor

Hrana

Agonisită dreaptă

Văzduhul, aierul stricat

Camăta, dobânda banilor

În floarea ce-i stă de-nainte, într-aceia sa mută

Cu care viclean să tumpină,cu
acela părtaș să face

Fețele a-și schimba

Vicleșugurile a-și muta

Hirișă tâlcuirea schimbării fețelor

hirișului Hamelon

Ce-a din fire arătare, care tâlc n-are

Groaza datului cuvânt

Chizășia pentru datorie

Înotatul apii

Trecerea cu caicul

Sam aerul

Datoriia și sărăciia Hamleionului

Întoarcerea la viață

Îmbogățirea. Avut a-l face

Munți de aur cu pietri de anthrax

Adecă giuruință, carea nu ieste de dat

Rămasul bărbatului cu trântitura muierilor

leste poveste, că, vrând doaă
muieri să să trântească dzicea,
oricarea s-a birui să facă voia
bărbatuii. Bărbatul îndată a să găti
începând, iele dzicea: „Ce te
gătești?“ El răpunsă: „Ori așe, ori
așe, eu tot voi să dobândesc“

Pilda aceasta va să să înțăleagă ca
oricum lucrul s-ar tâmpla, tot pe voie ieste
să fie.

Dialogul Inorogului cu Șoimul

Începătura istorii

Povestea nașterii, creșterii, suirii

La stăpânire a părintelui Inorogului

Din părinți oaie

Din oameni buni, proști, din
stepăna mai de gios

Arete vârtos

Bun viteaz

Lupta cu lupul

Războaiele carile au avut cu tătarâi

Mutarea în lup

Numele ce i s-au schimbat

20.1.50.300.5.40.8.100 (Cantemir)

Răzleț prin munți

20.1.80.8.20.5.600.1.5.30.1.300.7.1.100.8.3.100.1.4.

(Capikehaie la Tzarigrad)

Lupta cu pardoșii

Războaiele cu șfedzii în Țara

leșască

Biruința leului

Stepăna domniii a dobândi, cap

peste toate dobitoacele a fi

Cu înțelepciune dobitoacele a giudeca

Cu dreptate și cu cinste domniia a

ține

Sigeata lutului

Slăbiciunea firii

Tâmplările țărâii

Zavistiia oamenilor

Cătră cele de sus lăcașe a să muta

Din viața trecătoare în cea vecinică

a să muta

Leu între stele

Sfânt în ceriu

Lăcomiia din fire

Pofta științii și a cinstei numelui

Mreana

Fata lui

2.1.200.1.100.1.2.1.2.70.4.1.

(Basaraba voda)

Pre tâlhariul chelar a face

Pre neprietin rudă și de casă a face

Mergerea Inorogului la munții

Grumadzii-Boului

Mergerea lui din țară-și la Țarigrad

Singeroase

Pungi de bani din sudorile săracilor

Descântecul buiguirii

Cuvântul și lucrul făcut pe taină și
peste știința altora

Lindini, păduchi, lipitori, cărcei

Streinii și carii nu sint de țară

Cuiul bătut

Lucrul isprăvit. Domniia lui

20.800.200.300.1.50

300.8.50.2.70.4.1. (Constantin
voda)

Jirtfe singeroase

Mită, mazădă dată din spatele altora

Paza Bitlanului la gârle

20.1.80.8.26.5.600.1.5.30.8.20.400.30

Capichehaelicul lui 4.8.40.1.20.8.

(Dimaki)

În lumină ponegrit

În adevăr și în dreptate

necunoscătoriu

Boii, vacile, hergheliia cu fier și cu foc

a arde

2.1.20.1.100.8.300.400.30

(Vacaritul)

Soldzii peștelui a rade

Bani căptușiți, minciunoși a face

Pupădza

2.5.100.3.1. (Verga)

Țara Gemănării

300.7.1.300.1.30.300.7.1.

(Tzatatza)

Curțile funii satul Furcăi

Spândzurătorile

Fără povață la ostroavele fericiților a

merge

Fără știință locul adevărului a afla

Focul, jeratecul

Binele și desfătările lumii

Bodzul focului

Slava lumii

Oaă de șerpe

Minciunile scornite

Arsura mațelor

Pedeapsa a științii rele într-
ascunsul inimii

Ieșirea puilor prin pânțece

Viptul minciunilor, ocară carea
peste voie vine

Pasirea neagra

20.70.100.2.400.30(Corbul)

Penele cădute

Scăderea puterii

De sus în prăpaste căderea

Din mândrie trecerea în ocară

Receta leacului boalei Hamelonului

Neputința întoarcerii firii spre bine

Mâna de aur

Soarele

Degete de trandafir

Radzele soarelui roșii, de
dimineată

Culegerea florilor din munți

Când radzele soarelui în vârurile
munților lovește

Mănunchele albe din cele negre a alege

Când să îngână dzua cu noaptea

Cucoșul în vârful turnului, carile după vânt să întoarce

Cela ce după vreme își mută voia și

prieteşugul.

Apariul

20.400.80.1.100.400.30 (Cuparul)
cel bătrân

Hersonisul Crivăţului

Crâmul tătărăsc

Şcoala, scaunul ritoricăi a ţinea

Gramatic, scriitoriu de cărţi a fi

Dragostele Afroditei

Iubostele spurcate, curveşti

Dumnădzăii

După obiceiuită voroava
poeticească, trupurile cereşti
însămnadză

Vinerea

Steaua ciobanului, carea întâi
răsare

Lipsa nespuselor lumini

Lipsa privelii frumoşilor ochi

Fântânele Nilului din ochi

Izvoarele lacrimilor nepărăsitate

Evdemonul în faţă, cacodemonul în inimă

La arătare priietin, iar într-ascuns
neprietin.

Caii soarelui cu fruntea spre apus şi carul spre ursul cel mic îşi întoarce

Adeca după noaă ceasuri de dzi,
pin chinde

Penele Şoimului şi a Bâţlanului

Slugile lor

Văpsitorii penelor

Schimbătorii stepenelor

Potârnichea

500.1.300.1.200.300.1.40.10.8.

(Fata Stămii)

Oceanul apusului

Moartea

Rătundzala pământului

Inima omului

Muntele ce izvorește lapte

Galata Țarigradului

Gustarea laptelui

Logodnă spre nuntă

Biruința

2.8.300.70.100.10.1 (Victoria)

Din lapte, ficioară

Fată gălăteancă

Nighina între grâu

Minciunile între adevăr

Mugurul pădureț în hultuoană

Cuvântul rău în inima bună

Chipul nezugrăvit

Sfânta năframă

Brad în pădure

Casă în cetate

Nenăscutul Vultur, nevinovatul miel

Sfânta Troiță, viața a tot duhul

Pripoiul de aramă

Lipitura ocărăi la nume

Cuvinte crunte

Legături cu giurământ

Ghigariu

Purcariu, cea ce paște dobitoacele

Poticile până în dzuă închise

Porțile cetății nopțile încuiate

Cheia a doaă monarhii

Cetatea Beligradul

Împăratul crocodililor

Bostangi-bași, mai-

marilegrădinarilor

Padzerh

Bani pentru datorie dreaptă

Cucoșul Evropii

200.70.30.400.30.500.100.1.50.300.7.400.7.5.200.20

(Solul frantzuzesc)

Răspântiia a patru căi

Stavrodormis la Galata

În glasul Cucoșului a cânta

Limba 30.1.300.8.50.1.200.20.1.

(latinească) a ști

O jiganie dintr-altă monarhie

40.5.600.40.5.4.300.7.5.30.5.80.8

(Mehmed Tzelepi)

Jiganie mare din ostroavele mediterane

20.1.30.1.8.30.8. (Calaili)

Dulăul cel bătrân

20.1.100.1.40.1.50.30.8.80.70.200.300.5.30.50.8.20

(Caramanli postelnic)

Petele negre în văpsa-roșie

Vicleșugurile de rușine a scoala a
te întoarce

Apa vie și apa moartă

Puterea a face bine și rău

Strutocamila a paște

Lucrurile ei a chivernisi

Vultur pemintesc

Împăratul

300.400.100.300.7.5.200.20

(turtzesc)

Părtaș tainelor

Părtași răutăților și păcatelor

Istoriograful Afroditi

10.1.50.1.20.8.20.1.80.8.20.5.600.1.8.1.182

(lanaki capichehaia)

Vecinul de la Lacul Dracului

Aproape de Lakedemonia

40.5.50.5.20.200.5.30.8 (Menec
Seli)

Lacul Dracilor

Țara Lachedemoniii

Vrăjitoriul despre crivăț

200.5.100.1.200.20.5.100.400.30
(Serascherul)

Baier

Carte de jaloabă, de rugămintă

Aspida de Palestina

600.100.8.200.1.50.9.70.200
(Hrisanthos)

Vrăjitoriul din părțile Mesopotamiei

4.1.30.300.1.40.80.1.50.
(Daltampan)

**Vrăjitoriul carile în laptele și în spata oii
caută**

40.1.200.1.80.40.80.1.200.8
(Masap-basi)

Dulăoaș la oi crescut, în bătrânețe ține

600.400.100.40.400.7.300.7.5.30.5.80.400.30
(Hurmuz tzelepul)

Vrăjitoriul ca ciupărca din gunoiu

40.5.600.40.5.4.80.1.200.1.
(Mehmed-pașa)

Sfârșitul cântecului Lebăzii

Moartea ei 10.1.200.10.8. (Iașii)

Locul întinsorii mreji

Caraghioz, păpușă de mascara
vestită

Mascara cu ochi negri

7.1.600.1.100.10.1 (Zaharia)

Una din moli

Ardealul, Crăiia Ungurească

Țara Munților

200.20.1.100.30.1.300.70.20.

Plotunul

1.100.1.300.7.5.212 (Scarlato
Caratze)

Hirișă perigrafiia

CamilopardaluluiN-are tâlcuire

Farmece

Lucrurile Porții

Amistuirea diamantului

Nespusă lăcomie

Ostrovul carii naște copaci, ca carii

aiurea în lume nu să află

600.10.70.200 (Hios)

Muntean

Cetățean de Țarigrad

Poama mâncată și neînghițită

200.1.20.8.7.400.30 (Sachizul)

Unul din Corbi

Unul din

4.70.40.50.10.8.40.400.50.300.5.50.5.200.300.8

(domnii muntenesți)

Dobitoc platonicesc

Omul, dobitoc în doaă picioare

Bihol de Cina

80.1.300.100.10.1.100.600.400.30.10.5.100.400.200.1.30.8.40.400

(Patriarhul Ierusalimului)

Trup negru

100.1.200.1 (Rasa) portul

Picioare page

Cu călțunii peste mestii

Cap alb

Bătrân

Glonțul Corbului

Bântuiala, zavistiia lui

Pielea Boului

Sufereaia dobitoacelor

Cuiburile

Satele

Corbul mai denainte de acesta

200.5.100.2.1.50.2.70.4.1. (Șerban
voda)

Puii

Ficiorii, născuții

Penele, aripile, fulgii

Banii și alaltă avuție

Tuleie

Lei bătuți, bani, 120

Copita

Mână